ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་མཆན་བཞི་སྦྲགས་མ།

སྟོད་ཆ།

རྩ་བ། རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ།
མཆན། བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སོགས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་མཆན་བུ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གསལ་སྒྲོན་ཞེས་བྱ་བ་
ལས་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡན་ཆད་
བཞུགས་སོ། །

རྩ་བ། རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ།
མཆན། བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སོགས།

སྟོད་ཆ།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0259

ལྷ་ས་ཞོལ་དཔར་ཁང་གི་དཔེ་རིང་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བསྒྲིགས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབེ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༣ ལོའི་ཟླ་བཞི་པར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཔེ་སྡུར་དང་ཞུ་དག་པ། གྲོལ་སྡེ་རྒྱ་མཚོ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

A

དཀར་ཆགམཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།...4

གདམས་པའི་སྔོན་འགྲོ།
མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ།...8 རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ།...2 རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ།...3 ཡོན་ཏན་བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ།...9 ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ།..14 བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ།...15 གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ།...21 རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ།..26 ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ།

....27

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།..29 ཆོས་ཉན་པའི་ཚུལ།..29 སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤང་བ།...34 འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པ།...35 ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ།..43

B

དཀར་ཆགབསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ།..46 ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར།...48 ཉན་བཤད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།...50

གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ།ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ།..52 བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད།...53 སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད།..60 དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ།...62 བསམ་པས་བསྟེན་པའི་ཚུལ།...63 སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ།...74 བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན།...80 མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས།..85 བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པ།..125 དལ་འབྱོར་ངོས་བཟུང་བ།...125 དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བསམ་པ།...129 དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ།..134 སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ།..139 སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་འདུ་བའི་ཚུལ།................................140 སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་བཞིན་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན།............................143

C

དཀར་ཆགསྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ།..162 འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པ་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསམ་པ།...........................162 འཆི་བ་དྲན་པ་མ་བསྒོམས་པའི་ཉེས་དམིགས།...163 འཆི་བ་དྲན་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན།..166 འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་པ།...169 འཆི་བ་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ།...171 ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པ།...171 ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ།..182 འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པ།............188 འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པ།........................191 ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།..193 དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།...194 དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།..206 ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་པ།..208 འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན་པ།..216 བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་སྦྱང་བ།..217 གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ།...217 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ།...218 ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ།..223 སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ།...239

D

དཀར་ཆགབསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་གཉིས།...239
མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ལས་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ།

.... 241

ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་སོགས་དྲུག།..246 བདེ་ལེགས་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་པ།...263 ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་ལས་ལས་ངེས་པའི་ཚུལ་སོགས་བཞི།.........................263 སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ།..270 བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ།...310 བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་ཚུལ།..315 སྟོབས་བཞིས་སྦྱང་བའི་ཚུལ།...324 སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད།..340

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ།...347 ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས།...348 སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་བསམ་པ།..349 སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ།..349 འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་བསམ་པ།.............................353 འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ།.................................371 འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསྒོམ་པ།.............................380 སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལས་མིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།............................386 སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།...388

E

དཀར་ཆགཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ།...391 ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ།...392 ཉོམ་མོངས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ།..395 ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ།...396 ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས།..397 དེས་ལས་གསོག་ཚུལ་ལས་བསག་བྱའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ།................................400 ལས་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ།...401 འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ།..406 རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པ།...420 ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ།..420 ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བ།..425 ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ།...429 དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ།..432 ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད།..434 ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ།...440 རྟེན་ཇི་ལྟ་བུས་འཁོར་བ་བཟློག་པ།...442 ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒོམས་པས་འཁོར་བ་བཟློག་པ།..448

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ།...475 སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།..484

F

དཀར་ཆགབྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བའི་རིམ་པ།..488 མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་སྦྱང་བ། ....489 ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ།..489 རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཚུལ།.......................................494 གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ།...498 བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ།...516
སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ངོས་བཟུང་བ།

.... 517

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་སྦྱང་བ།

.... 518

སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་གཟུང་བའི་ཚུལ།..538 མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ།..538 གང་ལ་བླང་བའི་ཡུལ།...538 གང་གིས་ལེན་པའི་རྟེན།..539 ཇི་ལྟར་བླང་བའི་ཆོ་ག།..539 ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ།..547 ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ།.....................................547 སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་སེམས་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ།..................554 ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ།..562 སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ།..567 བསླབ་པ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།...567 ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བས་སངས་རྒྱས་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ།...569 ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ལ་བསླབ་ཚུལ།...590

G

དཀར་ཆགགང་ལ་བསླབ་པའི་གཞི།

.... 591

དེར་བསླབ་པ་རྣམས་འདུས་ཚུལ།...592 གྲངས་ངེས་པ་བསྟན་པ།..592 གོ་རིམ་ངེས་པ་བསྟན་པ།...602 དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་རིམ་པ་ལས་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ།............................602 རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བསླབ་ཚུལ།..603 སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།...603 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།...642 བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།...652 བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།..696 བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།..737 ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།..739 གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བཞི་ལ་བསླབ་ཚུལ།...761 བསྡུ་བཞིའི་ངོ་བོ།..761 བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན།..762 བསྡུ་བཞིའི་བྱེད་ལས།...763 འཁོར་སྡུད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ།..763 ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།...764 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...770

A

དཔེ་སྡུར་བའི་གསལ་བཤད།
ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་མའི་འཕྲུལ་དེབ་འདི་སྒྲིག་སྐབས་༡༩༧༢ལོར་ལྡི་ལི་ནས་ཞོལ་པར་མ་ཇི་བཞིན་འཕྲུལ་པར་དུ་བཏབ་པའི་དཔེ་རིང་གཟུགས་ཅན་གྱི་འཕྲུལ་དེབ་གཞི་རྩར་བཟུང་ཞིང་། ༢༠༠༥ལོར་ཏྲེ་ཧོར་བསྟན་བཞུགས་ཚོགས་ཆུང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་མཆན་བཞི་མ་དེབ་གཟུགས་ཅན་དང་། ༢༠༡༦ལོར་འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བཟོས་པའི་མཆན་བཞི་མའི་འཕྲུལ་དེབ། འཕྲུལ་དེབ་བཟོ་མཁན་གསལ་ཁ་མེད་པའི་མཆན་བཞི་མའི་དེབ་གཟུགས་ཅན་གཅིག་བཅས་མཆན་བཞི་མ་ཁག་གསུམ་དང་བསྡུར་ཞིང་། རྩ་བ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་དཔེ་རིང་ལའང་བསྡུར་ནས་བསྒྲིགས་པ་ཡིན།
མ་དཔེ་དེ་དག་ཏུ་མཆན་རྟགས་ཆད་པ་དང་ལྷག་པ། མཆན་རྟགས་ནོར་བ། མཆན་དཀྱུས་སུ་ཤོར་བ་དང་དཀྱུས་ཡིག་མཆན་དུ་བྱས་པ། བར་བར་དུ་ཀ་རྟགས་དང་ཨང་ཡིག་བཀོད་པ་རྣམས་འཇུག་མཚམས་ནོར་བ་དང་ཆད་པ། མཆན་ཡིག་སྔོན་དུ་བྲིས་པའི་སྟབས་ཀྱིས་མཆན་དེ་ཡར་མར་གང་ལ་སྦྱོར་དགོས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཆན་མི་འདྲ་བའི་བར་མཚམས་སུ་སྟོང་ཆ་མ་བཞག་པ་དང་མཆན་རྟགས་མ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་མཆན་གཉིས་སྦྲེལ་ནས་ཀློག་དགོས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ་རྗོད་ཚིག་བདེ་བོ་མེད་པ་དང་དོན་ཟློས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་སོགས་དང་། ཡི་གེ་ཆད་པ་ནོར་བ་ལྷག་པ་སོགས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་པའི་རིགས་མང་ཙམ་བྱུང་འདུག་པ་དེ་དག་དཔེ་ཕན་ཚུན་བསྡུར་ནས་གང་ཐུབ་ཐུབ་ཅིག་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཡོད།

བ་སོ་བའི་མཆན་ཡིག་རྣམས་ཞིབ་ཚགས་ཤིང་མང་ལ་མཆན་ཡིག་ཕལ་ཆེ་བ་དཀྱུས་སུ་བཅུག་སྟེ་འདོན་ཆོག་པ་ཞིག་དང་། མཆན་རྟགས་ང་ཡིག་ཅན་ནི་ལུང་ཁུངས་གང་ལ་ཐུག་སའི་སྐྱེས་རབས་སོགས་དང་། མཁས་པའི་བཞེད་སྟངས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཐུན་མིན་གྱི་གསུང་རྒྱུན་བཀོད་པ་མང་ལ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མཆན་ནི་ནང་གསེས་ས་བཅད་

B

དཔེ་སྡུར་བའི་གསལ་བཤད།

དུ་མར་བགོས་ནས་དབྱེ་བསལ་ཞིབ་ཚགས་མཛད་པ་ཞིག་སྟེ། མཆན་སོ་སོར་སྤྱིའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་འདུག་པས་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་ནས་མཆན་རྟགས་ཆད་འཁྲུགས་བྱུང་བ་རེ་ཟུང་ཞིག་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཡོད།

ཡང་དཔེ་སོ་སོར་བྱ་ཚིག་དང་ཚིག་ཕྲད་སོགས་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་འབྲི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ལ་གསལ་བཤད་རེས་འཐུས་པར་བྱས་ནས་རེ་རེ་བཞིན་བསྡུར་མཆན་བཀོད་མེད་པ་དང་། མཆན་རྟགས་རྣམས་མཆན་གྱི་ཚིག་སོ་སོའི་དབུར་སྤོས་པ་དང་། གཞུང་དཀྱུས་དང་མཆན་གྱི་ཡི་གེ་འབྱེད་སླ་བའི་ཕྱིར་ཡིག་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་དང་ཚོན་མདངས་མི་འདྲ་བར་བྱས་ཡོད། མཆན་བཞི་མ་སྒྲིག་བཟོའི་སྐབས་རྩ་བའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཚིག་གི་གཅོད་མཚམས་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཙམ་གནང་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་དོན་གྱི་གོ་བ་ལེན་པ་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བའི་གཅོད་མཚམས་འགའ་ཞིག་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལམ་རིམ་ལ་བསྟུན་ནས་བཅོས་ཡོད།

དཔེ་སྡུར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་དུ་དཔེ་སྡུར་བྱེད་པོའི་ཤེས་ཚད་དམའ་བའི་དབང་གིས་ནོར་འཁྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ངེས་པས་འཕྲུལ་དེབ་འདིར་ཆད་ལྷག་ནོར་བ་སོགས་བྱུང་བ་གཟིགས་ན་ང་ཚོའི་ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་serajeyrigzodchenmo@gmail.comའདིའི་བརྒྱུད་ནས་ལམ་སྟོན་དང་དགོངས་འཆར་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་འཕྲལ་མར་བསྐྱར་བཅོས་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ཟླ་ ༠༤ ཚེས་ ༠༦ ལ།

C

མཆན་རྟགས་གསར་བཅོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

འདིའི་ནང་གི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བུ་༼བ༽རྟགས་ཅན་གང་ཡིན་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ཐོག་དྲུག་པ་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་མཆན་དང་། ༼ང༽རྟགས་ཅན་རྣམས་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་སྟག་ལུང་གྲགས་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཁྲི་ཐོག་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་པ་འཇམ་དབྱངས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་བཞིན་སྡེ་དྲུག་མཁན་ཆེན་ཁ་རོག་ཞལ་སྔ་ནས་ངག་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་འདེབས་པར་མཛད་པ་དང་། མཆན་བུ་༼ཇ༽རྟགས་ཅན་རྣམས་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པ་དང་། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་མཆན་བུ་ཡིག་རྟགས་མེད་པ་གང་ཡིན་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བྲ་སྟི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་བཅས་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ཐམས་ཅད་ལྷུག་པར་བཀྲོལ་བའི་མཆན་བུ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་བ་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་པུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེན་མོ་མཆན་བཞི་སྦྲགས་མ་འདི་ནི། སྙིགས་དུས་ཀྱི་འདྲེན་མཆོག་མཚུངས་མེད་ཡོངས་འཛིན་པཎྜིཏ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། གཞུང་མཆོག་འདིར་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་དག་ལ་ཕན་དུ་རེ་བས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྔ་ཆེན་ཞེས་པ་ཆུ་ཁྱི་ལོར་ཚེ་མཆོག་གླིང་མཛོད་པ་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན་ནས་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་སྲང་འཁོར་ཆིག་སྟོང་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བས་རྒྱུ་སྦྱར་ཞིང་། ཚད་ལྡན་གྱི་ལམ་རིམ་དུ་མར་མ་ཕྱི་བགྱིས་ཏེ་ཞུས་དག་བགྱིས་ཁུལ་གྱིས་པར་གསར་དུ་བསྐྲུན་འདུག་པར་གླེགས་བམ་འདི་བཞིན་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བ་ན། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དམན་ཞིང་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡངས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་དང་། ཁྱད་པར་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་སྙན་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་གླེགས་བམ་འདིར་བཀོད་པའི་མཆན་བུ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཛིངས་ཤིང་འཇུག་མཚམས་ནོར་བ་སོགས་མ་དག་པ་ཆེས་མང་བས། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་མེད་གནོད་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པར་བརྟེན་ཡོངས་འཛིན་པཎྜིཏ་ནོ་

D

མཆན་རྟགས་གསར་བཅོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

མིན་ཧན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་གནད་བསྡུས་པའི་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་ལྟ་བུར་ཞུས་དག་ཡང་དག་པར་བགྱིས་ཏེ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པ་འདི་ཙམ་ཡང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲི་ཞུ་བླ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་གོར་མ་ཆག་གོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ་འདི་ཉིད་ལེགས་པར་བཅོས་པའི་ཁུར་བཞེས་ཀྱི་བཀའ་ནན་ཆེར་ཕེབས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཕན་ན་སྐལ་བ་རེ་བཟང་སྙམ་པས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་ཞུས་དག་བགྱིས་པར། དེ་ཡང་སྤོང་བ་པ་དགེ་སློང་དཀོན་མཆོག་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆན་བུ་ཇ་རྟགས་ཅན་རྣམས་དཔེ་རྙིང་ཁུངས་དག་དུ་མ་ཞིག་དང་སྦྱར་ཏེ་ཞུས་དག་བགྱིས་འདུག་པ་དེ་དང་། བྲག་རི་དགེ་བཤེས་ཁྱབ་བདག་གི་ཕྱག་དཔེ་ཁུངས་དག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་། ཨ་མདོ་དང་སོག་ཡུལ་གྱི་པར་མ་གཉིས། ྋསྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་ཚབ་ཁྲི་ཆེན་ནོ་མིན་ཧན་རིན་པོ་ཆེའི་བཤད་སྒྲུབ་གླིང་གི་ཕྱག་དཔེ་སོགས་མཆན་བཞི་མ། མཆན་གསུམ་མ། མཆན་གཅིག་མ་བཅས་ལམ་རིམ་མཆན་ལྡན་བཅུ་གཅིག་ཙམ་དང་གཞན་ཡང་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་དམ་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས། གཞུང་ལུགས་ལ་རིང་དུ་སྦྱངས་པས་སྤོབས་པ་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པའི་སྤོང་བ་པ་དགེ་བཤེས་མིང་ཅན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་རྒྱལ་བདག་གིས་དབེན་གནས་སྟག་ལུང་བྲག་ཏུ་ལོ་ངོ་གསུམ་བཞིའི་རིང་འབད་པས་ལེགས་པར་བཅོས་པ་ཡོངས་འཛིན་པཎྜི་ཏ་ནོ་མིན་ཧན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ྋརྒྱལ་ཚབ་ཁྲི་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་གི་སྤྱན་ལམ་དུ་ཕབ་པར་ྋརྗེ་འདི་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་ཞིབ་གཟིགས་ཞུས་དག་དང་། བྱང་རྩེ་ཆོས་རྗེ་ཞལ་སྔ་ནས་བློ་བཟང་ལྷུན་གྲུབ་ལའང་ཞུས་དག་ལན་གཅིག་གཉིས་བགྱིད་དུ་སྩལ་པའི་ཐོག །སྔོན་དུ་ལན་དུ་མར་དག་ཐེར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་ཞིང་འདི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྲེ་ལྷད་ནོར་འཁྲུལ་མེད་པར་པར་དུ་འཁོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ྋའཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་དང་། མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བའི་ཕན་བདེའི་གསོས་སུ་འགྱུར་བའི་ལེགས་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་གཞན་མ་མཆིས་པས་འདི་ཉིད་ཅིས་ཀྱང་པར་དུ་འཁོད་པ་ཞིག་བགྱིད་འཚལ་ཞེས་བཀའ་ནན་གྱིས་ཕེབས་པ་དྭང་དུ་བླངས་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་པཎྜི་ཏ་ནོ་མིན་ཧན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་པར་འཕྲིན་ལས་པ་རྣམ་རྒྱལ་ཆོས་བཟང་ཅན་ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པས་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་སྲང་འཁོར་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་སྐོར་གྱི་རྒྱུ་སྦྱར་ཏེ། སླར་ཡང་སྒྲུབ་སྡེ་ཚེ་མཆོག་བཀྲཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་དུ་ཞུས་དག་ནན་ཆེར་བགྱིས་ཤིང་། པར་རྙིང་འདིའི་ཆེས་མ་དག་པ་རྣམས་པར་ཤིང་གསར་བརྗེ་དང་། གཞན་མ་

E

མཆན་རྟགས་གསར་བཅོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

འཛུགས་འོས་པ་རྣམས་བཙུགས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་དགེ་བྱེད་ཅེས་པ་ཆུ་སྟག་ལོར་ལེགས་པར་བཅོས་པ་འདི་ནི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཕྱོགས་ལྷུང་གི་དྲི་མ་རིང་དུ་དོར་ཏེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །གཞན་དུ་ཞུས་དག་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་མ་དཔེ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆ་རྐྱེན་ཅུང་ཟད་འབྱོར་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ་གླེགས་བམ་པར་དུ་བསྐྲུན་པ་དང་འདྲི་བ་དག་ལ་གྱ་ཚོམ་དུ་འཇུག་པས་གསུང་རབ་དྲི་མ་ཅན་དུ་བྱས་ཤིང་། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་ཉོག་ཡིད་རྟོན་མི་རུང་བ་གསར་དུ་བསྐྲུན་ན་ཉེས་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས་གནས་འདི་ལ་བློ་གྲོས་ཞིབ་མོས་དཔྱད་དེ་འཇུག་པར་རིགས་སོ། །ཤོག་གྲངས་ནི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བུ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་དང་བསྟོད་ཕྱག་གི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་གཅོད་མཆན་རྟགས་དང་གསར་བཅོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་ལ་ཤོག་བུ་ ༥། མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་མཆན་བུ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གསལ་སྒྲོན་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ་ཡན་ལ་༤༢༩། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་ ༤༣༣བཅས་ཁྱོན་ཤོག་གྲངས་༨༦༧བཞུགས་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ། དེ་ལྟར་ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་ཚེ་མཆོག་གླིང་པར་རྙིང་གི་དཀར་ཆག་འདི་བཞིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་ལོར་གཞུང་ས་མཆོག་ནས་པར་གསར་བསྐྲུན་མཛད་ཀྱང་། མཆན་བཞིའི་འཁྲིད་ལུང་གནང་སྐབས་གོང་གསལ་དཀར་ཆག་འདི་ཡང་ཆབས་ཅིག་ལུང་གནང་བའི་རྒྱུན་བཞུགས་མུས་ལ་བརྟེན། ལུང་རྒྱུན་ལ་གནོད་ཀྱིས་དོགས་ཏེ་པར་གསར་བརྐོས་ཀྱི་ཨང་གྲངས་ཙམ་ལས། པར་རྙིང་གི་སྦྱིན་བདག་སོགས་ཀྱང་བསྒྱུར་བཅོས་མ་ནུས་པར་མ་དཔེ་སོར་བཞག་བགྱིས་ཤིང་། པར་གསར་གྱི་སྨོན་བྱང་མཆན་བཞི་པོད་གཉིས་པའི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །འགྲོ་དོན་འཕེལ། །

1

༄༅། །མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་མཆན་བུ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གསལ་སྒྲོན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༼ཇ༽ ༄༅། །ན་མསྭ་ར་སྭཏྱཻཻམཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ་གུ་རུ་བུད་དྷ་བོ་དྷི་སཏྭ་བྷྱཿཿ མོས་སྤྱོད་དུས་ནས་སྙིང་སྟོབས་ཉི་ཟླ་ལྟར། །ཟླ་དང་བྲལ་བར་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་། །པད་དཀར་ལྟར་བསྔགས་ཉི་མའི་གཉེན་གཅིག་གི །ཐུགས་རྗེའི་ཕྱག་གིས་བདག་དེ་བསྐལ་བཟང་མཛོད། །ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ་གཅིག་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །ལ་སོགས་མཆོག་གསུམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པར་བཅས། །དུས་ཀུན་གཙུག་གི་རྒྱན་མཆོག་རྣམས་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་ལུགས་བཟང་ས་གསུམ་འགྲོ་བ་ལ། །འཁྲུལ་བྲལ་སྲོལ་”བཏོད1་མཆོག་ཏུ་གསལ་མཛད་པའི། །ཤིང་རྟ་གཉིས་དང་ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས་དང་། །དགོན་པ་བ་དང་སྣེའུ་ཟུར་པོ་ཏོ་བ། །སྤྱན་སྔ་བ་དང་རིན་ཆེན་སྒང་པ་སོགས། །ཆོས་ཀྱིས་མཐོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་འདུད། །
༈ ༼བ༽ ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་ཤྲཱི་ཱིཡེ། སངས་རྒྱས་ཀུན་དངོས་བླ་མའི་ཞབས་བཏུད་ནས། །གསུང་གི་མན་ངག་མཆན་བུའི་ལྡེ་མིག་གིས། །བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆོས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཀྱི། །ཚིག་དོན་དཀའ་གནད་སྒོ་མོ་དབྱེ་བར་བགྱི། །དེ་ལ་འདིར་སྔོན་འགྲོ་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག ། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་འགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ལྷག་པའི་ལྷ་དང་རྩ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྣོད་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་ 1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། གཏོད་

2

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་དོན་འཆད་ཚུལ། གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པའི་ཁུངས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
༼ང༽ རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གངས་ཅན་འདིར་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པའི་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་འདིའི་དབུ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། ཉན་པར་བསྐུལ་བ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་སྟེ་རིམ་པ་བཞི་མཛད་འདུག་པ་ལས། དང་པོ་ནི་ཤཱཀྱ་བློས། ཡ་རབས་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་བདག་ཉིད་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་བགྱིད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ནི།1
༈ ༼ང༽ ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐུ་ནི། ཐུབ་པའི་སྐུ་ལུས་ཡིན་”པས།2སྤྱིར་ཐུབ་པའི་སྐུ་ལུས་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ལ་ཚད་བཟུང་བ་མེད་པ་ལྟར་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མཚན་དཔེ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ལ་ཡང་ཚད་བཟུང་མེད་ཀྱང་མཚན་དཔེ་སྒྲུབ་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན། ཉན་རང་གི་བདེ་བ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བཅུ་འགྱུར་གྱིས་ཐུབ་པའི་བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ། བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ། དཔེ་བྱད་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་མཛོད་སྤུ་གཙུག་ཏོར་མ་གཏོགས་པའི་མཚན་བཟང་རྣམས་འགྲུབ། མཚན་དཔེ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་མཛོད་སྤུ་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་གཙུག་ཏོར་འགྲུབ་པར་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཕུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་བསྐྲུན་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་ངོ་། །
༈ ༼ང༽ ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཛད་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་ལ་རང་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་སྔོན་དུས་དཔག་མེད་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་མཛད་ 1 *མ་ཕྱིར་མཆན་དུམ་བུ་འདི་གོང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་བླངས་ནས་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན།
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ་། པ།

3

མཆོད་བརྗོད།
པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཛད་པ་དང་། ས་དགུ་པ་བཅུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སངས་མ་རྒྱས་གོང་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཛད་ཅིང་། གང་ཟག་གཅིག་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཚོགས་བསགས་ཏེ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཛད་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཛད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་བཅས་མཛད་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ལས། སྐབས་འདིར་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ཀུན་གྱི་ཁུར་བསྣམས་པ་ནི་མཛད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །
༈ ༼ང༽ ཚིགས་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཁ་ཅིག །ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་འགའ་ཞིག་ལས་ཤིན་ཏུ་དཔག་པར་དཀའ་བ་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འཐད་པས། གཞུང་བཟང་ནི་གསུང་རབ་སྤྱི་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཇི་བཞིན་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཛད། ཅེས་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ལ་བྱེད་ཟེར། ཁ་ཅིག །དབུ་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་སོགས་འདོད་ཚུལ་མང་དུ་སྣང་ངོ་། །
༈ ༼ང༽ཚིགས་བཅད་ལྔ་པ་ལ་ཁ་ཅིག་རབ་འབྱམས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་བལྟ་བའི་མིག་ཡོངས་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་འཇུག་ངོགས་མཆོག །བརྩེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས། །གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ། ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་མིག་དང་། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་འཇུག་ངོགས་མཆོག །བརྩེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས། །གསལ་བར་མཛད་པའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་འཆད་པའི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བའི་སྔ་མས་མིག་ཅེས་ཡོངས་འཛིན་དང་ཕྱི་མས་མིག་ཅེས་སྐྱེས་བུ་བཀྲི་བའི་ལམ་རིམ་ལ་མཛད་འདུག་གོ །

4

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༄༅། །ན་མོ་༼ཇ༽ འདུད་དམ་ཕྱག་འཚལ་གུ་རུ་༼ཇ༽ བླ་མ་དང་ལྕི་བ་དང་བརླིང་བ་མཉྫུ་༼ཇ༽ འཇམ་དཔལ་གྷོ་ཥཱ་༼ཇ༽ སྒྲའམ་སྐད་དམ་དབྱངས་ཡ། ༼ཇ༽ དགོས་ཆེད།༼བ༽ ཞེས་པ་ལྷག་པའི་ལྷའམ་རྩ་བའི་བླ་མ་མགོན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སྟེ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་དག་ལས་ཐོག་མར། བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ནི། ཕུན་ཚོགས་༼ཇ༽ ནི་དཔལ་ཏེ་ལུས་སོགས་དང་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་༼ཇ༽ ནི་གྲངས་བརྗོད་དུ་མེད་པའམ་གྲངས་ཀྱི་རྩེ་མོ་ལ་བྱ་སྟེ་བྱེ་བའི་སྐད་དོད་ཀོ་ཊི་རྩེ་མོ་ལའང་འཇུག་ཅིང་འཇིག་རྟེན་ན་གྲངས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བྱེ་བའི་ཐ་སྙད་ཐོབ་པ་རྣ་བ་བྱེ་བ་རིའི་སྐྱེས་རབས་ལས་བཤད་པས་འདིར་དེ་བཟུང་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྲུན་པ་༼ཇ༽བསགས་པས་ནའམ་སྒྲ་སྒྲོགས་པས་ན་༼བ༽ འབྲས་བུའི་སྐུ། །༼བ༽ ལུས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པའོ། །༼ཇ༽ མཐའ་མེད་པས་ན་མཐའ་ཡས་༼ཇ༽ སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བས་ན་འགྲོ་བའི་༼ཇ༽ གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་སྐོང་བས་ན་རེ་བ་སྐོང་བའི་༼ཇ༽ མཐོ་དམན་བར་གསུམ་དང་འཚམས་པའི་གསུང་། །༼ཇ༽ གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པས་ན་གསུང་གཅིག་ཉིད་ལའང་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའམ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཚང་བའི་དབྱངས་དང་།༼ཇ༽ མ་ལྷག་པས་མ་ལུས་”༼༽1བློས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱ༼ཇ༽ འི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་ཇི་བཞིན་གཟིགས་པའི་ཐུགས། །༼བ༽ ཏེ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། ཤཱཀྱ་

༼ཇ༽ ནི་ནུས་པའམ་ཕོད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་དེའི་༼བ༽ རིགས་སུ་འཁྲུངས་པའི་
རྐང་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་༼ཇ༽ རྗེ་བླ་མས་རབ་ཏུ་དད་པས་ཡན་ལག་གི་མཆོག་མགོ་༼ཇ༽ བོ་ས་༼ཇ༽ ”ལ་2བཏུད་དེ་ཕྱག་འཚལ། །༼བ༽ བ་སྟེ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་འདུད་པའོ། །༼ང༽ དེ་ནས་བསྟན་བཅོས་

1 * གཤམ་དུ་མཆན་རྟགས་ཆད་པ་མང་པོར་གསལ་བཤད་བྲིས་མེད།
2 * ལ་ཡིག་ལྷག་པར་སྙམ།

5

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་

འདིར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཉིས་སྟོན་པའི་དང་པོ་ནི། འཇམ་དབྱངས་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་བརྒྱུད། ཕྱི་མ་བྱམས་པ་ནས་ཐོགས་མེད་ལ་བརྒྱུད་ཅིང་།ཡང་ཕྱི་མ་ལ་འཇམ་དབྱངས་ནས་ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱུད་པ་གསུམ་པོ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་མངའ་བས། དེ་དག་དང་མཐུན་པར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་གཅིག་རྣམས་ལས། དང་པོ། བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་

ལ་བསྟོད་པ་ནི།༼ཇ༽ འགྲན་ཟླ་མེད་༼ཇ༽ པ་པད་དཀར་ལྟར་བསྔགས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་འཆོས་པས་སྟོན་པ་དེ་ཡི་༼ཇ༽ གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲས་ཀྱི་མཆོག །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་མཛད་པ་ཀུན་གྱི་ཁུར་བསྣམས་ནས། །གྲངས་མེད་ཞིང་དུ་༼ཇ༽ བརྟན་གཡོ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤྲུལ་པས་རྣམ་རོལ་བ། །༼ཇ༽ བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བས་མི་ཕམ་༼ཇ༽ རྒྱལ་ཚབ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །༼བ༽ ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ དེ་ནས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་བསྟོད་ཕྱག་ནི། སུ་ལ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་ནུས་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤིན་ཏུ་དཔག་པར་དཀའ་བ་༼ཇ༽ འཕགས་པ་གསུམ་དང་རྒྱལ་བའི་༼བ༽ གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་༼ཇ༽ སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ། །ཇི་༼ཇ༽ ལྟ་བ་བཞིན་༼བ༽ རྒྱལ་བ་རང་གི་དགོངས་པ་༼བ༽ ལྟར་སོ་སོར་འགྲེལ་༼བ༽ བར་མཛད་༼བ༽ པས་༼ཇ༽ ཤིང་འཛམ་བུས་མཚན་པས་འཛམ་༼བ༽ བུ་གླིང་༼ཇ༽ དུ་དོན་གཉིས་སྣང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན། །༼ཇ༽ ཀླུ་དང་སྲིད་སྒྲུབ་དང་མཚུངས་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་༼ང༽ དང་ཐོགས་མེད་ཅེས་ནི་ས་གསུམ་ན། །ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ། །༼བ༽ ཞེས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་དང་དེ་ནས་༼ཇ༽ ལམ་འདི་མཛད་པ་པོ་ལྷ་གཅིག་ལ་བསྟོད་ཕྱག་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་༼ཇ༽ ཚིག་དོན་དང་བྱིན་རླབས་སོགས་ཚང་ཞིང་ཧོར་ཁང་དང་དུག་ཅན་སོགས་མ་ཡིན་པར་༼བ༽ རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལེགས་༼བ༽ པར་བརྒྱུད་པའི། །ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་༼བ༽ དང་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པ་༼བ༽ གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ལམ། །༼བ༽ གྱི་རིམ་པ་དང་། ༼ཇ༽ ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་མ་ནོར་༼ཇ༽ བ་དང་། ༼ཇ༽ དེ་ཡང་ཆ་ཚང་བས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་༼ཇ༽ པ་

6

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་དེ་ཡང་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སོགས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པའི་གནད་༼བ༽ ༼ཇ༽ འགག་བསྡུས་པའི། །༼ཇ༽ མདོ་རྒྱུད་མཐའ་དག་གི་གདམས་པ་༼བ༽ རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་མཛོད་༼ཇ༽ ཟད་
རྒྱུ་མེད་ཅིང་ལེགས་པའི་འབྱུང་གནས་འཛིན་༼ང༽ ༼ཇ༽ པ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་༼ཇ༽ ཡེ་ཤེས་ལ་འདུད། །༼བ༽ ཅེས་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་།༼ང༽ དེ་ནས་རྗེ་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བླ་མ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་དང་ཆོས་སྐྱབས་དཔལ་བཟང་སོགས་ལ་བསྟོད་བ་ནི། ༼ཇ༽ མཐའ་ཡས་པས་རབ་འབྱམས་༼ཇ༽ གསུངས་པ་ཀུན་གྱི་རབ་ཡིན་པས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་བལྟ་བའི་མིག །༼ཇ༽ ལྟ་བུའི་ལམ་རིམ་དང་བཤེས་གཉེན། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་༼ཇ༽ འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་བརྒལ་བའི་འབབས་སྟེགས་སམ་འཇུག་ངོགས་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་དེ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་མཆོག །༼ཇ༽ ལྟ་བུ་སྟེ་བདེ་བར་འཇུག་ལ་དོན་ཆེན་སྟེར་བས་སོ། །༼ཇ༽ དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་རིམ་ཡང་ཐུགས་བརྩེ་བ་༼བ༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་༼ང༽ ཐུགས་རང་དབང་མེད་པར་བསྐྱོད་པ་༼ཇ༽ གདུལ་བྱའི་བློ་
རིམ་པ་གསུམ་དང་བསྟུན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་འཁྲིད་པའི་ཐབས་༼བ༽ ལ་མཁས་༼བ༽ པའི་མཛད་པ་ཡིས། །༼བ༽ ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་༼ཇ༽ ལམ་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚིག་དོན་རྣམས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་༼བ༽ བར་མཛད་༼བ༽ པའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །༼ང༽ ཞེས་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་འདི་ཡི་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །༼བ༽ དེ་ནས་གཉིས་པ། ༼ང༽ རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ནི། དེང་དུས་རྣལ་འབྱོར་༼བ༽ ལུགས་གཞན་དུ་ཚུལ་གཞན་བཤད་ཀྱང་འདིར་ནི་རྣལ་འབྱོར་དངོས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ནང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྩོན་༼བ༽ ཞིང་དགའ་བ་རྣམས་༼བ༽ ནི་ཕལ་ཆེར་ཐོས་པ་ཉུང་། །༼བ༽ ལ། མང་༼བ༽ དུ་ཐོས་༼བ༽ པ་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་༼བ༽ གྱི་གནད་ལ་མི་མཁས་ཤིང་། །༼བ༽ ད་ལྟའི་ཆོས་བྱེད་ཕལ་ཆེར་༼བ༽ རང་བཤད་སྒྲུབ་གང་ལ་མོས་པ་དེ་ཡི་ཕྱོགས་བཟུང་བས་གསུང་རབ་བལྟ་༼བ༽ བ་ལ་ཕྱོགས་རེའི་མིག །༼བ༽ ཏུ་གྱུར་ནས་ལུང་དོན་རིགས་པས་འབྱེད་པའི་༼བ༽ བློ་ཡི་མཐུ་མེད་

7

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་

པས། །༼བ༽ ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གནད་རྣམས་༼བ༽ ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གདམས་པ་མཆོག །༼བ༽ རྙེད་པའི་མཁས་པ་དགྱེས་པའི་ལམ་དང་བྲལ་༼བ༽ བར་མཐོང་ནས། །༼བ༽ དེ་དག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བས་༼ཇ༽ རྒྱུ་དེས་རྩོམ་པར་སྤྲོ་ཞིང་དམ་བཅའ་བ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལམ་༼བ༽ གྱི་རིམ་པ་འདི་བཤད་པ་ལ། །༼བ༽ རྗེ་བླ་མ་བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་ནས་སྤྲོ་བར་གྱུར། །༼ ༽ ཅེས་སོ། །༼བ༽ གསུམ་པ། ༼ཇ༽ སྣོད་ལ་ཉན་པར་བསྐུལ་བ་ནི་གང་དག་ཕྱོགས་འཛིན་མུན་པས་མ་བསྒྲིབས་ལ། །ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་བློ་ཡི་མཐུ་ལྡན་ཞིང་། །དལ་བའི་རྟེན་བཟང་དོན་ལྡན་བྱེད་འདོད་པའི། །སྐལ་ལྡན་དེ་རྣམས་རྩེ་གཅིག་བསྒྲིམས་ཏེ་ཉོན། །༼བ༽ ཞེས་པའོ། །

གདམས་པའི་སྔོན་འགྲོ།

༼བ༽ བཞི་པ།༼ཇ༽ མཚན་དོན་དང་བཤད་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ་ནི། འདིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་བོ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བའི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བསྡུས་པ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །༼ཇ༽ འཆད་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲ་༼ང༽ འདི་སྔོན་ཤཱ་རིའི་བུའི་འཁྲུངས་སར་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གླེགས་བམ་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས། དེར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སློབ་དཔོན་ལྔ་བརྒྱ། ཐོ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་རྒྱ་གར་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་གསུང་འདིའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་དག་པ་དང་། སློབ་མའི་རྒྱུད་དག་པ་

8

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་སྟེ། དག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་འཆད་པར་བཞེད་ལ། དུས་ཕྱིས་ནི་བྲི་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལར་བསྟན་པ་དར་བས། ༼ང༽ འདི་མ་ག་དྷའི་བྱང་ངོས་ཆུ་བོ་གངྒཱའི་འགྲམ་རི་དེའུ་ཞིག་གི་རྩེར། ལྷ་ཁང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་གཙང་ཁང་དབུས་མར་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་སྐུ་ཚད་མཉམ་པའི་ཐུབ་པའི་སྐུ་བཞུགས་ས་ཕྱི་ལྕགས་རིས་བསྐོར་བ། དེར་པཎྜི་ཏ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་མཛད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་འཚོ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་བཟང་བའི་གནས་གཞི་ཡིན། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཡང་བོད་དུ་དེ་ནས་གདན་དྲངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་བཞེངས་པ་པོ་ཆོས་རྒྱལ་དྷརྨཱ་པཱ་ལ་ཞེས་པ་སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་སྦྱིན་བདག་དེ་ཡིན་གསུང་། དེའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་རྩོམ་པ་པོའི་ཆེ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅིང་ཉན་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྔོན་དུ་གལ་ཆེ་བར་བཞེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བར་གྲགས་པ་༼ཇ༽ གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བསྟན་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ང༽ གཉིས་པ།༼ཇ༽ བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ་བཞི། ཆོས་ཁུངས་བཙུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་དང་། གདམས་ངག་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་དང་། ཆེ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པའོ། །

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་བ་དང་དངོས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་ནི། གདམས་ངག་འདི་སྤྱིར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མཛད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་འདིའི་གཞུང་ནི་༼བ༽ ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པས་ན་གཞུང་

1

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པདང་། མུན་ཁུང་གི་གསེར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་སྒྲོན་མེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཡིན་པས་དེ་མཛད་པ་པོ་ཉིད་འདིའི་ཡང་མཛད་པ་པོའོ། །༼ང༽ ཁ་ཅིག་གསུང་འདིས་བླ་མ་གཉིས་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཟེར་ཡང་། ཕུགས་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་ནའང་གསུང་འདིའི་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་ངམ་རྩ་ཚིག་ལྟ་བུ་ནི་ཇོ་བོས་མཛད་པའི་ལམ་སྒྲོན་ཡིན་པས་དེ་མཛད་པ་པོ་ཉིད་ལམ་རིམ་འདིའི་ཡང་མཛད་པ་པོར་དོན་གྱིས་སོང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་སྟོན་པ་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་ཆེ་བ་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ །
དེ་ཡང་༼ང༽ སྔོན་རྒྱལ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཁྱིམ་བདག་གི་ཚུལ་འཛིན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཟང་སྐྱོང་ཞེས་གྲགས་པ་གྲོ་ལུང་པས་རྒྱལ་བའི་མདུན་ན་རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོ་སྐྱོང་ཞེས་དང་། ཁྲོ་ཕུ་ལོ་ཙྪཱ་བས་ཁྱོད་སྔོན་ཐུབ་པའི་དུས་ན་བཟང་སྐྱོང་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཱི་པཾཾ་༼བ༽ མར་མེ་ཀ་ར་༼བ༽ མཛད་ཤྲཱི་༼བ༽ དཔལ་ཛྙཱ་ན་༼བ༽ ཡེ་ཤེས་མཚན་གཞན་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་

༼ང༽ འདི་ལ་བླ་མ་ཁ་ཅིག་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས་ཨ་བྷྱ་ཤ་ཞེས་
བཤད། སྒྲ་པ་དག་ཤིན་ཏུ་ཞི་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ཡང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཕུལ་བྱུང་ནས་ནི་སུམ་བརྒྱ་བཅུ། སོང་ཟེར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའམ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་སྟེ།
༼ཇ༽ གཉིས་པ། དེའི་ཆེ་བ་ལ་གསུམ། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ། རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ། བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

2

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ནག་ཚོས་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ལས། ༼བ༽ རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་༼བ༽ སུ་ཡུལ་ཆེན་པོ་བྷ་ག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། དེའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་སཱ་ཧོར་ཟེར། བོད་སྐད་དུ། ཟ་ཧོར་༼བ༽ ཞེས་འབོད་པའི་ཡུལ་མཆོག་༼བ༽ ཡོད་པ་ན། །༼བ༽ ཡུལ་དེ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་༼བ༽ མང་པོ་ཡོད། །༼བ༽ དེའི་ནང་ནས་ཆེས་ཤོས་བི་༼བ༽ རྣམ་པར་ཀྲ་མ་ནི་༼བ༽ རིམ་པ་པཱུ་ར་༼བ༽ གྲོང་ཁྱེར་ཡིན། །༼ ༽ འདི་ཁ་ཆེ་ཁྲི་བསྟན་དང་མཉམ་པར་གྲགས་ཤིང་། དེ་ལ་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའམ་རྩ་བདུན་ཡོད་དེ་བསྟོད་པ་དེ་ཁའི་འཕྲོ་ལས་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་ཉི་ཤུ་བདུན་ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡི་དབུས་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ། །༼བ༽ ཏུ་གྲགས་པའི་ཕོ་བྲང་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཡོད། །༼བ༽ ཕོ་བྲང་དེ་ལ་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་༼བ༽ ནི་ད་ལྟ་གསེར་”འབྲུར1་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ཟེར། ཅན་ཞེས་བྱ། །༼བ༽ ལམ་ཡིག་ལས་ནི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་ཡུལ་ཕྱོགས་ན། བྷ་ག་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད་ཅེས་སོགས་འབྱུང་བས་བརྟག་པར་བྱའོ། །ལོངས་སྤྱོད་མངའ་ཐང་འབྱོར་བ་ནི། །རྒྱ་ནག་སྟོང་ཁུན་རྒྱལ་པོ་འདྲ། །༼བ༽ འདིའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་གྷི་ཝང་གང་ལ་ཡོད་པའི་གླང་པོ་ཆེ་དེ་ཁུན་པ་བྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་གླང་ཆེན་སྟོང་སྟོང་ལ་དེ་འདྲ་རེ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་དེ་འདྲ་སྟོང་ཡོད་པས་འབྱོར་པ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་པའི་རྩིབས་རེའི་སྟེང་དུ་ཟས་སྣ་རེ་བཞག་ནས་རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་བཞག་པའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ནས་མདུན་ཕྱོགས་སུ་གང་བྱུང་བ་བཟའ་བ་ཙམ་ལས་མང་དུ་བཟའ་མི་ནུས་པས་ཁུན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་མང་དུ་འཆད་པར་སྣང་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྟོང་ཁུན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འདོད་རྒྱལ་བས་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་དེ། དཔེར་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་ཚ་ཞིང་བསྲེག་པ་ལ་མེ་ཟེར་བ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་གསུང་ངོ་། །ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་དགེ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཕྲུར་

3

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པབའི་དཔལ། །བཙུན་མོ་དཔལ་མོ་འོད་ཟེར་ཅན། །ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་སྲས་གསུམ་མངའ། །༼བ༽ སྟེ། ཆེ་བ་པདྨའི་སྙིང་༼བ༽ པོ་དང་༼བ༽ འབྲིང་པོ་ཟླ་བའི་སྙིང་། །༼བ༽ པོ་དང་། ཆུང་བ་དཔལ་གྱི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱལ་བུ་༼བ༽ ཆེ་བ་པདྨའི་སྙིང་པོ་ལ། །བཙུན་མོ་ལྔ་ཡོད་སྲས་ནི་དགུ། །སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་

༼བ༽ ཆེ་ཤོས་བསོད་ནམས་དཔལ། །ད་ལྟའི་དུས་ན་མཁས་
པ་ཆེ། །དྷ་ན་ཤྲཱི་༼བ༽ མི་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་༼ ༽ རྟེན་དགེ་བསྙེན་པཎྜིཏ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མཁས་པར་གྲགས། །༼བ༽ སྲས་གསུམ་གྱི་ཆུང་བ་དཔལ་གྱི་སྙིང་པོ་ནི། །དགེ་སློང་ ”བིརྻ་1ཙནྡྲ་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཟླ་བ་ཡིན། །༼བ༽ འདི་སྔགས་ཀྱི་གདམས་པ་ཆེ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་སུ་སྤྲུལ་ནུས་པ་ཞིག་སྟེ་བོད་དུ་བྱོན་སྟོད་ལུང་མཚོ་སྨད་དུ་སེར་བ་ཕབ་ཡར་ལུང་དུ་ཕེབས་ངམ་ཤོད་ཀླུའི་དགོན་པར་སྐུ་གཤེགས་ཟེར།༼བ༽ དགེ་བའི་དཔལ་གྱི་སྲས། འབྲིང་པོ་ཟླ་བའི་སྙིང་པོ་ནི། །ད་ལྟ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་༼ ༽ ཇོ་བོ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྟེན་དེ་ལ། ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མང་དུ་མཁྱེན་པ་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ། ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་པ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། རིགས་གནས་སྤྱི་ལ་སྦྱངས་ཚུལ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ན། །༼ཇ༽ ཐུན་མོང་གི་སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང་། །བཟོ་ཡི་གནས་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་དང་ནི། །ཚད་མ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེར་གཅིག་ཚུན་ལ་ཕྱི་པ་དང་ནང་པའི་རིག་པའི་གནས་ཐུན་མོང་བ་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ། བཟོ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་བཞི་ལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བིརྱཱ་ མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བིརྻ་

4

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྦྱངས་པས་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་གྱུར་ཏོ། །ཁྱད་པར་དུ་ལོ་བཅོ་ལྔ་བཞེས་པའི་ཚེ། རིགས་ཐིགས་ཚར་གཅིག་གསན་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་བ་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཞིག་དང་”རྩོད་1པས་དེ་ཕམ་པར་མཛད་པས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་སོ་ཞེས་གྲོ་ལུང་བ་ཆེན་པོ་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྔགས་ལ་སྦྱངས་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་རི་ནག་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ཀྱཻཻ་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལ་གུཔྟ་༼བ༽ སྒྲ་གཅན་འཛིན་”སྤས་2པའམ་གསང་བ་ལ་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཞུས་ཤིང་། གསང་མཚན་ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་ཏེ་དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ཚུན་ཆད་ལ་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་བླ་མ་དུ་མའི་སྤྱན་སྔར་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སྦྱངས་པས་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་༼ང༽ ཅིང་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་དེ་ལྟར་གསན་པར་མ་ཟད་ནུབ་གཅིག་གི་མནལ་ལམ་དུ་པཎྜི་ཏ་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་གྲགས་པ་ལ་རྒྱུད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གསན་ཏེ། གསང་སྔགས་ལ་ང་ཉིད་མཁས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་བྱུང་བ་ན། ཌཱ་ཀི་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྔགས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྔར་མཐོང་མ་མྱོང་བ་མང་པོ་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་ནས་ཐུགས་རྒྱལ་བཅག་གོ །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྦྱང་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་དང་རྨི་ལམ་ཅི་རིགས་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མཁན་པོ་སྦྱོར་ལམ་པ། །ཡིན་པར་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༼ང༽ རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ལས་ཕལ་ཆེན་སྡེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་གསུང་གི་ཕལ་ཆེན་སྡེ་བ་ནི་ 1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བརྩད་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྦས་

5

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པམ་ཡིན་ཏེ་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཤཱི་ལ་རཀྵི་ཏ་༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་༼བ༽ བཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཟེར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་པ་ཞིག་ལ་མཁན་པོ་མཛད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། མཚན་ཡང་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བཏགས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནང་རིག་པའི་མདོ་སྔགས་ལ་སྦྱངས་ཚུལ། དེ་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་གི་བར་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པའི་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་གོང་འོག་རྣམས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་༼བ༽ དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེར་སྦས་སམ་ཆོས་སྐྱབས་སམ་ཆོས་ཀྱི་ཚོང་དཔོན་གྱིས་མཛད་པ་བམ་པོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་ལ་བླ་མ་དྷརྨ་རཀྵི་ཏ་༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆའི་སྤྱན་སྔར་ཨོ་ཏན་ཏ་པཱུ་རིར་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསན་ནོ། །༼ང༽ འདི་སྔོན་ནང་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞིག་གིས་མུ་སྟེགས་པ་ཞིག་རོ་ལངས་བསྒྲུབས་པའི་སྒྲུབ་གཡོག་བྱས། རོ་ལངས་གྲུབ་ནས་རོ་ལངས་ཀྱི་ལྕེ་རལ་གྲིར་སོང་བ་དགེ་བསྙེན་དེས་ཁྱེར་ནས་རི་རབ་ཀྱི་རྩེར་ཕྱིན། གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་དང་བཅས་པ་ཡུད་ཀྱིས་བསྐོར་ནས་རལ་གྲི་མུ་སྟེགས་དེ་ལ་གཏད་པས། དེ་ན་རེ་ལུས་གསེར་དུ་སོང་བ་འདི་ཁྱེད་རང་གིས་རུས་པ་ལ་མ་ཐུག་པར་ཤ་ནས་ཆོད། དེ་རིང་བཅད་པའི་ཤུལ་དོ་ནུབ་ཁེངས་ཏེ་ཟད་མི་ཤེས་པ་འོང་ཟེར་ནས་མུ་སྟེགས་ཁོ་རང་རལ་གྲི་ཐོགས་ནས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སོང་ངོ་། །དགེ་བསྙེན་གྱིས་རོ་ལངས་ཀྱི་གསེར་དེ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཁོ་རང་གིས་ནམ་མཁར་ཕྱིན་ནས་རི་རབ་གླིང་བཞི་སོགས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་བཀོད་པ་ལྟར་བཞེངས། དེར་གསེར་དེ་ཁོ་ནས་དགེ་སློང་བརྒྱ་དང་དགེ་བསྙེན་བརྒྱའི་འཚོ་བ་ལོ་མང་པོར་སྦྱར་བའི་གནས་དེ་ཡིན་གསུང་། བོད་ཀྱི་བསམ་ཡས་འདི་ཡང་མཁན་པོ་ཞི་བ་འཚོས་ལྷ་ཁང་དེ་ལ་དཔེ་བྱས་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་སོ། །གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཕལ་

ཆེན་པ་གནས་བརྟན་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་སྟེ། རྩ་བའི་སྡེ་བཞིའི་གཞུང་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་

6

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ལ་སོགས་པ་བླང་དོར་གྱི་ཆ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱང་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་ནོ། །༼ཇ༽ སྦྱངས་པར་མ་ཟད་ཚུལ་བཞིན་མཁྱེན་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་༼བ༽ རང་སྡེ་དབུ་མ་པ་དང་གཞན་སྡེ་དངོས་སྨྲ་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་སྡེ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པས་ན་ལུང་གི་བསྟན་པའི་གནད་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་དངོས་

རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ འདུལ་བ་མདོ་སྡེ་མངོན་པ་སྟེ། སྡེ་སྣོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་འདུ་བས། རྟོགས་པའི་བསྟན་པའང་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་འདུ་དགོས་སོ། །༼བ༽ དེ་ནི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་གསུམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བས་དཀའ་བ་དཀོན་པ་རིན་ཐང་ཆེ་བ་ཕན་འདོགས་པ། གནོད་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་དྲུག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསླབ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་ཚུལ་ལ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ།དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ལན་དུ་མར་བསྔགས་པས་ན། ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལྡན་ཚུལ་དངོས་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ལ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ནི་ཉན་ཐོས་༼བ༽ ཀྱི་ཐེག་པའི་༼བ༽ ལུགས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་སྒོར་ཞུགས་ནས། །ཚུལ་ཁྲིམས་གཡག་རྔ་བཞིན་དུ་བསྲུང་མཛད་ཅིང་། །༼ང༽ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ལས། སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་དུ། །དེ་

7

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པབཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ལས། །ཚངས་སྤྱོད་དཔལ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །དགེ་སློང་སྡོམ་པ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚངས་སྤྱོད་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་མཆོག །གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མནོས་ནས་རྔ་རྩིད་ལ་ཆགས་པའི་གཡག་གིས་རྔ་མ་ཉག་མ་རེ་རེ་ཤིང་ལ་ཐོགས་པ་ན། རྔོན་པས་སྲོག་དང་འཕྲལ་བར་མཐོང་ནའང་སྲོག་དང་བསྡོས་ཏེ་རྔ་མ་མི་གཅོད་པར་བསྲུང་བ་ལྟར། ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཆེན་པོ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བསླབ་པའི་གཞི་ཕྲ་མོ་རེ་རེ་ཡང་སྲོག་དང་བསྡོས་ནས་བསྲུངས་པས་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བསྟོད་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ནི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྒོར་ཞུགས་ནས། །ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་གྱུར་ཅིང་། །བྱང་ཆུབ་ཐུགས་ཀྱིས་འགྲོ་རྣམས་མི་གཏོང་བ། །བློ་ལྡན་སྙིང་རྗེ་ཅན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༼བ༽ བླ་མ་བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སོགས་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་གདམས་པ་མང་པོ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་༼བ༽ ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གསེར་གླིང་པ་བསྟེན་ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་དང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ནས་ཐོགས་མེད་དང་ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པ་མཆོག་ལ་རིང་དུ་སྦྱངས་པ་ལས། བསྟོད་པ་ལས། རང་དོན་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་གྱི་དོན། །ལྷུར་མཛད་དེ་ནི་བདག་གི་བླ་མ་ལགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་ཤིང་། སྨོན་པའི་སེམས་དེས་ཀུན་ཏུ་དྲངས་པའི་འཇུག་པའི་སེམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེ་བ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་

8

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་སྤྱོད་པ་བཟང་པོས་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་མི་འདའ་བར་མཛད་དོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ནི་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པའི་སྒོར་ཞུགས་ནས། །རང་ལྷར་གཟིགས་ཤིང་རྡོ་རྗེའི་ཐུགས་དང་ལྡན། །རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕྱུག་ཨ་ཝ་དྷུ་ཏཱི་པ། །སྦས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་ལུས་ལྷར་གཟིགས་པའི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་། རྡོ་རྗེའི་ཐུགས་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པས་རྣལ་འབྱོར་པའི་གཙོ་བོ་ཞེས་སྤྱིར་བསྟོད་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་མི་འདའ་བར་དམ་ཚིག་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བའང་། བསྟོད་པ་ལས། དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཡིན་ཡིད་མི་མཛད། །བག་ཡོད་དྲན་དང་གཡོ་སྒྱུ་མེད། །ལྟུང་བའི་ཉེས་པས་ཁྱོད་མ་གོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ། སྡོམ་གསུམ་དེ་ལྟར་བསྲུང་རིགས་པ་ནི།དེ་ལྟར་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམས་ཁས་ལེན་པ་ལ་དཔའ་བ་ཙམ་མིན་པར་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་མི་འདའ་བར་བསྲུང་ཞིང་། བརྒྱ་ལ་ཅུང་ཟད་འདས་ནའང་མྱུར་བ་མྱུར་བར་རང་རང་གི་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་ཆོ་གས་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསླབ་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ།ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་༼ཇ༽ ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལས། ཐུན་མོང་བ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་བརྙེས་ཤིང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་ནི། བསྐྱེད་པའི་རིམ་

9

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པཔ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་མངའ་སྟེ། དེ་ཡང་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལོ་དྲུག་གམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅིང་། དེའི་ཚེ་ཨུ་རྒྱན་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གླུ་བླངས་པ་གསན་ནས་ཐུགས་ལ་བཟུང་བའང་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ།ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་༼ཇ༽ ཐུན་མོང་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་ཐུན་མོང་བ་ནི། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་ཤིང་། ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི། རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་བརྙེས་པ་སྟེ། ༼ང༽ རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྱུ་ལུས་ཐོབ་པས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་ཚེ་དེ་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་སྟེ་བསྟོད་པ་ལས། གསང་སྔགས་ཐེག་པའི་གཞུང་ལྟར་ན། །སྦྱོར་བའི་ལམ་པ་ཡིན་པར་གསལ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡོན་ཏན་བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་ནས། བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་གར་དུ་མཛད་ཚུལ་དང་། བོད་དུ་མཛད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་གདན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྨྲ་བ་ངན་པ་ལན་གསུམ་དུ་ཆོས་ཀྱིས་ཕམ་པར་མཛད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཟུང་ཞིང་། རང་གི་སྡེ་པ་༼བ༽ གོང་མ་དབུ་སེམས་གཉིས་དང་། འོག་མ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཏེ་གོང་འོག་གི་བསྟན་པ་ལའང་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དྲི་མ་ངན་པ་རྣམས་བསལ་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་བར་མཛད་པས། སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་འཛིན་ཏེ། བསྟོད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ། །ཐམས་ཅད་འདུས་ཤིང་འཚོགས་པ་ན། །རང་༼བ༽ ནང་དང་༼བ༽ ཕྱི་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཡི། །གྲུབ་མཐའ་ངན་པའི་རྒོལ་བ་

10

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀུན། །སེང་གེའི་ང་རོའི་སྒྲ་སྐད་ཀྱིས། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་ཀླད་པ་འགེམས། །ཞེས་དང་། ཨོ་ཏན་ཏ་ཡི་པཱུ་རི་ན། །རབ་བྱུང་བརྒྱ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་གསུམ། །བི་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ན། །རབ་བྱུང་བརྒྱ་ཕྲག་མ་ལོང་ཙམ། །རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ཚང་བར་བཞུགས། །སྡེ་པའི་ཁེངས་དྲེགས་ཁྱོད་མི་མཛད། །མ་ག་དྷ་ཡི་ཡུལ་གྱི་ནི། །གནས་གཞི་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྟོན་པའི་འཁོར་ནི་

༼བ༽ དགེ་སློང་ཕ་མ་དགེ་བསྙེན་ཕ་མ་བཞི་པོ་ཡི། །ཀུན་གྱི་
གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར། །༼ང༽ ཇོ་བོ་ཉིད་ལྷ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ། དེའི་ནང་ཚན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ཡིན་ཡང་། སྡེ་པའི་ཕྱོགས་རིས་མི་མཛད་

སོ་སོའི་ལུགས་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་མཁྱེན་པས། ཁྱོད་ནི་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི། །ཀུན་གྱི་སྤྱི་ལ་བཞུགས་པས་ན། །ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་ལུང་ཡང་ལེན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ གཉིས་པ།བོད་དུ་མཛད་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་ཞིང་གསར་དུ་སྲོལ་བཏོད་པ་ནི། ལྷ་བླ་མ་༼བ༽ ཡེ་ཤེས་འོད་དང་བྱང་ཆུབ་འོད་ཁུ་དབོན་གྱིས་ལོ་ཙྪ་བ་རྒྱ་བརྩོན་སེང་དང་ནག་ཚོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱ་གར་དུ་བརྫངས་ཏེ་འབད་པ་ཆེན་པོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྱན་འདྲེན་བཏང་བས་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱི་རིང་ལ་སྤྱན་འདྲོངས་ཏེ་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་ཕྱག་ཕེབས་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དག་ཏེར་མཛད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པར་དྲིལ་བ་གཞུང་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་མངའ་རིས་སུ་ལོ་གསུམ། སྙེ་ཐང་དུ་ལོ་དགུ། དབུས་གཙང་གཞན་དུ་ལོ་ལྔའི་བར་དུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་བསྟན་༼ང༽ དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཇོ་བོ་ཆུ་ཕོ་རྟ་ལ་འཁྲུངས་པའི་དགུང་ལོ་ང་དགུ་པ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་གདན་བཏེག །དྲུག་

11

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པཅུ་པ་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས། རེ་གཅིག་པ་ལ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན། རེ་གསུམ་པ་ལ་དབུས་སུ་ཕེབས། དོན་གསུམ་པ་ལ་སྙེ་ཐང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཞེས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞུགས་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་། ཡང་ནག་ཚོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལམ་ཡིག་དག་པ་ལས་ཇོ་བོ་ལྕགས་ཕོ་རྟ་ལ་འཁྲུངས་པའི་དགུང་ལོ་ང་བདུན་པ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་གདན་བཏེག །ལོ་དེ་གའི་མཇུག་ལ་བོད་དུ་ཕེབས། དོན་གསུམ་པ་ཤིང་རྟ་ལ་ཞི་བར་གཤེགས་ཞེས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་བདུན་བཞུགས་པའི་ལུགས་གཉིས་གསུངས་ནས་ལུགས་སྔ་མ་གཙོ་བོར་མཛད་བཤད་འདུག་ཀྱང་ལམ་རིམ་འདིར་གསུངས་པ་ནི་ལུགས་ཕྱི་མ་དང་མཐུན་ཏེ་ལོ་བཅུ་བདུན་བཞུགས་ནས། བསྟན་པའི་སྲོལ་ནུབ་པ་རྣམས་གསར་དུ་བཙུགས། སྲོལ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་རྣམས་འཕེལ་བར་མཛད། ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མས་སྦགས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བསལ་ཏེ། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཚངས་སྤྱོད་དང་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་གནོད་པ་བསལ་བ་ནི། སྤྱིར་ན་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་བསྟན་པ་སྔར་དར་ལ་དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་འཚོ་༼ཇ༽ སྟེ་མཁན་པོ་བོ་དྷི་སཏྭ་དང་པདྨ་སཾཾ་བྷ་བ་༼བ༽ སྟེ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྲོལ་བཙུགས་པ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་གནད་དུ་མ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་སྐུར་ཞིང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ཧྭ་ཤང་གིས་བསྟན་པ་འགྲིབས་པར་བྱས་པ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་༼བ༽ སྟེ་པདྨའི་ངང་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ནས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པས་སྐུ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། ཕྱི་དར་ལ་རྒྱུད་སྡེའི་དོན་ལོག་པར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་པཎྜི་ཏ་དང་རྣལ་འབྱོར་བར་རློམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་ཅིང་། གཞན་ཡང་ལོག་པར་བཟུང་བ་རྣམས་ནུབ་པར་བྱས་ནས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བསྟན་པ་འཕེལ་བར་མཛད་པས་ཁ་བ་ཅན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུ་དྲིན་གྱིས་ཁྱབ་

12

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པར་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་རྩོམ་པ་ལའང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་གསུམ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གནད་ཀྱི་གདམས་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ནས་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པའོ། །འདི་དག་རེ་རེས་ཀྱང་གཞུང་རྩོམ་པར་ནུས་ན་གསུམ་ག་ཚང་ན་ཆེས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ནི་གསུམ་ག་མངའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རྒྱུ་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ནུས་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷས་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་ནི། དེ་ལ་ཡི་དམ་གྱིས་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། དཔལ་ལྡན་དགྱེས་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་། །དམ་ཚིག་༼བ༽ གསུམ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་པོ་དང་། །༼ང༽ བྱ་རྒྱུད་གཏོགས་པའི་ཐུབ་པ་ཕྱག་ཆོས་འཆད་མཛད་པ་ད་ལྟ་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ན་བཞུགས་པ་འདི་ཉིད་དེ་དམ་ཚིག་གསུམ་ནི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་སམ། ཡང་ན་ཁྲི་ལ་མི་ཉལ། ཆང་མི་བཏུང་། ཕྱག་རྒྱ་འདྲ་བ་མི་ཟ་བ་གསུམ་མོ། །ཐུབ་པ་དེ་དང་། དཔའ་བོ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་༼བ༽ སྟེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་། །ཇོ་མོ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་སོགས། །༼བ༽ འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག །མི་གཡོ་བ་དང་དྲུག་ཞལ་གཟིགས་གནང་བ་ཐོབ་པས་ན། །རྨི་ལམ་ནའམ་མངོན་སུམ་དུ། །ཟབ་པ་དང་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི། །དམ་ཆོས་རྟག་ཏུ་གསན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་ཚུལ་ནི། བླ་མ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་པ་གཉིས། དེ་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་གསང་སྔགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པ་དང་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལ་བྱམས་པ་ནས་བརྒྱུད་

13

མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་བསྟན་པཔ་དང་འཇམ་དབྱངས་ནས་བརྒྱུད་པ་སྟེ་བརྒྱུད་པ་གསུམ་མོ། །གསང་སྔགས་ལའང་༼བ༽ སྔགས་མཐའ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་དང་། གསང་འདུས་བརྒྱུད་པ་དང་། མ་རྒྱུད་བརྒྱུད་པ་དང་། ཀྲ໏་ཡ་དང་ཡོ་གའི་བརྒྱུད་པ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་སྟེ། བརྒྱུད་པ་ལུགས་ལྔ་དང་། གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའི་བརྒྱུད་པ་དང་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་དང་གདམས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱུད་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་ཞིང་དངོས་སུ་གསན་པའི་བླ་མ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། རྟག་ཏུ་བསྟེན་པའི་བླ་མ་ནི། །ཤནྟི་པ་༼བ༽ ཞི་བ་དང་གསེར་གླིང་པ། །༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། བྷ་དྲ་བོ་དྷི་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི། །༼བ༽ ཡེ་ཤེས་དཔལ། དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་མང་པོ་དང་། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་ནས། །གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ཡི། །ཟབ་པ་དང་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི། །གདམས་པ་ཁྱོད་ལ་མངའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་བླ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རིག་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ནི།རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་འདིས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ནུས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སློབ་མའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱ་གར་མངའ་རིས། བོད་གསུམ་གྱི་སློབ་མ་ནི།དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་དཔོན་འདི་ལ་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་༼བ༽ ཨོ་ཌི་ཡ་ན་ཟུར་ཆག་པ་ཨུ་རྒྱན་༼བ༽ ཏེ་འཕུར་འགྲོ་བལ་པོ་བོད་རྣམས་ན་སློབ་མ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་གར་ན་ཇོ་བོ་དང་མཁྱེན་པ་མཉམ་པའི་པཎྜི་ཏ་༼བ༽ ལྔ་རིག་པ་ཆེན་པོ་བི་ཏོ་པ། དྷརྨྨ་ཨཱ་ཀཱ་ར་མ་ཏི་༼བ༽ སྟེ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས། དབུ་མ་སེངྒེ། སའི་སྙིང་པོ་སྟེ་བཞི། ཁ་ཅིག་བཤེས་གཉེན་གསང་བ་དང་ལྔར་ཡང་བྱེད་དོ། །མངའ་རིས་ནས་ལོ་ཙྪ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ༼བ༽ ལོ་ཀ་ཙཀྵུ་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་པར་སྒྱུར་བ་བསྡུས་པ་ལོ་ཙྪ་བའོ། །ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ། ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད། གཙང་ནས་འགར་

14

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དགེ་བ་དང་འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས། ལྷོ་བྲག་ནས་ཕྱག་པ་ཁྲི་མཆོག་དང་དགེ་བ་སྐྱོང་། ཁམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ། དགོན་པ་བ། ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ། ཕྱག་དར་སྟོན་པ། དབུས་ནས་ཁུ་རྔོག་འབྲོམ་གསུམ་བྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སློབ་མ་མཆོག་ནི་དེ་
དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་འཛིན་ཆེན་པོ་ནི་སྒྲོལ་མས་ལུང་བསྟན་པའི་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་སོ། །འདི་དག་ནི་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་མདོར་བསྡུས་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་ལས་དང་པོ་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ་ནི།ཆོས་ནི་གདམས་ངག་འདིའི་གཞུང་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ལག་ཏུ་བླང་བདེ་བ་དང་། ལུགས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་གསུམ་ལྡན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཇོ་བོས་མཛད་པའི་གཞུང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ལམ་སྒྲོན་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་གནད་བསྡུས་ནས་སྟོན་པས་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པས་ལག་ཏུ་བླང་བདེ་བ་དང་། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་གདམས་པས་བརྒྱན་པས་ལུགས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །༼ང༽ བླ་མ་གཉིས་ནི་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པ་གསེར་གླིང་པ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པ་རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆུང་བ་སྟེ་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཇོ་བོའི་དངོས་ཀྱི་བླ་མ་གཉིས་ཡིན་གསུངས། ཁ་ཅིག་ཨ་བ་དྷཱུ་ཏི་བ་དང་གསེར་གླིང་པ་ལ་ཟེར་ཡང་། ཞལ་སྔ་ནས་བདེ་བ་ཅན་པ་དང་བླ་མ་ཐམས་ཅད་

15

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀ་ལུགས་སྔ་མ་ལྟར་བཞེད་དོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆེ་བ་བཞི་ལྡན་དུ་བཤད་པ་ནི། གཞུང་དེའི་གདམས་ངག་གི་ཆེ་བ་ལ་བཞི། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་༼བ༽ སྟེ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་རྙེད་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་༼བ༽ ཆོས་སྤོང་གི་ལས་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བའོ། །

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ།

དང་པོ་ལ།༼ཇ༽ བརྒྱད་ལས་དང་པོ་བསྟན་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།༼བ༽ འོ་ན་ཆོས་འདི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་བསྟན་པ་ནི་གང་། འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ནི་གང་ཞེ་ན། བསྟན་པ་ནི།༼བ༽ རྩ་ཤེས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་༼བ༽ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་མཛད་པ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བས་ལྷ་དང་མི་༼བ༽ སྨོས་ཏེ་བདུད་རྩིའི་༼བ༽ སྐད་དོད་ཨ་མྲ໏་ཏ་ཞེས་པ་འཆི་མེད་ལ་འཇུག་པས་འཆི་མེད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་༼བ༽ ངམ་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་༼བ༽ ལམ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ༼བ༽ འི་ཚུལ་དག་ལ༼བ༽ ས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།༼བ༽ གྱིས་མཚོན་པའི་རྒྱལ་བས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཇི་སྙེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་

16

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་རྟོགས་ཚུལ་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་འགལ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི། འདིར་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་གོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ། ཁ་ཅིག་ནི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་འགལ་བ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གདུལ་བྱ་ཡང་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་རྗེས་སུ་འཛིན་དགོས་པས་དེ་དག་གི་ལམ་ལ་བསླབ་དགོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། རང་ཉིད་༼བ༽ ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ངེས་༼བ༽ པ་བཞིན་༼བ༽ གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་༼བ༽ བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་ནི། །མཁས་༼བ༽ པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་༼བ༽ གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།༼བ༽ བཤད་བྱའི་དོན་རང་”གིས་1ཤེས་པ་ནི་ཐབས་དང་། དེ་གདུལ་བྱ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ལས། ཐབས་བྱུང་༼བ༽ གདུལ་བྱ་ལ་འཆད་པ་དེ་༼བ༽ ཡི་རྒྱུ་༼བ༽ ཐབས་དེ་རང་ལ་ལྐོག་༼བ༽ ཏུ་གྱུར་པ། །༼བ༽ སྟེ་རང་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན་དོན་དེ་༼བ༽ གདུལ་བྱ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ངེས་ན་གཞན་ལ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པར་༼བ༽ རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པས། ༼བ༽ རྟེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྲོ་ལ་༼བ༽ གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་༼བ༽ པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་༼བ༽ པ་རྣམས་༼བ༽ ཐབས་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་༼བ༽ འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་༼བ༽ པར་མཛད་པ་གང་། །༼བ༽ ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་

1 གི་ *གིས་

17

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་༼ང༽ གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་༼བ༽ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་༼བ༽ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པའི་ལམ་༼བ༽ གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་༼བ༽ གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ གཉིས་པོ་དེར་མ་ཟད་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་༼བ༽ སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་༼བ༽ བསྐྱེད་ཤེས་རྫོགས་གསུམ་བྱེད་པར་མ་ཟད་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་༼བ༽ སེམས་ཅན་ལ་འཁོར་དུ་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་པ། བསྡུས་པ་སྨིན་པ། སྨིན་པ་གྲོལ་བ། གྲོལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་པས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བསླབ་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་བའི་རྟགས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བསྟན་པ་འགལ་མེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ལ་༼བ༽ ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཐུན་མོང་བ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ནས་༼བ༽ ཀྱང་འབྱུང་བ༼བ༽ འི་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་འབྲས། འཁོར་བ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ནས་དེ་ལས་ཐར་འདོད་གྱི་ངེས་འབྱུང་བདེན་བཞི། རྟེན་འབྲེལ་སོགས་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཏེ་མདོར་ན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཡིན་པས་དེ་དག་དོར་བྱར་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་རང་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་བསལ་ཅན་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་པ་༼བ༽ ཐུན་མོང་བ་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་པས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པས། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཐེག་པ་གསུམ་ག་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །

18

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞན་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱོན་ཕྱོགས་རེ་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེ་རྫོགས་པ་མིན་གྱི། སྐྱོན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱོན་མཐའ་དག་འགོག་ཅིང་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པས་ན། ཐེག་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་འདུ་སྟེ། སྐྱོན་སྣ་རེ་ཟད་པའམ་ཡོན་ཏན་སྣ་རེ་བསྐྱེད་པ་མིན་པའི་ཐུབ་པའི་གསུང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་པས་མི་བསྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྩོད་སྤོང་ལ་གཉིས། དང་པོ་རྩོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ནས་བཤད་པའི་ལམ་རྣམས་དགོས་ནའང་། རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པར་འཇུག་པ་ལ་ནི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པའི་ལམ་རྣམས་ཐུན་མོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་༼ང༽ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་ལམ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལན་ནི།འདི་ཡང་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པར་འདུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་༼བ༽ རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པར་འཇུག་པས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟེན་དགོས་པར་དཔལ་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས་༼བ༽ གསུངས་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ། འཚོ་བའི་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་དོར་མི་བྱ། །ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པ་ནི། །ནམ་ཡང་དོར་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་མར་གསུངས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་དུ་མར་ཡང་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་

19

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

གཉིས་གཉིས་བཟུང་དགོས་པར་གསུངས་ལ། སྔ་མ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ནི་

༼བ༽ ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པ། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད། སེམས་ཅན་
དོན་བྱེད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལའང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་དང་སམྦུ་ཊི་དང་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་རྣམས་སུ། ཕྱི་༼བ༽ བྱ་སྤྱོད་དང་གསང་བ་༼བ༽ རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་གཉིས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་༼བ༽ སྟེ་གསུམ། །༼བ༽ གྱི་དམ་པའི་ཆོས་ནི་མ་ལུས་བཟུང་། །ཞེས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཚིག་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་ན་ཁས་བླང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་གནང་བཀག་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ཐན་ཐུན་མཐོང་ནས་ཚ་གྲང་ལྟར་ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་བར་འཛིན་པ་ནི་རྟོག་པ་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བར་གསལ་ལོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེའི་འཐད་པ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་གི་འཐད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་གནང་བཀག་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་པ་གསུང་རབ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པས་ཐེག་པ་གསུམ་མམ་ལམ་ལྔ་ལྟ་བུ་གོང་མ་གོང་མར་འཇུག་པ་ན་ཐེག་པ་དང་ལམ་འོག་མ་འོག་མའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཚང་བ་དགོས་སོ། །༼བ༽ དེས་ན་སྔར་བཤད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་ད་ལྟར་གང་བཞུགས་པ། །ཀུན་༼བ༽ གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དོར་དུ་མི་རུང་ངོ་། །འདི་ཉིད་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་མང་དུ་བཀའ་སྩལ་པས་ན་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་ལམ་ཐུན་མོང་བའོ། །དེའི་སྟེང་དུ་

20

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་ཐུན་མོང་མིན་པ་དབང་དང་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་དང་རིམ་པ་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་བསྣན་པས་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པ་མྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ལམ་ཐུན་མོང་བ་དོར་ན་ནི་ནོར་པ་ཆེན་པོའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཆོས་སྤོང་འབྱུང་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟ་བུའི་གོ་བ་མ་རྙེད་ན་ཆོས་རེ་རེ་ལ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་རེ་རྙེད་པ་ན་གཞན་རྣམས་སྤོང་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་གོང་མ་ལ་མོས་པ་ལྟར་སྣང་ཞིག་སྐྱེས་པ་ན་རིམ་པ་ལྟར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་སྤོང་ཞིང་། སྔགས་ལའང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་བས་འབྲེལ་ཆེ་ལ་འབྱུང་ཉེ་ཞིང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཆེས་ལྕི་བའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཆེན་པོ་གསོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཁུངས་ནི་འོག་ཏུ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ནི།དེའི་ཕྱིར་དམ་པའི་མགོན་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱས་ལ། ད་ལྟ་ཉམས་སུ་ལོངས་པ་རྣམས་ཉམས་སུ་བླང་ཞིང་དངོས་སུ་འཇུག་ལྡོག་མ་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་མ་ནུས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་མི་”སྤོང་1བར། དེ་དག་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལོན་པ་ཞིག་ནམ་ཞིག་ན་འོང་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་བསག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱང་བ་དང་སྨོན་ལམ་གདབ་པར་བྱའོ། །དེས་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་བློའི་མཐུ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ༼ང༽ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་ཀྱི་གནང་བཀག་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རྟེན་དང་དུས་སྐབས་དང་། དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་

1 སྤང་ *སྤོང་

21

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

སོ་སོར་ཤེས་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ཕན་ཚུན་མི་འགལ་ཞིང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྱུར་བའི་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འཁྱེར་ཤེས་པ་ངའི་བླ་མ། ཞེས་༼བ༽ མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ལ་བསྔགས་པ་གསུངས་ཏེ་ཚིག་འདི་དཔྱད་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་བསྟན་བཅོས་འདིས་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་སྟོན་པས་ན། དེའི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི།དེ་ལྟར་ན་གདམས་ངག་འདིས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་བསྡུས་ནས་འཁྲིད་པས་ན་འདི་ནི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་ནོ། །

གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བ་༼ཇ༽ ལ་བདུན་ལས་དང་པོ་མདོ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་གདམས་ངག་གི་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། སྤྱིར་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་བདེ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས།༼ཀ༽ ༼ག༽གང་༼བ༽ གི་ཕྱིར་༼བ༽ ན་རྒྱལ་༼བ༽ བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ལས་ཆེས་མཁས་༼བ༽ པ་འགའ་ཡང་༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཡོད་༼བ༽ པ་མིན་ཏེ་

༼བ༽ འམ། །མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་མ་ལུས་༼བ༽ པ་དང་ཇི་ལྟ་བ་དེ་

༼བ༽ ཁོ་ན་ཉིད་མཆོག་ནི་༼བ༽ ཡིན་ཚུལ་༼བ༽
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་༼བ༽ ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་༼བ༽ ཅིང་གང་ཟག་གཞན་༼བ༽ གྱིས་མཁྱེན་པ་མིན་པ། །དེ་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་༼བ༽ འོ་ན་མདོ་སྡེ་བཀྲུག་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན་མདོ་སྡེ་དཀྲུག་པ། ༼ཁ༽༼ང༽ གཡོ་སྒྱུ་མེད་པར་ལམ་དྲང་པོར་སྲོང་བས་ན་དྲང་སྲོང་༼བ༽ ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་

22

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་༼བ༽ རང་གི་ལུགས་བཞག་༼བ༽ པའི་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་༼བ༽ ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རིས་སུ་བོར་བའི་བསམ་པས་དྲང་དོན་ལ་ངེས་དོན་དང་ངེས་དོན་ལ་དྲང་དོན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་བཀའ་མིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལོག་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མི་

བཀྲུག །༼བ༽ པའམ་དཀྲུག་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན།༼ཅ༽དེས་ཐུབ་༼བ༽ པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་༼བ༽ ཏེ་ལུགས་བཤིག་༼བ༽ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་༼ང༽དེ་ཡང་དམ་༼བ༽ པའི་ཆོས་ལ་ནི་གནོད་པ་བྱེད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཆོས་སྤོང་བའི་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །༼ཆ༽ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་གདམས་པའི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་མན་ངག་དང་བྲལ་ན་བློ་ཞན་པས་མི་རྙེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་ནའང་ཚད་ལྡན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་དང་དམ་པའི་མན་ངག་དང་མི་ལྡན་པར་བཀའ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པ་མི་རྙེད་པས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་མན་ངག་རྣམས་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གདམས་ངག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་ནི།དེའི་ཕྱིར་མན་ངག་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ན་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། མན་ངག་ལ་ཅི་ཙམ་སྦྱངས་ཀྱང་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པ་སྟེར་མི་ནུས་པའམ་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་ལམ་སྟོན་ན་ནི་དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གོ་ལུགས་དག་མ་དག་གི་ཁྱད་པར་ནི། གང་ཡང་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མེད་པའི་བཤད་ཆོས་སུ་བྱས་ཤིང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྙིང་པོའི་དོན་སྟོན་པའི་མན་ངག་ཟུར་དུ་ཡོད་པར་གོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་རང་ལ་བཤད་པ་དང་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་ལོགས་ལོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པའི་མདོ་རྒྱུད་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་

23

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ནང་གི་དོན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་ཙམ་གཅོད་པའོ་ཞེས་བརྙས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་༼བ༽ རང་གི་བློ་ཚོད་དང་མཐུན་པའི་མན་ངག་བསྡུས་པ་ཚོལ་དགོས་པ་བྱུང་བ་ན་ཡང་སྤྱིར།ཐར་འདོད་རྣམས་ལ་མི་བསླུ་བའི་གདམས་པ་མཆོག་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཡིན་མོད། དེ་༼བ༽ ལྟ་ན་ཡང་རང་ཉིད་བློ་ཞན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་གཞུང་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་མི་ནུས་པས། དམ་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་ལ་ངེས་པ་བཙལ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་མན་ངག་ཚོལ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞུང་རྣམས་ནི་ཕྱི་རྒྱ་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་ལ། མན་ངག་རྣམས་ནི་ནང་གི་དོན་སྟོན་པས་མཆོག་གོ་སྙམ་དུ་མི་བཟུང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་ཚུལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་རིན་ཆེན་གྱི་ཞལ་ནས། གདམས་ངག་ལ་ནང་བྱན་ཚུད་པ་༼བ༽ ཞེས་པ་ནི། བེའུ་བུམ་ལག་མཐིལ་ཙམ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ལ་ཟེར་ཞེས་པ་དང་། ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མས་ཀྱང་། ཨ་ཏི་ཤའི་གདམས་ངག་ལ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རྡུལ་དུ་བརླགས་༼བ༽ པའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་༼བ༽ དེའི་ལག་རྗེས་ལ་ད་༼བ༽ བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ཞིག་བྱུང་གསུང་བ་ལྟར་གོ་དགོས་པ་ཡིན་༼ང༽ ཏེ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ལ་སོགས་པས་དུས་འདའ་བས་རྭ་སྒྲེང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉིན་དེ་ཉིན་ཐུང་མཚན་དེ་མཚན་ཐུང་ཟེར་བ་དེ་ཡི་དོན་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཆོས་མང་དུ་བསླབས་ནས་ཆོས་བྱེད་ལུགས་གཞན་དུ་རྩད་གཅོད་དགོས་པ་བྱུང་ན་ནོར་བ་ཡིན་གསུང་བ་ལྟར། ཡུན་རིང་པོར་

24

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཆོས་མང་དུ་བསླབས་ཀྱང་ཆོས་བྱེད་ལུགས་ཡེ་མི་ཤེས་པར་ཆོས་བྱེད་འདོད་བྱུང་བ་ན་རྩད་གཞན་ནས་གཅོད་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མ་གོ་བས་ནོངས་ཏེ། ༼བ༽ རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས། མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ནི། །གསུང་རབ་གདམས་པར་ཤར་བ་མེད་པས་ནོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་མཛོད་ལས། སྟོན་པའི་དམ་༼བ༽ པའི་ཆོས་༼ང༽ སམ་བསྟན་པ་ནི་རྣམ་༼བ༽ པ་གཉིས་ཏེ། །༼བ༽ དེ་གང་ཞེ་ན། ལུང་༼བ༽ གི་བསྟན་པ་དང་རྟོགས་པའི་༼བ༽ བསྟན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་ལས་མེད་ལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་ལག་ཏུ་ལེན་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ན་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རྟ་རྒྱུག་པ་ན་སྔོན་ལ་རྟ་ལ་དཀྱུ་ས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་ཟིན་ནས་དེར་རྒྱུག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དཀྱུ་ས་གཞན་དུ་བསྟན་ནས་རྒྱུག་ས་གཞན་དུ་བྱེད་ན་བཞད་གད་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཞན་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒྲུབ་པ་ན་གཞན་ཞིག་བསྒྲུབ་ཏུ་ག་ལ་རུང་། དེ་ལྟར་ཡང་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཐ་མ་ལས། ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཡི། གཞན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟ་དཀྱུས་ཀྱི་ས་བསྟན་ནས་རྒྱུག་པ་བཞིན་ནོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གང་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ་དཔེར་ན་རྟ་རྒྱུག་ས་གང་དུ་བསྟན་པ་དེར་རྒྱུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཐབས་དཔྱད་བསྒོམ་དུ་བསྟན་པ་ནི།དེ་ལྟར་ན་གདམས་པ་འདིས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་

25

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

མཐོང་གི་བར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇོག་སྒོམ་དགོས་པ་རྣམས་ལ་འཇོག་སྒོམ་བྱེད། དཔྱད་ནས་སྒོམ་དགོས་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པར་དྲིལ་ནས་འཁྲིད་པས་ན་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དཔྱད་སྒོམ་སྤངས་ན་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་མི་འཆར་བས་དཔྱད་ཚུལ་རྣམ་དག་གཅེས་པར་བཤད་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་ཆ་ཤས་འགའ་རེ་ལ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བར་ཚེ་དྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་གདམས་ངག་ཏུ་མི་འཆར་བར་མ་ཟད། དེ་དག་ལ་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་ནས་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་དགོས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་ལ། དེ་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་དོར་ན་དེ་དག་ལ་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ། དེ་དག་གདམས་པའི་མཆོག་མ་ཡིན་ན་ནི་དེ་དག་མཛད་པ་ལས་ལྷག་པའི་གདམས་ངག་མཁན་པོ་སུ་ཞིག་གིས་རྙེད། དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་ན། རྒྱུད་སྡེ་ཟབ་མོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱང་ཚེགས་མེད་པར་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་ནས་དེ་དག་ལ་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་ཏེ། དེ་རྣམས་གདམས་ངག་དངོས་མིན་པའི་ཆོས་རྒྱབ་ཙམ་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་ལྷག་མ་མེད་པར་བཟློག་པར་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ སྔགས་རིམ་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཕྱོགས་ཐ་དད་པ་ནས་ཆུ་མང་པོ་འབབ་པ་ལྟར། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་འབབ་པར་

26

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཐད་ཀའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པའི་ཐབས་ཁོ་ནའོ། །འོན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་གྱི་དབང་གིས་ཐབས་དེ་ལ་རྫོགས་མ་རྫོགས་དང་། མྱུར་བུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་འཐད་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཁྲིད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཐབས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གཉིས་མི་གཅིག་གོ །མཚན་བརྗོད་ལས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་འབྱུང་ལ། །ཐེག་པ་གཅིག་གི་འབྲས་བུར་གནས། །ཞེས་སོ། །

རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གདམས་ངག་མེད་ན་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་མི་རྙེད་པ་ནི། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་གདམས་པའི་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པའི་གང་ཟག་ལས་དང་པོ་པས་ནི་དམ་པའི་མན་ངག་ལ་མ་བརྟེན་པར་དེ་དག་ལ་ཞུགས་ཀྱང་དགོངས་པ་མི་རྙེད་ལ། རྙེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་དུས་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་དང་ཚེགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་”བལྟོས་1སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་རྙེད་པ་ནི་བླ་མའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ན་ནི་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གདམས་ངག་འདིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པའམ་གནད་ཚེགས་ཆུང་ངུས་རྙེད་ཚུལ་དང་དགོངས་པ་ངོས་འཛིན་འཆད་འགྱུར་དུ་བསྟན་པ་ནི། གདམས་པ་འདིས་ནི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གནད་ལ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྟེར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི་སྐབས་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྟོས་

27

ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་

ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ།

༼ཇ༽ བཞི་པ་ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་ཤོས་སུ་ཆོས་སྤོང་བསྟན་པ་ནི། པདྨ་དཀར་པོ་དང་བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་འཚང་རྒྱ་བའི་ཐབས་སྟོན་པར་མ་གོ་བར། འགའ་ཞིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཐབས་དང་འགའ་ཞིག་འཚང་རྒྱ་བའི་གེགས་སུ་བཟུང་ནས་༼བ༽ ཐབས་བཟང་ངན་དང་རིགས་མི་རིགས་དང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་ཕྱེ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་འདི་ལ་སློབ་དགོས་ལ་འདི་ལ་སློབ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དོར་བྱར་བཟུང་ན་ཆོས་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་འཐག་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཕྲ་༼བ༽ བ་སྟེ་ཟབ་ཅིང་རྟོགས་པར་དཀའ་བའོ། །༼བ༽ དེ་གང་ཞེ་ན་འཇམ་དཔལ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་གང་ཟག་གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་བཀའ་ལ་ལ་ནི་བཟང་བར་འདུ་ཤེས་༼བ༽ པས་བླང་བར་བྱེད་ལ། ལ་ལ་ནི་ངན་པར་འདུ་ཤེས་༼བ༽ པས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་སྤོང་བའོ། །གང་ཆོས་སྤོང་བ་དེས་ཆོས་སྤངས་པས་༼བ༽ གསུང་བྱའི་ཆོས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་གསུང་བ་པོ་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྲོ་སྟེ།དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན། ༼བ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་སྒྲུབ་པ་པོ་དགེ་འདུན་ལ་ངན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ “སྟེ་1དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་”ཐོང་2པ་དང་། དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་པོ་ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྤོང་བའི་སྒོ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་འདི་ནི་རིགས་པའོ་འདི་ནི་མི་རིགས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བའོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་

1 ཏེ་ *སྟེ་
2 མཆན་བཞི་མ་དེབ་ཏུ། ཐོས་

28

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུངས་པའོ། །འདི་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ སྔར་བཤད་པའི་ཆོས་ལ་བཟང་ངན་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རིས་སུ་བཅད་དེ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན”་ནོ

1། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་སྤངས་ན་
དེའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ༼བ༽ གང་ཟག་གང་གིས་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ནི། །མཆོད་རྟེན་ཐམས་ཅད་བཤིག་བྱེད་པས། །༼བ༽ གང་ཟག་གང་གིས་མདོ་སྡེ་སྤོང་བྱེད་པའི། །སྡིག་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཁྱད་འཕགས། །༼བ༽ པ་སྟེ་ལྕི་བའོ། །གང་གིས་གངྒཱའི་བྱེ་སྙེད་ཀྱི། །དགྲ་བཅོམ་བསད་པར་གྱུར་པ་བས། །གང་གིས་མདོ་སྡེ་སྤོང་བྱེད་པའི། །སྡིག་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཁྱད་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་ཆོས་སྤོང་འབྱུང་བ་ལ་སྒོ་མང་དུ་སྣང་ནའང་སྔར་བསྟན་པའི་སྒོ་འདི་ཆེ་ཤོས་སུ་སྣང་བས་འབད་པས་སྤང་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆེ་བ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་རྟོགས་ན་ཉེས་སྤྱོད་དེ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། དེ་ཡང་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཙམ་གྱིས་བཟློག་པར་འགྱུར་བས་ཉེས་སྤྱོད་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་པ་པད་དཀར་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི། ངེས་པ་དེ་ནི་བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་དང་དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་མང་དུ་བལྟས་པ་ལས་བཙལ་བར་བྱ་ཞིང་། ཆོས་སྤོང་གི་སྒོ་གཞན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྡུས་པའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ ཆོས་ཉན་པ་དང་བཤད་པའི་ཀུན་སློང་མ་དག་པ་
སོགས་བསམ་པའི་སྐྱོན་དང་ཚིག་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བཤད་པ་དང་། སྣོད་མིན་ལ་བཤད་པ་སོགས་སྦྱོར་

1 -ནོ། * ནོ།།

29

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བབའི་སྐྱོན་ནོ། །

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཛད་པ་པོའི་”ཆོས་དང་1ཆོས་ཀྱི།ཆེ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་གསུམ། ཉན་པའི་ཚུལ་དང་། བཤད་པའི་ཚུལ་དང་། མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

ཆོས་ཉན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ། ཉན་པའི་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ༼ང༽ མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐོས་པས་བདེ་སྡུག་རང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་། སྲིད་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐོས་པའི་ཚོམས་ལས། ༼༽ སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལྷ་ཞིག་གིས་གསོལ་བ། ཆོས་རྣམས་གང་གིས་ཤེས་འགྱུར་ཞིང་། །སྡིག་ལས་གང་གིས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །དོན་མེད་གང་གིས་སྤོང་བ་དང་། །གང་གིས་མྱང་ངན་འདས་ཐོབ་འགྱུར། །ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་འདི་གསུངས་པ། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པས་སྡིག་ལས་ལྡོག་པར་བྱེད། །༼བ༽ རྐང་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟོན། ཐོས་པས་དོན་མ་ཡིན་པ་༼བ༽ རྣམ་གཡེངས་སྤོང་། །༼བ༽ འདིས་ཐོས་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ་བསམ་པའི་ཕན་ཡོན་འདིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་སྟོན།

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཆེ་བ་

30

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཐོས་པས་༼བ༽ བསླབ་པ་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་བཅད་ནས། མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་འདས་པ་འཐོབ། །༼བ༽ འདི་ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་བསྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་སྦྱར་རོ། །ཅེས་དང་། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་ཁྱིམ་ནི་༼བ༽ ”སྟེང་1ལེགས་༼བ༽ པར་གཡོགས་པ། །༼བ༽ ཕྱོགས་ཀུན་ནས་བསྐོར་བས་ན་མུན་པས་ཁེབས་པའི་ནང་༼བ༽ དུ་ཞུགས་༼བ༽ པ་ན། །༼བ༽ དེར་བལྟ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཟུགས་རྣམས་ཡོད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། །༼བ༽ རང་ཉིད་བལྟ་བྱེད་ཀྱི་མིག་༼བ༽ དང་ཡང་ལྡན་བཞིན་དུ་མི་མཐོང་བ། །༼བ༽ དེ་ནི་མུན་པས་སྒྲིབ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས་དེ་སེལ་བྱེད་སྒྲོན་མེ་དགོས་པ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་འདི་ན་༼བ༽ ལུས་རྟེན་མིའི་རིགས་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེས་པའི། །མི་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་བསམ་པའི་རྟེན་ལེགས་ཉེས་གོ་བའི་བློ་གྲོས་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པར་གྱུར་ཀྱང་། །སྡིག་པ་༼བ༽ གང་ཡིན་པ་དང་ནི་དགེ་བའི་ཆོས། །༼བ༽ གང་ཡིན་པ། མ་ཐོས་༼བ༽ ཀྱི་བར་དུ་༼བ༽ བླང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར། ༼བ༽ ལ།སྔར་བཤད་པའི་ཁང་པ་དེར་མིག་ལྡན་མར་མེ་ཡོད་པ༼བ༽ འི་མི་ཡིས། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ༼བ༽ ར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བར། །༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པའི་མི་དེས་ཀྱང་དགེ་༼བ༽ བ་དང་སྡིག་པའི་ཆོས། །༼བ༽ གང་ཡིན་པ་ཐོས་པས་༼བ༽ བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྐྱེས་རབས་༼བ༽ སོ་གཅིག་པ་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བར་འཁྲུངས་པའི་ཚེ་བྲམ་ཟེ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཚིགས་བཅད་བཞི་གསན་པའི་ཚིགས་བཅད་རེའི་དྲིན་ལན་དུ་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྲག་རེའི་རྩིས་ཀྱི་ནོར་རྫས་ཕུལ་བས་”ཡབ་2རྒྱལ་པོས་དྲིན་ལན་རེ་ཙམ་ཧ་ཅང་ཆེ་ཞེས་གྱོད་ཁ་གསུངས་པ་ལ། རྒྱལ་བུས་དྲིན་ལན་མ་ཆེས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ལ་རིན་ཐང་བཅད་དུ་རུང་ན་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གི་རིན་ལ་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་བྱིན་པར་རིགས་སོ། །དེ་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བས་ཡབ་ལ་ཐོས་པའི་ཕན་ 1 སྟེ་བ་ * སྟེང་
2 ཡང་ *ཡབ་

31

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བཡོན་གསུངས་པ།༼བ༽ རྒྱལ་བུ་ཟླ་བས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ལ་གསུངས་པ། སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་༼བ༽ དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལས་འབྲས་ངེས་པའི་ཚུལ་བདེན་བཞིའི་སྐྱོན་ཡོན་སོགས་ཐོས་པས་ཡིད་ནི་༼བ༽ དང་བ་དང་ཡིད་ཆེས་དང་འདོད་པའི་དད་༼བ༽ པར་གྱུར་ནས། །༼བ༽ སྐྱབས་གསུམ་ལ་རིམ་པ་ལྟར་མཆོད་པ་དང་བརྟེན་པ་དང་འགོད་པ་དང་དགེ་སྡིག་འདོར་ལེན་དང་བདེན་བཞི་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་སོགས་ལ་ལེགས་པར་དགའ་

༼བ༽ བ་ལ་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་སྐྱེ་ཞིང་གཏི་
མུག་མེད་པར་འགྱུར། །རང་གི་ཤས་༼བ༽ རིན་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་༼བ༽ ཐོས་པ་དེ་ནི་ཉོ་བའི་རིགས། །༼བ༽ ཞེས་སོགས་གཞན་སླའོ། །ཐོས་པ་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་མུན་༼བ༽ པ་སེལ་༼བ༽ བའི་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྐུན་པོ་ལ་སོགས་༼བ༽ ཀྱིས་མི་འཁྱེར་༼བ༽ བའི་ནོར་གྱི་མཆོག །༼བ༽ ཡིན་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་མཚོན་ཆ་ཡིན། །༼བ༽ འདིས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དགྲ་ཡི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ནས་དེ་འཇོམས་པའི་མཚོན་ཆ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་གྱི། ཀུན་རྨོངས་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེའི་དགྲ་འཇོམས་ཞེས་པ་མིན་ནོ། །འདིའི་རིས་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །ཕན་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་གནོད་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ཚུལ་མན་ངག་སྟོན་པས་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག །༼བ༽ ཟས་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་གྱུར་ཀྱང་མི་འགྱུར་༼བ༽ བའི་མཛའ་བོ་ཡིན། །༼བ༽ སྨན་འགའ་ཞིག་གིས་ཚ་བ་ལ་ཕན་ཡང་གྲང་བ་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཀུན་ལ་ཕན་པས་གནོད་པ་མེད་པ་མྱ་ངན་༼བ༽ དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནད་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྨན། །ཉེས་པ་ཆེན་པོ་༼བ༽ འཁོར་བའི་ཉེར་འཚེའི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་དང་བཅས་པའི་དཔུང་འཇོམས་༼བ༽ པའི་དཔུང་གི་མཆོག །༼བ༽ ཡིན་པ་དང་། སྙན་པའི་གྲགས་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ འདི་ཕྱིའི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་དང་༼བ༽ དགོས་དུས་ལོངས་སྤྱད་ཆོག་པའི་གཏེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན། །༼བ༽ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཡ་རབས་རྣམས་དང་ཕྲད་ན་༼བ༽ ནོར་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལས་ལྷག་པའི་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག །༼བ༽ ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་འདུན་མང་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་༼བ༽ ལེགས་བཤད་ཀྱི་མང་དུ་ཐོས་པའི་མཁས་པ་༼བ༽ གང་ཡིན་པ་མགུ་

32

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ ཡང་རྒྱལ་བུས་ཡབ་ལ་ཐོས་པའི་རྗེས་འཇུག་བསྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད། །སྐྱེ་བའི་རྫོང་ལས་༼བ༽ དཀའ་ཚེགས་ཆུང་༼བ༽ ངུས་ཐར་བར་འགྱུར། །༼ང༽ ཞེས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཞན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས། དེ་ལས་ཐར་ན་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐར་བས་ས་མཚམས་ཀྱི་རྫོང་དང་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མོས་པ་བསྐྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་བརྒྱ་ལམ་ན་ཡིན་ཅིང་དེའི་ཆོས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བས་དཀོན་པའི་དོན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཇེ་ཆེར་བསྐྱེད་པས་མིག་གི་འདུ་ཤེས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་བྱིན་པ་དེས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་རྣམས་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་སྣང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། མཐར་༼བ༽ ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་༼བ༽ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བས་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། ད་ལྟ་ནས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ལྔས་མཉན་དགོས་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་པ་ནི་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་སེམས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ༼ཇ༽ ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ་སའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས། ༼བ༽ མཐའ་གཅིག་ཏུ་༼བ༽ ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་དད་ཅིང་གུས་པས་ཆོས་མཉན་གྱི། །དེ་ལ་འཕྱ་ཞིང་སྐུར་བར་མི་བྱའོ། །ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་འདྲ་བར་དེ་ལ་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བར་བལྟས་ལ་སེངྒེའི་ཁྲི་ལ་སོགས་པའི་བཀུར་སྟི་དང་རྙེད་པས་མཆོད་དེ་མ་གུས་པ་སྤང་ཞིང་། བྱང་ས་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་གནས་ལྔར་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བར་

33

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བགསུངས་པ་ལྟར་མཉན་ཏེ། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཁེངས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི། ༼བ༽ ཐུགས་བདེ་ཞིང་ཐུགས་བྲེལ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དུས་སུ་ཉན་པ་དང་༼བ༽ ཕྱག་དང་སྔོན་དུ་སྡང་བ་སོགས་བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་དང་༼བ༽ སྐུ་མཉེ་དང་ཞབས་བཀྲུ་བ་སོགས་སྲི་ཞུ་བྱེད་པ་དང་༼བ༽ བླ་མའི་བྱ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་མི་ཁྲོ་བ་དང་༼བ༽ བཀའ་བཞིན་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་༼བ༽ ཡུས་ ”བསྡོ་1བ་སོགས་ཀྱིས་ཀླན་ཀ་མི་ཚོལ་བ་དྲུག་གིས་ཉན་པའོ། །ཁྱད་གསོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་གུས་པ་དང་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པའོ། །༼བ༽ དེ་གཉིས་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་ཉན་པའོ། །གནས་ལྔར་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་དང་རིགས་དམའ་བ་དང་བྱད་ངན་པ་དང་ཚིག་འབྲུ་ངན་པ་དང་ཚིག་རྩུབ་ཅིང་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བས་འདི་ལ་མི་མཉན་ནོ་སྙམ་པ་འདོར་བའོ། །སྐྱེས་པའི་རབས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ རྒྱལ་བུ་ཟླ་བས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ཆོས་ཉན་པར་འདོད་པ་དང་སྣོད་རུང་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་གཟིགས་ནས་ཁྱོད་ཆོས་ཉན་པར་འདོད་ན་ཀུན་སྤྱོད་འདི་བཞིན་དུ་གྱིས་ནས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ།༼བ༽ ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་རང་ཉིད་ལུས་རབ་ཏུ་དམའ་བའི་སྟན་ལ་འདུག །༼བ༽ དབང་པོ་དུལ་བའི་དཔལ་ནི་རྣམ་པར་བསྐྱེད། །དགའ་དང་ལྡན་པའི་མིག་གིས་༼བ༽ ཆོས་སྨྲ་བ་པོ་ལ་བལྟ། །༼བ༽ ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་བདུད་རྩི་འཐུང་བ་བཞིན། །༼བ༽ བག་ཡོད་པས་གུས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་རྩེ་གཅིག་བཏུད། །༼བ༽ སེམས་སྤྲོ་སིང་ངེ་བའི་རབ་ཏུ་དང་ལ་༼བ༽ ཀུན་སློང་ངན་པའི་དྲི་

༼བ༽ མ་མེད་༼བ༽ པའི་ཡིད། །༼བ༽ ཀྱིས་ནད་པས་སྨན་པའི་ཚིག་ཉན་༼བ༽ པ་བཞིན། །༼བ༽ ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པས་ཆོས་སྨྲ་བ་པོ་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ཉོན་ཅིག །ཅེས་༼བ༽ རྒྱལ་བུ་ཟླ་བས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉན་པའི་ཚུལ་དངོས་ལ་༼ཇ༽ གསུམ། ཉན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རྒྱུད་

1 བསྔོ་ *བསྡོ་

34

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྟེང་དུ་སྦྱར་ནས་ཉན་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་གི་གྲུབ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤང་བ། འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པའོ། །

སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤང་བ།

དང་པོ་ནི། སྣོད་ཁ་སྦུབ་པ་དང་། ཁ་གྱེན་དུ་བཟེད་ཀྱང་མི་གཙང་བ་དང་། གཙང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཞབས་རྡོལ་ན། དེར་ལྷས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་ནང་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། སོང་ཡང་མི་གཙང་བས་སྦགས་པས་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དགོས་པ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། མི་གཙང་བས་མ་བསླད་ཀྱང་ནང་དུ་མི་གནས་པར་ཟགས་ནས་འགྲོ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་འཆད་པའི་གྲྭར་བསྡད་དུ་ཟིན་ཀྱང་༼ཇ༽ སྤྱིར་ཆོས་ཐོས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་ཕན་ཡོན་ཆེ་རུང་ཚོམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཐོས་པ་ཙམ་སྡིག་ལས་བཟློག་པ་མི་འབྱུང་བས་ཚིག་འདི་གསུངས་ཞེས་མཁན་ཆེན་གྱིས། རྟོག་གེ་ལ་སྦྱངས་སོགས་ས་གསུམ་མའི་ལུང་དྲངས་ནས་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་རྣ་ལེགས་པར་མི་གཏོད་པ་༼ཇ༽ སྐྱོན་དང་། ༼ཇ༽ “1པོ་སྣོད་ཁ་སྦུབ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་པཎ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ་ལས། འགའ་ཞིག་གི་ཡིད་ལ་ཆོས་བཤད་པ་ན་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་འཛིན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །གཏད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ལོག་པར་བཟུང་བའམ་ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་༼ཇ༽ སྐྱོན་གཉིས་པ་མི་གཙང་བའི་སྣོད་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། ཁ་ཅིག་ལ་འཇུག་ཅིང་གནས་ལ། ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལོག་པར་བཟུང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། སྐྱོན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་ཉན་པའི་དུས་སུ་བཟུང་བའི་ཚིག་༼བ༽ ཁ་ཏོན་སོགས་བྱ་བ་དང་དོན་རྣམས་༼བ༽ ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་སེམས་པའི་བརྟན་པར་མ་བྱས་པར་བརྗེད་པ་༼ཇ༽ སྐྱོན་གསུམ་པ་ཞབས་རྡོལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་ཁ་ཅིག་འཇུག་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་གནས་པར་མི་འགྱུར་ 1 *འདིར་དང་ཆད་པར་སྙམ།

35

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བཏེ། བརྗེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པར་གྱུར་ན། ཆོས་ཐོས་པ་དགོས་པ་ཆེན་པོར་མི་འགྱུར་བས་དེ་དང་བྲལ་བ་དགོས་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་མདོ་ལས། ལེགས་པར་༼བ༽ ཞེས་པས་སྣོད་དུག་ཅན་སེལ་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་༼བ༽ ཞེས་པས་ཁ་སྦུབ་སེལ་ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་༼བ༽ ཅེས་པས་ཞབས་རྡོལ་སེལ་ཅེས་ཚིག་གསུམ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ་ལས། ལེགས་པར་གྱིས། རབ་ཏུ་གྱིས། ཡིད་ལ་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་ཉོན་ལ། མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཉན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱང་ས་ནས། ༼ང༽ གཡེང་བ་ནི་བཞི་སྟེ་དོན་དང་། ཚིག་དང་། དྲན་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་གཡེང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་བླང་བར་གྱུར་པ་དང་། ཞུམ་པའོ། །དང་པོའི་གཉེན་པོ་ནི། ཀུན་ཤེས་པར་འདོད་པ་དང་༼ང༽ གཉིས་པ་ཞུམ་པའི་གཉེན་པོ་ནི་རྩེ་གཅིག་པ་དང་། ༼ང༽ གཉིས་པ་ཚིག་ལ་གཡེང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། རྣ་༼བ༽ བ་བླགས་པ་དང་། ༼ང༽ རྒོད་པ་དང་ཞུམ་པ་མེད་པར་མི་གཡེང་བར་༼བ༽ ནང་དུ་སྒོམ་པ་ནི་ཡིད་བཏུད་པ་དང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསམས་ནས་༼བ༽ ཏེ་དབང་པོའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱིར་མི་གཡེངས་པར་ནང་དུ་བསྡམས་ནས་ཉན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པ་ལ། ༼བ༽ དྲུག་ལས། དང་པོ་རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་བཞག་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐ་མལ་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ་ཡང་། །སྨན་པའི་ངག་བཞིན་བྱ་དགོས་ན། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཉེས་བརྒྱ་ཡི། །ནད་ཀྱིས་རྟག་བཏབ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུན་རིང་བ་གསོ་དཀའ་བ་སྡུག་

36

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྔལ་དྲག་”པོར་སྐྱེད་1པའི་ནད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པས་དུས་རྟག་ཏུ་ན་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེར་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས། ཀ་མ་པའི་ཞལ་ནས། དོན་ལ་མིན་ན་དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྲོ་སྟེ་དུག་གསུམ་གྱི་གཅོང་ནད་ཆེན་པོས་ཐེབས་ནས་ནད་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་འོ་སྐོལ་གྱིས་ན་བར་ཡེ་མ་ཤེས་གསུང་།
༼ང༽ ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་སྨན་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་བཞག་པ་ནི། དཔེར་ན། རླུང་མཁྲིས་ལ་སོགས་པའི་ནད་ཚབས་པོ་ཆེས་བཏབ་པ་ན་སྨན་པ་མཁས་པ་འཚོལ། དེ་དང་ཕྲད་པ་ན་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཅི་ཟེར་ཉན་གུས་པས་བསྙེན་བཀུར་བ་ལྟར། ཆོས་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་ལའང་དེ་ལྟར་འཚོལ་བ་དང་རྙེད་ནས་ཁུར་དུ་མི་འགྲོ་བར་རྒྱན་དུ་འཛིན་ཏེ་ཅི་གསུང་བསྒྲུབ་ཅིང་གུས་པས་བསྙེན་བཀུར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་༼བ༽ བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཚོལ་བ་ཡི། །བསམ་པ་༼བ༽ ཤུགས་དྲག་༼བ༽ པོ་དང་ལྡན་༼བ༽ པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པས་༼བ༽ རང་ཉིད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ངེས་༼བ༽ པར་བཅོམ་སྟེ། །ནད་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་༼བ༽ རང་གི་ནད་གསོ་༼བ༽ བའི་ཕྱིར་སྨན་པ་བསྟེན་པ་ལྟར། །གཡེལ་བ་མེད་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ ༼ང༽ གསུམ་པ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི། ནད་པས་སྨན་པས་སྦྱར་བའི་སྨན་ལ་གཅེས་སྤྲས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ལྟར། ཆོས་སྨྲ་བས་གསུངས་པའི་གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལ་གལ་པོ་ཆེར་མཐོང་ནས་འབད་པ་དུ་མས་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་ཅིང་བརྗེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆུད་འཛའ་བར་མི་བྱེད་པའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། པོ་བསྐྱེད་

37

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བ

༼ང༽ ༼ཇ༽ བཞི་པ་ནན་ཏན་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལ་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཚིག་ལྷུར་ལེན་པ་སྨད་པ་ནི། ནད་པས་སྨན་པས་སྦྱར་བའི་སྨན་མ་འཐུངས་ན་ནད་ཞི་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་འཐུང་བ་ལྟར། ཆོས་སྨྲ་བས་བསྟན་པའི་གདམས་པ་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན་ཆགས་སོགས་གཞོམ་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་ནན་ཏན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱི། ཉམས་ལེན་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་གསོག་པའི་ཚིག་ལྷུར་མི་ལེན་པའོ། །དེ་ཡང་མཛེ་ཅན་ལག་པ་དང་རྐང་པ་ཆད་པ་ལ་སྨན་ཐུན་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་བསྟེན་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ལྟར། འོ་སྐོལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་གཞི་ཚབས་ཅན་གྱིས་ཐེབས་པ་ལ་གདམས་ངག་གི་དོན་ལན་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ཙམ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མི་ཆོག་པས། ལམ་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་འབད་འཚལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་”གཽཽ་1མིས་བཤགས་བསྟོད་ལས། ༼བ༽ འཁོར་བ་པ་རྣམས་འཁོར་བ་དེར་ཡང་༼བ༽ ཐོག་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར་གྱི་དུས་རྒྱུན་དུ་༼བ༽ བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སེམས་ནི་རྣམ་༼བ༽ པར་རྨོངས་༼བ༽ པའི་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། །ཡུན་༼བ༽ ཡང་ཤིན་ཏུ་རིང་༼བ༽ པོའི་དུས་སུ་ནད་གཞི་སྟེན་༼བ༽ པར་བྱེད་ཅིང་། །༼བ༽ སྟེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཉམས་ལེན་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་མི་ཕན་ཅིང་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་བརྩོན་པས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ་དཔེར་ན། མཛེ་༼བ༽ ནད་ཅན་རྐང་པ་ལག་པ་ཆད་པ་ལ། །ཐང་འགའ་སྨན་བསྟེན་པ་ཡིས་ཅི་བགྱིར་མཆི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་གལ་ཆེ་བ་ནི།དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ལ། དེ་ཚིག་ཙམ་དུ་སོང་ན་ཉོན་མོངས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གདམས་པའི་དོན་མི་བསྒྲུབ་པར་
1 ལམ་རིམ་དུ། གོ་

38

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཉན་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས། སྨན་པ་བཙལ་ནས་སྨན་མི་འཐུང་བར་སྨན་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་ལྷུར་བླངས་ན་ནད་པ་ནད་ལས་མི་ཐར་བ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། མི་དག་ན་ཞིང་ལུས་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། །ལོ་གྲངས་མང་པོ་རེས་འགའ་མ་ཐར་བ། །དེ་ནི་ཡུན་རིང་ནད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པས། །ནད་རྣམས་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྨན་པ་བཙལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་དེ་ཡིས་བཙལ་བ་ཡིས། །སྨན་པ་མཁས་ཤིང་རིག་པ་དེ་རྙེད་དེ། །དེས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་ཉེ་བར་བཞག་ནས་ནི། །སྨན་འདི་བཏང་བར་གྱིས་ཞེས་བྱིན་པ་དང་། །སྨན་མང་བཟང་ཞིང་ཕངས་པ་དེ་བླངས་ནས། །ན་བ་འཚོ་བར་འགྱུར་བའི་སྨན་མི་འཐུང་། །སྨན་པས་མ་ལན་སྨན་གྱིས་མ་ཉེས་ཏེ། །ནད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཉེས་པ་ཡིན། །དེ་བཞིན་བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་སྟེ། །༼བ༽ དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་དང་བསམ་གཏན་༼བ༽ བཞི་དད་སོགས་དབང་པོ་༼བ༽ ལྔ་པོ་ཀུན་༼བ༽ བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་སོགས་ཐོས་པས་རིག་༼བ༽ པར་བྱས་ནས། །༼ང༽ དེ་དག་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་བསྒོམ་པ་ལ་ནི་མངོན་པར་བརྩོན་༼བ༽ པར་མི་བྱེད། །༼བ༽ ཅིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པར་མི་བརྩོན་༼བ༽ པ་དེ་ག་ལ་མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་འདའ། །༼བ༽ སྟེ་མི་འདའ་ཞེས་དང་། ངས་ནི་རབ་ཏུ་བཟང་པོའི་ཆོས་བཤད་ཀྱང་། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོས་ནས་ཡང་དག་མ་སྤྱད་ན། །ནད་པ་སྨན་གྱི་རྐྱལ་བ་ཐོགས་པ་དག །བདག་གི་ནད་ནི་གསོ་བར་མི་ནུས་བཞིན། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། ལུས་ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ། །ཚིག་ཙམ་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ། །སྨན་དཔྱད་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་རམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནན་ཏན་ངོས་བཟུང་ནས་བྱེད་པར་གདམས་པ་ནི་དེས་ན་ནན་ཏན་ལ་ནི་ནད་སེལ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ནན་ཏན་ནི། བཤེས་གཉེས་གྱིས་གདམས་པའི་

39

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བབླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་ལག་ལེན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ཐོས་དགོས་པ་དང་ཐོས་ནས་ཤེས་པར་བྱས་པའི་དགོས་པའང་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཐོས་པའི་དོན་ལ་ནུས་པ་དང་བསྟུན་པའི་ལག་ལེན་རེ་གནད་དུ་ཆེའོ། །༼ང༽ དེས་ན་སྤྱིར་ཐོས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གྲོགས་ལ་ཇི་ཙམ་ཐོས་པ་ལག་ལེན་ལ་འདེབས་པའི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདེབས་པའི་ཐོས་ལོའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་བསགས་པ་འབའ་ཞིག་ལྷུར་ལེན་པ་ནི་བསྔགས་པར་མི་འོས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡང་། ཐོས་པའི་ཚོམས་ལས། གལ་ཏེ་ཐོས་པ་མང་གྱུར་ཀྱང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་མི་སྡོམ་ན། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ མི་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྨད་ཅིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དེ་ཡི་ཐོས་པ་༼བ༽ ཡང་ཕུན་སུམ་༼བ༽ ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་མིན་༼བ༽ ལ། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་༼བ༽ དེ་ཙམ་རང་མི་མང་ཞིང་ཉུང་༼བ༽ བར་གྱུར་ཀྱང་། །༼བ༽ ཇི་ཙམ་ཐོས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་སྡོམ་༼བ༽ པར་བྱེད་ན། །༼བ༽ གང་ཟག་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ དག་པའི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྔགས་༼བ༽ པར་འོས་ཤིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡི་ཐོས་པ་༼བ༽ ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཕུན་སུམ་༼བ༽ ཚོགས་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ཡང་མི་གང་ཞིག་ཐོས་པ་ཉུང་བ་དང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱང་ལེགས་པར་མི་སྡོམ་པ། །དེ་ནི་

༼བ༽ དེ་”གཉི་
གའི་1ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྨད་ཅིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པས་གང་ཟག་དེ་ཡི་༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་༼བ༽ ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་མིན། །༼བ༽ ཡང་གང་ཟག་མཆོག་གང་ཞིག་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། །༼བ༽ ཐོས་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་ཁྱད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་སྡོམ་༼བ༽ པར་བྱེད་པ། །དེ་ནི་

༼བ༽ དེ་གཉིས་ཀའི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྔགས་༼བ༽ པར་འོས་

1 ལམ་རིམ་དུ། གཉིས་ཀའི་

40

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཤིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དེ་ཡིས་༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་༼བ༽ ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་༼བ༽ མུ་བཞིར་གསུངས་པ་དང་། ༼བ༽ དེའི་གླེང་གཞི་ལྷ་ཞིག་གིས་ཞུས་པ་ལ་གསུངས་པ་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེའོ། །གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་༼བ༽ པར་གསུངས་༼བ༽ པའི་ཆོས་ལ་ཐོས་པ་༼བ༽ བྱེད་པ་དོན་གྱི་སྙིང་པོར་ཤེས་པ་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་ཏིང་ངེ་འཛིན་༼བ༽ བསྒོམ་པ་དག་༼བ༽ ཀྱང་སྙིང་པོར་ཤེས་༼ ༽པར་གྱུར་ཀྱང་། །༼བ༽ དེ་འདྲ་བའི་མི་གང་ཞིག་༼བ༽ ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་བསྲུང་བར་བག་མེད་༼བ༽ པའི་དབང་གིས་ཡིད་བརླང་པོར་༼བ༽ ཏེ་མ་རུངས་པར་བྱེད་པ་༼བ༽ དེ་ནི་གླང་ཆེན་མྱོས་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་བས་དེའི། །ཐོས་༼བ༽ པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་༼བ༽ དེའི་དོན་ཤེས་པ་༼བ༽ འང་རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་ཆེན་༼བ༽ པོར་མི་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ ཡང་མི་གང་ཞིག་༼བ༽ སྔ་མ་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འཕགས་པས་བསྟན་པའི་ཆོས་༼བ༽ ཐོས་པ་ལ་དགའ་ཞིང་། །༼བ༽ ཐོས་པའི་དོན་ཡིད་ཀྱིས་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ལུས་དང་ངག་གིས་༼བ༽ བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་༼བ༽ པར་བྱེད་པ༼བ༽ འི་གང་ཟག །དེ་དག་༼བ༽ ནི་བཟོད་༼བ༽ པ་དང་ངེས་པ་དང་ལྡན་༼བ༽ པས་གྲོགས་༼བ༽ གཞན་དགའ་

༼བ༽ བར་བྱེད་ཅིང་རང་ཉིད་ཀྱང་དབང་པོ

༼བ༽ འི་སྒོ་ཤིན་ཏུ་
བསྡམས་༼བ༽ པས་ཉེས་པས་མི་གོས་ཤིང་། །༼བ༽ ཆོས་ཐོས་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ ཐོས་པའི་དོན་ཤེས་༼བ༽ ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་པ་འཐོབ། །ཅེས་དང་། ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྨྲ་བ་སོགས་རྣམ་གཡེང་ལ་དགའ་བས་ཐོས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་མ་བླངས་པའི་གང་ཟག་དེས་བདག་ནི་སྒྲུབ་ཉམས་ད་ནི་ཅི་བྱ་ཞེས། །འཆི་བའི་དུས་༼བ༽ ཀྱི་ཚེ་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དེས་མྱ་ངན་བྱེད། །༼བ༽ ཉམས་སུ་མ་བླངས་པས་མི་འཇིགས་པའི་གདེངས་མ་ཐོབ་པས་ཆོས་ཀྱི་གཏིང་རྙེད་༼བ༽ པར་མ་གྱུར་༼བ༽ པས་ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བར་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་སྨྲ་༼བ༽ བ་ལ་དགའ་བའི་ཉེས་པ་འདི་༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལས་ཉམས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་དག་གོ །ཞེས་

41

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བདང་། ༼བ༽ གཞན་ཡང་དཔེར་ན་གར་༼བ༽ མཁན་ལ་༼བ༽ ལྟད་མོ་བལྟ་བའི་ཁྲོད་ན་འདུག་པ༼བ༽ འི་མི་ཞིག །༼བ༽ གར་མཁན་གྱི་ལད་མོ་བྱེད་པ་ལ། གཞན་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་གར་ཤེས་སམ་ཤེས་ན་གྱིས་ཟེར་བ་ལ་ཁོ་བོས་ནི་མི་ཤེས་གཞན་གྱི་ལད་མོ་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཡང་མི་ཞིག་གིས་དཔའ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གཞན་གྱི་སྟོབས་རྣམ་པར་འཇོམས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། གཞན་གྱིས་འདིའི་སྨྲ་ལུགས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཁོ་རང་ལ་ཡང་ཡོད་དམ་སྙམ་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་ཁྱོད་ཉིད་ལ་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན་བདག་གིས་ནི་དཔའ་བོ་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་༼བ༽ ཡིན་གྱི་ཁོ་བོ་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་བཞིན། །༼བ༽ དུ་རང་རེས་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ན། གཞན་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཉིད་ལ་མངའ་འམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན་བདག་གིས་ནི་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། བདག་ཉིད་༼བ༽ སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་༼བ༽ ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་༼བ༽ འམ་གྱུར་པའི་སྐྱོན་སྟེ། །༼བ༽ ཚིག་སྨྲ་༼བ༽ བ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བའི་ཉེས་པ་འདི་དག་གོ །ཞེས་དང་། ༼བ༽ ཡང་དཔེར་ན་བུ་རམ་༼བ༽ གྱི་ཤིང་༼བ༽ གི་ཤུན་༼བ༽ པ་ཙམ་ལ་མངར་བའི་རོ་ཡི་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་༼བ༽ ལ། །མི་རྣམས་དགའ་བར་བྱ་བའི་རོ་༼བ༽ འམ་སྙིང་པོ་དངོས་ནི་༼བ༽ ཤུན་པའི་ནང་ན་འདུག །༼བ༽ པ་ཡིན་པས་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཤུན་པ་༼བ༽ ཙམ་ཟོས་པས་མིས་ནི་བུ་རམ་༼བ༽ གྱི་སྙིང་པོའོམ་རོ། །ཞིམ་པོ་

༼བ༽

དངོས་ནི་རྙེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཤུན་པ་༼བ༽ ཡི་རོ་ཡང་ཤིང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་མངར་བ་ཙམ་ཡོད་པ་མྱོང་བ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་སྨྲ་བ་སྟེ། །༼བ༽ བུ་རམ་གྱི་སྙིང་པོ་འམ་རོ་༼བ༽ མྱོང་བ་ལྟ་བུ་ནི་༼བ༽ ཆོས་ཐོས་པ་འདི་ལ་༼བ༽ ལམ་འདི་ཡི་དོན་སེམས་༼བ༽ ཤིང་བསྒོམས་པ་ཡིན། །༼བ༽ ལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བས་ན་༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཚིག་སྨྲ་བ་༼བ༽ འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་

༼བ༽ བ་སྤངས་ཏེ། །༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ་༼བ༽ དྲན་
ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བག་ཡོད་༼བ༽ པར་བྱོས་ལ་༼བ༽ ཆོས་ཐོས་པའི་དོན་སོམས་༼བ༽ པའམ་བསྒོམས་

42

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པས་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼བ༽ འདི་ལ་དཔགས་ན་སྔར་སྨྲ་བ་ལ་དགའ་བའི་ཉེས་པ་འདི་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་འདུ་འཛིའི་གཏམ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པར་མ་ཟད། གཙོ་བོར་ནི་ཆོས་ཐོས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཚིག་གཞན་ལ་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བའི་ཉེས་པར་གསལ་ལོ། །

༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་པ་ནི། ཆོས་གསུང་བ་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་གུས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་མཉན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་རིང་དུ་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱུད་སྟེང་དུ་སྦྱར་ནས་ཉན་དགོས་ཚུལ་ནི་གཞན་ཡང་ཆོས་འཆད་པའམ་ཉན་པ་ན་རང་གི་རྒྱུད་ལོགས་སུ་བཞག །ཆོས་ལོགས་སུ་བཤད་པ་དེས་ཅི་བཤད་ཀྱང་གནད་དུ་མི་འགྲོ་བས་རང་གི་རྒྱུད་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་དུ་ཉན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དཔེར་ན། བྱད་བཞིན་གྱི་ནག་ནོག་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་ཡོད་མེད་རྟོག་པར་འདོད་པ་ན་མེ་ལོང་ལ་བལྟས་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་དྲི་མ་སེལ་བ་ལྟར། རང་གི་སྤྱོད་པ་སྐྱོན་ཆགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་མཉན་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་དུ་འཆར་ལ། དེའི་ཚེ་བདག་གི་རྒྱུད་འདི་ལྟ་བུར་སོང་ངོ་ཞེས་ཡིད་ལ་གདུང་བ་སྐྱེས་ཏེ། དེ་ནས་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སྐྱེས་པའི་རབས་ལས། ༼ང༽ སྔོན་སུ་ཏ་སའི་བུ་ཞེས་མི་མང་པོ་བསད་ནས་དེའི་ཤ་ཟ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བ་ཟ་བར་རྩོམ་པའི་ཚེ་རྒྱལ་བུས་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པའི་ཆོས་ལྡན་ཀྱི་གཏམ་དག་སྨྲས་ནས་ངའི་ལུས་འདི་ཁྱོད་ཅི་བདེར་གྱིས་ཞེས་ཁོའི་མདུན་དུ་བག་ཕབ་ནས་བཞུགས་པ་ན་ཁོ་རྒྱལ་བུའི་ཡ་རབས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་སྐྱེས་སྙིང་ལ་འབབ་པའི་གཏམ་དེ་དག་གིས་རང་སྐྱོན་རིག་པས་ཡིད་འགྱོད་དེ་ཆོས་ཉན་པར་འདོད་ནས་སུ་ཏ་སའི་བུས་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་ཞུས་པ། བདག་

43

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བགི་སྤྱོད་པ་ངན་པའི་གཟུགས། །༼བ༽ བརྙན་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་གསལ་༼བ༽ བའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་༼བ༽ བ་ན། །༼བ༽ སྔར་བྱས་ཀྱི་ལས་ལ་འགྱོད་པའི་ཡིད་ལ་གདུང་བ་རབ་༼བ༽ ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། །༼བ༽ སླད་ནས་བདག་ནི་ཆོས་ལ་༼བ༽ མངོན་སུམ་དུ་ཡིད་ཕྱོགས་པར་འགྱུར། །༼ང༽ སྐྱེས་རབས་རང་དུ། ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་གསལ་མཐོང་ནས། །ཞེས་པ་དང་། བདག་ནི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་པར་གྱུར། །ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མཐོང་ན་ཞེས་པ་དང་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་འདིར་གསུངས་པ་ནི་དགོས་པའི་དབང་དུ་མཛད་དོ། །ཞེས་སུ་ཏ་སའི་བུས་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཞུས་པ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེའི་བསམ་པ་ཆོས་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གྲུབ་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། མདོར་ན་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ། དེ་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་དགོས། དེ་ལ་ཤེས་དགོས། དེ་ལ་ཆོས་ཐོས་པ་དགོས་པར་སྣང་བས་ཆོས་མཉན་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད། ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་སིང་བ་བྱས་ནས་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་བ་སོགས་བྱས་ཏེ་མཉན་ནོ། །

ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། ཆོས་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ། སྟོན་པ་དང་ཆོས་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ། བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ། ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་ནི། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟང་ཟིང་ལ་མི་བལྟ་1བར་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཡོན་ཆེ་སྟེ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་བ་ལས། བྱམས་
1 ལམ་རིམ་དུ། མི་ལྟ་

44

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ནི་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་༼བ༽ སྟེ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་མི་འདོད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ༼ང༽ ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གི་གསུང་ལས་ཆོས་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་ཉི་ཤུ་ལ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲུག །བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་བཞི། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དགུ །རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལས་དང་པོ་ཆོས་བཤད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲུག་ནི།༼བ༽ ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༡༼བ༽ དོན་དམ་མཉམ་གཞག་བསྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༢༼བ༽ ཀུན་རྫོབ་རྗེས་ཐོབ་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པའི་བློ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༣༼བ༽ ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་ངེས་པའི་ངེས་དོན་ལྟ་བས་མི་འཕྲོག་པའི་བརྟན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༤༼བ༽ ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༥༼བ༽ མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་རྗེས་སུ་རྟོགས་༼བ༽ པ་སྟེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༦༼བ༽ དྲུག་གོ །བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་བཞི་ནི། འདོད་ཆགས་ཆུང་བར་འགྱུར་བ་དང་།༧ཞེ་སྡང་ཆུང་བར་འགྱུར་བ་དང་།༨ གཏི་མུག་ཆུང་བར་འགྱུར་བ་དང་།༩༼བ༽ དུག་གསུམ་ཆུང་བས་བདུད་ཀྱིས་དེ་ལ་གླགས་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༠༼བ༽ བཞིའོ། །
བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དགུ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ བུ་གཅིག་པ་སྡུག་པ་ལྟར་དེ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༡༼བ༽ ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དཀར་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དེ་ལ་༼བ༽ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བསྲུང་བར་འགྱུར་བ་དང་།༡༢༼བ༽ ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ལྷ་རྣམས་དེ་ལ་གཟི་བྱིན་༼བ༽ མདངས་དང་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༣༼བ༽ ཟང་ཟིང་ལ་མི་བལྟ་བས་

45

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བམི་མཛའ་བ་༼བ༽ དགྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་༼བ༽ མཐོ་འཚམས་པ་དང་འཕྱར་ཀ་འདོགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གླགས་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་།༡༤ དེའི་༼ཇ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཛའ་བཤེས་རྣམས་༼བ༽ ཡིད་ཆེས་ཤིང་ཕྱིར་དད་པས་མཛའ་བ་མི་ཕྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༥༼བ༽ རང་འདོད་རྙེད་བཀུར་དོན་གཉེར་མེད་པས་ཚིག་བཙུན་པར་༼བ༽ ཏེ་བཟུང་བར་འོས་པ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༦༼བ༽ ཤེས་རབ་འཕེལ་ཞིང་རྙེད་བཀུར་དོན་གཉེར་མེད་པ་སྟེ་དེས་༼བ༽ མཁས་པའི་མདུན་སར་མི་འཇིགས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༧༼བ༽ རྙེད་མ་རྙེད་སོགས་མི་སེམས་པའི་རྒྱུ་དེ་ལས་ཡིད་བདེ་བ་མང་བར་འགྱུར་བ་དང་།༡༨༼བ༽ སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་གོང་མ་མཁས་པས་༼བ༽ ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྔགས་པར་འགྱུར་བ་དང་།༡༩༼བ༽ དགུའོ། །

རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་ནི་དེའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ༼བ༽ འི་ཡོན་ཏན་དང་བཀའ་དྲིན་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བར་འོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།༢༠ ཞེས་སོགས་མདོ་སྡེ་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མོས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་ལ་བརྟན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། བསླབ་བཏུས་འགྱུར་གསར་དུ་མོས་པ་དང་ལྡན་པར་བསྒྱུར་ལ། འགྱུར་རྙིང་ཁ་ཅིག་ལས་བརྟུན་༼བ༽ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཤུགས་དྲག་ལ་ཟེར་པ་དང་ལྡན་པར་བསྒྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། སྟོན་པ་དང་ཆོས་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གསུང་བ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གདན་བཤམས་པ་སོགས་མཛད་པ་ལྟར། ཆོས་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིའང་བཀུར་བའི་ཞིང་ཡིན་པས་ཆོས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་༼བ༽ འདིས་དཀའ་བ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པས་བདག་གིས་ཀྱང་སྒྲུབ་ཏུ་བྱུང་སྙམ་དུ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་གུས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །

46

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ། བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ་ལ། བསམ་པ་ནི། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པའི་འདུ་ཤེས་ལྔ་བཞག་སྟེ། རང་ལ་སྨན་པ་དང་ཆོས་ལ་སྨན་དང་ཆོས་ཉན་པ་ལ་ནད་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང་འཁོར་ལ་བྱམས་པ་བསྒོམ། གཞན་མཐོ་བར་དོགས་པའི་ཕྲག་དོག་དང་ཕྱི་བཤོལ་བྱེད་པའི་ལེ་ལོ་དང་ཡང་ཡང་འཆད་པས་ངལ་བའི་སྐྱོ་བ་དང་བདག་ཉིད་སྒྲོགས་ཤིང་གཞན་གྱི་སྐྱོན་གླེང་བ་དང་ཆོས་ལ་དཔེ་མཁྱུད་བྱེད་པ་དང་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ཟང་ཟིང་ལ་བལྟ་བ་སྤངས་ཏེ། རང་དང་གཞན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པའི་བསོད་ནམས་དེ་ཉིད་བདག་གི་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ། །
སྦྱོར་བ་ནི། ཁྲུས་བྱས་ཤིང་གཙང་སྦྲ་དང་ལྡན་པས་གོས་གཙང་མ་བགོས་ཏེ་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་དང་སྟན་ལ་འཁོད་ནས། བདུད་ཚར་བཅད་པའི་སྔགས་ཁ་ཏོན་དུ་བཏོན་ན་དེའི་ཁོར་ཡུག་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཚུན་ཆད་དུ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་མི་འོང་ལ། འོངས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱ་བར་མི་ནུས་པར་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པས་སྔགས་དེ་གདོན་ལ། ༼༽ 1དེ་ནི་ ཏདྱ་ཐཱ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤ་མེ་ མཉམ་མ། ཤ་མ་བ་ཏི་ མཉམ་ལྡན་མ། ཤ་མི་ཏ་ ཤ་ཏྲུ་ དགྲ་ཞི་མ། ཨཾཾ་ཀུ་རེ་ མྱུ་གུ་མ། མང་ཀུ་རེ་ རང་གི་མྱུ་གུ་མ། མཱ་རཱ་ཛི་ཏེ་ བདུད་འཕམ་མ། ཀ་རཱ་ཊེ་ མཐུ་ལྡན་མ། ཀེ་ཡཱུ་རེ་ དཔུང་བརྒྱན་མ། ཨོ་གྷོ་བ་ཏི་ ཆུ་ལྡན་མ། ཨོ་ཧོ་ཀ་མ་ཏི་ གཡོ་བྲལ་མ། བི་ཤ་

1 *སྔགས་སྔགས་དོན་དང་བཅས་པ་དཔེ་རིང་ལྟར་བཀོད་ཅིང་མཆན་རྟགས་མི་གསལ།

47

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བཐ་ཁྱད་པར་འཕགས་མ། ནིརྨ་ལེ་དྲི་མེད་མ། མ་ལཱ་པ་ཎ་ཡེ་ “དྲི་མ་1སེལ་མ། ཨོ་ཁ་རེ་ མང་འཛིན་མ། ཨོ་ཁ་ར་གྲ་མེ་ཁ་ཡཱ་ མཁའ་འགྲོ་མ། གྲ་སོ་གྲ་ས་ནི་ ཟ་བ་མ། ཧེ་མུ་ཁཱི་ཀྱེ་གདོང་མ། པཱ་ར་མུ་ཁི་ ཕྱིར་ཕྱོགས་མ། ཤ་མི་ཏ་ནི་ ཞི་བ་རྣམས། སརྦ་གྲ་ཧ་བནྡྷ་ནཱ་ནི་ གདོན་གྱིས་འཆིང་བ་རྣམས་ཐམས་ཅད། ནི་གྲ໏་ཧཱི་ཏཱཿཿ ཚར་གཅོད་པ། སརྦ་པ་ར་པྲ་བ་དི་ནཿཿ ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་རྣམས་ཚར་གཅོད་པ། བི་མུཀྟཱ་མ་ར་པཱ་ཤཿཿ སྠཱ་བི་ཏཱ། བདུད་ཀྱི་ཞགས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་མ། བུདྡྷཱ་མི་དྲ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ས་མུད་གྷཱ་ཏི་ཏཱཿཿ མ་འདས་པ། སརྦ་མཱ་རཿཿ ཨ་ཙ་ཡི་ཏཿཿ བདུད་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ཀུན་ཏུ་འཇོམས་ཤིང་མི་གཡོ་མ། པ་ད་པ་རི་”ཤཱུད་དྷྱཱ་དྷི་གཙྪནྟུ་2མཱ་ར་ཀརྨཱ་ཎི་ཚིག་ཡོངས་སུ་དག་པས་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལྷག་པར་གྲོལ་བར་མཛོད། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་བདུད་ཚར་གཅོད་པའི་སྔགས་འདི་འགྲོས་དང་བཅས་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དགེ་འདུན་བཀྲ་ཤིས་པའི་ཕྱག་བྲིས་ལས་བཤུས་པས་ཤིན་ཏུ་དག་པར་ཡོད་དོ། །འདིའི་ཚབ་ཏུ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་གསུངས་ནས་བདུད་བཟློག་མཛད་པ་ད་ལྟ་ཕྱག་ལེན་ལ་གནང་བའང་འཐད་དོ། །བཞིན་གྱི་མདངས་རབ་ཏུ་གསལ་བས་དོན་ངེས་པའི་ཡན་ལག་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དང་ལུང་དང་ལྡན་པར་བཤད་དེ། དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། ༼བ༽ ཆོས་འཆད་པ་པོ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་མཁས་༼བ༽ པ་དེ་རྟག་ཏུ་༼བ༽ གཞན་དང་འགྲན་སེམས་དང་མཐོ་དོགས་པའི་ཕྲག་དོག་མེད་པར་ནི། །༼བ༽ ཚིག་ཉུང་ངུ་ལའང་སྣ་ཚོགས་༼བ༽ པའི་དོན་༼བ༽ མང་པོ་དང་ལྡན་༼བ༽ ཞིང་གོ་སླ་བས་ཡིད་ལ་འབབ་པའི་སྙན་པའི་གཏམ་ཡང་སྟོན། །༼བ༽ ཕྱི་ཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་རབ་༼བ༽ ཏུ་སྤངས་ནས། །༼བ༽ ཡང་ཡང་འཆད་པར་ངལ་བའི་སྐྱོ་བ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་མི་བྱ། །མཁས་པས་༼བ༽ བདག་ཉིད་སྒྲོགས་ཤིང་གཞན་སྐྱོན་གླེང་བ་སོགས་མི་དགའ་

༼བ༽ བར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས། །༼བ༽ རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་དུས་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། -དྲི་མ་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སུ་དྷ་ཡཱ་དྷི་གཙྪཏྣུ་ུ

48

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་སེམས་བྱམས་པའི་སྟོབས་ནི་༼བ༽ ཉན་པའི་འཁོར་༼བ༽ སོགས་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཉིན་༼བ༽ དང་མཚན་དུ་ཡང་༼ ༽ ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་རང་གི་ཆོས་མཆོག་རབ་ཏུ་བསྒོམ། །༼བ༽ ཞིང་དེ་ལས་ལངས་པའི་ཐུན་མཚམས་སུ་གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བས་མཁས་པ་༼བ༽ འཆད་པ་པོ་དེས་ནི་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཔེས། །འཁོར་༼བ༽ ཆོས་ཉན་པ་པོ་རྣམས་མགུ་ཞིང་དེ་བཞིན་དགའ་བར་བྱེད། །༼བ༽ ཆོས་འཆད་པའི་ཀུན་སློང་དག་པ་དེ་ལ་༼བ༽ ཆོས་འཆད་པའི་དུས་ནམ་ཡང་༼བ༽ ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་༼བ༽ ཀྱང་མེད། །༼བ༽ འདོད་པ་ཇི་ལྟར་མེད་ན་ཟས་དང་སྐོམ་དང་བཟའ་དང་བཅའ་བ་དང་། །གོས་དང་མལ་ཆ་ཆོས་གོས་རྣམས་དང་ནི། །ན་བའི་གསོས་སྨན་དག་ཀྱང་མི་བསམ་སྟེ། །འཁོར་རྣམས་ལ་ནི་༼བ༽ ཟས་ནོར་ཅི་ཡང་མི་བསླང་ངོ་། །༼བ༽ འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འཆད་སྙམ་ན་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་མཁས་པ་༼བ༽ དེས་རྟག་ཏུ་༼བ༽ འཆད་པ་པོ་བདག་ཉིད་དང་། །༼བ༽ ཉན་པའི་འཁོར་གྱིས་མཚོན་པའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་༼བ༽ ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག །༼བ༽ ཅིག་སྙམ་དུ་དེའི་ཕྱིར་འཆད་ཅིང་གཞན་ལ་ཕན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་༼བ༽ དུ་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གང་བསྟན་པ་༼བ༽ འི་བསོད་ནམས་དེ། །༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོས་པས་བདག་གི་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀུན་༼བ༽ མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྙམ་༼བ༽ དུ་སེམས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼བ༽ གོ་སླའོ། །

ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར།

༼བ༽ བཞི་པ་ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བའི་མདོ་ལས། མ་གསོལ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གསོལ་བ་མ་བཏབ་པར་མི་བཤད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལའང་སྣོད་བརྟག་པ་དང་སྣོད་དུ་ཤེས་ན་མ་གསོལ་

49

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བབར་ཡང་བཤད་དུ་རུང་བ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་༼བ༽ དགོས་ཆེད་ཀྱི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་༼བ༽ ཟླ་འོད་གཞོན་ནུ་ཁྱོད་ལ་༼བ༽ ཉན་པ་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་མདོ་དང་བསྟན་ཆོས་འདི་ཞུ་ཞེས་གསོལ་༼བ༽ བ་འདེབས་༼བ༽ པར་བྱེད་ན། །༼བ༽ དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་རབ་རྒྱས་བདག་གིས་མ་བསླབས་ཞེས། །༼བ༽ ཁེངས་བསྐྱུངས་ཤིང་ང་རྒྱལ་བཅག་པའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་ཚིག་དེ་བརྗོད་པར་བྱ། །༼བ༽ གཞན་གྱི་མོས་པ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་མི་སྤོབས་པར་བསྟན་པ་ནི་ཁྱོད་ནི་༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཤེས་ཤིང་མཁས་༼བ༽ པ་ཡིན་ན། །༼བ༽ ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེར་ལྡན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་ནི། །བདག་གིས་༼བ༽ ཆོས་ཇི་ལྟར་བཤད་ནུས་ཞེས། །ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ། །འཕྲལ་དུ་༼བ༽ སྟེ་གློ་བུར་དུ་མ་བརྟག་པར་ཁས་ལེན་བརྗོད་པར་མི་བྱ་ཡི། །སྣོད་ལ་བརྟག་པ་བྱས་ནས་༼བ༽ ཁས་ལེན་བྱ། །༼བ༽ དེ་ཡང་གལ་ཏེ་སྣོད་༼བ༽ དང་ལྡན་པར་ནི་ཤེས་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །གསོལ་༼བ༽ བ་མ་བཏབ་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་༼ཇ༽ ཚིགས་བཅད་འདིས་ཕན་པ་ལ་བཤད་ཀྱི་མི་ཕན་པ་ལ་མི་བཤད་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་འདུལ་བའི་མདོ་ལས། འདུག་པ་ལ་འགྲེང་སྟེ་ཆོས་མི་བཤད་པར་རོ། །ཉལ་བ་ལ་འདུག་སྟེ་ཆོས་མི་བཤད་པར་རོ། །སྟན་མཐོན་པོ་ལ་འདུག་པ་ལ་སྟན་དམའ་བ་ལ་འདུག་སྟེ་མི་བཤད་པར་རོ། །ངན་པ་དང་བཟང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །མདུན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཕྱི་ནས་འགྲོ་ཞིང་མི་བཤད་པར་རོ། །ལམ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ལམ་གྱི་འགྲམ་ནས་འགྲོ་ཞིང་མི་བཤད་པར་རོ། །༼བ༽ གོས་ལ་སོགས་པས་མགོ་བོ་གཡོགས་པ་དང་༼བ༽ གོས་མཐའ་ནས་བརྫེས་པ་དང་༼བ༽ གོས་ཕྲག་པ་གཉིས་སུ་གཟར་བ་དང་༼བ༽ ལག་པ་གཉིས་མདུན་ནས་གཉའ་གོང་དུ་བསྣོལ་བ་དང་༼བ༽ ལག་པ་གཉིས་རྒྱབ་ནས་ལྟག་པར་བསྣོལ་བ་ལ་མི་བྱའོ། །མགོ་དོ་ཀེར་༼བ༽ ཏེ་ཐོར་ཅོག་ཅན་དང་༼བ༽ འཕྲེང་

50

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བ་ཐོད་བྱ་རུ་བཙུགས་པ་སོགས་དང་ཞྭ་གྱོན་པ་དང་ཅོད་པན་"ཅན་དང1་

༼བ༽ རྒྱན་གྱི་ཕྲེང་བ༼བ༽
ས་མགོ་ལ་བརྒྱན་པ་ཅན་དང་༼བ༽ ཐོད་ཀྱིས་མགོ་དཀྲིས་པ་ལ་མི་བཤད་པར་རོ། །གླང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་ཞོན་པ་དང་ཁྱོགས་དང་བཞོན་པའི་སྟེང་ན་འདུག་པ་དང་མཆིལ་ལྷམ་གྱོན་པ་ལ་མི་བཤད་དོ། །ལག་ན་མཁར་བ་དང་གདུགས་དང་མཚོན་དང་རལ་གྲི་དང་དགྲ་ཆ་ཐོགས་པ་དང་གོ་ཆ་གྱོན་པ་ལ་མི་བཤད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ནི་བཤད་དུ་རུང་སྟེ་མི་ན་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་༼བ༽ སྟེ་2ནད་པ་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་གནང་བའོ། །

ཉན་བཤད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དངོས་ནི། བཤད་པ་དང་མཉན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་རྣམས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྨོན་གནས་རྣམས་སུ་འདུན་པ་དྲག་པོས་བསྔོ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་བཤད་ཅིང་ཉན་ན་ཐུན་རེ་ཙམ་ལའང་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་ལ། ཆོས་ཉན་བཤད་གནད་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྔར་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདག་ཅིང་། གསར་དུ་གསོག་པ་རྣམས་ཀྱང་འཕྲོ་འཆད་པ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དམ་པ་སྤྱིའི་མཛད་ཚུལ་ནི་འཆད་པ་དང་ཉན་པའི་ཚུལ་གནད་དུ་སོང་བས་བཤད་པའི་གདམས་ངག་གིས་ཀྱང་རྒྱུད་ལ་ཕན་ཐོགས་
1 * ལམ་རིམ་དང་འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་དང་བསྟུན་ནས། ཅན་དང་ཞེས་པ་བསྣན་ནོ།།
2 ཏེ་ སྟེ་

51

ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བཔར་འགྱུར་བར་གཟིགས་ནས། སྤྱིར་ན་དམ་པ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་ནན་ཏན་མཛད་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་གདམས་ངག་འདིའི་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ནན་ཏན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ནི་གདམས་པ་ཆེན་པོར་སྣང་སྟེ་༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་ལས་བཟློག་ན་ཉེས་པ་ཆེ་བས་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི། འདི་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ཅིང་བློ་སྣ་མ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཟབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཇི་ཙམ་བཤད་ཀྱང་ལྷ་བདུད་དུ་”བབས་1པ་ལྟར་གྱུར་ནས་ཆོས་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་ཆེས་མང་བར་སྣང་ངོ་། །དེ་བས་ན་ཚེས་གཅིག་ནས་འཕྱུགས་ན་བཅོ་ལྔའི་བར་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ཉན་པ་དང་བཤད་པ་ལམ་དུ་གཏོང་ཚུལ་འདི་ལ་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་ནས་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་༼བ༽ ཐ་ནའང་མཚན་ཉིད་མ་མཐའ་རེ་དང་ལྡན་པར་”བྱ་སྟེ།2 གདམས་པ་སྟོན་པའི་སྔོན་འགྲོའི་མཆོག་ནི་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་གཅེས་གཅེས་རྣམས་བསྡུས་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་ནི་གཞན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གདམས་པའི་སྔོན་འགྲོ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

1 ལམ་རིམ་དུ། བབ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བྱས་ཏེ་

52

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ།

བཞི་པ་གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པའོ། །

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅུང་ཟད་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་རག་ལས་པས་བསྟེན་དགོས་པ་དང་། བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་དངོས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྙིང་པོ་ངེས་པར་བསྡུ་བ་ལས། ༼བ༽ ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེས། །༼བ༽ འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ནི་དབུ་མ་པས་བཞེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལའང་མི་བྱེད། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་རུང་དང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་རུང་གི་རྒྱུ་ཙམ་ཡང་མིན་ཞིང་། སྒྲུབ་པའི་རིགས་སམ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཕྱིན་དྲུག་གི་ས་བོན་དང་། ཐེག་དམན་དང་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བསླབ་པ་གསུམ་དང་བྱང་ཕྱོགས་

སོ་བདུན་གྱི་ས་བོན་རྣམས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །བཤེས་གཉེན་དམ་པ་བསྟེན་བྱས་ལ། །ཞེས་དང་། པོ་ཏོ་བའི་གསུང་སྒྲོས་དོལ་པས་བསྒྲིགས་པ་ལས་ཀྱང་། མན་ངག་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་འགོ་ནི། །བཤེས་གཉེན་དམ་པ་མི་བཏང་བ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སློབ་མ་ལ་རྒྱུད་ལ་༼བ༽ བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པ་ནས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་སྣ་གཅིག་སྐྱེ་བ་དང་༼༽ བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་ནས་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་

53

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པའི་བར་གྱི་སྐྱོན་སྣ་གཅིག་འགྲིབ་པ་ཡན་ཆད་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ནི་དམ་པའི་བཤེས་ཡིན་པས་ཐོག་མར་དེ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་གལ་ཆེ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས། མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ས་དང་བཟོད་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་༼བ༽ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་༼བ༽ སྔར་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་ཅིང་༼བ༽ ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་བླ་མ་ལ་རག་ལས། བླ་མ་རྩ་བར་གྱུར་བླ་མ་ལས་བྱུང་བླ་མ་སྐྱེ་གནས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་བླ་མས་བསྐྱེད་བླ་མས་སྤེལ་བླ་མ་ལ་བརྟེན་བླ་མ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་བླ་མ་ལས་གལ་ཆེ་བ་མེད་དེ། ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་བལྟས་ནས་བྱས་པས་ཆོག་པ་ལའང་སློབ་མཁན་མེད་པར་མི་འོང་ན་ངན་སོང་ནས་འོངས་མ་ཐག་པ་འགྲོ་མ་མྱོང་བའི་སར་འགྲོ་བ་ལ་བླ་མ་མེད་པར་ག་ན་འོང་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་དྲུག །བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །

བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་བླ་མ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་མཚན་ཉིད་གཉིས།དང་པོ་ནི། སྤྱིར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་ཐེག་པ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མང་པོ་ཞིག་

54

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུངས་ཀྱང་། འདིར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཁྲིད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ། རབ་ཀྱི་དང་། འབྲིང་གི་དང་། ཐ་མའི་མཚན་ཉིད་གསུམ། དང་པོ་ལ། རང་ལ་དགོས་

པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་དོན་ལ་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པས་དུལ་བ་༼བ༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པས་ཞི་བ་༼བ༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་ལྡན་པས་ཉེར་ཞི་བ། །༼བ༽ སློབ་མ་ལས་ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཆེས་ལྷག་པ་༼བ༽ གཞན་དོན་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་༼བ༽ འགྲུས་དང་བཅས་༼བ༽ པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་ལུང་གིས་ཕྱུག །༼བ༽ ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཁྱད་པར་བ་དེ་

༼བ༽ ཁོ་

ན་ཉིད་༼བ༽ ཀྱི་དོན་མངོན་རྗེས་ལུང་རིགས་གང་རུང་གིས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་༼བ༽ གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བརྡའ་སྤྲོད་པའི་སྨྲ་མཁས་༼བ༽ དང་ལྡན། །༼བ༽ པ།གདུལ་བྱ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་༼བ༽ དབང་གིས་ཆོས་སྟོན་པའི་བདག་ཉིད་༼བ༽ ཡང་ཡང་འཆད་པས་ངལ་བའི་སྐྱོ་བ་སྤངས་༼བ༽ པ་ལ་བརྟེན་༼བ༽ པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤེས་གཉེན་ཆོས་བཅུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་སློབ་མས་ ”བརྟེན1་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རང་མ་དུལ་བས་གཞན་འདུལ་བ་གནས་མེད་པར་གསུངས་པས་གཞན་འདུལ་བའི་བླ་མ་དེས་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་བཏུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་བཏུལ་བ་ཞིག་དགོས་སྙམ་ན། གང་བྱུང་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མིང་བཏགས་པ་རེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་མི་ཕན་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་འདུལ་ལུགས་”ཤིག་2དགོས་ཏེ། དེ་ནི་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་ངེས་པས་དུལ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དུལ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། རྟག་ཏུ་འབད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་
2 ཅིག་

55

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པས་བདའ་བ་ཡི། །སེམས་རྟ་ཁ་བླན་དཀའ་བ་ལ། །མཐུན་པའི་གཟེར་རྣོན་བརྒྱ་བ་ཡི། །སྲབ་ནི་སོ་སོར་ཐར་འདི་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། གདུལ་བྱ་མ་ཐུལ་བ་ཡི་སྲབ་འདི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟ་དམུ་རྒོད་འདུལ་”སྦྱོར1་མཁན་གྱིས་སྲབ་བཟང་པོས་འདུལ་བ་ལྟར། དབང་པོ་ལོག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྟ་དམུ་རྒོད་ལྟ་བུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཇུག་ན་ཚར་གཅོད་ཅིང་། འབད་པ་དུ་མས་བྱ་བར་འོས་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་པས་སེམས་ཀྱི་རྟ་དུལ་བར་བྱས་པའོ། །ཞི་བ་ནི་དེ་ལྟར་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་འཇུག་ལྡོག་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པས་སེམས་ནང་དུ་ཞི་བར་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་སྐྱེས་པའོ། །ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྐྱེས་པའོ། །དེ་ལྟར་བསླབ་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་དུལ་བར་བྱས་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཙམ་དང་ལྡན་པས་མི་ཆོག་གི། ལུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་ཡང་ལྡན་དགོས་པས་ལུང་གིས་ཕྱུག་ཅེས་པ་ནི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བླ་མ་བྱ་བ་༼ཇ༽ དོན་གཅིག་བཤད་པ་ན་༼ཇ༽ གསུང་རབ་འབྱམས་ཀླས་པར་གོ་བ་བསྐྱེད་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ན་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་༼ཇ༽ རྟོགས་པའི་བསྟན་པའམ་བསླབ་གསུམ་བསྒོམ་པ་ལ་གང་ཕན་དང་༼བ༽ སྣོད་ལ་གང་འཚམས་ཐད་ཀར་༼བ༽ གདུལ་བྱའི་སེམས་ལ་ཕན་ཞིང་འདུལ་བའི་དོན་དུ་གང་འགྱུར་༼བ༽ བ་ཤེས་ནས་དེ་སྟོན་༼བ༽ ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་ངོ་། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་དེ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྦྱོང་

56

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་༼བ༽ འམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་དེ་མེད་ནའང་༼བ༽ བདག་མེད་གཉིས་ལུང་རིགས་ཀྱིས་རྟོགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་གསུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ལུང་རྟོགས་དང་ལྡན་ཡང་སློབ་མ་ལས་དམན་པ་དང་མཉམ་པས་མི་ཆོག་པས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས། ༼བ༽ རང་ལས་དམན་པ་བསྟེན་པས་མི་དག་ཉམས་འགྱུར་ཞིང་། །༼བ༽ རང་དང་མཉམ་པའི་ཐད་ཀར་བབས་པ་བསྟེན་པས་སོ་ན་༼བ༽ འམ་མལ་ན་གནས། །༼བ༽ རང་ལས་ཆེས་གཙོ་བོ

༼བ༽ ར་གྱུར་པ་བསྟེན་
པས་དམ་པ་༼བ༽ འམ་མཆོག་ཐོབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ༼བ༽ ས། །རྒྱུ་མཚན་དེ་༼ ༽ འི་ཕྱིར་བདག་པས་གཙོར་གྱུར་བསྟེན་པར་བྱ། །ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ དག་པ་བྱིང་རྒོད་ཉེ་བར་ཞི་བ་༼བ༽ སྟེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་༼བ༽ སློབ་མ་ལས་ཆེས་མཆོག་ལྡན་པ་ཡི། །གཙོ་བོ་གང་ཡིན་དེ་བསྟེན་ན། །གཙོ་བོ་༼བ༽ དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་གཙོ་༼བ༽ བོར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཕུ་ཆུང་བས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསན་ཙ་ན་དེ་ལ་ནི་ང་ཡར་”ལྟ་1བ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། མཐའ་བཞིའི་ཞལ་ནས། ང་ནི་རྭ་སྒྲེང་བའི་རྒད་པོ་དེ་རྣམས་ལ་མིག་རྟེན་བྱེད་གསུང་བ་ལྟར། ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ལ་མིག་ཡར་བལྟ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་དྲུག་པོ་དེ་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཞན་དོན་དུ་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་ལྷག་མ་ནི་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། ཐུབ་༼བ༽ པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་འགྲོ་

༼བ༽ བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་༼བ༽
དྲི་མ་འཁྲུད་པ་ལྟར་མི་འཁྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཚེར་མ་འདོན་པ་ལྟར་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། །༼བ༽ ཡོ་བྱད་ལག་པ་གཡས་ནས་གཡོན་ཏུ་སྤོ་བ་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་༼བ༽ ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ༼བ༽ འི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་སྤོ་༼བ༽ བའང་མིན་ཏེ། །༼བ༽ འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་ཆོས་ཉིད་༼བ༽ དོན་དམ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བལྟ་

57

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

བདེན་པ་༼བ༽ དངོས་སམ་བརྒྱུད་ནས་བསྟན་༼བ༽ པའི་དོན་བསྒོམས་པས་༼བ༽ འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་ལ་ལམ་མ་ནོར་བར་བསྟན་ནས་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་པ་སྡིག་པ་ཆུས་འཁྲུ་བ་སོགས་བྱར་མེད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་བཞི་ལས། སྨྲ་མཁས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་མཁས་ཤིང་དོན་གདུལ་བྱའི་བློ་ལ་སྐྱེལ་བ་ལ་གཟོ་བའོ། །བརྩེ་བ་ནི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སློང་དག་པ་སྟེ་རྙེད་བཀུར་སོགས་ལ་མི་བལྟ་བར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྟོན་པའོ། །པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་སྤྱན་སྔ་ལ། ལི་མོའི་བུ། ༼བ༽ ཞེས་ཐུགས་ཉེ་བའི་སྒོ་ནས་བོས་ནས་ངས་ཅི་ཙམ་པའི་ཆོས་བཤད་ཅིག་བྱས་ཏེ་ལེགས་སོ་གཅིག་ཀྱང་༼བ༽ རང་དོན་དུ་བདག་གིར་བྱེད་མ་མྱོང་། འགྲོ་བ་ཉམ་ཐག་པ་མིན་པ་མེད་༼བ༽ བསམ་གསུང་བ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་པར་གདའ། ༼བ༽ དེ་ནི་འདོད་ཆགས་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པའོ། །བརྩོན་བཅས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ལ་སྤྲོ་བ་བརྟན་པའོ། །༼བ༽ དེ་ནི་ཞེ་སྡང་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པའོ། །སྐྱོ་བ་སྤངས་པ་ནི་ཡང་ཡང་འཆད་པས་མི་ངལ་བ་སྟེ་འཆད་པའི་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འབྲིང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་དངོས་དང་། མི་འོས་པ་འདོར་བ། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ཐབས་གསུམ། དང་པོ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། བསླབ་པ་གསུམ་དང་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་སྙིང་བརྩེ་བ་ལྔ་གཙོ་བོ་ཡིན། ངེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་༼བ༽ ཡེར་བའི་ཞང་བཙུན་ཀུན་ལ་མང་དུ་ཐོས་པའང་མེད་སྐྱོ་བ་བཟོད་པའང་མེད་པས་གླ་བོ་”རིན1་དུ་གཅགས་པ་རེ་བྱེད་པའང་མེད་དེ་སྔ་མ་ལྔ་ཡོད་པས་དྲུང་ན་སུ་ཡོད་པ་ལ་ཕན། གཉན་སྟོན་ལ་སྨྲ་མཁས་པ་ཡེ་མེད་ཡོན་བཤད་རེ་བྱེད་པའང་འདི་ཀུན་གྱིས་ད་རེས་མི་གོ་སྙམ་པ་ལས་མི་ཤེས་ཏེ་ལྔ་པོ་ཡོད་པས་སུ་ཉེ་བ་ལ་ཕན་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་འོས་པ་འདོར་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན་”བསླབས2་པ་རྣམས་ལ་བསྒྲུབ་པ་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དྲིན་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བསླབ་

58

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྷུར་ལེན་མེད་པར་དེ་དག་གི་བསྔགས་པའམ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པས་རང་གི་འཚོ་བ་བསྒྲུབ་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་མི་འོས་ཏེ། ཙན་དན་གྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པས་འཚོ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཙན་དན་དོན་དུ་གཉེར་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ལ་དེ་ཡོད་དམ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་འདྲ་བར་དོན་མེད་པར་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་”གྱི་1རྒྱལ་པོ་ལས། ཕྱི་མའི་དུས་ལ་དགེ་སློང་ནི། །སྡོམ་པ་མེད་པ་མང་པོ་དག །མང་དུ་ཐོས་པ་དག་༼བ༽ ཡིན་ཞེས་འདོད་༼བ༽ པར་འགྱུར། །༼བ༽ བའི་རྒྱུ་དེས།ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱི་བསྔགས་པ་༼བ༽ གཞན་ལ་རྗོད་༼བ༽ པར་བྱེད་ལ། །༼བ༽ རང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དོན་དུ་གཉེར་བ་༼བ༽ འམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་མེད། །ཅེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་གྲོལ་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་གསུངས་ནས། ༼བ༽ དེ་ནས་ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་དག །ཙན་དན་དག་ནི་འདི་འདྲ་སྟེ། །སྤོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིད་འོང་ཞེས། །”ཙན་དན2་དག་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད། །དེ་ནས་མི་གཞན་ལ་ལ་ཡིས། །དེ་ལྟར་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་ཡི། །ཙན་དན་ཅུང་ཟད་༼བ༽ ཁྱེད་ལ་བསྲེལ་ཏམ་༼བ༽ སྟེ་ཡོད་དམ་ཞེས། །སྐྱེས་བུ་ལ་ལས་དེ་དྲིས་ན། །སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་སླར་སྨྲས་པ། །༼བ༽ ཐབས་གང་གིས་འཚོ་བར་བྱེད་པ་ཡི། །༼བ༽ ཐབས་ནི་སྤོས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དེ། །༼བ༽ ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤོས་དེ་ང་ལ་མེད་ཅེས་སྨྲ། །༼བ༽ བ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་རང་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་༼བ༽ ཏེ་ཉམས་ལེན་ལ་མི་བརྩོན་པ་༼བ༽ ར། །གཞན་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱི་བསྔགས་༼བ༽ པ་བརྗོད་པས་འཚོ་བ༼བ༽ འི་དགེ་སློང་དག །ཕྱི་མའི་དུས་ན་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །དེ་དག་ལ་ནི་༼བ༽ གཞན་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ དེ་རང་ལ་མེད། །ཅེས་ལྷག་མ་༼བ༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་གྲོལ་གསུམ་ལའང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་ཐབས་ནི་དེ་ལྟར་རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་
1 ལམ་རིམ་དུ། -གྱི་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཙནྡན

59

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པའི་བླ་མ་ནི་གཏན་གྱི་མདུན་མའི་རྩ་བ་ཡིན་པས། བླ་མ་བསྟེན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་དག་ཤེས་པར་བྱས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་”འཚོལ་1བ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞིང་། སློབ་མ་བསྟེན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དག་ཤེས་པར་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་བྱ་བ་ལ་འབད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཚང་བར་རྙེད་པ་དཀའ་བས་དེ་ལྟར་མ་རྙེད་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་གཡས་གཡོན་དུ་འཁོར་ལོ་གཉིས་མེད་པར་འཁོར་ལོ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྟ་ནི། །༼བ༽ འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྟ་དང་ལྡན་ཡང་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་

༼བ༽ བ་ལྟར། །༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་བསྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་གྲོགས་མེད་ན། །ལུས་ཅན་དངོས་གྲུབ་འཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ འོ་ན་གྲོགས་དེ་ཇི་ལྟར་སྙམ་ན་དེ་ནི་བློ་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པ་ནང་དང་ཕྱིའི་གཟུགས་བཟང་གཙང་སྦྲ་ཆེ། །རིགས་ནི་བཙུན་ཞིང་༼བ༽ ཕྱི་མ་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་ཆོས་ལ་གཞོལ་བ་དང་། །སྤོབས་པ་ཆེ་ཞིང་༼བ༽ སྙིང་སྟོབས་ཆེ་བས་དཔའ་ལ་དབང་པོ་དུལ། །སྙན་པར་༼བ༽ དོན་དམ་དང་ཐ་སྙད་ལ་མཁས་པའི་སྨྲ་ཞིང་སྦྱིན་ཕོད་སྙིང་རྗེ་ཅན། །བཀྲེས་དང་སྐོམ་དང་ཉོན་མོངས་༼བ༽ སམ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཡང་སྲན་བཟོད་པ་དང་། །༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ཀྱི་བྲམ་ཟེ་དང་ནི་ལྷ་གཞན་མཆོད་མི་བྱེད། །༼བ༽ དགེ་བ་ལ་མཁས་ཤིང་སྤྲོ་བས་”བསྒྲིན་2༼བ༽ པའམ་གྲིམ་ཅིང་གཟོ་

༼བ༽ པའམ་གཟོ་ལ་བྱས་པ་༼བ༽ དྲིན་དུ་གཟོ་
བ་དང་། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་ནི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། །༼བ༽ འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་༼བ༽ བུའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ལྡན་པ་དག།རྩོད་པའི་དུས་ན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པས་ན། །ཡོན་ཏན་ཕྱེད་དམ་བཞི་ཆ་བརྒྱད་ཆ་ཅན། །དེ་ལྟ་བུ་ནི་སྔགས་པའི་གྲོགས་པོར་བསྟེན། །ཞེས་གྲོགས་ལ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་གསུངས་པའི་བརྒྱད་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲིན་

60

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཆ་ལ་མ་མཐར་གསུངས་ལ། དེ་བླ་མ་ལའང་མཚུངས་སོ་ཞེས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་གསུང་བར་པོ་ཏོ་བའི་གསུང་སྒྲོས་དོལ་པས་བསྒྲིགས་པ་ལས་བཤད་པས། མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཚང་བ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་སླ་ཅི་རིགས་པར་བསྡེབས་པའི་བརྒྱད་ཆ་དང་ལྡན་པ་ལ་མ་མཐར་བྱའོ། །

སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་སྟེན་བྱེད་སློབ་མ༼ཇ༽ འི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་ཚང་མ་ཚང་གི་སྐྱོན་ཡོན་དང་། ཚང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་འགལ་རྐྱེན་མཐུན་རྐྱེན་འདོར་བསྒྲུབ་ཁྱད་པར་དང་།མཚན་ཉིད་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལ་འབད་དགོས་པར་བཤད་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་ཚང་མ་ཚང་གི་སྐྱོན་ཡོན་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པའི་བློ་གཟུ་༼བ༽ བོར་གནས་༼བ༽ པ་ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་
འབྱེད་པའི་བློ་༼བ༽ གྲོས་དང་ལྡན་༼བ༽ པ་ལེགས་བཤད་དོན་དུ་གཉེར་བའི། །༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཉན་༼བ༽ པ་པོ་སྣོད་༼བ༽ ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཅེས་བྱ་བར་བཤད་༼བ༽ ལ། །མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་ན་ཆོས་སྨྲ་༼བ༽ བ་པོ

༼བ༽ འི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དེ་ལས་རྣམ་༼བ༽ པ་གཞན་
དུ། །༼བ༽ སྣང་བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཉན་པ་པོ

༼བ༽ འི་གྲོགས་རྣམས་ལའང་༼བ༽ དེ་
དག་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མིན། །༼བ༽ ཏེ་སྐྱོན་ཡོན་འབྱེད་པའི་བློ་གྲོས་དང་ནི་ལྡན། ཡོན་ཏན་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟ་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བ་དང་དེ་གསུམ་ཚང་ན་ཆོས་སྨྲ་བ་པོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོན་ཏན་དུ་སྣང་གི་སྐྱོན་དུ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ལ། དེར་མ་ཟད་ཉན་པ་པོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་སྣང་གི་སྐྱོན་དུ་མི་སྣང་བར་གསུངས་ཏེ། སྣོད་ཀྱི་མཚན་

61

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ཉིད་དེ་དག་མ་ཚང་ན་ཆོས་སྨྲ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་ཀྱང་ཉན་པ་པོའི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཛུད་ལ། འཆད་པ་པོའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཚང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དེས་ན་བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཞིག་རྙེད་ཀྱང་དེ་ལ་དེར་ངོ་ཤེས་པ་དཀའ་བས་དེར་ཤེས་ན་བསྟེན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་དག་ཚང་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པ་ནི་དེ་ལ་གཟུ་བོར་གནས་པ་ནི། ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པ་སྟེ་དེ་ཡོད་ན་དེས་བསྒྲིབས་ནས་ཡོན་ཏན་མི་མཐོང་བས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་དོན་མི་རྙེད་དེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས། ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བས་སེམས་གདུངས་པས། །ཞི་བ་༼བ༽ མྱང་འདས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནམ་ཡང་རྟོགས་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་”1། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱོགས་ལྷུང་ནི། རང་གི་ལུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཞེ་སྡང་བའོ། །༼ང༽ ལས་དང་པོ་བ་ཕལ་ཆེར་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཆགས་སྡང་གི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ཤས་ཆེས་བས།དེ་འདྲ་བ་དེ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ནས་དོར་དགོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། རང་གི་འདོད་པ་བཏང་སྟེ་མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་དང་གུས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་གཟུ་བོར་གནས་ཀྱང་ལེགས་བཤད་ལམ་ཡང་དག་པ་དང་ཉེས་བཤད་ལམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བློའི་མཐུ་མེད་ན་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས་དེ་གཉིས་གོ་བའི་བློ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཏེ། དེས་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཕྱོགས་དོར་ནས་སྙིང་པོ་ལེན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རི་མོའི་ཆོས་ཉན་ལྟར་མི་རྩོམ་ན་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས་དོན་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼བ༽རོ། །

62

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་གཉེར་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དགོས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལས། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་གུས་པ་དང་ཡིད་གཏོད་པ་གཉིས་བསྣན་ནས་ལྔར་གསུངས་༼ང༽ ཏེ་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་པས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པ་དང་། འགལ་རྐྱེན་འདོར་བའི་ཁྱད་པར་ནི།དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ལ་དོན་གཉེར་ཆེ་བ་ཉན་པའི་ཚེ་ཡིད་ལེགས་པར་གཏོད་པ་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་འཇོག་པ་ཉེས་བཤད་དོར་ནས་ལེགས་བཤད་འཛིན་པ་སྟེ་བཞིའོ། །བཞི་པོ་དེའི་མཐུན་རྐྱེན་ནི་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། འགལ་རྐྱེན་འདོར་བ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མཚན་ཉིད་དེ་དག་གི་རྒྱུ་བཤད་པ་ནི་བླ་མས་བཀྲིར་རུང་བའི་ཆོས་དེ་རྣམས་༼བ༽ ད་ལྟ་རང་ཉིད་ལ་ཚང་མ་ཚང་བརྟགས་ལ་ཚང་ན་དགའ་བ་བསྒོམ། མ་ཚང་ན་ཕྱི་མ་ཚུན་ཆོད་དུ་ཚང་བའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པར་བྱ་དགོས་པས་རྟེན་གྱི་ཆོས་དེ་དག་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་ན་རྟོག་དཔྱོད་མི་འཇུག་པས་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྣོད་དང་ལྡན་པ་དེས་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ནོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དགེ་བཤེས་སྟོན་པ་དང་གསང་ཕུ་བ་གཉིས་རྣམ་པར་ཐར་པ་མི་མཐུན་ཏེ། གསང་ཕུ་བ་བླ་མ་མང་སྟེ་བཤད་ཚད་ལ་ཉན་པས་ཁམས་ནས་བྱོན་པའི་ལམ་ཁར་དགེ་བསྙེན་ཞིག་ཆོས་བཤད་ཀྱིན་འདུག་པ་ལའང་མཉན་པས། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་ཉན་པ་སྟངས་ཞན་བྱས་པས་ཁྱེད་རྣམས་

63

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

དེ་སྐད་མ་ཟེར་ང་ལ་ཕན་པ་གཉིས་བྱུང་གསུང་སྐད། དགེ་བཤེས་སྟོན་པ་བླ་མ་ཉུང་སྟེ་༼ང༽ རྒྱ་གར་པ་གཉིས་ནི་ཇོ་བོ་རྗེ་དང་། པཎྜི་ཏ་སྒྲའི་ཚེར་མ་ཅན། བོད་པ་གསུམ་ནི་བླ་མ་སེ་བཙུན། རྒྱལ་གྱི་ཞང་སྣ་ནམ་རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག །རུ་མཚམས་ཀྱི་གཡུང་སྟོན་དང་ལྔ་ལས་མེད་པ་ལ་པོ་ཏོ་བ་དང་སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་གང་ལེགས་བཀའ་བགྲོས་པ་ལ། བློ་མ་སྦྱངས་པས་སྐྱོན་མཐོང་ཞིང་མ་དད་པ་སྐྱེ་བའི་རིང་ལ་དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ལུགས་དེ་ལེགས་པར་ཁ་འཆམ་པས་དེ་ལྟར་བྱ་གསུང་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་མད་༼བ༽ པའམ་བདེན་པར་སྣང་བས་དེ་ལྟར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་བསྟེན་ཚུལ་དངོས་ནི།དེ་ལྟར་བཀའ་དྲིན་མནོས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གདམས་ངག་གིས་བློ་ལེགས་པར་འཁྲིད་པའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསམ་པས་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། སྦྱོར་བས་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

བསམ་པས་བསྟེན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟེན་པའི་བསམ་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང་། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་གུས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་མདོར་
བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་སེམས་དགུས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བར་གསུངས་པ་ནི་བསྟེན་པའི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དག་ཀྱང་བསྡུ་ན་༼ཇ༽ རང་དབང་དོར་བ་དང་། མཛའ་བ་མི་རྟག་པ་སྤང་བ་དང་། བླ་མའི་ཁུར་ཐམས་ཅད་འཁུར་བ་དང་། ཁུར་ཇི་ལྟར་འཁུར་བ་བཞི་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་རང་དབང་དོར་ནས་རང་ཉིད་བླ་མའི་དབང་དུ་གཏོང་བ་ནི། བུ་མཛངས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཏེ། བུ་མཛངས་པ་དེ་བྱ་བ་ལ་རང་དབང་དུ་མི་འཇུག་གི་ཕའི་ངོར་བལྟ་

64

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཞིང་དེའི་དབང་དུ་བཏང་ནས་ངག་བཞིན་བྱེད་པ་ལྟར། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ངོར་བལྟ་བའོ། །ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་མངོན་སུམ་པའི་༼བ༽ ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཀྱང་། དེས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་ཉམས་༼བ༽ སམ་རང་དབང་དུ་གཏོང་བ་དོར་ཏེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེའི་བློ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ། །༼ང༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཛད་སྤྱོད་མཐུན་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐུགས་དང་མི་འགལ་བར་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡང་ཕྲད་པའི་རྒྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཀྱི་སུ་རུང་རུང་ལ་སྣ་ཤ་སྦྱིན་དུ་མི་བཏུབ་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཛའ་བ་མི་རྟག་པ་སྤང་པ་མཛའ་བ་དེ་སུས་ཀྱང་མི་ཕྱེད་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཏེ། བདུད་དང་སྡིག་གྲོགས་སོགས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པའོ། །མདོ་དེ་ཉིད་ལས། མཛའ་བ་མི་རྟག་པ་དང་ངོ་མི་རྟག་པ་སྤང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བླ་མའི་བྱ་བའི་ཁུར་ཐམས་ཅད་འཁུར་བ་ནི། ས་ལྟ་བུ་སེམས་ཏེ། ཁུར་ཐམས་ཅད་བསྐུར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བའོ། །པོ་ཏོ་བས་སྤྱན་སྔའི་གྲྭ་པ་རྣམས་ལ། ཁྱེད་ངའི་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ཕྲད་ནས་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་བསོད་ནམས་ཆེའོ། །ད་ཁུར་དུ་མི་འགྲོ་བར་རྒྱན་དུ་འགྲོ་བར་གྱིས་ཤིག་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་དཔེར་ན་བུད་མེད་ཀྱི་རྒྱན་ཆ་དང་དམག་མིའི་གོ་ཆ་སོགས་ལ་རྒྱན་དང་གོ་ཆའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་དག་བསྡུས་ནས་ཁུར་དུ་བསྐུར་ན་མི་ཐེག་པའི་ཉམས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། བླ་མ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་བསྟེན་དགོས་བྱུང་སྙམ་པ་བྱས་ན་ཁུར་དུ་འགྲོ་བས་མི་ཐེག་པའི་ཉམས་འབྱུང་ལ། བཤེས་གཉེན་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་པ་སྐལ་པ་བཟང་སྙམ་པ་བྱས་ན་རྒྱན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཁུར་འཁུར་བ་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་༼ཇ༽ སེམས་དྲུག་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ཁོར་ཡུག་གི་རི་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི། སྡུག་བསྔལ་ཅི་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བསྒུལ་བའོ། །སྤྱན་

65

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

སྔ་བ་རུག་པ་ན་བཞུགས་ཙ་ན། སྒོམ་པ་ཡོན་ཏན་འབར་གྲང་བ་ཆེས་པས་ཁམས་ཞན་ནས་ཇོ་བོ་གཞོན་ནུ་གྲགས་ལ་འགྲོ་འདུག་གི་གྲོས་ཞུས་པས། གནས་མལ་བདེ་བ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དུ་བསྡད་པའང་ཅི་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཆོས་ཉན་པ་ད་རེས་ལས་མ་མྱོང་བ་ཡིན་པས་ཅོག་གེ་སྡོད་ཅིག་གསུང་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྲན་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི། ངན་ལས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལའང་༼བ༽ བརྙས་དོགས་མེད་ཅིང་ཡི་མི་འཕྲིག་པར་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། གཙང་དུ་ལོ་པཎ་ཀུན་ལ་གནས་རྫབ་གསེབ་ཅིག་བྱུང་བས་སྟོན་པས་ན་བཟའ་ཐམས་ཅད་”བསིལ་1ནས་རྫབ་རྣམས་ཕྱགས་ཏེ་ག་ནས་བྱུང་ཆ་མེད་པར་ས་དཀར་སྐམ་པོས་གཡོགས། ཇོ་བོའི་མདུན་ན་མཎྜལ་ཞིག་ཀྱང་གྲུབ་འདུག་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཨ་རེ་ཁྱོད་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱ་གར་ནའང་ཡོད་གསུང་བ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕྱག་དར་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི། ང་རྒྱལ་དང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤོང་ཞིང་རང་བླ་མ་ལས་དམའ་བར་འཛིན་པའོ། །དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ང་རྒྱལ་གྱི་སྒང་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆུ་མི་”འབྲུབ་2གསུང་བ་༼ང༽ ནི་མཁའ་རུ་བ་ཞེས་པ་དགེ་བཤེས་ལྷབ་ཆུང་བས་དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་སྤྱན་སྔར་འཁོར་སུམ་ཅུ་ཙམ་དང་བཅས་ནས་བྱོན། དེ་ཙ་ན་ཁོང་པ་བས་སྐུ་ཆེ་བ་མེད་སྐད་པ་ལ། དགེ་བཤེས་སྟོན་པས། ཤེས་རབ་གཡུང་དྲུང་ང་རྒྱལ་གྱི་སྒང་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆུ་མི་འབབ། ཀ་མགོ་བག་ཙམ་སྨོད་གསུངས་སྐད། དང་། སྤྱན་སྔའི་ཞལ་ནས་སོས་ཀྱི་དུས་ན་རིའི་རྩེ་མོ་གང་མཐོ་བ་ནས་སྔོ་ཕྱུར་གྱིས་འོང་བར་འདུག་གམ་གཤོང་བུ་གང་དམའ་བ་ནས་འོང་ལྟོས་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཐེག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི། བླ་མའི་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་བའི་ཁུར་ལྕི་བ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཁྱི་ལྟ་
1 ལམ་རིམ་དུ། གསིལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྱུང་

66

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བུའི་སེམས་ནི། བླ་མས་བརྙས་ཤིང་གཤེ་ཡང་དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བ་སྟེ། དགེ་བཤེས་ལྷ་བཟོ་ལ་སྟོད་”ལུང1་པས་མཇལ་རེས་ཀྱིས་བཀའ་”བབ་2༼བ༽ སྟེ་བཀའ་བཀྱོན་འབྱོན་པ་ལ། ལྷ་བཟོའི་སློབ་མ་ཉག་མོ་པས་སློབ་དཔོན་འདི་འོ་སྐོལ་དཔོན་སློབ་ལ་སྡང་བ་ཞིག་འདུག་བྱས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀའ་བཀྱོན་དུ་གོའམ། ཁོ་བོ་ལ་འདིས་འདི་ལྟ་བུ་རེ་མཛད་རེས་ཀྱིས་ཧེ་རུ་ཀས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་འདྲ་རེ་འོང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཆོས་སྨྲ་བ་དག་ཆོས་འདོད་པ་དག་ལ་བརྙས་ཤིང་མི་སེམས་པ་ལྟ༼བ༽ ར་སྣང་ནའང་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱིར་༼བ༽ དོ་བསྡོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ལྷག་པར་ཡང་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་གུས་ཤིང་མི་སྐྱོ་བས་དེའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་བར་༼བ༽ བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གྲུ་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི། བླ་མའི་བྱ་བ་ལ་ཇི་ཙམ་ཞུགས་ཀྱང་འགྲོ་ཞིང་འོང་བས་མི་སྐྱོ་བའོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས་དང་པོ་དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་བཤད་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལའི་གཟུངས་ལས། ༼ང༽ འདི་ནི་ལོ་ཙཱ་བ་བོད་དུ་འབྱོན་ཁར་པཎྜི་ཏ་ལ་འདིའི་མཚན་དྲིས་པ་ན། པཎྜི་ཏ་གསུང་ངག་བཅད་པ་དང་ཐུག་པས་ཁྱད་པར་དུ། མཚན་ལ་དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེའི་གཟུངས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། གསུང་ངག་གི་དབང་གིས་ཞལ་ནས་དཀོན་མཆོག་ཅེས་གསུངས་ནས། མདུན་དུ་སྒྲོན་མེ་འབར་བ་ལ་ཕྱག་མཛུབ་གཏད་པས། སྒྲོན་མེ་ཏ་ལ་ལ་འབར་གྱིན་ཡོད་པས་ལོ་ཙཱ་བའི་བསམ་པ་ལ་དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལ་ཟེར་བར་འདུག་སྙམ་དུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་སོ། །དད་པ་༼བ༽ ནི་ཐོག་མར་ཡོན་ཏན་གྱི་སྔོན་༼བ༽ དུ་འགྲོ་

༼བ༽ བ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་༼བ༽ པར་བྱེད་པ་
སྟེ། །༼ང༽ དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མ་སྐད་ཅིག་དང་པོས་བུ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ལུས་བསྐྱེད་པར་བྱེད། དེ་ནས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུན་གྱི་སྟེང་ནས་བར་དུ་ལུས་བསྲུང་ཞིང་གསོ། ཐ་མར་འཕེལ་ཞིང་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ 1 ལམ་རིམ་དུ། ལུངས་
2 ལམ་རིམ་དུ། བབས་

67

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་སྟོན་པ་སྟེ།༼བ༽ བར་དུ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྲུང་ཞིང་༼བ༽ ཐ་མར་འཕེལ་བ་༼བ༽ དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད། །༼བ༽ པ་དང་། གཞན་ཡང་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་དོགས་པ༼བ༽ འམ་འཇིགས་པ་སེལ་ཞིང་༼བ༽ མ་རིག་འདོད་སྲེད་ལྟ་བ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆུ་བོ་༼བ༽ བཞི་པོ་རྣམས་ལས་སྒྲོལ་༼བ༽ པ་དང་། །དད་པ་བདེ་ལེགས་༼བ༽ སྐུ་གསུམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་མཚོན་བྱེད་༼བ༽ དམ་ཐོབ་བྱེད་ཡིན་༼བ༽ པ་དང་། །དད་པ་༼བ༽ ཡིད་མ་དད་པའི་རྙོག་པ་མེད་ཅིང་༼བ༽ དད་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་དང་༼བ༽ བར་བྱེད་༼བ༽ པ་དང་། །རང་ཉིད་ལྷག་པར་འདོད་པའི་ང་རྒྱལ་སྤོང་ཞིང་༼བ༽ དམ་པ་གཞན་ལ་གུས་༼བ༽ པས་འདུད་པའི་རྩ་བ་ཡིན་༼བ༽ པར་སྦྱོར་བའོ། །དད་པ་༼བ༽ འཕགས་པའི་ནོར་༼བ༽ གྱི་མཆོག་དང་གཏེར་༼བ༽ གྱི་མཆོག་དང་༼བ༽ ཐར་པར་འགྲོ་བའི་རྐང་པའི་མཆོག་༼བ༽ དང་། །ལག་པ་བཞིན་དུ་དགེ་

༼བ༽ བའི་ཆོས་སྡུད་༼བ༽ པའི་རྩ་བ་༼བ༽ འང་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཆོས་བཅུ་པ་
ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ཐབས་གང་གིས་འདྲེན་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ངེས་༼བ༽ པར་འབྱུང་༼བ༽ བའམ་འགྲོ་བ་ལ། །དད་པ་༼བ༽ འདི་ཐེག་༼བ༽ པའམ་བཞོན་པའི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་བློ་༼བ༽ གྲོས་དང་ལྡན་པའི་མིས། །༼བ༽ དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བས། དད་༼བ༽ པས་སྣ་དྲངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བསྟེན་༼བ༽ པར་བྱ་རིགས་ཏེ། །མ་དད་པ༼བ༽ འམ་དད་པ་མེད་པ་ཡི་མི་དག་ལ། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་དཀར་པོ་༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་༼བ༽ གང་ཡང་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་སྟེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚིག་པ་ལ། །མྱུ་གུ་སྔོན་པོ་༼བ༽ མི་འབྱུང་བ་ཇི་༼བ༽ ལྟ་བ་དེ་བཞིན་ནོ། །༼བ༽ སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་སྒོ་ནས་དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གསུངས་སོ། །ཇོ་བོ་ལ། སྟོན་པས་བོད་ལ་སྒོམ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བརྙེས་པ་མི་བདོག་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆེ་སྐྱེས་ཆུང་སྐྱེས་

68

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལ་ཁྱེད་བོད་བླ་མ་ལ་ཐ་མལ་བའི་འདུ་ཤེས་ལས་མེད་ག་ན་སྐྱེ་གསུང་བ་དང་། ཇོ་བོ་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་གདམས་ངག་ཞུ་ཞེས་སྐད་ཆེན་པོས་ཞུས་པ་ན། ཧེ་ཧེ་ཁོ་བོ་ལ་རྣ་བ་ཏ་བཟང་པོ་བཟང་པོ་བདོག་སྟེ་མན་ངག་བྱ་བ་དད་པ་ཡིན་དད་པ་དད་པ་༼བ༽ ཞེས་ཐུགས་མ་རངས་པའི་ཚིག་གསུང་པ་ལྟར་དད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དད་པ་ངོས་འཛིན་པ་ནི་དེ་ལ་སྤྱིར་དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་དང་བདེན་བཞི་ལ་དད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་བླ་མ་ལ་དད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བླ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དགོས་པ་ནི་དེ་ཡང་བླ་མ་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བལྟ་བ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས། གསང་བ་པའི་བདག་པོ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུའོ། །༼བ༽ སློབ་མ་དེ་ཡི་སེམས་ནི་དེ་ལྟ་ན། །རྟག་ཏུ་དགེ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༼བ༽ དགེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ན།དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ། །ཕན་པར་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུའང་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡོད་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ན་དེ་ལ་སྐྱོན་རྟོག་པའི་བློ་མི་འབྱུང་ཞིང་ཡོན་ཏན་སེམས་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟར། བླ་མ་ལའང་ཆེད་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདོར་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྟོག་པའི་བློ་སྦྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྐྱོན་རྟོག་གི་ཉེས་པ་ནི།དེ་ཡང་རྒྱུད་དེ་ལས། ༼བ༽ སློབ་མས་སློབ་དཔོན་གྱི་ནི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཆེད་དུ་བསམས་ནས་བཟུང་༼བ༽ ཞིང་། །སྐྱོན་ནི་

༼བ༽ ཅུང་ཟད་སྣང་ཡང་
རང་གི་སྣང་བ་མ་དག་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ནམ་ཡང་༼བ༽ བློས་སྐྱོན་ཆེད་དུ་བཟུང་༼བ༽ བར་མི་བྱ། །༼བ༽ སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་བླ་མའི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ སེམས་ལ་བཟུང་ན་༼བ༽ སློབ་མས་དངོས་

69

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

གྲུབ་འཐོབ་༼བ༽ ཅིང་། །སྐྱོན་རྣམས་བཟུང་ན་དངོས་༼བ༽ གྲུབ་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བླ་མ་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་ཡང་དེའི་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན་རང་ལ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་གེགས་སུ་འགྱུར་ལ། སྐྱོན་ཤས་ཆེ་བ་ལའང་སྐྱོན་གྱི་ངོས་ནས་མ་བརྟགས་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་དད་པ་སྦྱངས་ན་རང་ལ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་བླ་མ་ཡིན་ན་སྐྱོན་ཆེ་ཆུང་ཅི་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ངོས་ནས་རྟོག་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ལ་སྤོང་སེམས་མང་དུ་བྱས་ཏེ་དགག་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྐྱོན་སྡོམ་ཚུལ་ནི་གལ་ཏེ་བག་མེད་པའམ་ཉོན་མོངས་མང་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་སྐྱོན་རྟོག་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ནའང་བཤགས་བསྡམ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིམ་གྱིས་མཐུ་ཆུང་ངུར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་སམ་མང་དུ་ཐོས་པའམ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་བློས་དེའི་ཕྱོགས་བཟུང་ཞིང་ཡོན་ཏན་བསམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པ་ན་སྐྱོན་ཐན་ཐུན་ཡོད་པར་མཐོང་ཡང་བློས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་འཛིན་པས་དད་པ་ལ་གེགས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན། རང་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོན་ཏན་མང་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་ཡང་སྐྱོན་མཐོང་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་པས་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་བློ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། ཡང་རང་ལ་སྐྱོན་མང་པོ་མཐོང་ཡང་རང་གི་ཡོན་ཏན་སྣ་རེ་མཐོང་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་ན་དེས་སྐྱོན་མཐོང་བའི་བློ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བ་དབུ་མ་འཛིན་ཅིང་གསེར་གླིང་པ་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་འཛིན་པས་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་མཆོག་དམན་ཡོད་ཀྱང་། ༼བ༽ ལྟ་བའི་ཆ་ནས་སྐྱོན་རྟོགས་མི་མཛད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྤྱི་དང་༼བ༽ ཁྱད་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཐུགས་ཁོང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པས་གསེར་གླིང་པ་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་འགྲན་གྱི་དོ་མེད་

70

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །༼ང༽ གསེར་གླིང་པ་ལ་རང་དང་འདྲ་བའི་སློབ་མ་བཞི་ཡོད་པ་ལས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ། ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ། རནྟ་ཀིརྟི། ཤཱནྟི་པ་དང་བཞི་ལས། ཤཱནྟི་པ་ལ་གསུམ་པོས་ཀྱང་ཆོས་གསན་ཅིང་། ཤཱནྟི་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཇོ་བོ་ལ་མངའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བླ་མ་གང་འདྲ་ཡིན་ཀྱང་སྐྱོན་རྟོག་མི་རུང་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་སེམས་ཤིང་སྐྱོན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟག་མི་ཉན་པ་ནི་ཚུལ་འཆལ་སོགས་ཡིན་ཀྱང་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་ཉན་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། བླ་མ་བསྟེན་ན་དགེ་བ་འཕེལ་ཞིང་མི་དགེ་བ་འགྲིབ་པར་རྟོགས་པས་མཁན་པོ་ཐོས་པ་ཆེ་བའམ་ཆུང་བའམ་ཤེས་པའམ་མི་ཤེས་པའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལའང་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དོ། །༼བ༽ བསྐྱེད་ཚུལ་ནི་ཇི་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་དགའ་བ་དང་དད་པ་ལྟར་མཁན་པོ་ལའང་དད་པ་དང་དགའ་བར་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་རྣམས་ལ་ཞེ་ས་དང་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་མ་རྫོགས་པ་ནི་རྫོགས་པར་འགྱུར། ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་པ་ནི་སྤོང་བར་འགྱུར་སྙམ་སྟེ་དགའ་བ་དང་རངས་པ་འཐོབ་ཅིང་༼བ༽ འོ་ན་ཐོས་པ་ཆུང་བ་དང་ཚུལ་འཆལ་སོགས་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་གུས་དགོས་ན་རང་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་

དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་དམ་སྙམ་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་མི་མཐུན་པར་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་དང་། དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། ཁྱིམ་བདག་༼བ༽ ཅེས་བོས་ནས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

༼བ༽ བསྒོམ་བྱའི་
གདམས་ངག་གི་ལུང་ནོད་པ་དང་༼བ༽ ཀློག་པ་ཁ་ཏོན་བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་༼བ༽ བརྗོད་བྱ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་གསོག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་༼བ༽ ཙམ་ཡང་གང་ཟག་སུ་ལས་༼བ༽ ཉན་འདོད་སློབ་འདོད་

71

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ཀྱིས་མཉན་ཏམ་ལུང་མནོས་སམ་བླངས་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་ལ་༼བ༽ ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཆོས་ཀྱིས་༼བ༽ ཏེ་ཆོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གུས་པར་བྱའོ། །མིང་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེ་བསྟན་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་དེ་ལ་གཡོ་མེད་པར་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིམ་གྲོ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ཀྱང་། ཁྱིམ་བདག་༼བ༽ ཅེས་བོས་ནས་དེས་ཀྱང་ད་དུང་དུ་སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་དཔོན་དུ་གུས་པར་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་༼བ༽ ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་མཆོད་པ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་༼བ༽ དེ་ལས་ཡུན་ཐུང་བར་རྙེད་སོགས་ཀྱི་གུས་༼བ༽ པ་བྱས་པས་༼བ༽ སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་དཔོན་དུ་གུས་པར་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ གུས་པར་བྱ་བ་མ་རྫོགས་པའི་དོན་ནི་བརྗོད་བྱ་ཕྱིན་དྲུག་སྟོན་པའི་ཚིག་བཞི་པ་ཞིག་གང་ལས་ཐོས་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཚིག་འབྲུ་དུ་ཡོད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་རྙེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདེ་བའི་འཚོག་ཆས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ཀྱང་དེའི་དྲིན་ལན་མི་འཁོར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་ནི་མཛད་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱིས་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་ཟད་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་པ་ལས། ༼ ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་ནི། བདག་ཡུན་རིང་དུ་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཡུན་རིང་དུ་གཏི་མུག་གིས་བསྒྲིབས་ཤིང་གཉིད་ལོག་པའི་སད་བྱེད་དང་བདག་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་བྱིང་པའི་འབྱིན་བྱེད་དང་བདག་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་པ་ལ་ལམ་བཟང་པོ་སྟོན་བྱེད་དང་། བདག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་བཅིངས་པ་འགྲོལ་བྱེད་དང་བདག་ཡུན་རིང་པོར་ནད་ཀྱིས་ཉམ་ཐག་པའི་སྨན་པ་དང་བདག་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མེས་ཀུན་ཏུ་འབར་བ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཆར་སྤྲིན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་

72

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོ། །ཞེས་པ་དང་། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་། གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཕྲོགས་ཏེ་ངུ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གང་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་ངུ་བར་བྱེད་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ནི་བདག་ངན་སོང་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པའོ། །༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ནི་བདག་གིས་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་༼བ༽ སྲིད་ཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། །༼བ༽ མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ལམ་བདེ་བ་དང་༼བ༽ འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་སོགས་ལམ་མི་བདེ་བ་སྟོན་པའོ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་༼ཇ༽ ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བཟུང་བས་འདོམས་པའོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལམ་སྟོན་པའོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གནས་སུ་སྐྱེལ་བའོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའོ། །དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོར་སྟོན་པའོ། །འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་༼བ༽ བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བ་འཁོར་བཅས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་བྱེད་པ་སྟོན་པའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་བདག་གི་

༼བ༽ རྒྱུད་ལ་ཟབ་
པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་རྗེས་སུ་དྲན་ཞིང་ངུ་བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ནི་བདག་ཅེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོར་སྦྱར་ལ་མདུན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ་ངག་ཏུ་ཚིག་དེ་རྣམས་བརྗོད་ཅིང་ཡིད་ལ་དེ་དག་གི་དོན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དྲན་པར་བྱའོ། །མདོ་སྔ་མ་ལའང་ཚིག་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གཞན་ཡང་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། འདི་ནི་བདག་གི་དགེ་

༼བ༽ བའི་བཤེས་༼བ༽ གཉེན་ཆོས་སྨྲ་བ། །༼བ༽ སྤྱིར་
རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་༼བ༽ གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྟོན་བྱེད་དེ། །༼བ༽ ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་ལམ་ཡོངས་༼བ༽ སུ་སྟོན་པ། །ཡིན་ཞེས་སེམས་༼བ༽ རྩེ་གཅིག་༼བ༽ ཏུ་བསམས་ནས་འདིར་འོངས་སོ། །༼བ༽ ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་དག་༼བ༽ སྔར་བཤད་པའི་

73

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་སྔར་མེད་གསར་དུ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པས་བདག་གི་མ་ལྟ་བུ། །ཡོན་ཏན་༼བ༽ གྱི་འོ་མ་ལྡུད་པས་༼བ༽ སྔར་ཡོད་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའི་མ་མ་འདྲ་༼བ༽ བ་དང་། །བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་ཡན་ལག་༼བ༽ ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ༼བ༽ ར་བྱེད་པས་ཕ་ལྟ་བུ་ཡིན་༼བ༽ པ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་དགེ་

༼བ༽ བའི་བཤེས་༼བ༽ གཉེན་འདི་དག་༼བ༽ བདག་གི་གནོད་པ་རྣམ་པར་
བཟློག་༼བ༽ པར་བྱེད་པས་གྲོགས་ལྟ་བུ། །རྒ་ཤི

༼བ༽ འི་ནད་ལས་ཐར་༼བ༽ བར་བྱེད་༼བ༽ པས་སྨན་པ་
ལྟ་བུ་སྟེ། །༼བ༽ དམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་ཆར་འབེབས་༼བ༽ པས་ལྷ་༼བ༽ ཡི་དབང་༼བ༽ པོ་བརྒྱ་བྱིན་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བ་དང་། །ཟླ་

༼བ༽ བ་ཉ་

༼བ༽ གང་བ་ལྟ་བུར་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་༼བ༽
ཀུན་ནས་རྒྱས་༼བ༽ པ་དང་། །ཞི་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་༼བ༽ ཀྱི་ལམ་གསལ་བར་སྟོན་༼བ༽ པས་ཉི་མ་གསལ་བ་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བ་དང་། །ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་བདག་དགྲ་དང་གྲོགས་༼བ༽ ཏེ་གཉེན་ལ་༼བ༽ ཆགས་སྡང་གིས་སེམས་གཡེང་བ་ལས་སྐྱོབ་པས་རི་བོ་༼བ༽ དང་འདྲ་བ་སྟེ། །༼བ༽ སྐྱོབ་ལུགས་ནི་དཔེར་ན་ཤིང་བལ་རླུང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་གཡོ་བ་དེ་རི་ཆེན་པོའི་བྱ་སྐྱིབས་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་དང་ལྡན་ན་མི་གཡོ་བ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དྲིན་གྱིས་ཆགས་སྡང་ལས་སྐྱོབ་པའོ། །རྒྱ་མཚོ་༼བ༽ རླུང་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་གཡོ་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་༼བ༽ རྐྱེན་གྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཁྲུགས་༼བ༽ པའི་སེམས་དང་ལྡན་༼བ༽ པ་དང་། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྦ་རླབས་འཁྲུགས་པའི་འཁོར་བའི་ཆུ་ཀླུང་དུ་མི་ལྟུང་བར་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ ཕ་རོལ་ཏུ་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པས་མཉན་པ་༼བ༽ དང་འདྲ་བ་ཞེས། །༼བ༽ བྱ་བའི་བར་སྔར་བཤད་པ་དེ་འདྲ་༼བ༽ བསམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་༼བ༽ བདག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དྲུང་འདིར་འོངས་སོ། །༼བ༽ ཞེས་དང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

༼བ༽ སྟེ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་བདག་གི་༼བ༽ རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་ཀྱི་བློ་

74

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

”བསྐྱེད1་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་དང་། །དེར་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་སྲས་པོ་

༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་
བདག་གི་རྒྱུད་ལ་འབྲས་བུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་༼བ༽ པར་བྱེད་པ༼བ༽ འང་ཡིན་པས། །འདི་དག་བདག་༼བ༽ གི་དགེ་བའི་བཤེས་༼བ༽ གཉེན་སངས་རྒྱས་༼བ༽ རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པ་༼བ༽ ཡིན་ནོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་༼བ༽ བསམ་པའི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བཤེས་གཉེན་གྱི་དྲུང་འདིར་འོངས་སོ། །༼བ༽ ཞེས་དང་། ཡང་འདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཏེ་སེམས་ཅན་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པས་དཔའ་བོ་ལྟ་བུ་སྟེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་མི་སྟོབས་ཆུང་བས་ཁས་དྲག་ལ་རྗེ་བོ་ཞུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ནས་ནོར་བུ་ལེན་པ་ལ་དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དགོས་པ་

བཞིན་དུ། སྐུ་གསུམ་གྱི་ནོར་བུ་ལེན་པའི་དེད་དཔོན་མགོན་༼བ༽ མེད་པའི་མགོན་དང་སྐྱབས་༼བ༽ མེད་པའི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན། །༼བ༽ ཡང་དང་ཡང་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་དག་བདག་ལ་བདེ་༼བ༽ བའི་ཡོ་བྱད་སྟོབ་༼བ༽ པའི་མིག་༼བ༽ ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་༼བ༽ བ་བསམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་དགེ་༼བ༽ བའི་བཤེས་༼བ༽ གཉེན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱ་སྟེ་༼བ༽ དེ་འདྲ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཁོ་བོ་འདིར་འོངས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ནོར་བཟང་ནི་རང་ལ་འདོན་པ་བསྒྱུར་རོ། །

སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བས་བསྟེན་དགོས་པ་ནི། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ༼བ༽ བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་སྐབས་འདིར་མང་༼བ༽ དུ་སྨོས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། །༼བ༽ ཏེ་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ་མདོར་བསྡུ་ན་བླ་མ༼བ༽ འི་ཐུགས་དགྱེས་༼བ༽ པར་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྐྱེད་

75

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

བྱེད་༼བ༽ པའི་ཐབས་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་རྣམས་བྱ་༼བ༽ ཞིང་། །ཐུགས་མི་མཉེས་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་བྱ་བ་ཀུན་”སྤོང་1བ་༼བ༽ འི་ཚུལ་ནི། །༼བ༽ གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ལ་འབད་དེ་༼བ༽ བློས་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་༼བ༽ ནས་བླང་དོར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་ཡིན་གྱི་བརྒྱ་ལ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་བས་ཐུགས་དགྱེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་སྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རིགས་པ་ཡིས་ནི་མི་ནུས་ན། །མི་ནུས་དེ་ལ་ཚིག་གི་སྦྱངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་༼བ༽ ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་༼བ༽ ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པའི་རྗེས་༼བ༽ སུ་འབྲང་༼བ༽ པ་ཡིན་ཞེས། །རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ༼བ༽ འམ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་༼བ༽ ཀྱིས་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་གསུང་བར། །ཤེས་ནས་༼བ༽ ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །༼བ༽ སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་བླ་མ༼བ༽ འི་ཐུགས་ཡོངས་སུ་མཉེས་༼བ༽ པའི་ཐབས་ལ་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱི་འབད་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར། མདོར་བསྡུ་ན་མཉེས་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་མི་མཉེས་པ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཉེས་པའི་སྒོ་གསུམ་མདོར་བཤད་པ་ནི་མཉེས་པ་”བསྒྲུབ་2པ་ནི་སྒོ་གསུམ་སྟེ། ཟང་ཟིང་དབུལ་བ་དང་ལུས་ངག་གིས་བསྙེན་བཀུར་བ་དང་བཀའ་བཞིན་དུ་”བསྒྲུབ་3པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་”སྡེ་4རྒྱན་ལས། ༼བ༽ གདན་སྟོབ་པ་དང་མངོན་དུ་ལྡང་བའི་བཀུར་སྟི་༼བ༽ དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་བཟའ་བཏུང་སོགས་འབུལ་བའི་རྙེད་པ་དག་དང་༼བ༽ ”བསྐུ5་མཉེ་དྲིལ་ཕྱིས་སོགས་ཀྱི་རིམ་གྲོ་དང་། །༼བ༽ ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་པའི་༼བ༽ མཆོད་པའི་སྒོ་ནས་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྤང་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲུབ་
3 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲུབ་ *འདི་ལ་འབྲི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་འདུག་པས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
4 ལམ་རིམ་དུ། སྡེའི་
5 སྐུ་ *བསྐུ་

76

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། བརྟན་པ་༼བ༽ སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་མས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་༼བ༽ ལྟར་བསྒྲུབ་པ་དེས། །༼བ༽ བླ་མ་དེ་ཡི་སེམས་ནི་ཡང་དག་མགུ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས།དེ་ལ་དང་པོ་༼ཇ༽ ཟང་ཟིང་འབུལ་བ་ནི། ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ༼བ༽ སློབ་མས་རང་གི་དམ་ཚིག་སློབ་དཔོན་༼བ༽ དབང་བསྐུར་རྒྱུད་བཤད་མན་ངག་གནང་བའི་གསུམ་ལྡན་ལྟ་བུ་ནི། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ན་སྦྱིན་༼བ༽ བྱ་མིན་༼བ༽ པར་གྲགས་པའི་བུ་དང་ཆུང་མ་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་རང་༼བ༽ ཉིད་ཀྱི་སྲོག་གིས་༼བ༽ ཀྱང་དུས་རྟག་༼བ༽ ཏུ་བསྟེན་༼བ༽ ཅིང་བསྙེན་བཀུར་བྱ་༼བ༽ དགོས་ན། །༼བ༽ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ནོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ མྱུར་དུ་འཇིག་ཅིང་འདོར་དགོས་པའི་གཡོ་བས་༼བ༽ བསྙེན་བཀུར་བ་”ལྟ་1སྨོས་༼བ༽ ཀྱང་ཅི་༼བ༽ ཞིག་དགོས། །ཞེས་དང་།༼བ༽ དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བླ་མ་དེ་༼བ༽ ལ་བྱིན་༼བ༽ པའམ་ཕུལ་བས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ། །རྟག་ཏུ་ཕུལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་བླ་མ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་བ་ཡིན་ཀྱང་སློབ་མས་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟས་ནས་མཆོད་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དེའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་ཞུགས་ནས་མཆོད་པ་ལེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་རིམ་ལྔ་ལས་ཀྱང་། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀུན་མཆོད་པས། །བླ་མའི་བ་སྤུ་གཅིག་མཆོད་ལྷག །ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ངོས་ནས་མཆོད་པ་ཕུལ་བའི་བསོད་ནམས་འཐོབ་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བཞེས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། བླ་མ་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་ན། ཕུལ་བའི་བསོད་ནམས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གིར་མཛད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་ཐོབ་པས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་གསུངས་སོ། །འོ་ན་བླ་མ་ལ་ཕུལ་བ་དེས་ཅིར་འགྱུར་སྙམ་ན་དེ་༼བ༽ ལ་ཕུལ་༼བ༽ བས་བསོད་ནམས་༼བ༽ ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཚོགས་༼བ༽ གཉིས་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་

༼བ༽ འམ་ཡིན་ལ། །ཚོགས་༼བ༽ གཉིས་པོ་དེ་ལ་

1 བལྟ་ *ལྟ་

77

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

༼བ༽ བརྟེན་ནས་དངོས་གྲུབ་མཆོག་༼བ༽ སྟེ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་རབ་ཏུ་༼བ༽ ཐོབ་པར་འགྱུར་༼བ༽ རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ལག་སོར་བའི་ཞལ་ནས། བཟང་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་ངན་པ་འབུལ་ན་དམ་ཚིག་ཉམས་ཏེ་བླ་མ་དེ་ལ་དགྱེས་པའམ་ངན་པ་ལས་མེད་ན་ཉེས་པ་མེད་གསུང་ངོ་། །ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། མི་ཟད་དེ་ཉིད་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིས། །ཅུང་ཟད་༼བ༽ རང་གི་ཡིད་༼བ༽ དུ་འོང་༼བ༽ བ་གང་དང་གང་། །༼བ༽ ཡོད་པ་དེ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་༼བ༽ དུ་འཕགས་པར་གྱུར་པ་ཉིད། །༼བ༽ གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་བླ་མར་དབུལ་༼བ༽ ཏེ། །གང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་དམན་པ་ནས་མི་འབུལ་བའོ་ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ཡང་སློབ་མའི་ངོས་ནས་ཚོགས་”བསགས་1པའི་༼བ༽ ཡུལ་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། བླ་མའི་ངོས་ནས་དེ་ལ་མི་གཟིགས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས། སྒྲུབ་པས་མཉེས་ཀྱི་ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་མི་”བལྟ་2བ་ཞིག་ལ་བླ་མ་ཟེར་བ་ཡིན་དེ་ལས་ལྡོག་པས་རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་པའི་བླ་མ་མི་འོང་གསུང་ངོ་། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ བསྙེན་བཀུར་ནི་ཁྲུས་བསྐུ་མཉེ་དྲིལ་ཕྱིས་དང་བསྙུན་གཡོག་སོགས་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་༼ཇ༽ བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་སྤྱིར་བཏང་ནི། ཇི་ལྟར་གདམས་པ་ལས་༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ང་ཡི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་རྟོགས་པའམ་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ། འབྲིང་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ། ཐ་མ་

མི་རུང་བ་ལ་འཛེམ་ན།མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པའི་རབས་ལས། ༼བ༽ སྟོན་པ་བརྒྱ་བྱིན་དུ་འཁྲུངས་སྐབས་ཤིག་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཛའ་བོ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་འབངས་དང་བཅས་པ་ཆང་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་གཟིགས་པས་དེའི་དོན་དུ་ཚངས་པའི་གཟུགས་ཆང་ 1 ལམ་རིམ་དུ། བསག་
2 ལམ་རིམ་དུ། མི་ལྟ་

78

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གི་བུམ་པ་ལག་ན་ཐོགས་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྲུལ་ཏེ་ཁོང་འཁོར་བཅས་ཆང་གི་གཏམ་སྣ་ཚོགས་གླེང་བའི་མདུན་དུ་བྱོན་ནས། ཁྱེད་ཅག་བུམ་པ་འདི་ཉོ་བར་འདོད་དམ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོས་བུམ་པ་འདི་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད་འདྲི་བ་ལ་འདི་ན་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་རླག་བྱེད་ཀྱི་ཆང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཆང་གི་ཉེས་པ་མང་པོ་གསུངས་པས་ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་ཆང་གི་སྐྱོན་རིག་པས་ཆང་འཐུང་བ་ལས་བློ་ལོག་ནས། དེའི་ཕན་ལན་དུ་”ཕུལ་གླུ་1སོགས་མཆོད་པ་མང་པོ་ཕུལ་བ་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དེ་དག་མ་བླངས་པར། ཁྱེད་ཅག་ཕན་ལན་བྱེད་ན་འདི་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ།༼བ༽ ཕར་ལ་ཕན་༼བ༽ བཏགས་པའི་༼བ༽ དྲིན་ལན་དུ་༼བ༽ ཚུར་ལ་མཆོད་པ་བྱ་བ༼བ༽ འི་མཆོག་ནི། །༼བ༽ ཇི་ལྟར་བསྒོ་བའི་ཚིག་༼བ༽ ལས་མི་འདའ་བར་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་༼བ༽ དེ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དམིགས་བསལ་ནི་གལ་ཏེ་བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་ན་བླ་མ་དེ་བསྟེན་ན་མི་རིགས་པའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པ་དང་སྡོམ་པ་གསུམ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་བྱའམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་འདུལ་བའི་མདོ་ལས། ༼བ༽ མཁན་པོས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་སྨྲ་ན་བཟློག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་ཀྱང་། དགེ་བའི་ཆོས་ལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་མི་མཐུན་པར་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་བསྒོ་བ་ལ་མི་ཉན་དགོས་སོ། །མི་རིགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི་སྐྱེས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ན་གསལ་བར་ཡོད་དོ། །༼བ༽ སྟོན་པ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུར་འཁྲུངས་པ་ན། དེའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་སད་པའི་ཕྱིར། བྲམ་ཟེ་རྒུད་ཚེ་རྐུ་བ་ཆོས་སུ་བཤད། །ཅེས་སོགས་སྨྲས་པས། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ན་འདིས་དང་དུ་མ་བླངས་པར། ལྷ་དབང་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཚ་བོར་ནས་ནི། །ཡིད་ལ་ཆོས་དང་འགལ་བར་བྱེད་པ་ལས། །གྱོ་མོའི་སྣོད་ཐོགས་གོས་ངན་གྱོན་ནས་ནི། །དགྲ་ཡི་ཁྱིམ་ནས་འབྱོར་པ་སློང་ཡང་བླ། །ཞེས་སོགས་སྨྲས་པས་བྲམ་ཟེའི་སློབ་དཔོན་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གསུངས་པ་དེའོ། །འོན་ཀྱང་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཡུལ་གྲུ་

79

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་༼བ༽ བཤེས་གཉེན་དེ་ལ་མི་གུས་པ་དང་བརྙས་པ་དང་སྨོད་པ་སོགས་བྱར་མི་རུང་བས། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ༼བ༽ བླ་མའི་གསུང་དེ་རིགས་པ་ཡིས་ནི་༼བ༽ “སྟེ་1ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་ན། །༼བ༽ སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་༼བ༽ པའི་ཚུལ་དེ་ལ་༼བ༽ འཇམ་པོའི་ཚིག་གི་༼བ༽ སྒོ་ནས་སྦྱང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་སྦྱང་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་དགོས་པ་ནི་དེ་ལྟར་༼བ༽ བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚེ་༼བ༽ ན་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ༼བ༽ བླ་མ་དེ་༼བ༽ ཡི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་༼བ༽ ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ པས་རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་༼བ༽ དེ་རབ་ཏུ་”བསྟེན་2༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པ་ཡིན་གྱི་ཟང་ཟིང་༼བ༽ གི་བགོ་སྐལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ནོར་དང་ལྡན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤེས་གཉེན་དེ་བསྟེན་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་སྟོན་པའི་ཞམ་རིང་དུ་བསྐོས་པའི་ཚེ་སྟོན་པས་”མི་3གསོལ་བའི་ན་བཟའ་འཆང་དུ་མི་འཇུག་པ་དང་སྟོན་པའི་བཤོས་ལྷག་མི་འཚལ་བ་༼བ༽ “སྟེ་4མི་ཞུ་བ་དང་དུས་༼བ༽ ངེས་པ་མེད་པ་༼བ༽ ར་ནམ་འདོད་པར་སྟོན་པའི་སྤྱན་སྔར་འགྲོར་གནང་ན་སྟོན་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་དོ་ཞེས་གཙིགས་པ་བཟུང་བ་དེ་མ་འོངས་པའི་གང་ཟག་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། རང་ཅག་ཆོས་ལ་ཅིར་ཡང་མི་བརྩི་བར་ཇ་སུན་རེའི་མཐོ་དམན་ལ་ཐུགས་ལ་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་བརྩི་བ་དེ་ཕུགས་རུལ་བའི་རྟགས་ཡིན་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དུས་ཇི་ཙམ་དུ་བསྟེན་པ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་

1 ཏེ་ *སྟེ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྟེན་
3 ལམ་རིམ་དུ། -མི་
4 ཏེ་ *སྟེ་

80

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཞལ་ནས། ༼བ༽ ཁོང་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་ཡིན་པས་སློབ་མ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཁ་ཅིག་གནང་བ་ཞུ་བ་ལ་འདི་གསུངས་ཏེ། ང་ལ་ཏ་༼བ༽ སློབ་མ་རེ་རེ་༼བ༽ ཚུར་བྱུང་ན་ཁུར་བསྣན། རེ་རེ་༼བ༽ ཕར་སོང་ན་ཁུར་བྲི་སྟེ་༼བ༽ ཁྱད་ལོགས་སུ་བསྡད་ན་མི་འོང་བས་ཉེ་རིང་རན་པར་ཡུན་རིང་དུ་བསྲིངས་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན།

བཞི་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་དང་རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པ་དང་༼ང༽ འདི་ནི་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རང་གི་ཕ་མ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པའི་བུ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་ཚུན་ཆད་དགྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས་པ་དང་༼བ༽ ཕྱི་མར་མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་ངན་མ་བསགས་པར་ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་དང་༼བ༽ ཚེ་འདི་ལ་མྱོང་བར་ངེས་པའི་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་དང་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ངན་པ་དང་༼༽ ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་༼བ༽ དྲག་པོས་༼བ༽ ཀྱང་ཐུབ་
པར་དཀའ་བ་དང་། ༼བ༽ ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་གཏོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་མའི་མངལ་དུ་འཕངས་པ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་མི་ལྡོག་པའི་དོན་ནོ། །ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པའི་

རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང་དེ་ལ་དྲན་པ་༼བ༽ མི་ཉམས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་འགྱུར་ཞིང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བས་བསམ་སྦྱོར་དགེ་བ་ཐོབ་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་ཅིང་ཚོགས་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་

81

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་ངོ་། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསམས་༼བ༽ པ་”སྟེ་1ཐུགས་རྗེས་དགོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་དང་འགལ་བར་མི་བྱེད་དོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བརྗེད་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིགས་ཀྱི་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཐུགས་མཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚིག་དང་མི་འགལ་བར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་དོན་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ འདི་དག་གི་ཚིག་དོན་སྔོན་ལ་བླངས་ནས་གསུངས་པ་དེ་དག་གོ །བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པས་ཚེ་འདིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཐུགས་རྗེས་འཛིན་ཅིང་གང་དགོས་ཀྱི་ཆོས་གནང་། དགེ་བ་དེའི་འབྲས་བུས་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས། དེ་ཡང་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཐུགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་དང་རང་གི་དད་པ་འཛོམ་ན་བྱིན་རླབས་མྱུར་དུ་འཇུག །དད་པ་མེད་ན་ཐུགས་རྗེས་གཟུང་ཡང་བྱིན་རླབས་མི་འབྱུང་། དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐུགས་རྗེས་

1 ཏེ་ *སྟེ་

82

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་གཟུང་ན་བྱིན་རླབས་ཆུང་ཡང་འབྱུང་ནི་འབྱུང་ཞེས་གོང་མ་དག་གསུང་ཞེས་པ་དང་། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་གུས་པས་བླ་མ་ལ་༼བ༽ ཚུལ་བཞིན་དུ་”བརྟེན་1པ་དང་༼བ༽ དྲུང་དུ་ཉེ་བར་བསྙེན་པ་དང་༼བ༽ ཟང་ཟིང་དང་ལུས་ངག་གི་བསྙེན་བཀུར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་༼བ༽ བྱས་ན་༼བ༽ བླ་མ་ལས་དགེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པ་༼བ༽ ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་བསམ་པ་དགེ་བ་༼བ༽ འབྱུང་བ་དང་དེ་ལ་༼བ༽ བརྟེན་ནས་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་དགེ་སྡིག་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དགེ་བ་༼བ༽ འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ བསམ་སྦྱོར་དགེ་བ་དེས་༼བ༽ རྒྱུན་དུ་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་ཅིང་༼བ༽ སྒོ་གསུམ་དགེ་བར་འགྲོ་བ༼བ༽ འི་ཀུན་སྤྱོད་དེས་དགེ་བའི་གྲོགས་༼བ༽ རྣམས་ཀྱང་སེམས་མགུ་
བར་བྱེད་དོ། །༼བ༽ བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དེ་ལས་༼བ༽ བདག་ཉིད་སྡིག་པའི་ལས་མི་བྱེད་ཅིང་དགེ་བ་བྱེད་པས་བདག་༼བ༽ གི་ཡིད་གདུང་བར་མི་བྱེད་པ་དང་༼བ༽ སུན་འབྱིན་དང་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པས་གཞན་ལ་༼བ༽ ཡིད་གདུང་བར་༼བ༽ ཡང་མི་བྱེད་དོ། །༼བ༽ དེ་ལྟར་རང་ཉེས་པས་མ་གོས་ཤིང་གཞན་ཀྱི་སྡིག་རྐྱེན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་བས་ན་བདག་དང་གཞན་༼བ༽ གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་༼བ༽ བསྲུང་བར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟར་བསྲུང་བས་ནི་༼བ༽ རང་གི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་༼བ༽ ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་༼བ༽ ཅིང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་༼བ༽ གཞན་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ འང་དོན་བྱེད་པར་ནུས་སོ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་”དཔས་2བླ་མ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་ངན་རྣམས་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མང་པོར་ཕུལ་བ་བས་ཀྱང་ལྷག་པ་ནི་གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་བསྙེན་བཀུར་བས་ནི། ༼བ༽ རང་གིས་ངན་འགྲོ

༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདི་ལ་༼བ༽ སྨིན་ནས་ལུས་སེམས་ལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་
2 དཔའ་

83

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

གནོད་པ་༼བ༽ ཆེན་པོར་མ་ཟད་ཕྲ་མོ་ཙམ་མམ་༼བ༽ དངོས་སུ་མྱོང་བར་མ་ཟད་རྨི་ལམ་དུ་མྱོང་བས་ཀྱང་ལས་དེ

༼བ༽ འི་རྣམ་སྨིན་ཚུར་འདྲོངས་ནས་༼བ༽ ལས་ངན་མྱུར་དུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ཡོན་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས། ༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེས་ཟིན་པ་ནི་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ངན་འགྲོར་འཁྱམ་པར་འགྱུར་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདིར་རིམས་ལ་སོགས་པའམ་མུ་གེ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བས་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐ་ན་བརྒྱད་བཀག་གམ་རྨི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བྱང་བར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ བརྒྱད་བཀག་ནི་བརྡ་རྙིང་སྟེ་གཞན་གྱིས་རང་ལ་བརྙས་ཐབས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའམ་ཅོ་འདྲི་ཀྱལ་ཀ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། སྔ་མ་དག་སྟོབས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་ཁས་ལེན་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།༼ཇ༽ བརྒྱད་བཀག་ནི་སྤྱོ་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། སྤྱོ་བ་ལ་སྐད་དོད་མང་བས་དོན་སོ་སོར་གོ་དགོས་པ་ནི། བ་རི་བྷཱ་ཥཱཿཿ ནི་སྤྱོ་བ་སྟེ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་ལབ་པའི་དོན་ནོ། །ནིརྦྷཱནཱཏཿཿ ཡང་སྤྱོ་བའམ་བརྒྱད་པའམ་ཚར་བཅད་པའོ། །མངོན་བརྗོད་མུ་ཏིག་འཕྲེང་བར། ཛུ་གུབྦ་སྨད་པ། ཨུ་པ་གྲེཥཿཿ ཉེ་བར་སྤྱོ་བ་དང་།༼བ༽ བཤེས་གཉེན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བ་དེས་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་སྦྱིན་པའམ་མཆོད་པའམ་བསླབ་པ་བཟུང་བ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་སྔ་དྲོ་གཅིག་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་”ཏོ

1། །བླ་མ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་
པ་ནི་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་༼བ༽ སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་༼བ༽ བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་འདི་ལས་བྱུང་བར་བལྟའོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ལ་༼བ༽ ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼བ༽ དེ་ལྟར་བླ་མ་༼བ༽ ལ་བསྟེན་པ་དང་བསྙེན་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ནོ་

84

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ གསུམ་པ་དམ་པ་བསྟེན་ན་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བས་བསྟེན་དགོས་པ་ནི། སྐྱེས་རབས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་༼བ༽ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ནི་༼བ༽ བློ་དང་ལྡན་པ་སུས་ཀྱང་༼བ༽ རང་ལས་ཐག་མི་བསྲིང་སྟེ། །༼བ༽ གུས་པའམ་དུལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དགེ་བ་༼བ༽ སྟེ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་བསྟེན་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་དང་ཉེ་ན་༼བ༽ དམ་པ་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ “གྱི་1རྡུལ། །༼བ༽ རང་ལ་ཆེད་དུ་མ་བསྒོས་པར་ཡང་༼བ༽ ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་གོས་པར་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ འདི་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ལ་ཚིགས་བཅད་བཞི་གསུངས་པའི་ནང་གི་ཆོས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་སྲས་དེས་བྲམ་ཟེ་ལ་ཚིགས་བཅད་བཞི་གསན་པའི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའང་འདིའོ། ། ༼བ༽ ཡུན་བསྲིང་ནས་འགྲོགས་པའི་ཚེའང་བསྟེན་ཚུལ་ཉེས་ན་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ནི།པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། འོ་སྐོལ་ཕལ་༼བ༽ ཆེར་དུ་སློག་ཧྲུལ་དུ་འགྲོ་ཉེན་ཆེ་སྟེ། ༼བ༽ ཇི་ལྟར་ན་སློག་ཧྲུལ་དྲུད་པས་སྦུར་མ་འབྱར་འོང་གསེར་སྦྲམ་མི་འབྱར་བ་བཞིན་དུ་༼བ༽ བླ་མའམ་གྲོགས་དམ་པ་དང་འགྲོགས་པའི་ཚེའང་འགྲོགས་ལུགས་མ་ཤེས་ན་དགེ་བཤེས་དེའི་ཡོན་ཏན་མི་འགོ་བར་༼བ༽ རྩོད་ལྡན་དབང་གིས་བླ་མ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འདྲེས། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྡིག་པ་མེད་པ་ཡོད་མིན་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱོན་བག་རེ་ཙམ་ཡོད་༼བ༽ སྲིད་པ་འགོས་ནས་འོང་བས་༼བ༽ དུས་ཐམས་ཅད་དུ་༼བ༽ འགྲོགས་ལུགས་ཡུད་ཡུད་བྱས་པས་མི་འོང་གསུང་ངོ་། །༼བ༽ ཞེས་པ་ནི་སྐྱོན་ཡོན་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱས་ནས་སྐྱོན་རང་ལ་མི་འགོ་བ་དང་དེའི་སྒོ་ནས་ལོག་ལྟ་སྐུར་འདེབས་སོགས་མི་འོང་བར་བྱེད་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་དད་པ་དང་དག་སྣང་སྦྱངས་རང་ལ་”བདེ་2བཞིན་དུ་སློབ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

1 ཀྱི་ *གྱི་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དེ་

85

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས།

ལྔ་པ་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཚེ་འདི་ཕྱིར་ཕུང་ཚུལ་ནི། བཤེས་གཉེན་དུ་བྱས་ནས་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་ཚེ་འདིར་ནད་དང་གདོན་དུ་མས་གཙེ་བ་དང་ཕྱི་མར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་མྱོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དག་སློབ་དཔོན་ལ་བརྙས་པར་བགྱིད་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། ༼བ༽ ཞེས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་ཞུས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་༼བ༽ ལན་བཀའ་སྩལ་པ། ལག་ན་རྡོ་རྗེ། ༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་དེའི་རྣམ་སྨིན་རྫོགས་པར་བཤད་ན་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྲག་པར་འགྱུར་”གྱིས1་༼བ༽ དེ་ཤོད་ཅིག་ཅེས་དེ་སྐད་མ་སྨྲ་ཞིག །༼བ༽ ཅེས་རྫོགས་པར་མི་གསུང་བ་དང་དེ་ལྟ་ནའང་འདྲི་བ་པོའི་ངག་མི་གཅོག་པའི་ཕྱིར་གསང་བའི་བདག་པོ།༼བ༽ ཞེས་སླར་ཡང་བོས་ནས། རྫོགས་པར་མི་འཆད་དེ་འོན་ཀྱང་ཅུང་༼བ༽ ཟད་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། དཔའ་བོ་

༼བ༽ ཆེན་
པོ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཁྱོད་བསྒྲིམས་ཏེ་དེ་ཉོན་ཅིག །༼བ༽ ཅེས་བསྐུལ་ནས། དེ་གང་ཞེ་ན་སྡུག་བསྔལ་བར་མཚམས་མེད་༼བ༽ པར་མྱོང་བའི་མནར་མེད་ལ་སོགས་མི་བཟད་པ༼བ༽ འི། །དམྱལ་བ་གང་དག་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ངས་བཤད་པ། །༼བ༽ ནི་སློབ་དཔོན་ལ་བརྙས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནི་གནས་སུ་བརྗོད། །༼བ༽ ཅེས་སོ། །འོ་ན་དེར་ཡུན་ཇི་ཙམ་གནས་དགོས་སྙམ་ན་གནས་དེར་ནི་༼བ༽ ཡུན་བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་༼བ༽ སུ་གནས་དགོས་སོ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བས་ན་༼བ༽ སེམས་ཅན་གང་གིས་ཀྱང་རྣམ་༼བ༽ པ་ཀུན་ཏུ། །༼བ༽ སློབ་དཔོན་དེ་ལ་༼བ༽ དུས་ནམ་ཡང་བརྙས་༼བ༽ པར་མི་བྱ། །༼བ༽ ཞེས་སོ། །ཞེས་དང་། ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ལ་ནི་

༼བ༽ སྙིང་ནས་སྨོད་པ་དེ། །ཡམས་༼བ༽ ནི་རིམས་ནད་ལས་གཞན་པའི་འགོ་བའི་ནད་དང་མཛེ་

1 ལམ་རིམ་དུ། གྱི།

86

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་༼བ༽ ཡ་མ་རིམས་ལས་གཞན་པའི་བློ་ཁྲག་སོགས་ཀྱི་ནད་རྣམས་དང་། །༼བ༽ ལྷ་ཀླུ་སོགས་གདོན་དང་༼བ༽ ཉིན་གཅིག་པ་སོགས་གསོར་མི་རུང་བའི་རིམས་དང་༼བ༽ སྦྱར་བའི་དུག་རྣམས་ཀྱིས། །༼བ༽ འཆི་རྐྱེན་བྱས་ནས། རྨོངས་ཆེན་༼བ༽ སློབ་དཔོན་ལ་སྨད་པ་དེ་ནི་

༼བ༽ ཚེ་འདིའི་སྲོག་དང་

བྲལ་ནས་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བར་འགྱུར་༼བ༽ པ་དང་། །དེར་མ་ཟད་རྒྱལ་པོ་མེ་དང་སྦྲུལ་གདུག་དང་། །ཆུ་དང་མཁའ་འགྲོ་རྐུན་པོ་དང་། །གདོན་དང་ལོག་འདྲེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། །༼བ༽ དམ་ཉམས་དེ་བསད་ནས་༼བ༽ ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ་༼བ༽ བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་བློ་ལྡན་གྱིས་དུས་ནམ་ཡང་སློབ་དཔོན་དག་གི་ནི། ། ༼བ༽ གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་སེམས་དཀྲུག་༼བ༽ པར་མི་བྱ་སྟེ། །གལ་ཏེ་༼བ༽ སེམས་བླང་དོར་ལ་རྨོངས་པས་༼བ༽ དེ་ལྟར་བྱས་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །༼བ༽ དེའི་འབྲས་བུ་དམྱལ་བར་༼བ༽ སྐྱེས་ནས་མེད་པ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་སོགས་ཀྱིས་ངེས་པར་འཚེད་པར་འགྱུར། །༼བ༽ མདོར་ན་མནར་མེད་ལ་སོགས་༼བ༽ པ་འཇིགས་༼བ༽ སུ་རུང་བའི། །དམྱལ་བ་༼བ༽ ཡོད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ། །༼བ༽ དེ་དག་སློབ་དཔོན་ལ་ནི་སྨོད་པ་རྣམས། །༼བ༽ གནས་དེར་ནི་གནས་པར་ཡང་དག་༼བ༽ པར་བཤད། །ཅེས་དང་། མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་དགྲ་ནག་གི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་།༼བ༽ ཉན་འདོད་སློབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚིག་མང་པོར་མ་ཟད་ཐ་ན་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་མཉན་པ་ལ་༼བ༽ ཡང་གང་ཟག །གང་གིས་བླ་མར་མི་འཛིན་པ། །༼བ༽ དེ་ནི་ཁྱི་ཡི་སྐྱེ་གནས་༼བ༽ བར་མ་ཆད་པར་བརྒྱར་སྐྱེས་ནས། །༼བ༽ དེ་རྗེས་སྨེ་ཤ་ཅན་༼བ༽ ཏེ་བཤན་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ངན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༼ང༽ འདིའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་བླ་མ་ལ་སྨོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་སྟོབས་ལྡན་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་དེའི་སྟེང་དུ་དེའི་ཆ་ཤས་”བརྒྱད་པ་1དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ། མ་རིག་པ་དེ་དག་གི་རང་རང་གི་འཕངས་འབྲས་སུ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བརྒྱ་དང་

87

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་གྱུར་པའི་ཁྱིའི་སྐྱེ་བ་དང་པོ་ནས་སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་དེ་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་ཁྱིའི་སྐྱེ་སྲིད་དང་པོ་གྲུབ་པ་ནས་དེའི་རྒ་ཤིའི་བར་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བར་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚེ་རེ་རེ་ལ་མ་རིག་པའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་འགགས་ཀྱང་མ་རིག་པ་སྤྱི་དེ་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ལ་གཏོགས་པས་སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བར་དུ་མི་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བདག་གི་བླ་མ་ནི་ལས་སྔ་མ་སྔ་མས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐུལ་བྱེད་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གཞན་”གྱིས་1བར་མ་ཆོད་པར་ལེན་”པས་2ཁྱབ་པ་དེ། ལས་དེ་མཐུ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་མང་པོ་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་སོགས་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་གི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྲེལ་གྱི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་སེམས་དང་བས་ཕྱག་འཚལ་བའི་ལས་ཀྱིས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ལུས་ཀྱིས་ཇི་ཙམ་ནོན་པའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་སྟོང་འགྱུར་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱང་ལས་དང་པོ་དེས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་ལུས་དང་པོ་དེ་འཕངས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་སྔར་གྱི་ལས་ཀྱི་ནུས་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐུལ་བྱེད་བྱས་ནས་ལུས་གཉིས་པ་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་དེ་རྣམས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ངེས་པར་ལེན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ལས་དེའི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་འདིའི་སྨེ་ཤ་ཅན་རིགས་ངན་ལ་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱིའི་སྐྱེ་བ་རྣམས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེའི་འཕངས་འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་རང་གི་བུས་མ་ཟ་བར་བྱེད་པས་སྨེ་ཤ་ཅན་ཏེ་སྲོག་ཆགས་སྡིག་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལུས་དེ་དག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །སྐབས་གཞན་དུ་སྨེ་ཤ་ཅན་ཞེས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས་ཤ་ཟ་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གདོལ་པ་གཞུང་ལུགས་ལ་མི་བརྟེན་པ་རིགས་ངན་སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། བཙོ་བླག་མཁན་དུ་ཡང་ཡང་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པས་སྨེ་ཤ་ཅན་སྡིག་པ་རྭ་ཅན་
1 གྱི་ *གྱིས་
2 པའི་ *པས་

88

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་མི་ཐོབ་ཅིང་སྔར་ཡོད་ཉམས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་༼བ༽ སྔར་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་༼བ༽ གསར་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་༼བ༽ སྔར་སྐྱེས་༼བ༽ ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་ནས་འགྲོ་སྟེ། ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་མངོན་སུམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས། གལ་ཏེ་༼བ༽ རང་གི་ཆོས་ཐོས་པའི་བླ་མ་ཡིན་ན་སློབ་མ་དེས་༼བ༽ བླ་མ་དེ་ལ་༼བ༽ གནོད་པར་འདོད་པའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སམ་༼བ༽ ཁོང་སྲན་འཆའ་བའི་ཐ་བའམ་༼བ༽ གནོད་སེམས་མེད་པའི་རང་གར་སྡང་བའི་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ གནས་པས་གནས་ན་༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་དག་ཡོན་ཏན་འཐོབ་པ་ནི་གནས་མེད་དོ། །༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་མི་བསྐྱེད་ནའང་དེ་བཞིན་ནོ། །༼བ༽ དེ་ལས་གཞན་ཡང་།༼བ༽ སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་རྒྱུད་ལས། སློབ་དཔོན་སྨོད་པར་བྱེད་པ་དག །རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མཐོང་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་པས་ཀྱང་དངོས་གྲུབ་མི་འགྲུབ་ཅིང་གཞན་སྨོད་པའི་གྲོགས་བྱེད་ནའང་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་གེགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟར་༼བ༽ རང་གིས་ཆོས་”འབྲེལ་1མེད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་པའི་གང་ཟག་དང་༼བ༽ གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་དགེ་སློང་ལ་གུས་པ་དང་བླ་མའམ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་མི་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་༼བ༽ སྔར་མ་ཐོབ་པའི་ཆོས་འཐོབ་པའམ་༼བ༽ སྔར་ཐོབ་༼བ༽ ཟིན་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ནི་གནས་མེད་དེ་༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པས་ནི་ཆོས་ནུབ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼བ༽ དེས་ན་བསྟན་འཛིན་ལ་མ་གུས་པའང་བསྟན་པ་ནུབ་པའི་རྐྱེན་ཡིན་གསུངས།༼ཇ༽ གསུམ་པ་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་༼༽ དེར་མ་ཟད་སྡིག་གྲོགས་ཀྱང་བསྟེན་ན་ཡོན་ཏན་༼བ༽ སྔར་ཡོད་རྣམས་ཁད་ཀྱིས་འགྲིབ་ཅིང་༼བ༽ སྔར་མེད་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་ལ་ཉེས་པ་༼བ༽ སྔར་ཡོད་མེད་

1 འགྲེལ་ *འབྲེལ་

89

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ཐམས་ཅད་འཕེལ་ནས་༼བ༽ ཚེ་འདི་ཕྱིའི་མི་འདོད་པ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པས་༼བ༽ མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་༼བ༽ རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལས། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་སྟེ་དེ་ནི་དུག་གི་༼བ༽ ཡལ་འདབ་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གྲོགས་ངན་པ་ལ་༼བ༽ ཇི་ལྟར་འཇིགས་པ་ལྟར་གླང་པོ་ཆེ་མྱོས་པ་སོགས་པ་ལ་ནི་༼བ༽ སྐྲག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ གླང་ཆེན་མྱོས་པ་འདིས་ནི་༼བ༽ ཚེ་འདིའི་ལུས་ཙམ་འཇིག་པར་བྱེད་ཀྱི་༼བ༽ ཕྱི་མའི་བདེ་བ་དང་དེའི་རྒྱུ་དགེ་བ་སོགས་འཇིག་པར་མི་བྱེད་ལ་སྔ་མ་༼བ༽ སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་ནི་༼བ༽ ཕྱི་མར་བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་བ་དང་༼བ༽ དེ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་ཀ་༼བ༽ འང་འཇིག་པར་བྱེད་དོ། །༼བ༽ གཞན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་༼བ༽ ཁྱད་པར་ནི་སྔ་མས་ཤའི་ལུས་ཙམ་༼བ༽ འཇིག་པར་བྱེད་པ་དང་༼བ༽ ཕྱི་མས་ཆོས་ཀྱི་ལུས་འཇིག་༼བ༽ པར་བྱེད་པ་དང་། ༼བ༽ དེར་མ་ཟད་སྔ་མས་ངན་སོང་དུ་བསྐྱུར་བར་མི་ནུས་པ་དང་། ༼བ༽ ཕྱི་མས་ངེས་པར་༼བ༽ ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངན་སོང་དུ་བསྐྱུར་ནུས་པར་ཡང་གསུངས་པ་དང་། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སེམས་ཅན་གང་དག་སྡིག་༼བ༽ པའི་གྲོགས་༼བ༽ ཀྱི་སྦྲུལ་གྱིས་སེམས་ཟིན་ཅིང་། །༼བ༽ དེ་སེལ་བྱེད་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་༼བ༽ སྨན་པས་སྦྱར་བའི་ཆོས་ཀྱི་དུག་སྨན་རྣམ་༼བ༽ པར་སྤངས་པ་༼བ༽ སྟེ་མི་བསྟེན་པ། །དེ་དག་༼བ༽ ནི་དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་༼བ༽ ཐོས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་གལ་ཏེ་ཐོས་༼བ༽ པར་གྱུར་ན་༼བ༽ ཡང་། །ཀྱེ་མ་༼བ༽ སྙིང་རྗེའི་ཡུལ་དེ་ནི་རང་དབང་མ་ཐོབ་པས་བག་མེད་༼བ༽ པའི་གཡང་ས་ཆེ

༼བ༽ ན་པོ་ལས་༼བ༽

འོག་ནས་འོག་ཏུ་ལྟུང་། །ཞེས་པ་དང་། མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ མཉན་ཡོད་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ལྷས་བྱིན་རང་གི་འཁོར་ངན་པས་བསྐོར་ཏེ་འདུག་གོ །ཕྱོགས་

90

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
གཅིག་ན་ཤཱ་རིའི་བུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེ་བོས་བསྐོར་ཅིང་འདུག་སྟེ། དེ་གཉིས་མཐོང་ནས་བྲམ་ཟེ་དང་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་ལྷས་བྱིན་ལ་བརྙས་པར་བྱེད། ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་དད་པར་བྱེད་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་འདི་གསུམ་གསུངས་པ།༼བ༽ གྲོགས་ངན་པ་དད་པ་མེད་ཅིང་༼བ༽ སེར་སྣ་ཆེ་བའི་འཇུངས་པ་དང་། །༼བ༽ མི་བདེན་པའི་བརྫུན་དུ་སྨྲ་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ གཞན་འབྱེད་པའི་ཕྲ་མ་ཅན་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་དང་། །མཁས་པ་༼བ༽ ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་བཤེས་༼བ༽ ཤིང་འགྲོགས་པར་མི་བྱ་ཞིང་། །༼བ༽ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སྡིག་༼བ༽ པ་ཅན་༼བ༽ གྱི་མི་དང་༼བ༽ ཡང་འགྲོགས་༼བ༽ པར་མི་བྱ་༼བ༽ སྟེ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གལ་ཏེ་སྡིག་པ་བྱེད་པ༼བ༽ འི་མི་དག །སྡིག་༼བ༽ པ་མི་བྱེད་པས་བསྟེན་༼བ༽ ཅིང་ལྷན་ཅིག་གནས་ན་ཡང་། །༼བ༽ མི་དེ་སྡིག་པ་མི་བྱེད་ཅིང་གྲོགས་དེའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གོས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། གཞན་གྱིས་ནི་དེ་ལ་འདི་ཡང་སྐྱོན་ཅན་འདི་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་ལུགས་འདིས་ཅི་འདྲ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ།སྡིག་པ་བྱེད་པར་དོགས་༼བ༽ པ་སྐྱེ་ཞིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྙན་པ་༼བ༽ སྟེ་གཏམ་ངན་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར། །༼བ༽ པའི་ཕྱིར་བསྟེན་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ བ་མ་ཡིན་༼བ༽ པ་སྡིག་ཅན་བསྟེན་པའི་མི། །༼བ༽ དེ་སྔར་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་སྡིག་ཅན་དེ་ཡི་སྐྱོན་གྱི་༼བ༽ དབང་གིས་

༼བ༽ ཅིག་ཤོས་སྐྱོན་མེད་དེ་ཡང་སྐྱོན་ཅན་༼བ༽ དུ་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་མདའི་དོང་བར་དུག་བསྐུས་༼བ༽ པའི་མདའ་བཅུག་པས། །༼བ༽ སྔར་དུག་མ་བསྐུས་པ༼བ༽ འི་མདའ་གཞན་ལའང་༼བ༽ ཕྱིས་དུག་གོས་པ༼བ༽ ར་འགྱུར་བ་བཞིན་༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ༼བ༽ འོ་ན་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་དང་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་༼བ༽ ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན་གང་ལ་བརྟེན་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་ཉེས་སྤྱོད་སྔར་ཡོད་པ་རྣམས་མི་འགྲིབ་ཅིང་སྔར་མེད་པ་རྣམས་གསར་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། །དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ༼བ༽ གང་ཟག་ཐ་མ་ཞིག་གྲོགས་བཟང་པོ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་འབྲིང་ལས་མི་ཐེངས། ༼བ༽ གང་ཟག་རབ་ཅིག་༼བ༽ གྲོགས་ཐ་མ་དང་འགྲོགས་ན་ཐ་མར་འགྲོ་བ་ལ་༼བ༽

91

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

དཀའ་ཚེགས་མེད་གསུང་ངོ་། །༼བ༽ དེས་ན་བཤེས་གཉེན་དང་གྲོགས་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་སྐབས་འདིར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

དྲུག་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཏན་གྱི་མདུན་མའི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། དེ་ལྟར་ན་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གདམས་པའང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་༼བ༽ བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བཙལ་ནས་དེ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། དམིགས་པ་ཐུན་རེ་ཙམ་ལ་སྦྱངས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཆོས་ཤིག་བྱེད་ན་ནི་༼བ༽ ལམ་མ་ནོར་བར་འཁྲིད་པའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ལ་རྒྱུན་རིང་དུ་བསྟེན་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་ཡང་”མཆད་1ཀ་བའི་ཞལ་ནས། བླ་མ་བསྟེན་བདོ་ཙ་ན་སྤངས་དོགས་ཡོད་གསུང་པ་ལྟར། བསྟེན་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་བསྟེན་ན་ནི་ཁེ་མི་ཐོན་པར་གྱོང་འབྱུང་བས། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཆོས་སྐོར་འདི་རྣམས་ནི་གང་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་གཏན་གྱི་མདུན་མའི་རྩ་བར་སྣང་བས་རགས་རིམ་ཞིག་དྲི་མ་མེད་པའི་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ནས་དྲངས་ཏེ་གོ་སླ་ལ་ཡིད་འཁུལ་ཞིང་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོལ་བའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཀོད་དེ། རྒྱས་པར་གཞན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་དེ་མ་བྱུང་ན་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ་ནི་འོ་སྐོལ་ཉོན་མོངས་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་མི་ཤེས་ཤིང་ཤེས་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་དུ་མ་ལ་ཆོས་ཉན་པ་རྣམས་ལ་བླ་མ་ལ་”བརྟེན་2པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལའང་༼བ༽ སྔ་མ་འཆགས་པ་དང་༼བ༽ ཕྱི་མ་སྡོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བློ་འབྱུང་དཀའ་བས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པར་
1 ལམ་རིམ་དུ། འཆད་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་

92

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱས་ཏེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམས་ལ། ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་ནས་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་དུ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཤགས་ཤིང་སྡོམ་སེམས་མང་དུ་བྱ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི། སྣོད་རུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་རང་ལ་འབད་པས་བསྒྲུབས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་ཡང་བསམས་ལ། དེ་ལྟ་བུས་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་ཅིང་སྨོན་ལམ་མང་དུ་གདབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་སྙིང་སྟོབས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་སྲས་རྟག་ཏུ་ངུ་དང་བཤེས་གཉེན་འཚོལ་བས་ངོམས་མི་ཤེས་པའི་གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ ཞེས་རྗེ་བླ་མས་རང་རེ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་གནང་བ་སྙིང་ལ་བཅངས་ནས་ལག་ལེན་ལ་གང་ཐེབ་ཐེབ་མཛད་འཚལ་ལོ། །

༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། སྐྱོང་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་༼༽ དངོས་དང་། སྒོམ་པའི་དུས་སོགས་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ནི་དྲུག་སྟེ། ༼ང༽ དེ་དྲུག་འདྲེན་ཚུལ་ནི། གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱ་བ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཀྲམ་ཞིང་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་པར་བཤམས་པ། སྟན་བདེ་བ་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་གིས་འཁོད་པ། ཚོགས་ཞིང་གསལ་གདབ་པ། ཚོགས་བསགས་པ། སྒྲིབ་པ་སྦྱང་བ་གཉིས་རྣམས་ཡིན་གསུངས།༼ཇ༽ ༡ གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་ལེགས་པར་དགྲམ་པ་དང་། ༢ མཆོད་པ་གཡོ་མེད་ཅིང་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམས་པ་དང་། ༣ སྟན་བདེ་བར་སྤྱོད་ལམ་བག་ཡོད་པས་འཁོད་དེ་སྐྱབས་སེམས་རྒྱུད་དང་

93

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་འདྲེས་ངེས་བྱ་བ་དང་། ༤ ཚོགས་ཞིང་གསལ་གདབ་པ་དང་། ༥ བསག་སྦྱངས་བྱེད་ཚུལ་དང་། ༦ མཎྜལ་ཕུལ་ཏེ་གསོལ་བ་གདབ་པ་དྲུག་ཡིན་པར་ཆོས་འབྱུང་ཡབ་སྲས་དང་བླ་མ་མཁན་ཆེན་གསུང་ལྟར་འཐད་པས་དང་པོ་ནི། གསེར་གླིང་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས། གནས་ཁང་ལེགས་པར་བྱི་དོར་བྱས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་ལེགས་པར་དགྲམ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། མཆོད་པ་གཡོ་མེད་པར་བཙལ་ལ་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། དེ་ནས་ཉན་ས་ལས་གཉིད་རྨུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་སེམས་སྦྱོང་བའི་སྐབས་སུ་ཕན་ཚུན་འཆག་དགོས་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྦྱོང་བའི་ཚེ་ཁྲིའམ་ཁྲིའུ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དུ་འཁོད་ནས་བྱ་བར་
གསུངས་པས། གནས་མལ་བདེ་བ་ལ་ལུས་དྲང་པོར་བསྲང་སྟེ་༼ང༽ འདི་ལ་ཕན་ཡོན་ལྔ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བ། ཡུན་རིང་དུ་ཚུགས་པ། མི་མ་ཡིན་པས་མི་ཚུགས་པ། ལུས་མཁོས་”ལ་1ཕེབས་

པ། སེམས་དང་བའོ་ཞེས་སྔ་མ་དག་གསུངས།སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ངམ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ཕྱེད་དུའང་རུང་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་འཁོད་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་པ་ཞིག་བྱ། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་ནི། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པ་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་བཀའ་སྡོད་དང་བཅས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཞུགས་པར་བསམས་ཏེ་ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་གསལ་གདབ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལ་བསག་སྦྱངས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། བསག་སྦྱངས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། སོ་སོའི་དབྱེ་བ་བསྡུ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི་དེ་ནས་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་བསག་པ་དང་འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་མེད་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་

1 པ་ *ལ་

94

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་བ་ཙམ་ལ་འབད་ཀྱང་ལམ་ཤིན་ཏུ་སྐྱེ་དཀའ་བས་བསག་སྦྱང་གི་གནད་རྣམས་བསྡུས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་པས་རྒྱུད་སྦྱང་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་
སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱ་ཚུལ་གྱི་གདམས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་བདུན་ལས། དང་པོ་ནི།༼ང༽ སྡིག་བཤགས་ཀྱིས་འགལ་རྐྱེན་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་སྤེལ། ལྷག་མ་དྲུག་གིས་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་སྤེལ་ཞེས་ཟེར་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཡན་ལག་ལ་༼ཇ༽ གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒོ་གསུམ་བསྡོམས་པའི་ཕྱག་ནི། ཇི་སྙེད་སུ་དག་ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་དུས་རེ་རེའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་བཅུ་ག་ན་བཞུགས་པ་དང་སྔར་བྱོན་ཟིན་པ་དང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱོན་པར་འགྱུར་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་གྱི་གཡམ་ལ་རྒྱུག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནའང་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དེ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་ཕྱག་འཚལ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་འགྲེལ་བར་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒོ་གསུམ་སོ་སོ་བའི་ཕྱག་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་ལས་དང་པོ་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་ནི། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། རྒྱལ་བ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མངོན་སུམ་པ་ལྟར་དམིགས་ལ་རང་གི་ལུས་ཞིང་རྣམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་གྲངས་མཉམ་པར་སྤྲུལ་ལ་ཕྱག་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་ལ་རབ་ཏུ་དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེའོ། །ལུས་གཅིག་གིས་ཕྱག་བྱས་པའང་བསོད་ནམས་ཆེ་ན་ལུས་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕྱག་བྱས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེ་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་ནི། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་ཞེས་

95

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེའི་སྟེང་ནའང་རྡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མོས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ངག་གི་ཕྱག་ནི། དེ་དག་བསྔགས་པ་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བསྔགས་པ་ཟད་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལུས་རེ་རེ་ལ་མགོ་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་མགོ་རེ་རེ་ལ་ལྕེ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སྤྲུལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་ནས་སྙན་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་པའོ། །འདིར་དབྱངས་ནི་བསྟོད་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ནི་རྒྱུ་སྟེ་ལྕེའོ། །རྒྱ་མཚོ་ནི་མང་པོའི་ཚིག་གོ །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་ལ་༼ཇ༽ གཉིས་ལས། དང་པོ་བླ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་པ་ནི། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཏེ། མེ་ཏོག་དམ་པ་ནི་ལྷ་དང་མིའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་མེ་ཏོག་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སིལ་མ་རྣམས་སོ། །ཕྲེང་བ་ནི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་སྤེལ་ཏེ་བརྒྱུས་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་དངོས་དང་བཅོས་མ་ཐམས་ཅད་དོ། །སིལ་སྙན་ནི་རོལ་མོ་རྒྱུད་ཅན་དང་འབུད་པ་དང་བརྡུང་བ་དང་དཀྲོལ་བ་རྣམས་སོ། །བྱུག་པ་ནི་སྤོས་ཞིམ་པོའི་ལྡེ་གུའོ། །གདུགས་མཆོག་ནི་གདུགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གོ །མར་མེ་ནི་སྤོས་མར་ལ་སོགས་པ་དྲི་ཞིམ་ཞིང་འོད་གསལ་བ་དང་རིན་ཆེ་བའི་ནོར་བུ་འོད་གསལ་བའོ། །བདུག་པ་ནི་བདུག་སྤོས་སྦྱར་བ་དང་སྣ་གཅིག་པའོ། །ན་བཟའ་དམ་པ་ནི་གོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་གོ །དྲི་མཆོག་ནི་སྤོས་ཆུ་ཡོན་ཆབ་ཏུ་གསོལ་བ་ཟེར་ཏེ་སྟོང་གསུམ་དུ་དྲི་ངད་ལྡང་བའི་དྲིས་བསྒོས་པའི་ཆུ་ལ་སོགས་པའོ། །ཕྱེ་མ་ཕུར་མ་ནི་སྤོས་ཞིམ་པོའི་ཕྱེ་མ་གཏོར་ཞིང་བདུག་ཏུ་རུང་བ་ཐུམ་པོར་བྱས་པའམ་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས་པའི་ཚོན་ཕྱེ་སྤེལ་བའི་རིམ་པ་རྒྱ་དང་རྔམས་རི་རབ་དང་མཉམ་པའོ། །བཀོད་པ་ནི་

96

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གོང་མ་ཀུན་གྱི་མཐར་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་སྤྲས་པ་དང་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས། དང་པོ། མཆོད་པ་བླ་ན་མེད་པ་ནི། མཆོད་པ་གང་རྣམས་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། བླ་ན་ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་མཐུ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཟང་དགུ་སྤྲུལ་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཀུན་སློང་ནི། ཚིག་རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ནི་གོང་མ་དེ་གཉིས་མ་ཚང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དང་ཡུལ་སྟོན་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ཡན་ལག་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། རྒྱུ་དུག་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་ལུས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་རང་བཞིན་ནི་བདག་གིས་བགྱིས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་དངོས་སུ་རང་གིས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པ་དང་གཞན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་ཡི་རང་བའོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་བསྡུས་པ་ནི། ཅི་མཆིས་པ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་དྲན་ནས་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་ཅིང་ཕྱི་མ་ལ་བསྡམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཤགས་ན་སྔར་བྱས་འཕེལ་བ་འཆད་ཅིང་ཕྱི་མ་རྣམས་འཕྲོ་འཆད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡན་ལག་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། གང་ཟག་ལྔ་པོ་དེའི་དགེ་བའི་ཕན་ཡོན་དྲན་ནས་དབུལ་པོས་གཏེར་རྙེད་པ་ལྟར་དགའ་བ་བསྒོམ་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བའི་ཡན་ལག་ནི། གང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་མ་ཆགས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་བརྙེས་ནས་རིང་དུ་མ་ལོན་པ་རྣམས་ལ་ལུས་ཀྱང་དེ་སྙེད་དུ་སྤྲུལ་ནས་ཆོས་སྟོན་པར་བསྐུལ་མ་གདབ་བོ། །སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བྱང་ཆུབ་རྣམ་པར་སངས་

97

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རྒྱས་ཞེས་བཏོན་ནས་བཤད་པ་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡན་ལག་ནི། མྱ་ངན་འདའ་སྟོན་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་གནས་སྐབས་སུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་མྱ་ངན་མི་འདའ་བར་བཞུགས་པར་ལུས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བྱས་ཏེ་གསོལ་བ་གདབ་བོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བསྔོ་བའི་ཡན་ལག་ནི། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་དེ། གོང་གི་ཡན་ལག་དྲུག་གི་དགེ་བས་མཚོན་ནས་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འདུན་པ་དྲག་པོས་བསྔོས་པས་ནམ་ཡང་མི་འཛད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ནི། དེ་ལྟར་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་གོ་བར་བྱས་ལ་ཡིད་གཞན་དུ་མ་ཡེངས་པར་དལ་བུས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་བྱས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཛིན་ཏོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་བསྡུ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་དང་བསྐུལ་བ་དང་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་ཡི་རང་དང་ལྔ་ནི་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་ ”གསོགས་པ་1ཡིན་ལ། བཤགས་པ་ནི་འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་ཡི་རང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་རང་གི་དགེ་བ་བྱས་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་ནི་རང་གི་དགེ་བ་སྤེལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །བསྔོ་བས་ནི་བསགས་པ་དང་སྦྱངས་པ་དང་སྤེལ་བའི་དགེ་བ་རྣམས་ཉུང་ངུའང་ཆེས་མང་བར་སྤེལ་བ་དང་གནས་སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་ཕྱུང་སྟེ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་ནམ་ཡང་མི་ཟད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་བསྡུ་ན་བསག་པ་དང་སྦྱང་བ་དང་སྤེལ་ཞིང་མི་ཟད་པར་བྱེད་པ་གསུམ་དུ་འདུའོ། །༼ཇ༽ དེ་ཡང་དགོས་ཆེད་སྡིག་པ་བྱས་

1 ལམ་རིམ་དུ། གསོག་བྱ་བ་

98

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
པ་བསོད་ནམས་མ་བྱས་པ་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་ལས་བྱས་པའམ་གཞན་གྱི་ཆོས་ལ་བར་ཆད་བྱས་པ་དགེ་རྩ་ཟད་པ་བཞི་ཡི་གཉེན་པོ་སྟེ། དང་པོ་ནི། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་སྡིག་པ་བཤགས་པ། གཉིས་པ་ནི་མཆོད་པ་དང་ཡི་རང་། གསུམ་པ་ནི་བསྐུལ་བ་དང་གསོལ་བ་གདབ་པ། བཞི་པ་ནི་བསྔོ་བ་སྟེ་སྔགས་ཀྱི་ལས་ཁ་ཚར་གྱི་དོད་ཡིན། སྔགས་ཀྱི་དེ་ཕུགས་ཀྱི་ཁེ་མི་མྱོང་བར་འཕྲལ་གྱི་ཉེན་འབྱུང་ཉེན་ཡོད། འདི་ཀུན་ཕན་ཡོན་ཆེ་ལ་ཉེན་མེད་པའི་ལས་ཡིན་གེགས་སེལ་བ་དང་ཚོགས་རྫོགས་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པས་སྔོན་གྱི་ཆེ་བགྲེས་མང་པོས་ཀྱང་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་ལྟ་བུར་མཛད། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་སྦྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བྱ་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གི་གསུང་ལས་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མཎྜལ་དང་གསོལ་འདེབས་ནི། དེ་ནས་དམིགས་པ་གསལ་བར་བྱས་ནས་མཎྜལ་ཕུལ་ཏེ། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་ནས་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་བར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་སྣ་མཐའ་དག་མྱུར་དུ་འགག་པ་དང་། བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པ་ནས་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་སྣ་ཐམས་ཅད་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཕྱི་དང་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ། ཞེས་ལན་མང་དུ་འདུན་པ་དྲག་པོས་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། དངོས་གཞི་ལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱང་བ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་སྐྱོང་ཚུལ་དང་། སྐབས་འདིའི་སྐྱོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་སྒོམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྒོམ་མ་ལེགས་པའི་ཉེས་པ་དང་། སྒོམ་ལེགས་པར་སྐྱོང་ཚུལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། ༼བ༽ ད་ལྟ་སྒོམ་ཞེས་གྲགས་པ་༼བ༽ ནི་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོད་པའི་དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་བ་༼བ༽ ཡིན་ལ་འདི

༼བ༽ འི་དགོས་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རང་སེམས་
ཀྱི་༼བ༽ ཕར་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་སེམས་རང་གི་༼བ༽ ཚུར་དབང་དུ་མ་གྱུར་ལ། ༼བ༽ རང་ཕར་གང་གི་དབང་དུ་སོང་བའི་སེམས་༼བ༽ དེ་ཉིད་ཀྱང་༼བ༽ རང་དབང་མ་ཐོབ་པར་ཉོན་མོངས་པ་

99

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་༼བ༽ ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པས་ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་འདི་༼བ༽ ད་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་དབང་དུ་འགྱུར་བར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་༼བ༽ དུ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒོམ་མ་ལེགས་པའི་ཉེས་པ་ནི་དེ་༼བ༽ ལྟར་འགྱུར་པ་ལ་ཡང་༼བ༽ དང་པོར་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གང་ཟིན་ཟིན་ནས་དམིགས་པ་ལ་བསྐྱངས་ན་རང་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དགེ་བའི་དམིགས་པ་གྲངས་འདི་ཙམ་དང་གོ་རིམ་འདི་བཞིན་བཏང་སྙམ་ནས་བཏང་ཡང་༼བ༽ འདོད་པ་ལྟར་འགྲོར་མི་ཉན་པས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་གེགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཞིང་། དང་པོ་ནས་ལང་དུ་སོང་བས་ཚེ་ཧྲིལ་པོའི་དགེ་སྦྱོར་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྲོའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྒོམ་ལེགས་པར་སྐྱོང་ཚུལ་ནི།དེས་ན་ཐོག་མར་གང་བསྐྱང་བར་བྱ་བའི་དམིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་ངེས་བྱ། དེ་ནས་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་བྱས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཏང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་དྲག་པོ་འགའ་ཞིག་བཏང་ལ། ༼བ༽ སྐབས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་དོན་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་བྱས་པ་༼བ༽ དེ་ཉིད་དྲན་པས་ཚིར་གྱིས་བཟུང་ནས་སེམས་གཏད། དེ་ནས་སྐབས་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ལྷག་ཆད་འདུག་མི་འདུག་སོགས་བརྟགས་ནས་འདུག་ན་ལེགས་པ་གསོས་ཏེ་སྔར་ངེས་པར་བྱས་པའི་དོན་དེ་ལས་༼ང༽ བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ཞིང་ལྷག་ཆད་མེད་པར་དྲན་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པར་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་བསྒོམ་བྱའི་དམིགས་པ་ལ་གྲངས་ངེས་པ་མེད་ན་ཆད་ལྷག་ཏུ་འགྱུར། གོ་རིམ་ངེས་པ་མེད་ན་སྨན་པས་སྨན་གཏོང་བའི་གོ་རིམ་ལོག་ན་ནད་ལ་མི་ཕན་པའམ། སྦྱོར་བ་ལོག་པར་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་གལ་ཆེའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐབས་འདིའི་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། ༼ཇ༽ གསུམ་ལས་དང་པོར་༼ཇ༽ ཕན་ཡོན་དང་

100

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཉེས་པ་བསྒོམ་ཚུལ། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་སངས་རྒྱས་མྱུར་དུ་འཐོབ་པ་སོགས་དང་། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་འདི་དང་ཕྱི་མར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བསམ། ༼བ༽ འདི་ལ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་དད་པ་སྦྱོང་བ། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་གུས་པ་སྦྱོང་བ། མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་གལ་ཆེ་བ་དམིགས་པ་བར་མ་གཉིས་ཡིན་ཀྱང་། དང་པོ་གཉིས་པོ་འདི། འདི་ནས་བཟུང་ཞི་ལྷག་གི་བར་རེ་རེ་ཞིང་བསྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་”མ་བསྒོམ་1པའི་ཉེས་དམིགས་ཞེས་ཐོག་མར་འབྱུང་བ་”འདི་2ཡིན་པས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་ལས་སྒོམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགོ་བོར་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་འདོད་ཚུལ་མང་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་དད་པ་སྒོམ་ཚུལ།དེ་ནས་བླ་མའི་སྐྱོན་རྟོག་པའི་བློ་ཡེ་མ་ཤོར་པར་བྱ་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་མང་དུ་བཏང་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་ཐོས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་རང་གིས་གང་རྟོགས་པ་རྣམས་བསམས་ཏེ་སེམས་དང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དད་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་མོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་གུས་པ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ནས་རང་ལ་ཕན་བཏགས་པ་དང་འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་བཀའ་དྲིན་རྣམས་སྔར་མདོ་སྡེ་ནས་དྲངས་པ་ལྟར་བསམ་སྟེ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་གུས་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་མོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐུན་གྱི་མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། བསགས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་དང་། སྨོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྨོན་གནས་རྣམས་སུ་འདུན་པ་དྲག་པོས་བསྔོ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒོམ་པའི་དུས་སོགས་ལ། སྒོམ་པའི་དུས་དང་། ཐོག་མར་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཅུང་ཟད་བརྟན་པས་སྐྱོང་ཚུལ་ 1 མཆན་བཞི་གཉིས་ཀར། ནམ་སྒོམ་
2 ནི་ *འདི་

101

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

དང་། ངལ་དུབ་མི་འོང་བའི་མན་ངག་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི།དེ་ལྟ་བུ་དེས་ཐོ་རངས་དང་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་དང་སྲོད་དེ་ཐུན་བཞི་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐོག་མར་སྒོམ་ཚུལ་ནི་དེ་ཡང་དང་པོར་ཡུན་རིང་ན་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་སླ་ཞིང་དེ་ལ་གོམས་ན་བློ་འཆོས་དཀའ་བས་ཐུན་ཆུང་ལ་གྲངས་མང་བར་བྱ། བསྒོམ་འདོད་པའི་འཕྲོ་ལ་བཅད་ཀྱིན་བྱས་ན་ཕྱི་མ་རེས་ཀྱང་འཇུག་སྙིང་འདོད་གཞན་དུ་ན་མལ་མཐོང་བའི་ཚེ་ན་སྐྱུག་ལོག་ལོག་འོང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཅུང་ཟད་བརྟན་པས་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། ཅུང་ཟད་བརྟན་དུ་སོང་བ་ན་ཐུན་བསྲིང་༼ཇ༽ བཞི་པ་ངལ་དུབ་མི་འོང་བའི་མན་ངག་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ལའང་སྦྱོར་བ་ཧ་ཅང་དམ་’”དྲག་1པ་དང་ཧ་ཅང་ལྷོད་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར་བྱས་ལ་བསྐྱང་སྟེ། ༼ང༽ མི་ལྷོད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་བསོད་སྙོམས་དང་བླ་མ་ལ་བསྙེན་བཀུར་རམ་ནད་གཡོག་གམ་ཕྱག་བྱ་བ་སོགས་ལའང་དྲན་པ་བསྟེན་ཅིང་མྱུར་དུ་བྱ། དེའི་ཚེ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལྷགས་ནའང་འདུ་འཛིས་ཡུན་རིང་དུ་འདའ་བར་མི་བྱ་ཚོད་”རན་2པར་སྨྲ་ཞིང་གཏམ་མང་པོའི་གླེང་མི་བསླང་། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕྲོ་མྱུར་དུ་བསྡུས་ནས་ནང་དུ་ཡང་དག་འཇོག་ལ་སོགས་པ་སྐབས་གང་ཡིན་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ལ་མྱུར་བ་ཁོ་ནར་འཇུག །རྟག་ཏུ་དབེན་པ་བསྟེན་ཅིང་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་བྱ་སྟེ་འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལུགས་འདི་འཛིན་པའི་བླ་མ་དག་གི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་བཀོད་པའོ། །དེས་ནི་གེགས་ཉུང་ཞིང་ཧ་ཅང་དུབ་པ་དང་བྱིང་རྨུགས་སོགས་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐུན་མཚམས་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼ཇ༽ ལ་དམིགས་པ་སྤྱིར་བོགས་འདོན་དང་། ཞི་ལྷག་གི་རྒྱུའི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཕྱག་དང་བསྐོར་བ་དང་ཁ་ཏོན་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གཙོ་བོ་ནི། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་འབད་ནས་ཐུན་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དྲགས
2 ངན་ *རན་

102

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཏང་བའི་མཚམས་སུ་བསྐྱང་རྒྱུའི་དམིགས་རྣམ་ལ་དྲན་ཤེས་མ་བསྟེན་པར་རྒྱ་ཡན་དུ་བཏང་ན་སྐྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བས་ཐུན་མཚམས་སུའང་དེ་སྟོན་པའི་ཆོས་རྣམས་བལྟ་བ་དང་ཡང་ཡང་དྲན་པར་བྱ། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསག་ཅིང་འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བའང་སྒོ་དུ་མ་ནས་བྱ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་གང་ཁས་བླངས་པའི་བསྲུང་སྡོམ་ལ་གང་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འབད་དེ་དམིགས་རྣམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་དང་སྡོམ་ཁྲིམས་དང་ཚོགས་གསོག་གསུམ་ལ་སུམ་བསྒྲིལ་དུ་མིང་བཏགས་ནས་འཁྲིད་པའང་ཡོད་དོ། །༼ང༽ བློ་སྦྱངས་མེད་ན་རི་མོའི་མར་མེ་འདྲ། །སྡོམ་ཁྲིམས་མེད་ན་བདག་མེད་གཏེར་དང་འདྲ། །ཚོགས་གསོག་མེད་ན་རླན་མེད་ས་བོན་འདྲ། །ཞེས་བླ་མ་གོང་མ་དག་གི་གསུང་ལས་བྱུང་ངོ་། །

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཞི་ལྷག་གི་རྒྱུ་ནི་གཞན་ཡང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོགས་བཞི་ལའང་བསླབ་པར་བྱ་སྟེ། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་དང་། མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་ཞིང་ཉལ་བའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼ཇ༽ དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ གང་གིས་སྡོམ་པ། གང་སྡོམ་པ། ཡུལ་གང་ལས་སྡོམ་པ། ཇི་ལྟར་བསྡམ་པ། སྡོམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ལྔ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་གང་གིས་སྡོམ་པ་ནི་དྲན་པ་ཀུན་ཏུ་བསྲུང་བ་དང་། དྲན་པ་ལ་རྟག་འགྲུས་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་བརྗེད་པར་ཡང་ཡང་སྐྱོང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་དྲན་པ་དེ་ལ་རྒྱུན་དུ་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུན་བསྲིང་བ་རྟག་སྦྱོར་དང་གུས་པར་༼བ༽ ཏེ་གུས་སྦྱོར་གྱིས་སྐྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གང་སྡོམ་པ་ནི་དབང་པོ་དྲུག་གོ །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གང་ལས་སྡོམ་པ་ནི་ཡུལ་དྲུག་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ལས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཇི་ལྟར་བསྡམ་པ་ལ་༼བ༽ དབང་པོ་སྲུང་བར་བྱེད་པ་དང་དབང་པོ་དྲུག་གིས་ཀྱང་

103

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

སྡོམ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་དབང་པོ་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ནི། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་༼བ༽ མིག་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་སྐྱེས་༼བ༽ ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་ཡིད་ཤེས་༼བ༽ གཟུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བར་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དྲུག་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དྲུག་ལ་༼བ༽ སྔ་མ་དྲུག་ལ་ཆགས་པ་དང་༼བ༽ ཕྱི་མ་དྲུག་ལ་སྡང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ མཐོང་བ་ན་དེ་ལས་འབད་པ་ཆེན་པོས་༼བ༽ གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་མི་སྐྱེ་བར་༼བ༽ སེམས་བསྲུང་བའོ། །”༼ཇ༽ 1གཉིས་པ་དབང་པོ་དྲུག་གིས་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི། གང་ལ་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་༼བ༽ ཡིད་འོང་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་ལ་༼བ༽ དང་པོ་ནས་དབང་པོ་མི་གཏོང་བ་༼བ༽ སྟེ་མི་འཕྲོ་བར་འགོག་པའོ། །༼ང༽ མདོར་བསྡུ་ན་”འདི་2གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། དབང་པོ་དྲུག་ཡུལ་ལ་གཡོས་ནས་ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེས་པ་ན་དེ་མ་ཐག་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་འགོག་པ་ནི་དང་པོ་དང་། དབང་པོ་དྲུག་ཡུལ་ལ་དང་པོ་ནས་གཡོ་བ་ཡང་བྱེད་མི་འཇུག་པར་འགོག་པ་ནི་གཉིས་པ་སྟེ། ལས་དང་པོ་བ་གཉེན་པོ་སྟོབས་ཆུང་བའི་རིགས་ལ་ཕྱི་མ་འདི་གལ་ཆེ་བར་གསུངས།༼བ༽ འདི་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དབང་པོ་བསྲུང་བ་དེ་༼བ༽ བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡུལ་༼བ༽ ཡིད་འོང་དྲུག་ལ་༼བ༽ ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མར་དང་མངོན་རྟགས་སུ་མི་འཛིན་ཅིང་༼བ༽ གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མ་བཟུང་ཡང་བརྗེད་ངས་དང་ཉོན་མོངས་མང་བས་༼བ༽ ཆགས་པ་སོགས་སྡིག་པའི་སེམས་བྱུང་ནའང་༼བ༽ དེ་མ་ཐག་སྡོམ་པར་བྱེད་པས་བསྒྲུབ་བོ། །༼བ༽ འོ་ན་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་མངོན་རྟགས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། མཚན་མར་འཛིན་པ་ནི། བལྟ་བར་མི་བྱ་བ་༼བ༽ སྟེ་མི་རུང་བའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་བལྟས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའམ་༼བ༽ ཞར་ལ་མངོན་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྣང་བ་རྣམས་༼བ༽ ལ་ཡུལ་དེ་༼བ༽ མཐོང་བ་དག་༼བ༽ ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་༼བ༽ སྟེ་ཡུལ་དེ་
1 ༼བ༽ *༼ཇ༽
2 ཡིད་ *འདི་

104

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདི་ནི་མཛེས་པ་སོགས་འདི་ལྟ་བུའོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་དེའི་མཚན་མ་བཟུང་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ༼བ༽ འི་སྒོ་ནས་ཆགས་སོགས་བསྐྱེད་པའོ། །མངོན་རྟགས་སུ་འཛིན་པ་ནི། ༼བ༽ ཡུལ་དེ་མཐོང་བའི་དུས་ཉིད་ནས་ཡུལ་དེའི་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མ་བཟུང་ཡང་ཤེས་པ་དྲུག་གི

༼བ༽ ས་ཡུལ་དེ་མཐོང་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་
གསུམ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་༼བ༽ སྔར་མཐོང་བ་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་༼བ༽ འདི་ནི་མཛེས་པ་སོགས་སོ་སྙམ་དུ་སླར་འཛིན་པའམ་༼བ༽ ཡང་ན་རང་གི་ཡུལ་༼བ༽ དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་༼བ༽ བ་སྟེ་དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་གཞན་ལས་༼བ༽ ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཐོས་ནས་དེ་དག་ལ་༼བ༽ རྗེས་སུ་སེམས་ཤིང་རྟོག་༼བ༽ ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྡོམ་པ༼བ༽ འི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་ནི། ༼བ༽ དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་ཡིད་བསྲུངས་༼བ༽ པའམ་བསྡམས་ཟིན་ནས་༼བ༽ ཡིད་གང་ལ་འཇོག་སྙམ་ན་དགེ་བའམ་ལུང་མ་བསྟན་ལ་འཇོག་པའོ། །༼བ༽ འཇོག་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་སྐབས་འདིར་མ་བསྒྲིབས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་ལ་འཇོག་པ༼བ༽ འི་དུས་ནི་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པའི་དུས་མིན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ལ་སོགས་པའི་༼བ༽ དུས་གཞན་གྱི་སྐབས་སུའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། གང་ལ་སྤྱོད་པའི་གཞི་དང་། དེ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི་༼ཇ༽ རྒྱུ་བའི་ལས་དང་། སྤྱོད་པའི་ལས་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ལྔ་དང་། སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ལྔའོ། །༼ང༽ བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་ཤེས་བཞིན་གྱིས་གང་ལ་སྤྱོད་པའི་གཞིའམ་ཤེས་བཞིན་གང་ལ་འཇོག་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང་འདི་དག་དང་སྔར་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་རྣམས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེར་མདོ་དྲངས་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་འདིར་བཤད་གཞིར་མཛད་ནས་དེ་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་མཛད་པ་ཡིན་པས་དགོངས་པ་འཚོལ་ལུགས་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་ཤིང་དེར་མ་ཟད་གཞུང་འདིར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་

105

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རྣམས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཟབ་མོའི་ཕྱོགས་རྣམས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གཞིར་བཞག་ནས་འཆད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་ཁུང་མེད་པར་རང་བཟོའི་བཤད་པ་མི་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དང་པོ་༼ ༽ རྒྱུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ལྔའི་༼བ༽ དང་པོ་ལུས་ཀྱི་ལས་ནི། གྲོང་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་ཕར་འགྲོ་བ་དང་དེ་ནས་ཚུར་ལྡོག་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མིག་གི་ལས་ནི། བློ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་བར་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་མཐོང་བའི་ཅུང་ཟད་བལྟས་པ་དང་། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མཐོང་བའི་རྣམ་པར་བལྟས་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལས་ནི། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་བརྐྱང་པ་དང་བསྐུམ་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ལས་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་ལྷུང་བཟེད་ལོངས་སྤྱད་པ་དང་བཅང་བར་བྱ་བའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ལས་ནི། ཟོས་འཐུངས་སོགས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཙུག་ལག་ཁང་ན་སྤྱོད་པའི་ལས་ལྔའི་༼ཇ༽ དང་པོ་ལུས་ཀྱི་ལས་ནི། འཆག་ས་ན་འཆག་པའམ་ཆོས་མཐུན་པའི་གན་དུ་འགྲོ་བའམ་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་སོང་བ་དང་འཆག་ས་ཆོས་མཐུན་པ་མཁན་སློབ་བླ་མ་དང་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ན་སྡོད་པ་དང་ཁྲི་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ནས་འདུག་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངག་གི་ལས་ནི། ལུང་མ་མནོས་པའི་གསུང་རབ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ནོད་ཅིང་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་མནོས་པ་རྣམས་ཁ་ཏོན་དང་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་གཏམ་འདྲེ་བར་བྱེད་པའི་སྨྲ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི། ནམ་གྱི་ཐུན་བར་བ་ལ་ཉལ་བ་དང་དབེན་པར་སོང་སྟེ་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་དོན་སེམས་པ་དང་སེམས་དགུས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་བྱེད་པ་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྩོན་པའི་མི་སྨྲ་བ་དང་། ཚ་བའི་དུས་སུ་ངལ་བའི་ཚེ་དུས་མ་ཡིན་པར་གཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པ་འདོད་པ་བསང་བར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་

106

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་ཉིན་མོ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་མཚན་མོའི་ལས་གཉིས་ནི། ཉིན་མོ་དང་ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བས་བསྟན་ལ་དེས་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །ཉལ་བ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མཚན་མོའི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཁོ་ན་བསྟན་ཏོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ ”གཞི་1བཅུ་པོ་དེ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་གང་ལ་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ནི། ༼ང༽ གང་ལ་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་རྒྱུ་བའམ་སྤྱོད་པའི་ལས་ཤིག་རྩོམ་པར་བྱེད་ན་དང་པོ་ཁོ་ནར་ལས་དེ་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་ཅིང་བག་ཡོད་པར་སྤྱོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པས་རྣམ་པ་གང་གིས་བརྟག་པར་བྱ་བ་དང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་དེས་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །”༼ཇ༽ 2གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་དང་། ཕན་ཡོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་དེ་

༼བ༽ ལ་ཡང་

༼ཇ༽ གཞི་ཕྱོགས་དུས་ལས་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ནི། ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པའི་གཞི་བཅུ་པོ་གང་ལ་རྣམ་པ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་ལ་རྣམ་པ་དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པའི་ལས་ལ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་ཀུན་སྤྱོད་འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་ནས་དེའི་ཚེ་ད་ལྟ་འདི་དང་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་པ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་དེ་ལ་རྣམ་པ་དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འགྲོ་བའི་ཚེ་ཆང་འཚོང་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལྔ་༼ ༽ སྟེ་ ༡ཆང་ཚོང་མ་ ༢ལུས་ཚོང་མ་ ༣གདོལ་པ་ ༤རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ ༥བཤན་པའི་གནས་ལྔར་མི་འགྲོ་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་ནས་དེ་དང་དེའི་ཚེ་ཤེས་བཞིན་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དུས་གང་གི་ཚེ་
1 བཞི་ *གཞི་
2 ༼ང༽ *༼ཇ༽

107

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རྣམ་པ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དུས་དེའི་ཚེ་རྣམ་པ་དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔ་དྲོ་གྲོང་རྒྱུར་རུང་ཡང་ཕྱི་དྲོ་མི་རུང་བར་ཤེས་ནས་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་དེའི་ཚེ་ཡང་ཤེས་བཞིན་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། ལས་དེ་དག་ཇི་སྙེད་ཅིག་རྣམ་པ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ལས་དེ་སྙེད་ཅིག་རྣམ་པ་དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འགྲོ་བའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་བསྡམས་ཤིང་ཁྱིམ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བའི་བསླབ་བྱ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་ནི། མདོར་ན་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་ཀུན་སྤྱོད་ཇི་ཙམ་ཡོད་དྲན་པར་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་འཇུག་ལྡོག་གི་ཚེ་ནའང་ད་ལྟ་འཇུག་པའམ་ལྡོག་པ་འདི་དང་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་༼བ༽ བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་ཤེས་བཞིན་འཇོག་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕན་ཡོན་ལ། དངོས་དང་གཅེས་པར་གདམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡུལ་དེ་ལ་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཚེ་འདིར་ཡང་ལྟུང་བས་མི་གོས་པ་དང་ཤི་ནས་ཀྱང་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་བ་དང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ལ་གནས་པར་༼བ༽ ས་སྡེ་སོགས་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འདི་དང་དབང་པོ་སྡོམ་པ་གཉིས་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི།འདི་དང་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོ་དྲངས་ནས་དེའི་དོན་བཀྲལ་བ་ལྟར་བཀོད་པ་སྟེ་འདི་གཉིས་ལ་འབད་ན་དགེ་སྦྱོར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བོགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འོང་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་གསུངས་པས་འབད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་དངོས་ནི། ཆོས་

108

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞི་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ༼ཇ༽ ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་ཧ་ཅང་ཉུང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཧ་ཅང་”ཉུངས་1ན་བཀྲེས་པ་དང་ཉམ་ཆུང་བར་གྱུར་ནས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་མཐུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སང་གི་ཟས་ཀྱི་དུས་ལ་མ་སླེབས་ཀྱི་བར་དུ་བཀྲེས་པས་མི་གནོད་པའི་ཚོད་ཙམ་དུ་ཟ་བའོ། །༼ཇ༽ ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་ཧ་ཅང་མང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། མང་ན་ལུས་ཁུར་ཐོགས་པ་ལྟར་ལྕི་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་དཀའ་བ་དང་གཉིད་རྨུགས་འཕེལ་བ་དང་ལས་སུ་མི་རུང་བས་ཉོན་མོངས་སྤོང་པ་ལ་མཐུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །༼ཇ༽ ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་ཟས་ཞུ་བ་དང་འཕྲོད་པས་ནི། ཟས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་རྙིང་པ་རྣམས་སྤོང་ཞིང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གསར་པ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་དོ། །༼ཇ༽ ཁྱད་ཆོས་བཞི་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཟས་རན་པས་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པའོ། །༼ང༽ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ནི་བསླང་པའི་ཚེ། ཆོས་མིན་པས་བསོད་སྙོམས་ཡོངས་སུ་བསླངས་ཤིང་ཆོས་ཀྱིས་མིན་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆགས་ཞེན་འཆུམས་གྱིས་སྤྱོད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཟས་ལ་སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ནི། དེ་ཡང་ཟས་ལ་སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་དེའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་ལ་རག་ལས་པས་ཉེས་དམིགས་ནི་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལོངས་སྤྱད་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཁ་དོག་དྲི་རོ་བཟང་པོའི་ཟས་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་སོ་ཡིས་བལྡད་ཅིང་མཆིལ་མས་བརླན་པ་ན་སྐྱུགས་པ་ལྟར་སྣང་བ་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཟས་ཞུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཟས་དེ་ནམ་གྱི་ཐུན་བར་བའམ་ཐ་མ་ལ་ཞུ་ནས་ཤ་ཁྲག་སོགས་སྐྱེ་ཞིང་། ཁ་ཅིག་ནི་བཤང་གཅིར་གྱུར་ནས་ལུས་ཀྱི་སྨད་ལ་གནས་ཤིང་དེ་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་བསལ་དགོས་པ་དང་ཟས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་ཀྱི་རིགས་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་སེམས་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཉུང་

109

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པའོ། །༼བ༽ ཟས་བཞི་ནི་ཁམ་ཀྱི་ཟས། རེག་པའི་ཟས། སྐུ་མཉེ་དང་ཉི་མ་སོགས། བསམ་པའི་ཟས། སྔོན་མུ་གེ་བྱུང་དུས་
ཕ་མས་ཐལ་བའི་རྐྱལ་པ་ལ། འདི་རྩམ་པ་ཡིན་བྱས་པ་ལ་ཕ་མ་མེད་དུས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བལྟས་པས་ཐལ་བར་མཐོང་བ་ན་བྱིས་པ་རྣམས་མུ་

གེས་ཤི་སྐད།ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟས་ཟེར།༼ང༽ གསུམ་པ་ཟས་ཚོལ་བ་ལས་གྱུར་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི་ལྔ་ལས། ༼ང༽ དང་པོ་བསྒྲུབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཟས་དང་ཟས་ཀྱི་རྒྱུའི་དོན་དུ་ཚ་གྲང་གིས་ཉེན་བཞིན་དུ་འབད་པ་དུ་མ་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་ཅིང་མ་གྲུབ་ན་མྱ་ངན་སོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་གྲུབ་ནའང་ཕྲོགས་པ་དང་ཆུད་ཟོས་ཀྱིས་དོགས་ནས་བསྲུང་བའི་རྩོལ་བ་དྲག་པོས་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཛའ་བ་ཉམས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དུ་ཕ་དང་བུ་ལ་སོགས་པའང་ཕན་ཚུན་རྩོད་ཅིང་འཐབ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ངོམས་མི་ཤེས་པ་ནི། དེ་ལ་སྲེད་པ་ཇེ་ཆེར་གྱུར་ནས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཕན་ཚུན་དུ་གཡུལ་སྤྲོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རང་དབང་མེད་པའི་ཉེས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ཟས་ཟ་བ་རྣམས་རྗེ་བོའི་དོན་དུ་ཕ་རོལ་དང་འཐབ་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི། ཟས་དང་ཟས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཕྱིར་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་བསགས་ནས་འཆི་བའི་ཚེ་དེ་དག་དྲན་ནས་འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་ཞིང་ཤི་ནས་ཀྱང་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལེགས་པར་སྤྱད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ལྟ་ནའང་ཕན་ཡོན་འགའ་ཡོད་དེ་ཟས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་གནས་པའོ། །དེ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཟས་བསྟེན་པར་མི་རིགས་པས་ལུས་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གིས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །སྦྱིན་པ་པོ་༼བ༽ སྟེ་ལག་ལེན་པ་དང་སྦྱིན་བདག་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུའི་བདག་པོ་པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་བཙིར་ཏེ་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་འདོད་ནས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་དེ་ནས་ལོངས་སྤྱད་

110

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོ། །བསླབ་བཏུས་སུ་སྦྱིན་པ་པོ་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བུ་ད་ལྟ་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་ལ་མ་འོངས་པ་ན་ཆོས་ཀྱིས་བསྡུ་སྙམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་སྙམ་པའི་བསམ་པས་བཟའ་བར་གསུངས་པའང་དྲན་པར་བྱའོ། །༼ང༽ དད་པས་བྱིན་པའི་ཟས་སྤྱོད་པ་ལ་ལྡན་གྲོལ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དགོས་པར་གསུངས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྒྱུད་གྲོལ་བའོ། །དེའི་སྟེང་དུ་ཁ་ཏོན་སོགས་ཀྱིས་ཡོན་མ་སྦྱངས་ན་ལེ་ལོ་ཅན་ལ་བུ་ལོན་དུ་འགྱུར་ཞེས་འཆད་དོ། །བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཟས་སྨན་དང་འདྲ་བར་རིག་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་མེད་པར་བསྟེན་བགྱི་སྟེ། །རྒྱགས་༼བ༽ པའམ་དྲེགས་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས་”བསྙེམས་1༼བ༽ པ་སྟེ་འགྱིང་བའམ་སྒེག་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས། །མཚག་༼བ༽ པ་སྟེ་ལུས་མདངས་བཟང་བའམ་ཚགས་དམ་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས་༼བ༽ འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ལུས་གནས་༼བ༽ པ་འབའ་ཞིག་༼བ༽ གི་ཕྱིར། །༼བ༽ ཏེ་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲས་རྒྱགས་ཕྱིར་བཟའ་བ་སོགས་གཅོད་ཀྱི་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པ་སོགས་མི་གཅོད་དེ་ལུས་གནས་པའང་དེའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་ཞིང་ཉལ་བའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼ཇ༽ ལ་ཉལ་བའི་དུས་དང་། ཀུན་སྤྱོད་ལེགས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་དངོས་ལ་ཀུན་སྤྱོད་དེའི་སེམས་དང་། གཅེས་པར་གདམས་པ་དང་། སྒོམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མཚམས་སུ་སྦྱོར་ཚུལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། རིགས་པའི་བདག་ཉིད་༼བ༽ ཅེས་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལ་བོས་ནས་ཁྱོད་ཉིན་པར་མཐའ་དག་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་མཚན་མོའང་ཐུན་གྱི་སྟོད་སྨད་༼བ༽ གཉིས་དགེ་བའི་བྱ་བས་དུས་འདས་༼བ༽ པར་བྱས་ནས་ནི། །༼བ༽ ནམ་གྱི་གུང་ཐུན་ལ་མནལ་༼བ༽ བ་སྟེ་གཉིད་ལོག་པའི་ཚེའང་འབྲས་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྙེམས་

111

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

བུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར། །༼བ༽ གཉིད་གཞན་འགྱུར་ཡིན་པས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དྲན་༼བ༽ པ་མ་ཉམས་པ་དང་ལྡན་པར་དེ་དག་བར་དུ་མནོལ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཉིན་མོ་ཧྲིལ་པོ་དང་མཚན་མོའི་ཆ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་བསྟན་པས་འཆག་པ་དང་འདུག་ནས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་ལས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་དོན་ལྡན་དུ་བྱ་བ་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་དང་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་གསུམ་ལ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཐུན་མཚམས་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ཡོད་པས་འདིར་ཐུན་མཚམས་རྣམས་བཟུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་༼ཇ༽ ལེགས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི་ཐུན་མཚམས་ཡིན་པས་དེ་ཡང་དོན་མེད་དུ་མི་གཏང་བར་བྱའོ། །དེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་སྟོད་ལ་དགེ་བའི་བྱ་བས་དུས་འདའ་བར་བྱས་ནས་ཆ་བར་བ་ལ་བབ་པའི་ཚེ་ཉལ་བར་བྱ་སྟེ་གཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་འབྱུང་བ་རྣམས་གཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ལུས་དེ་བརྟས་ན་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་འགྲུས་གཉིས་བྱ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལས་སུ་རུང་ཞིང་ཕན་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉལ་པའི་ཀུན་སྤྱོད་དངོས་ནི། ཉལ་བའི་ཚེ་ན་གནས་ཁང་ནས་ཕྱིར་བྱུང་སྟེ་རྐང་པ་བཀྲུས་ནས་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དང་གློ་གཡས་པ་ཕབ་སྟེ་རྐང་པ་གཡོན་པ་གཡས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་སེངྒེ་ལྟར་ཉལ་བར་བྱའོ། །སེངྒེ་ལྟར་ཉལ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་དུད་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་སེངྒེ་ནི་ལུས་རྩལ་ཆེ་བ་དང་སེམས་གཟེངས་མཐོ་བ་དང་བརྟན་པས་ཕ་རོལ་གནོན་པ་བཞིན་དུ། མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པའང་རྩལ་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གནོན་ཞིང་གནས་པས་སེངྒེ་བཞིན་དུ་ཉལ་གྱི། ཡི་དྭགས་དང་ལྷ་དང་འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དག་གི་ཉལ་སྟངས་ནི་དེ་ལྟ་མིན་ཏེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་

112

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལེ་ལོ་ཅན་བརྩོན་འགྲུས་ཞན་པ་ཕ་རོལ་གནོན་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ དུད་འགྲོ་ཁ་སྦུབ། ལྷ་གན་རྐྱལ། ཡི་དྭགས་བསྐུམས་ནས། འདོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་གློ་གཡོན་ཕབ་པའོ་ཞེས་ཟེར་རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཏུ་ན་གློ་གཡས་པས་སེངྒེ་བཞིན་དུ་ཉལ་བ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ལྷོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་གཉིད་ལོག་ནའང་དྲན་པ་མི་བརྗེད་པ་དང་གཉིད་སྟུག་པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་རྨི་ལམ་སྡིག་པའམ་ངན་པ་མི་རྨི་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཉལ་བ་ནི་སྔ་མ་བཞི་ལས་ལྡོག་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཉལ་བའི་སེམས་ནི། བསམ་པ་ཇི་འདྲ་བས་ཉལ་བ་ལ་བཞི་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་སྣང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། འོད་ཀྱི་མཚན་མ་ལེགས་པར་བཟུང་སྟེ་འོད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཉལ་ཏེ་དེས་གཉིད་ལོག་པའི་ཚེ་སེམས་ལ་མུན་པ་མི་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དྲན་པ་ནི། ཆོས་དགེ་བ་དོན་དང་ལྡན་པ་མཉན་པ་དང་བསམས་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པ་གཉིད་དུ་མ་སོང་གི་བར་དུ་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟེན་པའོ། །དེས་ནི་གཉིད་ལོག་པའི་ཚེ་ཡང་མ་ལོག་པ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་དེ་དག་ལ་སེམས་དེ་ལན་མང་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་མདོར་ན་གཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཡང་དགེ་སྦྱོར་སྐྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཤེས་བཞིན་ནི། དེ་ལྟར་དྲན་པ་བསྟེན་པའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པ་གང་རུང་བྱུང་ན་དེ་ཤེས་ནས་དང་དུ་མི་ལེན་ཅིང་སྤོང་བར་བྱེད་པའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་ལྡང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི་གསུམ་ལས། དང་པོ་༼ཇ༽ དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་ལྡང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པ་ལ་སེམས་གཞོལ་བར་མི་བྱེད་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རི་དྭགས་བཞིན་དུ་ཐུམ་ཕྲས་ཀྱིས་ཉལ་བའོ། །དེས་ནི་གཉིད་མི་འཐུག་ཅིང་ལྡང་བའི་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་སད་པར་ནུས་སོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཉལ་བ་བསྒྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་ནི། ཀྱེ་མ་

113

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

བདག་གིས་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཉལ་སྟངས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་ན་འོག་ཏུ་དེས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་སེངྒེའི་ཉལ་སྟངས་ལས་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཉལ་ལོ་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་ལམ་གསུངས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་མི་ཉལ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པ་ཆེན་པོས་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའོ། །དེས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་སེངྒེའི་ཉལ་སྟངས་ལས་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཉལ་ལོ། །གསུམ་པ་༼ཇ༽ དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། ཇི་ལྟར་བདག་གིས་དེང་མི་ཉལ་བ་དང་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་བརྩོན་པས་བསྒྲུབ་པ་ལྟར་སང་ཡང་དེ་ལྟར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པའོ། །དེས་ནི་དགེ་བ་ལ་འདུན་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བྱེད་དེ་བརྗེད་ངས་ནའང་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི་ཟས་དང་ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་འདི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་ཅིང་དོན་ལྡན་དུ་སྤྱོད་པ་བྱུང་ན་ཚེ་དོན་མེད་དུ་འདའ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཁེགས་པར་སྣང་བས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོ་དྲངས་ཏེ་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྒོམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མཚམས་སུ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟར་ན་དངོས་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱོང་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་པ་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཇུག་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་རྣམས་ནི། འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ལྷག་མཐོང་གི་བར་གྱི་དམིགས་རྣམ་གང་སྐྱོང་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
༼བ༽ སྔར་བཤད་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་ཆོས་སྐོར་འདི་རྣམས་ཕལ་ཆེར་དཔྱད་བསྒོམ་ཤས་ཆེ་བས་གཉིས་པ་༼བ༽ དཔྱད་བསྒོམ་གྱིས་སྐྱོང་ཚུལ་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུང་རབ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་བླུན་པོ་དགག་པ་དང་། དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་མི་ཤེས་པའི་འཁྲུལ་པ་

114

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
དགག་པ་དང་། སྒོམ་ལ་གོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་མཁས་རློམ་དགག་པ་དང་། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཤད་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་མན་ངག་ཏུ་འཆར་བ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་༼ཇ༽ ནི་སྔོན་གྱི་ཧྭ་ཤང་དང་ཕྱིས་ཀྱི་ཆད་ལྟ་བ་རྣམས་ན་རེ། ༼ང༽ ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་འདི་དང་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་མ་ཤར་བ་གནད་གཅིག་གསུངས། ལམ་སྒོམ་པའི་ཚེ་ནི་ཡུལ་ལ་ཡང་ཡང་མི་དཔྱོད་པར་འཇོག་སྒོམ་ཁོ་ན་བྱ་སྟེ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱོད་པ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་པ་རྣམས་ནི་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་དགག་པ་དངོས་དང་། ཐོག་མའི་ཉེས་བཤད་མཁན་པོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཉེས་བཤད་དེ་བསྟན་པ་ནུབ་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། རང་ལུགས་དཔྱད་འཇོག་གཉིས་ཀྱིས་སྒོམ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཡིན་པ་ནི་འདི་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་གཏན་ནས་མ་རྟོགས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ༼བ༽ རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྐབས་འདི་ན་དང་པོར་ཐོས་༼བ༽ པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་༼༽ ཐོས་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ༼༽ འི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་འབྱུང་། །ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གོམས་༼བ༽ པ་དེ་ལ་༼བ༽ བརྟེན་ནས་ཡང་དག་༼བ༽ པའི་དོན་༼བ༽ གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡུལ་༼བ༽ དུ་བྱེད་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། །༼བ༽ ཞེས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་པའི་དོན་བསམ་པ་ལས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་བྱུང་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འབྱུང་ཞེས་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་བསམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་

115

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གང་ཉམས་སུ་བླང་རྒྱུ་དེ་དང་པོར་གཞན་ལས་མཉན་ནས་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད། དེ་ནས་ཐོས་པའི་དོན་དེ་རང་གིས་ལུང་དང་རིགས་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསམས་ཏེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒོམ་པ་ཞེས་ཟེར་བས་ཡང་ཡང་དཔྱད་ཀྱིན་བསྒོམ་པ་དང་མི་དཔྱོད་པའི་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་ཀ་དགོས་ཏེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ལ་མི་དཔྱོད་པར་འཇོག་པ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པས་དཔྱད་ནས་བསྒོམ་པ་གཉིས་ཀ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒོམ་ཐམས་ཅད་འཇོག་སྒོམ་དུ་འདོད་པ་ནི་དཔེར་ན་ནས་རྡོག་གཅིག་བཟུང་ནས་འབྲུ་ཐམས་ཅད་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུ་ཐོས་པ་དང་། བསམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུ་བསམ་པ་འགྲོ་དགོས་པ་ལྟར་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུའང་བསྒོམ་པ་འགྲོ་དགོས་ཏེ་ཤེས་རབ་དེ་ནི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྒོམ་པ་དེ་བསམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། བསམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ལས་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐོས་པ་ཇི་ཙམ་མང་བ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མང་ལ་དེ་མང་བ་ཙམ་དུ་བསམ་པ་མང་བ་དང་། དེ་མང་བ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མང་བ་དང་དེ་ཇི་ཙམ་མང་བ་བཞིན་དུ་བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་མང་ལ་དེ་མང་ན་སྐྱོན་འགོག་པ་དང་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་མང་བས། སྒོམ་བྱེད་པ་ལ་ཐོས་

116

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསམ་གལ་ཆེ་བར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར་མིན་པར་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཙམ་དང་བསྒོམ་པ་ན་གཞན་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཅིག་བསྒོམ་ན་ནི་དཀྱུ་ས་གཞན་དུ་བསྟན་ནས་རྒྱུག་ས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཤེས་རབ་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གསུང་རབ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤིག་པ་ཡིན་ལ། ལམ་མ་ནོར་བར་བགྲོད་པ་ལ་མང་དུ་ཐོས་པ་མི་དགོས་ཞེས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཡང་ལེགས་པར་སྨྲས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་གནད་མ་ཤེས་པའི་རྟགས་ནི། འདི་དག་གི་གནད་མ་རྟོགས་པའི་རྟགས་སུ་མདོ་ཕྱོགས་སམ། རྒྱུད་སྡེའི་ཕྱོགས་ལ་མང་དུ་སྦྱངས་པ་ཞིག་དང་གཞུང་ལ་སྦྱང་བ་ཡེ་མ་བྱས་པ་གཉིས་ད་གདོད་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་མི་འོང་བ་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་དེས་ཆོས་ཉན་པ་དང་ལྟ་རྟོག་སོགས་བྱས་ན་མཚང་དུ་བྱེད་པའི་ལུགས་ངན་པ་རྣམས་༼བ༽ གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར་གཏན་ཆགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །”༼ཇ༽ 1གསུམ་པ་སྒོམ་དང་སྒོམ་བྱུང་མི་འདྲ་བ་ནི་དེས་ན་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་དེ་བསྒོམས་བྱུང་མ་ཡིན་མོད་འོན་ཀྱང་བསྒོམ་པ་ཡིན་པ་ཅི་ཞིག་འགལ། འགལ་ན་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མ་ཐོབ་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ་སྒོམ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པའི་ས་ལ་༼བ༽ སེམས་གནས་དགུའི་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་ས་མཐོན་པོར་ཆུད་པའི་ཚེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་༼བ༽ ཤིན་སྦྱངས་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་བསྒོམས་བྱུང་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ་༼བ༽ འདོད་པའི་ས་དེ་ལ་བསྒོམས་བྱུང་མེད་པར་ཆོས་མངོན་པ་ལས་ལན་དུ་མར་བཤད་པའི་ཕྱིར་

1 ༼བ༽ *༼ཇ༽

117

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྒོམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ནི་དེས་ནི་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི། ཕར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་བ་ལས། སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་༼བ༽ བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པའམ་དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། དད་པ་སྒོམ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་དེ་དང་དེར་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་དང་གོམས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་གོ་དགོས་པ་ནི་དེའི་ཕྱིར་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རེས་འགའ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ལ། རེས་འགའ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཐོང་དང་གོམས་པའི་ལམ་དག་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོམས་པར་བསྒྱུར་ཏེ་སྒོམ་པ་དང་གོམས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ །༼ཇ༽ དཔྱད་པ་དང་སྒོམ་འགལ་བར་འདོད་པ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་༼བ༽ སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་བསྒོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པའི་༼ང༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ལ་རིམ་པ་ལྟར་སྦྱར་ཟེར། ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པ་བཞིས་ཡང་ཡང་སེམས་པ། བསམ་པའི་དོན་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཞི་གནས་དགུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཇོག་པ་དང་། དོན་དགུ་པོ་དེ་འབྱེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་དང་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པའི་ལྷག་མཐོང་བཞིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ངེས་པར་རྟོག་པ་དེ་འབྱུང་།ཡང་ཡང་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ངེས་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་དཔྱད་ནས་སྐྱོང་བ་དང་སྒོམ་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྒོམ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ཆུང་ཆུང་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་། རིགས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་དད་པ་བསྒོམ་པ་དང་ཚད་མེད་བཞི་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་ཞེས་

118

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་ནས་སྐྱོང་དགོས་པ་ལ་སྒོམ་དུ་གསུངས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྣང་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་དང་བསླབ་བཏུས་ལས། རང་གི་ཡིད་ལ་བསྒོམ་ཕྱིར་ངས་འདི་བརྩམས། །ཞེས་གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་བཤད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་སྒོམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། བསླབ་བཏུས་ལས། དེ་བས་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་བསོད་ནམས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བཏང་བ་དང་བསྲུང་བ་དང་དག་པ་དང་སྤེལ་བ་ཅི་རིགས་པར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གསུམ་རེ་རེ་ལ་བཏང་བསྲུང་དག་སྤེལ་བཞི་བཞི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སྒོམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་སྒོམ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་མི་བཟུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐོག་མའི་ཉེས་བཤད་མཁན་པོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། གཞན་ཡང་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་འཛིན་ཡིན་པས་འཚང་རྒྱ་བའི་གེགས་སུ་བཟུང་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྒོམ་ཐམས་ཅད་འདོར་བའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་འདི་ནི། རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེ་དགག་པ་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉེས་བཤད་དེ་འདྲ་བསྟན་པའི་ནུབ་རྐྱེན་དུ་བསྟན་པ་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱང་ལོག་རྟོག་འདིས་བྱེད་དེ། གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཕལ་མོ་ཆེ་སོ་སོར་རྟོག་པས་དཔྱད་དགོས་པ་ཁོ་ནར་སྣང་ལ་དཔྱོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་དགོས་པ་མེད་པར་མཐོང་བས་སོ། །བསྟན་པ་ནུབ་པའི་རྐྱེན་དུའང་འདི་ཆེ་སྟེ་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཆེན་མོ་རྣམས་གདམས་ངག་ཏུ་མི་འགྲོ་བར་མཐོང་ནས་ཞེ་རྩིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རང་ལུགས་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཡུལ་གང་ལ་དཔྱད་སྒོམ་དང་། གང་ལ་འཇོག་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པ་དང་མི་དཔྱོད་པར་འཇོག་པའི་སྒོམ་གཉིས་ཡོད་ན།

119

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

ལམ་ཇི་འདྲ་བ་ནི་དཔྱད་སྒོམ་ཡིན་ལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ནི་འཇོག་སྒོམ་ཡིན་ཞེ་ན་༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལན་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་བསྒོམ་པ་དང་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་རྙེད་དཀའ་བ་དང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་སོ། །༼བ༽ དེ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་དེ་དག་ལ་ནི་བློ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བའི་ཡིད་འཁུལ་ནུས་པ་རེ་དགོས་ཏེ་དེ་མེད་ན་དེ་དག་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་མ་གུས་པ་སོགས་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། བློ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པས་དཔྱད་ནས་བསྒོམ་པ་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། ཆགས་ཡུལ་ལ་སྡུག་པའི་མཚན་མ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མང་ན་འདོད་ཆགས་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་དང་། དགྲ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་མཚན་མ་མང་དུ་བསམས་ན་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ལམ་དེ་དག་སྒོམ་པ་ལ་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་མི་གསལ་འདྲ་ཡི། བློའི་འཛིན་སྟངས་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་དགོས་པས་དཔྱད་སྒོམ་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གང་ལ་འཇོག་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ་ནི་སེམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་གནས་སུ་མི་བཏུབ་པ་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཞག་པས་ཆོག་པའི་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པ་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་ན་སེམས་གནས་པ་སྐྱེར་མི་ཉན་པས་དེ་ལ་ནི་འཇོག་སྒོམ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་ནི་ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་མི་ཤེས་པའི་འཁྲུལ་བ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པར་མཁས་པ་ཡིན་ན་དཔྱད་སྒོམ་ཁོ་ན་བྱ་ལ། ཀུ་ས་ལིས་ནི་འཇོག་སྒོམ་ཁོ་ན་བྱའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ལྔ་ལས་མཁས་པ་དང་ཀུ་ས་ལིའི་སྒོམ་ལ་དཔྱད་འཇོག་གཉིས་ཀ་

120

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དགོས་པ་ནི་རེ་རེས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མཁས་པས་ཀྱང་ཞི་གནས་སོགས་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། ཀུ་ས་ལིས་ཀྱང་བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་སོགས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དཔྱད་འཇོག་གཉིས་ཀས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཁུངས་བཤད་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་གསུངས་ལ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཚུལ་དེས་བསྒོམ་པ་མེད་པའམ་ཉུངས་ན་ལམ་གྱི་སྲོག་དམ་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་མི་སྐྱེ་བ་དང་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཇེ་ཆེར་མི་འཕེལ་བས་ལམ་ལ་ས་ཆོད་ཅི་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ་ལམ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་ནང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལྟར། །ཞེས་སློབ་དཔོན་མ་ཁོལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྒོམ་ཉེས་པའི་རྟགས་བཤད་པ་ནི་དེའི་ཕྱིར་ལམ་ཇི་ཙམ་བསྒོམས་པ་ཙམ་དུ་བརྗེད་ངས་ཆེ་བས་དྲན་པ་རྟུལ་བ་དང་སྤང་བླང་འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་རྟུལ་དུ་འགྲོ་བར་སྣང་ན་ལམ་གོལ་བར་སོང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་ཀྱི་དཔྱད་སྒོམ་ལ་རག་ལས་པར་བཤད་པ་ནི། གཞན་ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཤེས་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དད་པའང་མང་པོར་འཕེལ་བ་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དུ་མ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་སྐྱོ་བ་མང་བ་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་སྒོ་དུ་མ་ནས་མཐོང་བས་དེ་ལ་དོན་གཉེར་དྲག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ངོ་མཚར་བའང་དུ་མ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་དག་ལ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་དང་འདུན་པ་དང་བརྩོན་པ་རྣམས་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་

121

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

རབ་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་ནས་བསྒོམ་པ་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པས་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ དཔྱད་སྒོམ་གྱི་ཚུལ་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་ངེས་པ་དྲང་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྒོམ་ལ་གོ་བ་ཆུང་བའི་མཁས་རློམ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ༼ང༽ ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལ་དཔྱད་སྒོམ་ལ་ངེས་པ་དྲང་བ་མི་རིགས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་གང་ཞིག །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པ་དང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྙམ་ནས་སྒོམ་གྱི་ཚུལ་ལ་གོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་རྣམས་ན་རེ། སོ་སོར་རྟོག་པས་དཔྱོད་པ་ཆེས་མང་བར་བྱས་ཏེ་

༼བ༽ དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་བསྐྱངས་ན་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་གེགས་སུ་འགྱུར་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། ༼བ༽ དེའི་ལན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཞག་པས་ཆོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔར་མ་གྲུབ་པ་གསར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན་དམིགས་པ་དུ་མ་ལ་དཔྱད་ན་དེ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་མ་གྲུབ་བར་དུ་དེ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོམ་ལ་འཇོག་སྒོམ་ཉིད་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྒྲུབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དཔྱད་སྒོམ་མང་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་གེགས་སུ་འདོད་ན་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབ་ལུགས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་གཏན་ནས་མ་གོ་བར་གསལ་ཏེ། འདི་ལྟར་དཔེར་ན། གསེར་དང་དངུལ་ནི་མགར་བ་མཁས་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མེར་བསྲེགས་ཤིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཆུར་བཀྲུས་ན་དྲི་མ་དང་སྙིགས་མ་ཐམས་ཅད་སྦྱངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་མཉེན་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བར་འགྱུར་བས། དེ་ནས་རྣ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཆ་ཅི་འདོད་འདོད་དུ་བསྒྱུར་བས་ཆོག་པ་བཞིན་དུ། སྔོན་ལ་ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་

122

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་ཉེས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་ནག་པོའི་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་”བསྒོམ1་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་པ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གདུང་བར་འགྱུར་བའམ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གསེར་མེར་བསྲེགས་པ་བཞིན་དུ་ནག་ཕྱོགས་རྣམས་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དྲི་མ་དེ་དག་སྦྱོང་ལ། བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བ་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡང་”བསྒོམ2་པ་སེམས་བརླན་པར་འགྱུར་བའམ་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གསེར་ཆུར་འཁྲུ་བ་ལྟར་དཀར་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ཡིད་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་དགའ་བར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་སེམས་རླན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་ན་ཞི་ལྷག་གང་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་ཡིད་གཏད་པ་ན་ཚེགས་མེད་པར་འགྲུབ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་དཔྱད་སྒོམ་ནི་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། དཔེར་ན། མགར་བའམ་མགར་བའི་སློབ་མ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་གང་གི་ཚེ་གསེར་རམ་དངུལ་ཞིག་དྲི་མ་དང་སྙིགས་མ་ཐམས་ཅད་སྦྱང་བའི་ཕྱིར། དུས་དུས་སུ་མེར་བསྲེགས་ཤིང་ཆུས་བཀྲུས་ན་རྒྱན་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་བྱ་བ་མཉེན་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་མགར་བའམ་མགར་བའི་སློབ་མ་མཁས་པ་དེ་དང་མཐུན་པའི་བཟོ་ཤེས་པ་དེས་མགར་དཔྱད་ཀྱིས་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཅི་འདོད་པ་དེར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྣལ་འབྱོར་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྒོམ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྒོམ་

123

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་

པས་ཀྱང་གང་གི་ཚེ་སེམས་དེ་བརྣབ་སེམས་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་དང་སྙིགས་མ་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོ་བར་བྱས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱས་ན། རྣལ་འབྱོར་བ་དེས་སེམས་དེ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་གང་དང་གང་དག་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དེ་དང་དེ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་འབྱོར་བ་དང་ཤིན་ཏུ་རྣལ་དུ་འབབ་པ་དང་མི་གཡོ་བ་དང་མི་འགུལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཇི་ལྟར་བསམས་པའི་དོན་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་སེམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བརྟན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་གཉིས་ཏེ། བྱིང་བ་དང་རྒོད་པའོ། །དེ་ལ་དཀོན་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཡོད་ན་བྱིང་བ་གཅོད་པར་ཤིན་ཏུ་སླ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོ་ནི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པ་ཡིན་པར་ཚད་ལྡན་དུ་མས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཡོད་ན་རྒོད་པ་གཅོད་པར་ཤིན་ཏུ་སླ་སྟེ། རྒོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་གཡེང་བ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་སྐྱོ་ཤས་བསྔགས་པར་གཞུང་དུ་མ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་

ལེན་ཚུལ་གོང་མའི་གསུང་དང་སྦྱར་བ་ནི་དེས་ན་བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་སྦྱོང་བ་ནས་འཇུག་སེམས་སྦྱོང་བ་མན་ཆད་ལ་ཇི་ཙམ་དུ་མང་དུ་བསྒོམས་པ་དེ་ཙམ་དུ་མཁས་པ་དགྱེས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་རྣམས་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འཇོག་སྒོམ་

124

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་མ་ཟད་དཔྱད་སྒོམ་རྣམས་ལའང་བྱིང་རྒོད་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བྱས་ལ་བསྐྱང་དགོས་ཤིང་། མན་ངག་འདི་པའི་བླ་མ་གོང་མ་མཁས་པ་རྣམས་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་འབོགས་པ་”དེས་1དམིགས་སྐོར་ལ་ངེས་ཤེས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་སྐབས་སུ་བབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་སེམས་ལ་བསྐོར་ནས་སྔ་མ་སྔ་མའི་གསུང་སྒྲོས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཏེ། མཐའ་དག་པར་འཆད་ཅིང་ཆོས་འཆད་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་ཉན་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་ན་ཆོས་གྲྭའི་བློའི་འཁུལ་འདྲ་བ་ལྐོག་ཏུ་བསམས་པ་ལ་འོང་དཀའ་གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་མད་པས། ད་རེས་དམིགས་པའི་སྐབས་ཡིན་ཟེར་ནས་འབུས་ཙམ་རེ་བྱར་མི་རུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་དུས་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་ཞེས་ཆོས་མང་དུ་བཤད་པ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྟུལ་པོའི་ཁྲིད་ཡིག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་འོན་ཀྱང་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་ཤེས་པ་སྲིད་མཐའ་རུ་སྣང་བས་སྐྱོང་རྒྱུ་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་རེ་ཡང་གུད་དུ་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དཔྱད་”སྒོམ་2གཅེས་པའི་ཚུལ་ནི། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་མི་འཆར་ནི་སྐྱོང་ཚུལ་འདི་ལ་ངེས་པ་རྙེད་མ་རྙེད་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་སྣང་ཞིང་སྡེ་སྣོད་ལ་མ་སྦྱངས་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེ་བ་ལ་རིང་དུ་སྦྱངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལམ་”བསྒོམ3་པའི་ཚེ་རང་གིས་གང་ལ་སྦྱངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་སྔ་མར་འོང་བར་སྣང་བས། རྒྱས་པར་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པར་འདུག་ནའང་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྨོས་སོ། །སྐྱོང་ཚུལ་ལ་ལོག་
1 ལམ་རིམ་དུ། དེའི་
2 བསྒོམ་ *སྒོམ་
3 ལམ་རིམ་དུ། སྒོམ་ *འདི་ལ་འབྲི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་འདུག་པས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

125

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རརྟོག་དགག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པ།

ད་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པའི་སློབ་མ་དེ་བླ་མས་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་པས། གཉིས་པ་བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྐུལ་བ་དང་། སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དལ་འབྱོར་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དོན་ཆེ་བ་བསམ་པ་དང་། རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པའོ། །

དལ་འབྱོར་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དལ་བ་དང་། འབྱོར་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་དལ་བ་ངོས་བཟུང་བ། མི་ཁོམ་པས་མི་ཁོམ་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས། ༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་༼བ༽ མཐུས་༼བ༽ བྱེ་བྲག་ཏུ་དུད་འགྲོ

༼བ༽ འི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་འགྲོ་བ་༼བ༽ བྱིང་ན་གནས་
པ་དང་ཁ་འཐོར་བ་སོགས་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་སྤྱིར་མི་ཁོམ་བརྒྱད་སྤོང་༼བ༽ བ་སྟེ་དེར་མི་སྐྱེ་ཞིང་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་ཁྲིམས་དེ་ཡིས་དལ་བ་༼བ༽ བརྒྱད་རྟག་ཏུ་རྙེད་༼བ༽ པར་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་ནི་དལ་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ནི་

༼བ༽ གང་ཞེ་ན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ༡ལོག་
པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་ ༢དུད་འགྲོ་ཉིད། ། ༣ཡི་དྭགས་ཉིད་དང་ ༤དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་། ། ༥རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་ ༦མཐའ་འཁོབ་ཏུ། ། ༧ཀླ་ཀློར་སྐྱེ་བ་གླེན་ཞིང་

126

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྐུགས་པ་ཉིད། ། ༨ཚེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་༼བ༽ བ་སྟེ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་མི་དལ་བའམ། མི་ཁོམ་༼བ༽ པའི་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། །དེ་དག་དང་བྲལ་༼བ༽ བའི་ཁོམ་པ་༼བ༽ འམ་དལ་བ་བརྙེས་༼བ༽ པའམ་མངོན་དུ་མཛད་ནས་ནི། །༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད། །༼བ༽ ཅེས་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལ་གདམས་པ་དེ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ལ་ཐུག་པས་དེ་བཟློག་ན་གཞན་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བར་དགོངས་པ་སྟེ་སྐྱེ་བ་འགགས་པས་འདི་ཀུན་འགག་པར་འགྱུར་

ཞེས་པ་ལྟར་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་འཁོར་རྣམ་བཞི་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་དང་།༼ང༽ འདི་ལ་ས་ཚིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའང་ཡོད་མོད་ཀྱང་འདིར་ནི་ཆོས་ཚིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བོད་འདི་ས་ཚིགས་ལྟར་ན་མཐའ་འཁོབ་ཡིན་ཞིང་ཆོས་ཚིགས་ལྟར་ནའང་ཁ་ཅིག་དགེ་སློང་མ་མེད་པས་མཐའ་འཁོབ་ཡིན་ཟེར། ཁ་ཅིག་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་སོགས་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་ཡང་འཁོར་རྣམ་བཞིའི་གཙོ་བོ་དགེ་སློང་ཕ་ཡིན་པས་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་དབུས་

ཡིན་གསུངས་སོ། །༼བ༽ ཡིད་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་གླེན་༼བ༽ པ་དང་ངག་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་ལྐུགས་༼བ༽ པ་དང་ཡན་ལག་དང་རྣ་བ་སོགས་མ་ཚང་བའི་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་དང་། ཚེ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དང་། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་༼བ༽ གནས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་༼བ༽ དང་བཞི་ལས། དང་པོ་གཉིས་དང་ཐ་མས་ནི་བླང་དོར་༼བ༽ གྱི་གནས་སྟོན་མཁན་མེད་པར་ཤེས་པར་མི་ནུས་ལ་གསུམ་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་མི་མོས་པའོ། །ངན་སོང་གསུམ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ལ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་༼བ༽ བར་མཚམས་མེད་པར་མནར་བས་༼བ༽ སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པ་དང་། ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་འགྲེལ་པར་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་གཟུགས་མེད་པ་གཉིས་ལ་བཤད་

127

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རཅིང་། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཏམ་ལས་འདོད་པའི་བྱ་བས་རྟག་ཏུ་གཡེངས་པའི་འདོད་ལྷ་ལ་བཤད་དེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་དེར་སྐྱེས་མ་ཐག་དང་འཆི་བའི་ཚེ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་འགགས་ནས་བསྐལ་ཆེན་མང་པོར་གནས་པར་མངོན་པ་ནས་གསུངས་སོ། །གཟུགས་མེད་ན་ཡོད་པའི་འཕགས་པ་མི་ཁོམ་པར་མི་རིགས་པས་དེར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ནི་ཐར་ལམ་བསྒྲུབ་པའི་སྐལ་བ་མེད་པས་མི་ཁོམ་པའོ། །རྟག་ཏུ་གཡེངས་པའི་འདོད་ལྷ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །༼ང༽ ཞེས་པས་གཟུགས་མེད་དང་འདོད་ལྷའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་མི་ཁོམ་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་དག་ལ་མི་ཁོམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བཤེས་སྤྲིངས་འགྲེལ་པ་ལས། གནས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཏུ་དགེ་བ་བྱ་བའི་དལ་བ་མེད་པས་ན་མི་ཁོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་འབྱོར་པ་ལ་༼ཇ༽ རང་འབྱོར་གཞན་འབྱོར་གཉིས་ལས།༼ཇ༽ དང་པོ་ལ་དངོས་དང་སྒྲ་བཤད་གཉིས་ལས་དང་པོ་རང་འབྱོར་ལྔ་ནི། མི་ཉིད་དབུས་སྐྱེས་དབང་པོ་ཚང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། །ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་དབུས་སུ་སྐྱེས་པ་ནི་འཁོར་རྣམ་བཞི་རྒྱུ་བ་ཡོད་སར་སྐྱེས་པའོ། །དབང་པོ་ཚང་བ་ནི་གླེན་ལྐུགས་སུ་མ་སོང་ཞིང་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དང་མིག་རྣ་སོགས་ཚང་བའོ། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ་ནི་མཚམས་མེད་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གནས་ལ་དད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གནས་འདུལ་བ་ལ་དད་པ་སྟེ་འདུལ་བ་ནི་འདིར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི་ལྔ་པོ་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡིན་པས་རང་གི་

128

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འབྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་སྒྲ་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དམ་ཆོས་སྟོན། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བ་འོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱོན་པའམ་འབྱུང་བ་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཚོགས་བསགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་༼ང༽ ནི་ཞོ་ཡི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ་གནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་དང་། རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའོ། །དང་པོ་ནི། ལོངས་སྐུའི་གནས་འོག་མིན་དང་། སྤྲུལ་སྐུའི་གནས་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་དང་། གཉིས་པ་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཉིད་དོ་ཟེར། ལ་འདུག་སྟེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའོ། །དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་སམ་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའོ། །ཆོས་བསྟན་པ་གནས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་བསྟན་པ་ནས་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་བར་དུ་དོན་དམ་པའི་དམ་ཆོས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་མ་ཉམས་པའོ། །ཆོས་གནས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་མཐུ་ཡོད་པར་རིག་ནས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའོ། །གཞན་གྱི་ཕྱིར་སྙིང་བརྩེ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱིན་པ་པོ་དང་སྦྱིན་བདག་གིས་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་སྟེར་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་ནི་དེ་ལྔ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡིན་པས་གཞན་འབྱོར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ནི་ཉན་ས་ལས་བཤད་པའི་གཞན་འབྱོར་བཞི་ནི་ད་ལྟ་མ་ཚང་བར་སྣང་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་དང་ཆོས་བསྟན་པ་རྣམས་གནས་པ་དང་ཆོས་གནས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ནི་རྗེས་མཐུན་པ་”ཚར1་དུ་རུང་ངོ་། །༼ང༽ འདིའི་གཞུང་གི་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཚང་

129

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རདངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ཏེ་ཞལ་བཞུགས་པ་སངས་རྒྱས་དེའམ་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་བཞིན་པ། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ། སངས་རྒྱས་སམ་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པས་གང་ཟག་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་སོགས་མཐོང་བས་མིག་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་གདུལ་བྱ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་ལེགས་འོངས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་དང་སྦྱིན་བདག་སོགས་གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་ཆོས་གོས་སོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྟེར་བ་དང་ལྔར་གསུངས་པའི་དང་པོ་”བཞི་ནི་1སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ལ་བྱེད་པར་འདུག་པས་ད་ལྟ་རང་ཅག་ལ་དངོས་སུ་ཚང་བ་དཀའ་ཡང་དོད་ཐུབ་རྩིས་པས་ཆོག་པས་གཞན་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཚང་བའི་གོ་ཆོད་པར་ཡོད་ཅེས་གསུངས།

དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བསམ་པ།

གཉིས་པ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་བདུན་ལས་དང་པོ་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དུད་འགྲོ་ལྟར་མི་རིགས་པ་ནི། གཏན་གྱི་བདེ་བ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་རྣམ་དག་བསྒྲུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་མ་ཤི་ཚུན་ཆོད་ཀྱི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ཙམ་ལ་བརྩོན་པ་ནི་དུད་འགྲོ་ལའང་ཡོད་པས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་དུད་འགྲོ་དང་འདྲ་སྟེ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཇི་ལྟར་གླང་བུ་ཁྲོན་ཟབ་ཁ་ནས་འཁྲུངས་པ་ཡི། །རྩྭ་ལོ་ཁམ་འགའ་ལ་ནི་ཡིད་ནི་ཆགས་གྱུར་ནས། །རྙེད་པ་གྲུབ་པ་མེད་པར་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟར། །འཚོ་བའི་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཏེ་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་

༼བ༽ བ་དང་ལྡན་༼བ༽ པར་འདོད་༼བ༽ ནས་
དེའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའང་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྟེན་དེས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྒྲུབ་ནུས་པས་ལྷས་ཀྱང་སྨོན་པ་ནི། སྤྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
1 བཞིན་ *བཞི་ནི་

130

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྒྲུབ་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བསྒྲུབ་པ་ནི་རྟེན་གང་རུང་རུང་གིས་མི་ཆོག་པས་སྔར་བཤད་པའི་རྟེན་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཐོབ་དགོས་ཏེ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། ༼ཇ༽ ལམ་གཞན་སྒྲུབ་པ་དང་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བ་ལ་མིའི་རྟེན་དང་རྟེན་གཞན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་ཟད། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས་མིའི་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྟོབས་ཆེན་སྐྱེ་བའི་ཚོད་ཙམ་འགྲོ་བ་གཞན་ལྷ་ཀླུ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི་བདེ་༼བ༽ བར་གཤེགས་༼བ༽ པའི་སར་འགྲོ་བའི་ལམ་༼བ༽ སྦྱིན་སོགས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བ་༼བ༽ མ་ལུས་པ་མྱུར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འདྲེན་པར་ཆས་༼བ༽ པར་གྱུར་ཅིང་། །༼བ༽ དེ་ཡང་རང་གཅིག་པུས་ཁུར་ཁྱེར་བའི་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཆེན་༼བ༽ པོ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཡིས་༼བ༽ རྟེན་ལ་རྙེད་པ་གང་ཡིན་པ༼བ༽ འི། །ལམ་དེ་༼བ༽ འདྲ་ལྷ་དང་ཀླུ་ཡིས་རྙེད་༼བ༽ “པ1་མིན་༼བ༽ ལ་ལྷ་མིན་དང་། །མཁའ་ལྡིང་རིག་འཛིན་མིའམ་ཅི་དང་ལྟོ་འཕྱེས་༼བ༽ ཀྱང་རྟེན་དེ་ལ་རྙེད་པ་མིན། །ཞེས་དང་། མངལ་དུ་
འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། མིར་སྐྱེས་ནའང་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྡན་ཡང་གནས་མཆོག་ཡིན་པས་བསྐལ་པ་བྱེ་བར་ཡང་རྙེད་དཀའོ། །ལྷ་དག་འཆི་བ་ནའང་ལྷ་གཞན་དག་ཁྱོད་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག །༼བ༽ ཅེས་སྨོན་ལམ་འདེབས་པའི་བདེ་འགྲོ་ནི་མིའི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་འདི་ལ་སྨོན་གནས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་མཆོག་ཡིན་ཚུལ་ནི་གཞན་ཡང་སྔོན་མིའི་རྟེན་ལ་ལམ་ལ་སྦྱངས་པའི་བག་ཆགས་འཐུག་པའི་འདོད་ལྷ་ཁ་ཅིག་དང་པོར་བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་དང་པོར་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། འདོད་ལྷ་ཕལ་ཆེར་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་གསུངས་པས་ལམ་ཐོག་མར་བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་མི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
1 པར་ *པ་

131

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བས་གླིང་གསུམ་གྱི་རྟེན་བསྔགས་ལ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཛམ་བུ་གླིང་བའི་རྟེན་བསྔགས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དེ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱས་པས་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་སྐྱེ་ཚུལ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི་དེས་ན་འདི་འདྲ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་འདི་བདག་གིས་ཅིའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་མེད་པར་བྱ། འདི་དོན་མེད་དུ་བྱས་ན་ནི་རང་གིས་རང་བསླུས་པ་དང་རྨོངས་ཚབས་འདི་ལས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་ཀྱི་འཕྲང་མང་པོ་ལ་བརྒྱུད་བརྒྱུད་དེ་ལན་ཅིག་ཙམ་ཐར་པ་འདི་དོན་མེད་དུ་བྱས་ནས། ཡང་གནས་དེ་དག་ཏུ་ལོག་ནས་འགྲོ་ན་ནི་རིག་སྔགས་ཀྱིས་རྨོངས་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་བདག་ནི་སེམས་མེད་པར་གྱུར་པའོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དཔའ་བོས། ༼བ༽ མི་ལུས་གང་ཞིག་ཐོབ་ན་འཁོར་བ་ཡི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་༼བ༽ ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྲུན། །༼བ༽ བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་དཔལ་གྱི་ས་བོན་མཆོག །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལས་ལྷག་པའི། །ཡོན་ཏན་རྒྱུན་༼བ༽ མི་འཆད་པའི་རྟེན་གྱི་མི་རྣམས་ནི། །༼བ༽ བློ་ལྡན་སུ་ཞིག་༼བ༽ སྐྱེ་བ་འདིར་༼བ༽ རྟེན་དེ་འབྲས་༼བ༽ བུ་མེད་༼བ༽ པར་བྱེད། །༼བ༽ “དེ

1 བྱེད་མི་རིགས་

ཅེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། འདི་འདྲའི་དལ་བ་རྙེད་གྱུར་ནས། །བདག་གིས་དགེ་གོམས་མ་བྱས་པ། །འདི་ལས་བསླུས་པ་གཞན་མེད་དེ། །འདི་ལས་རྨོངས་པའང་གཞན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་བདག་གིས་དེ་རྟོགས་ནས། །རྨོངས་པས་ཕྱིས་ཀྱང་སྒྱིད་ལུག་ན། །འཆི་བར་འགྱུར་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། །མྱ་ངན་ཆེན་པོ་ལྡང་བར་འགྱུར། །དམྱལ་མེ་བཟོད་དཀས་ཡུན་རིང་དུ། །བདག་གི་ལུས་ལ་བསྲེགས་གྱུར་ན། །འགྱོད་པ་མི་བཟད་མེ་འབར་བས། །སེམས་གདུང་འགྱུར་བར་གདོན་མི་ཟ། །ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་

1 སྟེ་ *དེ་

132

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཕན་པའི་ས། །ཅི་ཞིག་ལྟར་”ཏེ་1རྙེད་༼བ༽ དཀའ་དཀའ་ལྟར་གྱུར་ནས། །བདག་ཉིད་ཤེས་དང་ལྡན་བཞིན་དུ། །ཕྱིར་ཡང་དམྱལ་བ་དེར་ཁྲིད་ན། །སྔགས་ཀྱིས་རྨོངས་པ་བྱས་པ་བཞིན། །བདག་ལ་འདིར་སེམས་མེད་དུ་ཟད། །ཅིས་རྨོངས་བདག་ཀྱང་མ་ཤེས་ཏེ། །བདག་གི་ཁོང་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་བསྒོམ་པས་མྱོང་བ་ཇི་འདྲ་བ་སྐྱེ་བ་བླ་མ་སྔ་མའི་རྣམ་ཐར་དང་སྦྱར་བ་ནི། ༼བ༽ དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་སྤྱན་སྔ་བ་ལ། དལ་བ་འབྱོར་བ་མིའི་ལུས་ཐོབ་པ་དྲན་ནམ་གསུང་བ་དང་། སྤྱན་སྔ་ཡང་ཐུགས་དམ་ལ་འཇུག་རེས་ཀྱིས། གང་༼བ༽ གི་ཚེ་༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་༼༽ དུ་འཇུག་༼བ༽ ཏུ་ཡོད་ཅིང་མཐུན་༼བ༽ རྐྱེན་ཚང་བའི་སྐབས་སུ་ད་ལྟ་གནས་ ”པས2། །གལ་ཏེ་འདི་༼བ༽ འདྲའི་དུས་སུ་བདག་༼བ༽ ཉིད་ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་མི་ལྟུང་བར་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། །༼བ༽ ཕྱིས་གཡང་སར་ལྷུང་༼བ༽ ཚར་བས་གཞན་དབང་༼བ༽ དུ་འཇུག་༼བ༽ དགོས་པར་འགྱུར་བ༼བ༽ འི་ཚེ། །དེ་ལས་ཕྱིས་ནས་༼བ༽ གཞན་གང་གིས་སློང་བར་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་མི་འགྱུར་ཞེས་འཇུག་པ་ནས་གསུངས་པ་དེ་ལན་རེ་རེ་བཏོན་ནས་ཐུགས་དམ་མཛད་པ་ལྟར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བློ་དམན་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་གུད་དུ་བྱས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཐར་ཐུག་ལ་”བལྟོས་3ཏེ་དོན་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་སྐབས་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་མངོན་མཐོའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟེན་འདིས་བདེ་བླག་ཏུ་བསྒྲུབ་ནུས་ལུགས་རྣམས་ཀྱང་བསམ་མོ། །དེ་ལྟར་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་བལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བའི་རྟེན་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཉིན་མཚན་དུ་མ་འབད་པར་ཆུད་གཟན་ན་རིན་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྟེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། པ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ལྟོས་ *འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་བས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

133

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རཔོ་ཆེའི་གླིང་ནས་ལག་སྟོང་དུ་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་མར་ཡང་བདེ་བས་ཕོངས་པར་འགྱུར་ཞིང་དལ་བའི་རྟེན་མི་འཐོབ་ལ་དེ་མ་ཐོབ་ན་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བས་དེ་བས་བསླུས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་བསམ་སྟེ། འཕགས་པ་དཔའ་བོས། ༼བ༽ མི་གང་ཞིག་༼བ༽ ད་ལྟ་དགེ་བས་ཕྱུག་པའི་མི་༼བ༽ ཡི་ལུས། །སྔོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་༼བ༽ དུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཐོབ་ནས། །༼བ༽ སྐྱེ་བ་འདིར་ནི་

༼བ༽ བླང་དོར་ལ་རྨོངས་པས་
༼བ༽ ཕྱི་མར་ཕན་པའི་བསོད་ནམས་༼བ༽ ཀྱི་གཏེར། །ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་གསོག་པ། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་༼བ༽ པའི་གནས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་མྱ་ངན་༼བ༽ གྱི་ཁང་པར་འཇུག །༼བ༽ པར་འགྱུར་ཏེ་དཔེར་ན་རིན་ཆེན་གླིང་ཕྱིན་ཚོང་པ་ནི། །ལག་པ་སྟོང་པས་རང་ཁྱིམ་༼བ༽ དུ་འཁོར་བ་བཞིན་༼བ༽ དུ། །དེ་ཡང་སྔར་མི་ལུས་ཐོབ་པ་ཡང་དགེ་བཅུའི་དབང་གིས་ཡིན་པས་ད་དུང་དགེ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་མེད་པར། །ཕྱི་ནས་ཡང་ནི་

༼བ༽ མི་ལུས་

ཐོབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་༼བ༽ ལ། །མི་

༼བ༽ ལུས་མ་ཐོབ་པར་༼བ༽ ཡང་བདེ་བ་ནི། །ཇི་ལྟར་
༼བ༽ ཡོད་དེ་མེད་དོ་དེ་

༼བ༽ ལྟར་བདེ་

༼བ༽ བ་མེད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་༼བ༽ ཡིན་ལ། །དེ་བས་༼བ༽
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་བསླུས་༼བ༽ པ་གཞན་ཡོད་༼བ༽ པ་མིན་༼བ༽ ལ། །དེ་ལས་མཆོག་ཏུ་རྨོངས་པ་༼བ༽ ཡང་གཞན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སྐྱོང་ཚུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་དང་བཅས་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསམས་པའི་མཐར་ཡང་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདི་ལ་གླ་རྔན་བྱིན་ནས་ནི། །ད་ནི་རང་གི་དོན་བྱེད་ཆུག །ཕན་པ་མེད་པར་འདི་ལ་ནི། །ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མི་ཡི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ། །གྲུ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྙེད་དཀའ་བས། །རྨོངས་པ་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་ལས་ཀྱང་། སྲིན་བུས་ཕྱག་འཚལ་རྐྱང་ལ་ཞོན། །གཙང་

134

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་ཉ་དང་སྨེའུ་ཟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམས་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་བསྐྱེད་དོ། །

དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ།

གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་རྙེད་དཀའི་དཔེ་དང་། དེ་ལྟར་རྙེད་དཀའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྒྲུབ་མཁན་དཀོན་པ་དང་། ངན་འགྲོ་ནའང་སྡིག་པ་གསར་”སོགས་1ཆེ་ཚུལ་དང་། དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དང་། མྱོང་བའི་ལག་རྗེས་དང་། ཁྱད་པར་བཞི་ལྡན་དུ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། བློ་དམན་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་གུད་དུ་བྱས་པ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི།དེ་ལྟ་བུའི་དལ་བ་དེ་ཡང་། ལུང་གཞི་ལས། ངན་འགྲོ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་༼བ༽ སླར་ངན་འགྲོ་དེར་སྐྱེ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོའི་རྡུལ་༼བ༽ འདྲ་བ་དང་། དེ་ནས་༼བ༽ ཤི་འཕོས་ཏེ་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ནི་༼བ༽ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཕྱག་གི་སེན་མོའི་རྩེ་མོས་བླངས་པའི་རྡུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། བདེ་འགྲོ་༼བ༽ ལྷ་མི་གཉིས་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོ

༼བ༽ འི་རྡུལ་དང་། དེ་
༼བ༽ གཉིས་ནས་༼བ༽ ཤི་འཕོས་ཏེ་སླར་ཡང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ནི་ཕྱག་སེན་གྱི་རྩེ་མོས་བཞེས་པའི་རྡུལ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་གཉིས་ཀ་ནས་རྙེད་པར་དཀའ་འོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྙེད་དཀའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།དེ་ཙམ་དུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་རང་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། ༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཕལ་མོ་ཆེར་ན་མི་རྣམས་ནི། །དམ་པ་མ་ཡིན་༼བ༽ པའི་ལས་མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་༼བ༽ སུ་འཛིན། །༼བ༽ པ་སྟེ་དེ་ལ་གཞོལ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སོ་”སོ་2སྐྱེ་བོ་རྣམས། །ཕལ་ཆེར་༼བ༽ ཤི་འཕོས་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། གསོག
2 ལམ་རིམ་དུ། སོའི་

135

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རནས་ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་༼བ༽ བ་ཤས་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེ་འགྲོ་མི་ལ་སོགས་པའང་ཕལ་ཆེར་དམ་པ་མིན་པ་མི་དགེ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མང་ལ་དེས་ཀྱང་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་རེ་རེས་ཀྱང་བསྐལ་པར་མནར་མེད་དུ་གནས་དགོས་ན། སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྔོན་བསགས་པའི་སྡིག་པ་འབྲས་བུ་མ་”བྱུང་1ཞིང་གཉེན་པོས་མ་བཅོམ་པ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངན་འགྲོར་བསྐལ་པ་དུ་མར་གནས་དགོས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་དཀོན་པ་ནི། དེ་ལྟ་ནའང་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་འདག་ངེས་སུ་སྦྱོང་ཞིང་། གསར་དུ་འཇུག་པའི་སྒོ་སྡོམ་པར་བྱེད་ན་བདེ་འགྲོ་མི་དཀོན་ནའང་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་ལ་ངན་འགྲོར་སོང་ན་དགེ་བ་ནི་མི་བྱེད་ལ་སྡིག་པ་ནི་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པས་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཡང་བདེ་འགྲོའི་མིང་ཡང་མི་ཐོས་པའི་ཕྱིར་རྙེད་པར་དཀའ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདག་གི་སྤྱོད་པ་འདི་འདྲས་ནི། །མི་ཡི་ལུས་ཀྱང་འཐོབ་མི་འགྱུར། །མི་ལུས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ན། །སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་དགེ་བ་མེད། །གང་ཚེ་དགེ་སྤྱད་སྐལ་ལྡན་ཡང་། །དགེ་བ་བདག་གིས་མ་བྱས་ན། །ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་རྨོངས་པ། །དེ་ཚེ་བདག་གི་ཅི་བྱར་ཡོད། །དགེ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱས་ལ། །སྡིག་པ་དག་ཀྱང་ཉེར་བསགས་ན། །བསྐལ་པ་བྱེ་བ་བརྒྱར་ཡང་ནི། །བདེ་འགྲོའི་སྒྲ་ཡང་ཐོས་མི་འགྱུར། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་གྱིས། །རྒྱ་མཚོ་ཆེར་གཡེངས་གཉའ་ཤིང་གི །བུ་གར་རུས་སྦལ་མགྲིན་ཆུད་ལྟར། །མི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐོབ་དཀར་གསུངས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་བྱས་སྡིག་པས་ཀྱང་། །བསྐལ་པར་མནར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཕྱུང་

136

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་གནས་འགྱུར་ན། །ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྡིག་གིས། །བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ངན་འགྲོ་ན་ཡང་སྡིག་ཆེ་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ན་སྔོན་གྱི་ལས་ངན་པ་རྣམས་ཟད་ནས་ཡང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བས་ཐར་བར་མི་དཀའོ་སྙམ་ན། སྡུག་བསྔལ་དེ་མྱོང་བཞིན་དུ་སྡིག་པ་འཕྲལ་འཕྲལ་ལ་གསོག་པས་ངན་འགྲོ་ནས་ཤི་འཕོས་ཀྱང་ངན་འགྲོར་བརྒྱུད་དགོས་པས་ཐར་བར་དཀའ་སྟེ། ༼བ༽ ཚེ་སྔ་མར་བསགས་པའི་ལས་དེ་ཙམ་༼བ༽ གྱི་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་མྱོང་༼བ༽ བར་གྱུར་ནས། །༼བ༽ ལས་དེའི་ནུས་པ་ཟད་ན་གང་ཟག་དེ་ནི་༼བ༽ ངན་འགྲོ་ལས་རྣམ་༼བ༽ པར་ཐར་༼བ༽ པར་འགྱུར་སྙམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། །”༼༽ 1རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་༼བ༽ སྔར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ནི་མྱོང་བཞིན་དུ་༼བ༽ ཡང་། །སྡུག་བསྔལ་གཞན་གྱི་རྒྱུའི་སྐབས་ཀྱི་སྡིག་པ་གཞན་དག་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །༼བ༽ བ་སྟེ་གསར་དུ་གསོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྙེད་དཀའ་བ་བསམས་པའི་མཐར་ཡང་རྟེན་འདི་ཉེས་སྤྱོད་ལ་བཀོལ་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆུད་ཟོས་པར་བལྟས་ལ་དམ་ཆོས་བསྒྲུབ་པས་དུས་འདའ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་བསྐྱེད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེར་གནས་གཉའ་ཤིང་བུག་པ་དང་། །རུས་སྦལ་ཕྲད་པ་བས་ཀྱང་དུད་འགྲོ་ལས། །མི་ཉིད་ཆེས་ཐོབ་དཀའ་བས་མི་དབང་གིས། །དམ་ཆོས་སྤྱད་པས་དེ་འབྲས་མཆིས་པར་མཛོད། །༼བ༽ དུད་འགྲོ་ལས་ཚེ་འཕོས་ནས་མི་ལུས་ཐོབ་དཀའ་བར་གསུངས་པ་འདི་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་ཡང་སྦྱོར་རོ། །གང་ཞིག་གསེར་སྣོད་རིན་ཆེན་སྤྲས་པ་ཡིས། །ངན་སྐྱུགས་འཕྱག་པར་འགྱིད་པ་དེ་བས་ཀྱང་། །གང་ཞིག་མི་རུ་སྐྱེས་ནས་སྡིག་པའི་ལས། །བགྱིད་པ་དེ་ནི་ཆེས་རབ་བླུན་པ་ལགས། །ཞེས་

1 ༼ཇ༽ * ༼༽

137

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རདང་། སློབ་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། མི་ཡི་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་རྙེད་གྱུར་ནས། །༼བ༽ སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚོ་མཐར་འབྱིན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ས་བོན་འདེབས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་༼བ༽ གཉེར་བྱ་འདི་ཐོབ་ན་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བརྣག་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་བརྟུན་ཏེ་༼བ༽ འམ་བརྩོན་པའི་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་བསྒྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དམིགས་རྣམ་དེ་བསྐྱངས་པའི་ལག་རྗེས་ནི། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་སྤྱན་སྔ་ལ་བག་རེ་ཕྱོགས་༼བ༽ ཞེས་པ་འཆག་པའི་སྤྱོད་ལམ་རེ་ཡང་གྱིས་གསུང་བ་ལ་དེ་ལྟར་འཚལ་བ་ལ་༼བ༽ སྟེ་བྱེད་དགོས་རྒྱུར་འདུག་པ་ལ་མ་བྱས་པ་ནི་དལ་འབྱོར་འདི་རྙེད་པར་དཀའ་བས་༼བ༽ དེ་བསམ་པ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། འཕན་ཡུལ་ན་རྨའི་ཕྱྭ་མཁར་བྱ་བ་༼བ༽ མཁར་རྩེ་ཟེར་བ་འདི་ཡིན་གསུང་རྡོས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དགྲས་ཕྲོགས་ནས་ཡུན་རིང་ཞིག་ཁ་ཉེན་པོར་སོང་བས། རྒད་པོ་ཞིག་མཁར་དེས་གདུངས་ཡོད་པ་ལ་ལན་ཅིག་མཁར་དེ་ཐོབ་ཟེར་བ་ཐོས་པས་འགྲོ་མི་ནུས་བཞིན་དུ་མདུང་ཞིག་བཟུང་ནས་བཤལ་དྲུད་བྱེད་ཅིང་རྨའི་ཕྱྭ་མཁར་ཐོབ་པ་འདི་རྨི་ལམ་མིན་ན་རུང་སྟེ་ཟེར་བ་ལྟར། དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་ལའང་དེ་ལྟ་བུའི་དགའ་བ་རྙེད་ནས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དགོས་ཞེས་པོ་ཏོ་བ་གསུང་བ་ལྟར་བློ་དེ་ལྟ་བུ་རྙེད་རྙེད་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་ཁྱད་པར་བཞིས་སྒོམ་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟར་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་བཞི་བསམ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་༡བསྒྲུབ་དགོས་པ་ནི། ༼བ༽ དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་ཞེས་པ་ཡང་ཐབས་གཞན་གྱིས་མི་ལོན་པས་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཁོ་ནས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གྲུབ་ན་ལེགས། མ་གྲུབ་ཀྱང་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའང་དམ་པའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ༢བསྒྲུབ་ནུས་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟ་ནའང་བདག་གིས་བསྒྲུབ་ཨེ་ནུས་མི་ཤེས་སྙམ་ན་ནུས་ཏེ་ཕྱིའི་རྐྱེན་བཤེས་གཉེན་དང་

138

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནང་གི་རྐྱེན་དལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ༣དེ་ཡང་ཚེ་འདིར་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ནའང་ཚེ་འདིར་མ་སྒྲུབ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པས་ཆོག་མོད་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མིན་ཏེ་འདིར་མ་བསྒྲུབས་ན་སྐྱེ་བ་དུ་མར་དལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ༤ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ནི། ༼བ༽ ཚེ་འདིར་སྒྲུབ་དགོས་སུ་ཆུག་ཀྱང་དལ་ཁོམ་དང་བསྟུན་པས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གསུམ་པས་ནི་སྐྱེ་བ་རྟིང་མ་རྣམས་སུ་ཆོས་བྱའོ་སྙམ་ནས་འདོར་བའི་ལེ་ལོ་འགོག་ལ། བཞི་པས་ནི་ཚེ་འདིར་བསྒྲུབ་དགོས་ཀྱང་ལོ་དང་ཟླ་བ་དང་ཞག་སྔ་མ་རྣམས་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་བསྒྲུབས་པས་ཆོག་སྙམ་ནས་མི་འཇུག་པའི་ལེ་ལོ་འགོག་པས་དེ་གཉིས་མྱུར་དུ་བསྒྲུབ་པར་བསྡུས་ནས་གསུམ་དུ་བྱས་ཀྱང་ཆོག་གོ །དེ་ལྟར་ན་འཆི་བ་དྲན་པ་ནི་འདིར་ཡང་འབྲེལ་མོད་འོན་ཀྱང་ཚིག་ཚོགས་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་སྐྱོང་ཚུལ་གུད་དུ་བྱས་པ་འདི་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་བསམ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་བསམས་ན་བློའི་འཁུལ་ཆེ་བས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བསམས་ལ། དེ་ཙམ་མ་ནུས་ན་དལ་འབྱོར་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྒོ་ནས་དོན་ཆེ་ལུགས་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་ཚུལ་༼ཇ༽ དང་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པ་རེ་སྔར་བཤད་པ་ནས་བླངས་ལ་བསྒོམ་མོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དུ་བསམ་ཚུལ་དེ་ལ་༼ཇ༽ གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ༼ཇ༽ འི་ཚུལ་བསམ་པ་ནི། སྤྱིར་བདེ་འགྲོ་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་པ་ལའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྣམ་དག་སྣ་གཅིག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དལ་འབྱོར་ཚང་བ་ཐོབ་པ་ལ་༼བ༽ མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་མེད་ན་དལ་འབྱོར་གྱི་ངོ་བོ་མི་ཐོབ། དེ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་གྲོགས་མེད་ན་རྟེན་དེ་

139

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རལ་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་མི་འབྱུང་། དེ་ཡོད་ཀྱང་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚམས་སྦྱོར་མེད་ན་དམ་པའི་ཆོས་དང་མི་འཕྲད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་གཞི་བཟུང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་གྲོགས་བྱས། སྨོན་ལམ་དྲི་མ་མེད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་སོགས་དགེ་རྩ་མང་པོ་ཞིག་དགོས་ན་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་པའང་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བར་སྣང་བས་དེ་ལ་དཔགས་ནས་འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་སྤྱི་དང་༼ཇ༽ ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བའི་རྟེན་ཁྱད་པར་བ་རྙེད་དཀའ་བར་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་ནི། རིགས་མི་མཐུན་ངན་འགྲོ་རྣམས་ལ་བལྟོས་ཏེ་བདེ་འགྲོ་ཙམ་ཡང་སྲིད་མཐར་སྣང་ལ། རིགས་མཐུན་བདེ་འགྲོ་ཙམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དལ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཆེས་དཀོན་པ་བསྒོམ་པའོ། །༼ཇ༽ དབྱར་དུས་རྩྭ་ཕུང་གཅིག་གི་སྟེང་གི་འབུ་སྦྲང་ཁོ་ན་ལ་བལྟོས་ནས་ལྷ་མིའི་ལུས་སྲིད་མཐར་སྣང་ཞིང་བདེ་འགྲོ་ཐོབ་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བའི་རྟེན་ཁྱད་པར་བ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་དང་དེ་བཞིན་དུ་མི་ལུས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་མ་ཞུགས་དང་དེ་ལའང་ཆོས་དང་མཐུན་མི་མཐུན་སོགས་བསམ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དགེ་བཤེས་དོལ་བས་འདི་ལ་ནན་ཆེར་མཛད་པས་ཆོས་གཞན་ཀུན་དེས་སྣ་དྲངས་ནས་བྱུང་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས་འབད་པར་བྱའོ། །

སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་འདུ་བའི་ཚུལ་དང་། ༼བ༽ རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས། གང་ཞིག་རྟོགས་ན་མདོ་ཡི་བརྗོད་བྱའི་དོན། །ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་གནད་གྲོལ་བ། །སྐྱེས་བུ་

140

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
གསུམ་གྱི་གདམས་ངག་འདི་ཡིན་ནོ། །གསུང་རབ་སྤྱི་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བ་ཡི། །གལ་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་འདིར་བཤད་ཅིང་། །སྔགས་དང་བསྟུན་ནས་གཞུང་འགྲེལ་གཞན་དུ་འཆད། །ཅེས་འབྱུང་ཞེས་གོང་མ་གསུང་

ངོ་། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའོ། །

སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་འདུ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པར་འདུ་ཚུལ་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དང་བར་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་དང་ཐ་མར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཡིན་པས། ཆོས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ནི་གཉིས་ཏེ་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུས་མངོན་མཐོ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་བསྒྲུབ་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དངོས་སམ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་སྐོར་དུ་འདུ་སྟེ། ༼བ༽ ཚེ་འདིའི་རང་བདེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་ནི་ཕལ་པའམ་ཙམ་པོ་བ་ཡིན་པས་འདིར་བགྲང་རྒྱུའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཚེ་འདི་ལ་ཆེས་ཆེར་མི་བྱེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་དེའི་རྒྱུ་རྣམས་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། ༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་ཐབས་ནི་གང་དག་གིས། །འཁོར་བའི་བདེ་བ་༼བ༽ ལྷ་མིའི་དབང་ཕྱུག་ཙམ་༼བ༽ སྒྲས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་སྡིག་སྤོང་དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་གཅོད་དག་ལ། །རང་ཉིད་༼བ༽ ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་༼བ༽ བར་བྱེད་པ༡། །༣སྐྱེས་བུ་༢དེ་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ནང་

141

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རནས་སྐྱེས་བུ་༤ཐ་མར་༼བ༽ ཏེ་ཆུང་བར་ཤེས་༼བ༽ པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འབྲིང་གིས་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་ངེས་ལེགས་ལ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་གྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ངོ་། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དངོས་སམ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་སྐོར་དུ་འདུ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ནི་སྲིད་པ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་རང་གི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱར་བྱས་ཏེ་དེའི་ཐབས་ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། ༼བ༽ སྡུག་བདེན་སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བའི་བདེ་༼བ༽ བ་ལ་༼བ༽ སྐྱོ་བས་རྒྱབ་༼བ༽ ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་། །༼བ༽ འཁོར་བའི་རྒྱུ་སྡིག་པ་༼བ༽ ཀུན་འབྱུང་བའི་ལས་ལས་༼བ༽ ལམ་བདེན་ལྡོག་༼བ༽ པའི་བདག་ཉིད། །༼བ༽ ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་རང་༼བ༽ ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་འགོག་བདེན་ཞི་༼བ༽ བ་ཐར་པ་ཙམ་༼བ༽ འདིའི་ཙམ་སྒྲས་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བ་འཛིན་པ་དང་སྡིག་སྤོང་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་གཅོད་དོན་༼བ༽ དུ་གཉེར་༡༼བ༽ བ། །༣སྐྱེས་བུ་༢དེ་ནི་༤འབྲིང་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལས་བརྩམས་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་དུ་འདུའོ། །

༼ཇ༽ བཞི་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་ཇོ་བོས་སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མ་ལས། གསང་སྔགས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་བོ་ཞེས། །བླ་མ་སངས་རྒྱས་གསུང་བས་ན། །དེ་དོན་འདིར་ནི་བྲི་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་མཁྱེན་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་ནི་གཉིས་ཏེ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །དེ་གཉིས་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་དུ་འདུ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་གྱི་

142

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱར་བྱས་ཏེ། ཕྱིན་དྲུག་དང་རིམ་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ལ་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ༼ཀ༽ལམ་སྒྲོན་ལས། ༼ག༽རང་༼བ༽ གི་རྒྱུད་༼བ༽ ལ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་༼བ༽ སྟེ།༼བ༽ འདི་ལ་བདག་རྒྱུད་གཏོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཞེས་རང་རྒྱུད་ལ་གཏོགས་པའམ་ཡོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གོ་ཆོད་ནས་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་པའི་བློ་སྦྱོང་གི་གཏོང་ལེན་སྒོམ་པ་ལྟ་བུའི་ག་ཡིག་སྔོན་དུ་འཇུག་པའི་ག་གཏོགས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཐོག་མར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྟོགས་ནས་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་ནས་རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ཏེ་དེ་ཡང་ཟད་པར་འདོད་ཅེས་ར་འགོ་ཅན་གྱི་ར་རྟོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་ཕོག་པ་ལས་ལམ་རིམ་འདིར་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཤས་ཆེའོ་ཞེས་གསུངས།༼བ༽

ངེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །༼བ༽ རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་༼ཁ༽གང་ཞིག་ ”༼ང༽1གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །ཡང་དག་༼༽ པར་ཟད་པར་༼བ༽ བྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ཀུན་ནས་འདོད་༼བ༽ པ། །༼ཆ༽སྐྱེས་བུ་༼ཅ༽དེ་ནི་༼ཇ༽མཆོག་༼བ༽ གམ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྐྱེས་བུ་དེས་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་སྔགས་གཉིས་ཀ་འོག་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁུངས་བཤད་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་དག་གཞུང་ལུགས་ལས་མི་འབྱུང་ངམ་སྙམ་ན་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར། གཞན་ཡང་གང་ཟག་གསུམ་སྟེ་

༼བ༽ སྤྱིར་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་སྡོམ་པར་འགྱུར་པ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྡོམ་པའང་མ་ཡིན་༼བ༽ ལ་སྒོ་གསུམ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་བསྡམ་པ་ཙམ་ཡོད་པས་སྡོམ་པ་༼བ༽ རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན་པའང་མ་ཡིན་པས་བསྡུས་པའི་༼བ༽ མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་

1 ༼ག༽ * ༼ང༽

143

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རདག་པར་བླངས་པ་དང་ལྡན་པའང་ཡོད་དོ། །ཉན་ཐོས་དང་ལྡན་པ་༼བ༽ སྟེ་ཡོད་པའི་འཁོར་བ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་ལྡན་པའང་ཡོད་དོ། །༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་ལྡན་པའང་ཡོད་དོ། །དེ་ལའང་དང་པོ་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཐ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་དང་དོན་འདྲ་ལ། གཞན་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཐ་མ་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་འཇོག་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོ། །ལམ་སྒྲོན་བཞིན་དུ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དོགས་གཅོད་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ལ་ཚེ་འདི་ལྷུར་ལེན་པ༼བ༽ འི་ཙམ་པོ་བ་དང་ཕྱི་མ་ལྷུར་ལེན་པ༼བ༽ འི་ཁྱད་པར་བ་གཉིས་ཡོད་མོད་ཀྱང་འདིར་ནི་གཉིས་པ་སྟེ། དེ་

༼བ༽ ལ་ཡང་༼༽ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་མི་བཟུང་བས་མངོན་མཐོའི་ཐབས་མ་ནོར་བ་ལ་ཞུགས་པ་”བཟུང1་ངོ་། །

སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་བཞིན་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཁྲིད་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། རིམ་པ་དེ་ལྟར་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཚུལ་ནི་༼ཇ༽ འོ་ན་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། གཟུང་

144

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
སྐབས་འདིར་འཆད་རིགས་ཀྱང་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་གཉིས་སྐབས་འདིར་འཆད་མི་རིགས་སོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དུ་བཤད་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་སྐྱེས་བུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཡང་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འདུ་བས་དེ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལས། ༼བ༽ སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་མི་འཚེ་བ་དང་༼བ༽ བརྫུན་སྨྲ་སྤོང་བའི་བདེན་པ་དང་། །༼བ༽ མ་བྱིན་ལེན་སྤོང་བའི་བྱིན་ནས་ལེན་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ ལོག་གཡེམ་སྤོང་བའི་ཚངས་པར་སྤྱོད། །༼བ༽ པ་སྟེ་རྩ་བ་བཞིའི་སྟེང་དུ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་བ་ནི། །༼བ༽ སྟེ་སྦྱིན་པ་དང་ལྔ་པོ་འདི་ནི་བདེ་འགྲོའི་༼བ༽ ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡི་སྤྱོད་པ་ཡིན་༼བ༽ པས། །དེའི་སྟེང་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་འཇོག་པ་དང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཡོངས་༼བ༽ སུ་མཐོང་ནས། །༼བ༽ དེ་སྤང་༼བ༽ བའི་ཕྱིར་༼བ༽ དུ་བདེན་པའི་༼བ༽ རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་བསྒོམ་ཞིང་། །༼བ༽ འཁོར་བའི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་༼བ༽ བ་གཉིས་སྤོང་བ། །འདི་ནི་ཞི་བ་༼བ༽ མྱང་འདས་སྒྲུབ་པའི་༼བ༽ རྒྱུའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་༼བ༽ པས། །དེའི་སྟེང་ནས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་འཇོག་པ་དང་། སྔར་བཤད་པ་འདི་དག་ཀུན་ཀྱང་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སུ་བླང་༼བ༽ བར་བྱ་༼བ༽ བ་ཡིན་སྟེ། །༼བ༽ དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངེས་འབྱུང་༼བ༽ མཆོག་སྟེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་༼བ༽ གམ་ཆ་ཤས་སམ་གྲོགས་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཀུན་སྟོང་པ་ཉིད་༼བ༽ དུ་རྟོགས་པ་༼བ༽ དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེའི་ཆུ་རྒྱུན་འབྱུང་། །༼བ༽ བ་སྟེ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཐབས་༼བ༽ ལ་མཁས་༼བ༽ པའི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་༼བ༽ ལ་སློབ་པ་ནི། །ངེས་འབྱུང་མཆོག་གི་༼བ༽ སྟེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་༼བ༽ ནོ། །ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་སྲིད་

145

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རཔའི་བདེ་བ་ཙམ་ལ་ཐོབ་བྱར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ཙམ་རང་གི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པ་མིན་གྱི། དེ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་པའི་སྔོན་འགྲོར་བྱས་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ ཞེས་པ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཁྲིད་པའི་དོན་ཡང་། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་སོ་སོའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་”གི་ས་1ནས་འཁྲིད་པ་ཡིན་”པས་2ཐུན་མོང་བ་རྣམས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་འཁྲིད་པའི་སྔོན་འགྲོ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དགའ་ལྡན་ནས་ལྷ་སར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་”ཚལ་3དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆུང་འབྲིང་ལྟར་བསམ་ནས་ཆེན་པོར་འཇུག་ཚུལ་ནི་དེའི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་སྙིང་པོ་ལེན་ལུགས་ནི། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། ༼༽ བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་ཆུ་ཤིང་༼བ༽ དང་ཆུ་ཡི་དབུ་བ་ལྟར། །༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ལུས་འདི་དག །༼བ༽ དལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་༼བ༽ ལ་ཕན་༼བ༽ པའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་སྒྲུབ་༼བ༽ པར་བྱེད་པས། །ལྷུན་པོ་༼བ༽ དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་༼བ༽ བསྒྱུར་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་སྒྲུབ་༼བ༽ པར་མི་བྱེད་༼བ༽ “དེ་4བྱེད་རིགས་སོ། །བསྒྲུབ་ཚུལ་ནི་ཡ་རབས་སྙིང་རྗེ་ལྡན་པ་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི། །སྐད་ཅིག་རེ་རེར་༼བ༽ ཡང་ཆུད་མ་ཟོས་པར་རྒ་ཤི་དང་། །༼བ༽ དེས་མཚོན་པའི་ནད་༼བ༽ སོགས་ཀྱི་༼བ༽ གནོད་པ་དུ་མའི་གཞིར་གྱུར་༼བ༽ པའི་ལུས་༼བ༽ འདི་དག་ནི། །གཞན་ལ་༼བ༽ ཕན་པ་དང་བདེ་༼བ༽ བ་བསྐྱེད་༼བ༽ པའི་གཞིར་༼བ༽ སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །༼བ༽ དེའི་ཚུལ་ཡང་དམ་༼བ༽ པའི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་སྒྲོན་༼བ༽ མེ་དང་བཅས་པ་ལ། །༼བ༽

1 གིས་ *གི་ས་

2 པར་ *པས་
3 ཚུལ་ *ཚལ་

4 སྟེ་ *དེ་

146

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བརྟེན་ནས་མི་ཁོམ་བརྒྱད་སྤངས་༼བ༽ པའི་དལ་བའམ་ཆོས་བྱེད་ཁོམ་པ༼བ༽ འི་རྟེན་འདི། །༼བ༽ བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱོར་བ་ཕྱིན་དྲུག་བསྡུ་བཞི་སོགས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་༼བ༽ ཉམས་སུ་བླངས་པ་ཡིས། །༼བ༽ དལ་འབྱོར་འདི་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་བྱ་བའི་རིགས། །༼བ༽ ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གི་ལུས་ཆུ་ཤིང་དང་དབུ་བ་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་ལ་ནད་ཀྱི་ཚང་རྒ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྱུང་གནས་འདི། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཉིན་མཚན་འདའ་བར་བྱ་སྟེ་དོན་ལྡན་དུ་བྱའོ་སྙམ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་འཁྲིད་པའི་སྔོན་འགྲོར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ནི་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་”ལམ་1སྦྱོང་བ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྐྱེད་པའི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་ཚུལ་ནི་འོ་ན་དང་པོ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་༼བ༽ ཉིད་ནས་འཁྲིད་པར་རིགས་མོད་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་སྦྱངས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་སྦྱོང་བ་ཉིད་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་ཏེ་དེར་འགྱུར་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས། རྒྱུ་མཚན་དངོས་དང་། དགོས་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་བཅུ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་ཡིན་པ་ནི།༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། སྤྱོད་འཇུག་
1 ལས་ *ལམ་

147

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རལས། བྱང་ཆུབ་༼༽ ཀྱི་སེམས་༼བ༽ དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་༼བ༽ པར་གྱུར་ན་༼བ༽ དེ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས། །༼བ༽ སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལ་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་༼བ༽ གང་ཡིན་པ་རྣམས་༼བ༽ ཀྱང་། །སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ལ་བདེ་

༼བ༽ བར་གཤེགས་༼བ༽
པ་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་༼བ༽ པའི་མིང་གིས་བརྗོད་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །༼བ༽ སྟེ་མིང་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བའི་སྲས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ་ནས་རྟེན་དེ་ཐེག་ཆེན་པར་ཚུད་ལ། ༼བ༽ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ནམ་ཉམས་པ་ན་ཐེག་ཆེན་པའི་གསེབ་ནས་ཕྱིར་ལ་འཐོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྔོན་དུ་དེའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་སོགས་དགོས་པ་ཁུངས་དང་བཅས་པ་ནི་དེས་ན་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སེམས་དེ་ཐབས་དུ་མས་འབད་ནས་བསྐྱེད་དགོས་ལ། ༼བ༽ གོང་གི་རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འཁྲིད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་སྔོན་དུ་སེམས་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་༼༽སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་དང་སྤྱོད་འཇུག་སོགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་བསྒོམས་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཕན་ཡོན་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་ཞིག་དང་། ༼ཇ༽ སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྣོད་དུ་བྱ་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ནི་ཡན་ལག་བདུན་པ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་བཅས་པ་དགོས་པར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་བསླབ་བཏུས་དང་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ དེ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཡོན་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་དང་ཡན་ལག་བདུན་པ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་བཅས་པ་བྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་ལ་ཡང་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་དགོས་ཕན་ཡོན་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་ནས་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྒོམ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་དགོས།

148

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་ཀྱང་དེ་ལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་འཆད་པ་ནི།༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་དེ་ལ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་བསྡུ་ན་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལའང་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་དང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཏེ། སེམས་དེ་སྐྱེས་ན་༼བ༽ དེས་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་སྡིག་ཅན་རྣམས། །སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ངེས་པར་བསྲེག་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར། ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་དུ་མ་འདག་པ་དང་། ཕྱིས་གསོག་པ་རྣམས་རྒྱུན་འཆད་པ་དང་། ༼༽ དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི། །འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། །འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེ་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་རྣམས་དེས་ཟིན་པས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བ་དང་། གསར་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེས་ཀུན་ནས་སློང་བས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པའོ། །མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པ་ལ། སྔོན་དུ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་ཡོན་ལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་མེད་ན། ཕན་ཡོན་དེ་དག་སེམས་བསྐྱེད་ལས་འབྱུང་བས་སེམས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཕན་ཡོན་དེའི་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ཆུང་འབྲིང་དགོས་ཚུལ་ནི་དེས་ན་སྔོན་དུ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་པ་༡ལ་སྐྱེས་བུ་༢ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་དགོས་༣སོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་ལ་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་དང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་འདི་གཉིས་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་ལ་ཡང་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་ནས་དེར་མི་སྐྱེ་བ་དང་མངོན་མཐོའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་ཐོབ་འདོད་ཡོད་པ་དགོས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་

149

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རམོང་བའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་དགོས་ལ་མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལ་ཡང་ཐར་པ་ཐོབ་འདོད་མེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་སྤྲོ་བ་མི་འབྱུང་”བས་1སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སེམས་དངོས་སྦྱོང་དུས་ཀྱང་ཆུང་འབྲིང་དགོས་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་༥ཕན་ཡོན་གཉིས་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་ནས་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། སེམས་དེའི་རྩ་བ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་བདེ་བས་ཕོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ་བསམས་པ་ན། བ་སྤུ་གཡོ་འགུལ་མེད་པ་ཞིག་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་འཁོར་བར་འཁྱམས་པའི་ཚེ་བདེ་བས་ཕོངས་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པ་འོང་ས་མེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་རྣམས་ལ་སྔོན། །རང་གི་དོན་དུ་འདི་འདྲའི་སེམས། །རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མ་རྨིས་ན། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་ག་ལ་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་རང་ལ་ངན་འགྲོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་དང་། འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་མཐོ་རིས་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་ཞི་བའི་བདེ་བ་མེད་ཚུལ་རྣམས་བསམས་ནས། དེ་ནས་གཉེན་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་བསྒོམས་པས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བས་ན་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཡིན་གྱི། ལམ་ལོགས་པ་ཞིག་ཏུ་འཁྲིད་པ་མིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སེམས་དེའི་ཆོ་གའི་བསག་སྦྱངས་ལ་ཡང་ཆུང་འབྲིང་དགོས་ཚུལ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་

1 བའི་ *བས་

150

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྐབས་སུ་བཤད་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས་སེམས་པ་སོགས་འདིར་མི་དགོས་སམ་སྙམ་ན་སྔ་མ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསག་སྦྱང་གི་སྒོ་དུ་མ་ལ་འབད་པ་༼བ༽ ཡང་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་རྒྱུད་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཡན་ལག་བདུན་པ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་དེ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དོན་ཆེན་པོ་ལས་མི་ཉམས་པའི་ཐབས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི་འདིར་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྲོ་ལུགས་རྣམས་བླ་མས་ཀྱང་ལེགས་པར་བརྡའ་སྤྲད། སློབ་མས་ཀྱང་དེ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པར་བྱས་ལ། སྐྱོང་རེས་ཀྱིས་༼བ༽ ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ཆེན་པོའི་སྔོན་འགྲོར་འགྱུར་ཚུལ་དེ་དག་དྲན་པར་བྱས་ནས་༼བ༽ ཆུང་འབྲིང་གི་བློ་གཉིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་༼བ༽ བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་༼བ༽ པར་སྔ་མ་གཉིས་རྐྱང་པ་སོ་སོར་སྒོམ་དྲགས་པ་ན་༼བ༽ བློ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་དང་ལམ་༼བ༽ སྔ་མ་གཉིས་སོ་སོ་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་དངོས་ལ་མ་སླེབས་༼བ༽ ཀྱི་བར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ངེས་པ་གང་ཡང་མི་རྙེད་པས་༼བ༽ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་དྲགས་པས་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་སྐྱེ་བའི་གེགས་སམ།༼བ༽ བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའང་སྲིད་ཡང་ན་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་དངོས་ལ་མ་སླེབ་པ་དེའི་བར་དུ་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་ནས་འགྲོ་བས་༼བ༽ སྔ་མ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྔོན་འགྲོ་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འདི་ལ་ནན་ཏན་བྱའོ། །༼ང༽ དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་ལུགས་ནི་དང་པོ་ཉིད་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་སྔོན་འགྲོའི་ཆོས་སྐོར་ཉིད་དུ་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་བླངས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་

151

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རཆེན་གྱི་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ཕན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་དེ་ལས་ཉམས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་ལྷ་སར་ཕྱིན་པ་ན་གོམ་པ་རེ་རེ་བོར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཚོང་བྱེད་འདོད་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་ལྷ་སར་ཕྱིན་ནས་ཞོར་ལ་ཇོ་བོ་མཇལ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཡོན་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་སེམས་གཉིས་སོགས་གོ་རིམ་དང་སྦྱངས་ཚུལ་དང་། ༼ཇ༽ སློབ་པའི་གོ་རིམ་གཉིས། དང་པོ་ནི།དེ་ལྟར་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་སྦྱང་བ་དང་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་ལ་ཅི་སྐྱེ་བྱ། དེ་ནས་སེམས་དེ་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སྨོན་པའི་ཆོ་ག་བྱ། སྨོན་པ་ཆོ་གས་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལ་འབད་པས་བསླབ། དེ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་དྲུག་དང་བསྡུ་བཞི་སོགས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པའི་སློབ་འདོད་མང་དུ་སྦྱངས་ལ། སྙིང་ཐག་པ་ནས་སློབ་འདོད་བྱུང་བ་ན་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་ངེས་པར་བླང་། ༼ང༽ བྱང་ས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་དད་པ་མེད་པ་དང་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་ལྡན་པ་ལ་མི་བླང་

ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི།དེ་ནས་རྩ་ལྟུང་གིས་མ་གོས་པ་ལ་སྲོག་བསྡོས་བྱ་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གོས་པ་ལ་འབད་ཅིང་། ཅི་སྟེ་གོས་ནའང་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་སྦྱང་། དེ་ནས་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱི་ལ་བསླབ་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་བཀོལ་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསམ་གཏན་ལ་ལེགས་པར་བསླབ་བོ། །ལམ་སྒྲོན་ལས་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞི་གནས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། སྐབས་གཞན་དུ་ཇོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷག་

152

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་གསུངས་པས་༼བ༽ གཙོ་བོར་ནི་དེའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་བོ། །དེ་ནས་”༼༽ 1གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་འཆིང་བ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་བདག་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྟ་བས་ཐག་ཆོད་པར་བྱས་ལ། བསྒོམ་ཚུལ་མ་ནོར་བར་བསྐྱངས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ལམ་ཐམས་ཅད་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་སྡུད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་དང་ཚོགས་གཉིས་དང་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སོགས་ཚང་བ་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་པའི་འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པ་མན་ཆད་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། ཞི་གནས་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པར་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་དབྱེ་བསྡུ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཚོགས་གཉིས་སུ་སྡུད་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞི་གནས་མན་ཆད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། ༼བ༽ ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་བསྐྱེད་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་གོ་རིམ་དང་གྲངས་ངེས་པ་དང་ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མི་འགྲུབ་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བའི་རྒྱལ་སྲས་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་གཤོག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདག་མེད་པ་གཉིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་

1 ༼ཇ༽ *༼༽

153

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རདོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཤོག་པ་གཉིས་བགྲད་ནས་འགྲོ་བར་བྱེད་ཀྱི། བྱ་གཤོག་ཆག་ལྟར་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཕྱོགས་རེ་བཟུང་ནས་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ། །ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་ཡིས། །མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༼ང༽ རྟག་ཏུ་ངུའི་ལེའུར་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མདེའུ་དུག་
ཅན་སྙིང་ལ་ཕོག་པ་ན་དེ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་མི་སེམས་པ་ལྟར་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་འཇིགས་པས་སྐྲག་སྟེ་དེ་ལས་ཐར་པའི་རྒྱུ་མི་དགེ་བ་སྤོང་བ་མིན་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་སེམས་པ་ཞིག་དགོས། དེའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ལ་ཁམས་གསུམ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་ནས་ཐར་པ་འདོད་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་སེམས་པ་ཞིག་དགོས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་པར་དེ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་མིན་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་སེམས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པ་མདེའུ་སྙིང་ལ་ཟུག་པ་བཞིན་དུ་སེམས། དེ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ལ་ནི་མདེའུ་འབྱིན་པའི་སྨན་དང་སྨན་པ་ལ་གདུང་བ་ལྟ་བུ་དགོས་ཞེས་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་སྔགས་ལ་འཇུག་དགོས་པ་ནི་

དེ་ལྟར་ལམ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་༼ང༽ ཚུལ་བཞིན་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་དང་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་དང་། རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་ནོར་གྱི་འབྱོར་བ་དང་ལྡན་ཞིང་བློ་ཡི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྐལ་བ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ནི་ངེས་པར་གསང་སྔགས་ལ་འཇུག་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་ཞུགས་ན་མྱུར་དུ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་རྐྱང་པའི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་གལ་ཏེ་

154

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དེ་ཙམ་ལས་མི་ལྕོགས་པའམ་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆུང་བས་འཇུག་པར་མི་སྤྲོ་ན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་ཇེ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བ་ཙམ་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་སྔགས་ལ་འཇུག་རིམ་ནི། གསང་སྔགས་ལ་འཇུག་ན་ནི་སྤྱིར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་སྔགས་ནས་ནན་ཏན་ཆེ་བར་གསུངས་པས། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྔོན་༼བ༽ ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་བ་ཞིག་༼བ༽ སྔགས་དེ་ནས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བྱ། དེ་ནས་རྒྱུད་སྡེ་ཁུངས་མ་ནས་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས་དེའི་དུས་སུ་ཐོབ་པའི་༼བ༽ བཟའ་བསྲུང་བསྟེན་པའི་དམ་ཚིག་དང་༼བ༽ རིགས་ལྔ་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྲོག་བསྡོས་བྱས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུང་། ཁྱད་པར་དུ་རྩ་བའི་ལྟུང་བས་ཕོག་ན་སླར་བླང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུད་ཆུད་ཟོས་ཏེ། ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་སྐྱེ་བར་དཀའ་བས་རྩ་ལྟུང་གིས་ཡེ་མ་གོས་པ་ལ་འབད། ༼ང༽ མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་དང་པོ་ནས་མ་ཆག་པ་དང་ཆག་ནས་སླར་གསོས་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་ཁྱད་པར་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱ་བ་འདི་ཡིན་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་གིས་ཕོག་པའི་ཚེ་དེ་ལ་སངས་མི་རྒྱ་བས་ཁྱབ་པ་ཡིན་གསུངས། ཡན་ལག་གི་ལྟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་ཅིང་གོས་ནའང་བཤགས་བསྡམ་གྱིས་དག་པར་”བྱ་སྟེ།1 དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ནི་ལམ་གྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལྟར་ན་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། གོང་མ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གང་རུང་ལ་ལེགས་པར་ཁྲིད་ལ་བསླབ། དེ་བརྟན་ནས་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལྟར་ན་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། གོང་མ་ལྟར་ན་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གང་རུང་ལ་ལེགས་པར་བསླབ་བོ། །༼ཇ༽ བཅུ་བཞི་པ་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀར་འཇུག་པ་ལམ་སྒྲོན་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པར་བཤད་པ་ནི་དེ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བྱས་ཏེ།

155

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ལུས་ནི་ལམ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། ༼བ༽ འདིར་ལམ་རིམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འཁྲིད་པའོ། །གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་གསུངས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་བསྡུས་པ་ལས། ༼བ༽ བློས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་༼བ༽ པའི་སྐུ་ཆེ་བ༼བ༽ འི་ཡོན་ཏན་མངའ་

༼བ༽ བའི། །བླ་

༼༽ན་མེད་༼བ༽ པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽
དེ་ཐོབ་༼བ༽ པར་འདོད་ན༼ཀ༽། །བྱང་༼ག༽ཆུབ་༼བ༽ དེ་ཐོབ་པ་སྒྲུབ་༼བ༽ པ་ལ་རག་ལས་པས། །༼བ༽ ན་དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་༼ཁ༽པ་ལྷུར་བླང་སྙིང་པོར་བྱ་༼བ༽ དགོས་ཏེ། །དལ་༼ཅ༽འབྱོར་༼བ༽ གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བས་ངོ་བོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་༼བ༽ རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བའི་ལུས། །༼བ༽ འདི་སྔར་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་

༼བ༽ བ་ཞིག་རྙེད་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ པ་ཡིན་ཅིང་། །༼བ༽
དེར་མ་ཟད་ཕྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་༼བ༽ པར་དཀའ་བས་༼བ༽ ན་དེའི་ཕྱིར། །གཞན་ཡང་བསྒྲུབ་༼ང༽༼བ༽ པ་ལ་༼བ༽ རྩེ་གཅིག་ཏུ་འབད་པས་༼བ༽ དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་༼བ༽ དུ་བྱ། །༼བ༽ རིགས་ཏེ་ཞེས་༼ཆ༽དང་། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་རྒྱལ་བོའི་བརྩོན་རར་བཅུག་པའི་བཙོན་ནི་བཙོན་ར་༼བ༽ དེ་ལས། །འབྲོས་པའི་གླགས་༼༽ སམ་སྐབས་ནི་

༼བ༽ བརྒྱ་ལ་གལ་
ཏེ་བྱུང་བའི་ཚེ། །༼བ༽ ན་ཟས་ནོར་སྙན་གྲགས་སོགས་ཆེད་ཀ་གཞན་༼བ༽ གང་དང་༼བ༽ ཡང་མི་སྙོམས་པར། །༼བ༽ མྱུར་དུ་བཙོན་ར་དེ་ཡི་གནས་ནས་འབྲོས་པ༼༽ ར་བྱེད་པ་ལྟར། །༼ང༽ རང་རེ་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ཡང་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེ

༼བ༽ ན་པོ་འདི་ལས། །བརྒལ་༼བ༽ ནས་ཐར་
པའི་གླགས་༼བ༽ སམ་སྐབས་དག་༼བ༽ གལ་ཏེ་བྱུང་༼བ༽ བར་གྱུར་ན། །༼བ༽ ཚེ་འདིའི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཀ་གཞན་༼༽ གང་དང་༼བ༽ ཡང་མི་མཉམ་པར། །༼བ༽ མྱུར་བ་ཉིད་དུ་སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བའི་ཁྱིམ་༼བ༽ མམ་གནས་ནས་འབྱུང་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་༼༽ ཁྱད་པར་བ་གཞི་རྟེན་དུ་བྱས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པའི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ སྤྱི་དང་། །༼བ༽ ཁྱད་པར་སྨོན་པའི་༼བ༽ སེམས་བསྐྱེད་ནས་དེའི་བསླབ་པའི་གཞི་ལ་

156

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གནས་པ་ཡིས། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་༼བ༽ འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་རབ་༼བ༽ ཏུ་བཟུང་ཞིང་། །ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་དྲུག་༼བ༽ དང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པ། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། །ཅི་ནུས་༼བ༽ ཏེ་རང་གི་བློའི་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་༼བ༽ ཏེ་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་ཞིང་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་བཞིན་༼བ༽ དུ་སྤྱད། །ཅེས་དང་། ༼བ༽ དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་ཐབས་༼ཀ༽༼བ༽ ཀྱི་སྙིང་པོ་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་དང་༼ག༽ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་སྙིང་པོ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ། །ཞི་གནས་༼ཁ༽ལྷག་༼ང༽མཐོང་༼བ༽ དང་དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། དང་པོ་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་༼བ༽ བའི། །སྤྱོད་པའི་རྟེན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་༼བ༽ མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་བརྟན་༼བ༽ པར་བྱ། །༼བ༽ ཞིང་དེ་ནས་སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ཀྱི་བདེ་

༼བ༽ བ་ལ་མ་ཆགས། །༼བ༽ ཤིང་སེར་སྣའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་
༼བ༽ པ་མཐའ་དག་ལས་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས། །༼བ༽ པའི་སྦྱིན་པ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་དད་སོགས་༼བ༽ འཕགས་པའི་ནོར་༼བ༽ བདུན་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས། །༼བ༽ པ་དང་ལྡན་པ་སོགས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་༼བ༽ པ་ལ་སྙིང་ནས་གུས། །༼ཀ༽༼བ༽ པས་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ཏེ། ༼ཅ༽བླ་མ་དེས་༼བ༽ དབང་དུས་སུ་བསྟན་༼བ༽ ཅིང་ཕོག་པའི་དམ་ཚིག་༼བ༽ དང་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་མ་ཉམས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། །༼བ༽ ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་༼བ༽ བ་ལ་རབ་ཏུ་བརྩོན་༼བ༽ པ་དེ་ནི། །བུམ་༼ག༽པ༼བ༽ འི་དབང་དང་གསང་བའི་དབང་༼བ༽ དེས་མཚོན་པའི་དབང་བཞི་བསྐུར་བ། །བླ་༼ཁ༽མ་༼བ༽ དེའི་དྲིན་གྱིས་༼བ༽ རྒྱུད་སྡེ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་བཅུག་སྟེ་དབང་བཞི་ཡོངས་༼ང༽སུ་༼བ༽ རྫོགས་པར་ཐོབ། །༼བ༽ ཅིང་དེའི་

157

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རབྱེད་ལས་ཀྱིས་ལུས་ངག་སེམས་༼བ༽ གསུམ་སོ་སོ་དང་ཐུན་མོང་གི་དྲི་མ་ནི་༼བ༽ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམ་༼༽ པར་དག་པ། །༼བ༽ དང་ལམ་རིམ་གཉིས་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་བ་དང་འབྲས་བུ་སྐུ་བཞི་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བཞག་པས་སྒྲུབ་པ་པོ་དེ་༼བ༽ མཆོག་དང་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་༼བ༽ སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་རིམ་གཉིས་བསྒོམ་པའི་སྣོད་༼བ༽ རུང་དུ་བསྒྲུབ་ནས། །༼ཆ༽༼བ༽ ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་༼བ༽ བསྒོམ་པའི་ཡན་ལག་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི། །༼བ༽ བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་༼བ༽ གཉིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས། །མྱུར་དུ་༼བ༽ སྟེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་ལམ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་༼བ༽ རྡོ་རྗེ་འཆང་འཐོབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ། །དེ་ལྟར་༼བ༽ སྤྱོད་པ་ནི་གསང་སྔགས་༼བ༽ ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་༼བ༽ ལ་གནས་༼བ༽ པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དགོས་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་ཁུངས་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་ལ་དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་༼བ༽ ཉིད་དུ་བྱས་པས་ཆོག་མོད། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱ་ཅི་དགོས་༼བ༽ དེར་མ་ཟད་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་གྱི་སྔོན་འགྲོ་ལ་གང་དགོས་པའི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་རེ་བསྟན་པས་ཆོག་མོད། སྐྱེས་བུ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་ཡང་ལམ་རང་རང་ལ་བལྟོས་པའི་མགོ་ལུས་མཚུངས་པའི་ལམ་ཆ་ཚང་བ་རེ་བསྟན་འདུག་པ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་དགོས་”ཤེ་ན།1 “༼ཇ༽ 2གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གསུམ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཁྲིད་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་༼བ༽ དྲི་བ་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་སོ་སོའི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པར་ཡང་རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་ཁས་འཆེ་བའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གཞོམ་པ༼བ༽ འི་ཆེད་དང་། ༼བ༽ དྲི་བ་ཕྱི་མ་སྐྱེས་བུ་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་སོ་སོའི་ལམ་ཆ་ཚང་རེ་
1 ཞེ་ན * ཤེ་ན་
2 ༼ང༽ *༼ཇ༽

158

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལ་ཕན་ཆེ་བའོ། །ཕན་ཆེ་ལུགས་ནི་སྐྱེས་བུ་གོང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་༼བ༽ འབྲིང་ལ་མངོན་མཐོ་དང་༼བ༽ ཆེན་པོ་ལ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་དགོས་པས་བཀྲི་བར་བྱ་བའི་གང་ཟག་ཆེ་འབྲིང་གཉིས་ལ་ཡང་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་བསྟན་པ་༼བ༽ རང་རང་ལམ་ལས་འགྱང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་༼བ༽ ངན་སོང་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ༼བ༽ ཆོས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་ཉིད་ནས་ངན་སོང་དང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ནས་དེ་དག་ལས་ཐར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་པ་སོགས་སྟབས་ཅིག་ཏུ་བྱས་ནའང་ཆོག་མོད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་འདིའི་གདུལ་བྱ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་དོན་ཡང་བྱེད་དགོས་ཤིང་དེ་ལ་ནི་གདུལ་བྱ་ཐ་མའང་ཡོད་པས་དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཐ་མ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་༼བ༽ རང་གི་བློ་དང་འཚམས་པའི་ལམ་ཆ་ཚང་ཞིག་བསྟན་པས་ཁོ་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པའི་དོན་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་ལམ་གོང་མ་ནས་སྦྱངས་ཀྱང་། བསམ་པ་གོང་མ་མི་སྐྱེ་ལ་འོག་མ་དོར་བས་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་གོང་མའི་སྐལ་བ་ཅན་ལ་ལམ་ཐུན་མོང་བ་བསྟན་ཏེ་སྦྱངས་པ་ན། སྔར་ནས་སྐྱེས་ཟིན་པའམ། སྔར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་མྱུར་དུ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་འོག་མ་འོག་མ་སྐྱེས་པ་”ནི།1གོང་མ་གོང་མར་ཁྲིད་པས་ཆོག་པས་རང་གི་ལམ་ལས་འགྱང་བ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བློ་རིམ་གྱིས་བཀྲི་དགོས་པ༼ཇ༽ འི་ཁུངས་ནི། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པ་ལས། ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་ནོར་བུ་རིམ་གྱིས་སྦྱོང་བའི་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་བཀའ་སྩལ་ཏེ་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་འདི་གྲགས་ཆེ་བས་གསལ་དུ་གཏོང་མི་དགོས་སོ། །འཁྲིད་པའི་གོ་རིམ་འདི་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། དང་པོར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ན།

159

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རམངོན་པར་མཐོ་བ་༼བ༽ བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་༼བ༽ སྐོར་བསྟན། །དེའི་ཕྱིས་ནི་༼བ༽ སྟེ་རྗེས་སུ་ངེས་པར་ལེགས་༼བ༽ པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབྱུང་བ༼བ༽ འི། །ཐབས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་༼བ༽ གི་ཕྱིར་༼བ༽ ན་འབྲས་བུའི་ཚེ་དང་པོར་མངོན་པར་མཐོ་༼བ༽ བ་ལྷ་མིའི་ལུས་ཐོབ་ནས། །༼བ༽ དེ་འདྲ་རིམ་གྱིས་༼བ༽ བརྒྱུད་པའི་རྟེན་ལ་ངེས་པར་ལེགས་པ་༼བ༽ ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་འོང་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །ཞེས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་འཁྲིད་པར་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རིམ་གྱིས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་བྱིས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ལ། ཐོག་མར་སླ་བའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་སླ་བའི་༼བ༽ སྔར་མ་ཤེས་པའི་དོན་གསར་དུ་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་དང་༼བ༽ སྔར་ཤེས་ཟིན་མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཤེས་རབ་འབྲིང་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པར་རྟོགས་ནས་ཆོས་བསྟན་པ་འབྲིང་དང་གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་འབྲིང་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཤེས་རབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པར་རྟོགས་ནས་ཆོས་ཟབ་མོ་སྟོན་ཞིང་གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཕྲ་བ་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་དེའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དོན་སྤྱོད་པ་གོ་རིམ་དུ་འབབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང་། སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མེར། སྔོན་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པའི་བསམ་པ་ལ་སྦྱངས་ནས་དེ་ནས་སྔགས་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རིམ་ཅན་དུ་དགོས་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་དེའི་དོན་བསྡུས་ཏེ། སེམས་ཅན་དང་པོའི་ལས་ཅན་༼བ༽ ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་པ་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་༼བ༽ ནམ་དོན་དམ་རྫོགས་རིམ་ལ་འཇུག་པ་ལ། །༼བ༽ དང་པོར་བསྐྱེད་རིམ་དང་དེ་རྗེས་རྫོགས་རིམ་སྟོན་

160

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་ཐབས་༼བ༽ མཁས་པ་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐས་ཀྱི་༼བ༽ ཐེམ་པ་འོག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་མར་འཛེགས་པའི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། །”ཞེས་1པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པར་ཡང་། ༼ཁ༽བསོད་ནམས་མིན་པ་༼བ༽ མི་དགེ་བཅུ་༼ཀ༽དང་པོར་༼ག༽བཟློག །༼བ༽ པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་སྐོར་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བར་དུ་༼བ༽ འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་༼བ༽ ཏུ་ནི་༼བ༽ འཛིན་པ་བཟློག་པ༼བ༽ འི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་དང་། །༼བ༽ དེ་རྗེས་དུས་ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་༼བ༽ ཏེ་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་བཟློག་པ༼བ༽ འི། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་གང་ཟག་གང་གིས་ཤེས་༼བ༽ པ་དེ་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་མཁས་པ་མ་ཁོལ་གྱིས་ཀྱང་། དྲི་༼བ༽ མ་དང་བྲལ་༼བ༽ བའི་གོས་༼བ༽ དཀར་པོ་ལ་ཚོན་༼བ༽ ཏེ་ཚོས་ཀྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཚེ་དང་པོར་ཚོས་ཀྱི་གདན་ལ་བཙོས་ནས་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཚོས་བཟང་པོར་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ། །དང་པོར་སྦྱིན་སོགས་༼བ༽ བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་གཏམ་རྣམས་ཀྱིས། །སེམས་ལ་༼བ༽ སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ལེགས་པ་ཉིད་བསྐྱེད་དེ། །དེ

༼བ༽

འི་རྗེས་ནས་༼བ༽ གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་༼༽ རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་མཛད། །༼བ༽ པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ལུང་འདི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་ཅན་མཛད་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ལམ་ལ་འཁྲིད་པའི་གོ་རིམ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པར་སྣང་བས་ཚུལ་དེ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་པར་བྱའོ། །༼བ༽ ལམ་གྱི་གོ་རིམ་འདི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ་འདི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པར་འཕྱུགས་ན་ཇི་ཙམ་འབད་ཀྱང་ལམ་གཏན་མི་སྐྱེ་བའམ་ཡང་ན་ལམ་དེ་དངོས་མིན་པར་དེ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་འཁྲུལ་ནས་དུས་འདའ་ལ། གོ་རིམ་མ་འཕྱུགས་ན་གང་

1 ཅེས་ *ཞེས་

161

བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རབསྒོམ་གནད་དུ་འགྲོ་བས་ཐད་ཀ་དེའི་ལམ་ཡང་མྱུར་དུ་སྐྱེ་ལ་དེའི་མཐུས་ལམ་གོང་མ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྐྱེ་མྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བླ་མ་དག་གསུང་ངོ་། །

162

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།

གཉིས་པ་སྙིང་པོ་ལེན་ཚུལ་དངོས་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་དངོས། བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན་པའོ། །

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པ་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསམ་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པའོ། །

འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པ་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསམ་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། འཆི་བ་དྲན་པ་མ་བསྒོམས་པའི་ཉེས་དམིགས། བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན། འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་པ། འཆི་བ་དྲན་པ་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

163

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐའཆི་བ་དྲན་པ་མ་བསྒོམས་པའི་ཉེས་དམིགས།

དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ དྲུག་ལས། དང་པོ་རྟག་འཛིན་ཕྲ་རགས་གང་ཡིན་དང་གནོད་པའི་སྒོར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལས། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དང་པོར་གནོད་པའི་སྒོར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ལས་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་འཆི་བ་ལ་མི་འཆི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་གནོད་པའི་སྒོའོ། །འདི་ལ་ཡང་ད་གཟོད་མཐར་འཆི་བ་ཞིག་འོང་སྙམ་པ་ནི་ཀུན་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དེ་རིང་མི་འཆི། དེ་རིང་ཡང་མི་འཆི་སྙམ་དུ་བློས་མི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ནི་འཆི་”ག་1མ་ཚུན་ལ་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་ཙམ་ཡང་འགོག་ཚུལ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པར་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་དེས་བསྒྲིབས་ན་ཚེ་འདིར་སྡོད་པའི་བློ་སྐྱེས་ནས་དེའི་རིང་ལ་འདི་དང་འདི་དགོས་སོ་ཞེས་ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལ་སེམས་སེམས་ནས། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཆེན་པོ་དག་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བས་ཆོས་ལ་འཇུག་པའི་བློ་སྐྱེར་མི་སྟེར་ལ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོན་དུ་གཉེར་ཡང་མཐུ་ཆུང་བར་བྱེད་ཚུལ་བརྒྱ་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་སོགས་ལ་ཞུགས་ཀྱང་ཚེ་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་སོང་ནས་དགེ་བ་ཅི་བྱས་མཐུ་ཆུང་ཞིང་། དེ་ཡང་ཉེས་སྤྱོད་སྡིག་ལྟུང་དང་འབྲེལ་བར་འཇུག་པས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་དང་མ་འདྲེས་པ་དཀོན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་ཕྱི་མའི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་བཤོལ་བྱེད་ཚུལ་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། ཕྱིས་ནས་རིམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བོ་སྙམ་པའི་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་འགོག་མི་ནུས་ཤིང་གཉིད་རྨུགས་དང་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཁ་

164

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྲེ་མོའི་གཏམ་དང་། བཟའ་བཏུང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཡེང་གིས་དུས་འདའ་བས་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་མི་འོང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྟག་འཛིན་ལས་ཆགས་སྡང་དྲག་པོ་འབྱུང་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟར་ལུས་སྲོག་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སུ་རེ་བས་བསླུས་པ་ན་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་གེགས་བྱས་པའམ་བྱེད་དུ་དོགས་པ་ལ་སྡང་བ་དྲག་པོ་དང་། དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་ལ་རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་དང་དེ་དག་གིས་ང་རྒྱལ་བ་དང་ཕྲག་དོག་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲག་པོ་རྣམས་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་འཇུག་གོ །༼ཇ༽ དྲུག་པ་རྟག་འཛིན་ལས་ཉེས་སྤྱོད་མང་པོ་འབྱུང་ཚུལ་དེ་ལས་ཀྱང་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་བཅུ་དང་མཚམས་མེད་པ་དང་དེ་དང་ཉེ་བ་དང་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་ལ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཇེ་ཕྱོགས་སུ་སོང་ནས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྲོག་བཅད་དེ། ངན་འགྲོ་སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཅིང་རྩུབ་ལ་ཚ་ཞིང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་གནས་སུ། འཆི་བས་ཉེ་བར་བཅོམ་ནས་ལས་ངན་པས་འཁྲིད་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལས་མ་རུངས་པའི་སྒོ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ གང་ཟག་༼ཀ༽གང་ལ་༼བ༽ འཆི་བདག་དེ་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླའི་༼ང༽འཇིག་རྟེན་གསུམ་༼བ༽ ཀ་ལ་མངའ་

༼བ༽ བསྒྱུར་བའི་བདག །༼བ༽ པོ་ཡིན་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་དང་དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་རང་ཉིད་༼བ༽ ཀྱི་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་དང་༼ཁ༽འཆི་བདག་༼བ༽ རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་༼ཅ༽བྱེད་༼༽ དུ་འཇུག་པ་པོ་༼བ༽ གཞན་མེད་༼བ༽ པ་ནི། །ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པའོ། །ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་འཆི་བདག་དེ་༼ག༽ཡོད་༼བ༽ བཞིན་དུ་གང་ཟག་

165

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐདེས་རྣལ་༼བ༽ མར་སྐྱེ་འཆི་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་བཞིན་༼བ༽ དུ་བདེ་བར་གཉིད་ལོག་༼བ༽ པ་སོགས་སོས་དལ་དུ་སྡོད་ན། །དེ་ལྟས་མ་རུངས་༼བ༽ པའམ་མི་རིགས་འཆེ་བ་གཞན་ཅི་༼བ༽ ཞིག་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་པར་ངེས་སོ། །༼ཆ༽ཅེས་གསུངས་པ་དང་།༼བ༽ འོ་ན་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་གང་
ཞེ་ན།༼ང༽ འདིའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི་འཆི་བདག་དེ་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླའི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ག་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བས་ཁོས་མ་སླེབ་པའི་འཁོར་བའི་གནས་མེད་པས་བྲོས་ཀྱང་མི་ཐར་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ཡུལ་གྲུ་གཅིག་ཙམ་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཕྱིན་ན་ཐར་པ་སྲིད་ཀྱང་ས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་དེས་ཀྱང་བློན་པོ་སོགས་ཕོ་ཉར་མངགས་ནས་ཆད་པ་གཅོད་པ་ཡིན་ན་བློན་པོ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་བླུས་གླ་རྔན་སོགས་བྱིན་ན་ཐར་པ་སྲིད་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཆད་པས་གཅོད་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་བྱར་མེད་པ་བཞིན་དུ་འཆི་བདག་འདིས་ཀྱང་ཀུན་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བ་དེ་གཞན་ཕོ་ཉར་མངགས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་འོང་ནས་དབང་བསྒྱུར་བ་ཡིན་པས་ཐར་བར་དཀའ་བ་དང་། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆད་པས་གཅོད་པ་དེ་ཁོ་རང་གི་རང་དབང་དུ་མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་པོ་སོགས་གཞན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ཡིན་ན་གལ་སྲིད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་པོ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཐབས་རྙེད་ན་བློན་པོའི་ཆད་པ་དེ་ལས་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བ་སྲིད་ཀྱང་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་པོ་གཞན་མེད་པར་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཆད་པས་གཅོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་མིན་པ་བཞིན་དུ་འཆི་བདག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་དེ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་པོ་གཞན་མེད་པར་རང་དབང་ངམ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས་ཐར་བར་དཀའ་བའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་ཆ་༼བ༽ ཞེས་པ་ནི་འགྲོ་ཞེས་པའི་བརྡ་རྙིང་པ་ཡིན་དགོས་པར། །བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ནས། །མཛའ་དང་མི་མཛའི་དོན་གྱི་ཕྱིར། །སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

166

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འཆི་བ་དྲན་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན།

གཉིས་པ་༼ཇ༽ འཆི་བ་དྲན་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ནི། འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་བློ་རྣལ་མ་ཞིག་སྐྱེས་ན། དཔེར་ན། དེ་རིང་སང་རང་འཆི་བར་ཐག་ཆོད་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་ཐན་ཐུན་ཡོད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གཉེན་དང་རྫས་ལ་སོགས་པ་དང་འགྲོགས་སུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་སྲེད་པ་”བཟློག་1ཅིང་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་ཕལ་ཆེར་ལ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་འབད་པ་ཐམས་ཅད་སྦུན་པ་འཕྱར་བ་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་པ་དང་བསླུ་བྲིད་ཀྱི་གནས་སུ་མཐོང་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་ཅིང་། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་བཟང་པོ་རྣམས་རྟག་ཏུ་དང་། གུས་པར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གསོག་པར་བྱེད་པས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྙིང་པོ་མེད་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་པོ་དམ་པ་བླངས་ནས་གོ་འཕང་དམ་པར་རང་ཉིད་འཛེགས་ཏེ། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་དེར་འཁྲིད་པས་ན་དེ་ལས་དོན་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་དཔེ་དུ་མས་ཀྱང་བསྔགས་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་ལས། ཞིང་རྨོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་སྟོན་གྱི་ལོག་མཆོག་གོ །རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་བ་ལང་གི་༼ཇ༽ སྟེ་གླང་པོ་ཆེ་དང་བ་ལང་ལ་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པས་གླང་པོ་ཆེ་ཡིན་ལ་དེའི་རྗེས་༼ཇ༽ ཆེ་བས་མཆོག་གོ །༼ང༽ ཅེས་པ་འདི་ལ་འཆད་ཚུལ་མང་དུ་སྣང་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་བ་གླང་གི་ཁྱུ་མཆོག་ནི་ཅང་ཤེས་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གང་དུ་ཕྱིན་ན་ཕྱོགས་དེར་འཇིགས་པ་དང་གཡང་ས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མེད་ཤེས་ནས་དེ་དག་མེད་ཅིང་གང་བདེ་བའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་དེས་སྣ་དྲངས་ནས་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་རྗེས་བཙལ་ནས་ཕྱི་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་འཇིགས་པ་ 1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

167

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐདང་འཕྲང་ལ་རྡུགས་པ་སོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་རྗེས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་པའི་བློ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་དེས་སྣ་དྲངས་པའི་བློ་སྣ་གང་སྐྱེས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ལ་ཕན་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཤ་སྟག་འོངས་ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ཞེས་བཤད་དགོས་ཏེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་ལས། གླང་པོ་ཆེའི་རྗེས་ནི་མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱུ་མཆོག་དང་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་བ་གླང་དུ་བཤད་པ་སོགས་མི་འཐད་དེ། དཔེ་དོན་མི་འགྲིགས་པའི་ཕྱིར།འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནའང་མི་རྟག་པ་དང་འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འཇོམས་པའི་ཐོ་བ་དང་། དགེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བསྔགས་པའོ། །ཚོམས་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ འགྱུར་ཁ་ཅིག་ཏུ་ལུས་འདི་བུམ་པ་འདྲ་བར་རྟོགས་བྱས་ཤིང་ཞེས་པའང་འདུག །ལུས་འདི་རྫ་སྣོད་༼བ༽ དང་འདྲ་བར་མི་

༼བ༽ རྟག་པར་རྟོགས་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །༼བ༽ སྟེ་བྱེད་ཅིང་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཆོས་རྣམས་
སྨིག་རྒྱུ་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བར་༼བ༽ རང་བཞིན་མེད་པ་ཤེས་ནས། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདུད་ཀྱི་མེ་ཏོག་༼བ༽ གི་རྣམ་པའི་མདའ་དེ་ཆགས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚོན་ནི་འདིར་གཅོད་༼བ༽ ཅིང་འཇོམས་པས་དེས་མི་ཚུགས་པ་༼བ༽ དང་། །འཆི་བདག་༼བ༽ གི་རྒྱལ་པོས་༼བ༽ སྲོག་ཕྲོག་པ་སོགས་ལྟ་ཞོག་ཐ་ན་མིག་གིས་བལྟར་ཡང་མེད་པ༼བ༽ འི་གོ་འཕང་དམ་པར་འགྲོ། །༼ང༽ འདི་དག་གིས་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བུམ་པ་བཞིན་དུ་ཁོང་སྟོང་དང་། སྨིག་རྒྱུ་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད་པ་དང་། ལྦུ་བ་བཞིན་དུ་རིང་པོར་མི་གནས་པར་ཤེས་ནས།

168

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
བདུད་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་བཅད་ན་འཆི་བདག་ལས་འདའ་བར་བསྟན་ཏོ། །༼བ༽ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ་བདུད་འཇོམས་པའི་རིགས་སྔགས་བླ་ན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཉམས་”སྒུར་1ཞིང་སོ་ནི་ཞིག་མདོག་ནག་གཉེར་མ་མང་བ་སོགས་རྒ་བ༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་ཞིང་༼བ༽ ཆེས་མི་བཟོད་པའི་ཚོར་བ་དྲག་པོས་གཟིར་བའི་ནད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བ་དང་། །སེམས་དང་༼བ༽ ལུས་རྟེན་བརྟེན་པ་འབྲེལ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཤི་བ་མཐོང་ནས་ནི། །༼བ༽ རྒྱུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟན་པ་༼བ༽ སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བཙོན་ར་༼བ༽ དང་འདྲ་བའི་ཁྱིམ་སྤངས་༼བ༽ པར་བྱེད་ནུས་”ཀྱི། །2༼བ༽ ཉེས་དམིགས་དེ་དག་མ་མཐོང་བའི་འཇིག་རྟེན་ཕལ་བ་༼བ༽ རང་ག་བས་༼བ༽ ཁྱིམ་གྱིས་འདོད་༼བ༽ པ་སྤང་ནུས་རེ་སྐན། །༼བ༽ ཏེ་གཏན་ནས་མི་ནུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །༼བ༽ རྒ་བ་མཐོང་ཞིང་ནད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་ན་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་གཽཽ་ཏ་མི་དུས་ལས་འདས་ནས་སྟོན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་དེར་གཤེགས་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པ་འཆར་ཀས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་ཕྱིར་ཐུགས་ངན་མི་མཛད། འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡུམ་སྐུ་གསོ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་ལགས་ན་ཞེས་ཞུས་པ་དང་འདི་སྐད་ཅེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའོ། །བྱུང་དང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཇི་སྙེད་དེ། །ཞེས་སོགས་ཤླཽཽ་ཀ་གཅིག་པོའི་གླེང་གཞི་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་འོག་ཏུ་རྟགས་མཚན་ལ་གཟིགས་ཤིག །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ཡིན་པ་ནི། མདོར་ན་སྐྱེས་བུའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་དུས་ནི་དལ་བའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་དུས་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། འོ་སྐོལ་ཕལ་ཆེར་ངན་འགྲོར་བསྡད་ཅིང་བདེ་འགྲོར་ཅུང་ཟད་རེ་འོངས་ཀྱང་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་ཤས་ཆེ་བས་དེ་དག་ཏུ་ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་མི་རྙེད་ལ། བསྒྲུབས་པས་ཆོག་པའི་རྟེན་རེ་ཐོབ་པ་ན་ཡང་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བསྒྲུབ་པ་
1 སྒུད་ * སྒུར་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས།།

169

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐནི་ད་དུང་མི་འཆི་སྙམ་པ་འདི་ལ་ཐུག་འདུག་པས་ན། བློས་མི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ནི་རྒུད་པ་ཀུན་གྱི་སྒོ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་འཆི་བ་དྲན་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལོག་རྟོག་སྤངས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྒོམ་དགོས་ཚུལ་ནི་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཆོས་ཟབ་མོ་གཞན་བསྒོམ་རྒྱུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ནོ་སྙམ་པ་དང་། བསྒོམ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་དང་པོར་ཅུང་ཟད་ཙམ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཡི། རྒྱུན་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་མི་འོས་སོ་སྙམ་དུ་མི་བཟུང་བར་འདི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགོས་ལུགས་ལ་ངེས་པ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱེད་དེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་པ།

གསུམ་པ་འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ནི། གཉེན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་བརྟན་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་དང་བྲལ་གྱིས་དོགས་ནས་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བ་ནི་ལམ་ལ་ཡེ་མ་སྦྱངས་པའི་འཆི་བ་ལ་སྐྲག་ལུགས་ཡིན་པས་འདིར་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ལུས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་པས་དེ་ལ་སྐྲག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་རེ་ཞིག་ལ་དགག་མི་ནུས་མོད། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་དོན་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་འགོག་པ་དང་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་བསྒྲུབས་པར་འཆི་བ་ལ་འཇིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ནི་དེས་སྐྲག་པ་བསམས་ན་དེ་དག་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པས་འཆི་ཁར་མི་སྐྲག་པ་བྱར་ཡོད་ལ། དོན་དེ་དག་མ་བསྒྲུབས་ན་སྤྱིར་འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བས་འཇིགས་ནས་འཆི་བའི་ཚེ་འགྱོད་པས་གདུང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་རབས་ལས།༼བ༽ སུ་ཏ་སའི་བུས་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བ་བཟའ་བར་བརྩམས་པ་ན། རྒྱལ་བུ་བཞིན་གྱི་

170

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
མདངས་གསལ་ཞིང་ཐུགས་མི་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ་གཞན་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྐྲག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོད་མི་སྐྲག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞུས་པས་དེའི་ལན་དུ་རྒྱལ་བུས་འདི་གསུངས་པ་སྟེ། ཁོ་བོ་འཆི་བ་ཙམ་ལ་སྐྲག་པར་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་ནས་འཆི་བ་ལ་རབ་ཏུ་བསྒྲིམས་ཀྱང་༼བ༽ མི་འཆི་བར་གནས་༼བ༽ པར་བྱེད་ནི་མི་ནུས་༼བ༽ ཤིང་། །གང་ལ་བཅོས་སུ་མི་རུང་བ༼བ༽ ར། །འཆི་དགོས་པར་ངེས་པས་ན་འཇིགས་ཤིང་”དངང་1བར་བྱས་པ་ཡིས། །དེ་ལ་ཕན་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་༼བ༽ ན་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་གཞན་རྣམས་འཆི་བ་ལ་སྐྲག་ཅིང་ཁོ་བོ་མི་སྐྲག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ནམ་སེམས་ཅན་སྤྱི་འདི་ཡི་ཆོས་ཉིད་༼བ༽ དམ་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། །མི་རྣམས་༼བ༽ སྔར་སྡིག་པ་བྱས་པ་༼བ༽ དྲན་པས་༼བ༽ ནི་འཆི་བའི་ཚེ་འགྱོད་པར་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །དེར་མ་ཟད་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་ལེགས་པར་ཡོངས་༼བ༽ སུ་མ་བྱས། །༼བ༽ སྙམ་དུ་འགྱོད་ཅིང་། སྡིག་པ་བྱས་ཤིང་དགེ་བ་མ་བྱས་པ་དེས་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ཕྱི་མའི་ཚེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་དུ་དོགས། །༼བ༽ པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་འཇིགས་པས་༼བ༽ ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་པར་སེམས་རྨོངས་༼བ༽ ཤིང་སྐྲག་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ལ་བདག་ནི་ལས་གང་༼བ༽ བྱས་པ་ལས་བདག་གི་ཡིད་ནི་འགྱོད་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ༼བ༽ འི། །སྡིག་པའི་ལས་དེ་ཉིད་༼བ༽ ནི་བདག་གིས་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱས་པར་ཡོངས་༼བ༽ སུ་མི་དྲན། །༼བ༽ ལ་དེར་མ་ཟད་དཀར་པོ་

༼བ༽ དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་གོམས་
པར་བྱས། །༼བ༽ པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ་གནས་ན་འཆི་བས་སུ་ཞིག་འཇིགས། །༼བ༽ ཏེ་འཇིགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་༼བ༽ རྒྱལ་བུས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ལ་གསུངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼ཁ༽བདག་ནི་འཆིའོ་སྙམ་༼བ༽ དུ་སེམས་
པ༼བ༽ འི། །གང་ཟག་༼ཀ༽གང་ལ་༼ག༽ངེས་པར་༼བ༽ རམ་འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་བཅོས་མིན་ཡོད་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྡར་

171

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐ

༼བ༽ པར་གྱུར་པ༼བ༽ འི། །གང་ཟག་དེས་ནི་

༼བ༽ དང་པོ་ནས་འཆི་བ་དྲན་པས་གྲབས་ཟིན་པའི་འཆི་ཁར་

༼ཅ༽འཇིགས་པ་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཡོངས་༼བ༽ སུ་བཏང་༼བ༽ བ་ཞིག་འོང་བའི་ཕྱིར། །༼བ༽ མཐར་འཆི་བའི་ཚེ་༼ང༽འཆི་བདག་ལ་ཡང་ག་ལ་འཇིགས་༼བ༽ ཏེ། །འཇིགས་མི་དགོས་པ་ཞིག་འོང་སྟེ་༼ཆ༽ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་མྱུར་དུ་འབྲལ་བར་གདོན་མི་ཟའོ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་རྟག་པ་བསམས་ན་ནི། དེ་དག་ལ་མི་འབྲལ་བར་རེ་བའི་སྲེད་པ་ལྡོག་པས་དེ་དག་དང་བྲལ་བས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བའི་དབང་གིས་འཆི་བ་ལ་སྐྲག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

འཆི་བ་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ།

བཞི་པ་འཆི་བ་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་ནི། རྩ་བ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དགུ །ཐག་བཅད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་གསུམ། ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པ་༼བ༽ རྩ་བ་དང་པོ་དང་། ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་༼བ༽ རྩ་བ་གཉིས་པ་དང་། འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པ་༼བ༽ རྩ་བ་གསུམ་པའོ། །

ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པ།

༼བ༽ རྩ་བ་དང་པོ

༼བ༽ འི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གསུམ་ལས། འཆི་བདག་ངེས་པར་འོང་ལ་དེ་ཡང་
རྐྱེན་གྱིས་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་བསམ་པ་ནི། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལུས་ཇི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་བླངས་ཀྱང་འཆི་བ་འོང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། གང་ཡང་སངས་རྒྱས་༼བ༽ དང་རང་སངས་རྒྱས་༼བ༽ དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་༼བ༽ རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། །སྐུ་

172

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལུས་འདི་ནི་སྤོང་༼བ༽ བའི་ཚུལ་མཛད་ན། །༼བ༽ སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་༼བ༽ རྣམས་འཆི་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས་༼བ༽ ཀྱང་ཅི་

༼བ༽ ཞིག་དགོས། །ཞེས་”གསུངས1་སོ། །ཡུལ་གང་དུ་བསྡད་ཀྱང་འཆི་
བ་འོང་བ་ནི། ༼བ༽ ཚོམས་དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ གནས་གང་དུ་གནས་ན་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པའི། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བར་སྣང་ལ་མེད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་༼༽ འང་མེད། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་རི་བོ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་༼བ༽ འམ་དཀྱིལ་དུ་ཞུགས་ནའང་༼བ༽ ཡོད་པ་མིན། །ཞེས་སོ། །༼ང༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ན་རྒྱལ་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོས་ཤཱཀྱ་རྣམས་བསད་པ་ན་སྟོན་པས་ལས་ཀྱི་མཐུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཤཱཀྱའི་བུ་གཉིས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བཞག་གོ །གཉིས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་བཞག་གོ །གཉིས་ཉིད་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་ནང་དུ་བཞག་པ་ལས་ཤཱཀྱ་རྣམས་བསད་ཟིན་པ་དང་ཤཱཀྱའི་བུ་སྦས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤི་བར་གྱུར་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པའོ། །སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་དུས་ནམ་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་བས་འཇོམས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ སྔར་བྱུང་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ ཕྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ༼བ༽ འི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་༼བ༽ ཡོད་པ། །ཀུན་གྱིས་ལུས་འདི་བཏང་ནས་༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། །༼ང༽ དེ་ཀུན་འཇིག་པར་མཁས་པས་རྟོགས་ཀྱིས་ཏེ། །ཞེས་དང་། ཆོས་ལ་གནས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནི་ཡིག་མཁན་རང་”འགལ2་བ་ཞིག་གིས། ད་བ་ས་ཀྱི་ག་ང་གི །ཞེས་པས་འཁྲུལ་ཏེ་ཡིག་རྙིང་ལ་བཅོས་བྱས་པ་འདྲ་སྟེ། ཚོམས་ཀྱི་དཔེ་རྙིང་མཆན་མ་ཞིག་ཏུ། དེ་ཀུན་འཇིག་པར་མཁས་པས་རྟོགས་”གྱིས3་ཏེ། །ཞེས་དང་། ཆོས་ལ་གནས་ ”གྱིས4་ངེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད། །ཅེས་བསྐུལ་ཚིག་ཏུ་བྲིས་འདུག་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་མཆན་བུ་ཡང་འགོད་བདེ་བ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ལ་འདིར་ནི་མཆན་བུའང་འགོད་དཀའ་མོ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །དེ་

༼བ༽ དག་ཀུན་འཇིག་༼བ༽ ཅིང་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞེས་སོ།།
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འགའ་
3 ཀྱིས་ * གྱིས་
4 ཀྱི་ * གྱིས་

173

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐམི་རྟག་པར་མཁས་པས་རྟོགས་༼བ༽ པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏེ། །༼བ༽ འམ་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཆོས་ལ་གནས་ཀྱི་༼བ༽ སྟེང་ནས་ངེས་པར་༼བ༽ ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད། །ཅེས་སོ། །འཆི་བདག་ལ་བྲོས་པས་མི་ཐར་ཞིང་སྔགས་ལ་སོགས་པས་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པ༼བ༽ འི་མདོ་ལས། དཔེར་ན། ཕྱོགས་བཞི་ནས་༼བ༽ ལྕགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་སྲ་བ་བརྟན་པ་སྙིང་པོ་དང་ལྡན་པ་༼བ༽ སྟེ་ཁོང་སྟོང་མེད་པ་མ་ཞིག་པ་མ་གས་པ་འཕན་མེད་པ་༼བ༽ སྟེ་འབའ་སུལ་དང་སྲུབ་སོགས་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་མཁྲེགས་པ་གཅིག་ཏུ་༼བ༽ སྟེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྟུག་པོ་བཞི་གནམ་ལ་རེག་ཅིང་ས་”རློག་1སྟེ། རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ཤིང་གེལ་པ་དང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཐམས་ཅད་དང་སེམས་ཅན་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཕྱེ་མར་འཐག་ཅིང་འོང་བ་ལ་ནི་མགྱོགས་པས་འབྲོས་པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་རྣམས་ཀྱིས་བཟློག་པར་སླ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། ༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་༼བ༽ མི་རྣམས་ལ་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་བཞི་༼བ༽ པོ་འདི་དག་འོང་སྟེ་དེ་དག་ལས་མགྱོགས་པས་འབྲོས་པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་གྱིས་བཟློག་པར་སླ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ འཇིགས་པ་བཞི་༼༽ ཡོད་དེ་གང་ཞེ་ན་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་རྒུད་པའོ། །༼བ༽ དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་གང་ཞེ་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། ༼བ༽ ཞེས་སླར་བོས་ནས་བཞི་པོ་དེའི་བྱེད་ལས་ནི་རྒ་བ་ནི་དར་ལ་བབ་པ་འཇོམས་ཤིང་འོང་། ན་བ་ནི་ནད་མེད་པ་འཇོམས་ཤིང་འོང་། རྒུད་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་ཤིང་འོང་། འཆི་བ་ནི་སྲོག་འཇོམས་ཤིང་འོང་སྟེ། ༼བ༽ བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ནི་མགྱོགས་པས་འབྲོས་པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་རྣམས་ཀྱིས་ཞི་

1 ལམ་རིམ་དུ། སློག་

174

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བར་སླ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཀ་མ་པའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་འཆི་བས་འཇིགས་པ་ཞིག་དགོས། འཆི་ཁར་མི་འཚེར་བ་ཞིག་དགོས་པ་ལ་འོ་སྐོལ་དེ་ལས་ལྡོག་ནས་ད་ལྟ་མི་འཇིགས། འཆི་ཁར་བྲང་ལ་སེན་མོ་འདེབས་གསུང་ངོ་། །༼ང༽ དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་”གྲབས་1བྱས་པས་འཆི་ཁར་”གྲབས་2ཟིན་ནས་མི་འཚེར་ལ་དང་པོར་འཆི་བ་མ་དྲན་པས་སྡོད་གྲབས་འབའ་ཞིག་བྱས་པ་ལ་མཐར་འཆི་ངེས་པའི་ཚེ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དང་སྔར་འབྲལ་བའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་གློ་བུར་དུ་བྲལ་བ་ལྟར་མཐོང་ཞིང་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་པ་ཆེས་ཆེར་སྐྲག་པར་གྱུར་ཀྱང་དེའི་ཚེ་འདི་བྱེད་ནི་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །ཚེ་ལ་སྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པ་བསམ་པ་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ནི། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། ད་ལྟ༼བ༽ འི་དུས་སུ་སྤྱོད་ལམ་སོགས་ལེགས་པར་༼བ༽ གཟབ་ཅིང་བག་ཡོད་པས་རང་གི་ལུས་བདེ་བར་༼བ༽ འཚོ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྲུངས་ན་དེ་རིང་ན་ལོ་བརྒྱའམ་༼བ༽ དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ལྷག་པར་འཚོའོ། །༼བ༽ ལེགས་པར་མ་བསྲུང་ན་ནི་དེ་ཙམ་མི་འཚོ་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་༼བ༽ མདོ་དེ་གསུངས་པའི་སྐབས་ལྟ་བུ་ལ་རིང་མཐའ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་༼བ༽ ལ་ད་ལྟ་ནི་ཚེ་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཁ་རལ་གྱི་སྐབས་སུ་འདུག་པས་དེ་ཙམ་ཡང་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཐུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་དེའི་བར་གྱི་ཚེ་འཛད་པ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་ཏེ་ལོ་ནི་ཟླ་བ་སོང་བས་འཛད་ཅིང་། ཟླ་བའང་ཞག་སོང་བས་འཛད་ལ་ཞག་ཀྱང་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་སོང་བས་འཛད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྔ་དྲོ་ལ་སོགས་པ་སོང་བས་འཛད་པས་ན་ཚེའི་སྤྱི་ཚད་ནི་ཉུང་ལ། དེ་ལའང་སྔར་དུ་མ་ཞིག་ཟད་སྣང་ཞིང་ཚེ་ལྷག་ལ་ཡང་སྣོན་པ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མེད་པར་འབྲིད་བྱེད་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཉིན་མཚན་༼བ༽ སྐད་ཅིག་ཀྱང་སྡོད་པ་ཡོང་༼བ༽ ཡེ་མེད་པར། །༼བ༽ བདག་གི་ཚེ་འདི་

༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ་གོད་༼བ༽
1 གྲབ་ * གྲབས་
2 གྲབ་ * གྲབས་

175

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐཔ་སྟེ་ཆུད་ཟོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། །༼བ༽ དེ་ལ་”སྣོན་པའང་1༼བ༽ ནི་གུད་ནས་༼བ༽ སམ་ལོགས་ཤིག་ནས་འོང་༼བ༽ བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན། །བདག་ལྟ་༼བ༽ བུ་འཆི་བར་ཅིས་མི་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་འགྱུར་བར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དཔེ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བསམ་སྟེ་འདི་ལྟར་ཐགས་འཐག་པ་ན་ལན་རེ་ལ་སྤུན་ཉག་མ་རེ་ལས་མི་འགྲོ་ཡང་མྱུར་དུ་བཏགས་ཟིན་ནས་འོང་བ་དང་། ལུག་ལ་སོགས་པའི་གསད་བྱ་རྣམས་གསོད་པའི་ཕྱིར་འཁྲིད་པ་ན། གོམ་པ་རེ་རེ་སྤོས་པས་འཆི་བ་ལ་ཇེ་ཉེར་འགྲོ་བ་དང་། ཆུ་ཀླུང་དྲག་པོའི་རྒྱུན་འགྲོ་བའམ་རི་གཟར་གྱི་ཁ་ནས་ཆུ་འབབ་པ་བཞིན་དུ་ཚེ་མྱུར་དུ་ཟད་ནས་འགྲོ་བ་དང་། ཕྱུགས་རྫིས་དབྱུག་པ་བཟུང་ནས་ཕྱུགས་རྣམས་རང་དབང་མེད་པར་རང་གི་གནས་སུ་སྐྱེལ་བ་ལྟར། ན་བ་དང་རྒ་བས་རང་དབང་མེད་པར་འཆི་བདག་གི་དྲུང་དུ་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་རྣམས་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། ༼ང༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ནི་སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་དུ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་པ་དང་། དེ་ན་ཐགས་འཐག་ཅིང་འདུག་པ་སྤུན་བཅུག་ཅིང་བཅུག་པས་ཕལ་ཆེར་རྫོགས་པ་གཟིགས་ནས་གསུངས་པ། དཔེར་ན་ཐགས་ནི་༼བ༽ འཐག་པའི་ཚེ་རྒྱུ་བརྐྱངས་པ་ལ། །སྤུན་ནི་༼བ༽ ཕྲ་མོ་རེ་རེ་ནས་གང་དང་གང་བཅུག་པའི། །སྤུན་གྱིས་༼བ༽ རྒྱུ་དེའི་གཏིང་༼བ༽ ངམ་མཐའ་ལ་གཏུགས་པ་༼བ༽ སྤུན་ཕྲ་ཡང་མྱུར་དུ་འཐག་ཟིན་འགྲོ་བ་ལྟར། །མི་རྣམས་༼བ༽ ཀྱི་སྲོག་ཀྱང་༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་སྐད་ཅིག་དུ་མ་འདས་པས་མྱུར་དུ་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་དཔེ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་དཔེར་ན་ངེས་པར་བསད་པ༼བ༽ ར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་དག །༼བ༽ གཤེད་མའི་དྲུང་དུ་འཁྲིད་པའི་ཚེ་གོམ་པ་གང་དང་གང་བོར་བ་༼བ༽ དེ་དང་དེས། །བསད་༼བ༽ པར་བྱེད་པའི་དྲུང་དུ་བསྙེན་པ་༼བ༽ འམ་
ཉེ་བ་ལྟར། །མི་རྣམས་༼བ༽ ཀྱི་སྲོག་ཀྱང་༼བ༽ སྐད་ཅིག་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་གིས་འཆི་བ་ལ་ཉེ་བ་

1 སྣོད་པ། * སྣོན་པའང་

176

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དེ་བཞིན་ནོ། །༼བ༽ གཞན་ཡང་རི་གཟར་པོ་ནས་ཆུ་ཀླུང་དྲག་ཏུ་༼བ༽ ཐུར་དུ་འབབ་པའི་རྒྱུན། །༼བ༽ སླར་གྱེན་དུ་ལྡོག་པ་མེད་པ་༼བ༽ དེ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་མི་ཡི་ཚེ་༼བ༽ ཡང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་ཟད་འགྲོ་བ། །༼བ༽ དེ་ལས་སླར་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་༼བ༽ དོ། །ཡང་ཚེ་འདི་ཡི་ཚེ་ཐབས་བསྒྲུབས་པ་ནི་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་ཚོད་ལས་ལྷག་པ་གཅིག་ནི་སྒྲུབས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དང་༼བ༽ གལ་ཏེ་འབད་པས་ཅུང་ཟད་གྲུབ་ཀྱང་མྱུར་དུ་འཆི་བས་སྤྱོད་ལོང་མེད་པས་ཡུན་ཐུང་བ་དང་། །༼བ༽ སྤྱོད་ལོང་ཇི་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་ཡང་༼བ༽ འདི་ཕྱིའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ དུ་མ་དང་ལྡན་པ་དག །༼བ༽ ཡིན་པས་ཚེ་འདི་མྱུར་བ་ཁོ་ནར་འཇིག་༼བ༽ པར་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་ཆུ་༼བ༽ ཀླུང་དྲག་པོ་ལ་དབྱུག་གུས་༼བ༽ རི་མོ་བྲིས་པ་༼བ༽ ན་དོད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་ཅུང་ཟད་དོད་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མྱུར་དུ་འཇིག་པ་བཞིན་༼བ༽ ནོ། །ཡང་དཔེར་ན་ཕྱུགས་༼བ༽ ཀྱི་རྫི་

༼བ༽ བོ་དབྱུག་༼བ༽ པ་ཐོགས་༼བ༽ པ་རྣམས་ཀྱིས། །ཕྱུགས་༼བ༽ ཏེ་དུད་འགྲོ་རྣམས་༼བ༽
དེད་ནས་རང་རང་གི་གནས་སུ་ཕྱིན་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པ་ལྟར། །༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ན་དང་རྒ་བ་ཡིས། །༼བ༽ དེད་ནས་མི་རྣམས་༼བ༽ རང་དབང་མེད་པར་འཆི་བདག་༼བ༽ གི་དྲུང་དུ་སྐྱེལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཆུ་འགྲམ་དུ་བྱོན་ནས་༼བ༽ འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་ལ་༼བ༽ དེའི་དཔེར་ཆུ་ཕྲི་ལི་ལི་༼བ༽ ཐུར་དུ་འགྲོ་བ་འདི་”ག་1༼བ༽ ཡིད་ལ་འཆར་བདེ་གསུང་ནས་བསྒོམ་༼བ༽ པར་མཛད་སྐད། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླའི་སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་༼བ༽ སྟེ་དཔེར་ན་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་༼བ༽ ཐོལ་གྱིས་འོང་ཞིང་སྐད་ཅིག་གིས་ཡལ་བ་དང་འདྲ་༼བ༽ བ་དང་། །འགྲོ་བའི་སྐྱེ་འཆི་༼བ༽ ཡིད་བརྟན་མེད་པ་ནི་གར་ལ་བལྟ་༼བ༽ བ་དང་མཚུངས་༼བ༽ ཏེ། །དཔེར་ན་གར་མཁན་གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐད་ཅིག་གིས་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་འཆི་ཡང་ལས་བཟང་ངན་གྱི་དབང་གིས་བདེ་འགྲོ་དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཁ

177

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐངན་འགྲོའི་ལུས་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྒྱུར་བའམ་ཡང་ན་གར་མཁན་གྱི་མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་འཇོག་ས་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་འཆི་སོགས་ལའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་འགྲོ་བའོ། །འགྲོ་བའི་ཚེ་

༼བ༽ མྱུར་དུ་འགྲོ་

༼བ༽ འམ་འཇིག་

པ་ནི་ནམ་མཁའི་གློག་༼བ༽ བྱུང་མ་ཐག་ཡལ་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་སྟེ། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་རི་གཟར་༼བ༽ གྱི་ངོས་ཀྱི་འབབ་ཆུ་ལྟ་བུར་མྱུར་༼བ༽ ཞིང་མགྱོགས་༼བ༽ པར་ཡང་འགྲོ། །ཞེས་དཔེ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ནང་དུ་ཅུང་ཟད་བསམས་པའི་འཕྲིག་ཚུད་པ་ཞིག་ལ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་མི་སྟོན་པ་མེད་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས་དུ་མ་ལ་སྦྱར་ནས་བསམ། ཡང་ཡང་བསམས་ན་ངེས་པ་སྐྱེ། ཅུང་ཟད་ཙམ་རེ་ལ་མ་བྱུང་བྱས་པས་མི་ཕན་ཏེ། ཀ་མ་པའི་ཞལ་ནས། ༼བ༽ རང་གི་སློབ་མ་ལ་ཆོས་བསམས་པས་མ་བྱུང་ཟེར་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ནམ་བསམས་ཉིན་མོ་ནི་ཡེང་ཡེང་བྱེད། མཚན་མོ་ནིབ་གཉིད་ལོག་གིན་འདུག་ན་བརྫུན་མ་ཟེར་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ ད་གཟོད་འཆི་བ་བྱུང་བའི་ཚེ་ཆོས་བྱེད་དགོས་ཀྱང་ད་ལྟ་བདེ་བར་སྡོད་པའི་སྐབས་ཡིན་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཚེའི་མཐར་འཆི་བདག་གིས་བཅོམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བར་མ་ཟད་དེའི་བར་རྣམས་སུ་ཡང་འགྲོ་འཆག་ཉལ་གསུམ་གང་བྱེད་ཀྱང་ཚེ་བྲི་ནས་མི་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཡེ་མེད་པས། མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་འགོ་བཟུང་སྟེ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྡོད་པར་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཁ་བལྟས་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བར་གྱི་གསོན་པའང་ན་བ་དང་རྒ་བའི་ཕོ་ཉ་བས་ཁྲིད་ནས་འཆི་བའི་ཕྱིར་དུ་འགྲོ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་གསོན་པའི་སྐབས་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་མི་འགྲོ་བའི་སྡོད་པར་བཟུང་ནས་དགའ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲག་མཐོན་པོའི་རྩེ་ནས་ལྷུང་བའི་ཚེ། ས་ལ་མ་ལྷུང་བའི་བར་སྣང་ལ་འགྲོ་བའི་སྐབས་དེ་ལ་དགའ་བར་མི་འོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་༼བ༽ མདོ་དྲངས་པ་

178

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལས། མི་ཡི་དཔའ་བོ་

༼བ༽ ཞེས་གདམས་ཡུལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ལ་བོས་ནས་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་
བའི་ནུབ་ཐོག་མའི་མཚན་མོར་ནི། །༼བ༽ གང་ཟག་གང་ན་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ འདིར་མིའི་མངལ་ན་གནས་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ མ་ཐག་པ༼བ༽ འི། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ནས་བརྩམས་ནས་༼བ༽ སྐད་ཅིག་རེ་རེ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་དེ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན། །༼བ༽ ཡང་འགྲོས་༼བ༽ དེ་ལ་བཤོལ་༼བ༽ མཁན་མེད་པར་འཆི་བདག་༼བ༽ གི་དྲུང་དུ་༼བ༽ རིམ་གྱིས་ཇེ་ཉེར་འགྲོ། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་འགོག་པའི་གཏམ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ དཔེར་ན་མི་ཞིག་རི་བོ་མཐོན་པོའི་རྩེ་མོའི་སྟེང་ནས་ས་ལ་ལྷུང་བར་གྱུར་པ་ཡིས། །༼བ༽ ལུས་ཞིག་པར་གྱུར་༼བ༽ པའི་ཚེ་ཅི་༼བ༽ མི་འདི་

༼བ༽ ས་ལ་མ་ཕོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བར་སྣང་ལ་ནི་

༼བ༽ འགྲོ་བའི་ཚེ་བདེ་བ་མྱོང་༼བ༽ བར་འགྱུར་
རམ། །༼བ༽ སྟེ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་ནས་བརྩམས་ཏེ་༼བ༽ མ་ཤི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འཆི་བ་ཉིད་༼བ༽ ཀྱི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་ཆེད་དུ་དུས་རྟག་ཏུ་རབ་ཏུ་༼བ༽ འམ་དྲག་ཏུ་བརྒྱུག་པ་༼བ༽ འམ་འགྲོ་བ་ན། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་

༼བ༽

སྲོག་འགག་པ་དངོས་ལ་མ་ཐུག་པའི་བར་སྐབས་གང་དུ་བདེ་བ་ཇི་ལྟར་འཐོབ་པར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་མྱུར་དུ་འཆི་བར་ངེས་པ་བསྟན་ཏོ། །གསོན་པའི་ཚེ་ལ་ཡང་ཆོས་བྱ་བའི་ལོང་མེད་པར་ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་རིང་མཐའ་དེ་ཙམ་ཐུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་ལོང་ཡོད་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དོན་མེད་དུ་ཚེ་མང་པོ་ཞིག་ནི་སྔར་འདས་འདུག་པ་དང་ལྷག་མའང་གཉིད་ཀྱིས་ཕྱེད་འདའ་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་གཡེང་བ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་དོན་མེད་དུ་འདའ་བ་དང་། ལང་ཚོ་ཡོལ་ནས་རྒས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སླེབས་ནས་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཉམས་པས་ཆོས་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་བསྒྲུབ་པའི་མཐུ་མེད་པས་ཆོས་བྱེད་པའི་སྐབས་ནི་ཅུང་ཟད་ལས་མེད་དེ། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས།

179

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐ

༼བ༽ མི་ཞིག་གིས་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བརྒྱ་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་༼བ༽ ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱེད་༼བ༽ མཚན་མོའི་ཆ་ནི་གཉིད་ཀྱིས་༼བ༽ ནོན་ཅིང་ཁེབས་སོ། །༼བ༽ དེས་ལོ་ལྔ་བཅུ་དང་། ཚེ་སྟོད་སྐྱེས་ནས་ལོ་བཅུ༼བ༽ འི་བར་དུ་ནི་བྱིས་པ༼བ༽ འི་སྐབས་སུ་ལུས་སེམས་རྣལ་དུ་མ་འཁོད་པའོ། །༼བ༽ བརྒྱད་ཅུ་ཡན་ཆད་མཐའི་ལོ་ཉི་ཤུ་ནི་རྒས་པ་༼བ༽ སྦྱོར་མི་བཟོད་པ་སྟེ། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བཅད་པའི་ལྷག་མ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་། ནོར་དང་གཉེན་སོགས་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུའི་

ཡིད་ཀྱི་མྱ་ངན་དང་༼བ༽ ངག་གི་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་༼བ༽ ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་༼བ༽ གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་འཁྲུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་༼བ༽ ཡུན་རིང་པོར་བཅད། ༼བ༽ པ་དང་རང་གི་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་ནད་༼བ༽ ཀྱི་རིགས་རྣམ་པ་དུ་མ་༼བ༽ གྲངས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་ཀྱང་བཅད་དོ། །༼བ༽ དེའི་ལྷག་མ་ལའང་འདུ་འཛི་རྣམ་གཡེང་བྲེ་མོའི་གཏམ་སོགས་དང་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྟོག་དུ་མས་བཅད་དེ་ཆོས་བྱེད་ངེས་ཀྱི་སྐབས་ཆེར་མི་འོང་ཞེས་སོ། །ཞེས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་འགོག་པའི་གཏམ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་སྐབས་འདི་ན་མི་རྣམས་ཚེ་ནི་མཆོག་ཏུ་རིང་ཡང་ལོ་བརྒྱ་ཁོ་ནར་ཟད། །དེ་ལས་༼བ༽ སམ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ནི་དང་པོ་

༼བ༽ ལོ་བཅུ་ནི་བྱིས་པ་༼བ༽ དང་ཐ་མ་༼བ༽ ལོ་ཉི་ཤུ་ནི་རྒས་པས་དོན་
མེད་བྱེད། །༼བ༽ ལོ་བརྒྱའི་ཕྱེད་ལྔ་བཅུ་ནི་གཉིད་༼བ༽ ཀྱིས་ཆོད་པ་དང་༼བ༽ དེའི་ལྷག་མའང་ནད་༼བ༽ དང་འཁྲུགས་པ་སོགས་དག་གིས་༼བ༽ ཚེ་དེ་༼བ༽ ལ་ཆོས་སྤྱོད་པའི་དུས་མེད་པར་༼བ༽ ཆ་ཤས་ཀུན་ནས་༼བ༽ ཆོས་སྒྲུབ་འདོད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་རེ་བ་འཇོམས། །༼བ༽ པར་བྱེད་པ་དེས་ན་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པའི་༼བ༽ སྒོ་ནས་ཆོས་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མི་

༼བ༽ ཡི་ནང་༼བ༽ གི་འགྲོ་བ༼བ༽ ར་སྐྱེས་
པའི་ཚེ་༼བ༽ ལ་ནི་ལྷག་མ་ཇི་ཙམ་༼བ༽ ཞིག་ཡོད་༼བ༽ དེ་འགའ་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །མཆད་ཀ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལ་ལྟོ་རྒྱབ་དང་གཉིད་དང་ན་ཚས་བཅད་པའི་བཤོལ་ན་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ལོ་ལྔ་ཡང་མེད་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་གསུམ་གྱིས་

180

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཕྱིར་ན་ཆོས་བྱ་དགོས་པར་ཐག་བཅད་པ་ནི།དེ་ལྟར་ན་ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ནི་རྨི་ལམ་ཐུན་གཅིག་ན་བདེ་བ་སྤྱད་པ་སད་ནས་དྲན་པ་ལྟར་འཆི་བའི་དུས་སུ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ལ། འཆི་བའི་དགྲ་ནི་དགག་ཏུ་མེད་པར་ངེས་པར་འོང་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཚེ་འདིའི་བསླུ་བྲིད་ལ་དགའ་བར་བྱ་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ་ཆོས་བྱ་དགོས་པ་ལ་ཐག་བཅད་ཅིང་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་རབས་༼ ༽སོ་གཉིས་པ་ལྕགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་པའི་རབས་ལས། ༼ང༽ སྔོན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ན་ཡུལ་དེ་ན་ཀུ་མུ་ཏའི་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བའི་དུས་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་རྒྱལ་བུ་ཡང་སྤྱན་དྲངས་པ་ལ། རྒྱལ་བུ་དེ་སྔོན་ཚེ་རབས་དུ་མར་སྐྱོ་བ་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ལྟད་མོ་དེ་དག་ལ་གཟིགས་སུ་མ་བཞེད་པར་ཐུགས་གཡེང་བ་ལས་ནང་དུ་བཟློག་སྟེ་འདི་ལྟར་བརྟགས་པ་ནི།ཀྱེ་མའོ་

༼༽ ཞེས་པ་ཐུགས་སྐྱོ་

བས་འཇིག་རྟེན་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའམ་སྡུག་བསྔལ་༼ཀ༽དག །༼༽ ཅེས་རང་གི་འཁོར་ལ་བོས་ནས་༼༡༽༼༣༽ལྟད་མོ་འདི་ལྟ་བུར་༼ག༽གནས་པ་༼བ༽ འདི་དག་མི་བརྟན་༼༽ ཅིང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་༼༢༽བདག་ལྟད་མོ་འདི་ལ་༼ཁ༽དགའ་

༼བ༽ བར་མི་འགྱུར། །༼བ༽ པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ་༼༤༽
ཀུ་མུ་༼ང༽ཏ་ཡི་དཔལ་༼བ༽ ལམ་ལྟད་མོ་ཆེན་པོ་ད་ལྟ་ཡོད་པ་འདི་ཡང་། །༼བ༽ དོ་ནུབ་ཀྱི་ཚེ་སོ་སོར་གྱེས་ནས་ཤུལ་དུ་ཐང་སྐྱ་ཐེ་རེ་བ་ཙམ་ཞིག་ལུས་ཤིང་དེ་རིང་འདི་ལྟར་བྱུང་བ་དེ་དྲན་པར་བྱ་བ༼བ༽ འི་ཡུལ་ཙམ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༼བ༽ བའི་ཕྱིར་དེས་ན་འགྲོ་བ་༼བ༽ རྣམས་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ལྟ་བུར་ནི་འཁོད་པ་ལ། །སྐྱེ་བོ་

༼བ༽ ཁྱེད་ཅག་འདི་དག་ལ་འཇིགས་པ་མེད་པ་ངོ་མཚར་
ཀྱེ། །༼༽ སྟེ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཐུགས་ཁྲེལ་བའོ། །འོ་ན་འགྲོ་བ་རྣམས་གནས་ཇི་ལྟ་བུར་འཁོད་པ་ཡིན་སྙམ་ན་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་རྣམས་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ཕྱོགས་ཀུན་ནས་འཆི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བཀག །༼བ༽ པས་གང་དུ་འགྲོ་ཡང་ཐར་པའི་ཐབས་མེད་པ་འདི་ལ་དོགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་དགའ་ཞིང་༼བ༽ བག་ཕེབས་ནས་སྤྱོད། །༼བ༽ མི་རིགས་ཤིང་། རང་ཅག་རྣམས་ལ་སྡོད་པའི་དབང་ནི་

181

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐམེད་དེ་ན་༼བ༽ བ་དང་རྒ་༼བ༽ བ་དང་འཆི་བའི་གནོད་བྱེད་༼བ༽ ཀྱི་དགྲ། །མཐུ་ཆེན་དགག་ཏུ་མི་ནུས་༼བ༽ པ་དུ་མ་ཡོད་༼བ༽ པ་དེ་དག་གིས་མི་འདོད་བཞིན་༼བ༽ དུ་འཁྲིད་པ་ལ། །༼བ༽ བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ འདི་ནས་ཕ་རོལ་༼བ༽ གྱི་གནས་འཇིགས་ཤིང་ཉམ་ང་༼བ༽ བར་ངེས་༼བ༽ པར་མྱུར་དུ་འགྲོ་༼བ༽ དགོས་ན། །སེམས་༼བ༽ ཀྱི་བསམ་པ་ཤེས་༼བ༽ པ་སུ་ཞིག་༼བ༽ ལྟད་མོ་འདི་ལ་དགའ་བར་སེམས། །༼བ༽ ཏེ་སེམས་མི་རིགས་”ཞེས་1༼བ༽ གསུངས་པ་དང་། ༼བ༽ དཔའ་བོས་རྒྱལ་པོ་ཀཱ་ནི་ཀའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས་ཀྱང་། འཆི་བདག་བརྩེ་བ༼བ༽ འམ་སྙིང་རྗེ་མེད་པ་ཅན། །སྐྱེས་༼བ༽ བུ་རྩལ་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་རྣམས་དོན་༼བ༽ ནམ་རྒྱུ་མཚན་མེད་༼བ༽ པ་ཡང་གསོད་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ། །༼བ༽ དེ་འདྲ་བ་ཡི་གསོད་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་མངོན་དུ་འོང་༼བ༽ བར་ཤེས་བཞིན་དུ། །མཁས་པ་༼བ༽ ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་བག་”སྐྱོང་2སྤྱོད། །༼བ༽ དེ་སྤྱོད་མི་རིགས་ཤིང་། རྒྱུ་མཚན་དེའི་སླད་༼བ༽ དུའམ་ཕྱིར་ན་དཔའ་

༼བ༽ བོ་ཆེན་༼བ༽ པོ་བཟོད་༼བ༽ པའམ་
སྙིང་རྗེ་མེད་༼བ༽ པའི་འཆི་བདག་དེས། །༼བ༽ འཆི་བའི་མདའ་ནི་མི་བཟད་༼བ༽ པ་གང་ཞིག་འཕངས་པ་ན་འཆོར་༼བ༽ བའམ་ཐར་པ་མེད་པ། །དེ་ནི་ཇི་སྲིད་མ་འཕངས་པ། །དེ་སྲིད་༼བ༽ དུ་དམ་པའི་ཆོས་བསྒྲུབ་པས་རང་གི་དོན་ལ་འབོད། །༼བ༽ ཅིག་གལ་ཏེ་འཕངས་ཚར་ནས་དེ་ལྟར་བྱར་མེད་ཅེས་པའོ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་མོ། །༼བ༽ དེའི་མཐར་དེ་ལྟར་འཆི་བ་ངེས་པར་འོངས་ན་ཚེ་འདིའི་བསླུ་བྲིད་ཀྱིས་ཅི་བྱེད་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ་ཆོས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པར་ཐག་བཅད་ཅིང་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱའོ། །

1 ཅེས་ *ཞེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། རྐྱོང་

182

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ།

གཉིས་པ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི། དེ་རིང་ཕན་ཆད་བརྒྱ་ཚུན་ཆད་ལ་འཆི་བ་འོང་བར་ངེས་ཤིང་། དེའི་བར་གྱི་ཞག་གང་ལ་འོང་མ་ངེས་པས་དེ་རིང་ལྟ་བུ་ལ་འཆི་མི་འཆི་གང་དུའང་ཐག་མི་ཆོད་མོད། འོན་ཀྱང་བློས་འཆི་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དེ་རིང་འཆི་སྙམ་པའི་བློ་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་རིང་མི་འཆི་སྙམ་པ་དང་ཕལ་ཆེར་མི་འཆི་སྙམ་པ་བློས་མི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ན་ཚེ་འདིར་སྡོད་པའི་གྲབས་བྱེད་བྱེད་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་གྲབས་བྱེད་པ་མི་འོང་བས། དེའི་བར་དུ་འཆི་བདག་གིས་བཟུང་ནས་མྱ་ངན་དང་བཅས་བཞིན་དུ་འཆི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་འཆི་བའི་གྲབས་བྱས་ན་ནི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དོན་མང་པོ་འགྲུབ་པས་མ་ཤི་ན་ཡང་དེ་བྱས་པ་ལེགས་ལ། ཤི་ན་ནི་ཁྱད་པར་དུའང་དེ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། རང་ལ་གནོད་པ་དྲག་པོ་བྱེད་པའི་དགྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུས་འདི་ནས་འདིའི་བར་ལ་འོང་བར་ནི་ཐག་ཆོད་ལ། ཞག་གང་ལ་འོང་མི་ཤེས་ན་ཞག་རེ་རེ་ནས་དེའི་ཟོན་བྱ་དགོས་པ་དང་འདྲའོ། །ཞག་རེ་རེ་ནས་དེ་རིང་འཆི་སྙམ་པའམ་ཐ་ན་དེ་རིང་ཕལ་ཆེར་འཆི་སྙམ་པ་བྱུང་ན་གང་དུ་འགྲོ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་དོན་བྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྡོད་གྲབས་མི་བྱེད་ལ། བསམ་པ་དེ་མ་བྱུང་ན་འཇིག་རྟེན་འདིར་སྡོད་པར་མཐོང་ནས་དེའི་གྲབས་བྱེད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་དོན་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། གནས་གཅིག་ཏུ་ཡུན་རིང་དུ་སྡོད་སྙམ་ན་དེའི་སྡོད་གྲབས་བྱེད་པ་དང་། དེར་མི་སྡོད་པར་གཞན་དུ་འགྲོ་སྙམ་ན་གང་དུ་འགྲོ་བའི་གྲབས་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཉི་མ་རེ་རེ་ནས་འཆི་སྙམ་པའི་བློ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །༼བ༽ རྩ་བ་གཉིས་པ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱུ་མཚན་དངོས་བཤད་པ། འདི་ལ་

183

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐ

༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ལས། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་བསམ་པ་ནི། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གཅིག་སྤྱིར་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་ཚེ་ནི་ངེས་ཀྱི། གཞན་རྣམས་རང་རང་གི་ཚེ་ཚད་ཐུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་ནའང་ཕལ་ཆེར་ངེས་པ་མང་ལ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཚེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ནི་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའང་བྱུང་ལ་ད་གདོད་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ལ་རིང་མཐའ་བྱེད་དགོས་ཤིང་ད་ལྟ་ཡང་རྒན་གཞོན་བར་མ་གང་ལ་འཆི་མ་ངེས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། ༼བ༽ སྒྲ་མི་སྙན་ན་ལོ་སྟོང་སྟེ། །གཉིས་ན་ཕྱེད་ཕྱེད་སྤངས་པའོ། །ཞེས་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ཚེ་ལོ་སྟོང་། བ་ལང་སྤྱོད་པ་ལྔ་བརྒྱ། ལུས་འཕགས་པོ་ཕྱེད་དང་སུམ་བརྒྱའི་ཚེ་ཚད་ཕལ་ཆེར་ངེས་ཀྱང་། འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི། །ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་དང་། ༼བ༽ མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། ༼བ༽ དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་༼བ༽ དུ་མཐོང་བ། །༼བ༽ དག་ལས། ཕྱི་དྲོ་

༼བ༽ དེའི་ནང་གི་ཁ་ཅིག་མཐོང་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར་
བ་དང་། །དེ་རིང་གི་ཕྱི་དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་༼བ༽ དུ་མཐོང་བ༼བ༽ འི་ནང་ནས། །སང་གི་སྔ་དྲོ་ཁ་ཅིག་མཐོང་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར། །༼བ༽ བས་མ་ངེས་ཞེས་དང་། སྐྱེས་པ་བུད་མེད་༼བ༽ རྒན་གཞོན་མང་པོ་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་དར་ལ་བབ་པའང་༼བ༽ གོ་རིམ་ངེས་མ་ངེས་ཅི་རིགས་སུ་འཆི་

༼བ༽

བར་འགྱུར་༼བ༽ བ་ཡིན་པས་ན། །དེ་ལ་༼བ༽ སྟེ་དེའི་ནང་ནས་མི་འདི་གཞོན་༼བ༽ པས་ད་དུང་མི་འཆི་ཞེས་༼བ༽ ཟེར་ཏེ། །གསོན་པའི་༼བ༽ ལུགས་བྱེད་པའི་གདེང་དྲོད་ཅི་ཞིག་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་པར་ཐལ། །༼ང༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ནི་སྐྱེས་བུ་གཟུགས་བཟང་བ་གཉིས་རྒྱལ་པོ་རབ་སྣང་གི་བཙུན་མོའི་འཁོར་དུ་སོང་བ་ལས། དེ་ཁྲོས་ནས་དེ་གཉིས་བསད་དེ་ཁྱིམ་ལ་མེ་བཏང་བ་ལས་སྦྲུམ་མ་དང་བཅས་པའི་བུད་མེད་དང་དེས་མེས་པོ་རྒན་པོ་ཡང་ཤི་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་སྟོན་པས་གསན་ནས་འདི་གསུངས་པ།༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་༼བ༽ མའི་མངལ་༼བ༽ ཉིད་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་༼བ༽ བ་དང་། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཁ་ཅིག་བཙས་པའི་སར་༼བ༽ འཆི་བ་དང་། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཁ་ཅིག་གོག་ཙམ་ན་༼བ༽

184

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འཆི་བ་དང་། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཁ་ཅིག་ཡོངས་༼བ༽ སུ་བརྒྱུག་༼བ༽ པ་ཙམ་ན། །༼བ༽ འཆི་བ་སྟེ་གང་ཟག་ལ་ལ་རྒན་༼བ༽ པ་དང་ལ་ལ་གཞོན་༼བ༽ པ་དང་། །ལ་ལ་དར་ལ་བབ་པའི་མི། །༼བ༽ རྣམས་གོ་རིམ་མ་ངེས་པར་འཆི་བ་དང་ཡང་འགའ་ཞིག་གོ་རིམ་ངེས་པར་རྒན་རིམ་ནས་རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་འགྲོ་༼བ༽ བའམ་འཆི་བར་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ནི་སྟོན་པ་དགེ་སློང་གི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཏེ་ནགས་སུ་རྒྱུ་ཞིང་གཤེགས་པ་ན་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་ལྷུང་བ་གཟིགས་ནས་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སློང་དག་སྲོག་ནི་ཡིད་བརྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུངས་པ། དཔེར་

ན་ལྗོན་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་༼བ༽ སྔ་རིམ་ནས་ས་ལ་ལྟུང་བ་བཞིན། །༼བ༽ དུ་འགྱུར་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཏེ། བླ་མའམ་གྲོགས་ལ་སོགས་པ་ཚེའི་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་གློ་བུར་དུ་ཕྱི་དང་ནང་གི་འཆི་རྐྱེན་གྱིས་བསམ་པ་མ་རྫོགས་པར་ཤི་བ་མཐོང་ངམ་ཐོས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱས་ལ། བདག་ཀྱང་ངེས་པར་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམས་ལ་འཆི་བའི་བློ་ཅི་སྐྱེ་བྱའོ། །
འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བ་བསམ་པ་ནི། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་སྲོག་འདི་ལ་སེམས་ཡོད་པའི་གནོད་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནོད་པ་མང་སྟེ། འདི་ལྟར་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་གདོན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་དུ་མར་འཚེ་བ་དང་དུད་འགྲོའི་རིགས་ལུས་དང་སྲོག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་འཚེ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་ནད་རྣམས་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་བསམ་མོ། །གཞན་ཡང་རང་གི་ལུས་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གནོད་པ་བྱེད་པས་འབྱུང་བའི་ཁམས་རྣམས་ཆ་མ་སྙོམས་པར་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་གྱུར་པ་ན་ནད་བསྐྱེད་དེ་སྲོག་འཕྲོག་པས་གནོད་པ་དེ་དག་ནི་རང་དང་ལྷན་

185

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐསྐྱེས་སུ་ཡོད་པས་ལུས་སྲོག་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡང་འདས་ཆེན་ལས། འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་༼བ༽ འཇོག་ཚུལ་ནི་༼བ༽ རང་གི་སྲོག་འདི་རྟག་ཏུ་དགྲ་སྡང་བ་དུ་མས་བསྐོར་ཏེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་༼བ༽ ཡང་ཉམས་པར་བྱེད་ཀྱི་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གང་ཡང་མེད་༼བ༽ པ་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྲོག་ནི་འཆི་བདག་རྐྱེན་གྱི་ནང་གནས་པ། །རླུང་དམར་ནང་འདུག་མར་མེ་བཞིན། །ཞེས་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ཚེ་ནི་གནོད་མང་རླུང་གིས་བཏབ་པ་ཡི། །ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བས་ཀྱང་མི་རྟག་ན། །དབུགས་རྔུབ་དབུགས་འབྱུང་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལས། །སད་ཁོམ་༼བ༽ པའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་གང་ལགས་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ། །༼བ༽ བ་སྟེ་མི་རིགས་ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ རང་གི་ལུས་འདི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་གྲུབ་ཅིང་དེ་དག་ཀྱང་གཅིག་ལ་གཅིག་གནོད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ན་དཔེར་ན་དགྲ་མི་ཤའོ་བཞི་ཁང་མིག་

གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་གནོད་པ་མ་འཁྱོལ་བའམ་གནོད་པའི་ནུས་པ་མེད་པས་༼བ༽ གནས་པའི་ཚེ་འབྱུང་༼བ༽ བ་བཞི་པོ་ཀུན་ལ། །༼བ༽ ཆ་མཉམ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་༼བ༽ ཞིང་དེའི་ཚེ་ལུས་བདེ་བ་དང་འཚོ་བ་བཟང་བ་སྐྱེ་༼བ༽ བར་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ འོན་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་སྟེ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཅུང་ཟད་གནོད་པའི་ཆ་ཅུང་ཟད་མ་སྙོམས་ནའང་ལུས་མི་བདེ་ཞིང་ཆེར་མ་སྙོམས་པའི་ཚེ་ལུས་མི་གནས་པའི་རྐྱེན་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པས་དགྲ་མི་ཤའོ་བཞི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ལྟ་བུའི་འགལ་བ་༼བ༽ འམ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་༼བ༽ ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པ་བདེའོ་ཞེས། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུའང་༼བ༽ ཡིད་བརྟན་པ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྙིགས་མ་ལྔ་ཤིན་ཏུ་བདོ་བའི་དུས་ཡིན་པས་ཚེ་རིང་དུ་གནས་པའི་ལས་བཟང་པོ་མཐུ་ཆེན་བསགས་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བ་དང་། ཁ་ཟས་ལ་སོགས་པའི་སྨན་རྣམས་ཀྱང་མཐུ་ཆུང་བས་ནད་འཇོམས་པའི་སྟོབས་ཆུང་ཞིང་། ལོངས་སྤྱད་པ་རྣམས་

186

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱང་བདེ་བར་ཞུ་ནས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་མཐུ་བྲི་བས་བདེ་བར་འཇུ་དཀའ་ཞིང་ཞུ་བས་ཀྱང་ཕན་འདོགས་པ་ཆུང་བ་དང་། ཚོགས་ཀྱི་བསགས་རྒྱབ་ཆུང་ཞིང་ཉེས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བཟླས་བརྗོད་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཐུ་ཆུང་བར་སོང་ནས་ཚེ་བསྲིང་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་དཀའོ། །གསོན་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱང་འཆི་རྐྱེན་དུ་མ་གྱུར་པ་མེད་དེ། མི་འཆི་བའི་ཕྱིར་དུ་ནི་བཟའ་བཏུང་དང་གནས་ཁང་དང་གྲོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཚོལ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བཟའ་བཏུང་ཧ་ཅང་མངས་པ་དང་ཧ་ཅང་ཉུངས་པ་དང་མི་འཕྲོད་པ་ལོངས་སྤྱད་པ་སོགས་དང་། གནས་ཁང་རྡིབ་པ་དང་མཛའ་བོས་བསླུས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་བའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བས་ན་འཆི་བའི་རྐྱེན་དུ་མ་སོང་བའི་གསོན་པའི་རྐྱེན་མི་སྣང་ངོ་། །གཞན་ཡང་གསོན་པ་ཉིད་འཆི་བའི་དོན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། གསོན་པའི་རྐྱེན་མང་ཡང་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འཆི་བའི་རྐྱེན་ནི་མང་བ་སྟེ། །གསོན་པ་ཡི་༼བ༽ རྐྱེན་ནི་ཉུང་ཟད་ཅིག །༼བ༽ ཡིན་ལ་འཆི་རྐྱེན་ཁོ་ནར་མ་ཟད་གསོན་རྐྱེན་དེ་དག་རྣམས་ཀྱང་༼བ༽ ཕལ་ཆེར་འཆི་བའི་ཡང་། །༼བ༽ རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་བས་རྟག་ཏུ་༼བ༽ དམ་པའི་ཆོས་མཛོད་ཅིག །ཅེས་གསུངས་སོ། །ལུས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་བས་ན་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ནི། ལུས་ཆུའི་དབུ་བ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་བས་ན་གནོད་པ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་པར་ཚེར་མ་ཟུག་པ་ལྟ་བུའི་གནོད་པ་ལ་སྙད་བཏགས་ནས་ཀྱང་སྲོག་འཇིག་པར་འགྱུར་བས་ན། འཆི་རྐྱེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞོམ་པར་ཡང་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་ཡིན་ཏེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ས་༼བ༽ ཆེན་པོ་དང་༼༽ རི་རབ་ལྷུན་པོ་༼བ༽ དང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་༼བ༽ སོགས་ཀྱང་བསྐལ་བ་འཇིག་པའི་ཚེ་ཉི་མ་བདུན། །༼བ༽ གྱི་འོད་ཟེར་འབར་བས་བསྲེགས་པའི་༼བ༽ སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་སྣང་བའི་ལུས་ཅན་འདི་དག་ཀྱང་། །༼བ༽

187

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐམཐར་ཐལ་བ་ཡང་ནི་ལུས་པར་མི་འགྱུར་ན། །ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་མི་༼བ༽ ཡི་ལུས་ལྟ་སྨོས་༼བ༽ ཀྱང་ཅི་འཚལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆོས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བྱ་དགོས་པར་ཐག་བཅད་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསམས་པའི་མཐར་འཆི་བདག་གིས་ལུས་སྲོག་ནམ་འཇོམས་ངེས་པ་མི་སྣང་བས་ལོང་ཡོད་མི་བྱ་བར་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་བྱ་བར་ཐག་གཅོད་པའི་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱ་སྟེ། ཀཱ་ནི་ཀའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས། འཆི་བདག་༼བ༽ འདི་སུ་དང་ཡང་མི་མཛའ་ཞིང་མི་བཤེས་པ། །༼བ༽ ཡིན་པས་ངོ་ཆེན་སོགས་ཀྱང་སྦྲན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོག་ཏུ་ནམ་འོངས་མི་ཤེས་པར་གློ་བུར་དག་ཏུ་༼བ༽ ཐོག་ཏུ་འབབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བས། །༼བ༽ ཆོས་དེ་རིང་མི་བྱ་བར་སང་༼བ༽ ངམ་གནངས་དག་བྱ་ཞེས་༼བ༽ ཐུགས་ཉམས་སུ་མ་”བཞེས་1པར། །༼བ༽ ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བསྙུར་ཏེ་༼བ༽ འམ་བརྩོན་འགྲུས་ཤུགས་དྲག་པོ་མཛོད། །༼བ༽ ཅིག་ཆོས་འདི་སང་༼བ༽ བྱ་ལ་དེ་༼བ༽ རིང་ནི་༼བ༽ བྱ་བ་གཞན་འདི་བྱ་ཞེས། །བྱ་བ་༼བ༽ ནི་མི་༼བ༽ རྣམས་ལ་བཟང་
པོ་མིན། །༼བ༽ ཏེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཆོས་འདི་སང་བྱ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ངང་དེ་ལ།༼བ༽ དུས་ནམ་ཞིག་ཁྱོད་ནི་མེད་༼བ༽ པའམ་ཤི་བར་འགྱུར་བའི། །སང་དེ་༼བ༽ ལ་ཐུག་པའི་བར་ལུས་པ་གཅིག་གདོན་མི་ཟ་བར་འོང་། །༼བ༽ བའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཤྲཱི་ཛ་ག་ཏ་མི་ཏྲ་ཨཱ་ནན་ཏས་ཀྱང་། ༼བ༽ འདི་གྲུབ་ཆེན་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི་ཉིད་ཡིན་གསུང་། ས་བདག་༼བ༽ ཅེས་བོས་ནས་ཇི་ལྟར་༼བ༽ རྙེད་ནས་འབྱུང་བཞིའི་གཡར་པོ་༼བ༽ ལྟ་བུའི་ལུས། །༼བ༽ ད་ལྟ་ནད་མེད་རྒུད་མེད་བདེར་གནས་པ། །དེ་ཉིད་༼བ༽ ཀྱི་ཚེ་ན་༼བ༽ ལུས་འདི་ལ་སྙིང་པོ་བླང་༼བ༽ སྟེ། །ན་འཆི་རྒུད་པས་འཇིགས་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པར་བགྱི། །༼བ༽ དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་གང་༼བ༽ གི་ཚེ་ན་རྒས་རྒུད་སོགས་༼བ༽ ཀྱིས་ནོན་པ་ན། །༼བ༽ སྙིང་པོ་ལེན་དགོས་སྙམ་དུ་དྲན་ཡང་༼བ༽ སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་དེའི་ཚེ་ཅི་༼བ༽ འང་བགྱིར་༼བ༽ མ་མཆིས་༼བ༽ སོ། །”ཅེས་2གསུངས་པ་ལྟར་
1 ལམ་རིམ་དུ། གཞེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཞེས་

188

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རོ། །རྩ་བ་གསུམ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཤོས་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམས་ནས་བློ་སྣ་འགྱུར་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་འབད་པར་བྱའོ། །༼བ༽ འདིའི་མཐར་དེས་ན་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མི་འདུག་པས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་བྱེད་སྙམ་དུ་ཐག་བཅད་ཅིང་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱའོ། །

འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པ།

༼བ༽ རྩ་བ་གསུམ་པ་འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པ༼བ༽ འི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ནི། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན། དེའི་ཚེ་གཉེན་ནམ་བཤེས་ཇི་ལྟར་བརྩེ་ཞིང་གདུང་བ་ཆེ་བས་མཐའ་བསྐོར་ཡང་གཅིག་ཀྱང་འཁྲིད་ས་མེད།༼བ༽ པ་རྒྱུ་མཚན་གཅིག ། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཡོད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་འཁྱེར་དུ་མེད་དེ།༼བ༽ འམ་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་གཉིས།༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་ཀྱང་འདོར་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས།༼བ༽ ཏེ་འདིའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ནི་འཆི་བའི་ཚེ་གཉེན་བཤེས་ཀྱིས་མི་ཕན། ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་ཕན་པ། ལུས་ཀྱིས་མི་ཕན་པ་བསམས་པ་གསུམ་མོ། །༼ཇ༽ རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པས་ཆོས་བྱ་བར་ཐག་བཅད་པ་ནི། དེས་ན་ཚེ་འདིའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་འདོར་ལ། བདག་གིས་ཀྱང་འདི་དག་དོར་ནས་འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ངེས་པར་འོང་། དེ་ཡང་དེ་རིང་འོང་སྙམ་དུ་བསམས་ལ། དེའི་དུས་སུ་ནི་ཆོས་འབའ་ཞིག་སྐྱབས་དང་མགོན་དང་དཔུང་གཉེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། ཀཱ་ནི་ཀའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས། ༼བ༽ ཚེ་འདིར་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པ༼བ༽ འི་སྔོན་༼བ༽ གྱི་ལས་ཀྱིས། །ཁྱོད་ནི་ཡོངས་སུ་བཏང་༼བ༽ བ་སྟེ་ལས་དེའི་ནུས་པ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ ན་ཚེ་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པའི་གསར་པའི་ལས་༼བ༽ གཞན་ཞིག་དང་རྗེས་༼བ༽

189

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐསུ་འབྲེལ་ཞིང་། །༼བ༽ དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཁྱོད་འཆི་བདག་གིས་ནི་དྲངས་པ་༼བ༽ སྟེ་ཁྲིད་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ན། །༼བ༽ རང་གི་བསགས་པའི་ལས། དགེ་༼བ༽ བ་དང་སྡིག་པ་༼བ༽ གཉིས་མ་གཏོགས་པར། །༼བ༽ རྒྱུ་མི་རྒྱུའི་འགྲོ་བ་༼བ༽ གཞན་ཐམས་ཅད་༼བ༽ སྐྱེལ་མ་རང་ཡུལ་དུ་ལོག་པ་ལྟར་ཕྱིར་ལོག་ནས། །༼བ༽ དེ་དག་ལས་འགའ་ཡང་༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་རྗེས་༼བ༽ སུ་མི་འབྲང་བར། །༼བ༽ ངེས་པའི་ཚུལ་དེ་མཁྱེན་པར་མཛོད་ལ་༼བ༽ ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་གང་གི་ཡང་དབང་དུ་མ་སོང་བར་རང་གི་དགེ་སྡིག་གི་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ལེགས་པར་སྤྱོད། །ཅེས་པ་དང་། ཤྲཱི་ཛ་ག་ཏ་མི་ཏྲས་ཀྱང་། ལྷ་ཅིག་༼བ༽ ཅེས་བོས་ནས་ཚེ་འདིར་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་འབྱོར་ཀྱང་། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་སྐུ་གཤེགས་ནས་འཇིག་རྟེན་གཞན་༼བ༽ དུ་བཞུད་༼བ༽ པའི་ཚེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་མྱ་ངམ་༼བ༽ གྱི་ཐང་ལ་དགྲས་བཅོམ་༼བ༽ པ་ལྟར། །༼བ༽ ཁྱོད་གཅིག་པུ་༼བ༽ ཉིད་ཡིན་གྱི་དེའི་ཚེ་སྲས་མེད་བཙུན་མོ་༼བ༽ ཡོད་པ་མིན། །ན་བཟའ་མ་མཆིས་བཤེས་མ་མཆིས། །རྒྱལ་སྲིད་མ་མཆིས་ཁབ་༼བ༽ སྟེ་ཕོ་བྲང་མ་མཆིས། །༼བ༽ དང་པོར་ཁྱོད་ལ་དཔག་༼བ༽ ཏུ་མེད་༼བ༽ པའི་མཐུ་༼བ༽ སྟོབས་དང་དཔུང་༼བ༽ ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་སོགས་མངའ་ལགས་ཀྱང་། །༼བ༽ དེའི་ཚེ་དེ་དག་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སུ་མ་མཆིས་༼བ༽ སྙན་གྱིས་གསན་༼བ༽ དུ་མ་མཆིས། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་འཁོར་མང་པོ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་གཞུང་བཟང་བ་གཅིག་ཙམ་ཉིད་ཅིག་ཕྱི་ཐག་གིས། །༼བ༽ ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའང་མི་མངའོ། །མདོར་ན་༼བ༽ སྔར་ཡུལ་དེ་ན་རྒྱལ་པོ་དེ་འདྲ་བ་གཅིག་བྱུང་ཞེས་མིང་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདིར་བཞག་ནས་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་རྒྱལ་པོ་ཁྱེད་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཙམ་ཡང་། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་དེ

༼བ༽ འི་ཚེ་

༼བ༽ རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མེད་ན་གཞན་༼བ༽ ལྟ་ཅི་སྨོས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་དལ་བ་དོན་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་དང་རྙེད་པར་དཀའ་ཡང་ཤིན་

190

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཏུ་འཇིག་སླ་བའི་འཆི་བ་དྲན་པ་བསམས་ནས། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་གཏན་བདེ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་ན། མ་ཤི་ཚུན་ཆོད་ཀྱི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ་ནི་མི་བས་དུད་འགྲོ་རླབས་ཆེ་བ་ཡོད་པས་ན་དེ་དག་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྤྱོད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་རྙེད་ཀྱང་མ་རྙེད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ མིར་མ་ཟད་ཕྱུགས་༼བ༽ ཏེ་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ནའང་མི་དཀོན་༼བ༽ པའམ་མི་དཀའ་བའི། །མནོག་ཆུང་༼བ༽ ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་༼བ༽ སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ། །༼བ༽ རྟེན་དལ་འབྱོར་ཕུན་༼བ༽ སུམ་ཚོགས་༼བ༽ པ་རྙེད་༼བ༽ པར་དཀའ་༼བ༽ བ་འདི། །ལས་༼བ༽ ངན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མནར་བ༼བ༽ འམ་བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ། །༼བ༽ པའམ་ཆུད་ཟོས་པར་བྱས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ གསུང་འདིས་ནི་ལས་ངན་”གྱིས་1མནར་བ་མིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དལ་འབྱོར་ཆུད་ཟོས་བྱེད་མི་རིགས་ཞེས་གདམས་པའོ། །དེས་ན་སྐྱེ་དཀའ་སེ་༼བ༽ བ་བྱུང་ཡང་ལམ་གྱི་གཞི་ཡིན་པས་འབད་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ དགེ་བའི་གཤེས་གཉེན་པོ་ཏོ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་གིས་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་སྣང་བ་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་སེལ་བ་དགག་པ་གང་ཡིན། ཞེས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན་ཁོ་ཡི་བསམ་པ་མཁྱེན་ནས་ལན་འཁྱོག་པོར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དུ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ངེད་ཀྱི་སྣང་སེལ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ་ཉེ་འབྲེལ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཀུན་བསལ་ནས་རང་གཅིག་པུ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཚེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱད་ཀྱིས་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་ཆོས་མིན་པ་ཅིས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྙམ་ནས་ཚེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གདོད་འོང་། འདི་བློ་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་འགགས་ནས་འདུག་

1 གྱི་ *གྱིས་

191

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐཔ་ཡིན་གསུང་། དོལ་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཞར་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་། ལྷ་དང་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་༼བ༽ ཞར་བྱུང་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་རུས་ཤིང་དང་བཅས་ནས་ནན་ཏན་གྱིས་བསམས་ན། ལོ་བརྒྱར་ཡང་མི་སྐྱེ་སྙམ་པ་ཞིག་ཀྱང་འདུས་བྱས་སོ་ན་མི་སྡོད་པས་ཅི་ཞིག་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཀའ་དཀའ་ལྟར་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ཀ་མ་པ་ལ་དམིགས་པ་སྤོ་བར་ཞུས་ཙ་ན་སྔ་མ་སྐྱོར་སྐད། འཕྲོ་ནས་ཞུས་ཙ་ན་འཕྲོ་ཡེ་མ་ཐོད་པ་ཞེས་”གསུང་ལོ

1། །དེ་ལྟར་ན་བློས་ལྕོགས་ན་སྔར་བཤད་པ་
བཞིན་བསྒོམ་ཞིང་། ༼ཇ༽ དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པ་ནི་མ་ལྕོགས་ན་རྩ་བ་གསུམ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དགུ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་རེ་བཟུང་ལ། གསོད་སར་འཁྲིད་པ་ལ་རྒྱན་བཏགས་པ་ལྟར་ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཡིད་མ་ལོག་གི་བར་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ནི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་དལ་འབྱོར་དང་མི་རྟག་པའི་སྐོར་རྣམས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ག་ན་འདུག་ཀྱང་སྐབས་དེ་དང་དེའི་ཉམས་ལེན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྐྱངས་ན་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རྣམས་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐབས་གཞན་དུའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཚད་ཨི་ཐི་བ་འདི་ཡིན་གསུང་། ༼བ༽ འདིའི་མཐར་འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མིན་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པར་འདུག་པས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བྱ་བར་ཐག་བཅད་ཅིང་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱའོ། །

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པ།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་
1 ལམ་རིམ་དུ། གསུངས་སོ།།

192

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ་བསམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མྱུར་དུ་འཆི་བར་ནི་ངེས་པས་ཚེ་འདིར་ནི་བསྡད་ལོང་མེད་ལ། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་མེད་དེ་མི་འགྲོ་བར་སྐྱེ་བ་བླང་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་འགྲོ་བ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་སྐྱེ་ས་མེད་པས་བདེ་འགྲོའམ་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དབང་ནི་མེད་པས་ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དཀར་ནག་གིས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་གཉིས་ལས། སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བསམ་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བདག་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་ན་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་དུ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། རབ་ཏུ་ཚ་ཞིང་གྲང་བ་ཡི། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་དམྱལ་བ་༼བ༽ ལན་ཅིག་དང་གཉིས་ཙམ་མིན་པར་ཉི་མ་གཅིག་བཞིན་༼བ༽ དུ་དྲན་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །དེར་མ་ཟད་བཀྲེས་སྐོམ་དག་གིས་༼བ༽ ལུས་ཤིན་ཏུ་རིད་པ་ཡི། །ཡི་དྭགས་དག་༼བ༽ གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱ་༼བ༽ ཞིང་། །རྨོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རབ་༼བ༽ ཏུ་མང་༼བ༽ པོ་དང་ལྡན་པའི། །བྱོལ་སོང་༼བ༽ ཁ་འཐོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མིག་གི་བལྟ་ཞིང་༼བ༽ བྱིང་ན་གནས་པ་སོགས་ཡིད་ཀྱི་དྲན་པར་བྱ། །༼བ༽ ངན་སོང་གསུམ་པོ་དེའི་རྒྱུ་རྣམ་༼བ༽ པར་སྤང་༼བ༽ ཞིང་བདེ་༼བ༽ འགྲོར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སྤྱད། །༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་དེ་ཡང་ད་ལྟ་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་དཀའ་འཛམ་གླིང་མི་ཡི་ལུས། །དེ་ཐོབ་༼བ༽ པའི་དུས་སུ་ངན་སོང་༼བ༽ གི་རྒྱུ། །༼བ༽ མི་དགེ་བ་རབ་ཏུ་བསྒྲིམས་ཏེ་གཅད་པ་༼བ༽ འམ་སྤོང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་གནད་ཆེ་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། འདི་ལྟར་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚོར་ལྷུང་བའི་ཚུལ་བསམས་ན་ནི་ཡིད་འབྱུང་བས་ང་རྒྱལ་དང་དྲེགས་

193

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐཔ་བཟློག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དེ་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོང་ནས་སྡིག་ལྟུང་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཛེམ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས་ནི་བདེ་བ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོང་ནས་དགེ་བ་བསྒྲུབས་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་གཞན་ལ་ཡང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་བྱུང་ནས་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་ཤུགས་དྲག་པོ་སོགས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་དུ་མ་ཞིག་འདུས་པའི་སྡོམ་ཆེན་པོའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ དྲན་པ་མེད་པར་༼བ༽ དེ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་མེད་༼བ༽ པའི་རྒྱུ་མཚན། །དེ་བས་༼བ༽ ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡང་སེམས་ཁྱོད་བརྟན་པར་མནོས། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ དེ་ལས་གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། །༼བ༽ ཡིད་སྐྱོ་བས་༼བ༽ ང་རྒྱལ་དང་དྲེགས་པ་སེལ་བར་བྱེད། །༼བ༽ རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་༼བ༽ པ་ལ་འཛེམ་ཞིང་༼བ༽ བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་༼བ༽ བ་ལ་དགའ། །ཞེས་དང་། བདག་ནི་འཇིགས་པས་རྣམ་སྐྲག་ནས། །༼བ༽ དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ཏུ་བཟང་ལ་བདག་ཉིད་འབུལ། །ཞེས་༼བ༽ སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།

༼བ༽ གསུམ་པ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་

194

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསམ་པའོ། །

དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ་དང་། གྲང་བའི་དམྱལ་བ་དང་། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ༼ང༽ རྡོ་རྗེ་གདན་འདི་ནས་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གི་འོག་ན་ཡང་སོས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་བཞི་སྟོང་གིས་ཆོད་པ༼བ༽ འི་འོག་ན་༼བ༽ ཚ་དམྱལ་གཞན་བདུན་ཡོད་དོ། །༼ང༽ སྐབས་འདིར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཤིང་འོག་ཏུ་འདི་ནས་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གི་འོག་ན་ཆུ་བུར་ཅན་ཡོད་ལ་དེ་ནས་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཉིས་སྟོང་གིས་ཆོད་པ་ན་གྲང་དམྱལ་གཞན་བདུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ། གྲང་དམྱལ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་སོར་དཔག་ཚད་ཁྲི་ཕྲག་རེའི་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་པར་ཡང་གསུངས་པས་སྔར་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་བཞི་སྟོང་གིས་ཆོད་པའི་འོག་ན་ཚ་དམྱལ་གཞན་བདུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འོག་ཏུ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཉིས་སྟོང་གིས་ཆོད་པའི་འོག་ན་གྲང་དམྱལ་གཞན་བདུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་འདི་གཉིས་ཐད་སོར་མི་འོང་བས་གང་རུང་ཞིག་མ་དག་གམ་གསུངས།

དེ་ལྟར་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ཡང་སོས་ན་ནི།༼ང༽ བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་གཅིག་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བཤགས་སྡོམ་མ་བྱས་ན་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ཡང་སོས་སུ་སྐྱེ། དེ་ལན་མང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། དེའི་ཚེ་ཚད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེ་གསུངས་སོ། །སེམས་ཅན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ལ་གཅིག་”བསྣུན་1པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་བརྒྱལ་ཏེ་ས་ལ་འགྱེལ་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལས་ཁྱེད་རྣམས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ཡང་ 1 ལམ་རིམ་དུ། སྣུན་

195

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐལངས་ཏེ་སྔར་ལྟར་”བསྣུན་1པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ གཉིས་པ་ཐིག་ནག་ན་ནི། སེམས་ཅན་༼ང༽ སོ་སོར་བཤགས་པ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་མ་བཤགས་ན་དེར་སྐྱེས་པ་རྣམས་དམྱལ་”སྲུང་2རྣམས་ཀྱིས་ཟུར་བཞིའམ་ཟུར་བརྒྱད་དམ་ཆར་གསེབ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དུ་མར་ཐིག་ནག་པོས་བཅལ་ནས་ཐིག་ཇི་ལྟར་བཏབ་པ་དེ་ལྟར་མཚོན་གྱིས་གཤེག་ཅིང་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ གསུམ་པ་བསྡུས་འཇོམས་ན་ནི། ༼བ༽ ལྟུང་བྱེད་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་སོགས་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ཅན་དེ་དག་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་ཚོགས་པའི་ཚེ་དམྱལ་”སྲུང་3རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཚང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཚིར་ལ། དེའི་ཚེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུག་དང་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་”སེངྒེ་4དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཚིར་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་འདུས་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བུར་ཤིང་འཚིར་བ་བཞིན་དུ་”འཆིར་5རོ། །དེ་ནས་ཡང་འདུས་པ་ན་སྟེང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཕ་བོང་ཆེན་པོ་ལྷུང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གཅོད་པ་དང་འབྱེད་པ་དང་བརྡུང་བ་དང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་ཚེ་ཡང་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །༼ང༽ བཞི་པ་ངུ་འབོད་ན་ནི།༼བ༽ ཕམ་ལྷག་གི་སྦོམ་པོ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བཤགས་སྡོམ་མ་བྱས་པ་དེར་སྐྱེ་བ་ཡིན། སེམས་ཅན་དེ་དག་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྣུན་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་
3 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་
4 ལམ་རིམ་དུ། སེང་གེ་
5 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཚིར་

196

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གནས་འཚོལ་ཞིང་ལྕགས་ཀྱི་ཁང་པའི་ནང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞུགས་པ་དང་མེ་ཀུན་ཏུ་འབར་བས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །༼ང༽ ལྔ་པ་ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་ན་ནི། སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་ལྕགས་ཁང་ཉིས་རིམ་དུ་ཡོད་དོ། །༼ང༽ དྲུག་པ་ཚ་བ་ན་ནི། ༼བ༽ སོ་སོ་ཐར་པའི་རྩ་བ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་སོགས་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ཅན་དེ་དག་དམྱལ་”སྲུང1་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཟངས་དཔག་ཚད་དུ་མ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་འབར་བའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བསྐོལ་ཏེ་ཉ་བཞིན་དུ་བསྲེག་པ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་འཕོངས་ནས་ཕུག་སྟེ་སྤྱི་བོར་འབྱིན་པ་དང་ཁ་དང་མིག་དང་སྣ་དང་རྣ་བའི་བུ་གུ་གཉིས་གཉིས་དང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ཐམས་ཅད་ནས་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་འབྱུང་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་ལམ་ཁ་སྦུབ་ཏུ་བཞག་སྟེ། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་བ་ཚ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་བརྡུང་ཞིང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །༼ང༽ བདུན་པ་རབ་ཏུ་ཚ་བ་ན་ནི། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཞིང་རྩེ་གསུམ་པ་འཕོངས་སུ་བཅུག་ནས་རྩེ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཕྲག་པ་གཉིས་དང་དབུས་མ་སྤྱི་བོ་ནས་འབྱིན་ནོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་རྣམས་སུ་མེ་ལྕེ་འབར་བ་འབྱུང་ངོ་། །ལྕགས་གླེབས་པ་ཚ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་ལུས་ཡོངས་སུ་དཀྲི་བ་དང་ལྕགས་ཟངས་ཆེན་པོ་འགྱུར་བྱེད་བསྐོལ་བས་གང་ཞིང་ཀུན་ཏུ་འབར་བའི་ནང་དུ་སྤྱིའུ་ཚུགས་སུ་བཅུག་ནས་བསྐོལ་བ་ན་སྟེང་འོག་དང་ཐད་ཀ་རྣམས་སུ་འགྲོའོ། །དེའི་ཚེ་པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་རྣམས་ཞིག་ནས་རྐེང་རུས་འབའ་ཞིག་ལུས་པའི་ཚེ་ཡང་ཕྱིར་ཕྱུང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་འགྲེམ་མོ། །དེ་ནས་པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་སྐྱེས་པ་དང་ཡང་ནང་དུ་འཇུག་གོ །ལྷག་མ་གཞན་ནི་ཚ་བ་དང་འདྲའོ། །༼བ༽ བརྒྱད་པ་མནར་མེད་ན་ནི། ཤར་ཕྱོགས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་

197

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐནས་ས་གཞི་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ཡོད་པ་ཀུན་ཏུ་འབར་ཞིང་མཆེད་པ་ལས། མེ་འབར་བའི་ཤུགས་འོངས་ཏེ་དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་པགས་པ་དང་ཤ་དང་རྒྱུས་པ་དང་རུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཤིག་ནས་རྐང་ལ་ཐུག་པར་བྱེད་དེ། མར་མེའི་སྙིང་པོ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེ་ལྕེ་འབར་བས་ཁྱབ་པར་འདུག་གོ །ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་མེ་འོངས་པ་དེར་འདྲེས་པས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་བར་མ་ཆད་པས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་འབྱིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་མོ། །ཡང་ལྕགས་ཀྱི་ཞིབ་མ་༼བ༽ སྟེ་སློ་མའི་ནང་དུ་ལྕགས་ཀྱི་མདག་མ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་༼བ༽ དང་ལྷན་ཅིག་འཁྲབ་ཏུ་འཇུག་གོ །ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྕགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཁ་ནས་ལྕེ་ཕྱུང་སྟེ་ལྕགས་ཀྱི་ཕུར་པ་བརྒྱས་བརྒྱངས་ནས་གླང་གི་ཀོ་བ་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐང་བཅད་དེ་གཉེར་མ་དང་ཁམ་ཁུམ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གན་རྐྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྕགས་ཀྱི་འབྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པ་དང་ཟངས་བསྐོལ་བ་ཁར་བླུགས་ནས་ཁ་དང་ལྐོག་མ་དང་རྒྱུ་མ་རྣམས་ཚིག་ནས་རོ་སྨད་ནས་འབྱུང་ངོ་། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་རབ་ཏུ་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་གནོད་པ་རགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཞན་ཡང་གནོད་པ་མང་པོ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཡོད་དེ། ཅི་ཙམ་ན་གནས་པའི་གནས་ཀྱི་ཚད་དང་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་ནི་སའི་དངོས་གཞི་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བྲིས་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་ཡུན་ཅི་ཙམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་དེ་མྱོང་བའི་ཡུན་ནི་ལོ། །བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་ནི། །༼བ༽ ད་དུང་ཇི་སྲིད་༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་མི་དགེ་

༼བ༽ བ་དེ

༼བ༽ འི་ནུས་པ་ཟད་༼བ༽ པར་མ་གྱུར་པ། །དེ་སྲིད་༼བ༽ དུ་ལན་གཅིག་ཤི་ཡང་

198

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སླར་སོས་པས་སྲོག་དང་བྲལ་བར་༼བ༽ རམ་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་མྱོང་བའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མ་ཟད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མྱོང་དགོས་སོ། །༼བ༽ དེ་དག་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི་བཤད་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ཡང་མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཞག་གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནི་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཚེ་ཚད་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞག་གཅིག་དང་དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནི་དམྱལ་བ་ཡང་སོས་པའི་ཚེ་ཚད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མི་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་བར་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞག་གཅིག་ཡིན་ལ། ཚེའི་ཚད་ནི་ལྷའི་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་དང་བཞི་སྟོང་དང་བརྒྱད་སྟོང་དང་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཐུབ་བོ། །དེ་དག་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ཐིག་ནག་ནས་ཚ་བའི་བར་གྱི་ཞག་རེ་རེར་བྱས་པའི་རང་ལོ་སྟོང་ནས་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་གི་བར་ཐུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ། །འདོད་པ་དག་གི་ལྷ་རྣམས་ལས། །འོག་མ་༼བ༽ རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་གཅིག །༼བ༽ དེ་བསགས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དེའི་ཚེ་ཚད། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བར་གྱི་འདོད་ལྷ་གོང་མ་༼བ༽ གོང་མའི་ཞག་དང་ཚེ་ཚད་གཉིས་ཀ་༼བ༽ འོག་མ་འོག་མ་ལས་ཉིས་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་སོས་ལ་སོགས་༼བ༽ ཏེ་ཚ་བའི་བར་དྲུག་༼བ༽ གི་ཞག་དང་ཚེ་ཚད་ནི་རིམ་བཞིན། །༼བ༽ རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པའི་ཚེ་ཚད་ཧྲིལ་པོ་དེ་ཡང་སོས་པའི་ཞག་གཅིག་དེ་བསགས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཡང་སོས་པའི་ཚེ་ཚད་ཡིན་པ་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་ཚེ་ཚད་ཧྲིལ་པོ་དེ་ཚ་བའི་ཞག་གཅིག་དེ་བསགས་པའི་རང་ལོ་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཚ་བའི་ཚེ་ཚད་ཡིན་པའི་བར་འདོད་ལྷ་༼བ༽ དྲུག་པོའི་ཚེ་

༼བ༽ ཚད་དང་༼བ༽ ཚ་དམྱལ་དྲུག་གི་ཉིན་ཞག་༼བ༽ རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཉམ་༼བ༽

199

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐཞིང་། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་༼བ༽ ཡང་སོས་ནས་ཚ་བའི་བར་གྱི་ཚ་དམྱལ་དྲུག་པོ་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ། །༼བ༽ ཚད་ཀྱི་ལོ་གྲངས་ཀྱི་མིང་འདོད་པའི་ལྷ་༼བ༽ དྲུག་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །༼བ༽ འོན་ཀྱང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ་འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་ཚེ་ཚད་འོག་མ་ནས་ཡར་བགྲངས་པ་རྣམས་ཚ་དམྱལ་སྟེང་ནས་མར་བགྲངས་པ་དྲུག་ག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞག་རེ་རེར་བྱས་ཤིང་དེ་འདྲ་བསགས་པའི་ཚ་དམྱལ་དྲུག་གི་རང་ལོ་དང་འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་རང་ལོའི་གྲངས་མིང་འདྲ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྩོམ་གཞིའི་ཞག་ནི་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ཚ་དམྱལ་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་རབ་ཏུ་ཚ་༼བ༽ བ་བར་བསྐལ་ཕྱེད་མནར་མེད་༼བ༽ ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི། །བར་གྱི་བསྐལ་པའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སའི་དངོས་གཞིར་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཉེ་འཁོར་བ་ནི། དམྱལ་བ་བརྒྱད་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྩིག་ངོས་བཞི་བཞི་དང་སྒོ་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ནི་ལྕགས་ཀྱི་ར་བས་བསྐོར་ཞིང་ར་བ་དེ་ལའང་སྒོ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །སྒོ་དེ་རེ་རེ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལྷག་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ་མེ་མུར་གྱི་འོབས་དང་། རོ་མྱགས་ཀྱི་འདམ་མམ་ཕྱི་སའི་འདམ་རོ་ལྟར་མནམ་པ་དང་། སྤུ་གྲིའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དང་ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། མེ་མུར་པུས་ནུབ་ཙམ་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་དེ་དག་གནས་འཚོལ་དུ་འགྲོ་བ་ན་དེར་རྐང་པ་བཞག་པའི་ཚེ། པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་ཀུན་འཇིག་ལ་བཏེག་པའི་ཚེ་དེ་དག་སླར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་འདབས་ཆགས་པ་ན་ཕྱི་སའི་འདམ་རོ་ལྟར་མནམ་པ་ཡོད་པ་ལ། སེམས་ཅན་གནས་འཚོལ་བ་དག་གིས་བརྒལ་བ་དང་དེར་འགྱེལ་ནས་མགོ་མན་ཆད་བྱིང་སྟེ་འདུག་གོ །འདམ་དེ་ན་འབུ་མཆུ་རྣོན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པས་དེ་དག་གིས་པགས་པ་དང་ཤ་དང་རྒྱུས་པ་དང་རུས་པ་རྣམས་འབིགས་ཤིང་རྐང་ལ་གཏུགས་ནས་”འབྲུ་1བར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདམ་དེ་དང་འདབས་ཆགས་པ་ན་སྤུ་གྲིའི་སོ་གཏམས་པའི་

1 ལམ་རིམ་དུ། འདྲུ་

200

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལམ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གནས་འཚོལ་བ་དག་དེར་སོང་བ་དང་རྐང་བ་བཞག་ན་ནི་པགས་པ་དང་ཤ་དང་ཁྲག་ཀུན་གཅོད་ལ་བཏེག་ན་དེ་དག་སླར་སྐྱེའོ། །དེ་དང་འདབ་ཆགས་པ་ན་ནགས་ཚལ་རལ་གྲི་ལོ་མ་ཅན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གནས་འཚོལ་བ་དེ་དག་དེར་སོང་སྟེ་དེའི་གྲིབ་མ་ལ་བརྟེན་ཅིང་འཁོད་པ་ན་ཤིང་ལས་རལ་གྲི་ལྷགས་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་འབིགས་ཤིང་རྣམ་པར་གཤེག་གོ །དེ་དག་དེར་འགྱེལ་བ་ན་ཁྱི་སྲེ་བོ་དག་འོངས་ནས་རྒྱབ་བཤུལ་ནས་འཐོག་ཅིང་ཟའོ། །༼བ༽ སྤྱིར་ཤིང་ཤལ་མ་ལིའི་ཚལ་ཞེས་པ་མཚོ་མ་དྲོས་པའི་འགྲམ་ན་ཡོད་ཅིང་དེ་ལ་ཁྱུང་རིགས་བཞི་གནས་པར་ཡང་བཤད་དོ། །འདི་ནི་རལ་གྲིའི་ནགས་ཚལ་དེ་དང་འདབས་ཆགས་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་ཤིང་ཤལ་མ་ལིའི་༼ང༽ འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་ལས་སྟོང་ཆུང་ངུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཤིང་ལྗོན་པ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟོང་ཡོད་དེ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་འཛམ་བུའི་ཤིང་ལྗོན་པ་སྟོང་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་གྱི་ཤལ་མ་ལི་མཐོན་པོ་སྟོང་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རིས་ཀྱི་ཙིད་ཏྲ་པར་ལི་སྟོང་དང་། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ས་བརྡོལ་སྟོང་ངོ་ཞེས་ཤིང་སྡོང་ཆེན་པོ་བཞི་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ན་ཀླུའི་རིགས་སྒོང་སྐྱེས་སོགས་བཞི་སྟོང་དང་ཁྱུང་གི་རིགས་སྒོང་སྐྱེས་སོགས་བཞི་སྟོང་ཡོད་ལ་ཁྱུང་བཞི་སྟོང་ཤལ་མ་ལི་མཐོན་པོ་བཞི་སྟོང་ལ་གནས་ནས་ཁྱུང་སྒོང་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒོང་སྐྱེས་བཟའ་བར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གསུམ་མི་ཟ། ཁྱུང་མངལ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒོང་སྐྱེས་དང་མངལ་སྐྱེས་ཟ་ཞིང་གཞན་གཉིས་མི་ཟ་བ་དང་། ཁྱུང་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒོང་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་གསུམ་ཟ་ཞིང་། རྫུས་སྐྱེས་བཟའ་བར་མི་བྱེད་པ་དང་། ཁྱུང་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀླུ་རིགས་བཞི་ག་ཟ་བར་བཤད་ཅིང་། དགའ་བོ་ཉེ་དགའ་སོགས་ཀླུ་ཆེན་བརྒྱད་ལྟ་བུ་བསྐལ་བར་གནས་པའི་ཀླུ་རྒྱལ་རྣམས་ནི་ཁྱུང་རིགས་བཞི་གང་གིས་ཀྱང་ཟ་མི་ནུས་པར་ཡང་གདགས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཚལ་ཡོད་དེ་སེམས་ཅན་གནས་འཚོལ་བ་དེ་དག་དེར་སོང་བ་དང་དེ་ལ་འཛེག་ཏུ་འཇུག་སྟེ་འཛེགས་པའི་ཚེ་ནི་ཚེར་མ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཐུར་དུ་བལྟ་ལ། འབབ་པའི་ཚེ་ནི་ཁ་གྱེན་དུ་

201

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐབལྟ་བ་དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་འབིགས་ཤིང་”གཤག་1པར་བྱེད་དོ། །དེ་ན་ཁྭ་ལྕགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན་བྱ་བ་ཡོད་པས་དེས་ཕྲག་པའམ་མགོ་བོ་ལ་བསྡད་ནས་མིག་འབྲས་འཐོག་ཅིང་ཟའོ། །དེ་དག་ནི་མཚོན་ཆའི་གནོད་པ་འབབ་པར་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ཤལ་མ་ལི་དང་འདབ་ཆགས་པ་ན་ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་༼བ༽ ཟངས་ཞུན་ནམ་བ་ཚ་སོགས་ཤ་རུས་འབྱེད་པའི་རྫས་རྣོན་པོ་བཏབ་པས་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་བསྐོལ་བས་གང་བ་ཡོད་དེ། དེར་སེམས་ཅན་གནས་འཚོལ་བ་དེ་དག་ལྷུང་ནས་༼བ༽ སྡོད་ཚུགས་མེད་པར་སྟེང་འོག་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་འཚེད་པ་ནི། དཔེར་ན། ཟངས་ཆུས་བཀང་བ་མེ་ཆེན་པོ་སྦར་བའི་ནང་དུ་སྲན་མ་སོགས་བླུགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ཀླུང་དེའི་འགྲམ་གཉིས་ན་སེམས་ཅན་ལག་ན་དབྱུག་པ་དང་མཆིལ་པ་༼བ༽ སྟེ་ལྕགས་ཀྱུ་དང་རྒྱ་བཟུང་བ་དག་བསྡད་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་དུའང་མི་སྟེར་ལ་མཆིལ་པའམ་རྒྱས་ཕྱིར་ཕྱུང་ནས་ས་གཞི་ཆེན་པོ་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་དུ་བཞག་སྟེ་ཅི་འདོད་ཅེས་འདྲིའོ། །དེ་དག་གིས་
བདག་ཅག་གིས་ཅིར་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་མི་མཐོང་སྟེ། འོན་ཀྱང་བཀྲེས་སོ་སྐོམ་མོ་ཟེར་བ་ན་ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་ཅིང་ཟངས་”བཀོལ་2བ་ཁར་ལྡུགས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་སའི་དངོས་གཞི་ལྟར་བཀོད་པ་སྟེ། ཉེ་འཁོར་བ་དང་ཉི་ཚེ་བ་གཉིས་ལ་ཚེ་ཚད་ངེས་པ་མེད་པར་དེ་ལས་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཇི་སྲིད་དུ་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་མྱོང་བའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མ་ཟད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གཞི་དེ་དག་ལས་ཡུན་རིང་པོར་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །
གྲང་བའི་དམྱལ་བ་བརྒྱད་ནི། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་སོ་དཔག་ཚད་ཁྲི་ཕྲག་རེའི་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནས་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་
1 ལམ་རིམ་དུ། གཤེག་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྐོལ་

202

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གི་འོག་ན་ཆུ་བུར་ཅན་ཡོད་ལ། ༼བ༽ འདི་ཡང་སོས་ཀྱི་ཐད་དུ་འོང་བར་འགྲིག་མི་འགྲིག་སྔར་བཤད་ཟིན་དེ་ནས་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཉིས་སྟོང་གིས་ཆོད་པ་ན་གཞན་བདུན་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཆུ་བུར་ཅན་ནི། ལྷགས་པ་ཆེན་པོས་བཏབ་པས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཆུ་བུར་༼བ༽ ཅི་ཙམ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་༼བ༽ དེ་ཙམ་འཁུམས་པའོ། །ཆུ་བུར་རྡོལ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། ཆུ་བུར་༼བ༽ ཅི་ཙམ་རྡོལ་བ་བཞིན་དུ་༼བ༽ དེ་ཙམ་འཁུམས་པའོ། །སོ་ཐམ་ཐམ་པ་དང་། ཀྱི་ཧུད་ཟེར་བ་དང་། ཨ་ཆུ་ཟེར་བ་ནི། ཚིག་འདོན་ལུགས་ལས་བཏགས་པའོ། །ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ་ནི། ལྷགས་པ་ཆེན་པོས་བཏབ་པས་ཁ་དོག་སྔོ་ཞིང་ཁ་ལྔའམ་དྲུག་ཏུ་གས་པའོ། །པདྨ་ལྟར་གས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སྔོན་པོ་ལས་འདས་ནས་དམར་བར་གྱུར་ཏེ་ཁ་བཅུའམ་དེ་ལས་མང་བར་གས་པའོ། །པདྨ་ལྟར་གས་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི། པགས་པ་ཤིན་ཏུ་དམར་བར་གྱུར་ནས་ཁ་བརྒྱའམ་དེ་ལས་མང་བར་ཡང་གས་པའོ། །དེ་དག་གི་གོ་རིམ་དང་གནས་ཀྱི་ཚད་དང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ནི་སའི་དངོས་གཞི་ཇི་བཞིན་ནོ། །སྐྱེས་རབས་༼ང༽ ཉི་ཤུ་པ་ལས། ༼ང༽ སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་འཁྲུངས་པའི་ཚེ་ཡུལ་ལུས་འཕགས་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཡན་ལག་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་བཤེས་གཉེན་ངན་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་འཛིན་པས་མི་དགེ་བ་སྣ་ཚོགས་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་དེ་ལོག་ལྟ་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ། ༼བ༽ ཚེ་རབས་སྔ་མར་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བ་༼བ༽ ལ་གོམས་པའི་འབྲས་བུས་ཚེ་རབས་ཕྱི་མ་ལ། །༼བ༽ གྲང་དམྱལ་དུ་སྐྱེས་བ་དེ་དག་གང་དུ་གནས་པ་དེ་ན་མུན་ནག་༼བ༽ ཐིབ་ཅིང་རླུང་གྲང་༼བ༽ མོ་ལྡང་༼བ༽ བ། །དེས་ནི་༼བ༽ ཤ་དང་པགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རུས་པའང་འཇིག་པའི་ནད་༼བ༽ གཏིང་ནས་སློང་༼བ༽ བར་བྱེད་ན། །བདག་ལ་ཕན་༼བ༽ པར་འདོད་༼བ༽ པའི་གང་ཟག་སུ་ཞིག་དེར་རུ་འཇུག །༼བ༽ སྟེ་འཇུག་མི་རིགས་ཅེས་མུན་པར་༼བ༽ ཡང་གནས་པར་གསུངས་སོ། །སློབ་སྤྲིངས་ལས་

203

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐཀྱང་། ལྷགས་པ་༼བ༽ ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་འདི་ཙམ་ཡོད་ཅེས་པའི་དཔེ་མེད་༼བ༽ ཅིང་ཕྱི་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རུས་པ༼བ༽ འི་གཏིང་ལ་ཡང་༼བ༽ ནུས་པ་ཐིང་བ་ཡིས། །ལུས་སྦྲེབས་༼བ༽ ཤིང་བེམ་བེམ་པོར་གྱུར་ནས་འདར་ཞིང་སྒུར་ནས་ཀུམ་ཀུམ་པོར་འདུག་པ། །ཆུ་བུར་བརྒྱ་བྱུང་རྡོལ་བ་ལས་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱིས། །ཟོས་ཤིང་༼བ༽ ཚལ་བར་དབྲད་ནས་ཞག་དང་ཆུ་སེར་རྐང་བཅས་འཛག །”དཀོས་1༼བ༽ སྐོ་ཐག་༼བ༽ ཅིང་སོ་འཐམས་སྐྲ་དང་༼བ༽ བ་སྤུ་རྣམས་གཡེངས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ་༼བ༽ དང་། །མིག་དང་རྣ་བ་ལྐོག་མ་༼བ༽ སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཀུན་ནས་གནོད་པས་ཀུན་༼བ༽ ཏུ་གཟིར་ཞིང་། །ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་བར་དག་རབ་ཏུ་བློང་༼བ༽ བློང་པོར་གྱུར་ནས། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་གྲང་བའི་དམྱལ་བར་༼བ༽ སྐྱེས་ནས་གནས་ཤིང་༼བ༽ ཉམས་ཐག་པས་ཤིན་ཏུ་འོ་དོད་འབོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །
ཡུན་ཇི་ཙམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་མྱོང་བ་ནི། ༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཇི་སྲིད་ལས་ངན་པ་དེ་དག་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་སྟེ། དེ་ཡང་སའི་དངོས་གཞིར་ནི། གྲང་བའི་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཚེའི་ཚད་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་༼བ༽ ཀྱི་ཚེ་ཚད་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་དག་དཔེར་ན་འདི་ན་ཡུལ་མ་ག་དྷའི་ཏིལ་གྱི་སྦྱང་༼བ༽ ཞེས་པ་དེ་བླུགས་པའི་སྣོད་ཀྱི་མིང་ཏེ་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དཀྲོང་དང་འབམ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བ་དེའམ་བང་བ་སོགས་ཀྱང་ཡིན་གསུང་། བྲེའུ་ཆུང་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་

མ་སྦྱར་བས་བྲེའོ་ཆེ་ཡིན་ནམ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ཞིག་ཏིལ་དག་གིས་བྱུར་བུར་བཀང་སྟེ། དེ་ནས་ལ་ལ་ཞིག་གིས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་འདས་ཤིང་ཏིལ་རེ་རེ་བོར་ན་དགེ་སློང་དག་རིམ་པ་དེས་ན། ཡུལ་མ་ག་དྷའི་ཏིལ་གྱི་སྦྱང་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་པ་དེ་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀོས་

204

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཆེས་མྱུར་གྱི་ཆུ་བུར་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པར་ནི་ང་མི་སྨྲའོ། །དགེ་སློང་དག་ཆུ་བུར་ཅན་ཉི་ཤུ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་བུར་རྡོལ་བ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱས་པར་ནི། ཡང་དགེ་སློང་དག་པདྨ་ལྟར་གས་པ་ཉི་ཤུ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་པདྨ་ལྟར་གས་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཚེ་དེ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་མྱོང་ངོ་། །༼བ༽ མཛོད་ལས་ཀྱང་། ཏིལ་སྦྱང་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཏིལ་རེ་ཕྱུང་བས་ཟད་གྱུར་པ། །ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་གྱི་ཚེ་ནི་ཉི་ཤུར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་ནི། ཚ་དམྱལ་དང་གྲང་དམྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་ལ། མིའི་ཡུལ་ནའང་ཡོད་པར་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། ལུང་གཞི་ལས་མཚོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དང་ཉེ་བ་ན་གནས་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ༼བ༽ ཁྱེའུ་དགེ་འདུན་”བསྲུངས1་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་༼བ༽ སྔར་སྐྱེ་པའམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་༼བ༽ སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མངོན་པར་གྲུབ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་རྣམས་ནི་༼བ༽ དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོའམ་གཉིས་སམ་གཅིག་གི་སོ་སོའི་ལས་དག་གིས་མངོན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་༼བ༽ ལྗོན་ཤིང་དང་ཀ་བ་དང་ཐག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་པར་གསུངས་པས་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡོད་དོ། །༼བ༽ དེ་དག་གི་གནས་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཆུ་བོ་དང་རི་དང་མྱ་ངམ་གྱི་ཕྱོགས་དག་དང་༼བ༽ གནས་གཞན་དག་དང་༼བ༽ ས་འོག་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། སྲུངས་

205

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐདེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་ཉེ་བས་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་ཡང་མང་པོ་གསོག་ལ། སྔར་བསགས་པ་ཡང་ད་དུང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པས་ཡིད་བདེ་བར་སྡོད་པ་མི་རིགས་པས་དེ་དག་བསམས་ནས་འཇིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་དང་བར་ན་ནི་དབུགས་གྱ་གྱུ་འགྱུ་བ་ཆད་པ་ཙམ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དམྱལ་བ་ཡི་ནི་ལས་བྱས་ནས། །ཅི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བདེ་བར་གནས། །ཞེས་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། སྡིག་ཅན་༼བ༽ རང་ཉིད་དབུགས་འབྱུང་༼བ༽ འཇུག་འགག་པ་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུ་བ་ཆད་པ་ཙམ་ཞིག་གི །དུས་ཀྱིས་༼བ༽ ཚེ་འདི་ཕྱིའི་བར་དུ་ཆོད་༼བ༽ པ་རྣམས་དམྱལ་བ་ཡི། །སྡུག་བསྔལ་གཞལ་ཡས་༼བ༽ འདི་རྣམས་ཐོས་ནས་རྣམ་༼བ༽ པ་”མང་1དུ། །མི་འཇིགས་༼བ༽ པ་གང་ལགས་༼བ༽ པ་དེའི་སྙིང་ནི་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ནོ། །དམྱལ་བ༼བ༽ འི་གཟུགས་བྲིས་པ་མཐོང་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་ཐོས་པ་དང་། །༼བ༽ དེའི་དོན་སྤྱི་ཡིད་ལ་དྲན་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ དེ་སྟོན་པའི་གླེགས་བམ་བཀླགས་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ འབག་དང་ཆས་གོས་སོགས་ཀྱིས་དེའི་གཟུགས་སུ་བགྱིས་༼བ༽ པ་རྣམས་༼བ༽ མཐོང་བས་ཀྱང་། །འཇིགས་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ན་༼བ༽ ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི། །༼བ༽ ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་༼བ༽ དམྱལ་བ་དེ་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་མྱོང་༼བ༽ བ་རྣམས་༼བ༽ ལྟ་སྨོས་༼བ༽ ཀྱང་ཅི་འཚལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནང་ན་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་དཀའ་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་གླགས་མེད་དེ། ཉིན་གཅིག་ལ་མདུང་རྣོན་སུམ་བརྒྱས་བར་མ་ཆད་དུ་བཏབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལའང་ཆ་ཙམ་དུ་ཡང་བསྒྲུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམྱལ་བའི་ནང་ནས་ཀྱང་མནར་མེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེ་སྟེ།

1 ལམ་རིམ་དུ། སྟོང་

206

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཤེས་སྤྲིངས་ལས། བདེ་བ་ཀུན་གྱི་ནང་ན་སྲེད་༼བ༽ པ་ཟད་པ། །༼བ༽ འམ་འཁོར་བ་སྤངས་པའི་བདེ་

༼བ༽ བ་དེ་བདེ་བའི་བདག་པོ་

༼བ༽ འམ་མཆོག་ཏུ་བགྱིད་པ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་༼བ༽
དུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་ནང་ན་ནི། །མནར་མེད་༼བ༽ པའི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་རབ་༼བ༽ ཏུ་མི་བཟད། །༼བ༽ པའམ་ཆེས་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེའི་ཚད་ཇི་ལྟར་བུ་ཞེ་ན་འདི་ན་ཉིན་གཅིག་༼བ༽ མི་གཅིག་ལ་མདུང་ཐུང་སུམ་བརྒྱ་ཡིས། །༼བ༽ བར་མ་ཆད་པར་རབ་ཏུ་དྲག་བཏབ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཆེན་པོར་མ་ཟད་གང་ལགས་པ། །དེས་ནི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལའང་། །འོལ་ཡང་མི་དབྱི་ཆར་ཡང་༼བ༽ བསྒྲུན་དུ་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཉེས་སྤྱོད་ཆུང་ངུས་ཀྱང་མ་གོས་པར་བྱ་བ་ལ་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། མི་དགེ་༼བ༽ བའི་འབྲས་༼བ༽ བུ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བཤད་མ་ཐག་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་༼བ༽ ནམ་རྒྱུ་ནི། །༼བ༽ རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་༼བ༽ ཁོ་ན་ཡིན་པས་རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །ཅི་ནས་༼བ༽ ཀྱང་ཉེས་སྤྱོད་དེ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་མཆིས་པ། །དེ་ལྟར་༼བ༽ དུ་ཉིད་ཀྱི་༼བ༽ བློའི་རྩལ་གྱིས་༼བ༽ སམ་མཐུ་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་མཛོད། །ཅེས་སོ། །

དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།

དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། དུད་འགྲོ་རྣམས་མཐུ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་རྣམས་གསོད་པ་དང་། ལྷ་དང་མིའི་ཡོ་བྱད་དུ་གྱུར་ཏེ་རང་ལ་རང་དབང་མེད་པར་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་གསོད་པ་དང་བརྡེག་པ་དང་གནོད་པ་བྱེད་ལ། ལྷ་དང་མི་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བས་གནས་གཞན་མེད་པར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་བཤད་དོ། །མཛོད་

207

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐའགྲེལ་ལས་ནི། དུད་འགྲོ་ནི་ཐང་དང་ཆུ་དང་ནམ་མཁའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་གནས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ་གཞན་ནི་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་ན་ཡང་གསོད་པ་དང་། །བཅིང་དང་བརྡེག་སོགས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ། །ཞི་འགྱུར་དགེ་བ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་ཤིན་ཏུ་མི་”ཟད་1པ། །ཁ་ཅིག་མུ་ཏིག་བལ་དང་རུས་པ་དང་། །ཤ་དང་པགས་པའི་ཆེད་དུ་འཆི་བར་འགྱུར། །དབང་མེད་གཞན་དག་རྡོག་པ་ལག་པ་དང་། །ལྕག་དང་ལྕགས་ཀྱུ་གདབ་པས་བཏབ་སྟེ་བཀོལ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྤྱི་དང་། གཉིས་པས་ཁྱད་པར་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྟན་ཏོ། །བརྡེག་སོགས་ཞེས་པའི་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ནི་བཀོལ་བ་དང་སྣ་དབུག་པ་སོགས་བསྡུས་ཏེ་དེ་ནི་མི་དང་མི་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པའི་དབང་དུ་མཛད་དོ། །གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་ཞེས་པ་ནི་དུད་འགྲོ་རིགས་མཐུན་གྱི་གནོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་སྟེ། ཞི་བར་འགྱུར་བའི་དགེ་བ་ནི་མྱང་འདས་འཐོབ་པའི་དགེ་བའོ། །དེ་སྤངས་པས་ནི་ཤིན་ཏུ་བླུན་ཞིང་ལམ་གྱི་སྣོད་དུ་མིང་རུང་བར་བསྟན་ཏོ། །རྡོག་པས་བཏབ་སྟེ་བཀོལ་བ་ནས་གདབ་པས་བཏབ་སྟེ་བཀོལ་བ་ལྔ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྟ་དང་མ་ཧེ་དང་བོང་བུ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་གླང་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ནི་བཤེས་སྤྲིངས་འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་མུན་པ་དང་ཆུར་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དག་ཏུ་རྒས་ཏེ་འཆི་བ་དང་ཁུར་ལྕི་བས་ངལ་བ་དང་རྨོ་བ་དང་སྤུ་འདྲེག་པ་དང་བདའ་བ་དང་གསོད་ལུགས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་ཉམ་ཐག་པར་བྱས་ཏེ། གསོད་པ་དང་བཀྲེས་སྐོམ་དང་ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར་བ་དང་རྔོན་པས་སྒོ་དུ་མ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བཟད་

208

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནས་གཙེ་བས་དེ་དག་ལ་དུས་ནམ་ཡང་འཇིགས་ཡེ་རེ་བས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚུལ་རྣམས་བསམས་ཏེ་སྐྱོ་ཞིང་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱའོ། །ཚེའི་ཚད་ནི་མཛོད་ལས། དུད་འགྲོ་རྣམས། མཆོག་རིང་བསྐལ་པའོ་ཞེས་ཚེ་རིང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་ཙམ་ཐུབ་ཅིང་ཐུང་བ་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བཤད་དོ། །

ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་པ།

ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་པ་ནི། སེར་སྣ་ཤས་ཆེར་བསྟེན་པ་རྣམས་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པ་དང་ལྡན་པ་པགས་པ་དང་། ཤ་ཁྲག་ཀུན་བསྐམས་པ་སྡོང་དུམ་ཚིག་པ་ལྟ་བུ་གདོང་སྐྲས་ཁེབས་པ་ཁ་ཤིན་ཏུ་བསྐམས་ཤིང་ལྕེས་བལྡག་པའོ། །འདི་ལ་གསུམ་ལས། ཟས་སྐོམ་ལ་ཕྱིའི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་ནི། དེ་དག་ཆུ་མིག་དང་མཚོ་དང་མཚེའུ་རྣམས་སུ་རྒྱུ་བ་ན། དེར་སེམས་ཅན་རལ་གྲི་དང་མདུང་དང་མདུང་ཐུང་བཟུང་བ་དག་གིས་ཆུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ལས་ཕྱིར་འགོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུ་ཡང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་མཐོང་ནས་འཐུང་བར་མི་འདོད་པའོ། །ཟས་སྐོམ་ལ་ནང་གི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་ནི། ཁ་ཁབ་མིག་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་ཁ་༼བ༽ ལ་མེ་འབར་བ་དང་ལྦ་བ་ཅན་དང་གསུས་པ་ཆེ་བ་སྟེ། གཞན་གྱིས་གེགས་མ་བྱས་པར་རང་གིས་ཟས་སྐོམ་རྙེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་བཟའ་བཏུང་མི་ནུས་པའོ། །ཟས་སྐོམ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་ནི། མེ་ལྕེའི་ཕྲེང་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཟོས་པ་དང་འཐུངས་པ་ཐམས་ཅད་མེར་འབར་ནས་འཚིག་པར་འགྱུར་ལ། ལྗན་ལྗིན་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བས་ནི། བཤང་གཅི་ཟ་ཞིང་འཐུང་བ་མི་གཙང་ཞིང་མནམ་ལ་དྲི་ང་བ་དང་གནོད་པ་དང་སྨད་པར་བྱ་བ་ཙམ་ལ་བཟའ་བཏུང་བྱ་བར་ནུས་༼བ༽ ཤིང་གཞན་མི་ནུས་སོ། །ཁ་ཅིག་ནི་རང་གི་ཤ་ལས་བཅད་ཅིང་ཟ་ལ་

209

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐགཙང་མ་དང་བཟང་པོའི་བཟའ་བཏུང་ལ་སྤྱོད་མི་ནུས་སོ། །དེ་དག་གི་གནས་ནི་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་གཤིན་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་གནས་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱས་བཅད་པ་ན་ཡོད་དེ་གཞན་ནི་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཤིན་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ་འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པས་ལྷའི་དཔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཇི་ལྟར་བྱས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སྟོན་པ་དེའི་འཁོར་རིགས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་གསུངས་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གསུངས། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ངན་འགྲོའི་གནས་སྐབས་གཉིས་སུ་མ་ཟད་ཡི་དྭགས་ན་ཡང་༼བ༽ རྒྱུ་འདོད་པས་འཕོངས་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་ཆགས་༼བ༽ ཏེ་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་མི་འཆོས་པ་༼བ༽ སྟེ། །རྣམ་སྨིན་གྲུབ་ཟིན་འཆོས་པའམ་བཟློག་པར་དཀའ་བ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བཀྲེས་སྐོམ་གྲང་དྲོ་ངལ་དང་འཇིགས་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པ༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་བསྟེན་འཚལ་ལོ་༼བ༽ སྟེ་བསྟེན་དགོས་པ་དག་ཡོད་དོ། །དེ་དག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ཁ་ནི་ཁབ་ཀྱི་མིག་ཙམ་ལ། །ལྟོ་བ་རི་ཡི་གཏོས་ཙམ་བཀྲེས་པས་ཉེན། །མི་གཙང་གྱི་ནར་བོར་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །འཚལ་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་མ་ལགས་སོ། །ཁ་ཅིག་པགས་རུས་ལུས་ཤིང་གཅེར་བུ་སྟེ། །ཏ་ལ༼བ༽ འི་ཡ་ཐོག་༼བ༽ ཅེས་པ་ལྟར་ན་རྩེ་མོ་དང་ཡང་ཐོག་ཅེས་པ་ལྟར་ན་འབྲས་བུའོ། །དཔེར་ན་ཤིང་ཏོག་དང་ལོ་ཏོག་ལྟ་བུ་བསྐམས་པ་ལྟ་བུ་ལགས། །ཁ་ཅིག་མཚན་ཞིང་ཁ་ནས་འབར་བ་སྟེ། །ཟས་སུ་འབར་བའི་ཁར་”བབས་1བྱེད་པ་འཚལ། །དམངས་རིགས་འགས་ནི་རྣག་དང་ཕྱི་ས་དང་། །ཁྲག་སོགས་མི་གཙང་བ་ཡང་མི་རྙེད་དེ། །ཕན་

1 ལམ་རིམ་དུ། བབ་

210

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཚུན་གདོང་དུ་འཚོག་ཅིང་མགྲིན་པ་ནས། །ལྦ་བ་བྱུང་བ་སྨིན་པའི་རྣག་ལ་འཚལ། །”ཡི་དྭགས་༼བ༽ འདི་དག་1རྣམས་ལ་སོ་གའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གྲང་། །ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་མེད་འགྱུར་འདི་དག་གིས། །བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀླུང་ཡང་སྐེམས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་ནི་སྤྱི་དང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྟན་ཏོ། །ངལ་བ་ནི་ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱུག་པའོ། །འཇིགས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་རལ་གྲི་དང་གཏུན་ཤིང་དང་ཞགས་པ་ཐོགས་པ་རྣམས་མཐོང་ནས་འཇིགས་པའོ། །གྱི་ནར་བོར་བ་ནི་ཅི་བདེར་བོར་བའོ། །མཚན་ཞིང་ནི་མཚན་མོའི་ཚེ་ཁ་ནས་མེ་འབར་བའོ། །འབར་བའི་ཁར་”བབས་2བྱེད་པ་ནི་ཟས་གང་ཁར་འབར་བར་བྱེད་པ་འཚལ་བ་སྟེ་ཟ་བའོ། །མིག་གདུག་པའི་དུག་གིས་བསྲེགས་པ་བཞིན་དུ་ཆུ་ཞིམ་པོ་བསིལ་བའི་ཀླུང་ཡང་སྐེམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལ་ནི། མེ་འབར་བ་འཁྲིགས་པའི་མདག་མས་གང་བར་སྣང་ལ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་རྣག་གི་ཀླུང་སྲིན་བུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གང་བ་འབབ་པར་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ཆེར་མི་བཟད་པ་ནི་དྲག་པོའི་བརྡའ་རྙིང་ངོ་། །མི་བཟད་༼བ༽ པའི་སྐོམས་པས་༼བ༽ གདུངས་ཏེ་རྒྱང་༼བ༽ མ་ནས་ཆུ་ཀླུང་དྲི་

༼བ༽ མ་མེད་པ། །༼བ༽ སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་མཐོང་ནས་༼བ༽
དེ་བཏུང་བར་འདོད་དེ་༼བ༽ དྲུང་དུ་སོང་༼བ༽ བ་ན་༼བ༽ སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་དབང་གི་ཆུ་ཀླུང་དེ་ཉིད་ཀྱང་། །༼བ༽ སྔར་གྱི་དེ་མེད་པར་སྐྲ་ཤད་༼བ༽ དང་ཉ་ལྕིབས་༼བ༽ ཀྱི་ཚོགས་དང་རྣག་༼བ༽ དྲི་ངན་པའི་བསུངས་༼བ༽ བྲོ་བའམ་རུལ་བ་འདྲེས་པ་དང་། །༼ང༽ འདི་དྲི་མ་ལ་བྱེད་ན་བསུང་ཞེས་པའི་ཡང་འཇུག་མེད་ལ་རུལ་བ་ལ་བྱེད་ན་བསུངས་ཞེས་ཡང་འཇུག་ཡོད་པ་དཔེར་ན་རྩམ་པ་བསུངས་པ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདམ་རྫབ་ཁྲག་དང་ཕྱི་སས་གང་བའི་ཆུར་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ དབྱར་དུས་ 1 * ཡི་དྭགས་ཞེས་པ་མཆན་དུ་བྱས་པ་གཞུང་དང་། འདི་དག་ཅེས་པ་གཞུང་གི་ཚིག་ཏུ་བྱས་པ་མཆན་དུ་བསྒྱུར།
2 ལམ་རིམ་དུ། བབ་

211

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐ

༡རླབས་རླུང་༢ལངས་༣ཆུ་༤༼བ༽ རླབས་འཐོར་༼བ༽ བའི་རི་རྩེ་ཤིན་༼བ༽ ཏུ་བསིལ་༼བ༽ བར་གྱུར་ཅིང་། །”ཙན་དན་1ལྗོན་པ་སྔོ་འཁྲུངས་མ་ལ་ཡར་༼བ༽ རམ་སྐྱེད་ཚལ་བཟང་པོར་སོང་ན། །དེ་ཡང་༼བ༽ ཡི་དྭགས་འདི་ལ་ནགས་༼བ༽ ཚལ་བསྲེགས་༼བ༽ པའི་མེ་ལྕེ་རྣོ

༼བ༽ ན་པོས་

འཁྲིགས་ཤིང་། །མགལ་དུམ་འགྱེལ་བ་མང་པོས་རང་རོང་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཆུ་གཏེར་རླབས་འཇིགས་འཕང་མཐོ་གྱེས་པ༼བ༽ འམ་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི། །དབུ་བ་འཚེར་བ་ལྷག་གེར་འདུག་པར་སོང་ན་ཡང་། །དེ་ཡང་༼བ༽ ཡི་དྭགས་འདི་ལ་བྱེ་ཚན་ཁུག་རྣ་༼བ༽ འམ་ལྷོ་བུན་དམར་༼བ༽ ནག་རྩུབ་༼བ༽ ཤིང་འཇིགས་པའི། །རླུང་དམར་འཇེབས་པ་འཚུབ་པའི་མྱ་ངམ་༼བ༽ གྱི་ཐང་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༼བ༽ ཡི་དྭགས་འདི་ནི་དེར་གནས་༼ང༽ པའི་ཚེ་བྱེ་ཚན་སོགས་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པ་ན་ཆར་སྤྲིན་ལྡང་བར་འདོད་༼བ༽ པ་ན་༼བ༽ དང་པོར་བྱུང་ཡང་། །སྤྲིན་༼བ༽ དེ་ལས་ལྕགས་མདའི་ཆར་པ་༼བ༽ དང་ཡང་དུད་༼བ༽ པ་འཐུལ་༼བ༽ ཞིང་མེ་ཡི་མདག་མ༼བ༽ སྟེ་མེ་མུར་༼བ༽ དང་བཅས། །༼བ༽ མེ་ཡི་ཚ་ཚ་རྡོ་རྗེའི་ཕ་བོང་རྣམས་འཕྲོ་གསེར་མདོག་ལྟ་བུ་ཡི། །གློག་ཕྲེང་དམར་སེར་འགྱུ་བ་ལུས་ལ་ཆར་དུ་འབབ། །ཚ་བས་ཉེན་ལ་བུ་ཡུག་ཀྱང་ནི་ཚར་འགྱུར་ལ། །ལྷགས་པས་ཉམ་ཐག་པ་ལ་མེ་ཡང་གྲང་བྱེད་དེ། །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་༼བ༽ པའི་ལས་༼བ༽ ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡོངས་༼བ༽ སུ་སྨིན་པས་རྣམ་༼བ༽ པར་རྨོངས་པ། །༼བ༽ ཡི་དྭགས་འདི་ལ་སྣ་ཚོགས་༼བ༽ ཀྱི་སྣང་བ་འདི་ཀུན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་༼བ༽ འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་། །ཁབ་མིག་ཙམ་གྱི་ཁ་ལ་དཔག་ཚད་མང་མཆིས་པའི། །ལྟོ་ཅན་ཉམ་ཐག་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་འཐུངས་ཀྱང་། །མགུལ་ཕུགས་ཡངས་པ་ཉིད་དུ་ཕྱིན་པར་མ་གྱུར་པར། །༼ང༽ འཐུང་མ་ཐག་ནས་ཁ་ཡི་དུག་གིས་ཆུ་ཡི་ཐིགས་པའང་སྐེམས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསམ་མོ། །ཚེའི་ཚད་ནི་སའི་དངོས་གཞི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཙནྡན་

212

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་མཛོད་ལས། མི་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་གསུངས་ལ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ནི། བར་ཆད་༼བ༽ པ་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ རྒྱུན་མར་བསྟེན་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ སྔོན་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་ཀྱི་ཞགས་པ་ནི། །༼བ༽ ཤིན་ཏུ་སྲ་བས་བཅིངས་པའི་ལུས་ཅན་༼བ༽ ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་ལོ། །ལྔ་སྟོང་དག་དང་༼བ༽ ཁ་ཅིག་ཁྲིར་ཡང་འཆི

༼བ༽ བར་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།
ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་གི་ཚེ་ཚད་ལྔ་སྟོང་དང་ཁ་ཅིག་གི་ཚེ་ཚད་ཁྲི་ཡིན་པར་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །༼བ༽ འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ལུགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་ཡི་དྭགས་སྤྱིའི་ཚེ་ཚད་ལོ་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བརྩིས་པ་ན་ལུགས་སྔ་མའི་དེ་འདྲ་བའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཕྱི་མའི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་གྲངས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ཡང་གཞུང་རྩ་བར། ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་ཅེས་དང་། དེའི་ཐད་དུ་རྗེ་བླ་མས་ཀྱང་། ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་ཚེ་ཚད་ལོ་ལྔ་སྟོང་དང་། ཁ་ཅིག་ཚེ་ཚད་ཁྲི་ཡིན་པར་འགྲེལ་པར་བཤད་ཅེས་སོ་སོར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་གྲངས་མཉམ་ཡང་དགོངས་པ་མིན་གསུང་། ངན་སོང་གསུམ་ག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཚད་ངེས་པ་མེད་དེ། མི་དགེ་བའི་དབང་གིས་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བར་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ བདེ་འགྲོ་ལ་ལུས་ཚད་ཆེ་བ་བཟང་བར་བྱེད་ཀྱང་ངན་འགྲོ་ཕལ་ཆེར་ལུས་ཚད་ཆེ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བ་འབབ་པས་ངན་པར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ མྱོང་བ་མ་ཐོན་བར་དུ་བསྒོམ་དགོས་ཚུལ་སྔོན་བྱུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྱར་བ་ནི།དེ་ལྟར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་སེམས་པ་ན། ད་ལྟ་མེ་མ་མུར་དུ་ལག་པ་བཅུག་ནས་ཞག་གཅིག་སྡོད་པ་དང་། དགུན་གྱི་ལྷགས་སྒང་ལ་འཁྱགས་སྦུབས་སུ་གོས་མེད་པར་དེ་ཙམ་ཞིག་སྡོད་པ་དང་། ཞག་ཁ་ཡར་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་མེད་པ་དང་ལུས་ལ་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་སོ་བཏབ་པ་ཙམ་ཡང་བཟོད་དཀའ་ན། ཚ་དམྱལ་དང་གྲང་དམྱལ་དང་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་གཅིག་གིས་གཅིག་གསོན་པོར་མིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་

213

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐབཟོད་སྙམ་དུ་ད་ལྟར་གྱི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའི་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་མ་ཐོན་བར་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་ནས་ཡིད་ལ་མ་གོམས་པའམ་དུས་ཅུང་ཟད་རེ་བསྒོམས་པས་ནི་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། ཀུན་དགའ་བོའི་སྲིང་མོའི་བུ་གཉིས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཀློག་ཏུ་བཅུག་པ་དང་དེ་ཞག་ཉུང་ཤས་ཤིག་ཀླགས་ནས་ལེ་ལོས་མི་ཀློག་པ་དང་། ༼བ༽ རྫུ་འཕྲུལ་ཅན་གྱི་མཆོག་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ལ་གཏད་པས་༼བ༽ ཡང་སྔར་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ན། ཀུན་དགའ་བོས་འདི་གཉིས་ཡིད་འབྱུང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱས་པས། མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་ཉིན་མོ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བའི་སར་ཁྲིད་ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་སྤྲུལ་ཏེ་གཅོད་པ་དང་གཤེག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཐོས་ནས་བལྟར་ཕྱིན་པ་དང་། གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་ཞིང་དེ་ན་ལྕགས་ཟངས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཁོལ་བ་སྣང་ནས་འདིར་སུ་ཡང་མི་འཇུག་གམ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། ཀུན་དགའ་པོའི་ཚ་བོ་གཉིས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ལེ་ལོས་དུས་འདའ་བར་བྱེད་པ་ཤི་ནས་འདིར་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་སྐྲག་ནས་གལ་ཏེ་ཤེས་ན་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་འཇུག་གོ་སྙམ་ནས་མོའུ་འགལ་གྱི་བུའི་སར་ཕྱིན་པ་དང་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་རྣམས་བསྙད་དོ། །དེ་ནས་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས། དགེ་ཚུལ་གཉིས་ཉེས་དམིགས་འདི་དག་དང་གཞན་ཡང་ལེ་ལོ་ལས་འབྱུང་བས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞིང་ཟས་མ་ཟོས་པའི་གོང་དུ་དམྱལ་བ་དྲན་ན་ནི་ཟ་བར་མི་བྱེད་ལ། ཟས་ཟོས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་དྲན་ན་ནི་སྐྱུག་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ཉིན་མོ་སྤྱོད་པའི་གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཁྲིད་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལྷ་དག་སྤྲུལ་པའི་པི་ཝང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཐོས་ནས་བལྟར་ཕྱིན་པ་དང་ལྷའི་བུ་མེད་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་ལྷའི་བུ་མོས་གང་བ་མཐོང་ནས། ལྷའི་བུ་མི་འདུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་

214

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དྲིས་པ་དང་། ཀུན་དགའ་བོའི་ཚ་བོ་གཉིས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་དེ་གཉིས་ཤི་ནས་འདིར་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེ་གཉིས་དགའ་ནས་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ལ་སྨྲས་པ་དང་དགེ་ཚུལ་གཉིས་ཕན་ཡོན་འདི་དག་དང་གཞན་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལས་འབྱུང་བས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པས། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས། ལུང་ནོད་པ་༼བ༽ འི་ཚེ་ན་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ལུང་ལས་འབྱུང་བ་བདེ་འགྲོ་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ན། འཕགས་པ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་ཡང་ལྷ་མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེ་དགོས་སམ་ཞེས་༼བ༽ མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ལ་ཞུས་པ་ན་བཞིན་བཟང་གཉིས་༼ང༽ ཞེས་བོས་ནས་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བར་ཇི་སྲིད་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཟོ་ཆུན་བརྒྱུད་མོའི་ཚུལ་གྱིས་འཁོར་བར་བྱ་དགོས་སོ། །༼བ༽ ཞེས་སྨྲས་པས་དེ་གཉིས་ཡིད་བྱུང་ནས་སླན་ཆད་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཆོས་བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་པས་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་ཆོས་བསྟན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལེ་ལོ་འགོག་ཅིང་ལམ་བསྒྲུབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པ་དང་ཡིད་ཐར་པ་ལ་བསྐུལ་ཞིང་། དེ་འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་རྩ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་བསྔགས་པ་ཡིན་པས་དེའི་མན་ངག་ལ། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་པ་ནའང་དེ་ལས་ལྷག་པ་གསུང་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་རིམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། བློ་ཚོད་ཀྱང་བསམ་པ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་བར་དུ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབད་ནས་བསྒོམ་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ ངན་སོང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་འཇིགས་པའི་བློ་བསྐྱེད་དེ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྐྱབས་འཚོལ་དགོས་པ་ནི། སྣེའུ་ཟུར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སྔར་བྱས་སམ་མ་བྱས། ད་ལྟ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད་ཕྱི་མ་བྱ་སྙམ་འདུག་གམ་མི་

215

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐའདུག་བརྟགས་ལ། སྔར་བྱས་སམ་ད་ལྟ་བྱེད་དམ་ཕྱི་མ་བྱ་སྙམ་འདུག་ན་དེར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། དེར་སྐྱེས་ན་དེ་ཙ་ན་ད་ཅི་ཙུག་བྱེད་ངས་ནུས་སམ་སྙམ་དུ་ཀླད་པ་ཚ་ཀམ་ཀམ་པའམ། ཐང་ལ་འདུག་པ་ཀོག་ཀོག་ལྡང་ཡིན་པ་ཚུགས་ཐབས་ཡེ་མེད་པ་བསམས་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའི་བློ་ཅི་སྐྱེ་བྱ་གསུང་ངོ་། །དེ་ནི་གནད་དུ་སྣང་སྟེ་ད་ལྟ་རྟེན་བཟང་བས་དེ་ལྟར་བསམས་ན་སྔར་བསགས་སྦྱོང་བ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པ་ཉུང་དུ་འགྲོ་ཞིང་དགེ་བ་སྔར་བསགས་པ་འདུན་པ་དྲག་པོའི་སྨོན་ལམ་གྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བས་མང་པོར་སྤེལ་བ་དང་། གསར་དུ་འཇུག་པའི་སྒོ་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཞུགས་པས་ཆོག་པས་ཉི་མ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དལ་བ་དོན་ཅན་དུ་བྱར་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་དེ་རྣམས་མ་བསམས་ན་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བའི་ཚེ་འཇིགས་པ་དེ་དག་ལས་སྐྱོབས་པའི་སྐྱབས་བཙལ་ཡང་མི་རྙེད་ཅིང་། ༼ཇ༽ སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྲེལ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་དུས་སུ་སྐྱོབ་པས་ད་ལྟ་ནས་ལས་འབྲེལ་འཇོག་དགོས་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གསུངས་སོ། །དེའི་ཚེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་འདོར་ལེན་ལ་བློའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ དུས་གང་༼བ༽ གི་ཚེ་དགེ་༼བ༽ བ་སྤྱད་༼བ༽ པའི་སྐལ་༼བ༽ བ་དང་ལྡན་ཡང་། །༼བ༽ དེའི་ཚེ་དགེ་བ་བདག་གིས་མ་བྱས་ན། །༼བ༽ ད་གཟོད་ངན་སོང་༼བ༽ དུ་ལྷུང་ནས་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱིས་ཡིད་ཀུན་༼བ༽ ཏུ་རྨོངས་པ། །དེ

༼བ༽ འི་ཚེ་བདག་གིས་ཅི་བྱར་ཡོད། །༼བ༽ དེ་མེད་ཅེས་དང་། ༼བ༽ སྐྱབས་སུ་
ཞིག་འཇིགས་༼བ༽ པ་ཆེན་༼བ༽ པོ་འདི་ལས་བདག །ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་སྐྱབས་སུ་འགྱུར་ཞེས། །༼བ༽ སྐྲག་པས་བྲེད་ཤ་”འཐོན་1པའི་མིག་བགྲད་ནས། །ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་དག་ཚོལ་བར་བྱེད། །༼བ༽ དེ་ལྟར་བཙལ་བ་ན་ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་ཡི་མུག་འགྱུར། །༼བ༽ འཁོར་བའི་གནས་དེར་སྐྱབས་ཡོད་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཐོན་

216

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་ཡིན་ན། །དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ་༼བ༽ སྙམ་པ་ལ། །འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་གནས་སུ་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་རྟེན་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་

༼བ༽ ལྟ་བས་༼བ༽
ན་རྒྱལ་བ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འགྲོ་བ་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱིའི་མགོན། །༼བ༽ འདུལ་བའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བར་འགྲོ་བ་སྐྱོབ་པའི་དོན་༼བ༽ ལ་བརྩོན་པ༼༽ ས་སྤྱིར་སྐྱོབ་པར་མཛད་པ་དང་། །སྟོབས་ཆེན་༼བ༽ པོ་དང་ལྡན་པས་སྐྱོབས་ནུས་པ་དེས་ན་འཇིགས་པ་ཀུན་སེལ་༼བ༽ བའི་སྐྱབས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལ། །༼བ༽ དུས་དེ་རིང་༼བ༽ སྟེ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་དག་ནི་རགས་པ་ཙམ་སྟེ་རྒྱས་པར་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ན་བཞུགས་པས་༼བ༽ མ་བལྟས་པར་མི་ཤེས་པས་ངེས་པར་བལྟ་དགོས་ཤིང་༼བ༽ ལན་གཅིག་གཉིས་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ངེས་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བལྟ་དགོས་ལ་༼བ༽ མ་བསམས་ཤིང་མ་བསྒོམས་ན་རྒྱུད་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པས་བལྟས་པ་རྣམས་༼བ༽ ཀྱི་དོན་ལ་༼བ༽ ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམས་༼བ༽ ཤིང་བསྒོམ་དགོས་སོ། །༼བ༽ སྟོན་པའི་ཞལ་ཆེམས་མདོ་སྡེ་ཡིན་པས་བལྟ་དགོས། དེ་བལྟ་བ་ལ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དགོས། པོ་ཏོ་བས་དགེ་བཤེས་པ་དེ་དང་མ་མཇལ་བའི་རིང་། རང་གིས་བག་རེ་བལྟས་པ་ལ་ཅེ་རེ་ལོང་དུ་སོང་གསུངས། ཕུ་ཆུང་བ་ཆོས་ཀྱི་མཐའ་བསྐོར་ནས་བཞུགས། ད་ལྟ་དབང་པོ་ཐ་མ་འབྲིང་དང་རབ་འབྱེད་དགོས། ཚོད་ཀ་དང་སྦྱར་བའི་སྐྱེད་འོང་། མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་གཉེན་པོར་ཆ། དེ་བས་སྔས་སུ་བཅུག་པ་ཡིན་མིག་མི་འབྲལ་བར་བལྟ་གསུང་ངོ་། །

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན་པ།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་སྦྱང་བ། བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པའོ། །

217

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་སྦྱང་བ།

དང་པོ་ལ་བཞི། གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ། ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པའོ། །

གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ།

༼ཇ༽ དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐབས་འདིའི་རྒྱུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཉིས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་མང་ཡང་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐབས་འདིར་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཚེ་འདིར་༼བ༽ རིང་དུ་མི་སྡོད་པར་མྱུར་དུ་འཆི་བ་དང་། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དབང་མེད་ཀྱི། ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ལ། ལས་ཀྱང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་མཚན་མོ་མུན་ནག་༼བ༽ སྟུག་པོའི་སྤྲིན་རུམ་༼བ༽ མམ་སྨག་རུམ་ན། །གློག་འགྱུ་༼བ༽ བ་སྟེ་བྱུང་མ་ཐག་ཡལ་འགྲོ་བའི་སྐད་ཅིག་༼བ༽ ཙམ་རབ་༼བ༽ ཏུ་སྣང་༼བ༽ བར་སྟོན་པ་ལྟར། །༼བ༽ ཏེ་དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་སངས་རྒྱས་༼བ༽ ཀྱི་མཐུ་༼བ༽ འམ་ཐུགས་རྗེ་ཡིས་བརྒྱ་ལམ་ན། །༼བ༽ སྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ འདིར་བསོད་ནམས་༼བ༽ ཏེ་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པའི་བློ་གྲོས་ཐང་འགའ་

༼བ༽ ཏེ་

ལན་རེ་ཙམ་འབྱུང་། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་༼བ༽ བས་༼བ༽ ན་དགེ་བ་༼བ༽ ནི་ཉམ་ཆུང་༼བ༽ བ་ཉིད་༼བ༽ ཡིན་ལ་༼བ༽ དུས་རྟག་༼བ༽ ཏུ། །སྡིག་པ་༼བ༽ ནི་སྟོབས་ཆེན་༼བ༽ པོ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་༼བ༽ ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༼བ༽ རྒྱུའི་སྐབས་སུ་དཀར་པོའི་ལས་ཉམ་ཆུང་ཞིང་ནག་པོའི་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བས་༼བ༽ འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བ༼བ༽ ར་ངེས་

218

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་ཚུལ་བསམས་པས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་སྐྱེས་ནས་སྐྱབས་འཚོལ་བའི་བློ་སྐྱེ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས།༼ཀ༽༼ང༽ སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་ཞེས་པ་ནི། སྤེལ་གཞི་
སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། སྤེལ་ཆོས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་སྤེལ་ནས་བསྟོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྤེལ་གཞི་ལ་དྲི་བ་ལྟ་བུའི་ཚིག་ཡོད་ན་སྤེལ་ཆོས་ཀྱིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྤེལ་བར་མཛད་པ་དང་། སྤེལ་གཞི་ལ་ལན་ལྟ་བུའི་ཚིག་འདུག་ནའང་སྤེལ་ཆོས་ཀྱིས་དྲི་བའི་ཚུལ་གྱི་སྤེལ་

མར་མཛད་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་པས། ༼ག༽གཏིང་མཐའ་མེད་པའི་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐར་བ་ནི་དཀའ་ལ་རང་ཅག་རྣམས་༼ཁ༽འཁོར་བ་ནི། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་རྣམ་པར་གནས། །༼བ༽ པ་འདི་ལ་༼ང༽འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་༼བ༽ པ་ཉོན་མོངས་མི་བཟད་པའི། །ཆུ་སྲིན་གྱིས་ནི་ལུས་ཟོས་པས། །༼ཆ༽དེ་རིང་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་འདི་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབས་༼ཅ༽གང་ལ་༼ཇ༽སྐྱབས་སུ་མཆི། །༼བ༽ ཞེས་འདྲི་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཉིས་བསྟན་པ་ནི་མདོར་ན་རང་ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པས་འཇིགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ཚིག་ཙམ་དུ་སོང་ན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་ལ། དེ་གཉིས་ཤུགས་དྲག་ལ་བརྟན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡང་ཡིད་འཁུལ་བ་ཞིག་འོང་བས་རྒྱུ་གཉིས་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི་

༼བ༽ སྤེལ་གཞི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་

219

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབཅུ་པ་ལས། ༼བ༽ སྔར་དྲིས་པའི་ལན་གྱི་ཚུལ་ནི། སྐྱབས་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་༼བ༽ བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཀུན། །གཏན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་གང་ལ་༼བ༽ ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཕྱོགས་རེ་བ་མ་ཡིན་པར་རིགས་ཐམས་ཅད་གནས་༼བ༽ པའམ་ལྡན་པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གང་ལ་འདུག་ནའང་སྔར་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་འཚོལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལ་བླང་དོར་ལ་དཔྱོད་པའི་གལ་ཏེ་སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐྱབས་༼བ༽ སུ་འགྲོ་ཞིང་། །དེ་

༼བ༽ ཡི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བསྟོད་༼བ༽ པ་དང་སྐྱབས་དེ་ནི་

༼བ༽

ཟང་ཟིང་ལུས་ངག་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བ་དང་། །༼བ༽ སྐྱབས་དེ་ཡི་༼བ༽ ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་༼བ༽ པ་ལ་༼༽ ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱིས་ཞུགས་ནས་གནས་པའི་རིགས་༼བ༽ སོ། །ཞེས་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་གསལ་པོར་མ་སྦྱར་བར་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱབས་དང་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་༼བ༽ གང་ཡིན་འབྱེད་པའི་བློ༼བ༽ འི་མཐུ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་༼བ༽ ལེགས་པར་བརྟགས་པའི་ཚེ་བསླུ་བ་མེད་པའི་སྐྱབས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་༼བ༽ ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་རིགས་སོ། །༼བ༽ རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་གིས་ནི་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་དེ་འདྲ་རྙེད་ནས་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་ན་སེམས་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་དེ་ལྟ་བུ་གང་ལ་འདུག་པ་དེ་གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་ཤིང་དེ་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་པར་བསྟན་པ་དེས་ནི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ མཚོན་ཚུལ་འོག་ཏུ་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་༼བ༽ ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་འདི་ནི། །ཐར་པ་༼བ༽ ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ གཏན་གྱི་སྐྱབས་

220

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼བ༽ སུ་འོས། །ཞེས་༼བ༽ དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་གསལ་བོར་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼བ༽ དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་༼ཇ༽ ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་དང་། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཆེས་ལ་ནན་ཏན་དུ་གདམས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེས་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པར་མི་ནུས་སམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དུལ་བའི་བདག་ཉིད་འཇིགས་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་ཐོབ་ན་འགྱེལ་བ་༼བ༽ ཅིག་འགྱེལ་བ་༼བ༽ གཞན་ལ་བརྟེན་༼བ༽ ནས་ལྡང་བར་མི་ནུས་པ་ལྟར། ༼བ༽ རང་འཇིགས་པ་ལས་མ་ཐར་པས་གཞན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེས་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱབས་ནུས་ཀྱང་སྐྱོབ་པའི་ཐབས་མི་ཤེས་སམ་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་ན་སྐྱབས་སུ་སོང་ཡང་༼བ༽ འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་དགོས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ༼བ༽ སྐྱོབ་ནུས་ཤིང་སྐྱོབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱོབ་པར་མཛད་པའི་ངེས་པ་མེད་དམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་༼བ༽ མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་ན་སྐྱབས་སུ་སོང་ཡང་༼བ༽ མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདྲིས་ཤིང་བསྙེན་བཀུར་པ་སོགས་ཉེ་ས་ལ་སྐྱོབས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྐྱོབས་སམ་སྙམ་ན་མ་

ཡིན་ཏེ་དེ་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་མཉེས་ཀྱི། བསྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་ན་སྔར་ཕན་བཏགས་པ་ལ་བལྟ་བས། ༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་༼བ༽ སྤྱིའི་སྐྱབས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མདོར་བསྡུས་ནི་མདོར་ན་རང་ཉིད་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ། གཞན་འཇིགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས། ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་འཇུག །ཕན་བཏགས་

221

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནམ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པ༼བ༽ འི་མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་ཞིག་༼བ༽ སེམས་ཅན་སྤྱིའི་གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། ༼བ༽ གཞན་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྷ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལ་མེད་པས། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་༼བ༽ གཏན་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་ལ། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་དང་། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཡང་སྐྱབས་སུ་འོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཆེས་གལ་ཆེ་ཚུལ་ནི་དེས་ན་བསྡུ་བ་ནས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་ལ་ངེས་པ་དྲངས་ནས་རྩེ་གཅིག་པའི་བློ༼བ༽ ས་རེ་བལྟོས་འཆའ་ནུས་ན། མི་སྐྱོབ་པ་མི་སྲིད་པས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ སྐྱབས་གནས་ཀྱིས་རང་སྐྱོབ་པ་ལ་༼བ༽ ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་གཉིས་༼བ༽ ཚང་དགོས་པ་ལས་ཕྱིའི་ཡན་ལག་གམ་རྒྱུ་ནི་མ་ཚང་བ་མེད་པར་སྟོན་པས་བསྒྲུབས་ཟིན་ཀྱང་། ནང་གི་ཡན་ལག་༼བ༽ སྐྱབས་གནས་ལ་བློ་བཀལ་ནས་སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་མ་བྱུང་བས་༼བ༽ སྔར་ཕན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ དེ་སྔ་ཕན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་བ་དེ་སྐྱབས་ཀྱིས་མ་ཉེས་རང་གིས་ཉེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་༼བ༽ གཞན་གྱིས་མ་བཅོལ་ཡང་༼བ༽ ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དྲངས་༼བ༽ པ་སྟེ་སྐྱེད་ནས་༼བ༽ གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པའི་གྲོགས་མཛད་པ་དང་། ༼བ༽ དེ་ལྟར་མཛད་པ་དེ་ལ་ཡང་༼བ༽ འདུལ་བའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བས་ལེ་ལོ་མི་མངའ་བ་༼བ༽ འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་སྐྱབས་གནས་བཟང་པོ་༼བ༽ འདི་ལྟ་བུ་རང་གི་མགོན་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་རིག་༼བ༽ པའམ་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱ་སྟེ། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ༼བ༽ སྟོན་པ་ང་ནི་

༼བ༽ འགྲོ་བ་མགོན་
མེད་༼བ༽ པ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི། །༼བ༽ མགོན་དང་ཕན་འདོགས་པའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་༼བ༽ ཡིན་ནོ་ཞེས་༼བ༽ རྒྱ་ཆེར་སྒྲོགས་ཤིང་། །ཐུགས་༼བ༽ བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ

༼བ༽ འི་ཞགས་པས་འགྲོ་
བ་ནི། །མཐའ་དག་༼བ༽ ལ་དམ་དུ་འཁྱུད་པ་བཞིན་དུ་༼བ༽ རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་བཞུགས། །༼བ༽

222

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཞེས་སོ། །སྤྱིར་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ

༼བ༽ ན་པོ་མངའ་བ༼བ༽ འི་བདག་ཉིད་ཅན། །སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བར་ལྡན་ཞིང་༼བ༽ བརྩེ་བ་དེས་ཐུགས་༼བ༽ རྗེས་བརྩེ་༼བ༽ བར་མཛད་༼བ༽ པའི་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་། །དེས་ཀུན་ནས་”བླངས་1ནས་གཞན་དོན་དེར་བརྩོན་༼བ༽ ཞིང་ལེ་ལོ་མི་མངའ་བ༼བ༽ འི་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་དང་ལྡན་པས་ན། །ཁྱོད་དང་འདྲ་བ༼བ༽ འི་སྟོན་པ་གཞན་སུ་༼བ༽ ཞིག་མཆིས་༼བ༽ ཏེ་མ་མཆིས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ནི་སེམས་ཅན་༼བ༽ མ་ལུས་པ་ཀུན་གྱི་མགོན་༼བ༽ དུ་གྱུར་”ཅིང་།2 །སེམས་ཅན་སྤྱི་ཡི་༼བ༽ ཕན་བདེའི་རྩ་ལག་བཟང་པོ་ལགས་༼བ༽ པའམ་ཡིན་པ་ལ། །བདག་སོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་དུ་༼བ༽ འམ་སྐྱབས་སུ་སྐྱབས་མགོན་བཟང་པོ་ཁྱོད་བཞུགས་༼བ༽ བཞིན་དུ་བཞུགས་པར་མ་འཚལ་བས། །༼བ༽ ཏེ་མ་ཤེས་པའམ་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་པའི་བློ་ལྟོས་མ་བཅས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ

༼བ༽ འི་སླད་༼བ༽ དུ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་༼བ༽
རྣམས་འཁོར་བའི་འདམ་དུ་བྱིང་བར་གྱུར་༼བ༽ ཅེས་སོ། །བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁོ་བོའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་མི་མཆོག་རྣམས་ལ་བསྟན་ན་དོན་ལྡན་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཐ་ཤལ་ལམ་དམན་པ་ལ་བསྟན་ན་རིག་བྱེད་ཆུད་ཟ་བའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་དེ་ལ་ཕན་པའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་བཤད་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི་ང་ཡི་བསྟན་པ་འདི་ལ་རིགས་དང་རུས་མི་གཙོ་རང་རང་གི་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་གིས་བསྟན་པའི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡང་དག་༼བ༽ པར་བཟུང་ཞིང་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་ནི། །༼བ༽ ཆོས་དེའི་མཐུས་གང་ཟག་མཆོག་ཏུ་མ་ཟད་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཤལ་བས་ཀྱང་༼བ༽ གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པའི་གྲོགས་༼བ༽ བྱེད་ནུས་པ། །༼བ༽ འམ་དོན་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའི་གང་ཟག་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིའང་གྲོགས་བྱེད་པ་ཡི་ཆོས་དག་༼བ༽ བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལས་གཞན་པ་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་སོགས་འགས་༼བ༽ ཏེ་སུས་ཀྱང་མི་རྟོགས་༼བ༽ ཤིང་མི་ཤེས་སོ། །ཡང་སྐྱབས་གནས་ཀྱི་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བསླངས་
2 མཆན་བཞི་མ་གཉིས་ཀར། ཅིག་

223

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགདུལ་བྱ་སྐྱོབ་ཅིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་སྟོབས་སམ་རྒྱུའི་ཡན་ལག་གཉིས་ཚང་དགོས་པ་ལས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱི་ཡི་༼བ༽ རྒྱུའི་ཡན་ལག་༼བ༽ གམ་སྟོབས་ཀུན་ནི། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་༼བ༽ གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཡང་དག་༼བ༽ པར་བསྒྲུབས་༼བ༽ པས་ཚང་ལགས་ཏེ། །༼བ༽ འོན་ཀྱང་དང་བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང་གསོལ་འདེབས་སོགས་གདུལ་བྱའི་ནང་གི་སྟོབས་༼བ༽ སམ་རྒྱུའི་ཡན་ལག་དག་མ་ཚང་བས། །༼བ༽ བདག་སོགས་བྱིས་པ་༼བ༽ སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་༼བ༽ ཐོག་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཁོར་བར་སྡུག་བསྔལ་བསྟེན་༼བ༽ དགོས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ།

ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ་ནི། བསྡུ་བ་ནས་གསུངས་པ་བཞི་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཤེས་པ་དང་། ཁས་བླངས་པ་དང་། གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའོ། །དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལ། སྐྱབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་དགོས་པས་དེ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །
དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དངོས་དང་འཕྲོས་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྐུའི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་༼བ༽ ཤེས་ནས་དེ་དག་གི་དོན་སྤྱི་ཤར་ནས་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེ་ལ་བསྟོད་པ་ལས། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་སྐུ་མཚན་གྱིས་སྤྲས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ ཤིན་ཏུ་མཛེས་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ བའི་མིག་གི་བདུད་རྩི་ནི། །༼བ༽ དཔེར་ན་དབྱར་གྱི་དུས་ཆར་གྱིས་སའི་རྡུལ་བར་སྣང་ལ་ལྡང་བ་ལེགས་པར་མནན་དགུན་གྱི་རྡུལ་ཕྱེ་མ་ནི་མ་ལངས་པའི་སྤྲིན་མེད་༼བ༽ པའི་སྟོན་གྱི་

224

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼བ༽ དུས་ནམ་མཁའ་

༼བ༽ གཡའ་དག་པ་ལ། །སྐར་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་༼བ༽ ཀུན་ནས་སྤྲས་པ་
འདྲ། །༼བ༽ ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཐུབ་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་གསེར་གྱི་མདོག་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་༼བ༽ ལ་ངུར་སྨྲིག་གི །ཆོས་གོས་ཀྱིས་གཡོགས་༼བ༽ པས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ་༼བ༽ ནི། །དཔེར་ན་གསེར་གྱི་རི་བོའི་རྩེ་མོ་ནི། །༼བ༽ ཐུན་མཚམས་ཀྱི་སྤྲིན་༼བ༽ དམར་སེར་གྱིས་དཀྲིས་པ་འདྲ། །༼བ༽ ཞེས་དང་ཡང་མགོན་༼བ༽ པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ རྣ་ཆ་གདུབ་བུ་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་མ་བརྒྱན་ཀྱང་། །༼བ༽ ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་༼བ༽ ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་མདངས་༼བ༽ བཟང་པོ་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། །ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་༼བ༽ ཉ་གང་བའི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲིན་དང་བྲལ་༼བ༽ བ་ལའང་
སྔ་

༼བ༽ མ་དེ་༼བ༽ ཙམ་མ་མཆིས་༼བ༽ སོ་ཞེས་དང་། །ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་༼བ༽ མཆུ་སྒྲོས་དམར་པོའི་པདྨ་དང་། །པདྨ་༼བ༽ དམར་པོ་ཉི་མས་ཁ་བྱེ་བ། །༼བ༽ གཉིས་ཀ་བུང་བས་མཐོང་ན་༼བ༽ དེའི་ཚེ་པདྨ་༼བ༽ དངོས་དེ་ནི། །༼བ༽ གང་ཡིན་སྙམ་དུ་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་༼བ༽ ཕན་ཚུན་གང་ལ་མ་རིག་པའི་དཔྱང་ཐག་༼བ༽ དང་འདྲ་བ་ལ་འཇུག་༼བ༽ ཅིང་གནས་པར་འགྱུར་༼བ༽ ཅེས་དང་། །ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་ཞལ་༼བ༽ རས་གསེར་གྱི་མདོག་༼བ༽ དང་ལྡན་པར། །ཚེམས་དཀར་༼བ༽ བཞི་བཅུ་ཚང་བ་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ནི། །༼བ༽ དཔེར་ན་གསེར་གྱི་རི་༼བ༽ བོའི་གསེབ་༼བ༽ སྟེ་དཀྱིལ་དུ་སྟོན་”ཀ་1ཡི། །ཟླ་ཟེར་དྲི་༼བ༽ མ་མེད་༼བ༽ པ་དཀར་བྱུག་གི་ཞུགས་པ་འདྲ་༼བ༽ ཞིང་། །ཡང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཆོད་༼བ༽ པར་འོས་༼བ༽ པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱག་གཡས་༼བ༽ ཀྱི་མཐིལ་ན་ནི། །འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱིས་མཛེས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །༼བ༽ དེ་ནི་འཁོར་བ༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྐྲག་པའི་མི་རྣམས་ལ། །༼༽ མི་འཇིགས་”ཤིག་2ང་ཡིས་སྐྱོབ་པོ་ཞེས་ཕྱག་གི་༼བ༽ བརྡས་དབུགས་འབྱིན་
1 ལམ་རིམ་དུ། ག་
2 ཤིང་ *ཤིག

225

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

༼བ༽ པར་མཛད་པ་༼བ༽ ལྟ་བུ་ལགས་༼བ༽ ཞེས་དང་། །ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུབ་༼བ༽ པ་ཁྱོད་གཤེགས་པར་གྱུར་པའི་ཚེ། །ཞབས་གཉིས་༼བ༽ ཀྱི་མཐིལ་ན་དཔལ་གྱི་པདྨ་འདྲ་༼བ༽ བ་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རི་མོས། །ས་གཞི་འདི་ནི་བྲིས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ༼བ༽ འི། །དགེ་མཚན་གྱིས་མཛེས་
པ་དེ་ཙམ་དུ་པདྨ་ཅན་༼བ༽ ཏེ་པདྨའི་ཚལ་གྱིས་༼བ༽ ས་འདི་ཇི་ལྟར་མཛེས་༼བ༽ ཏེ་མཛེས་པར་བྱེད་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱའོ། །
གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ནི། ༼བ༽ གཉིས་ལས་དང་པོ་དྲི་བ་གང་གི་ལན་དུས་གཅིག་ལ་སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གང་ཡོད་ཀྱིས་དུས་གཅིག་ཏུ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ན་རེ་རེ་ནས་དྲིས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟུང་ནས། གསུང་གཅིག་གིས་དྲི་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་མཛད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་སེམས་པ་སྟེ། ༼བ༽ གཅེར་བུ་བ་རྗེས་སུ་འཛིན་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ཚུལ་བཟུང་བ་བདེན་པ་སྨྲ་བས་ཞུས་པའི་དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས། ༼བ༽ སྟོན་པའི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟར་༼བ༽ འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་༼བ༽ ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ཀུན་གྱིས་ངེས་པའི་ཚིག །༼བ༽ ཏེ་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་དག་གིས་༼བ༽ རང་རང་གི་འདོད་པའི་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་དུས་གཅིག་༼བ༽ ཏུ་སྟེ་ཞུ་༼བ༽ བ་ཞུས་ན། །༼བ༽ དེའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་༼བ༽ དྲི་བའི་དོན་དེ་དག་ཐུགས་༼བ༽ སུ་ཆུད་ནས། །གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་༼བ༽ དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་ལ་སོ་སོར་ལན་ཀྱང་འདེབས་༼བ༽ ཤིང་། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བ་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བས་ན་འདྲེན་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་ན། །ཚངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས་༼བ༽ ཀྱི་གསུང་༼བ༽ འགྲན་ཟླ་མེད་པར་སྒྲོགས་༼བ༽ པར་མཁྱེན་པར་མཛོད། །༼བ༽ དེ་ལྟར་སྒྲོགས་པ་དེ་ནི་ལྷ་༼བ༽ དང་མིའི་༼བ༽ སོགས་འགྲོ་བ་ཀུན་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཟད་

226

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའམ་མཐར་འབྱིན་པའི་༼བ༽ ཕྱིར་དུ། །རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ གཉིས་པ་གསུང་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱ་ཀུན་དང་འཚམས་ལ་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་སྟོན་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་། བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་

པ་ལས། ཁྱོད་ཞལ་བལྟ་ན་རབ་སྡུག་པ། །དེ་ལས་མཉན་ན་སྙན་པ་ཡི། །གསུང་འདི་དག་ནི་ཟླ་བ་ལས། །བདུད་རྩི་འཛག་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི། །རྡུལ་རབ་ཞི་མཛད་ཆར་སྤྲིན་འདྲ། །ཞེ་སྡང་སྦྲུལ་༼བ༽ གྱི་ནི་༼བ༽ ཉེས་པ་དྲུངས་ནས་”དབྱུང་1བ་ལ། །ནམ་མཁའ་ལྡིང་དང་འདྲ་བ་ལགས། །ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་ཤེས་པའི། །རབ་རིབ་འཇོམས་”པས་2གདུགས་༼བ༽ ཏེ་ཉི་མ་དང་འདྲ། །ང་རྒྱལ་རི་བོ་མངོན་འཇོམས་པས། །རྡོ་རྗེ་དང་ཡང་འདྲ་བ་ལགས། །༼བ༽ བླང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་དོན་༼བ༽ ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་པས་ནི་མི་”བསླུ་3བ་༼བ༽ དང་། །ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ནོངས་༼བ༽ པའམ་ཉེས་པ་མི་མངའ་

༼བ༽ སྟེ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་མཐུན། །༼བ༽
པས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་དོན་དུ་གང་འགྱུར་བ་དང་། ལེགས་པར་སྦྱར་བས་གོ་སླ་སྟེ། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་ལེགས་གསུང་ལྡན། །རེ་ཞིག་དང་པོར་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་། །ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་མཛད། །དེ་ནས་ཡིད་ལ་༼བ༽ ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསམ་༼བ༽ ཞིང་གོམས་པར་བགྱིས་ན། །འདོད་ཆགས་༼བ༽ དང་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་༼བ༽ མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་རྣམས་ཀྱང་སེལ། །༼བ༽ བ་སྟེ་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་ཕོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་། །བག་མེད་༼བ༽ པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ ཉེས་སྤྱོད་ལས་བཟློག་པའི་སྐྱབས་ཀྱང་མཛད། །༼བ༽ འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཅན་དག་༼བ༽ འཁོར་བ་ལ་ཡིད་སྐྱོ་༼བ༽ བར་བགྱིད་པ༼བ༽ འི་
1 འབྱུང་ * དབྱུང་
2 ལམ་རིམ་དུ། པའི་
3 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་

227

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཆོས་སྟོན་པས། །ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་གསུང་༼བ༽ ནི་ཀུན་༼བ༽ གྱི་བློ་དང་”འཚམས་1པར་འཇུག་༼བ༽ སྟེ། །མཁས་པ་༼བ༽ དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ ཡིད་ཚིམ་པའི་དགའ་བ་བསྐྱེད། །བར་མ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ཡང་༼བ༽ གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ། །༼བ༽ བློ་ཐ་མའི་༼བ༽ མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རབ་རིབ་རྣམ་འཇོམས་པས། །གསུང་འདི་སྐྱེ་བོ་༼བ༽ མཆོག་འབྲིང་དམན་གསུམ་ཀུན་ལ་སྨན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱའོ། །ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་གཉིས་ལས། མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་ཐུབ་པའི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཤེས་པ་རྒྱ་ཆུང་བས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ༼བ༽ མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཀྱང་། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན། །ཞེས་བདེན་གཉིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་འབའ་ཞིག་གི་ཡེ་ཤེས་༼བ༽ སྐད་ཅིག་ཉིད་ཀྱིས། །༼བ༽ ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་༼བ༽ ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་༼བ༽ པས་ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པ་ལགས་ཀྱི། །༼ང༽ སྤྲིན་མཐོང་མཁའ་ལ་ཉི་བཞིན་དུ། །འདིར་སྤྱོད་བློ་གྲོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་མན་ཆད་ཀྱི་སློབ་ལམ་དུ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཆོས་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་གིས་རྟོགས་པ་ལས་མེད་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལས་གཞན་༼བ༽ སློབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །༼བ༽ བློ་དང་ཡུལ་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཁོ་ན་ལྷག་པ་ལགས། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་༼བ༽ འདས་ཀྱིས་དུས་༼བ༽ གསུམ་པོ་ཀུན་༼བ༽ ཏུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི། །རྣམ་༼བ༽ པ་ཀུན་༼བ༽ གྱི་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཚམ་

228

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འབྱུང་གནས་༼ང༽ ཞེས་པ་རྒྱུའི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཡང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་དོན་རྟགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། །ལག་མཐིལ་༼བ༽ དུ་སྐྱུ་རུ་ར་༼བ༽ བཞག་པ་ལྟ་བུར། །ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་མངོན་༼བ༽ སུམ་གྱིས་སྤྱོད་ཡུལ་༼བ༽ དུ་གྱུར། །༼བ༽ ཅེས་དང་ཆོས་རྣམས་གཡོ་

༼བ༽ བ་བཅུད་དང་མི་གཡོ་

༼༽བར་༼བ༽ སྣོད་དང་

བཅས། །གཅིག་དང་སྣ་ཚོགས་སོ་སོ་ལ། །མཁའ་ལ་རླུང་དག་རྒྱུ་བ་བཞིན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་དག་ཐོགས་མི་མངའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱའོ། །
བརྩེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པ་བཞིན་དུ། ཐུབ་པ་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པས། འགྲོ་བ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་བ་གཟིགས་པ་ན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་སྟེ། བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཁྱད་མེད་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་བཅིངས། །ཁྱོད་ནི་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་དག །དགྲོལ་སླད་ཡུན་རིང་ཐུགས་རྗེས་བསྡམས། །དང་པོར་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་བགྱིའམ། །འོན་ཏེ་༼བ༽ རྒྱུ་གང་གིས་༼བ༽ གནས་འཁོར་བར་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད། །༼བ༽ འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཁྱེན་༼བ༽ བཞིན་དུ་འཁོར་བར་ཇི་སྲིད་པའི་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོ་དེ་ལྟ་བུར། །བཞུགས་༼བ༽ པར་མཛད་༼བ༽ པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ

༼བ༽ ན་པོ་ལ་༼བ༽ ཕྱག་བགྱི། །ཞེས་དང་། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་
ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་དང་པོར་རྒྱུའི་དུས་སུ་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་མུན་པ་མུན་ནག་གིས་༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ། །སེམས་ནི་བསྒྲིབས་པར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་དགུ་༼བ༽ སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། །༼བ༽ རྒྱུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་ཆུད་༼བ༽ དེ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པར་

229

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

༼བ༽ གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་”རྣམས1་གཟིགས་ན། །༼བ༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་སྲོང་དམ་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཐུགས་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོ་སྐྱེ་༼བ༽ སྟེ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བར་གཟིགས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཞན་མི་དགོས་ལ་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མི་མནར་བའི་དུས་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་རྒྱུན་འཆད་པའི་དུས་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི་འདོད་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་ཡིད་ལྡན་དང་། །སྲེད་པ་ཆེ་ཞིང་རྟག་ཏུ་ཡུལ་བརྐམ་དང་། །སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་བ་༼བ༽ སྟེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེ་རྣམས། །གཟིགས་ན་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་༼བ༽ ཞེས་དང་། །ཡང་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ནད་དང་མྱ་ངན་རྣམ་པ་མང་དག་གིས། །ཤིན་ཏུ་ ”གཙེས2་པའི་སྐྱེ་དགུ་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གཟིགས་ན་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་བསལ་སླད་དུ། །སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེ་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །ཐུབ་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྟག་འབྱུང་སྟེ། །དེ་མི་འབྱུང་བ་ནམ་ཡང་སྲིད་མི་འགྱུར། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བསམ་པར་གནས་པ་སྟེ། །དེ་བས་སངས་རྒྱས་དེ་ལ་སྐྱོན་མི་མངའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱའོ། །
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་འདོགས་པར་མཛད་པའོ། །༼ང༽ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ན་འདི་དང་འདི་བྱའོ་སྙམ་པའི་འབད་རྩོལ་གྱི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྟོག་པ་ཡོད་ན་རེས་འཇོག་གཅིག་འོང་བས་རྒྱུན་ཆད་པ་སྲིད་ཀྱང་དེ་མེད་པ་ནི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ 1 ལམ་རིམ་དུ། རྣམ་
2 ལམ་རིམ་དུ། གཅེས་

230

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནམ་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གདུལ་བྱའི་ངོས་ནས་བཀྲིར་རུང་ན་ཐུབ་པས་གདུལ་བྱ་དེ་ཕུན་ཚོགས་དང་མ་སྤྲད་པ་དང་། རྒུད་པ་ལས་མ་དྲངས་པ་མེད་པས་བགྱི་བར་འོས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ༼ཁ༽༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་༼བ༽ གདུལ་བྱ་ལ་༡ ༤༼ང༽སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་གཞོམ་༼བ༽ དགོས་པ་༼བ༽ དང་དེའི་ཚུལ་ཡང་བཤད། །༼བ༽ དེ་སྤངས་ནས་འཁོར་བའི་༥༨༼ཆ༽བདུད་ཀྱི་གཡོ་༼བ༽ ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསླུ་བས་དེ་ལ་ཟོན་དགོས་ཚུལ་དག་༼བ༽ ཀྱང་བསྟན་པ༼བ༽ ར་མཛད། །༼བ༽ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་༢༼ག༽འཁོར་བའི་རང་བཞིན་༼བ༽ ནམ་གནས་ཚུལ་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་དང་ལྡན་པར་ཡང་བརྗོད། །༼བ༽ དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་༣ ༦༼ཅ༽འཇིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་༼བ༽ ཐར་པ་ཐོབ་ཚུལ་ཀྱང་བསྟན། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་བླང་དོར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན་༧༼ཀ༽ཕན་དགོངས་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུགས་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོ་ཅན་༼བ༽ ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་༼བ༽ དོན་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བབས་ན་དོན་བགྱི་༼བ༽ བར་འཚལ་བ་༼བ༽ སྟེ། །འོས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་མཛད་པ། །གཞན་ཀོ་ཅི་ཞིག་མཆིས་ལགས་ཀྱེ། །༼༽ སྟེ་མེད་པར་ཐལ་༼ཇ༽ཞེས་དང་། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ལས་འགྲོ་བ་དག །མ་དྲངས་རྒུད་པ་དེ་གང་མཆིས། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་བླང་དོར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན་གང་དང་འཇིག་རྟེན་མ་སྤྲད་པའི། །ཕུན་ཚོགས་དེ་ཡང་གང་ཞིག་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་ཡང་ཡང་དྲན་པའི་ཕན་ཡོན་ནི་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་སྟེ། སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་དྲན་པར་བྱས་ན་དད་པ་ཡང་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྐྱེ་ལ། ཡང་དང་ཡང་དུ་དྲན་པར་བྱས་ན་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་

231

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྒོམས་ན་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་འཕྲིག་ཚུད་ན་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཕལ་མོ་ཆེས་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པས། ༼ཇ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་མི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་མེད་གསུངས།དེ་དག་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བར་འགྱུར་ལ། ༼ཇ༽ དཔྱད་སྒོམ་དོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། དཔྱད་སྒོམ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་སྙམ་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་འདོར་བ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་བུའི་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་དུ་མ་བཀག་ནས་སྡོད་པ་ཡིན་པས། དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལེན་པའི་གེགས་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་རྒྱུ་ཡིད་ཆེས་ལ་མྱོང་བ་རྙེད་མ་རྙེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། ཡིད་ཆེས་རྙེད་པ་ནི།འདི་རྣམས་དུས་རྒྱུན་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་བྱས་ན་བློ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དང་པོར་བློ་སྦྱོང་དཀའ་སེ་བ་ཡང་ཕྱིས་དེ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་བདག་གིས་ཀྱང་ཐོབ་ན་སྙམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སངས་རྒྱས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། འཆི་བའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ཅི་བྱུང་ཡང་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལས་མི་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཁྱེད་ལ་༼བ༽ ངས་བསྒོ་ཞིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །༼བ༽ བཞིན་ཡོད་ཅེས་བོས་ནས་དེ་གང་ཞེ་ན་ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་སྤྱིར་མི་༼བ༽ གང་དག་༼བ༽ གིས་དོན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ལན་”༼ཀ༽1མང་དུ་རྟོག་༤༼བ༽ ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་༼བ༽ ན། །ཇི་ལྟར་གོམས་པ་དེ་ལ་༣༼ཀ༽༼བ༽ ལན་མང་དུ་གནས་༢༼བ༽ པའམ་སེམས་པའི་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་༼བ༽ དོན། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་༼བ༽ དོན་དེ་ལ་༼བ༽ ཆེར་མ་དམིགས་ཀྱང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་གཞོལ་༼བ༽ བར་འགྱུར། །༼བ༽ བ་གཅིག་འོང་ཞེས་སྤྱི་ཁྱབ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼ག༽

232

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྒྲུབས་ནས། དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་སྐབས་ཀྱི་དོན་རྒྱལ་བ་ཡི་ནི་སྐུ་བྱད་དང་། །༼བ༽ དེའི་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་༼བ༽ པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པར་ཐུབ་དབང་དྲན་༼བ༽ ཅིང་། །དེ་ཡང་དུས་རྟག་པར་༼བ༽ ཏེ་རྒྱུན་དུ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་༼བ༽ ཡང་ཡང་བསྒོམས་༼བ༽ པར་བྱས་ན། །༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེ་ལ་༼བ༽ ཆེར་མ་བསྒྲིམས་ཀྱང་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་གཞོལ་༼བ༽ ཞིང་རབ་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར། །༼བ༽ “བ་ཞིག་1འོང་ལ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་འཆག་འདུག་འགྲེང་ཞིང་གནས་པའི་༼བ༽ སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྟེ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རབ་ཏུ་འདོད་པ་༼བ༽ དང་། །འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ན་རྒྱལ་བ་བླ་

༼བ༽ ན་མེད་༼བ༽ པར་བདག་
འགྱུར་བར། །འདོད་པས་༼བ༽ བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡང་སྨོན་ལམ་འདེབས། །༼བ༽ པ་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་དེར་ཡང་འགྱུར་ཞེས་དང་། ༼བ༽ གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་རབ་དང་བ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་དག་གི་བསྔགས་པ་བརྗོད། །དེ་ལྟར་དེས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བསྒོམས་པས། །ཉིན་མཚན་དུ་ཡང་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་མཐོང་། །ནམ་ཞིག་དེ་ནི་ན་ཞིང་མི་བདེ་ནས། །ཤི་ལ་ཐུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བྱུང་ན། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་དྲན་པ་མི་ཉམས་ཏེ། །སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བས་”འཕྲོགས2་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །༼བ༽ ཅེས་དང་དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལ་ལས། གང་དག་སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་ཡིད་བྱེད་པ། །དེ་དག་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བསམ་ཡས་མཐོང་། །ཞེས་༼བ༽ ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་པ་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་བསྒོམ་པ་དང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམས་ནས་དད་པ་བསྒོམས་ན་དུས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་རེས་སངས་རྒྱས་མ་མཐོང་བ་ནི་དེ་ལ་དད་པ་མེད་ཅིང་། རྒྱུད་མ་དག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་དག་ན་སངས་རྒྱས་གར་ཡང་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་བཻཻཌཱུརྱའི་ས་གཞིར་ལྷ་དབང་གི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་མི་འཆར་ཡང་ས་གཞི་དེ་དྲི་ 1 བཞི་ག་ *བཞི་ག་
2 ལམ་རིམ་དུ། འཕྲོག

233

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནམ་སོགས་ཀྱིས་སྦགས་མ་སྦགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། དགེ་སློང་མ་དཔལ་མོས་བྱམས་མགོན་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ཡང་ཡང་བསམ་ན་ཡིད་ཇེ་ཆེས་དང་རྒྱུད་ཇེ་དག་ཏུ་སོང་ནས་བྱིན་རླབས་འབྱུང་། དེ་ལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་པས་སྙིང་ཐག་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་ཙམ་ན་ཅི་བྱས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བྱ་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་མ་རྙེད་པ་ནི་འོ་སྐོལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ལ་མོ་མ་རྣོ་ཤོས་ཙམ་དུ་ཡང་མི་”རྩི་1གསུང་། དེ་ཡང་མོ་མ་མཁན་རྣོ་ཤོས་སུ་བྱེད་པ་ཞིག་གིས་ད་ལོ་ཁྱོད་ལ་རྩུབ་ཆགས་མེད། ང་རང་ཤེས་ཟེར་ན། བདེ་འབོལ་གྱིས་འགྲོ། དེ་ན་རེ། ད་ལོ་ཆགས་ཡོད་དོ་འདི་ཙུག་གྱིས་འདི་མ་བྱེད་ཟེར་ན་འབད་ནས་བསྒྲུབ། མ་གྲུབ་ན་འདི་སྐད་ཟེར་བ་ངས་མ་གྲུབ་སྙམ་ནས་བློ་མི་བདེ་བ་བྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདི་དང་འདི་སྤང་ངོ་། །ཞེས་པ་དང་། འདི་དང་འདི་བསྒྲུབ་བོ། །ཞེས་བཅས་པ་ལ་བློ་འགེལ་ལམ། མ་གྲུབ་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་འོང་ངམ། ཆོས་ནས་དང་དེ་སྐད་བཤད་དེ། ད་ལྟ་ཡུལ་དུས་ཀྱིས་དེ་ཙུག་མི་གཏུབ། འདི་ཙུག་བྱེད་དགོས་ཟེར་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་”རིས2་སུ་ལིང་གིས་བོར་ནས་རང་ཤེས་ཤིག་གི་ཐོག་ཏུ་ཁྱུག་གིས་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུང་སྟེ། མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཚིག་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་པ་མིན་པ། ཡིད་ནང་དུ་ལོག་ནས་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་ཤིན་ཏུ་མད་༼བ༽ པ་སྟེ་བདེན་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ ཡིད་ཆེས་སམ་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་གདམས་པ་ནི། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡང་བསམས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ངེས་ཤེས་ཅི་འདྲོངས་ལ་འབད། དེ་བྱུང་ན། དེ་གང་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་དང་ཆོས་དེ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་ལ་ཡང་ངེས་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྩི་
2 རས་ *རིས་

234

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དེ་དང་འདྲ་བ་རེ་འོང་བས་སྐྱབས་འགྲོ་གནད་དུ་འགྲོ་ལ། དེ་མེད་ན་ནི་ལམ་གཞན་ལྟ་ཞོག །སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིད་འཁུལ་བ་ཡང་འོང་ས་མེད་དོ། །
ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ༼བ༽ སྔར་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡང་སྐྱབས་སུ་འོས་པར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་

མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་གུས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཅན་འདི་ནི། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འགོག་པ་༡1དང་༤ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྐྱོན་སྤངས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་༣མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའོ་སྙམ་དུ་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། གང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ནི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་

༼བ༽ རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཆོས་༼བ༽ ཁོ་ན་ལས་སྐྱེས་པ་༼བ༽ ཆོས་ཀྱང་གང་
གིས་སྒྲུབ་པ་དེས་འཐོབ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ། ༼བ༽ ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ། ༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱིས་བདག་པོ

༼བ༽ འི་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ། ༼བ༽
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོས་ལས་བྱུང་བ། ༼བ༽ དང་པོར་ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་༼བ༽ ཅན། བར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྟོན་པ། ༼བ༽ ཐ་མར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ། ༼བ༽ ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པར་ཞེས་གསུངས་སོ། །
དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ། གཙོ་བོ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་ཏེ་དེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། དགེ་འདུན་ནི་

༼བ༽ ངག་གིས་ལུང་གི་ཆོས་སྨྲ་བ། ༼བ༽ ལུས་
ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པ། ༼བ༽ ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་དོན་སེམས་པ། ༼བ༽ དེས་ན་སྒོ་གསུམ་

1 * འདིའི་ཨང་ཡིག་རྣམས་མཆན་བཞི་གཉིས་ཀར་ཆ་མི་ཚང།

235

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནརྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་། ༼བ༽ ལུང་དང་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ། ཆོས་ལ་༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ་རྟོན་པ། ཆོས་ལ་མཆོད་པ། ༼བ༽ ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བ། ༼བ༽ ཟང་ཟིང་སྤངས་ནས་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ཆོས་སྤྱོད་པ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༼བ༽ གཡོ་སྒྱུ་མེད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་དྲང་བ། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ། ༼བ༽ ཐེག་ཆེན་པ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཆེ་བའི་ཆོས་ཅན། ༼བ༽ སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པ། རྟག་ཏུ་༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་དང་འདུ་འཛི་སྤངས་པའི་དབེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ། རྟག་ཏུ་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་༼བ༽ ཉིད་ལ་གཞོལ་བ། རྟག་ཏུ་༼བ༽ སྡིག་སྤོང་དགེ་བ་སྒྲུབ་པའི་དཀར་པོ

༼བ༽ འི་ཆོས་སྤྱོད་པའོ་སྙམ་མོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ འདི་ལྟ་བུའི་ངང་ཚུལ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཁྱིམ་པ་མགོ་རེག་ཡིན། འདི་ལྟར་བྱས་ན་རང་ཅག་རྣམས་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་མ་ཚུད་པར་གདའ། ཡིན་མིན་ཞུ་དག་བྱ་འཚལ་ཞེས་ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གིས་གསུངས་སོ། །

ཁྱད་པར་ཤེས་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། བསྡུ་བ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའོ། །འདི་ལ་དྲུག་ལས། མཚན་ཉིད་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི། དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པར་བསྐོར་བ་དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི། གཞན་གྱི་མན་ངག་གིས་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རིམ་པ་ལྟར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ནི་ལུང་ལེགས་པར་འབོགས་པ་དང་། ༼བ༽ ཆོས་ནི་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བ་ལ་དམིགས་པ་

236

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་། ༼བ༽ དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་འབྲས་བུ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཅིང་དེ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་ནས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ན་སྙམ་དུ་མངོན་པར་སྤྲོ་བར་༼བ༽ གྱུར་ནས་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཅན་ནོ། །མོས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རིམ་པ་ལྟར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ནི་བསྙེན་བཀུར་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ ཆོས་ནི་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་མཐུན་པའི་དངོས་པོས་ལྷན་ཅིག་གིས་འགྲོགས་པ་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བའོ། །སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རིམ་པ་ལྟར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ནི་མཆོད་པ་དང་། རིམ་གྲོ་དང་། ༼བ༽ ཆོས་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་གོམས་པར་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཐུན་མོང་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ། །རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། འདི་ལྟར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུམ་པོའི་ཡོན་ཏན་སོ་སོར་དྲན་པའོ། །བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་མཆོག་འཕེལ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་གཉིས་ནི་དང་པོའི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་ ༼བ༽ ལ་བརྟེན་པའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བས་སངས་རྒྱས་དང་མང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་༼བ༽ དགེ་འདུན་སྟེ། དགེ་འདུན་ལ་ངེས་པར་བཞི་ཡོད་པ༼བ༽ ར་འདུལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁས་ལེན་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་མྱང་འདས་ལ་སྐྱབས་དངོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ། འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །༼བ༽ ད་ལྟ་སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །

237

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། ནང་པ་དང་ཕྱི་པའི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་དང་དེ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དམན་ཤེས་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབས་སུ་འཛིན་གྱི། དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་སོགས་ལ་༼བ༽ གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་མི་འཛིན་པའོ། །༼བ༽ དེ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་ལ། གཞན་གྱི་སྟོན་པ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། བདག་ནི་༼༽ ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཞན་སྤངས་ནས། །བཅོམ་ལྡན་ཁྱོད་༼བ༽ ཉིད་ལ་བདག་སྐྱབས་༼བ༽ སུ་མཆི

༼༽ འོ། །དེ་

༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽
ནི། །སྐྱོན་མི་མངའ་ལ་ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་༼བ༽ ལ། །གཞན་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་སོགས་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པར་མཐོང་བས་ཡིན་གྱི་རང་ཕྱོགས་དང་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་མིན་ཞེས་དང་། མུ་སྟེགས་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རྣམ་བསམས་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བདག་གི་སེམས་འདི་དད་པར་གྱུར། །དེ་ལྟར་༼བ༽ ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་༼བ༽ པ་མིན་༼བ༽ པ་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པའི། །༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐ༼བ༽ འ་ངན་པས་བསླབ་པའི་སྐྱོན་གྱིས་༼བ༽ རང་གི་རང་བརླག་༼བ༽ པའི་སེམས་༼བ༽ དང་ལྡན། །༼བ༽ པའི་སྐྱོན་ཡོན་མི་ཤེས་པའི་བསམ་བརླག་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་བབ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོན་མེད་པའི། །སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱང་༼བ༽ ཕྱོགས་ལྷུང་གི་སྒྲིབ་པས་སྐྱོན་མེད་པར་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ནི་ལམ་བདེ་བས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འཐོབ་པ་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱུན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐར་འདོད་མི་”བསླུ་1བ་དང་། གཅིག་ཏུ་དགེ་བ་དང་། ཉེས་པ་དག་

1 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་

238

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པར་བྱེད་ལ། ཕྱི་རོལ་བའི་བསྟན་པ་ནི་དེ་དག་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་གང་སླད་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །༼བ༽ ལམ་བདེ་བས་༼བ༽ འབྲས་བུ་བདེ་བ་འཐོབ་བགྱིད་པ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་སླད་༼བ༽ དུ་སྨྲ་བའི་སེང་༼བ༽ གེ་སངས་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི། །གཞུང་ལུགས་ལ་ནི་འགྲོ་

༼བ༽ བ་འདི་
༼བ༽ དག་དང་། །ཞེས་དང་། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ནི་འཇུག་༼བ༽ བྱ་དང་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པའི་ཚིག་ནི་ལྡོག་པ༼བ༽ ར་བྱ་བ་ཡིན་པ་གང་ལགས་དང་། །༼བ༽ གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚིག་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་ཕྱོགས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ནི་རྣམ་བྱང་༼བ༽ གི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་དཔའ་བོ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་བཀའ་དང་། །གཞན་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པ་ཀུན་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ལགས། །༼བ༽ ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་འདི་ནི་

༼བ༽ དོན་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་གཅིག་པུ་དེ་
བཞིན་ཉིད་༼བ༽ སྟོན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་ཚིག་དེ་ནི་༼བ༽ དོན་ལ་མི་གནས་པའི་”བསླུ་1ཆོས་འབའ་ཞིག་༼བ༽ ཡིན་པར་ངེས་ན། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དང་གཞན་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པ་ཀུན་གྱི་ཚིག་༼བ༽ གཉིས་ལ། །དེ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་༼བ༽ པ་གཞན་ཅི་༼བ༽ ཞིག་འཚལ་༼༽ ཏེ་མི་དགོས་ཞེས་དང་། །ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་འདི་ནི་༼བ༽ མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགེ་ལ་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པའི་ཚིག་དེ། །༼བ༽ མཐའ་གཅིག་ཏུ་༼བ༽ ཐར་པ་ལ་བར་”ཆད་2བགྱིད་༼བ༽ པ་ལགས་ན། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དང་གཞན་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་པ་ཀུན་གྱི་ཚིག །དེ་ལས་མི་འདྲ་༼བ༽ ཚབ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་མཆིས་༼བ༽ ཏེ་མེད་དོ། །ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚིག་དེ་ཡིས་༼བ༽ འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་བསྒོས་ཤིང་ཉེ་༼བ༽ བར་བསྒོས་པ༼བ༽ ར་བྱེད་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་འདི་ཡིས་༼བ༽ ནི་སྔར་འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྒོས་པ་རྣམས་ཀྱང་དག་པར་བགྱིད་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ། །དེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཆོད་

239

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཉིད་༼བ༽ ནི་མགོན་པོ་

༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་བཀའ་དང་། །གཞན་༼བ༽
ཕྱི་རོལ་པ་ཀུན་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ལགས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་དགེ་འདུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །

སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ།

སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། །

བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་གཉིས།

དང་པོ་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་”བརྟེན1་ པ་༼༡༽ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སུ་མཐོང་ནས་”བརྟེན2་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི་ལམ་སྟོན་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་ལམ་སྟོན་པ་ལ་དངོས་སུ་”བརྟེན་3པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་པའི་ཆོས་”ཉན་4པ་༼༢༽དང་། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་༼༣༽ནི། དམ་པ་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་
3 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་
4 ལམ་རིམ་དུ། མཉན་

240

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་ཉན་ཐོས་”ཀྱི་1བཤད་པའི་ཆོས་མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཅི་འོས་སུ་ཉན་ཅིང་། གང་ཡིད་ལ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་པ་”བཟློག་2པའི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བར་འཛིན་པར་ ”ཉིད3་ལ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་༼བ༽ ཆོས་ཉན་པ་དང་བསྒོམ་པ་ནི་དེ་༼བ༽ གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་༼༤༽ནི། ཆོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། ༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པའོ། །དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི་མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པའི་གང་ཟག་ལ་གྲོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་དབང་པོ་མི་རྒོད་པར་བྱ་བ་༼༡༽ནི། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་བག་ཡངས་སུ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིད་འབྲངས་ནས། ཡུལ་རྣམས་ལ་རྒོད་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་”བྱེད་པའོ

4། །བསླབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་བླང་
བར་བྱ་བ་༼༢༽ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཅས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཅི་ནུས་སུ་ལེན་པའོ། །སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་བར་བྱ་བ་༼༣༽ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྙིང་རྗེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བར་བྱས་ཏེ་འཚེ་བ་སྤོང་བའོ། །༼ང༽ གསུམ་པོ་འདི་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱར་འོང་བའི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཡིན།
4 ལམ་རིམ་དུ། བྱ་བའོ་

241

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནརྒྱུ་མཚན་ནི། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དཀོན་མཆོག་ལྟ་བུ་བསྟེན་པའི་དགོས་པ་ནི་དེའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལམ་ཡོན་ཏན་འགོ་བ་གཅིག་འོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་མ་བསླབ་ན་སྤྱོད་ཚུལ་བཟང་པོ་དེ་མི་འོང་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་བསྟེན་པའི་དགོས་པ་ནི། དེའི་སྤྱོད་ཚུལ་བཟང་པོ་དེ་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་ན་དེའི་ཞབས་ཏོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་མེད་ན་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཞབས་འདྲེན་དུ་འགྱུར་བ་

བཞིན་ནོ། །དུས་དུས་སུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་༼༤༽ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པར་”བྱེད་པའོ

1། །
མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ལ་༼བ༽ དངོས་དང་མ་དག་པ་བསལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་སོ་དང་། ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱའོ། །

མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ལས་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང་། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །དེ་ནི་ཡང་དག་དགེ་བསྙེན་ཏེ། །ནམ་དུའང་ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ། །སྐྱབས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ། ༼ག༽༼ང༽ ཆོས་ནི་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ་འཚེ་བ་ནི་
ཞི་བ་མིན་པ་སྟེ། མི་འཚེ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས། །གྲུབ་མཐའ་དག་ནི་ཀུན་ལས་བཞེད། །ཅེས་འབྱུང་

ངོ་། །༼ཀ༽འཚེ་ཞིང་གསོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ། །༼ཁ༽དགེ་འདུན་ལ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །མུ་སྟེགས་ཅན་དང་འགྲོགས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་གཞན་ལ་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་སྤོང་བ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་མི་འགྲོགས་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་དྲག་པོ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བྱ་བའོ་

242

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་ལའང་ཕུགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་མི་འཛིན་ན། ཡི་དྭགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞི་བདག་དང་ཀླུ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ཡང་སྐྱབས་གསུམ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ནས་དེ་དག་ལ་བློ་འགེལ་ན་མི་རུང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལ་འཕྲལ་གྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་གི་གྲོགས་འཆོལ་བ་ཙམ་ལ་མི་རུང་བ་མེད་དེ། དཔེར་ན། སྦྱིན་བདག་ལ་འཚོ་བའི་གྲོགས་འཆོལ་བ་དང་། སྨན་པ་ལ་ནད་གསོ་བའི་རེ་བལྟོས་འཆའ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྡེག་པ་དང་འཆིང་བ་དང་གོ་རར་གཞུག་པ་དང་། སྣ་འབུགས་དང་མི་ཐེག་བཞིན་དུ་འགེལ་བ་ལ་སོགས་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་དང་འཚེ་བ་སྤོང་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་ཡིད་མི་ཆེས་ཤིང་། སྐུར་བར་བྱེད་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་པའོ། །
བསྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་༼ཇ༽ ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་གྱི་རྟེན་ལ་བསླབ་ཚུལ་དང་། ཕན་ཡོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་གྱི་རྟེན་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་གསུམ་༼ཇ༽ ལས། དང་པོ་ལ་དངོས་སུ་དང་། མ་གུས་པའི་རྣམ་སྨིན་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ་དང་། གུས་པར་བསླབ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་རི་མོར་བྲིས་པ་ལེགས་ཉེས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལའང་། དཔྱས་མི་གདགས་ཤིང་འོ་བརྒྱལ་སར་མི་བཞག་པ་དང་། གཏའ་མར་འཇོག་པ་སོགས་ཀྱི་མི་གུས་པ་དང་། བརྙས་ཐབས་སྤངས་ནས་སྟོན་པ་ལྟར་བཀུར་བའི་ཞིང་དུ་བཟུང་སྟེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཇི་ལྟར་བདེ་བཤེགས་སྐུ་གཟུགས་ཤིང་ལས་ཀྱང་། །བགྱིས་པ་ཅི་འདྲ་ཡང་རུང་མཁས་པས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མ་གུས་པའི་དཔེ་སྔོན་བྱུང་ནི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཤེད་བུ་སེར་སྐྱས་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ། གླང་པོའི་མགོ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་སམ་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཅི་

243

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཤེས། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ངན་སྨྲས་མི་འདྲ་བ་བཅོ་བརྒྱད་བྱས་པས་མགོ་བརྙན་མི་འདྲ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཆུ་སྲིན་ཉའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། སྟོན་པ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་དུས་ནས་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་བར་དུ་དུད་འགྲོར་བསྡད་པར་གསུངས་པ་དང་། ༼ང༽ སྐབས་འདིར་གཏམ་རྒྱུད་འདི་དྲངས་པ་ནི་སྐུ་གཟུགས་བྱོན་ལེགས་ཉེས་སོགས་གང་ཡིན་ཀྱང་འདི་ནི་འདི་འདྲའོ་ཞེས་དཔྱས་གདགས་མི་རུང་བའི་དོན་ནོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས་སྟོན་པ་འཁོར་བ་འཇིག་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་མཛེས་ལྡན་གྱིས་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ན། གླ་མི་ཞིག་གིས་འདི་ལྟ་བུའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་བྱེད་དུ་གཞུག་པར་བརྩམས་པ། ནམ་ཙམ་ཟིན་པར་འགྱུར་མ་ཤེས་སོ། །ཞེས་ལན་གཉིས་སུ་འཕྱས་པ་ལ། ཕྱིས་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ན་འགྱོད་ནས་གླ་རྔན་གྱིས་གསེར་གྱི་དྲིལ་བུ་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་མཆོད་རྟེན་ལ་བཏགས་པས་མདོག་ངན་ཞིང་ལུས་ཆུང་ལ་སྐད་སྙན་པའི་སྙན་པ་བཟང་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པས་༼ཇ༽ གསུམ་པ་གུས་པར་བསླབ་ཚུལ་ནི་སྐུ་གཟུགས་ལ་འདི་ནི་འདི་འདྲའོ། །ཞེས་མི་སྨྲ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་སྐུ་གཟུགས་སོགས་རྒྱུ་བཟང་པོ་ལས་བསྒྲུབ་པའམ། ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཕྱ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཁ་གཏོགས་སོགས་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་ཇོ་བོ་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་ཞིག་གཟིགས་སུ་ཕུལ་ནས། འདི་ལེགས་ཉེས་ཇི་འདྲ། ལེགས་ན། རོང་པ་མགར་དགེ་བས་བྱིན་པའི་གསེར་ཞོ་བཞི་བྱིན་ནས་ལེན་པ་ལགས་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མི་ལེགས་པ་མེད། ལྷ་བཟོ་ནི་འབྲིང་གསུང་ནས་སྤྱི་བོར་བཞག །བཟོ་ཟིན་པ་ཀུན་ལའང་དེ་ལྟར་མཛད་སྐད། ༼ང༽ ལོ་རྒྱུས་འདི་ལ་དཔགས་ན་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་ཕར་བླུར་གཏོང་བ་སོགས་མི་རུང་ཡང་རི་མི་རི་སོགས་ཀྱི་གཤགས་མ་བཏུབ་པར་ཚུར་སྐུ་བླུས་པ་ཙམ་རུང་བ་འདྲ་སྟེ་དེ་མི་རུང་ན་ཇོ་བོས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་ལ་

244

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
རོང་པ་མགར་དགེས་བྱིན་པའི་གསེར་བྱིན་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་འདྲ་ལེན་མི་རུང་གསུང་ཐང་བ་ལ་དེ་མ་གསུངས་པར་ལྷ་བཟོ་མཁས་མི་མཁས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ནི་ཆོས་ཚིག་བཞི་པ་ཞིག་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་མ་གུས་པ་སྤང་ཞིང་། གླེགས་བམ་གཏར་འཇུག་པ་དང་ཟོང་དུ་བྱེད་པ་དང་ས་སྒྲེ་བོ་དང་འོ་བརྒྱལ་སར་འཇོག་པ་དང་། ལྷམ་དང་སྦྲགས་ཏེ་འཁུར་བ་དང་འགོམ་ཡུག་སོགས་མ་གུས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལྟར་གུས་པར་བྱེད་པའོ། །དགེ་བཤེས་སྤྱན་སྔ་བ་གསུང་རབ་གདན་དྲངས་པ་མཐོང་བ་ན། ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ལྡང་། ཕྱིས་ལྡང་བར་མ་ནུས་པ་ན་ཐལ་མོ་སྦྱོར་སྐད། ཇོ་བོ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པ་ན། སྔགས་པ་ཞིག་ཁོང་ལ་ཆོས་མི་ཉན་པ་ལ། ཡིག་མཁན་ཞིག་སོ་དྲེག་གིས་ཆོས་ལ་བསྐུས་པ་གཟིགས་ནས། ཇོ་བོས་མ་བཟོད་ནས། ཨ་ཙ་མ་མི་རུང་མི་རུང་གསུངས་པས། སྔགས་པ་དེ་དད་ནས་ཆོས་ཉན་སྐད། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། རང་ཅག་ཆོས་ལ་རྩེད་མོ་ཅི་ཡང་བྱེད་པར་འདུག་སྟེ། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན། རྨོངས་པ་ད་ལྟའི་འདི་གས་ཆོག་གི །རྨོངས་པའི་རྒྱུ་མ་གསོག །འདི་ལས་རྨོངས་ན་ཅི་བཏུབ་གསུང་ངོ་། །༼ང༽ ལོག་བཤད་ཆོས་སྤངས་ཐ་དད་ཆོས་སྨྲ་གནོད། །ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་མ་གུས་དྲུག་ཏུ་འདོད། །དེ་དྲུག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དགེ་འདུན་གྱི་ནི་དགེ་འདུན་ནམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དགེ་སྦྱོང་གི་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྟགས་ཙམ་ལ་ཡང་མི་གཤེ་ཞིང་མི་བརྙས་པ་དང་། ཁྱེད་དང་ངེད་ཀྱི་ཚོ་ཞེས་རིས་སུ་བཅད་ནས་དགྲར་བལྟ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱ་བར་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལྟར་གུས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བ་ལས། ༼བ༽ གོང་མའི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཐོབ་པར་འདོད་པ༼བ༽ འི་དགེ་སློང་ནགས་ན་གནས་པ་ཡིས། །༼བ༽ བྱ་ར་ལ་བཞག་པ་ལྟར་ཕ་རོལ་དག་

245

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགི་སྐྱོན་ལ་བརྟག་༼བ༽ པར་མི་བྱ་༼བ༽ སྟེ། །བྱས་ན་གཞན་གྱི་སྐྱོན་མཐོང་ཞིང་རང་ཉིད་ལྷག་པར་བཟུང་ནས་བདག་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་བདག་མཆོག་ཅེས། །༼བ༽ རྒྱགས་པ་དང་དྲེགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྙམ་དུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་མི་བྱའོ། །༼བ༽ སྟེ་བྱ་མི་རིགས་ལ། རྒྱགས་༼བ༽ པའམ་དྲེགས་པ་འདི་བག་མེད་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྟེ་

༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགེ་སློང་མཆོག་གིས་
ཀྱང་དགེ་སློང་༼བ༽ ཡོན་ཏན་དམན་༼བ༽ པ་གཞན་ལ་བརྙས་པར་ཡོང་མི་བྱ་༼བ༽ སྟེ། །བྱས་ན་བསྐལ་པ་གཅིག་གིས་༼བ༽ སམ་ཐང་ཅིག་ལ་དགེ་སློང་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐར་པ་འཐོབ་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །འོ་ན་དགེ་སློང་དམན་པས་ཐར་པ་འཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དམན་པས་ཀྱང་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་བསླབས་པས་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་འདི་ནི་བསྟན་པ་འདི་ལ་གོ་རིམ་༼བ༽ སྟེ་བབ་ཚུལ་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼བ༽ ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཆོག་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་རེ་ཞིག་རེག་སྙམ་སེམས། །ཀྱང་གཏན་རེག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཕྱིས་བྱར་འོས་པའི་རིགས་པའི་རིམ་པ་དང་་དེ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བའི་རིམ་གྱིས་ནི། །ཁད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བར་འགྱུར་གྱིས་དང་པོ་ནས་ཐང་ཅིག་གིས་སམ་སྐད་ཅིག་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་མི་འགྱུར། །་བའི་ཕྱིར།འོ་ན་ཅི་ཙམ་ན་འགྱུར་སྙམ་ན་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་མང་ཞིག་ན། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་གཉེན་པོའི་གོ་ཆ་བརྟན་པོ་འཇུག་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བསྐལ་པ་གཅིག་ཙམ་དང་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་སོགས་ལ་གཉེན་པོ་རྫོགས་པ་མིན། །་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ།། སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་སེར་པོ་རེ་འགོམ་པའི་སར་ཡོད་པ་ཡང་མི་འགོམ་པར་སྤྲུགས་ནས་ས་གཙང་སར་སྐྱེལ་པའི་ཕྱག་ལེན་ལྟར་བསླབ་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གུས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། རང་ཉིད་དཀོན་མཆོག་ལ་ཅི་ཙམ་གུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་རང་ལ་ཆེས་ཆེར་གུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ༼བ༽ གང་གི་འཁྲུལ་བ་ཅི་མཐོང་ཡང་། །དེ་དག་གི་ནི་ཉེས་མི་བརྗོད། །ཅི་འདྲ་བ་ཡི་ལས་བྱས་པ། །འབྲས་བུ་དེ་

246

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འདྲ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་སོགས་དྲུག

༼ཇ༽ གཉིས་པ། ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་དྲུག་ལས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཕྱི་པ་དང་ནང་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་གསུམ་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པའོ། །བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དུས་རྟག་ཏུ་མཆོད་པ་ལ་༼ཇ༽ རྒྱུན་པའི་མཆོད་པ་དང་། རྫོགས་པའི་མཆོད་པ་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་པར་སོགས་བཅུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྟག་ཏུ་མཆོད་པར་བརྩོན་ཞིང་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་ཕུད་ཀྱང་དབུལ་བ་ནི། ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ༼ཇ༽ བྱིས་པ་དག་ནི་ཟས་ལ་ཆགས་གྱུར་ནས། །ཟས་ལ་ཚོད་རིག་པར་ནི་མི་བྱེད་དེ། །སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་ཟས་རྙེད་ཀྱང་། །དེ་ལ་བྱིས་པ་བྱས་པ་གཟོ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁ་ཟས་རྙེད་པས་མཚོན་ནས་རང་ལ་བདེ་ལེགས་གང་བྱུང་ཐམས་ཅད་དཀོན་མཆོག་གི་དྲིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། བྱས་པ་གཟོ་བའི་བསམ་པས་མཆོད་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་མཆོད་པ་དེ་ལ་ཡང་མཆོད་པ་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པའི་བསམ་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཅུ་ལས། ༡སྐུ་ལ་མཆོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་ལ་མཆོད་པའོ། ། ༢མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་༼ང༽ སྟེ་
སངས་རྒྱས་མཆོད་པའམ་དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་འདོད་པའམ་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་འདོད་པའམ་དེ་ལ་དད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོད་རྟེན་སོགས་ལ་མཆོད་པའོ། ། ༣མངོན་སུམ་དུ་མཆོད་པ་ནི། དེ་གཉིས་རང་གི་དབང་པོ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་མཆོད་པའོ། ། ༤མངོན་སུམ་མ་ཡིན་

247

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔའི་མཆོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་དེའི་མཆོད་རྟེན་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་མཆོད་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་མཆོད་པའོ། །སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སུ་དེའི་ཕྱིར་དུ་སྐུ་གཟུགས་དང་མཆོད་རྟེན་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་མཆོད་པའོ། །དེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་མཆོད་པ་ན་དེ་དག་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལའང་མཆོད་ལ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱོགས་བཅུ་མུ་མེད་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་ཡང་མཆོད་དོ་སྙམ་ནས་མཆོད་པ་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་སྤྱིའི་མཆོད་པ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེ་ལ། གཉིས་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་སམ་དེའི་སྐུ་གཟུགས་སོགས། གཅིག་ལ་མཆོད་པ་ན་ཆོས་ཉིད་དབྱེར་མེད་པ་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པའི་འཕེན་པ་གཏོང་བ་གལ་ཆེའོ། ། ༥རང་གིས་བྱ་བའི་མཆོད་པ་ནི། ལེ་ལོ་དང་སྙོམས་ལས་དང་བག་མེད་པའི་དབང་གིས་གཞན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་རང་གིས་ལག་བདར་ནས་བྱེད་པའོ། ། ༦གཞན་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་མཆོད་པ་ནི། རང་ལ་དངོས་པོ་ཆུང་ངུ་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བ་བསོད་ནམས་ཆུང་ཞིང་མི་ནུས་པ་འདི་དག་གིས་མཆོད་པ་བྱས་ན་བདེ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པས་གཞན་ཁོ་ན་མཆོད་དུ་གཞུག་པའོ། །
གཞན་ཡང་བསྐུལ་ནས་གཉིས་ཀས་བྱེད་པ་ནི། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་ཆུང་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲའོ། ། ༧རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་མཆོད་པ་ནི། ན་བཟའ་དང་ཞལ་ཟས་དང་གཟིམས་ཆ་དང་གདན་དང་བསྙུན་གྱི་གསོས་སྨན་དང་ཡོ་བྱད་དང་བདུག་པ། ཕྱེ་མ་བྱུག་པའི་སྤོས་དང་མེ་ཏོག་གི་

248

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཕྲེང་བ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་མར་མེ་སྣ་ཚོགས་འབུལ་བ་དང་། གུས་པར་སྨྲ་བ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མངོན་དུ་ལྡང་བ་དང་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་བསྟོད་པ་སྣ་ཚོགས་བརྗོད་པ་དང་ཡན་ལག་ལྔས་ཕྱག་བྱ་བ་དང་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་བ་དང་། ཞིང་ལ་སོགས་པ་ཟད་མི་ཤེས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ནོར་བུ་དང་སྙན་ཆ་དང་དཔུང་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་དང་། ཐ་ན་དྲིལ་བུ་དབུལ་བ་དང་ཀརྴ་པ་ཎ་གཏོར་བ་དང་སྲད་བུས་དཀྲི་བས་སངས་རྒྱས་སམ་དེའི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པའོ། ། ༨རྒྱ་ཆེ་བའི་མཆོད་པ་ནི། རྙེད་བཀུར་དེ་དག་གིས་ཡུན་རིང་པོར་མཆོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་མང་བ་དང་བཟང་བ་དང་མངོན་སུམ་ཡིན་མིན་དང་། རང་དང་གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་དང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་ཞིང་མོས་པ་དྲག་པོས་མཆོད་ལ། དགེ་བ་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་སྟེ་བདུན་ནོ། ། ༩ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཁྱད་གསོད་དམ་བག་མེད་དམ་ལེ་ལོས་གཞན་དག་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་གི །རང་གིས་ལག་བདར་ནས་བྱེད་པ་དང་། གུས་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་མ་ཡེངས་པར་བྱེད་པ་དང་། ༼བ༽ གཞན་དང་འགྲན་སེམས་ལྟ་བུའི་ཆགས་སོགས་དང་མ་འདྲེས་པར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་དད་པའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལས་རྙེད་བཀུར་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་མི་བྱེད་པ་དང་། མཐུན་པའི་དངོས་པོས་མཆོད་པ་སྟེ་དྲུག་གོ །མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ནི། མི་མཐུན་པ་”བ་བླས་1བྱུག་པ་དང་མར་ཁུས་འཁྲུ་བ་དང་གུ་གུལ་གྱིས་བདུག་པ་དང་”ཨརྒའི་2མེ་ཏོག་༼བ༽ སྟེ་ཚེར་མའི་རིགས་དང་དུག་གི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཡོ་བྱད་རུང་བ་མིན་པ་དང་བྲལ་བ་རུང་བའོ། །ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རང་གིས་བསྒྲུབས་པ་དང་གཞན་ལས་བསླངས་པ་མེད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བབ་ལས་
2 *གཞན་དུ་ཨརྐའི་ཞེས་འབྱུང་

249

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གང་ཡོད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བྱས་ནས་ཡི་རང་བྱས་ན། ཚེགས་ཆུང་ངུས་ཚད་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྡུད་དེ། དེ་ལ་ནི་རྟག་ཏུ་སེམས་ཉམས་བདེ་བ་དང་སེམས་དགའ་བས་བརྩོན་པར་བྱའོ། །དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་དང་དམ་ཚིག་གསུམ་བཀོད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་དང་ཤིང་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བྱའོ། ། ༡༠སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཐ་ན་བ་འཇོས་༼བ༽ པའི་ཡུན་ཙམ་དུ་ཡང་ཚད་མེད་བཞི་དང་༼བ༽ འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ནི་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་དང་སྐྱབས་གསུམ་དང་ཕར་ཕྱིན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་ཤིང་མི་རྟོག་པར་གནས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྡོམ་སེམས་བྱེད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ཕར་ཕྱིན་དང་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་བསྒོམ་པ་དང་བརྩོན་པའོ། །མཆོད་པ་བཅུ་པོ་དེས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཆོད་པའོ། །༼བ༽ དེ་དག་ཀྱང་རྙེད་བཀུར་སྒྲུབ་པ་གསུམ་དུ་འདུའོ་གསུངས། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་དག་གིས་མཆོད་པའི་ཚེ་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གང་རུང་ལ་ཆུང་ངུ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་བསམ་པ་ནི་དྲུག་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན་སྙམ་པ་དང་། ༼བ༽ ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་སྟོན་པས་ཕན་འདོགས་པ་གོང་ན་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་གོ་སྙམ་པ་དང་། ཨུ་དུམ་ཝ་རའི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ནོ་སྙམ་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་ན་གཅིག་ཁོ་ན་འབྱུང་བ༼བ༽ སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་

250

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་ཞིང་གཅིག་ཏུ་དུས་གཅིག་ལ་མི་འབྱུང་བས་འབའ་ཞིག་པའོ་སྙམ་པ་དང་། ༼བ༽ དེ་ལ་མཆོད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་༼བ༽ པ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་དང་མ་འདས་༼བ༽ པ་མངོན་མཐོ་ལྷ་མི་སོགས་ཀྱི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་༼བ༽ འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་མཆོད་པའོ། །དེ་དག་ནི་བྱང་ས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྲིས་པའོ། །༼ང༽ དཔེར་ན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་གི་ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་རྩ་བ་ས་བོན་ལ་ནུས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་སོགས་ལའང་ནུས་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པར་གསུངས་

སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུས་རྒྱུན་པར་ནི་དེ་དག་ཅི་རིགས་པར་བྱ་ལ། དུས་བཟང་དང་དུས་ཆེན་གྱི་ཚེ་ན་རང་གི་ནུས་པ་དང་བསྟུན་པའི་མཆོད་པ་བཟང་པོ་རེ་བྱའོ། །༼བ༽ དུས་བཟང་པོ་ལ་མཆོད་པ་བཅག་བཅག་ཏུ་བཟུང་ནས་བྱས་ན་ཚེ་འདི་ལའང་ཇེ་བདེར་འགྲོ་གསུངས། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་ཚོགས་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་བཟའ་བཏུང་རྒྱུན་དུ་བྱ་དགོས་པས། དེའི་ཚེ་དེ་དག་གི་ཕུད་ཀྱིས་མཆོད་པ་མ་ཆག་ནའང་ཚོགས་མང་པོ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་རྫོགས་པས་ཆུ་ཡན་ཆད་གང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕུད་ཀྱིས་ཀྱང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མཆོད་པར་བྱའོ། །༼བ༽ རྟག་ཏུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་ན་ཐུགས་རྗེས་རྒྱུན་མི་ཆད་བྱ་བ་ཡིན། ༼ཇ༽ དྲུག་པ་ལ་མ་དག་པའི་མཆོད་པ་ནི། དེ་ཡང་ཐུད་ཀྱི་སྔོ་ས་དང་ལོ་མའི་སེར་ས་ལྟ་བུ་ནས་མ་ཡིན་གྱི། གང་བཟང་བ་ནས་བྱ་དགོས་ལ། ཇའི་ཕུད་སུན་རེ་ལ་འབུལ་བ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་རྡུལ་སེལ་བ་འདྲ་བ་རེས་མི་འོང་ཞེས་ཤ་ར་བའི་གསུང་སྒྲོས་ལས་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ བདུན་པ་མཆོད་པར་གུས་ཚུལ་དཔེར་ན་ཞིང་ས་ཤིན་ཏུ་གཤིན་པ་ཞིག་ལ་ས་བོན་འདེབས་དུས་སུ་མ་བཏབ་པར་ལྡུས་པ་འདྲ་ན་དེ་ལྟར་འཇོག་མི་ཕོད་པ་ལྟར། འདི་ཕྱིའི་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཞིང་ས་དམ་པ་དུས་བཞི་ཐམས་ཅད་དུ་

251

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནརྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པས་ཆོག་པ་འདི་ལ་ཡང་དད་པའི་གཤོལ་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་རྨེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས། མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་དང་འདྲ་བའི་༼བ༽ བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དག་ནི། །འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་མ་མཆིས་ཏེ། །ཁྱོད་ནི་སྦྱིན་གནས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག །གྲལ་གཙང་མཛད་པའི་གཙང་མ་༼བ༽ འདི་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤངས་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལེགས་སྤྱད་ལ་གཙང་བྱེད་གསུམ་དུ་མཛོད་ལས་འཆད་ཟེར་ལགས། །༼བ༽ ཞེས་པ་འདི་ནི་བསྙེན་བཀུར་ལྟ་བུའི་གྲལ་གྱི་གུང་དེ་ལ་སྟོན་པ་བཞུགས་ན། དེའི་ཐུགས་རྗེས་དཀོར་སྦྱངས་ནས་གྲལ་དེར་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་དཀོར་གྱི་ཉེས་པས་གཙང་བའམ་མི་གོས་པའི་གཙང་མར་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཐུག་མ་མཆིས་པའི། །མཆུ་༼བ༽ སྟེ་དཀྱུས་དང་ཞེང་དག་ཇི་ལྟ་བར། །ཁྱོད་ལ་སྨན་དང་གནོད་བགྱིས་པའི། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་༼བ༽ གཉིས་ཀའང་ཐུག་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་གྱི་ན་བོར་ནས་མཆོད་པར་བརྩོན་པ་ནི། ཞིང་གི་མཆོག་ལ་ཐ་མལ་པའི་ཞིང་གི་མཐོང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ནི། འོ་སྐོལ་སྟངས་བཟང་བར་མི་འདུག་པས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་དེ་ལྟར་མཆོད་པས་མངོན་མཐོ་དང་ལམ་སོགས་ཐོབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞིང་དམ་པ་ལ་དགེ་རྩ་བསྐྲུན་པའི་མཐུ་ལས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལ་བློའི་མཐུ་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བས། མཉན་ན་ཚིག་མི་ཟིན། བསམས་ན་དོན་མི་གོ །བསྒོམས་ན་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་བློའི་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་དུས་སུ་ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་པ་མན་ངག་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ གོས་གསར་པ་དང་སྣོད་སྤྱད་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་གསར་པ་བྱུང་ན་ཞག་རེ་དཀོན་མཆོག་ལ་འབུལ་གསུང་།༼ག༽དེ་ལྟར་ཡང་དཔལ་ལྡན་མ་ཁོལ་གྱིས། ༼ཀ༽༼ང༽ ཁོ་བོ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཆུབ་མི་རེ་ཞེས་དང་པོར་བཀའ་གདམས་དར་ཙ་ན་དེ་འདྲ་

252

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
མིན་པའི་སྒོམ་ཟབ་མོ་ཡོད་སྙམ་དུ། ཁོང་རྒོལ་བ་བག་རེ་བྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་ལམ་རིམ་སེམས་སུ་སོང་ཙ་ན་འགྲོས་ལས་དེ་མི་སྣང་། དེས་ན་རྭ་སྒྲེང་པའི་ཆོས་ལམ་རིམ་ལ་སེམས་འགྱུར་བ་ཞིག་མིན་པས་བློས་གཏང་མི་

ཕོད་པར་འདུག་གསུང་། ཞེས་བླ་མ་སྔ་མའི་གསུང་ལས་བྱུང་།༼ཁ༽སྙན་དངགས་རྩོམ་༼བ༽ པ་སོགས་ལ་༼བ༽ སམྦུ་ཊ་ལས། དབང་ཕྱུག་དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །དཔལ་དང་གྲགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། །དྲུག་པོ་དག་ལ་སྐལ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སྐལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པས་སྐལ་ལྡན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྐལ་༼བ༽ བ་ཆེན་པོ། །༼བ༽ དང་ལྡན་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གི་བློ། །༼བ༽ གྲོས། དབྱར་གྱི་དུས་ཀྱི་ཆུ་བོ་ལྟར། །ཆུང་ངུའང་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་བར་འགྱུར། །༼བ༽ ཞེས་པའམ་ཡང་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྙན་དངགས་རྩོམ་པ་སོགས་ལ་སྐལ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་བདག་གི་བློ་གྲོས་དབྱར་གྱི་ཆུ་བོ་ལྟར་ཆུང་ངུའང་ཆེན་པོར་འཕེལ་ཞེས་སྦྱོར།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་མཆོད་པ་ཆེ་ཆུང་སོགས་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཚུལ་མཆོད་པ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་མ་འཐོགས་རང་གི་དད་པ་ལ་འཐོགས་པ་ཡིན་གསུང་པ་ལྟར། དད་པ་ཡོད་ན་མཎྜལ་དང་ཆུ་དང་བློས་མ་བཟུང་བའི་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མཆོད་པས་ཆོག་པས་ཟང་ཟིང་མེད་ན་དེ་ལྟར་བྱ། ༼ག༽ཡོད་བཞིན་དུ་གཏོང་མི་ནུས་པར། བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་ལྡན་བཀྲེན་ཆེན་ཏེ། །མཆོད་པའི་ནོར་གཞན་བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། དུང་ཕོར་དྲི་མ་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྤང་སྤོས་རེ་བཏབ་ནས། “ཙན་དན1་ག་བུར་སྤོས་ཀྱི་ཆུ། །ཞེས་དམུས་ལོང་གིས་མིག་ལྡན་ལ་མགོ་སྐོར་བྱེད་གསུང་བ་དང་འདྲའོ། །༼ཀ༽༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་མཆོད་པའི་དངོས་པོ་གཡོ་མེད་པར་གོང་མའི་རྗེས་སུ་བསླབ་ཚུལ་ནི།༼ཁ༽ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས། ངས་དང་པོ་སྤང་སྤོས་སྣ་ཚ་ཏིང་ངེ་བ་ཕུལ། དེ་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཙནྡན་

253

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནནས་རེང་བུ་༼ཇ༽ ནི་སྤོས་ཐུར་གྱི་མིང་བཞི་སྦྱོར་༼ཇ༽ ནི་དྲི་སྣམ་པའི་བཞི་ཚོགས་མངར་སིང་བ་དབུལ་རྒྱུ་བྱུང་། ད་ལྟ་ཨ་ཀ་རུ་དང་དུ་རུཥྐ་ལ་སོགས་པ་བསུང་ཆིང་ངེ་འབུལ་གསུང་བ་ལྟར་མཆོད་པ་ཆུང་ངུ་ལ་བརྙས་ནས་མ་ཕུལ་ན། ཚེ་རངས་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་ལ། ཆུང་རིམ་ནས་ནན་ཏན་བསྐྱེད་ན་ཇེ་བཟང་དུ་འགྲོ་བས་ཁོང་གི་ཕྱག་ལེན་ལྟར་བསླབ་སྟེ། ཁོང་གིས་རེས་གཅིག་ལ་གསེར་སྲང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་སྤོས་སྦྱར་སྐད། ༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་ཆོག་ཤེས་མི་བྱ་བའི་དཔེར་དབང་ཐོབ་པའི་མཆོད་ཚུལ་གྱིས་མ་དག་པའི་ལབ་ཚུལ་དགག་པ་ནི། ཡོ་བྱད་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་༼བ༽ ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་འབུམ་ཕྲག་དུ་མར་སྤྲུལ་པ་དང་། ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལག་པ་བརྒྱ་སྟོང་ལ་སོགས་པར་སྤྲུལ་ཏེ་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་བྱོན་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་བསྐལ་པ་དུ་མར་མཆོད་པ་མཛད་ན། ཡོན་ཏན་ལྟར་སྣང་ཅུང་ཟད་རེས་ཆོག་ཤེས་པ་དག །ཁོ་བོ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཆུབ་མི་རེ། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཆོས་རྒྱུས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཅལ་ཅོལ་ལོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་མཆོད་ཚུལ་ནི་དེས་ན་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་༼བ༽ ལྷ་ཡིས་མཆོད་པ་དང་༼བ༽ མི་ཡི་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་མཉན་ཅིང་། དེ་དག་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་མཆོག་གིས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྔོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །སྙིང་རྗེ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་འགྲོ་བ་གཞན་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོད་པ་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་ཅི་ནུས་ཀྱིས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་བརྩེ་བས་འགོད་པའོ། །བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་པ་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐབས་གཞན་སྤོང་བ་ནི། བྱ་བ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་པ་དང་དགོས་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་མཐོང་ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་

254

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བརྟེན་པ་དང་། དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་སོགས་བྱ་ཡི། དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་བོན་ལ་སོགས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྟེན་དུ་མི་རུང་བས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དཀོན་མཆོག་ལ་བློ་ཁེལ་བར་བྱའོ། །༼ང༽ དགེ་བཤེས་སྟོན་པ་ཟླ་བ་གཉིས་ནས་འདའ་རྒྱུའི་ནུབ་གཅིག་ཞུགས་དོགས་ན་བཞུགས་ཙ་ན་ར་ཟླུམ་དུ་པནྡེ་གཅིག་ན་བ་ལ་ཐུམ་ཀློག་བཏང་བ་སྣང་བྱ་བའི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་བ་ལ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས་དེ་ཀུན་མ་ལེགས་པ་བྱས་རང་ཅག་ནད་པའི་རིམ་གྲོ་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་གསང་སྔགས་ལས་དེ་ཀུན་གྱི་བྱ་ཐབས་ལ་འདི་མ་བཤད་བྱ་བ་མེད་དེ། ད་ལྟ་སློབ་དཔོན་མེད་གསུངས་ནས་རྦད་ཀྱིས་བཅད་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དགེ་འདུན་གྱི་བསྙེན་བཀུར་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོའི་གསུང་སྒྲོག །ཁ་འབར་མའི་གཏོར་མ། ཚྭ་ཚྭ་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་བྱ། མདོ་སྡེ་ཀུན་ཡང་སྐབས་དང་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཀློག་པ་ལས་འུར་ཀློག་སོགས་མི་བྱ། དཀྲུག་མར་འགྲོ་བས་མི་རུང་གསང་སྔགས་འདི་སུ་རུང་རུང་ལ་བསྟན་མི་འཚལ། ཡུལ་དུས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དགོས་པ་ཡིན་གསུང་། ཞེས་ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གི་གསུང་ལས་འབྱུང་ངོ་། །
ཕན་ཡོན་ཤེས་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་དང་། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོའི་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ ”ཐོབ་1པ་ནི། འཆི་མེད་རྔ་སྒྲའི་གཟུངས་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་བསམ་མི་ཁྱབ། །དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་བསམ་མི་ཁྱབ། །འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་བསམ་མི་ཁྱབ། །བསམ་མི་ཁྱབ་ལ་དད་རྣམས་ཀྱི། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །ཅེས་དང་། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་ཡོད་ན། །ཁམས་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་”ཆུང་2། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆུ་ཡི་གཏེར། །ཕུལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། འཐོབ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཆུངས་

255

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགྱིས་བཅལ་བར་གཞལ་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགའ་བ་དང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་ནི། དྲན་པའི་ཚོམས་ལས། གང་ཞིག་ཉིན་དང་མཚན་རྣམས་སུ། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་བྱེད་ཅིང་། །གང་དག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སོང་བ། །དེ་དག་མི་ཡི་རྙེད་པ་༼བ༽ འི་མཆོག་ལེགས་པར་རྙེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གཞན་གཉིས་ལའང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར། འདི་འདྲ་བའི་སྐྱབས་གསུམ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་པ་ནི་བདག་གིས་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ་སྙམ་ནས་དགའ་བ་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་དག་པ་འཐོབ་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའོ། །
བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་བསྲུང་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ལོག་པར་མོས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྲབས་པ་དང་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་འཐོབ་པ་ནི། སྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་གྲོགས་ངན་པ་ལ་མོས་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བའི་དབང་གིས། ལས་ངན་པ་བསགས་པ་རྣམས་ཆུང་བ་དང་འདག་པར་འགྱུར་བའོ། །དམ་པ་ཡང་དག་པར་སོང་བ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་བགྲང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པར་ཆུད་ཅིང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དགྱེས་པའོ། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དགའ་བ་ནི། ༼བ༽ ཡུལ་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་ན་གང་ཟག་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་༼བ༽ སྔོན་བདག་ཅག་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་གང་དང་ལྡན་པས་༼བ༽ ཚེ་སྔ་མའི་ཡུལ་དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས། ༼བ༽ ལྷའི་ནང་འདིར་སྐྱེས་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཞིང་༼བ༽ དེ་ལ་ལན་མང་དུ་གནས་པས་ན། ༼བ༽ གང་ཟག་ཆེ་གེ་མོ་དེ་ནི་

༼བ༽ དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ལྷའི་ནང་འདིར་སྐྱེས་ཏེ། བདག་ཅག་གི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བར་

256

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འོང་ངོ་སྙམ་ནས་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའོ། །
མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་༼ཇ༽ དངོས་དང་མ་དག་པ་བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཆུད་པ་ནི། སྤྱིར་ཕྱི་ནང་ལ་འཇོག་ཚུལ་མང་དུ་སྣང་ནའང་། ༼བ༽ ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ནི་ནང་སྡེ་རྣམས་ལྟ་བ་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞན་སྡེ་རྣམས་དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་ནང་སྡེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནང་བཀག་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད། གཞན་སྡེ་རྣམས་འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་དང་ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད། ཇོ་བོ་དང་ཤཱནྟི་པ་སྐྱབས་འགྲོས་འབྱེད་པར་གྲགས་པས་སྐྱབས་འགྲོ་ཐོབ་ནས་མ་བཏང་བ་ལ་བྱའོ། །དེས་ན་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་པར་ཆུད་པ་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་དགོས་ཀྱི། དེ་མེད་ན་དགེ་བ་གང་བྱས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པར་མི་ཆུད་དོ། །སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་༼བ༽ ནང་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་༼བ༽ དང་པོར་འཇུག་པའི་སྒོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྙེན་༼བ༽ གྱི་མིང་ཅན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་༼བ༽ སུ་འགྲོ་བ། །དེ་ནི་༼བ༽ སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་༼བ༽ པ་རིགས་བརྒྱད་༼བ༽ ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱབས་འགྲོས་མྱང་འདས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལས་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་སོ། །སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་བསྲབས་ཤིང་འཛད་པར་འགྱུར་བ་ནི། བསླབ་བཏུས་སུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བས་སྡིག་འདག་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། འདིར་ཕག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔེར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། ཕག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ལྷའི་བུས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པས་དེར་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་

257

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ ཕག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ལྷའི་བུ་གཅིག་ལ་མེ་ཏོག་གི་རྒྱན་རྙིང་པ་ལ་སོགས་པའི་འཆི་ལྟས་བྱུང་ཞིང་ཤི་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཤ་ཟ་མོ་ཕག་མགོ་ཅན་གྱི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བར་ཤེས་ནས། ཀྱེ་ཧུད་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཞེས་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་སྲན་མི་བཟོད་པ་འདུག་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མཐོང་ནས་དྲིས་པས་སྔར་གྱི་དེ་དག་བཤད་དོ། །དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ནས་ཐབས་གཞན་མེད་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྒོ་ནས་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཤི་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་སོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གང་དུ་སྐྱེས་བལྟས་པས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་མན་ཆད་ན་སྐྱེས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་གོང་མ་མི་ཤེས་པ་ལུགས་ཡིན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གང་དུ་སྐྱེས་ཞུས་པས་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ངོ་མཚར་སྐྱེས་ནས་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་འདི་རྣམས་གསུངས་པ། གང་དག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སོང་བ། །དེ་དག་ངན་འགྲོར་འགྲོ་མི་འགྱུར། །མི་ཡི་ལུས་ནི་སྤངས་ནས་སུ། །དེ་དག་ལྷ་ཡི་ལུས་འཐོབ་བོ། །༼བ༽ གང་དག་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སོང་བ་ཞེས་སོགས་དང་། གང་དག་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་བ། །ཞེས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྔོན་བསགས་པའི་སྡིག་པ་ལ་ལ་ནི་བསྲབས་པར་འགྱུར་ལ། ལ་ལ་ནི་འཛད་པར་འགྱུར་རོ། །བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་ཡང་། སྔ་མས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ་ནི། ༼བ༽ ཐོས་པའི་ཚོམས་མདོ་ལས། ༼ང༽ ཀོན་མཆོག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྩ་བར་གྱུར་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་སྐྱབས་ཡིན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་དག་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་སྟེ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་དུས་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ནི་རི་ལ་བརྟེན་ཏོ། །གཞན་དག་ནི་ནགས་ཚལ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཤིང་དག་ལ་བརྟེན་པ་གཟིགས་ནས་འདིར་ཡང་གསུངས་པ།འཇིགས་པས་སྐྲག་པའི་མི་རྣམས་ནི། །ཕལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཚལ་

258

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་། །ཀུན་དགའ་

༼བ༽ ར་བ་དང་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་མཆོད་གནས་ཀྱི་༼བ༽ ལྷ་དང་། །ལྗོན་
ཤིང་༼བ༽ གི་ལྷ་རྣམས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སྟེ། །སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་”ཅིང་1། །སྐྱབས་དེ་མཆོག་གྱུར་མ་ཡིན་ལ། །སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་མི་གྲོལ་ཞིང་། །གང་ཚེ་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་དང་། །ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་ལ། །༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ དང་རྒྱུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་དག་༼བ༽ པར་འདས་པ་༼བ༽ འམ་འགགས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བདེ་བ། །མྱ་ངན་འདས་པར་འགྲོ་འགྱུར་དང་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ལྟ་བྱེད་པ། །སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ། །སྐྱབས་དེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། །སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་མུ་སྟེགས་རླུང་ཞགས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་རྣམས་དཔེར་བྱའོ། །
ཅི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ནི། ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་གང་བསྒྲུབ་པའི་ཐོག་མར་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་ཅིང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་འགྲུབ་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ན་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའོ། །མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ནི། སེང་གེས་ཞུས་པ་ལས། ༼བ༽ འདིར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པས་མི་ཁོམ་སྤོང་བར་འགྱུར། །༼བ༽ ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པས་ངན་སོང་གསུམ་སྤོང་། འདོད་པའི་དད་པས་ལྷ་ཚེ་རིང་དང་ལོག་ལྟ་སྤོང་། དང་བའི་དད་པས་མི་ཁོམ་པ་ལྷག་མ་གསུམ་སྤོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དལ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྙེད་ཅིང་སྐྱབས་དང་མཇལ་ནས་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སློབ་ལ། དེས་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཞག་རེ་ལ་ཉིན་ལན་གསུམ་དང་མཚན་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

259

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱའོ། །༼བ༽ སྔགས་སུ་བསྲུང་བ་དཔག་མེད་བཤད་དེ་དེ་ཀུན་རྒྱས། དེ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ལྷ་ལ་པཱུ་ཛ་འབུལ་ཞིང་ཕྱག་དང་གསོལ་འདེབས་བྱེད་ཅེས་གསུངས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ། སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་བཏང་ཞིང་བསྲུང་བར་བྱ་བ་ནི། ལུས་དང་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་ནི་༼བ༽ མཐར་འཆི་བའི་ཚེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྲལ་བར་འགྱུར་བས། དེ་དག་གི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་བཏང་ན་ནི་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཅི་ལ་བབ་ཀྱང་སྐྱབས་མི་བཏང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡང་ཡང་ཞེ་དམ་བྱ་ཞིང་། ༼བ༽ དོན་ལ་མི་གཏོང་བར་མ་ཟད་ཐ་ན་ཀུ་རེ་དང་བཞད་གད་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡང་སྐྱབས་གཏོང་བའི་ཚིག་༼བ༽ ཙམ་སྨྲ་བར་༼བ༽ ཡང་མི་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མ་དག་པ་བསལ་བ་ནི་བསླབ་བྱ་མིན་པ་དགག་པ། བསླབ་བྱ་སོ་སོའི་ཁུངས། ཉམས་གཏོང་འཁྲུལ་པ་བསལ་བ། གཏོང་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ། ནན་ཏན་གྱིས་གཅེས་ཚུལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་གར་འགྲོ་ཡང་དེའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་བསླབ་ཅེས་པའི་བསླབ་བྱ་ཞིག་གོང་མ་རྣམས་གསུང་སྟེ་ཁུངས་མ་མཐོང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁུངས་ནི་དེ་ལྟར་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་དྲུག་ནི་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ལ། སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་དང་པོ་གསུམ་ནི་མདོ་སྡེ་ལས་བཤད་ཅིང་ཕྱི་མ་གསུམ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་༼བ༽ ཆོས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་། །༼བ༽ དགེ་འདུན་ལྷན་པ་སེར་པོ་བཏབ་པ་༼བ༽ ཡན་ཆད་ལ། །དད་མོས་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་བརྟག་༼བ༽ པ་སྟེ་བསམ། །ཞལ་ནས་གསུངས་པ་མཐའ་དག་ལ། །སྐུར་པ་མི་གདབ་སྤྱི་བོར་བླང་། །གང་ཟག་དག་དང་མ་དག་ལ། །དམ་པར་བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ༼བ༽ འི་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་འདི་རྣམས་༼བ༽ སྣེའུ་ཟུར་པའི་ལམ་རིམ་ནས་མ་བྱུང་བ་ལ། ཀ་མ་པའི་གསུང་ནས་འདི་རྣམས་

260

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྣེའི་ཟུར་བ་གསུང་ཐང་བ་ལ། ངེད་མཉམ་པོར་དགོན་པ་བ་ལ་ཐོས་གསུང་ཞིང་། ཁོང་ནས་ལུམ་པ་བ་ལ་བརྒྱུད་པའི་ལམ་རིམ་ནས་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉམས་གཏོང་འཁྲུལ་པ་བསལ་བ་ནི། བསླབ་བྱ་དེ་དག་དང་འགལ་བ་ལ་ཉམས་པ་དང་གཏོང་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་སོ་སོའི་བསླབ་”པ་1དང་པོ་གསུམ་དང་རྒྱུན་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བ་དང་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་སྟེ་དྲུག་དང་འགལ་ན་གཏོང་བར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་འགལ་བ་སྟེ་དགུས་གཏོང་བར་འདོད་དེ། ལྷག་མ་ཉམས་པའི་རྒྱུར་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གཏོང་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ་ནི།འོན་ཀྱང་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བ་དང་འགལ་བ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་གཏོང་བ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་བཏང་ཡང་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་གཉིས་འཛིན་བྱེད་ནའང་གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བ་དང་འགལ་ཞིང་། སྐྱབས་ལ་བློ་མ་ཁེལ་བས་གཏོང་ལ། དེ་དག་མ་བྱུང་ན་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཏོང་རྒྱུ་མིན་པར་སེམས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ནན་ཏན་གྱིས་གཅེས་པར་གདམས་པ་ལ་འཇུག་སྒོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་དྲན་ནས་བསླབ་པ་དང་། སྐྱབས་དངོས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་རང་ལ་རག་ལས་ཚུལ་གྱིས་འབད་པར་གདམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་བསླབ་ན་མི་སྐྱོབ་པས་ལས་འབྲས་བཞིན་བསླབ་བྱར་གདམས་པ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཅིང་། སྐྱབས་འགྲོ་ཚིག་ཙམ་མིན་པ་ཡོད་ན་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཕྱི་དང་ནང་གི་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་བརྫི་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་སྐྱེ་སླ་ཞིང་ཉམས་དཀའ་བས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་འཇིགས་པ་དང་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བྱ་

261

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཡོན་ཏན་དྲན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ཞིང་དེའི་བསླབ་བྱ་ལས་མི་འདའ་བ་ལ་འབད་པ་གནད་དུ་ཆེའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཆི་བ་དྲན་ཞིང་ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་བསམས་པས་འཇིགས་པ་ན། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ཞིང་དེའི་བསླབ་བྱ་དང་མ་འགལ་བར་བྱས་པ་ན་སྐྱབས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་སྐྱོབ་སྙམ་ན། ཚོམས་༼བ༽ ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཚོང་དཔོན་ནམ་ཆོས་སྐྱབས་ཞེས་བྱ་བས་བསྡུས་ཤིང་དོན་ལ་བཀའ་ཡིན་པར་ཡང་བྱེད་པ་དེ་ལས། སྲིད་པའི་ཟུག་རྔུ་གཅོད་བྱེད་༼བ༽ དངོས་ནི་ལམ་བདེན་དང་དེས་ཐོབ་པའི་འགོག་བདེན་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི་སྐྱབས་དངོས་ཡིན་པས་ལམ་༼བ༽ དེ། །ངས་ནི་ཁྱེད་ཅག་རྣམས་ལ་བསྟན་༼བ༽ ཟིན་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་༼བ༽ ནི་སྐྱབས་སྟོན་པ་༼བ༽ པོ་དང་དགེ་འདུན་ནི་སྐྱབས་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་སྟེ། །ཁྱེད་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱབས་སྟོན་པ་དང་དགེ་འདུན་ནི་སྐྱབས་བསྒྲུབ་པའི་གྲོགས་ཡིན་པས། སྐྱབས་དངོས་ནི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྟེ། དེ་ཐོབ་པ་ན་འཇིགས་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་བསམ་པས་ངན་འགྲོ་ལས་སྐྱོབས། བདེན་བཞི་བསམ་པས་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོབས། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་བསྒོམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས་སྐྱོབས་པས་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་དངོས་སུ་བཞག་གོ །མཐའི་༼བ༽ འབྲས་བུའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་༼བ༽ སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་ལས་དང་པོ་བའི་དུས་ཀྱི་སྐྱོན་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྤོང་བའི་སྤངས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་བསྒྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་གཉིས་གོང་ནས་གོང་དུ་༼བ༽ འཕེལ་ཏེ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཁྱད་ཞུགས་༼བ༽ ཏེ་མངོན་མཚན་དོད་པར་སོང་བ་ལ་འཇོག་གི །༼བ༽ འགོག་བདེན་དང་ལམ་

262

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བདེན་ཐོབ་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་ཤིང་དེ་ཉིད་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ན་མཐར་ཐུག་གི་འགོག་བདེན་སོགས་གསུང་།དེ་ལས་གཞན་༼བ༽ འབྲས་བུའི་སྐབས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་བ་མིན་ནོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི་སྐབས་གང་ཡིན་གྱི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབས་པའི་སྐྱབས་དངོས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་འདིར་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབས་པའི་སྐྱབས་དངོས་གཅིག་ལ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་ལ་རྒྱུ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་འཇུག་པ་ལྡོག་དགོས་པས། དེའི་གཉེན་པོ་དགེ་བཅུའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་དེ་ལ་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དགེ་བ་བཅུ་ཅི་རིགས་ཉམས་སྨད་ནས་དག་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་ཡུལ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐབས་དེའི་སྐྱབས་ཡུལ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དེ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མཚན་ཉིད་པ་མིན་བྱས་ན་ཅི་འདྲ་ཡོང་ངམ་གསུང་།
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལས་འབྲས་བཞིན་བསླབ་བྱར་གདམས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།དེས་ན་སྐབས་འདིར་ནི་དགེ་མི་དགེ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་ཞིག་ལ་ཆོས་སུ་བྱ་དགོས་ཏེ། ལས་གཉིས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་རིང་དུ་བསམས་ནས་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་མི་”བཟློག་1པས། ངན་འགྲོ་ལ་འཇིགས་ཀྱང་འཇིགས་པ་དེ་ལས་མི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ དྷ་ར་ཞེས་པ་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་པས་ལས་རྒྱུ་འབྲས་བསྒོམས་ནས་མི་དགེ་བ་སྤངས་ཤིང་དགེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ངན་སོང་གསུམ་ལས་འཛིན་པ་ནས་བདག་མེད་གཉིས་བསྒོམ་པས་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཡང་ས་ལས་འཛིན་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ནི་ལམ་བདེན་དང་དེས་ཐོབ་པའི་འགོག་བདེན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་དཀོན་མཆོག་ནི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

263

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནསྐྱབས་དངོས་ཡིན་པས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་འབྲས་རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས། འབྲེལ་དགོས་པ་དང་། བཤད་

པ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་ངན་འགྲོ་ལས་སྐྱོབ་པ་ལ་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡིད་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་འཆོས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པ་ལ་རག་ལས་པས་༼༽ སོ། །

བདེ་ལེགས་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་པ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་བཤད་པ་དངོས་བཤད་པ། གཉིས་པ་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གསུམ། ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་དང་། བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཚུལ་ལོ། །

ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་ལས་ལས་ངེས་པའི་ཚུལ་སོགས་བཞི།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་དང་། སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། ༡༽ལས་ངེས་པའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དཀར་ཆོས་ཀུན་གྱི་གཞིར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཚོར་བ་སིམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བདེ་བ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པ་ན་རླུང་བསིལ་བ་ལངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ནི་སྔོན་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་གི །མི་དགེ་བའི་ལས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མེད་ལ། ཚོར་བ་གདུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐ་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ནི། སྔོན་མི་དགེ་བ་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་གི །དགེ་བའི་ལས་ལས་

264

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མེད་དེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་མི་དགེ་བ་ལས་༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་༼བ༽ འབྱུང་ལ། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ་

༼བ༽ སྟེ་འབྱུང་ངོ་། །རྒྱུ་དགེ་

༼བ༽ བ་ལས་༼བ༽ འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང་། །༼བ༽ དེར་
མ་ཟད། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག་༼བ༽ ཀྱང་འབྱུང་། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི་དེའི་ཕྱིར་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མིན་པར་༼བ༽ ཏེ་དེ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་མི་འབྱུང་བར་རེས་འགའ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། མར་མེ་འོད་ལས་མུན་པ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དགེ་མི་དགེའི་ལས་སྤྱི་ལས་བདེ་སྡུག་སྤྱི་དང་། བདེ་སྡུག་གི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་སོ་སོར་འབྱུང་བའི་ལས་འབྲས་ངེས་པ་ཅན་ནམ་མི་བསླུ་བ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ནི། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་”ཀྱིས་1ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀུན་གྱི་གཞིར་བསྔགས་པའོ། །
༢༽ལས་འཕེལ་ཆེ་བ་ལ་༼ཇ༽ ལས་གཉིས་ཆུང་ངུ་ཡང་འཕེལ་ཚུལ་དང་། དེ་བཟང་ངན་འདྲེས་
པའི་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ། དེ་བཟང་པའི་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ་དེ་འདྲ་བྱུང་དང་འབྱུང་འགྱུར་ལུང་བསྟན་པའི་ཚུལ་དང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དེ་འདྲའི་མཆོག་ཐོབ་ཚུལ་དང་། ལས་རྗེས་སུ་འབྲང་ཚུལ་དང་དྲུག་ལས། དང་

པོ་ནི། ལས་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་ལ། ལས་མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་བས་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འཕེལ་འདྲ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚོམས་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱི་

265

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནལས། སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་བྱས་པས་ཀྱང་། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་འཇིགས་ཆེན་དང་། །ཕུང་ ”དཀྲོལ་1ཆེན་པོ་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །ཁོང་པར་སོང་བའི་དུག་བཞིན་ནོ། །བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་བྱས་པས་ཀྱང་། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བདེ་ཆེན་འདྲེན། །དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །འབྲུ་རྣམས་ཕུན་ཚོགས་སྨིན་པ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །༼ང༽ འདི་དག་གི་བསྡུས་དོན་ནི་སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་དམིགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དང་བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་བྱས་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ལ་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པར་བསྟན་ཏོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་བཟང་ངན་འདྲེས་པའི་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ་ནི་ལས་ཆུང་ངུ་ལས་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་བྱུང་བའི་མཐའ་བརྗོད་པས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། ལུང་གཞི་ལས། གནག་རྫི་དགའ་བོ་དང་དེའི་འཁར་བས་བརྫིས་པའི་སྦལ་པ་དང་། ངང་པ་དང་ཉ་དང་རུས་སྦལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཡི་དྭགས་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཞིང་པ་དང་གླང་ལྔ་བརྒྱའི་བྱུང་བ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟང་པོའི་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ་ནི། མཛངས་བླུན་ནས་འབྱུང་བའི་གསེར་ལྷ་དང་གསེར་དབྱིག་དང་གླང་པོ་སྐྱོང་གི་བྱུང་བའི་མཐའ་བཞིན་ཏེ། ལུང་དང་མཛངས་བླུན་དང་ལས་བརྒྱ་པ་སོགས་ལས་ངེས་པར་བྱའོ། །༼ང༽ སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ལས་འཕེལ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འབྱུང་འགྱུར་ལུང་བསྟན་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་༼བ༽ རྩ་ལྟུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་༼བ༽ ཆོས་གོས་བགོ་བ་སོགས་འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་དང་ཁ་ཏོན་སོགས་དགེ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་འགྲེང་འཆག་སོགས་སྤྱོད་ལམ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་འདུལ་བ་དང་མི་འགལ་བས་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་ལམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པའི་ཆོ་ག་དང་༼བ༽ ལོག་འཚོ་ལྔས་མ་གོས་པའི་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་རྣམས་འཚོ་བ་དང་༼བ༽ འཁོར་འདས་ལས་འབྲས་མེད་པར་བལྟ་བ་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྲོལ་

266

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་ཡིན་པར་ལས་འབྲས་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་༼བ༽ སྟེ་དེ་བཞི་ལས། ཕྱི་མ་མ་ཉམས་ཤིང་སྔ་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པར་ཆ་འགའ་རེ་ཉམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ཀླུར་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། ༼བ༽ ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གི་ཚེ་བདག་བསྐལ་པའི་དང་པོར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ན་གནས་པ་དང་། གང་གི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཁོར་བ་འཇིག་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ན་ཀླུ་དང་ཀླུའི་བུ་དང་ཀླུའི་བུ་མོ་དག་ཉུང་བར་གྱུར་ཏེ་བདག་ཀྱང་འཁོར་ཉུང་བར་གྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ད་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ན་ཀླུ་དང་ཀླུའི་བུ་དང་ཀླུའི་བུ་མོ་དག་ཀྱང་འདི་ལྟར་ཚད་མ་མཆིས་ཏེ་གྲངས་ཀྱི་མཐའ་རྟོགས་པར་མི་ནུས་ལགས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལ་རྒྱུ་ནི་གང་ལགས་རྐྱེན་ནི་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀླུའི་བདག་པོ་གང་དག་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་ཏེ། ཆོ་ག་ཉམས་པ་དང་འཚོ་བ་ཉམས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་ལ། དེ་དག་གི་ལྟ་བ་ཡང་དྲང་པོར་གྱུར་ཏེ་དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་ནི་མི་སྐྱེ་ཡི། ཤི་འཕོས་ནས་ཀླུའི་སྐྱེ་གནས་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྟོན་པ་འཁོར་བ་འཇིག་གི་བསྟན་པ་ལ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་བྱེ་བ་ཕྲག་གོ་བརྒྱད་དང་། སྟོན་པ་གསེར་ཐུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་རེ་བཞི་དང་། སྟོན་པ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་གོ་དགུ། ཆོ་ག་དང་འཚོ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་དབང་གིས་ཀླུར་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། རང་རེའི་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སུའང་འཁོར་བཞི་སྡིག་སྤྱོད་

267

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ནས་ཀླུར་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པས་མཆོག་གྲུབ་ཚུལ།འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྦྱོར་བ་མ་དག་ཀྱང་། བསྟན་པ་༼བ༽ ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་བསམ་པ་༼བ༽ དང་སྐྱབས་འགྲོ་ཡང་མ་ཉམས་པའི་དབང་གིས་ནི་ཀླུ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེ་ཞིང་། བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་༼བ༽ སྟོང་པོ་དེ་དག་གི་བསྟན་པ་ལ་༼བ༽ ཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ལས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཚུལ་དེའི་ཕྱིར་དཀར་ནག་གི་ལས་ཕྲ་མོ་ཡང་གྲིབ་མ་བཞིན་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེ་སྡུག་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་ལས་ཕྲ་མོ་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྡིག་ལྟུང་ཕྲ་མོ་ནས་ཀྱང་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། ཚོམས་ལས། མཁའ་ལ་བྱ་དག་གནས་པ་དེའི། །གྲིབ་མ་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བ་བཞིན། །ལེགས་པར་བྱས་དང་ཉེས་པར་བྱས། །དེ་དག་འགྲོ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་། །ཇི་ལྟར་ལམ་བརྒྱགས་ཉུང་བ་དག །ལམ་ཞུགས་སྡུག་བསྔལ་འགྲོ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ལས་བཟང་མ་བྱས་པའི། །སེམས་ཅན་དག་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །ཇི་ལྟར་ལམ་བརྒྱགས་མང་བསྡོགས་པ། །ལམ་ཞུགས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ལས་བཟང་བྱས་པ་ཡི། །སེམས་ཅན་དག་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ། །ཞེས་དང་། སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངུ་ལའང་། །མི་གནོད་སྙམ་དུ་བརྙས་མི་བྱ། །ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་བསགས་པས་ཀྱང་། །སྣོད་ཆེན་ཁད་ཀྱིས་གང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྡིག་པ་ཆུང་བྱས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཕྱི་བཞིན་མི་འོང་མ་སེམས་ཤིག །ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་ལྷུང་བ་ཡིས། །སྣོད་ཆེན་གང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཅུང་ཟད་བསགས་པའི་སྡིག་པས་ཀྱང་། །བྱིས་པ་རབ་ཏུ་གང་བར་འགྱུར། །༼ང༽ སྡིག་པ་ཕྲ་མོ་ལ་ཡང་ཆུང་བའི་བློ་དང་ཆུང་བའི་ཕྱིར་བདག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ནུས་པ་

268

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་པར་མ་སེམས་ཤིག་སྟེ། དུག་ཆུང་ཡང་གསོད་པ་དང་མེ་ཆུང་ཡང་གདུང་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དགེ་བ་ཆུང་བྱས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཕྱི་བཞིན་མི་འོངས་མ་སེམས་ཤིག །ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་ལྷུང་བ་ཡིས། །བུམ་ཆེན་གང་བ་ཇི་བཞིན་དུ། །ཅུང་ཟད་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཡིས། །བརྟན་པ་རབ་ཏུ་གང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྐྱེས་རབས་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ སྟོན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་མཚོ་མི་ཆེ་བ་མེ་ཏོག་དང་ཆུ་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཆུ་འགྲམ་དུ་ལྗོན་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ན་ཉའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་ཏེ་ཉ་རྣམས་བྱམས་པས་སྐྱོང་བའི་ཚེ་རེ་ཞིག་ཅིག་ན་ཆར་མ་བབས་པས་མཚོ་སྐམ་པ་ལ་ཐུག་ཉ་རྣམས་འཆི་བར་ཉེ་བ་ན། བྱང་སེམས་དེས་ཀྱེ་ཧུད་ཉ་རྣམས་མ་རུངས་པར་གྱུར་གྱི་མེད་དོ་སྙམ་ནས་བདག་གིས་བསམ་བཞིན་དུ་སྲོག་ཆགས་བསད་པ་མི་དྲན་པའི་བདེན་པས་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཆར་འབེབས་ཤིང་མཚོ་གང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བདེན་ཚིག་བརྗོད་མ་ཐག་ཆར་སྤྲིན་འདུས་ཏེ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་ནས་མཚོ་གང་བས་ཉ་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གྱུར་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། བྱང་སེམས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལའང་འཕྲལ་དུ་དགེ་བའི་བསམ་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ན་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དགེ་དང་མི་དགེའི་ལས་རྣམས་གོམས་བྱས་པས། །མི་རྣམས་ལ་ནི་འདྲིས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །དེ་ལྟ་བུ་དག་ཆེད་དུ་མ་བསྒྲིམས་ཀྱང་། །ཚེ་རབས་གཞན་ལ་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་སྤྱོད། །རབ་ཏུ་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་མ་སྦྱངས་ན། །རིགས་དང་གཟུགས་དང་ལང་མཚོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ནི། །སྟོབས་ནི་རབ་ཏུ་ཆེ་ཞིང་ནོར་རྣམས་ཕྱུག་ཀྱང་རུང་། །ཕྱི་མའི་ཚེ་ལ་སུ་ཡང་བདེ་བ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །རིགས་ལ་སོགས་པ་དམའ་ཡང་སྡིག་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་། །རབ་ཏུ་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་ལྡན། །དབྱར་གྱི་དུས་ན་འབབ་ཆུས་རྒྱ་མཚོ་གང་བ་བཞིན། །ཕྱི་མའི་ཚེ་ལ་ངེས་པར་བདེ་བ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །དགེ་དང་མི་དགེའི་

269

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནལས་ལས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ། །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བར་རབ་ཏུ་ངེས་བྱས་ནས། །སྡིག་པ་སྤངས་ཏེ་དགེ་བའི་ལས་ལ་རབ་ཏུ་འབད། །དད་པ་མེད་པ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྤྱོད། །ཅེས་སོ། །
༣༽ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་ཕྲད་པ་ནི། བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་”རྒྱུར་1གྱུར་པའི་ལས་མ་བསགས་ན། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་གཏན་མི་མྱོང་བ་སྟེ། སྟོན་པས་ཚོགས་གྲངས་མེད་པ་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་བསགས་མི་དགོས་ཀྱང་ཆ་གཅིག་བསག་དགོས་པ་༼བ༽ དཔེར་ན་སྟོན་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྨོན་ལམ་སོགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པ་ལའང་ཞིང་དེའི་རྒྱུ་ཡོངས་རྫོགས་བསགས་མི་དགོས་ཀྱང་སྟོན་པ་འོད་དཔག་མེད་ལ་ལས་འབྲེལ་འཇོག་པ་སོགས་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་བསག་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །
༤༽ལས་བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ནི། ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། བྲམ་ཟེ

༼བ༽ འི་རིག་བྱེད་རྣམས་༼བ༽ ལས་ནི་དགེ་༼བ༽ བ་དང་སྡིག་༼བ༽ པ་དག །༼བ༽ དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་གཅིག་གིས་བྱིན་པ་༼བ༽ གཞན་གྱིས་ལེན་༼བ༽ པ་བཞིན་༼བ༽ གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བར་སྨྲ་༼བ༽ ལ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་༼བ༽ ནི་ལས་བྱས་༼བ༽ པ་ཆུད་མི་ཟ་༼བ༽ བ་དང་། །མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པར་གསུངས། །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཡང་༼བ༽ རང་གི་ལས་བྱས་ནས་༼བ༽ འབྲས་བུ་རེག་པར་༼བ༽ རོ་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ བ་མིན་༼བ༽ ལ། །གཞན་གྱིས་༼བ༽ ལས་བྱས་པ༼བ༽ འི་འབྲས་བུ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཞན་གྱིས་ཚོར་༼བ༽ བའམ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའང་མེད། །ཅེས་

1 རྒྱུ་ *རྒྱུར་

270

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྔར་ལས་ངེས་པ་དང་འཕེལ་ཆེ་བ་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས་དེར་མ་ཟད་ལས་རྣམས་༼བ༽ བསགས་ནས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་༼བ༽ སོང་ཡང་ནི། །ཆུད་མི་ཟ་བའང་༼བ༽ ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚོགས་༼བ༽ པ་དང་དུས། །༼བ༽ སྐབས་རྙེད་༼བ༽ པ་ན་༼བ༽ བསགས་པའོ་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་༼བ༽ སྨིན་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཉིད་༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ།

གཉིས་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བཅུར་བཤད་པ་དང་། བཅུའི་བླང་དོར་གཅེས་པར་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་འཆོས་པ་སྤངས་པ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདེ་སྡུག་གི་རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ་དང་མ་བྱས་པ་དང་མི་ཕྲད་ཅིང་བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བར་རིག་པ་དེས་ལས་དང་འབྲས་བུའི་ཚུལ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་ཐོག་མར་ངེས་པ་བསྐྱེད་ནས་བླང་དོར་བྱ་ཞེ་ན། སྤྱིར་ལེགས་སྤྱོད་ཉེས་སྤྱོད་འཇུག་པའི་སྒོ་ནི་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུར་མི་འདུས་ཀྱང་། དགེ་མི་དགེ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོང་ངམ་རགས་
པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྣམས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནད་བསྡུས་ནས་ནག་པོའི་ལས་ལམ་བཅུར་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་སྤངས་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་བཅུར་འདུ་བར་གཟིགས་ནས་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་”བཅུར་1གསུངས་ཏེ། མཛོད་ལས། ༼བ༽ དགེ་མི་དགེའི་ལས་མང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལས་
1 ལམ་རིམ་དུ། བཅུ་

271

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

༼བ༽ ཏེ་དེའི་ནང་ནས་ཆེ་ལོང་བསྡུས་ནས་ནི། །དགེ་དང་མི་དགེ་ཅི་རིགས་པར་༼བ༽ ཏེ། །གཉིས་ཀ་ལའང་ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་བཅུར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ནི་ཐུབ་པ་དེས་བསྟན་པའི་སྡོམ་པ་དེ་དག་དགེ་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་སྟེ། ཐུབ་པ་གོའུ་ཏ་མའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་འདུན་ཅིང་སྡིག་པ་ཉེ་བར་གསོག་ལ། དགེ་བ་བྱ་བ་ལ་རྩོམ་པར་མི་འཇུག་ལ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་མགུ་བར་གྱུར་ནས་དེའི་ཆེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ངག་རྣམས་བསྲུང་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་རབ་བསྡམས་ཏེ། །ལུས་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་དག་མི་བྱེད་ཅིང་། །ལས་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་དག་༼བ༽ ཡོངས་སུ་དག་པར་རབ་༼བ༽ ཏུ་སྦྱངས་ན། །དྲང་སྲོང་༼བ༽ ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལམ་ནི་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ཡང་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་ལོག་པ་ལ་དགེ་བ་བཅུར་འཇོག་ཀྱང་། མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་མ་ཞུགས་པ་ཙམ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་གྱི་དགེ་བར་མི་འགྱུར་བས་ནག་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཤེས་ནས་༼བ༽ དེའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་ཀུན་སློང་༼བ༽ འགྱུར་ཙམ་ནས་ཀྱང་བསྡམས་ཏེ་སྒོ་གསུམ་དེ་དག་དང་ཡེ་མ་འདྲེས་པར་བྱེད་པ༼བ༽ ར་ཡི་དམ་འཆའ་བའི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟེན་པ་འདི་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ཐམས་ཅད་དང་སྐྱེས་བུའི་དོན་གཉིས་འགྲུབ་པའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་༼བ༽ ཡིན་པས། རྒྱལ་བས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྔགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ༼བ༽ མངོན་མཐོ་ལྷ་དང་མིའི་སྐྱེ་དགུའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་༼བ༽ མ་ལུས་པའི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །༼བ༽ ངེས་ལེགས་ལ་གཉིས་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །༼བ༽ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །རྩ་བའི་རྟེན་༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་

272

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་དང་། ཀླུའི་བདག་པོ།༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་དཔེར་ན། གྲོང་༼བ༽ ཁྱིམ་བཞི་སྲང་གཅིག་ཡོད་པ་དང་༼བ༽ བཟོ་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་གྲོང་ཁྱེར་དང་༼བ༽ ཚོང་འདུས་ཡོད་པ་གྲོང་རྡལ་དང་༼བ༽ མི་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལྗོངས་དང་ཡུལ་འཁོར་དང་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ཐམས་ཅད་དང་། རྩྭ་དང་ཤིང་གེལ་བ་དང་སྨན་དང་ཤིང་ཐམས་ཅད་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་

༼བ༽ ཚོང་ཁེ་སྤོགས་
དང་གྲུ་བསྐྱོད་པ་དང་ཞིང་ལས་རྒྱུ་འགྲུལ་སོགས་ཐམས་ཅད་དང་ས་བོན་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དང་ལོ་ཏོག་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཞིང་རྨོ་བ་དང་ཤལ་བས་བཤལ་བ་དང་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་ས་ལ་གནས་ཏེ། དེ་དག་གི་གནས་ནི་ས་ཡིན་ནོ། །ཀླུའི་བདག་པོ་དེ་བཞིན་དུ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་ནི་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེ་བ་དང་༼བ༽ ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མན་ཆད་ལ་གནས་པའི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་༼བ༽ སྟེ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་འཐོབ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་པའི་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་༼བ༽ ཐ་མལ་པ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་༼བ༽ ཉན་ཐོས་དང་། །རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་༼བ༽ ཏེ་རང་རྒྱལ་དང་། །རྒྱལ་སྲས་༼བ༽ བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། །མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་༼བ༽ རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པ་གཅོད་པ་མིན་ཀྱང་
མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་དགོས་པས་དེ་

དོར་ན་མི་འགྲུབ་པའི་དོན་བསྡུས་ནས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཚུལ་འཆོས་སྤང་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྣ་རེ་ལ་ཡང་སྡོམ་སེམས་ཡང་

273

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཡང་བསྟེན་ནས་བསྲུང་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ནི་ཐེག་ཆེན་པའོ། །ཞེས་སྨྲ་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྨད་དེ། སའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས། དགེ་བའི་ལམ་བཅུ་པོ་འདི་དག་གིས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གྱི། གང་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཐ་ན་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མི་བསྲུང་ལ། འོན་ཀྱང་ཚིག་འདི་སྐད་དུ་ང་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་སྟེ། ང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཚོལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ན། གང་ཟག་དེ་ནི་༼བ༽ ཐེག་ཆེན་པ་མིན་པ་ལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་ཤིན་ཏུ་ཚུལ་འཆོས་༼བ༽ རྙེད་ཕྱིར་སྤྱོད་ལམ་འཆོས་པས་འདིའི་ཆར་མི་ཕོད་པ་༼བ༽ བྱང་སེམས་ཡིན་པ་སྐད་དུ་བརྫུན་ཆེན་པོ་སྨྲ་བ། ༼བ༽ མི་ཆོས་བླ་མ་གཞན་གྱིས་འདིའི་ཆར་མི་ཕོད་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་༼བ༽ ཏེ་དེ་དག་དཔང་དུ་བཞག་ནས་འཇིག་རྟེན་ལ་༼བ༽ ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་སྐད་དུ་ཁས་འཆེ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མི་སྒྲུབ་པས་སླུ་བར་བྱེད་པ་༼བ༽ རྒྱུ་མེད་པར་འབྲས་བུ་འདོད་པ་ཆད་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། དེ་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རྨོངས་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་ཅིང་ལོག་པར་ལྟུང་བར་འགྲོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལོག་པར་ལྟུང་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ངན་འགྲོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །
ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་ལམ་དངོས་དང་། ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་ལས་ལམ་དངོས་དང་། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ལས་དང་ལམ་
གྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བཅུ་ལས། སྲོག་གཅོད་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གི་ཁྱད་པར་དང་། ལས་

ལམ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བསྡུ་བར་གཞི་དང་འདུ་ཤེས་དང་བསམ་པ་དང་ཉོན་མོངས་དང་མཐའ་སྟེ་ལྔར་གསུངས་ཀྱང་། བར་པ་

274

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུམ་བསམ་པར་བསྡུས་ཏེ་སྦྱོར་བ་བསྣན་ནས་གཞི་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་བཞི་བཞིར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་འཇུག་པ་བདེ་ཞིང་དགོངས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་གཞི་སོགས་བཞི་ལས། དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་གཞི་ནི། ༼བ༽ འདུལ་བར་རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མིའམ་མིར་ཆགས་པ་གསུངས་ཀྱང་”འདིར་1ནི་སྲོག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་གསོད་པ་པོ་རང་ཉིད་གསོད་ན་སྦྱོར་བའི་སྡིག་པ་ཡོད་ཀྱི། མཐར་ཐུག་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་སྲོག་ཆགས་ཕ་རོལ་པོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བསམ་པ་ལ་༼བ༽ འདུ་ཤེས་ཀུན་སློང་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི་བཞི་སྟེ། གཞི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཅན་མིན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཅན་མིན་པ་ལ་སེམས་ཅན་མིན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་༼བ༽ མུ་བཞི་སྟེ། འདུ་ཤེས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ནི་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་ནི་འཁྲུལ་བའོ། །འདི་ལ་ཀུན་སློང་བྱེ་བྲག་ཅན་དཔེར་ན། ལྷས་བྱིན་ཁོ་ན་བསད་སྙམ་ནས་སྦྱོར་བ་བརྩམས་པ་ན་མཆོད་སྦྱིན་དུ་ནོར་ནས་བསད་ན། དངོས་གཞིའི་སྡིག་མེད་པས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་ཤིང་། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གང་བྱུང་ཡང་གསོད་སྙམ་པ་ཀུན་སློང་སྤྱི་ལ་ཞུགས་པ་ཡོད་ན་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་མི་དགོས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་༼བ༽ མ་བྱིན་ལེན་སོགས་ལྷག་མ་དགུ་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི། བསད་པར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱོར་བ་པོ་ནི། རང་གིས་བྱས་པའམ་གཞན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་གང་བྱས་ཀྱང་འདྲ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་མཚོན་ནམ། དུག་གམ། རིག་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་

1 འདི་ * འདིར་

275

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནསོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བའོ། །མཐར་ཐུག་ནི། སྦྱོར་བ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཕ་རོལ་པོ་དེའི་ཚེའམ། དུས་གཞན་གྱི་ཚེ་ཤི་བའོ། །དེ་ཡང་མཛོད་ལས། ༼ང༽ བསད་བྱ་ལས་གསོད་པ་པོ་ཤི་
བ་སྔ་

༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ། །༼བ༽ ལྟུང་བ་དངོས་༼བ༽ གཞི་མེད་༼བ༽ དེ་བསད་བྱ་ཤི་བའི་ཚེ་གསོད་པ་པོས་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་དུས་ཀྱི་ལུས་དེ་ཞིག་ནས་བར་དོ་སོགས་ལུས་གཞན་སྐྱེས་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲའོ། །
མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་གཞི་ནི། ༼བ༽ འདུལ་བ་ལུང་ལས་རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་པའི་མི་ཡིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྫས་རིན་ཐང་ཚང་བ་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་རྫས་གང་ཡང་རུང་བའོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་དང་ཉོན་མོངས་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཀུན་སློང་ནི་༼བ༽ འདུལ་བར་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་མ་གནང་ཡང་ཕ་རོལ་ལས་དབྲལ་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱོར་བ་པོ་ནི་སྔར་དང་འདྲ་ལ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་མཐུས་འཕྲོག་པ་དང་འཇབས་ནས་བརྐུ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་འདྲའོ། །དེ་ཡང་བུ་ལོན་དང་བཅོལ་བ་ལ་གཡོ་བྱས་པ་དང་གཡོ་ཐབས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་། རང་ངམ་གཞན་གྱི་དོན་ནམ་ཕ་རོལ་ལ་གནོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱེད་ནའང་འདྲ་སྟེ་མ་བྱིན་ལེན་ནོ། །མཐར་ཐུག་༼བ༽ ལ་བཞི་ལས། མཐར་ཐུག་ངོས་བཟུང་བ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། གནས་གཞན་དུ་སྤོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཁྲུལ་པ་དགག་པ་ནི་འདིའི་དོན་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་རྫས་གནས་ནས་གཞན་དུ་སྤོས་པ་མཚོན་བྱེད་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཞིང་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་ནས་སྤོར་མེད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་བཞག་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་ལུགས་ནི་དེས་ན་༼བ༽ རང་གི་ཡིན་པར་ཐག་བཅད་པའི་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དོགས་གཅོད་ནི་དེ་

276

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡང་འཕྲོག་ཏུ་འཇུག་པའམ་”བརྐུར་1འཇུག་ན་དེ་ལ་སྐྱེས་པས་ཆོག་སྟེ། དཔེར་ན། རང་གིས་མ་ཤེས་ཀྱང་མངགས་པས་ཕ་རོལ་པོ་བསད་ན་དེ་ནམ་ཤི་བ་དང་གསོད་དུ་འཇུག་མཁན་ལ་དངོས་གཞིའི་སྡིག་པ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །
ལོག་པར་གཡེམ་པའི་གཞི་ནི། འཇུག་པར་བྱ་བ་མིན་པ་དང་ཡན་ལག་མིན་པ་དང་གནས་མིན་པ་དང་དུས་མིན་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བགྲོད་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་བུད་མེད་དང་། སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མ་ནིང་ངོ་། །དེའི་དང་པོ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། མ་ལ་སོགས་པ་དང་མས་བསྲུངས་པ་ལ་སོགས་པ། མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་འཇུག་པར་བྱ་བ་མིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། བགྲོད་པར་བྱ་མིན་ཞེས་བྱ་ནི། །གཞན་བཟུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལྡན། །རིགས་ཀྱིས་བསྲུངས་དང་རྒྱལ་པོས་བསྲུངས། །གཞན་གྱིས་བླངས་པའི་སྨད་འཚོང་དང་། །ཉེ་དུ་དག་དང་འབྲེལ་བ་དང་། །དེ་དག་བགྲོད་བྱ་མིན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་གྱིས་བཟུང་བ་ནི་གཞན་གྱི་ཆུང་མའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཅན་ནི་རབ་བྱུང་མའོ། །རིགས་ཀྱིས་བསྲུངས་པ་ནི་བག་མར་མ་སོང་བ་རང་གི་ཕ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་ནམ་གྱོས་སྒྱུག་གམ་སྒོ་བསྲུང་ངམ་དེ་དག་མེད་ན་རང་གིས་ཀྱང་བསྲུངས་པའོ། །རྒྱལ་པོ་དང་བསྐོས་པས་བསྲུངས་པ་ནི་དེ་ལ་ཆད་པའི་ཁྲིམས་བཅས་པའོ། །གཞན་གྱིས་གླ་གཞལ་པའི་སྨད་འཚོང་ལ་ལོག་གཡེམ་དུ་གསུངས་པས་རང་གིས་གླ་བྱིན་པ་ལ་ལོག་གཡེམ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །སྐྱེས་པ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་བྱའོ། །ཡན་ལག་མིན་པ་ནི། མངལ་སྒོ་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་གོ །སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། ཡན་ལག་

1 ལམ་རིམ་དུ། རྐུར་

277

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནམིན་པ་གང་ཞེ་ན། །ཁ་དང་བཤང་ལམ་”བྱིན་1པ་དང་། །བརླ་བསྡམས་ལག་པར་བསྐྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཡན་ལག་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དང་བཤང་བའི་ལམ་དང་ཁྱེའུ་དང་བུ་མོའི་མདུན་དང་རྒྱབ་ཀྱི་བུག་པ་དང་རང་གི་ལག་པའོ་ཞེས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །གནས་མིན་པ་ནི། བླ་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་གནས་དང་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡུལ་དེ་ལ་གནོད་པའི་ས་ཕྱོགས་འབར་འབུར་ཅན་དང་སྲ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། དེ་ལ་ཡུལ་མིན་བྱ་བ་ནི། །དམ་ཆོས་མཆོད་རྟེན་སྐུ་སོགས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཞུགས་གནས་སོགས། །མཁན་པོ་དང་ནི་སློབ་དཔོན་དང་། །ཕ་མ་དྲུང་ན་གནས་པ་ནི། །ཡུལ་མིན་དེ་རུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །དུས་མིན་པ་ནི། ཟླ་མཚན་འཛག་པ་དང་ཟླ་བ་ཚང་བའི་སྦྲུམ་མ་དང་ནུ་ཞོ་འཛག་པའི་བུ་ཆུང་དང་བཅས་པ་དང་། བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པ་དང་འཁྲིག་པ་སྤྱད་མི་རུང་བའི་ནད་དང་ལྡན་པ་དང་ཚོད་ལས་ལྷག་པའོ། །ཚོད་ནི་ལན་ལྔའི་བར་དུ་བྱེད་པའོ། །སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། དེ་ལ་དུས་མིན་བྱ་བ་ནི། །ཟླ་མཚན་འཛག་དང་སྦྲུམ་མ་དང་། །བུ་ཆུང་དང་བཅས་མི་མོས་དང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་དང་། །ཡན་ལག་བརྒྱད་གནས་དུས་མིན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ་ཁྱད་པར་ནི་ཉིན་མོའི་དུས་ཀྱང་དུས་མིན་དུ་མཛད་དོ། །ཡན་ལག་མིན་པ་སོགས་གསུམ་ནི། རང་གི་ཆུང་མ་ལ་ཡང་ལོག་གཡེམ་དུ་འགྱུར་ན་གཞན་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་༼ཇ༽ ལ་ལུགས་གསུམ་ལས་ལས་ལམ་དངོས་ལོག་གཡེམ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་མ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བྱིས་

278

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འཁྲུལ་བ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། འདུལ་བ་ལས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་ཚངས་སྤྱད་ལ་འདུལ་བ་ལྟར་ནི་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལོག་གཡེམ་འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་མཛོད་འགྲེལ་ལས་ནི། རང་གི་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཆུང་མའི་གན་དུ་སོང་ན་ལས་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཞིག་གི་ཆུང་མ་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ནས་ཞུགས་པ་ལ་འགྱུར་བ་དང་མི་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཉིས་བཤད་དོ། །ཉོན་མོངས་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་བགྲོད་པར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་༼ཇ༽ ལ་ལུགས་གཉིས་ལས་ཐོགས་མེད་ལུགས་ནི།བསྡུ་བ་ལས་གཞན་ལ་ལོག་གཡེམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་པོ་ལ་ལོག་གཡེམ་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ལ། ༼ཇ༽ ལུགས་གཉིས་པ་ནི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་གཞིའི་ལས་ལམ་མེད་པར་བཤད་དེ་

༼ཇ༽ འཐད་ལྡན་ནི་སྔ་མ་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་
པ་ལ་དགོངས་སམ་༼ཇ༽ སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་དེའི་དོན་ལ་རྩོལ་བའོ་ཟེར་བརྟག་གོ །མཐར་ཐུག་ནི། གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་སྤྲད་པ་༼ཇ༽ འདིར་ཞིབ་ཆ་སོ་སོར་དགོས་པའོ། །
བརྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་གཞི་ནི། མཐོང་བ་ཐོས་པ་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞི་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་བཞི་སྟེ། གོ་བྱའི་ཡུལ་ནི་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་བར་བསྒྱུར་བ་དང་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་བར་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་བ་སོགས་སོ། །ཉོན་མོངས་ནི། གསུམ་མོ། །ཀུན་སློང་ནི། འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་སྨྲ་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་དོགས་གཅོད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྨྲ་བའམ་ཅང་མི་སྨྲ་བས་དང་དུ་ལེན་པའམ་ལུས་བསྒྱུར་བའི་མཚན་མས་སྟོན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དགོས་པ་ལ་བསྟེན་པའི་དོགས་གཅོད་ནི་

279

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནདེ་ཡང་དགོས་པ་རང་ངམ་གཞན་གྱི་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་སྨྲས་ཀྱང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བཅོལ་བའི་དང་།ཡང་གཞན་གྱི་དོགས་གཅོད་ནི་ལུགས་གསུམ་ལས་ས་སྡེའི་ལུགས་ནི་འདིར་བརྫུན་དང་ཕྲ་མ་དང་ཚིག་རྩུབ་མོ་གསུམ་ལ་བཅོལ་བ་ལའང་དེ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཤིང་། ༼ཇ༽ དབྱིག་གཉེན་ལུགས་ནི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ་ངག་གི་བཞི་ག་ལ་བཅོལ་བས་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ འདུལ་བའི་ལུགས་ལྟུང་བར་སྦྱར་བ་ནི་འདུལ་བ་ལས་ནི། དེ་དག་གི་མཐར་ཐུག་གི་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་གིས་སྨྲས་པ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །མཐར་ཐུག་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་དོགས་གཅོད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་གོ་བ་ཡིན་ཏེ་༼ཇ༽ གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ནི་མ་གོ་ན་ཚིག་”ཀྱལ་1པ་ཙམ་དུ་འགྲོ་བར་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །དེ་ནི་ཕྲ་མ་དང་ཚིག་རྩུབ་ལ་ཡང་འདྲའོ། །ཕྲ་མའི་གཞི་ནི། སེམས་ཅན་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་སོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་དང་ཉོན་མོངས་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཀུན་སློང་ནི། སེམས་ཅན་མཐུན་པ་ལ་དབྱེ་བར་འདོད་པ་དང་སེམས་ཅན་མི་མཐུན་པ་ལ་མི་འདུམ་པར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བདེན་པ་དང་མི་བདེན་པའི་ཚིག་གང་ཡང་རུང་བས་བརྗོད་བྱ་སྙན་མི་སྙན་གང་རུང་བརྗོད་པ་དང་དགོས་པ་རང་གཞན་གང་རུང་གི་ཕྱིར་དུ་སྨྲ་བའོ། །མཐར་ཐུག་ནི། བསྡུ་བ་ལས། མཐའ་ནི་དབྱེ་བར་བྱ་བས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྱེད་པའི་ཚིག་སྨྲས་པ་གོ་བའོ། །
ཚིག་རྩུབ་པོའི་གཞི་ནི། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཉོན་མོངས་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཀུན་སློང་ནི། ངག་རྩུབ་པོས་སྨྲ་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བདེན་མི་བདེན་གང་ཡང་རུང་བས་རིགས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

280

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སམ་ལུས་ཀྱི་སྐྱོན་ལས་”སྦྱར་1བའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་སམ་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་ལས་བརྩམས་ཏེ་མི་སྙན་པ་སྨྲ་བའོ། །མཐར་ཐུག་ནི། བསྡུ་བ་ལས། མཐའ་ནི་དེ་ལ་ངག་རྩུབ་པོ་སྨྲས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ལ་སྨྲས་པའི་ཡུལ་དེས་གོ་བ་དགོས་པར་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །
ངག་”ཀྱལ་2པའི་གཞི་ནི། ༼བ༽ དགོས་པའི་དོན་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་དོན་ནོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་བརྗོད་འདོད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་ནས་སྨྲ་བ་༼བ༽ ཙམ་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བའི་གོ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་གོ་བྱའི་ཡུལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ གསུང་འདི་ཡི་ནུས་པས་གོ་བྱའི་ཡུལ་དགོས་པ་རྣམས་ལ། འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྨྲ་བའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལའང་དེར་འདུ་ཤེས་པ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷས་སྦྱིན་ལ་སྨྲ་སྙམ་ནས། མཆོད་སྦྱིན་ལ་སྨྲས་ནའང་འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ཞེས་གསུངས། ཉོན་མོངས་ནི། གསུམ་པོ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི། མ་འབྲེལ་བའི་བྱུང་རྒྱལ་སྨྲ་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། ངག་”ཀྱལ་3པ་སྨྲ་བར་རྩོམ་པའོ། །མཐར་ཐུག་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་དབྱེ་བ་དོགས་གཅོད་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། ངག་ ”ཀྱལ་4སྨྲས་ཟིན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་འགྱེད་པའི་དང་། ཆོས་ལྟར་སྣང་གི་དང་། ཉམ་ཐག་གི་དང་། དགའ་མགུ་བར་གྱི་དེ། འདུ་འཛིའི་དེ། སྨྱོས་པ་ལྟ་བུའི་དེ། ལོག་འཚོའི་དེ་དང་བདུན་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གཞི་བདུན་དང་ལྡན་པ་སྟེ་འཐབ་མོ་དང་མཚང་འབྲུ་བ་དང་རྩོད་པ་དང་འགྱེད་པ་སྨྲ་བ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཆོས་ལྟར་སྣང་གི་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་སམ་བྲམ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྦྱོར་
2 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་
3 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་
4 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

281

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཟེའི་གསང་སྔགས་ལ་དགའ་བའི་བློས་ལུང་འབོགས་པ་དང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་སོགས་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། ཉམ་ཐག་པའི་སྨྲ་བ་སྨྲེ་སྔགས་ལྟ་བུ་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། བགད་པ་དང་”རྩེས་1པ་དང་དགའ་བར་བྱས་པ་དང་དགའ་མགུར་སྤྱད་པ་སྨྲ་བ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་དང་ཡུལ་དང་རྐུན་པོའི་གཏམ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་འཛིའི་གཏམ་སྨྲ་བ་དང་། ༼ང༽ དྲུག་པ་ནི། ར་རོ་བ་དང་སྨྱོས་པ་ལྟ་བུར་སྨྲ་བ་དང་། ༼ཇ༽ བདུན་པ་ནི།ལོག་པའི་འཚོ་བས་སྨྲ་བའོ། །འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པ་དང་དོན་དང་མི་ལྡན་པ་སྨྲ་བ་ནི་ཕྱི་མ་འབྲེལ་བ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྟོན་པ་དང་བཞད་གད་དང་གླུ་ལ་སོགས་པ་དང་ཟློས་གར་མཁན་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟ་བའི་དུས་ན་སྨྲ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ནི་ངག་གི་ཉེས་པ་དང་པོ་གསུམ་ངག་”ཀྱལ་2དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་སྔ་མ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །༼བ༽ དེས་ན་ངག་གི་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་ངག་ཀྱལ་ནི་ངག་ཀྱལ་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ནི་ངག་གི་དང་པོ་གསུམ་ཡང་ངག་ཀྱལ་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྣབ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི། གཞན་གྱི་ནོར་དང་ཡོ་བྱད་དོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། གཞི་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའོ། །ཉོན་མོངས་ནི། གསུམ་པོ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི། བདག་གིར་བྱ་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བསམས་པའི་དོན་དེ་ལ་རྩོལ་བ་བྱེད་པའོ། །མཐར་ཐུག་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་དང་། རྫོགས་ཚད་དང་། མ་རྫོགས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་བདག་གིར་བྱ་བར་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ནོར་ལ་སོགས་པ་དེ་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི།དེ་ལ་བརྣབ་སེམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་ལྔ་ཚང་དགོས་ཏེ། རང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལྷག་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྩེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

282

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པར་ཆགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་གསོག་པར་འདོད་པའི་བརྐམ་ཆགས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་གྱི་ནོར་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་ཅིང་རོ་མྱང་བར་བྱེད་པས་འཆུམས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་དག་གི་གང་ཡིན་པ་དེ་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་འཁུ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། བརྣབ་སེམས་དེས་ངོ་ཚ་བ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མི་ཤེས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། མ་རྫོགས་པའི་ཚད་དང་། སྦྱོར་བའི་དོགས་གཅོད་དང་། མ་རྫོགས་པའི་མཚན་གཞི་རྒྱས་བཤད་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། སེམས་དེ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན་བརྣབ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྫོགས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་དོགས་གཅོད་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་ག་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་སྦྱོར་བ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྒྱས་བཤད་ནི། ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་བརྣབ་སེམས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཀྱེ་མ་ཁྱིམ་གྱི་རྗེ་དཔོན་དེ་བདག་གི་བྲན་དུ་གྱུར་ཅིང་ཅི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་དང་། དེའི་བུ་དང་ཆུང་མ་སོགས་དང་ཟས་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ལའང་དེ་ལྟར་སེམས་པ་དང་། ཀྱེ་མ་བདག་༼བ༽ ངན་པ་དང་ཉུང་ངུ་རྙེད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་མེད་པར་བཟང་མང་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་གཉེར་མེད་པས་ཆོག་ཤེས་པའོ། །འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་དང་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ལ་སོགས་པར་གཞན་གྱིས་ཤེས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་དང་། བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་དེད་དཔོན་དང་འཁོར་རྣམ་བཞིས་བཀུར་སྟི་བྱས་པ་དང་ཟས་གོས་སོགས་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་དང་། ཀྱེ་མ་བདག་ཕྱི་མ་ལ་ལྷར་སྐྱེས་ནས་དེའི་འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་རྩེ་བ་དང་། དྲག་པོ་དང་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇིག་རྟེན་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དུ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་འདོད་པ་བསྐྱེད་

283

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔ་དང་། ཕ་མ་དང་བུ་དང་ཆུང་མ་དང་བྲན་ལ་སོགས་པ་དང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་འདོད་པ་བསྐྱེད་ན་ཡང་བརྣབ་སེམས་སོ། །
གནོད་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་ནི། ཚིག་རྩུབ་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །ཀུན་སློང་ནི། བརྡེག་པ་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་སྟེ། བསད་པ་དང་བཅིངས་པ་དང་གཞན་ནམ་རང་གི་ངང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་རྒུད་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་སོགས་སོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བསམ་པ་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་པའོ། །མཐར་ཐུག་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། རྫོགས་ཚད་དང་། མ་རྫོགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བརྡེག་པ་སོགས་བྱ་བར་ངེས་པའམ་ཐག་བཅད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡང་ལྔ་ཚང་ན་རྫོགས་ལ་མ་ཚང་ན་མི་རྫོགས་ཏེ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་མཚན་མར་འཛིན་པས་ཞེ་སྡང་གི་སེམས་དང་། གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པས་མི་བཟོད་པའི་སེམས་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་ཁོང་ཁྲོའི་རྒྱུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དྲན་པས་ཁོན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་དང་། བརྡེག་པ་དང་བསད་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་འཁུ་བའི་སེམས་དང་། གནོད་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ངོ་ཚ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ལས་འབྱུང་བ་མི་ཤེས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ཏེ་སེམས་ལྔ་དང་ལྡན་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། གནོད་སེམས་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ནི། འདི་ནི་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་སམ་བྱེད་པའོ་སྙམ་ནས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་སྙེད་སེམས་པ་དེ་སྙེད་ཐམས་ཅད་གནོད་སེམས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་གཉེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚེ་འདི་ལ་ཉམས་པར་སྨོན་པ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ངན་འགྲོར་སོང་ན་སྙམ་དུ་སྨོན་པ་ཡང་གནོད་སེམས་སོ། །
ལོག་པར་བལྟ་བའི་གཞི་ནི་ཡོད་པའི་དོན་ནོ། །༼ང༽ མི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་

284

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་ལོག་ལྟ་ལ་ཆད་ལྟས་ཁྱབ་པས། ཡོད་པའི་དོན་ལ་མེད་པར་བལྟ་བ་དགོས་སོ། །བསམ་པ་ལ་

གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དོན་ལ་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པའོ། །ཉོན་མོངས་ནི། གསུམ་པོ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི། སྐུར་བ་འདེབས་པར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བསམ་པ་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བརྩམས་པའོ། །དེ་ཡང་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང་བྱེད་པ་དང་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །རྒྱུ་ལ་སྐུར་པ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །བྱེད་པ་ལ་སྐུར་པ་ལ་གསུམ་ལས། ས་བོན་འདེབས་པ་དང་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་ལ་སྐུར་པ་ནི། ཕ་དང་མ་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །འགྲོ་འོང་གི་བྱེད་པ་ལ་སྐུར་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྔ་ཕྱི་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་བྱེད་པ་ལ་སྐུར་པ་ནི། སེམས་ཅན་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །༼ང༽ འདི་བྱང་སའི་གསུང་སོར་གཞག་བཀོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་བར་དོའི་སེམས་ཅན་ནོ། །ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །མཐར་ཐུག་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དོགས་གཅོད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐུར་པ་གདབ་པར་ངེས་པའོ། །༼བ༽ དྲང་སྲོང་རྐང་མིག་གིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་བྱས་ཞེས་གྲགས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡང་ལྔས་རྫོགས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་སེམས་དང་། སྡིག་པ་ལ་དགའ་བས་དྲག་ཤུལ་གྱི་སེམས་དང་། ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པས་ལོག་པར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་དང་། སྦྱིན་པ་དང་མཆོད་སྦྱིན་དང་སྦྱིན་སྲེག་དང་ལེགས་སྤྱད་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པས་རབ་ཏུ་ཉམས་པའི་སེམས་དང་། ལོག་ལྟ་དེས་ངོ་ཚ་བ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མི་ཤེས་པས་ཟིལ་གྱིས་

285

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནནོན་པའི་སེམས་ཏེ་ལྔ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ལྔ་མ་ཚང་ན་ནི་མི་རྫོགས་སོ། །༼བ༽ ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་ལྔ་ལྔ་ཚང་བར་དགོས་པར་གསུངས་པས་ཅུང་ཟད་འབྱུང་དཀའ་བའོ། །

༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ནི། ལོག་པར་ལྟ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདི་ཁོ་ན་ལ་ལོག་ལྟ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདིས་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་གཅོད་ཅིང་སྡིག་པ་ལ་འདོད་དགུར་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པས་ན་ལོག་ལྟ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལའང་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་ཚང་ཞིང་། དེ་ཡང་ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་བསམ་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་སྦྱོར་བ་ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་པ་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ལ་དེ་ལྟར་བྱར་མེད་པས་འདི་དང་འདི་བྱའོ་སྙམ་པའི་དང་པོའི་ཀུན་སློང་ནི་སེམས་པ་དེ་ལ་སླར་ཡང་བསམ་མནོ་བཏང་སྐྱོར་ཡང་ཡང་རྒྱག་པ་ལྟ་བུར་སྦྱོར་བར་བྱ་དགོས་སམ་གསུངས། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི།དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་དང་ཚིག་རྩུབ་དང་གནོད་སེམས་ནི་༼བ༽ དང་པོར་དུག་གསུམ་གྱིས་༼བ༽ ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་༼བ༽ རྫོགས་པའམ་མཐར་འབྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་། མ་བྱིན་ལེན་དང་ལོག་གཡེམ་དང་བརྣབ་སེམས་ནི་དུག་གསུམ་གྱིས་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ་འདོད་ཆགས་ཁོ་ནས་༼བ༽ རྫོགས་པའམ་མཐར་འབྱིན་ནོ། །བརྫུན་དང་ཕྲ་མ་དང་ཚིག་”ཀྱལ་1བ་༼བ༽ དང་པོར་ནི་རྩོམ་པ་དང་༼བ༽ མཇུག་རྫོགས་པའམ་མཐར་ཕྱིན་པ་གཉིས་ཀ་༼བ༽ འང་གསུམ་ཆར་གྱིས་བྱེད་ཅིང་། ལོག་ལྟ་ནི་༼བ༽ དང་པོར་དུག་གསུམ་གྱིས་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ་༼བ༽ མཐར་གཏི་མུག་ཁོ་ནས་༼བ༽ རྫོགས་ཤིང་མཐར་ཐུག་པར་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལས་དང་ལས་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ༼བ༽ བཅུ་པོ་དེ་དག་ལས་༼བ༽ ལུས་ངག་གི་ལས་འདི་དང་འདི་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་གི་དུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ནི་༼བ༽ རང་ཉིད་ལུས་ངག་གི་ལས་གཞན་བདུན་ལ་ཕར་འདི་

1 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

286

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་འདི་བྱའོ་སྙམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་པ་ཡིན་པས་ལས་ཡིན་ལ་༼བ༽ རང་ཉིད་ལ་ཀུན་སློང་གི་སེམས་པ་སྔ་མ་གཞན་འཇུག་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་མིན་ནོ། །ལུས་ངག་གི་བདུན་ནི། ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་༼བ༽ རང་ཉིད་ལ་ཀུན་སློང་གི་དུས་ཀྱི་སེམས་པ་༼བ༽ དེ་ཚུར་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་ནོ། །བརྣབ་སེམས་སོགས་༼བ༽ ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་༼བ༽ ཀུན་སློང་གི་སེམས་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་གྱི་ལས་ནི་མིན་ནོ། །༼༽ སྟེ་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྕི་ཡང་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུའི་ལྕི་ཡང་དང་། ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལྕི་བ་དང་། ཡང་བ་དང་། ལྷག་མ་དགུའི་ལྕི་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་

༼ཇ༽ བསམ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། གཉེན་
པོ་མེད་སོགས་དང་། ཞེན་པ་དང་། གཞིའི་ལྕི་བ་སྟེ་ལྔ་ལས། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་མཚོན་ན། བསམ་པས་ལྕི་བ་ནི། དུག་གསུམ་དྲག་པོས་བྱེད་པའོ། །སྦྱོར་བས་ལྕི་བ་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་བྱས་སམ་བྱེད་པའམ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགའ་ཞིང་རངས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་རང་ཡང་བྱེད་ལ་གཞན་དེ་འཛིན་དུ་འཇུག་ཅིང་དེའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་འདྲ་བ་མཐོང་ན་ཡིད་དགའ་བ་དང་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསམས་ཤིང་བསགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་པ་དང་། རྟག་ཏུ་དང་གུས་པར་བྱེད་ཅིང་ལན་རེ་ལ་ཡང་མང་དུ་གསོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་པས་གསོད་པ་དང་འཇིགས་པ་བསྐྱེད་ནས་བྱ་བ་མིན་པ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ། གསོད་པ་དང་ཞན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བཀྲེན་པ་དང་ཉམ་ཐག་པར་སྨྲ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་བར་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་བཞིན་དུ་གསོད་པའོ། །གཉེན་པོ་མེད་པ་ལས་ལྕི་བ་ནི། ༼བ༽ སྡིག་པ་ལ་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་མེད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གཉེན་པོ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་བསླབ་པ་འགའ་ཡང་མི་ལེན་

287

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནལ་ཟླ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་དང་བཅུ་བཞི་དང་བཅོ་ལྔ་ལ་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པ་དང་དུས་དུས་སུ་སྦྱིན་པ་དང་བསོད་ནམས་དང་མངོན་དུ་སྨྲ་བ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་ལྡང་བ་དང་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་དང་འདུད་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། དུས་དུས་སུ་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་འགྱོད་པ་ཤས་ཆེན་པོ་མི་འཐོབ་པ་དང་༼བ༽ ཁམས་གོང་འོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་བལྟ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་མགོ་གནོན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་ལམ་༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཡིད་ལ་བྱས་པའི་བདེན་པའི་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་མི་རེག་པ་༼བ༽ སྟེ་དེ་དག་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་མེད་པའོ། །ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་ལྕི་བ་ནི། ༼བ༽ ཕྱུགས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་༼བ༽ ཆོས་སུ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དག་གི་ལྟ་བ་༼བ༽ ངན་པ་ལ་བརྟེན་པས་ཆོས་འདོད་ནས་གསོད་པ་དང་༼བ༽ བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཤ་ཟ་བར་འདོད་ནས་ཕྱུགས་རྣམས་ནི་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོས་༼བ༽ ལྷ་མིའི་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་རྒྱུར་སྤྲུལ་པས་ན་བསད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ་༼བ༽ ཞེས་སྨྲ་བ་བདེན་སྙམ་པ་༼བ༽ ལྟ་བུ་སོགས་ལོག་ལྟ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ཏེ་༼བ༽ ཆོས་སུ་འགྱུར་སྙམ་ནས་གསོད་པ་༼བ༽ སོགས་ལྕི་བའོ། །གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། དུད་འགྲོ་བོང་ཆེན་པོ་དང་མིའམ་མིར་ཆགས་པ་དང་ཕ་མ་དང་ཕུ་ནུ་དང་བླ་མ་
ལྟ་བུ་དང་ཡིད་གཅུགས་པ་དང་སློབ་པ་དང་བྱང་སེམས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་གསོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཀྲོངས་མི་ནུས་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པའོ། །༼བ༽ འདི་ལྟར་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་”ཀྱིས་1ཁྲག་”ཕྱུང་2བའི་མཚམས་མེད་འབྱུང་བའི་ངན་སེམས་ལ་དོན་ལ་བཀྲོངས་མི་ནུས་ཀྱང་

བློ་ངོར་གསོད་སེམས་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ལྔ་པོ་དེ་

1 ཀྱི་ ཀྱིས་
2 བྱུང་ ཕྱུང་

288

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལས་ལྡོག་པ་ནི་སྲོག་གཅོད་པ་ཡང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལྷག་མ་དགུའི་ལྕི་ཡང་དང་། ཞར་ལ་བྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ལྕི་བ་དྲུག་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་ལྕི་ཡང་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྕི་བ་དགུ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷག་མ་དགུ་ཡང་གཞི་མ་གཏོགས་པ་སྲོག་གཅོད་པ་ལྟར་ལྕི་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། མ་བྱིན་ལེན་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། ༼བ༽ དངོས་པོ་མང་པོ་དང་བཟང་པོ་དང་། ༼བ༽ ཡུལ་རང་ལ་ཡིད་བརྟན་པ་ལ་འཁུ་ཞིང་འཕྲོག་པ་དང་དམན་པ་དང་བཀྲེན་པ་དང་ཕྱི་༼བ༽ ནང་གཉིས་ཀའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་༼བ༽ ཁྱད་པར་ཆོས་འདི་༼བ༽ ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་འཕྲོག་པ་དང་གོང་དུ་༼བ༽ སྟེ་བྲང་དུ་ཆུད་པ་འཕྲོག་པ་དང་སློབ་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྫས་འཕྲོག་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། ལོག་གཡེམ་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། འཇུག་པར་བྱ་བ་མིན་པ་མའམ་དེ་དང་འབྲེལ་པའམ་སྐྱེས་པ་ཡིད་གཅུགས་པའི་ཆུང་མའམ་དགེ་སློང་མ་དང་དགེ་སློབ་མ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་ལ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་མིན་པ་ཁར་འཇུག་པ་དང་། དུས་མིན་པ་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པའམ་སྦྲུམ་མ་ཟླ་བ་ཚང་བའམ་ནད་པ་དང་། གནས་མིན་པ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཉེ་འཁོར་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བར་ཉལ་པོ་བྱེད་པའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། བརྫུན་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། ༼བ༽ ཀུན་སློང་གཞན་འདྲིད་ཅིང་བསླུ་བར་འདོད་པས་དོན་མང་པོས་བརྫུན་སྨྲ་བ་དང་༼བ༽ ཡུལ་ཕ་མ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དང་བཟང་པོ་དང་མཛའ་བོ་ལ་སྨྲ་བ་དང་༼བ༽ བྱེད་ལས་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་གསུམ་ལྕི་བ་བསྐྱེད་པ་སྨྲ་བའོ། །དགེ་འདུན་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་བརྫུན་སྨྲ་བ་ནི་

༼བ༽ ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ནང་ནས་ལྕི་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། ཕྲ་མ་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བཤེས་པ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕ་མ་དང་བུའམ་དགེ་འདུན་འབྱེད་པ་དང་༼བ༽ བྱེད་

289

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནལས་ལུས་ཀྱི་གསུམ་ལྕི་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྲ་མའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ནི་ཚིག་རྩུབ་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། ༼བ༽ ཡུལ་ཕ་མ་ལ་སོགས་དང་བླ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སྨྲ་བ་དང་༼བ༽ དོན་ཡང་དག་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་མིན་༼བ༽ པ་ལས་བརྩམས་པའི་བརྫུན་གྱིས་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་གཤེ་བ་དང་སྤྱོ་བ་དང་བརྒྱད་བཀག་༼བ༽ སྟེ་བརྙས་ཐབས་སྨྲ་བའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ནི། ངག་ ”ཀྱལ་1པ་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སོགས་གསུམ་གྱི་ངག་”ཀྱལ་2གྱི་ལྕི་ཡང་ནི་སྔར་༼བ༽ དེ་གསུམ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་བཞིན་ནོ། །འཐབ་མོ་དང་མཚང་འབྲུ་བ་དང་རྩོད་པ་དང་འགྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚིག་”ཀྱལ་3པ་དང་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀློག་པ་སོགས་དང་ཕ་མ་དང་ཉེ་དུ་དང་བླ་མ་ལྟ་བུ་ལ་བསྟིང་”བསླད4་༼བ༽ དེ་ཚོད་བལྟ་བ་དང་ཅོ་འདྲི་བ་དང་ཚིག་གི་ལམ་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་དང་མི་གཤའ་བ་༼བ༽ སྟེ་མི་རིགས་པར་བརྗོད་པའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བརྣབ་སེམས་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། དགེ་འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་དཀོར་ལ་འདོད་པ་དང་༼བ༽ རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱི་རློམ་པས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་མཁས་པ་རྣམས་ལས། ཤེས་ཀྱི་ཁེ་དང་བཀུར་སྟི་འདོད་པ་༼བ༽ ལྕི་བའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་གནོད་སེམས་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། ཕ་མ་དང་ཉེ་དུ་དང་བླ་མ་དང་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་བཀྲེན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་བ་དག་དང་ཉེས་པ་བྱེད་པ་དག་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཤགས་པ་བྱེད་པ་ལ་མནར་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ལོག་པར་ལྟ་བ་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི།

1 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་
3 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་
4 ལམ་རིམ་དུ། སླད་

290

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཞུགས་པ་སྟེ་དེ་ནི་ལོག་ལྟ་གཞན་”བས1་ཀྱང་ལྕི་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཡང་དག་པར་སོང་བ་དང་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དག་མེད་ཅེས་ལྟ་བ་ཡང་ངོ་༼བ༽ ལྕིའོ། །དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་ཡང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སའི་དངོས་གཞིར་བཤད་ཚུལ་ནི་སའི་དངོས་གཞི་ལས་ནི་ལྕི་བའི་ཚུལ་དྲུག་གསུངས་ཏེ།༼བ༽ འདི་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བར་མངོན་ནོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི། དུག་གསུམ་མམ་དེ་གསུམ་མེད་པ་དྲག་པོས་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བའོ། །གོམས་པ་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་གོམས་ལན་གྲངས་མང་དུ་བྱས་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི། ལུས་ངག་གི་བདུན་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་ལྕི་ཞིང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལྕི་བའོ། །གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་བླ་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་པའོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ནི། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་དགེ་བའི་ལས་བླངས་ཏེ་འདུག་ལ་དགེ་བ་ནི་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་བྱེད་པའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ནི། མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་སྤངས་ཏེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་དགེ་བའི་ལས་སྤྱོད་པའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་”བཤེས་2སྤྲིངས་ཀྱིས་”ལྔར་3བཤད་པ་ནི། ༡4བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ༣༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་འདི་སྔར་གྱི་གོམས་པ་དང་གནད་གཅིག་ ༢རྟག་༼བ༽ ཏུ་བྱེད་པ་ ༤དང་

1 པས་ བས་

2 ཤེས་ བཤེས་་
3 སྔར་ ལྔར་

4 *འདིའི་ཨང་རྣམས་དཔེ་གཉིས་ཀར་ཆད་འཁྲུགས་བྱུང་འདུག་པ་མཉམ་བསྡུར་ཀྱིས་བཅོས།

291

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནམངོན་པར་ ༦༼བ༽ འདི་སྔར་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་གནད་གཅིག་ ༥ཞེན་༼བ༽ པ་དྲག་པོ་བྱེད་པ་ ༧དང་༼བ༽ དགེ་སྡིག་རང་རང་གི་གཉེན་པོ་མེད་༼བ༽ པས་ཁ་ཡན་ལྟ་བུ། །འདི་སྔར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་སོགས་དང་གནད་གཅིག་ཡོན་ཏན་༼བ༽ གྱི་གཞི་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ལྟ་བུ་དང་ཕན་འདོགས་གཙོ་ལྡན་༼བ༽ གྱི་གཞི་༼བ༽ ཕ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ་ལྔ་པོ་དེ་ལ་༼བ༽ བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ལས། །དགེ་༼བ༽ བ་དང་མི་དགེ་༼བ༽ བ་གང་ཡིན་ཀྱང་ལྔ་ཚན་གཉིས་པོ་དེ་འབྲས་བུ་ངེས་པ་དང་མང་པོར་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་༼བ༽ པ་ལྔ་༼བ༽ པོ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། །༼བ༽ ལྔ་ཚན་གཉིས་པོ་དེ་ལས་༼བ༽ ཏེ་དེའི་ནང་ནས་དགེ་བ་༼བ༽ ལྔ་པོ་སྤྱོད་༼བ༽ པ་ལ་བརྩོན་པར་གྱིས་༼བ༽ ཤིག །ཞེས་1གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དཀོན་མཆོག་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་གཞི་དང་ཕ་མ་ལ་སོགས་པ་ཕན་འདོགས་པའི་གཞི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་ལྔའོ། །
གཉིས་པ་ཞར་ལ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་༼ཇ༽ ཞིང་དང་རྟེན་དང་དངོས་དང་བསམ་པ་བཞི་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་༼ག༽ལ་དཀོན་མཆོག་གི་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཞིང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།༼ཀ༽ཞིང་གི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་༼ཁ༽༼ང༽ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བླ་མ་དང་བླ་མ་དང་འདྲ་བ་དང་ཕ་མ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདི་དག་ལ་ནི་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་མེད་ཅིང་ཕན་གནོད་ཆུང་ངུ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་བསོད་ནམས་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དག་ལས་ནི་ཆུང་ངུ་ཞིག་བླངས་ན་ཡང་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་རིས་སུ་མཐུན་པར་སླར་ཕུལ་ན་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱི་ནི་དག་པར་འགྱུར་ལ། དགེ་འདུན་གྱི་བརྐུས་པ་ནི། ༼བ༽

1 ཅེས་ ཞེས་

292

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དགེ་འདུན་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སོ་སྐྱེ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་བཞི་ཡན་ཆད་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་དགེ་སློང་བཞིར་མ་ཚང་བའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཞུགས་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱང་དགེ་འདུན་དུ་གཏོགས་ཤིང་། གཙོ་བོ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སོ། །ཚོར་བ་མ་མྱོང་བར་དག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཞིང་ལྕི་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་ཞིག་ན་ནི་དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྟུང་ལ། གལ་ཏེ་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་མ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ནང་གི་བར་མནར་མེད་པའི་འཁོར་མུན་ནག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དགེ་འདུན་གྱི་ཞིང་ནི། ཁྱད་པར་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་རྫས་འདབ་མའམ་མེ་ཏོག་གམ་འབྲས་བུ་ཙམ་ཞིག་ཚུལ་འཆལ་གྱིས་སྤྱད་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། བརྒྱ་ལ་ཡུན་རིང་པོ་”ནས་1ཐར་ཡང་འབྲོག་དགོན་པ་༼བ༽ གྲོང་ལས་རྒྱང་གྲགས་སུ་འཕགས་པའི་ལུང་པ་ཆུ་མེད་རླུང་འཕྱོ་བ་མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་ལྟ་བུ་སྟེ་རོ་”བསྐམ་2དུ་དུད་འགྲོ་རྐང་ལག་མེད་པ་དང་ཡི་དྭགས་ལོང་བ་རྐང་ལག་མེད་པར་སྐྱེ་ཏེ། ལོ་མང་པོར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བར་ཉི་མའི་སྙིང་པོ་ལས་གསུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་དགེ་འདུན་དང་དགེ་སློང་ལ་བསྔོས་པ་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཡང་རང་གིས་སྤྱོད་པ་དང་ཁྱིམ་པ་ལ་སྟེར་བ་དང་ཁྱིམ་པས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཤིང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། སྤུ་གྲི་རྣོན་པོ་དག་གིས་སུ། །རང་གི་ཡན་ལག་གཏུབས་པ་བླའི། །དགེ་འདུན་དག་ལ་བསྔོས་ཟིན་པ། །ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་མི་བྱ། །མེ་ལྕེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་ཡི། །ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་ཟོས་པ་བླའི། །དགེ་འདུན་དག་ལས་གང་དེ་ནི། །དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ལོངས་མི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ན་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྐམ་

293

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

”སྤྱད1། །ལྷུན་པོ་དང་ནི་འདྲ་བའི་མེ། །བླང་བ་བྱས་ཏེ་ཟོས་པ་བླའི། །ཁྱིམ་པར་གྱུར་པས་དགེ་འདུན་གྱི། །ལོངས་སྤྱོད་པར་ནི་མི་བྱའོ། །༼ཁ༽༼བ༽ ཡན་ལག་དྲུག་ཐམས་ཅད་༼བ༽ སོ་སོར་བྲལ་ཞིང་ནང་ཁྲོལ་རྣམས་དབྱུང་བ་བྱས་པ་དང་། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་གྱུར།༼ཀ༽གསལ་ཤིང་༼བ༽ གི་སྟེང་དུ་བཏེག་༼ག༽པ་བླའི་༼བ༽ “སྟེ་2རུང་གི །ཁྱིམ་པར་གྱུར་པས་དགེ་འདུན་གྱི་༼བ༽ རྫས། །ལོངས་སྤྱད་པར་ནི་མི་བྱའོ། །མེ་མདག་དག་གིས་གང་བ་ཡི། །གནས་ཁང་དེར་ནི་ཞུགས་པ་བླའི། །ཁྱིམ་པས་དགེ་འདུན་གནས་ཁང་དུ། །མཚན་མོ་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ནི་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་ཟག་ནི་དགེ་མི་དགེའི་ཞིང་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས། འགའ་ཞིག་ཁྲོས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བཙོན་ར་མུན་གནག་ཏུ་བཅུག་པ་བས་ཁྲོས་ཏེ་བྱང་སེམས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཏེ་འདུག་ནས་མ་རུངས་པ་འདི་མི་བལྟ་བའོ། །ཞེས་ཟེར་ན་སྡིག་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་”འཕྲོགས་3པ་བས་བྱང་སེམས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་སྨད་ན་སྔར་ལྟར་དང་། མཆོད་རྟེན་”གང་གཱའི་4ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་བཤིག་པ་དང་བསྲེགས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་༼བ༽ བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་ཚོགས་སྦྱོར་བས་བདག་གཞན་མཉམ་པར་མོས་པ་ཙམ་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པ་དངོས་ནི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཡན་ལའོ། །གནོད་སེམས་དང་ཁོང་ཁྲོ་བསྐྱེད་ཅིང་མི་སྙན་པ་སྨྲས་ན་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྤྱོད་
2 ཏེ་ སྟེ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཕྲོགས་
4 ལམ་རིམ་དུ། གངྒཱའི་

294

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྔར་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། ༼བ༽ རང་ཅག་གིས་བསྲུང་སྡོམ་དང་ཁ་ཏོན་བྲུད་བྲུད་བྱས་ཀྱང་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་རང་ཙམ་ཞིག་ཤོར་ན་ངོ་ལོན་མེད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་མ་གུས་པ་སྤོང་བ་མེད་ན། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གསུངས་སོ། །ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་གྱི་མིག་ཕྱུང་བ་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་མིག་སླར་བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་སྔ་མ་རྣམས་བཙོན་ར་ནས་བཏོན་ཏེ་འཁོར་བསྒྱུར་རམ་ཚངས་པའི་བདེ་བ་ལ་བཀོད་པ་བས། རིམ་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དང་བས་བལྟ་བ་དང་དང་བས་བལྟ་འདོད་ཅིང་དེའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་ན་བསོད་ནམས་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྲོག་”གཅོད་1དམ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཕྲོགས་པ་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐ་ན་དུད་འགྲོ་ལ་ཟན་ཆངས་གཅིག་སྦྱིན་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་ཆད་བྱས་ན་སྡིག་པ་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས། གནས་འདི་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་༼ཇ༽ ལ་མཁས་བླུན་གྱི་ཆེ་ཆུང་དང་། སྡོམ་ལྡན་གྱི་ཆེ་ཆུང་དང་། ཚུལ་འཆལ་གྱི་སྡིག་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ་ཚུལ་བཞི། དང་པོ་ནི། ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ཆུང་ཡང་ཆུའི་གཏིང་དུ་འབྱིང་ལ། དེ་ཉིད་སྣོད་དུ་བྱས་པ་ནི་ཆེ་ཡང་སྟེང་དུ་འཕྱོ་”བ་2བཞིན་དུ། མི་མཁས་པ་དང་མཁས་པས་བྱས་པའི་སྡིག་པ་ཡང་ལྕི་བ་དང་ཡང་བར་གསུངས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདས་ཆེན་ལས། གཏི་མུག་ཅན་༼བ༽ མི་མཁས་པས་སྡིག་པ་བྱས་པ་ནི་དཔེར་ན་སྦྲང་བུ་ངར་སྣབས་ལ་འབྱར་བ་འབྱུང་༼བ༽ བའམ་ཐོན་
1 ལམ་རིམ་དུ། བཅད་
2 *-བ་

295

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔར་མི་ནུས་པ་དང་འདྲ་བར། ཉེས་པ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་༼བ༽ བའམ་བཤགས་པར་ཡང་མི་ནུས་ཤིང་༼བ༽ ཉེས་པ་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་སེམས་མེད་པས་༼བ༽ དེའི་གཉེན་པོ་དགེ་བ་༼བ༽ གང་ཡང་གསར་དུ་སྤྱོད་མི་ནུས་ལ། སྐྱོན་༼བ༽ སྦེད་ཅིང་གསང་སྟེ་བཅབས་པས་སྔར་གྱི་དགེ་བ་དག་ཡོད་ཀྱང་སྡིག་པས་སྨེ་བ་༼བ༽ སྟེ་གཙོག་པོར་བྱས་པས་ན། ད་ལྟ་༼བ༽ ཚེ་འདི་ལ་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་༼བ༽ ཆུང་ངུ་མྱོང་བའི་རྒྱུ་ཡང་༼བ༽ ཆེན་པོར་བསྒྱུར་ཏེ་༼བ༽ ཕྱི་མར་དམྱལ་བ༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་༼བ༽ མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ ཡང་དཔེར་ན་ཆུ་༼བ༽ ཕོར་གང་ཙམ་གྱི་ཉུང་ངུར་ལན་ཚྭ་ཕུལ་གང་བཏབ་ན་བཏུང་བར་དཀའ་བ་བཞིན་ནམ། ༼བ༽ མི་སྟོབས་ཆུང་གིས་གཞན་གྱི་༼བ༽ གསེར་དོང་ཚེ་གཅིག་༼བ༽ སྟེ་ཞོ་གང་ཙམ་གྱི་བུ་ལོན་གཞན་ལས་ ”ཆགས1་པ་༼བ༽ མྱུར་བོར་འཇལ་མི་ཕོད་༼བ༽ པ་སྟེ་མི་ནུས་པས་༼བ༽ སྐྱེད་འཕེལ་ཏེ་འཁོར་ཐབས་མེད་པར་གྱུར་པ་དེས་བཅིངས་དྲགས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་མི་
མཁས་པས་སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་བྱས་ཀྱང་མི་བཤགས་ཤིང་སྐྱེད་འཕེལ་ནས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་མཁས་པས་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ཀྱང་མྱུར་དུ་བཤགས་སྡོམ་སོགས་བྱེད་ཅིང་གཉེན་པོ་བསྟེན་པས་ཡང་བར་འགྱུར་བའོ། །ཡང་༼བ༽ རྒྱུ་རྣམ་པ་ལྔས་ད་ལྟར་གྱི་༼བ༽ ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་བའང་༼བ༽ འགྱུར་ནས་དམྱལ་༼བ༽ བའི་སྐྱེ་བར་སྨིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་ཅན་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆུང་བ་དང་སྡིག་པའི་ལས་ལྕི་བ་དང་འགྱོད་ཚངས་མ་བྱས་པ་དང་ཐོག་མར་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྔ་མ་ལ་འགྱོད་པ་དང་ཕྱི་མ་སྡོམ་པ་དང་སྡིག་པ་མི་གསང་ཞིང་དེའི་གཉེན་པོ་དགེ་བ་བྱེད་པའི་མཁས་པ་ལ་ཡང་བར་གསུངས་ཀྱི། དེ་དག་མི་བྱེད་པར་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པའི་མཁས་པར་རློམ་པ་ལ་ནི་ལྕི་བ་ཡིན་ནོ། །༼ང༽ སྤྱིར་མདོ་ལས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་

1 * ཆག་ཡིན་སྙམ།

296

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འདིར་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྲུབ་ཟིན་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་སྔགས་སོགས་ལས་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱིས་བདེ་བ་ལ་སྤྱོད་བཞིན་པ་ཡང་རྣམ་སྨིན་འཕྲོ་གཅོད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཚེ་འདིར་འཕངས་ཟིན་གྱི་རྣམ་སྨིན་བསྒྱུར་སྲིད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་དམིགས་བསལ་ཡིན་ཟེར་དགོས་སམ་གསུངས་ཤིང་འདིའི་དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འབྱུང་ངོ་། །འདི་དག་ནི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་མཁས་རྨོངས་ཀྱི་དབང་གིས་ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། འོག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོའི་མདོ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ཚར་གཅོད་པའི་མདོ་དང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ལྕགས་གོང་མེ་ལྕེ་འབར་བ་དག །ཅེས་སོགས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རབ་བྱུང་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་དགོས་གསུང་།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་ཏེ་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་དང་ལྡན་པ་རེ་རེས་ཀྱང་མར་མེའི་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ཙམ་ལ་སྙིང་པོ་རི་རབ་ཙམ་གྱི་མར་མེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་ལས། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་ནས་བྱུང་བས་མར་མེའི་སྙིང་པོ་འབྲུ་མར་གྱིས་བསྐུས་པ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་འཛིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་པར་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཞིང་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང་དངོས་པོ་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་༼བ༽ བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་གྱི་སྟོབས་སུ་གསལ་ལོ། །འདིའི་རིགས་པས་སྡོམ་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་ལ་ཡང་གཅིག་ལྡན་དང་གཉིས་ལྡན་དང་གསུམ་ལྡན་གྱི་རྟེན་གྱིས་ལམ་བསྒོམ་པ་ཡང་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ས་ཆོད་ཆེ་བར་གསལ་ཞིང་། ཁྱིམ་པ་ལྟ་བུས་སྦྱིན་གཏོང་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་བསྙེན་གནས་འདྲ་བའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ངང་ནས་བྱེད་པ་དང་། སྡོམ་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་གཉིས་དགེ་རྩ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་

297

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསལ་ལོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ཚར་གཅོད་པའི་མདོ་ལས། མི་དགེ་བཅུ་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་རྒྱུན་དུ་བར་ཆད་མེད་པར་ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་སྡིག་བསགས་པ་ལས། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་རལ་བས་དྲང་སྲོང་གི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཡོགས་ནས་དད་པས་བྱིན་པ་ལ་ཞག་གཅིག་ལོངས་སྤྱད་ན་མི་དགེ་བ་ཆེས་མང་བར་གསུངས་པ་ཡང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེ་བའོ། །༼བ༽ ཕྱི་མ་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པར་འགྱུར་བ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་དེ་མིན་པའོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ལྕགས་གོང་མེ་ལྕེ་འབར་བ་དག །ཟོས་པར་གྱུར་པ་མཆོག་ཡིན་གྱི། །ཚུལ་འཆལ་ཡང་དག་མི་སྡོམ་པས། །ཡུལ་འཁོར་བསོད་སྙོམས་ཟ་བ་མིན། །ཞེས་ཚུལ་འཆལ་དང་བསླབ་པ་ལས་ལྷོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ནས། ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པའི་གམ་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྡིག་པ་བྲུད་བྲུད་ཡིན་གསུང་སྟེ་མད་པར་སྣང་ངོ་། །༼བ༽ ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། ཆོས་སྤོང་ལྟ་བུ་ལ་མི་བྱེད་པར། རབ་བྱུང་གིས་བྱས་པའི་སྡིག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཁྱིམ་པས་མི་དགེ་བཅུ་ག་ལ་སྤྱད་པ་ལས་རབ་བྱུང་གིས་ཆབ་མ་བླངས་པ་ཙམ་ལྕི་གསུངས།
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་དང་མཆོད་པ་ལས་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་སྟེ། དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་ལུས་གཏོང་བ་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་མཆོག་དང་། མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབས་པ་མཆོག་གོ །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་༼ཇ༽ ལ་ཡང་དེ་ཤུགས་དྲག་ཞན་རྒྱུན་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ལྷག་པར་ཆེ་བ་

298

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོ་ལས། ༼བ༽ རྟེན་བྱང་སེམས་མིན་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སོ་སོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་རི་རབ་ཙམ་བྱེད་ལ་དེ་དག་ལ་ཡང་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་སྙེད་དུ་༼བ༽ རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་བསྟི་སྟང་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟི་སྟང་བྱེད་པ་”ལས་1༼བ༽ རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བས་མེ་ཏོག་གཅིག་ཙམ་དོར་བ་བསོད་ནམས་མང་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཐོབ་བྱ་མཆོག་དམན་ལ་དམིགས་པ་དང་རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་དང་དེ་ཡང་ཤུགས་དྲག་ཞན་དང་རྒྱུན་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ དེས་ན་རང་ཅག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཆོད་པ་སོགས་བྱའོ་ཞེས་

གསུངས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་པ་དང་རྒྱུན་རིང་བ་སྟོབས་ཆེ་ལ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བསྐལ་བ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་། །ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱལ་སྲས་ལ་ཁྲོ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྕི་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ༼བ༽ ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་ཀྱང་གནོད་སེམས་བྱས་ན་ནི། །༼བ༽ དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་ཐོས་པ་༼བ༽ མང་བས་སྐྱོབ་མི་ནུས། །༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་༼བ༽ པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མི་སྐྱོབ་དགོན་གནས་༼བ༽ སུ་གནས་པས་སྐྱོབ་མི་ནུས། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་སྦྱིན་༼བ༽

1 དང་ *ལས་

299

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔ་གཏོང་ཕོད་ཅན་ཡིན་པས་མི་སྐྱོབ་སངས་རྒྱས་མཆོད་༼བ༽ མཁན་ཡིན་པས་༼བ༽ ཀྱང་སྐྱོབ་པ་མིན། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སེམས་ཅན་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྲས་༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་བདག་༼བ༽ དེ་ལ། །གལ་ཏེ་ངན་སེམས་༼བ༽ ཏེ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་༼བ༽ ན་དེ། །ངན་སེམས་༼བ༽ སྐད་ཅིག་མ་ཇི་ཙམ་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་༼བ༽ ཏེ་དེ་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་ནི། །དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་སོ། །༼བ༽ མཛོད་ལས། སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་(

༼བ༽ རྣམ་སྨིན་) དང་བསད་ཕྱིར་(

༼བ༽
རྒྱུ་མཐུན་) དང་། །གཟི་བྱིན་མེད་ཕྱིར་(

༼བ༽ བདག་འབྲས་) འབྲས་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་འབྱུང་ཟེར།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ལ་”༼ཇ༽ 1རྣམ་སྨིན་གྱི་དེ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་དེ། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ལས་ལམ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་
གཞི་དུག་གསུམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པས་གསུམ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་སོགས་ཆེན་པོ་བཅུ་པོ་རེ་རེས་དམྱལ་བ་”དང་2། འབྲིང་བཅུ་པོ་རེ་རེས་ཡི་དྭགས་དང་། ཆུང་ངུ་བཅུ་པོ་རེ་རེས་དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བར་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་ལ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྡོག་སྟེ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ངན་འགྲོ་ནས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་རིམ་པ་ལྟར་༼བ༽ སྲོག་གཅོད་ཀྱིས་ཚེ་ཐུང་བ་དང་༼བ༽ མ་བྱིན་ལེན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་དང་༼བ༽ འདོད་ལོག་གིས་ཆུང་མ་མ་བསྲུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་།༼བ༽ རྫུན་གྱིས། སྐུར་པ་མང་བ་དང་༼བ༽ ཕྲ་མས་མཛའ་བོ་དང་འབྱེ་བ་དང་༼བ༽ ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ་དང་༼བ༽ ངག་ཀྱལ་པས་གཞན་གྱིས་ཚིག་མི་ཉན་པ་དང་། ༼བ༽ བརྣབ་སེམས་ཆགས་༼བ༽ གནོད་སེམས་སྡང་༼བ༽ ལོག་ལྟ་རྨོངས་གསུམ་ཤས་ཆེ་བའོ། །བདེན་པ་པོའི་
1 ༼ང༽ * ༼ཇ༽
2 * ལམ་རིམ་དུ་དང་སྒྲ་མེད་པས་མཆན་དཀྱུས་སུ་ཤོར་བར་སྙམ།

300

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལེའུ་དང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་ནི་དེ་རེ་རེ་ལ་འབྲས་བུ་གཉིས་གཉིས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་ཚེ་ཐུང་ལ་ནད་མང་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་གཡོག་འཁོར་མི་བསྲུན་པའམ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་ལ་ཆུང་མ་འགྲན་ཟླ་དང་བཅས་པ་དང་། སྐུར་པ་མང་ཞིང་གཞན་གྱིས་བསླུ་བ་དང་འཁོར་མི་འདུམ་ཞིང་ངན་པ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཐོས་ཤིང་འཐབ་མོའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་ཚིག་མི་བཙུན་པའམ་ཚིག་བཟུང་མི་འོས་ཤིང་མ་ངེས་པའི་སྤོབས་པར་འགྱུར་བ་དང་། འདོད་པ་ཆེ་ཞིང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཚོལ་བའམ་ཕན་པ་མི་ཚོལ་བ་དང་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའམ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་ལྟ་བ་ངན་ཞིང་གཡོ་སྒྱུ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་སྲོག་གཅོད་སོགས་དེ་དག་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་སྔ་མ་རྣམས་མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་བཞེད་དོ། །༼བ༽ འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་པ་ཅ་ལེ་ཅོ་ལེ་མགོ་རྨོངས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། ངག་གི་འདི་རྣམས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལའང་ཤིན་ཏུ་ངག་མི་བཙུན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འཕགས་པའི་མི་སྨྲ་བ་ཉིད་དང་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བྱ་ཡི། བུད་མེད་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་མི་བྱའོ། །ཞེས་སུམ་བརྒྱ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུའམ་དབང་གི་འབྲས་བུ་ནི། སྲོག་བཅད་པ་ལས་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐུ་ཆུང་བ་དང་༼བ༽ ཉམ་ཆུང་བའི་བསྙེམས་པ་དང་ནུས་པ་དང་སྟོབས་ཆུང་བ་དང་འཇུ་དཀའ་ཞིང་ནད་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་ཕལ་ཆེར་ཚེ་མ་ཟད་པར་ཡང་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་༼བ༽ བདག་འབྲས་ནི། འབྲས་བུ་ཉུང་བ་དང་འབྲས་བུ་མི་

301

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགྲུང་བ་དང་འབྲས་བུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་ལོང་བ་དང་ཐན་པ་ཆེས་པ་དང་ཆར་ཆེས་པ་དང་འབྲས་བུ་”བསྐམས་1པ་དང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལོག་གཡེམ་གྱི་ནི། བཤང་གཅི་དང་འདམ་རྫབ་དང་ལྗན་ལྗིན་དང་མི་གཙང་བ་དང་དྲི་ང་བ་མང་བ་དང་ཉམ་ང་བ་དང་ཉམས་མི་དགའ་བའོ། །བརྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ནི། ཞིང་ལས་དང་གྲུ་སྤྱོད་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་༼བ༽ ཅེས་པ་ནི་ཞིང་ལྟ་བུ་ལ་བདག་པོ་སྔ་མའི་ཚེ་སྟོན་ཐོག་བཟང་པོ་འོང་བ་ལ། བདག་པོ་བརྗེས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་རིང་ལ་མི་འོང་བ་དང་། གྲུ་བོ་ལྟ་བུ་ཡང་དང་པོར་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་འགྲུལ་མང་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྙེད་པ་མང་པོ་འོང་བ་ལ། ཕྱིས་བདག་པོ་གཞན་གཅིག་ལ་གྲུ་བོ་དེའི་བདག་པོ་བྱུང་ན་སྔར་གྱི་དེ་འདྲ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ནི། བདག་པོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསགས་

པའི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐུན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཕལ་ཆེར་”བསླུ2་བ་དང་འཇིགས་པ་དང་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་རྒྱུ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྲ་མའི་ནི། ས་ཕྱོགས་འབར་འབུར་དང་ལྕང་ལྕོང་དང་མཐོ་དམའ་དང་བགྲོད་དཀའ་བ་དང་འཇིགས་པ་དང་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་རྒྱུ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། ངག་རྩུབ་པོའི་ནི། ས་ཕྱོགས་སྡོང་དུམ་དང་ཚེར་མ་དང་རྡོ་དང་གསེག་མ་དང་གྱོ་མོ་མང་བ་དང་རྩུབ་པ་དང་མདངས་མི་སྣུམ་པ་དང་འབབ་ཆུ་དང་མཚོ་དང་ལྟེང་ཀ་མེད་པ་དང་སྐམ་ས་དང་ཚྭ་”སྒོ་3༼བ༽ སྟེ་བ་ཚྭ་ཅན་དང་དགོན་དུང་སྟེ་༼བ༽ གྲོག་པོ་ཕུ་རྡུགས་དང་ཐ་ཆད་དང་༼བ༽ གཡང་ཁ་དང་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ས་གཞི་དང་འཇིགས་པའི་རྒྱུ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཚིག་ ”ཀྱལ་4བའི་ནི། འབྲས་བུའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བུ་མི་འཆགས་པ་དང་དུས་མིན་པར་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྐམས་
2 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་
3 ལམ་རིམ་དུ། རྒོ་
4 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

302

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡང་འབྲས་བུ་འཆགས་པ་དང་དུས་སུ་མི་འཆགས་པ་དང་མ་སྨིན་པ་སྨིན་པར་སྣང་བ་དང་རྩ་བ་མི་བརྟན་པ་དང་རིང་དུ་མི་གནས་པ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བའམ་ནགས་ཚལ་ལམ་རྫིང་བུ་ཉམས་དགའ་བ་མི་མང་བ་དང་འཇིགས་པའི་རྒྱུ་མང་”པོ་1དང་ལྡན་པ་དང་། བརྣབ་སེམས་ཀྱི་ནི། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལོ་རེ་རེ་དང་དུས་ཚིགས་དང་ཟླ་བ་དང་ཞག་རེ་”རེ་2ཡང་ཉམས་ཤིང་འབྲི་ལ་འཕེལ་བ་ནི་མིན་པ་དང་། གནོད་སེམས་ཀྱི་ནི། ཡམས་དང་གནོད་པ་དང་ནད་འགོ་བ་དང་འཁྲུག་པ་དང་ཕ་རོལ་གྱི་དམག་ཚོགས་ལས་འཁྲུག་ལོང་མང་བ་དང་སེང་གེ་དང་སྟག་ལ་སོགས་པ་དང་སྦྲུལ་གདུག་དང་སྡིག་པ་དང་སྲིན་གྱི་མེ་༼བ༽ སྲིན་གྱི་མེ་ཞེས་པ་འདི་ད་ལྟའི་སྡོམ་ཆེན་པོ་འདི་རྣ་བར་སོང་བ་ལ་ས་གཞི་ལ་རས་སྔོན་པོ་འདིང་རྔ་དལ་བུས་བརྡུངས་ཤིང་ཆུ་འཐོར་བ་སོགས་ཀྱིས་དབྱར་ཉམས་གཏོད་པས་རྣ་བ་ནས་བྱུང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་འདུལ་བ་ལུང་ནས་འབྱུང་བའི་སྐབས་སུ་སྲིན་གྱི་མེ་ཞེས་གསུངས་པས་སྡོམ་ཡིན་གསུངས། མང་བ་དང་གནོད་སྦྱིན་གདུག་པ་དང་ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པ་མང་བ་དང་། ལོག་ལྟའི་ནི། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་༼བ༽ གསེར་ཁ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་མཆོག་དང་གཙོ་བོ་དག་ནུབ་པར་འགྱུར་བ་དང་དངོས་པོ་མི་གཙང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དག་མཆོག་ཏུ་གཙང་བ་དང་བདེ་བར་སྣང་བ་དང་༼བ༽ སྤྱིར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བཟློག་པའི་གནས་དང་༼བ༽ བྱེ་བྲག་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཉེ་བར་འཚེ་བ་ལས་བཟློག་པའི་སྐྱོབ་པ་དང་༼བ༽ རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་ལས་བཟློག་པའི་སྐྱབས་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །༼བ༽ ཡིད་ཀྱི་གསུམ་པོ་འདི་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་དོ། །དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་ལས་དང་། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ལུང་གིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
1 ལམ་རིམ་དུ། བ་
2 ལམ་རིམ་དུ། རེར་

303

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྲོག་གཅོད་སོགས་བཅུ་མ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་ལ་གནས་པར་མི་འགྱུར་བས་མི་དགེ་བཅུ་ངོས་ཟིན་ནས་དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ཏེ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ཤིང་བསྡམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྤོང་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པས་དང་པོ་ལུས་ཀྱི་དཀར་པོའི་ལས་གསུམ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ལ་མཚོན་ན་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་བསམ་པ་ཅན་དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་དེ་དག་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་དང་བསྡམས་པ་མཐར་ཐུག་པར་བྱས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངག་གི་བཞི་དང་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ་ཁྱད་པར་ནི་ངག་གི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱའོ་༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ཞེས་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་པས། གཞི་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་ཏེ། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་ལས་ལམ་ལ་མཚོན་ན། གཞི་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་ནོ། །བསམ་པ་ནི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་སྤོང་བར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི་གསོད་པ་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །མཐར་ཐུག་ནི་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པ་རྫོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སོ། །ཚུལ་དེས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འབྲས་བུ་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་དུ་བཤད་པ་དང་། མཆོག་”ཀྱང་1འགྲུབ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། རྣམ་སྨིན་ནི་དགེ་བའི་ལས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོས་མི་དང་འདོད་པའི་ལྷ་དང་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷར་སྐྱེའོ། །རྒྱུ་མཐུན་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་མི་དགེ་བ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྦྱར་རོ། །༼བ༽ དགེ་བ་བཅུ་པོ་འདི་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པས་སྤྱིའི་ལམ་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཆོག་འགྲུབ་པ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས་ནི། བཅུ་པོ་འདི་དག་འཁོར་བས་སྐྲག་ནས་སྙིང་

1 ཡང་ * ཀྱང་

304

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བར་༼བ༽ སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་གཞན་གྱི༼བ༽ ས་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་བསྒོམས་པས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་བོ། །ཡང་༼བ༽ བཅུ་པོ་གཞིར་བཞག་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོ་མེད་པར་༼བ༽ སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་ཅིང་༼བ༽ སྟེ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བར་༼བ༽ ཏེ་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཤེས་པས་སྦྱངས་ན་ནི་རང་རྒྱལ་བ་འགྲུབ་བོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་བཅུ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་༼ཁ༽སེམས་རྒྱ་ཆེ་བ་༼བ༽ དེ

༼ཀ༽ས་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་པོ་དང་ཐབས་མཁས་པ་དང་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་༼ང༽ སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་༼ག༽སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་༼བ༽ རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པས་སྦྱངས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བོ། །དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེས་སྦྱངས་པ་༼བ༽ མཐར་ཐུག་པ་ལས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ལས་ལམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་གཞུང་གཞན་ནས་འབྱུང་བའི་གསལ་ཁ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སའི་དངོས་གཞི་དང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བའི་དགོངས་པ་བཞིན་བཤད་པའོ། །
གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པ་ལ། ༼ཇ༽ འཕེན་རྫོགས་དང་། ངེས་མ་ངེས་དང་། འབྲས་བུ་ཐོག་མར་གང་སྨིན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀྱི་འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མུ་བཞི་བརྩི་ཚུལ་དང་། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། ལས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དུ་འཕེན་བཤད་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། བདེ་འགྲོ་འཕེན་པའི་ལས་ནི་དགེ་བ་དང་། ངན་འགྲོ་འཕེན་པའི་ལས་ནི་མི་དགེ་བ་ཡིན་ལ། རྫོགས་བྱེད་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། བདེ་འགྲོར་ཡང་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དང་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་དང་མདོག་མི་

305

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནསྡུག་པ་དང་ཚེ་ཐུང་བ་དང་། ནད་མང་བ་དང་དབུལ་བ་སོགས་ནི་མི་དགེ་བས་བྱེད་ལ། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ལའང་དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་ནི་དགེ་བས་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འཕེན་བྱེད་དགེ་བས་འཕངས་པ་ལ། རྫོགས་བྱེད་ཀྱང་དགེ་བས་རྫོགས་པ་དང་མི་དགེ་བས་རྫོགས་པ་གཉིས་དང་། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་པ་ལ་རྫོགས་བྱེད་མི་དགེ་བས་རྫོགས་པ་དང་དགེ་བས་རྫོགས་པ་གཉིས་ཏེ་མུ་བཞིའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ནི་༼བ༽ སྔ་མས་བདེ་འགྲོ་དང་༼བ༽ ཕྱི་མས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །འཕེན་པ་ནི་༼བ༽ ལས་གང་གིས་༼བ༽ འཕངས་བྱའི་འགྲོ་བ་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ༼བ༽ འི་ཕུང་པོ་འཕེན་༼བ༽ པར་བྱེད་པའོ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་བར་བྱེད་པ་ནི་༼བ༽ ལས་གང་གིས་༼བ༽ འགྲོ་བ་དེར་སྐྱེས་༼བ༽ ཟིན་པ་ན་༼བ༽ རྟེན་དེ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་༼བ༽ ཉམས་སུ་མྱོང་༼བ༽ བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ལ་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པ་ནི། མཛོད་ལས། ༼བ༽ ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་༼བ༽ ཁོ་ན་འཕེན་ནོ། །ཡོངས་རྫོགས་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡིན། །ཞེས་ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་གྱི་དུ་མ་མི་འཕེན་ལ། རྫོགས་བྱེད་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་༼བ༽ ལས་དུ་མས་ཀྱང་། ༼བ༽ ལུས་གཅིག་མི་འཕེན་པར་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཅིག་གིས་དུ་མ་འཕེན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ནི། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད། ལས་དུ་མས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད། ལས་དུ་མས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས་ལས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་༼བ༽ སྟེ་ལས་

306

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཅིག་གིས་ཚེ་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ས་བོན་གསོ་བ་༼བ༽ སྟེ་ཚེ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པ་དང་། ༼བ༽ ཡང་ལས་༼བ༽ གཅིག་པོ་དེས་ཚེ་རབས་དུ་མའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ས་བོན་གསོ་བ་༼བ༽ སྟེ་ཚེ་དུ་མ་འཕེན་པ་དང་། ༼བ༽ ཡང་ལས་སྟོབས་ཆུང་བ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་གཅིག་འཕེན་མི་ནུས་པར་ལས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་༼བ༽ སྟེ་ལས་མང་པོས་༼བ༽ ལུས་གཅིག་”པོ་1དེ་ཉིད་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་ཡང་གསོ་བ་༼བ༽ སྟེ་གཅིག་པོ་དེ་འཕེན་པ་དང་། ༼བ༽ ཡང་ལས་མང་པོ་ཕན་ཚུན་”བལྟོས་2༼བ༽ ཤིང་འཚོགས་ནས་ཚེ་རབས་༼བ༽ མང་པོ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་༼བ༽ ལུས་མང་པོའི་ས་བོན་ཡང་ཡང་གསོ་བ་༼བ༽ སྟེ་འཕེན་པ་ཡང་ཡོད་པ་ལ་བཤད་དོ། །༼བ༽ ཅེས་པ་སྟེ་འདི་ནི་དཔེར་ན་མི་བཅུས་མཆོད་གནས་བཅུ་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་པའི་ཚེ་མི་རེ་རེས་མཆོད་གནས་རེ་རེ་ཁག་ཁག་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད། མི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་གཅིག་ཁོ་ནས་མཆོད་གནས་བཅུ་ག་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད། ཡང་མི་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་བ་བཅུས་མཆོད་གནས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་པའང་ཡོད། ཡང་མི་གཅིག་ཁོ་ནས་བཅུ་ག་ལ་མི་ནུས་ལ། རེ་རེ་ལའང་ཞབས་ཏོག་བཟང་བོ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་སྦྱིན་བདག་བཅུ་ག་བསྡོམས་ནས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་མཆོད་གནས་བཅུ་ག་ལ་ཞབས་ཏོག་བཟང་པོ་འགྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་ལས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཅེས་པ་ལས་སྟོབས་ཆེན་གྱིས་སྐད་ཅིག་མའི་གྲངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ལུས་འཕེན་ནུས་པ་ཡང་ཡོད་པ་ལ་བྱས་ན་གོང་དུ་ངན་སེམས་སྐྱེས་པའི་གྲངས་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་གམ་བརྟགས་གསུང་། གང་ལྟར་ནའང་ངག་གི་ཉེས་པ་ལྟ་བུའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པས་ངན་འགྲོའི་ལུས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་དེའི་ཚེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་ཅེས་པ་འམ། ཡང་ན་ལས་དང་པོ་དེས་ལུས་དང་པོ་གྲུབ་ཅིང་རྟེན་དེ་ལ་ལས་སྔ་མ་དེས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ནམ་སྐུལ་བྱེད་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསགས་ནས་ལུས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འཕེན་ཟེར་དགོས་སམ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གང་བདེ་ 1 ལམ་རིམ་དུ། བུ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ལྟོས་

307

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབརྟགས་ལ་བྱེད་གསུང་།
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངེས་མ་ངེས་ལ་བྱས་བསགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ངེས་མ་ངེས་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱས་བསགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་གཉིས་མུ་བཞིར་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། མྱོང་བར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་ལས་ནི། སའི་དངོས་གཞི་ལས། མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །མྱོང་བར་འགྱུར་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་དང་བསགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བྱས་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན་བསམས་པའམ་བསམས་ནས་ཀྱང་ལུས་དང་ངག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་། བསགས་པའི་ལས་ནི་ལས་རྣམ་པ་བཅུ་མ་གཏོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པ་དང་མ་ཤེས་པར་བྱས་པ་དང་བསམས་བཞིན་མིན་པར་བྱས་པ་དང་དྲག་པོ་མིན་ལ་རྒྱུན་ཆགས་མིན་པར་བྱས་པ་དང་ནོར་བར་བྱས་པ་དང་བརྗེད་པས་བྱས་པ་དང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་འགྱོད་པས་བསལ་བ་དང་གཉེན་པོས་བསལ་བ་སྟེ། ལས་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་འདི་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ལས་གཞན་གང་ཡིན་པའོ། །མ་བསགས་པའི་ལས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼བ༽ དེ་ལ་མུ་བཞིར་གསུངས་པའི་བྱས་ལ་བསགས་པ་དང་བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་གཉིས་མྱོང་ངེས་སོ། །བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་ནི་མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་དང་། མ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་ནི་གོ་སླའོ། །དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡང་བྱས་པ་ནི་ཀུན་སློང་ལྟར་ལུས་ངག་གང་རུང་དུ་ཐོན་པ་ལྟ་བུའོ། །བསགས་པ་ནི་ལས་བཅུ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། མདོར་

308

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ན་བྱས་ལ་བསགས་པ་ནི་ཀུན་སློང་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ལྟར་དུ་སྦྱོར་བ་བརྩམས་ནས་མཐར་ཐུག་གྲུབ་ཅིང་ལུས་ངག་གང་རུང་དུ་ཐོན་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་ནས་འཇོག་ལ་འདིར་བསྟན་པའི་བཅུ་པོ་ནི་བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཡིན་ནོ། །གཞན་གོ་སླའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་མུ་བཞི་ལས་དང་

པོ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་ནི། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར་ཡང་མུ་བཞི་བཤད་དེ། སྲོག་གཅོད་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་ནི་མི་མཁས་པས་བྱས་པ་དང་༼བ༽ འདི་མཁས་རྨོངས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་མི་མཁས་པས་བྱས་པ་ནི་སྔར་ལྕི་བར་བཤད་པས་མ་བསགས་པར་མི་འོང་བས་སྤྱོད་ལམ་མི་མཁས་པའམ་འོ་མ་གཟོ་བས་སྲོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུངས་རྨི་ལམ་ན་བྱས་པ་དང་ཆེད་དུ་མ་བྱས་པ་དང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་ནན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་ལན་ཅིག་ཁོ་ན་བྱས་ཤིང་དེ་ནས་ཀྱང་འགྱོད་པ་དང་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སེམས་དྲག་པོས་བཅོམ་ནས་སྤོང་པའི་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་ཤིན་ཏུ་སྲབ་མོར་བྱས་པ་དང་། རྣམ་སྨིན་མ་བསྐྱེད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱིས་ས་བོན་ཉམས་སྨད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྤོང་ལམ་གྱིས་ས་བོན་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་ནི། སྲོག་ཆགས་བསད་པའི་ཕྱིར་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རྗེས་སུ་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ་སྲོག་ནི་མ་བཅད་པའོ། །༼བ༽ འདི་མཐར་ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་ཡང་ཀུན་སློང་ཤུགས་དྲག་ལ་ཡུན་རིང་བ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལྕི་བར་བཤད་པ་དང་གནད་གཅིག་པ་ལ་སྡིག་པ་ཆེ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བྱས་ལ་བསགས་པ་ནི། མུ་སྔ་མ་༼བ༽ དེ་གཉིས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་༼བ༽ སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་སྲོག་བཅད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་མ་བྱས་ཤིང་མ་བསགས་པ་ནི་གསུམ་པོ་དེ་མ་གཏོགས་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ལྷག་མ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི་མ་བྱིན་ལེན་ནས་ངག་”ཀྱལ་1པའི་བར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་རིག་

1 ལམ་རིམ་དུ། བཀྱལ་

309

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནཔར་བྱ་ལ། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལ་༼བ༽ དེ་ནས་བཤད་པའི་མུ་གཉིས་པ་༼བ༽ བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་མེད་ཅིང་མུ་དང་པོ་༼བ༽ བྱས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ལ་ཡང་ཆེད་དུ་མ་བྱས་པ་དང་གཞན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ཡང་མེད་དོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། མྱོང་པར་ངེས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་མོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་བ་ནི། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སྨིན་པར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་༼ཇ༽ ཚེ་འདི་ལ་ལྟ་མི་ལྟ་གཉིས་དང་། ཕན་སེམས་དང་གནོད་སེམས་གཉིས་དང་། དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་མནར་སེམས་དང་དད་པ་

གཉིས་དང་། ཕ་མ་སོགས་ལ་ཕན་གནོད་གཉིས་དང་། བརྒྱད་དེ། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་སྲིད་པ་ལ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་པས་ནི་མི་དགེ་བ་ཚེ་འདིར་མྱོང་བར་འགྱུར་བའོ། །དེ་དག་ལ་མི་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་པས་ནི་དགེ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་སེམས་ཤས་ཆེ་བ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཞིང་ཕན་སེམས་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཡང་དཀོན་མཆོག་དང་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་མནར་སེམས་ཤས་ཆེ་བ་དང་། དེ་དག་ལ་དད་པ་དང་མོས་པའི་བསམ་པ་ཤས་ཆེ་བ་དག་དང་། ཡང་ཕ་མ་དང་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་ཕན་འདོགས་པ་ལ་འཁུ་ཞིང་བྱས་པ་མི་གཟོ་བའི་བསམ་པས་ནི་མི་དགེ་བ་ཚེ་འདིར་མྱོང་ལ། སླར་ཕན་འདོགས་པས་བྱས་པ་གཟོ་བའི་བསམ་པ་ཤས་ཆེ་བས་ནི་དགེ་བ་ཚེ་འདི་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཚེ་གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཚེ་གསུམ་པ་ཕན་ཆད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོག་མར་གང་སྨིན་ནི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་མང་པོ་རྒྱུད་ལ་

310

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨིན་ཚུལ་ནི། ལས་གང་ལྕི་བ་དེ་ཐོག་མར་སྨིན་ནོ། །ལྕི་ཡང་མཉམ་ན་འཆི་བའི་དུས་ན་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཐོག་མར་སྨིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདྲ་ན་གང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེའོ། །དེ་ཡང་འདྲ་ན་ཐོག་མར་བྱས་པ་དེ་སྔོན་ལ་སྨིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་དུ། ལས་༼བ༽ མང་པོ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་༼བ༽ འབྲས་བུ་འབྱིན་ཚུལ་ནི་དེའི་ནང་ནས་ལྕི་༼བ༽ བ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ་དང་། །ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། །སྔོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ལས་ནི། །སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམ་སྨིན་འགྱུར། །ཞེས་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་པོ་ཏོ་བས། དཔེའི་སྒོ་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་བོ་ཆེན་པོའི་ཤན་ས་ལྟ་བུ་གཅིག་ཏུ་སྔ་མོ་ནས་སླེབས་པ་སོགས་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་པའི་ཧོར་འདྲ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་ན། ཁོ་དབང་ཆེ་བས་སྔོན་ལ་སྒྲོལ་དགོས་ལགས། དེ་དང་དབང་ཆེ་ཆུང་འདྲ་ན་ཤན་གཏོང་ཁ་རང་དུ་མ་སླེབས་ན་མི་འོང་བས་གཏོང་ཁ་རང་དུ་གང་ཉེ་བ་དེ་སྒྲོལ་བ་དང་། གཏོང་ཁར་ཡོད་པ་འདྲ་ན་མཉན་པ་དེ་ལ་སྔར་འདྲིས་གང་ཆེ་བ་དེ་སྒྲོལ་བ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་འདྲ་ན་དང་པོ་ནས་སྒྲོལ་བའང་སྙན་ཞུ་འབུལ་སུ་སྔ་བ་དེ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་

གསུངས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བསྒྲུབ་དགོས་ཚུལ་ནི། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གིས་ཀྱང་རྟེན་བཟང་པོ་ཞིག་རྙེད་མོད་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་གྲུབ་ན་ལམ་བསྒོམ་པའི་ས་ཆོད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བས་རྟེན་དེ་བསྒྲུབ་བར་བྱའོ། །༼ང༽ མཐུན་པའི་ཡུལ་དེ་བསྒྲུབ་པའི་གནས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་གྲོགས། བསོད་ནམས་དེ་རྒྱུ། ལེགས་སྨོན་ནི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གསུངས། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྟེན་དེའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་ཚུལ་འདི་ལ་གསུམ། ༼བ༽ ཞེས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་བརྒྱད་པོ་འདིའི་སོ་སོའི་ངོ་

311

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབོ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ། ༼བ༽ ཞེས་པ་བརྒྱད་པོ་དེའི་བྱེད་ལས། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའོ། །༼བ༽ ཞེས་བརྒྱད་པོ་དེ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུའོ། །དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས། ༡ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྔོན་གྱི་འཕེན་པས་ཚེ་རིང་དུ་འཕེན་ཞིང་འཕངས་པ་ལྟར་ཚེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའོ། ། ༢ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལེགས་པས་གཟུགས་བཟང་ཞིང་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པས་བལྟ་ན་སྡུག་ལ་ཆུ་ཞེང་གབ་པས་མཛེས་པའོ། ། ༣རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པས་བཀུར་ཞིང་གྲགས་པའི་རིགས་མཐོན་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་པའོ། ། ༤དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་རྩ་འཇིང་ཆེ་བ་དང་འཁོར་ཕལ་ཆེ་བའོ། ། ༥ཚིག་བཙུན་པ་ནི། ལུས་ངག་གིས་གཞན་མི་”བསླུ་1བའི་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་ལ་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་ཚད་མར་འོས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་འཛིན་པར་འགྱུར་བའོ། ། ༦དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་དཔའ་བའམ་བརྩོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལས་གྲགས་པ་དང་སྙན་པ་ཆེ་ཞིང་དེ་ལས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་གྱུར་པའོ། ། ༧སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི། ཕོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའོ། ། ༨སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ནི། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་མཐུས་༼བ༽ རང་གཞན་གྱི་ལས་དང་བྱ་བ་དག་གིས་ངལ་དུབ་ཆུང་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་གནོད་པ་ཆུང་ཞིང་ནད་མེད་པ་དང་ཚེ་འདིའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲོ་བ་ཆེ་བའོ། །༼བ༽ འདི་སྔར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚེ་འདིར་བྱ་བ་གང་བྱས་ཐམས་ཅད་ཚབས་སུ་སོང་བའི་གནད་ཀྱིས་ད་དུང་ཡང་ངས་གང་བྱས་ཀྱང་འགྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་རང་ཉིད་སྤྲོ་བ་ཆེ་བའོ། །དེ་ཡང་། བདེ་འགྲོར་གནས་པ་ནི་དང་པོའོ། །ལུས་ནི་གཉིས་པའོ། །སྐྱེ་བ་ནི་གསུམ་པའོ། །ལོངས་སྤྱོད་དང་འཁོར་ནི་བཞི་པའོ། །ལྔ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་

1 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་

312

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་ཚད་མའོ། །དྲུག་པ་ནི་དེའི་གྲགས་པའོ། །བདུན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་། བརྒྱད་པ་ནི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་མཐུ་དང་ལྡན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་དགེ་བ་མང་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དགའ་ནས་འདུ་ལ། དེའི་ཚིག་མཉན་པ་དང་བྱ་བར་སེམས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། བསྒོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྒྲུབ་པའོ། །བཞི་པ་ནི། སྦྱིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་༼བ༽ ཆོས་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བའི་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་དོན་སྤྱོད་པ་དང་དོན་མཐུན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུད་ཅིང་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །དྲུག་པ་ནི། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པས་བྱས་པ་གཟོ་ཞིང་མྱུར་དུ་བསྒོ་བ་ཉན་པའོ། །བདུན་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་འདུན་པ་དང་རྩོལ་བས་བྱ་”བཙལ་1ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་ཤེས་བྱ་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་སྣོད་དུ་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འཇིགས་པ་༼བ༽ སྤོབས་པ་ཆེ་བ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའམ་སྨྲ་བའམ་ལོངས་སྤྱོད་པའམ་དབེན་པར་གནས་པ་ལ་བཟློག་པ་དང་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའོ། །༼བ༽ བུད་མེད་ནི་གཅིག་པུར་དབེན་པར་གནས་མི་ནུས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དང་གང་ལ་ཡང་མི་སྐྱོ་ཞིང་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེ་ལ་བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྟོབས་༼ང༽ ནི་སྐྲ་ཉག་མ་གཅིག་གིས་སྟོང་གསུམ་བསྡམས་ཏེ་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་འཕེན་ནུས་པ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་བའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། བརྩལ་

313

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན

༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་༼ཇ༽ ལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་མི་འཚེ་བ་དང་༼བ༽ སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་མི་འཚེ་བའི་བསམ་པ་བསྟེན་པའོ། །གཞན་ཡང་། གསོད་སར་ཆུད་པ་ལེགས་བཏང་དང་། །དེ་བཞིན་སྲོག་གིས་ཕན་བཏགས་ཤིང་། །སྲོག་ཆགས་འཚེ་བ་ལས་ལྡོག་པས། །ཚེ་རིང་བ་ནི་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ནད་པའི་བསྙེན་བཀུར་བྱས་སྨན་པ། །སྨན་ནི་རབ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། །སྲོག་ཆགས་བོང་བ་དབྱིག་སོགས་ཀྱིས། །འཚེ་བ་མེད་ལས་ནད་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མར་མེ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་དང་གོས་གསར་པ་སྦྱིན་པའོ། །གཞན་ཡང་། ཁྲོ་བ་མེད་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །རྒྱན་བྱིན་པ་ཡིས་གཟུགས་བཟང་ཉིད། །ཕྲག་དོག་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །སྐལ་བ་བཟང་པོར་རབ་ཏུ་བཤད། །༼ང༽ དེ་ཚེ་འདིར་གཞན་གྱི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་གང་ལའང་ཕྲག་དོག་མ་བྱས་པར་དགའ་བ་བསྒོམ་པས་ཕྱི་མར་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་གང་བྱེད་ཀྱང་ཁོ་མ་ཐེ་ན་མི་ཡོང་ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ཐོབ་པ་ནི་སྐལ་པ་བཟང་བའོ། །ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་དང་གཞན་ལ་བྲན་ལྟར་གུས་པར་བྱས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་མི་སློང་ཡང་ཕན་འདོགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་ཡོ་བྱད་མེད་པ་ལ་ཕར་སྦྱིན་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པའོ། །དྲུག་པ་ནི། ཕྱི་མ་ལ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་སྣ་ཚོགས་བསྒྲུབ་པར་སྨོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་༼བ༽ དེའི་རྒྱུར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་དང་ཕ་མ་དང་ཉན་རང་དང་མཁན་སློབ་དང་བླ་མ་ལ་མཆོད་པར་བྱེད་པའོ། །བདུན་པ་ནི། སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བ་དང་བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་དང་བུད་མེད་

314

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་ལུས་འདོད་པ་རྣམས་འདུན་པ་བཟློག་པ་དང་ཕོའི་དབང་པོ་གཅོད་པ་རྣམས་ཐར་བར་བྱེད་པའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། ༼ང༽ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས། མཆོད་རྟེན་ལ་རྡོ་ཐལ་བྱུགས་པ་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིན་གསུངས། གཞན་གྱིས་གཏན་མི་ནུས་པ་རང་གིས་བྱེད་པ་དང་རང་དང་བསྡོམས་པས་ནུས་པ་ལ་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་སྟེར་བའོ། །༼ང༽ ལུས་ཉམས་པ་བརྟས་པར་བྱེད་པའང་སེམས་སྤྲོ་ཞིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བཟའ་བཏུང་གིས་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱུ་གསུམ་དང་ལྡན་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རྣམས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་གསུམ་ལ་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་རང་ལ་བལྟོས་པ་གཉིས་ནི། རྒྱུ་བསྒྲུབས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལ་མི་རེ་བའོ། །སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱུ་རྣམས་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཤུགས་དྲག་པའོ། །གཞན་ལ་བལྟོས་པ་གཉིས་ནི། ཆོས་མཐུན་པ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་མཐོང་ན་ཕྲག་དོག་དང་འགྲན་པ་དང་བརྙས་པ་སྤངས་ནས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་དེ་དག་ལྟར་མ་ནུས་ན་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྤྱད་བྱར་ལན་མང་དུ་རྟོག་པའོ། །སྦྱོར་བ་དག་པ་ལ་རང་ལ་བལྟོས་ནས་ནི། དུས་རིང་བ་དང་བར་མ་ཆད་པ་དང་ཤུགས་དྲག་པའོ། །གཞན་ལ་བལྟོས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་མ་བླངས་པ་ལེན་དུ་གཞུག་པ་དང་། བླངས་པ་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་རྒྱུན་མི་”འཆད་1པར་བྱེད་པ་དང་མི་འདོར་བར་བྱེད་པའོ། །ཞིང་དག་པ་ནི། བསམ་སྦྱོར་དེ་གཉིས་ཉིད་འབྲས་བུ་མང་ཞིང་བཟང་བ་སྟེར་བས་ན་ཞིང་དུ་འདྲ་བས་སོ། །༼བ༽ བརྒྱད་པོ་དེ་ཕུལ་བྱུང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གསུམ་ནི་བསམ་པ་དག་པ་སྦྱོར་བ་དག་པ་གཉིས་དང་ཞིང་དག་པ་ནི་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཞིང་དང་འདྲ་བས་

1 ཆད་ *འཆད་

315

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབྱང་སར་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱི། དེ་ལས་ལོགས་སུ་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་མེད་དོ། །དེ་དག་ནི་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པ་ལ་འགྲེལ་པས་ཁ་བསྐང་ནས་བཤད་པའོ། །

བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བསྒོམ་པའི་བློ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། ལས་འབྲས་བསྒོམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཁོ་ནས་ངེས་ཚུལ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལས་འབྲས་སུ་འཆར་ཚུལ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་མ་བསམས་ན་ཤེས་ལོ་ཙམ་གྱིས་མི་ཕན་པ་དང་། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་ཚུལ་དང་། འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་ལ་འཁྲུལ་ན་ཕུགས་སུ་གནོད་ཚུལ་དང་། དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་བཞིན་རིགས་པ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་མི་དགེ་བ་ལས་༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་། །༼བ༽ བར་ནི་ངེས་ཤིང་བདག་གི་རྒྱུད་ལ་དེས་གང་བར་འདུག་པས། དེ་ལས་༼བ༽ ཐབས་ཇི་ལྟར་༼བ༽ བྱས་ན་ངེས་༼བ༽ པར་ཐར་ཞེས། །༼བ༽ ཁོང་དུ་དུག་སོང་བ་ལྟར་ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་བདག་གིས་ནི། །འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པར་རིགས། །ཞེས་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྩ་བ་༼བ༽ ནི་དེ་ལ་མོས་པ༼བ༽ འི་འདུན་པར་ཐུབ་པས་གསུངས། །༼བ༽ ལ་མོས་པའམ་འདུན་པ་དེའི་ཡང་རྩ་བ་༼བ༽ ནི་དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་དུས་རྟག་ཏུ་ནི། །༼བ༽ ལས་དཀར་ནག་གི་རྣམ་སྨིན་༼བ༽ གྱི་འབྲས་བུ་༼བ༽ བསམས་པའི་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྒོམས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཀར་ནག་གི་ལས་དང་འབྲས་བུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་ངེས་པ་ཆེས་རྙེད་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ དེ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་དཀའ་བ་ནི་དགེ་བའི་

316

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
བཤེས་གཉེན་པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་རིགས་པས་ཀྱང་ནི་གོ་ནུས། ནན་ལྟར་ཟབ་པ་ལས་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་འབྲས་བསྒོམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཁོ་ན་ལྟར་ངེས་ཚུལ་ནི། ༼ང༽ དེ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཐབས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཟླ་བ་སྐར་མར་བཅས་པ་༼བ༽ རང་གི་གནས་༼བ༽ ནས་ས་ལ་ལྟུང་ཞིང་། །རི་དང་གྲོང་དུ་བཅས་པའི་ས་༼བ༽ ཆེན་པོ་འདི་ནི་གློ་བུར་དུ་སྦང་ཟན་གྱི་སྦག་གོང་ཞིག་པ་ལྟར་ཞིག་ལ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་༼བ༽ ས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་༼བ༽ འགྱུར་བ་ཨེ་སྲིད་ན་མི་སྲིད་མོད་གལ་ཏེ་དེ་དག་སྲིད་པར་གྱུར་ཀྱང་། །༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ནི་མི་བདེན་པ་ཡི་ཚིག་མི་གསུང་། །༼བ༽ བའམ་གསུང་མི་སྲིད་ཅེས་བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་ནུས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ལ་བསྐྱང་སྟེ། འདི་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ངེས་པ་མི་རྙེད་དོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་ལས་འབྲས་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་གཞན་མ་གསུང་བར་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་ལས་འབྲས་སུ་འཆར་ཚུལ་ནི་ཁ་ཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་སྐད་ཟེར་ནས་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་ངེས་པ་མེད་ཅིང་དེ་ལ་མི་”བརྩི་བ་1ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བ་སྟེ། ༼བ༽ རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་༼བ༽ ལེགས་པར་གོ་ན་ནི་༼བ༽ སྟོང་པ་དེ་ཉིད་༼བ༽ རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་མཐོང་ནས་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

1 ལམ་རིམ་དུ། རྩིས་པ་

317

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནམདོ་དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ ཆོས་རྣམས་སྒྱུ་མ་ཆུ་བུར་སྨིག་རྒྱུ་གློག་འདྲ་ཞིང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆུ་ཡི་༼བ༽ ནང་གི་ཟླ་བ་༼བ༽ དེ་ཟླ་བར་སྣང་ཡང་ཟླ་བར་མ་གྲུབ་པ་བཞིན། །༼བ༽ དུ་བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། ཤི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། །སེམས་ཅན་ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་༼བ༽ དང་ཤེད་བུ་ཞེས་སོགས་མདོ་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མི་དམིགས་༼བ༽ ཞེས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་ནས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། །༼བ༽ དགེ་མི་དགེའི་ལས་རྣམས་བྱས་པ་མེད་༼བ༽ པའམ་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་༼བ༽ ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ རྒྱུ་དཀར་ནག་ཇི་༼བ༽ ལྟར་ཡིན་པ་བཞིན་༼བ༽ དུ་འབྲས་བུ་༼བ༽ བདེ་སྡུག་སོ་སོར་སྨིན་པར་བྱེད། །༼བ༽ པའི་སྟོང་པ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་གིས་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒོ་འདི་བཟང་པོ་སྟེ། །ཕྲ་ཞིང་༼བ༽ བྱིས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དཀའ་རྒྱལ་བ་༼བ༽ ཁོ་ནའི་༼བ༽ མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་ལས་འབྲས་ལ་མ་བསམས་ན་ཤེས་ལོ་ཙམ་གྱིས་མི་ཕན་པ་ནི། དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་ལས་གཉིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྒོ་གསུམ་ལ་རྟོག་པ་ཞིག་གིས་ངན་འགྲོ་གཅོད་ཀྱི། ཐོག་མར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་ཤིང་ཅུང་ཟད་ཤེས་ཀྱང་སྒོ་གསུམ་བག་ཡངས་སུ་འཇུག་པ་ནི་ངན་འགྲོའི་སྒོ་འབྱེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། ཀླུའི་བདག་པོ། ༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་གིས་ངན་སོང་ངན་འགྲོ་ལོག་པར་ལྟུང་བར་སྐྱེ་བ་ཡང་དག་པར་གཅོད་དོ། །ཆོས་གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་ཇི་ལྟར་གྱུར་ཅིང་ཉིན་མཚན་རྣམས་འདའ་ཞིང་འདུག་སྙམ་དུ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

318

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལས་འབྲས་སེམས་པ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་བས་ཐོག་མར་འཆལ་ཚུལ་གྱི་རང་ངོ་འཕྲོད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་པ་ན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་དང་བསྟུན་པ་ན་ཡེ་མ་མཐུན། འདིར་འོ་སྐོལ་”འཆུགས1། དེས་ན་ཡེ་མི་ཐར། ལས་འབྲས་དང་བསྟུན་ནས་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན་བལྟ་བ་ཡིན། ཆོས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཞུས་དག་བྱས་ཙ་ན་མཐུན་པ་ཡེ་མེད་མ་མཐུན་པ་ལ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་དེ་ལྟར་རིག་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པ་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས། ༼བ༽ དགེ་སློང་ཞིག་བདག་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་ལྟུང་བ་བྱུང་བས་བྱིས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་གསུངས་པ། བྱིས་པ་གང་ཞིག་ ༼བ༽ རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ཆོས་དང་བསྟུན་པའི་ཚེ་མ་མཐུན་པ་ན་རང་ཉིད་བྱིས་པའོ་ཞེས། །༼བ༽ ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཐ་མལ་བར་ངོ་ཤེས་པ་དེ་འདིར་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་དང་བསྟུན་ཙ་ན་རོ་ཁུར་བ་ལྟར་རྒྱབ་བསྣོལ་དུ་སོང་བ་ལ་ཆོས་པ་དང་མཁས་བཙུན་གྱི་ཡང་རྩེར་རེ་ན་བྱིས་པའི་ཐ་ཆད་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པ་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས། བྱིས་པ་གང་ཞིག་༼བ༽ ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཐ་མལ་བ་ཡིན་བཞིན་དུ་བདག་ནི་མཁས་༼བ༽ པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ། །དེ་ནི་བྱིས་པ༼༽ འི་ནང་གི་ཐ་ཤལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། “མ་ཐ་ནའང་2ཆོས་ལ་༼བ༽ རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ཆོས་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་༼ཇ༽ རང་མཁས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པར་རེ་བའི་ཤེད་དབྱེ་༼ཇ༽ སྟེ་བློ་བྱང་བར་སོམ་མམ་བརྡ་དོན་བྱང་བར་སོམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཤེད་ཅེས་པ་ཡིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་ཤེད་བདག་གི་ཤེད་བཞིན་ཡིན་པས་སོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ལས། མ་ན་ས་ཤེད་ཅན་དང་། མ་ནུ་ཛཿཿཤེས་སྐྱེས་སམ་ཤེད་བུ་རང་ཉིད་དང་བམ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རང་ཉིད་དང་མ་ན་ཡིད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་ 1 ལམ་རིམ་དུ། འཕྱུགས་
2 ལམ་རིམ་དུ། མཐའ་ནའང་

319

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནབཤད། བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་བླུན་ལ་ཅང་མི་ཤེས་པས་ན་སེམས་ཅན་སོགས་དང་། དེ་བློ་གསལ་བས་ཤེད་ཅན་ནས་ཤེད་བུའི་བར་བཏགས་པར་”གདགས་1པ་དང་། ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། སའི་དངོས་གཞིར་བྱིས་པ་ཤེད་མ་བྱེ་བས་ཞེས་བརྡའ་མི་ཤེས་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། སའི་དངོས་གཞི་ཡིད་ཀྱི་ས་ལས། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོས་ཤིང་བསྲུང་ལ་བདག་གིར་བཟུང་སྟེ། བདག་དང་བདག་གིའོ་སྙམ་ནས་སེམས་ཅན་ནས་ཤེད་བུའི་བར་མིང་བཏགས་པས་ན་ཡིད་དང་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ལ་བརྡའ་དོན་ཕྱེད་པར་སོམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། ཚིག་སྤྱི་བཤད་སྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གིས་ཞེས་སོ། །སོམ་གཞིག་༼ང༽ ཅེས་པ་འདིར་རྩ་བའི་པར་ཡིག་ལ་སོ་དང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚེག་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་གཅིག་དང་། སོ་དང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚེག་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་སྲོལ་གཅིག་དང་བཅས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་མཆན་བུ་འགོད་ལུགས་འདི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་ཤེད་དབྱེ་སོ་ཞེས་པ་ཤེད་ཆེ་བ་དང་། མ་གཞིག་ཅེས་པ་མ་”བསམ་2ཞེས་པའམ་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ནའང་ཆོས་ལ་ཤེད་ཆེ་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་། ༼ང༽ ཡང་སོམ་ཞེས་པའི་འབྲུ་མཛད་ནས་ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་སོམ་གཞིག་ཅེས་འདོན། བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་ནི་ཆོས་ལ་ཤེད་དབྱེ་སོ་མ་གཞིག་གསུངས་ཞེས་སྟོན་ནས། ཤེད་དབྱེ་སོ་ཞེས་པ་ཤེད་ཆེ་དང་། མ་གཞིག་ཅེས་པ་མ་བསམས་པ་སྟེ། ཆོས་ལ་ཤེད་ཆེ་མ་བསམས་པ་དེ་མ་བྱེད་ཅེས་པ་ཡིན་ནམ་གསུང་ངོ་། །༼ ༽ དགེ་བཤེས་ལམ་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལམ་རིམ་ལས། འཕྲང་བྱུང་ཙ་ན་ཆོས་ཡོ་ཞར་ལ་བཞག་ནས། དེ་ནས་དད་པ་ཅན་དང་མཁས་བཙུན་བཟང་པོར་རེ་སྟེ། བྱིས་པ་མཁས་པར་རློམ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་བྱིས་པ་ཉིད། །ཅེས་བྱ་བར་འགྲོ་གསུངས། མ་ཐ་ན་ཡང་ང་དང་ཆོས་མ་མཐུན་ཞེས་ཞེ་ཐག་པས་ཤེས་ན་མཁས་པར་འོང་སྟེ། གང་གིས་བྱིས་པ་བྱིས་ཉིད་རིག །དེ་ལ་དེར་འཛིན་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་མཁས་བཙུན་གྱི་ཟོལ་འཇིག་པ་སྲིད་ཀྱི་ཞེས་དང་། བྱིས་པ་ནི་

1 བདགས་ *གདགས་
2 གསམ་ *བསམ་

320

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
དོན་ལ་ཤེད་མ་བྱེ་བ་འོ་སྐོལ་ཡོ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་སྔ་མ་དག་གིས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་

ཞེས་པ་འདི་མཆན་དཀྱུས་མ་མིན་གསུངས། པོ་ཏོ་བ་ཡང་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འདི་དྲངས་ནས་རྒྱུད་ལ་བརྟག་དགོས་པར་བཞེད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། ༼བ༽ དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་གཞིའི་བར་ཡང་རིང་། །རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་འགྲམ་ཡང་རིང་། །ཤར་ནུབ་གཉིས་ཀྱི་རི་བར་དེ་བས་རིང་། །༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་༼བ༽ པའི་ཤེས་རྒྱུད་དང་དམ་པའི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་བར་ཀྱང་དེ་བས་རིང་། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕལ་པ་རང་ཅག་དང་ཆོས་གཉིས་དཔེ་དེ་དག་དང་འདྲ་བར། བར་ན་འགྱངས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཚིགས་བཅད་འདི་ནི་བྱང་སེམས་ཟླ་བས་བྲམ་ཟེ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྐྱེས་ཁྱེར་འོངས་པ་ཞིག་ལ་སྲང་སྟོང་ཕུལ་ནས་བླངས་པའི་ཆོས་སོ། །༼བ༽ རྒྱལ་སྲས་དེས་སུ་ཏ་སའི་བུ་ལ་ཚིགས་བཅད་བཞི་གསུངས་པའི་བཞི་པའང་འདི་ཡིན་ནོ། །སྟོད་ལུང་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ༼བ༽ རང་གི་རྒྱུད་ཆོས་དང་མཐུན་མི་མཐུན་རྟོག་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་བརྟགས་ན་རེ་ཞིག་ལ་དྲུ་གུ་རྦབ་ལ་བཏང་བ་ལྟར་ཆོས་དང་ཇེ་རིང་སོང་བ་ཞིག་འོང་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཀྱང་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ནི། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས། རྒྱལ་པོ་

༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་ཁྱོད་ནི་སྲོག་གཅོད་མ་མཛད་ཅིག །༼བ༽ དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་སྲོག་ནི་རབ་ཏུ་ཕངས། །དེ་བས་ཡུན་རིང་ཚེ་བསྲུང་སུ་འདོད་པས། །༼བ༽ དངོས་སུ་སྲོག་མི་གཅོད་པར་མ་ཟད་ཡིད་ཀྱི་དགུ་ལའང་༼བ༽ སྟེ་དང་པོར་ཀུན་སློང་འགྱུ་བའི་སྐབས་ནས་སྲོག་གཅོད་མི་བསམ་མོ། །༼བ༽ སྟེ་འགོག་པར་གྱིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་གཞན་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་ཙམ་ཡང་མི་རྒྱུ་བར་༼བ༽ བསམ་པའམ་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་སྡོམ་སེམས་ཀུན་ཏུ་བསྟེན། ༼བ༽ སྦྱོར་བའམ་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་གོམས་པར་བྱ། ༼ང༽ དེ་གཉིས་ཀའང་རྗེས་ཀྱི་དུས་

321

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནསུ་ཡང་ཡང་སེམས་པ་ལན་མང་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཉེས་སྤྱོད་ལས་མ་ལོག་ན་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་མྱོང་དགོས་ཏེ་གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་མི་ཐར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་ལ་འཁྲུལ་ན་ཕུགས་སུ་གནོད་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འཕྲལ་དུ་ཅུང་ཟད་བདེ་བར་སྣང་ཡང་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་ཚེ་ན་མཆི་མས་གདོང་གཡོགས་ཏེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསྟེན་དགོས་པའི་ལས་རྣམས་ནི་བྱ་བར་མི་རིགས་ལ། རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་ཚེ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་དགའ་བདེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལས་རྣམས་ནི་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཚོམས་ལས། ༼ང༽ འདིའི་གླེང་གཞི་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆུ་ཀླུང་རྒྱུ་ཞིང་གཤེགས་པ་ན་ཉ་པ་ཞིག་གིས་ཉ་མང་པོ་གསོད་པ་གཟིགས་ཏེ། ཉ་པ་ཁྱོད་ལ་གང་འཇིགས་པ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པས། གོ་ཏམ་བདག་སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་པ་ཡོད་ཅེས་གསོལ་པས་འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག ། དེ་བྱས་པས་རང་བདེ་བར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ། ཁྱོད་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་ཤིང་། །ཁྱོད་ལ་སྡུག་བསྔལ་མི་སྡུག་༼བ༽ པ་སྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་བློ་ཡོད་ན། །མངོན་སུམ་དག་གམ་ལྐོག་ཏུའང་རུང་། །སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ལས་མི་བྱ༼བ༽ སྟེ། །གལ་ ེ ཏེ་སྡིག་པའི་ལས་༼བ༽ སྔར་བྱས་སམ། །༼བ༽ ཕྱིས་བྱེད་ཀྱང་རུང་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །༼བ༽ དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དུས་ལ་བབས་པ་ན་མལ་ནས་ཀོག་ཅེས་ལངས་ཏེ་བྲོས་བྱས་ཀྱང་། །༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ དེ་ལས་ནི་ཐར་མི་འགྱུར། །༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གང་དུ་གནས་ན་ལས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བར་སྣང་ལ་མེད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་མེད། །རི་བོ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་ཀྱང་མིན། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ བླང་དོར་ལ་རྨོངས་པའི་བྱིས་པ་ཤེས་རབ་ཆུང་ངུ་དག༡། ༣བདག་༼བ༽ ཉིད་ལ་དགྲ་བཞིན་༼བ༽ དུ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཡིས། །༼བ༽ ལས་༢གང་ཞིག་༼བ༽ བྱས་པ་ཡིས་༤འབྲས་བུ་ཚ་༼བ༽ བར་འགྱུར་བའི། །སྡིག་ཅན་ལས་ནི་སྤྱོད་པར་བྱེད། །༼བ༽ ལ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པས་བདག་ལེགས་སུ་

322

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འདོད་པའི་མཁས་པས་ནི་ལས་གང་དག་བྱས་པས་གདུང་འགྱུར་ཞིང་། །མཆི་མས་གདོང་གཡོགས་ངུ་བཞིན་དུ། །རྣམ་སྨིན་མི་

༼བ༽ ཟད་པ་སོ་སོར་བསྟེན་༼བ༽ དགོས་པ་ཡི། །ལས་
དེ་དག་ནི་མ་བྱས་༼བ༽ ན་ལེགས། །གང་ཞིག་བྱས་ན་མི་གདུང་ཞིང་། །དགའ་ཞིང་ཡིད་ནི་བདེ་བ་ཡིས། །རྣམ་སྨིན་༼བ༽ ཡིད་འོང་སོ་སོར་བསྟེན་པ༼བ༽ ར་གྱུར་བ་ཡི། །ལས་དེ་དག་ནི་བྱས་ན་ལེགས། །༼བ༽ ཏེ་དང་པོའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།༼ང༽ རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་བརྟན་ཤཱ་རིའི་བུའི་ཐད་དུ་ཡི་དྭགས་ཤིག་འོངས་ནས་སྨྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་བདག་ནི་སྔོན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ཚོང་པར་གྱུར་ཏེ། སེར་སྣ་དང་རིགས་ཀྱིས་དྲེགས་པའི་དབང་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱོད་པའི་དབང་གིས་ཡིེ་དྭགས་སུ་སྐྱེས་སོ་བདག་ཅག་གི་ཉེ་དུ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་བཤོས་གསོལ་བར་བྱེད་དུ་གཞུག་ན་དེ་ནི་ལེགས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྨྲས་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། བདག་ཉིད་བདེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། །༼བ༽ དེ་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། རྒོད་ཅིང་༼བ༽ བག་མེད་པར་སྡིག་པའི་ལས་བྱས་པའི། །སྡིག་ལས་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་དག །ངུ་བཞིན་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྡིག་༼བ༽ པའི་ལས་༼བ༽ ཀྱིས་འཕྲལ་དུ་༼བ༽ བྱས་མ་ཐག་ངེས་པར་ནི། །མཚོན་བཞིན་གཅོད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། །སྡིག་པའི་ལས་ཀྱིས་༼བ༽ འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་༼བ༽ བཟང་ངན་ཅིར་འགྱུར་དག །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ནི་མངོན་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ཇི་ལྟར་མངོན་ན། ༼ང༽ མཉན་ཡོད་ན་ཚོང་དཔོན་གྲོགས་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། གཅིག་ནི་དད་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི་ངོ་ཚ་མི་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་སྡིག་ལ་སྤྱོད་དོ། །བཞི་པ་ནི་སེར་སྣ་ཆེའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་བསམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཏེ་ནམ་ཞིག་བདག་ཅག་མཐོ་རིས་ཀྱི་ལྷ་བསྒྲུབ་སྟེ་མཐོ་རིས་ཐོབ་ནས་དེའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མྱོང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བསམས་ནས་སྟོན་པའི་ཐད་དུ་ཕྱིན་པ་དང་དེའི་ཆེད་དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་པ།༼བ༽ འགྲོ་བ་གང་དུ་༼བ༽ སྡིག་ལས་དེ་དག་༼བ༽ གིས་རྣམ་སྨིན་ནི། །༼བ༽ རྩུབ་ཅིང་ཚ་བ་སོ་སོར་བསྟེན་༼བ༽ དགོས་པ་ཡི། །༼བ༽

323

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནརྒྱུ་སྡིག་པའི་ལས་ཀྱིས་༼བ༽ འཕངས་པའི་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་དག །༼བ༽ འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ནི་ཤེས་པར་༼བ༽ ཏེ་མངོན་དུ་འགྱུར། །༼བ༽ ཅེས་དང་། སྡིག་པའི་ལས་བྱས་པས་བྱེད་མཁན་རང་ཉིད་འཕུང་པ་ནི་དཔེར་ན་ལྕགས་ལས་གཡའ་ནི་ལངས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ་༼བ༽ ན། །གཡའ་ལངས་པ་དེས་ནི་༼བ༽ ལྕགས་ཀྱི་གཞི་དེ་ཉིད་ཟ་༼བ༽ བ། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་བླང་དོར་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་༼བ༽ པར་བྱས་པ་”ཡིས1། །རང་གི་༼བ༽ མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་༼བ༽ བྱེད་པ་པོ་རང་ཉིད་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་བཞིན་མཛད་རིགས་པ་ནི། ཕུ་ཆུང་བ་ལ་ཁམ་ལུང་པས། ༼བ༽ རང་རེའི་དགེ་བཤེས་༼བ༽ སྟོན་པ་ནི་ལས་འབྲས་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་བར་”གསུང་བ་2ལ་ད་ལྟ༼བ༽ འི་མཁས་པ་འདི་ཀུན་དེ་ལ་བཤད་པ་དང་ཉན་པ་དང་སྒོམ་རིན་མེད་པར་བྱེད་དེ། ༼བ༽ ཁོ་བོ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ཉམས་སུ་བླང་དཀའ་འམ་སྙམ་”གསུངས་པས་3ཕུ་ཆུང་བ་ཡང་དེ་ཙུག་ལགས་གསུང་བ་དང་། ༼བ༽ དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཇོ་བོ་”པ་4༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་སྙིང་ཁམ་ཆེར་མི་རུང་རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཕྲ་གསུང་བ་དང་། ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས་ང་ནི་རྒས་ཁར་༼བ༽ ལས་འབྲས་སྟོན་པའི་མདོ་མཛངས་བླུན་ལ་ཁ་ལྷན་༼བ༽ གྱིས་འགྲིག་སོང་གསུང་བ་དང་། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེས་སྐྱོན་ཅི་བྱུང་ཡང་ཕྱོགས་ངན་དང་མཁར་ལན་ལ་ལེ་ལན་མ་བདས་པར་ལས་འདི་བྱས་པས་འདིར་སྐྱེས་བྱ་བ་ཤ་སྟག་གསུངས་༼བ༽ ནས་ལེ་ལན་ཐམས་ཅད་རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ལ་”བདའ་5གསུང་ངོ་། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ཡི་
2 ལམ་རིམ་དུ། གསུངས་པ་
3 ལམ་རིམ་དུ། གསུང་བས་
4 ལམ་རིམ་དུ། བ་
5 གདའ་ བདའ་

324

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྟོབས་བཞིས་སྦྱང་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱང་བའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་བཞག་པར་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་གསུང་ལྟར་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྦྱོང་བ་དང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་དང་། སྡིག་པ་སྟོབས་བཞིས་ཕྱིར་བཅོས་པ་དང་། འདག་ཚུལ་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་དང་། ཐོག་མ་ནས་མ་གོས་པར་འབད་ཚུལ་དང་། ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་དཔེ་དང་། གང་ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་དང་། ཡང་

དག་པའི་ལྟ་བར་བསྔགས་ཏེ་ལས་འབྲས་གཅེས་པར་གདམས་པ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་ཀྱང་བག་མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཇི་མི་སྙམ་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་འབད་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་ནི། སྡོམ་པ་གསུམ་སོ་སོ་ནས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ལ།
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སྟོབས་བཞི་སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྡིག་པ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ནི་སྟོབས་བཞིས་བྱ་སྟེ། ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ།༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་རང་དོན་མཐར་ཐུག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

༼བ༽ གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་པ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་བཞི་
དང་ལྡན་ན་སྡིག་པ་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཉེས་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་ནི་མྱོང་ངེས་ཡིན་པས་དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་ན་མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ༼ང༽ བླ་མ་སྔ་མ་དག་སྟོབས་བཞི་པོ་འདི་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཏེ་སྡིག་པ་སྐྱེས་པ་སྤོང་བ་དང་། མ་

325

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནསྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉེན་པོ་སྤྱིར་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་དང་། གཉིས་པ་ནི་རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ། །གཉིས་པ་སྡིག་པ་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ནི། ཉེས་པ་ལས་སླར་བཟློག་པའི་སྟོབས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་པའི་འཕེལ་འཕྲོ་ཆད་པར་བྱེད། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་པ་ཉམས་དམའ་བར་བྱེད། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་པ་རྩ་བ་ནས་འདོན་པར་བྱེད། རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབས་པར་བྱེད་ཅེས་འཆད་དོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དེ་ལ་སྟོབས་དང་པོ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་༼བ༽ སྔར་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་མང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་སྐྱེ་བ་ལ་༼བ༽ མི་དགེ་བའི་རྣམ་སྨིན་སོགས་ཀྱི་༼བ༽ སྟེ་རྒྱུ་མཐུན་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གསུམ་བསྐྱེད་ཚུལ་བསྒོམ་དགོས་སོ། །ལག་ཏུ་ལེན་པའི་ཚེ་ནི་གསེར་འོད་དམ་པའི་བཤགས་པ་༼བ༽ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པའང་ཡོད་པ་དང་སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་སྒོ་ནས་ཀྱི་བཤགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྟོབས་གཉིས་པ་༼ཇ༽ གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་དྲུག་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་ལེན་པ་དང་༼བ༽ དོན་འཛིན་པ་དང་༼བ༽ གླེགས་བམ་ཀློག་པ་༼བ༽ ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །༼ང༽ དགེ་སློང་དཔལ་བྱིན་ཞེས་པས་བསོད་སྙོམས་ལ་ཕྱིན་པ་གཟུགས་བཟང་བ་ལ་ཚོང་དཔོན་གྱི་བུ་མོ་ཆགས་ཏེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་ནས་ཁྱིམ་བདག་བསད་པ་ལ་འགྱོད་དེ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་སྡིག་པ་སྦྱོང་དུ་ཕྱིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་སྦྱོར་བའི་སེམས་ལ་རྟོག་ཏུ་བཅུག་པས་སེམས་ཡང་དག་པར་མཐོང་བས་ལྟུང་བ་དག་སྟེ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་

326

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུངས་སོ། །ཞེས་ཁ་ཅིག་འཆད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ།སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པ་ནི།༼བ༽ གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅིང་༼བ༽ རང་བཞན་གྱིས་འོད་གསལ་བའི་ཆོས་ཉིད་༼བ༽ སྟོང་པ་ཉིད་ལ་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་ཅིང་༼བ༽ སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། །དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གདོད་མ་ནས་༼བ༽ རང་བཞིན་གྱིས་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པའོ། །༼བ༽ སྡིག་པའི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྡིག་པ་སྦྱོང་བའི་མཆོག་སྟེ། བསོད་ནམས་ཆུང་ངུས་ཆོས་འདི་ལ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། །སྲིད་པ་ཧྲུལ་པོར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ་༼ཇ༽ ལ་སྡིག་པ་འདག་པའི་མཚན་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་བྱ་བ་དང་། དག་པའི་དཔེ་དང་མཚན་མ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་སོགས་ཀྱི་གཟུངས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་༼༽ སོ་སོའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་ཟློས་པའོ། །དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། ༼བ༽ དཔེར་ན་སོ་ག༼བ༽ འི་དུས་སུ་ནགས་༼བ༽ ལ་མེ་མཆེད་པའི་མེ་ལྕེ་ཡིས། །༼བ༽ ཆེད་དུ་མ་བསྒྲིམས་བཞིན་དུ་༼བ༽ རྩྭ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་ཚང་ཚིང་ཀུན་བསྲེག་༼བ༽ པ་ལྟར། །༼བ༽ གཟུངས་སྔགས་ཟབ་མོ་སོགས་བཟླས་བརྗོད་༼བ༽ ཀྱི་མེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱི་རླུང་གིས་སྦར། །བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོ

༼བ༽ ས་ཆེ་

ཆེར་བསྐྱོད་པའི་མེ་ལྕེས་སྡིག་པ་བསྲེག །༼བ༽ ཅེས་དང་གཞན་ཡང་དཔེར་ན་ཇི་ལྟར་གངས་ལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས། །གདུངས་ན་གཟི་བརྗིད་མི་བཟོད་འཇུ་བ་བཞིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༼བ༽ གཞི་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་༼ཁ༽ བཟླས་བརྗོད་ཀྱིས། །གདུངས་ན་སྡིག་པའི་གངས་ཀྱང་༼བ༽ མྱུར་དུ་ཟད་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ཞེས་དང་།གཞན་ཡང་དཔེར་ན་མུན་ནག་སྨག་ལ་མར་མེ་ཕྱུང་བ་ཡིས། །མུན་ནག་མ་ལུས་སེལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན། །ཚེ་རབས་སྟོང་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་པའི་མུན། །བཟླས་བརྗོད་མར་མེས་མྱུར་དུ་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ འདི་དག་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་པ་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལ་ངེས་པ་

327

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནདྲངས་པ་གལ་ཆེའོ། །དེ་ཡང་སྡིག་པ་བྱང་བའི་མཚན་མ་མཐོང་བ་དེ་སྲིད་དུ་བཟླས་བརྗོད་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཚན་མ་ནི་རྨི་ལམ་ན་ཟས་ངན་པ་”སྐྱུགས་1པ་དང་ཞོ་དང་འོ་མ་ལ་སོགས་འཐུང་བ་དང་སྐྱུགས་པ་༼བ༽ གཉིས་ཀ་དང་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་༼བ༽ ཤར་མཐོང་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་༼༽ ལུས་སམ་གོས་ལ་མེ་འབར་བ་དང་མ་ཧེ་དང་མི་ནག་པོ་ཐུབ་པ་དང་། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་མཐོང་བ་དང་༼བ༽ ཙན་དན་དཀར་དམར་ག་བུར་གྱི་ཤིང་པདྨའི་སྡོང་པོ་འབྲས་བུ་ཅན་དང་། འོ་མ་འབྱུང་བའི་ཤིང་དང་གླང་པོ་དང་ཁྱུ་མཆོག་དང་རི་དང་སེང་གེའི་ཁྲི་དང་ཁང་བཟང་གི་སྟེང་དུ་འཛེག་པ་དང་ཆོས་ཉན་པ་རྨིས་པ་ཡིན་པར་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་གཟུངས་ལས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་དུ་སོང་བ་དང་། བླ་མ་དཀོན་མཆོག་དང་ཆོས་ལ་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཇེ་ཆེ། ཆོས་ལ་བློ་ཇེ་འགྲོར་སོང་བ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་པ་ཡིན། རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱིས་བསླུ་ཉེན་ཡོད་པེ་ཧར་ཡང་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེ་གསུངས།

༼ཇ༽ བཞི་པ་སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ༼ང༽ སྣང་ཤས་སོགས་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་དད་པ་རྙེད་ནས་སྐུ་གཟུགས་བྱེད་པའོ། །༼ང༽ དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། གཙང་ཞིང་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་དག་ཏུ་ནི། །བྱེ་མའམ་ནི་འཇིམ་པ་ལས་བྱས་པའི། །བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་རིང་བསྲེལ་སྙིང་པོ་ཅན། །སྡིག་པ་སྦྱོང་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་གདབ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་དེའི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མཚན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཐོས་ཤིང་བཟུང་བའོ། །འདི་དག་ནི་བསླབ་བཏུས་སུ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཙམ་སྟེ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །༼བ༽ སྡིག་པའི་གཉེན་པོར་དམིགས་ནས་དགེ་རྩ་གང་བྱས་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་གསུམ་པ་༼ཇ༽ ཉེས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་སྟོབས་དངོས་ཕན་ཡོན་དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྐྱུག་

328

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཅས་པ་དང་། ཞེ་ཐག་བས་སྡོམ་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་༼ཇ༽ ཕྱིན་ཆད་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པ་སྟེ་འདིས་ནི་སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བྱས་པ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སྔོན་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་ཉི་མའི་སྙིང་པོ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཀྱི་སྡོམ་སེམས་མེད་པའི་བཤགས་པ་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་མམ་ཞེས་ལུང་ལས་གསུངས་པར་འདུལ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ནས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་སེམས་གལ་ཆེ་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ཡང་༼བ༽ སྔ་མ་ལ་ཁོང་དུ་དུག་སོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྱོད་སེམས་ཡོད་ན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པའི་བློ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འོང་བ་ལས་སྟོབས་དང་པོ་༼བ༽ རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ལ་རག་ལས་སོ། །༼བ༽ དེས་ན་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ་ཉེས་པ་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་སེམས་དང་ཕྱི་མ་ལ་སྡོམ་སེམས་གཉིས་མེད་མི་རུང་བ་ཡིན་པར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་ཅིང་དེ་ཡང་སྟོབས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་འདི་གཉིས་ཡིན་པས་ནན་ཏན་དུ་བྱའོ། །

སྟོབས་བཞི་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་སྟོབས་བཞིར་སྡིག་པའི་གཉེན་པོ་ཚང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་བས་ལས་དང་པོ་པས་སྡིག་པ་སྦྱོང་པའི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གསུངས་ཀྱང་། གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའོ། །༼བ༽ སྔགས་ལས་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སོགས་ལྷ་སྐུ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་བསྒོམ་པ་དང་། དག་བྱ་སྡིག་པ་དུད་ཁུ་དང་སོལ་ཁུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། དག་བྱེད་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་བདུད་བརྩིའི་ཆུ་རྒྱུན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒོམས་ནས་འཁྲུད་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་ངོ་བོ་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བ་ལས་མ་འདས་པའོ། །

329

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན༼ཇ༽ བཞི་པ་འདག་ཚུལ་རྩོད་སྤངས་དང་བཅས་པ་ལ་དགུ་ལས། དང་པོ་སྦྱོང་མཁན་དང་གཉེན་པོ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་དབང་གིས་འདག་ཚུལ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཚུལ་ནི། སྡིག་པ་འདག་ལུགས་ནི་ངན་འགྲོ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའམ། ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་སྡུག་བསྔལ་མི་མྱོང་བའམ་ད་ལྟའི་རྟེན་ལ་མགོ་བོ་ན་བ་ཙམ་གྱིས་དག་ནས་འགྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་རིང་པོར་མྱོང་དགོས་པ་རྣམས་ཡུན་ཐུང་ངུའམ་གཏན་མྱོང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་སྦྱོང་མཁན་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་དང་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་རྫོགས་མ་རྫོགས་དང་ཤུགས་དྲག་མི་དྲག་དང་རྒྱུན་རིང་ཐུང་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངེས་པའི་ལས་ཀྱང་རྩ་བ་ནས་འདག་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་ནས། ལས་རྣམས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ནི། །ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྟོབས་བཞིའི་གཉེན་པོ་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྟོབས་བཞིའི་གཉེན་པོས་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱངས་ན་ནི་མྱོང་ངེས་ཀྱང་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་ལྟར་གང་དག་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་༼བ༽ ཅུང་ཟད་འཕེལ་དུ་ཉེ་བ་ན་༼བ༽ རང་ཉིད་ཅུང་ཟད་འགྲིབ་པ་༼བ༽ ལ་ཉེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་༼བ༽ གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཆེར་འཕེལ་ནས་སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་གཉེན་པོས་༼བ༽ རང་ཉིད་གཏན་ཟད་པར་༼བ༽ འགྱུར་བའི་སྐབས་སོགས་སྲིད་པ༼བ༽ ས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་གཡའ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ དང་པོར་སྦྱོང་བ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་ན་ཅུང་ཟད་དག་པར་འགྱུར་དུ་རུང་བས་མཐར་སྦྱོང་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་གཡའ་ཡང་གཏན་ཟད་པར་འགྱུར་དུ་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་༼བ༽ སྟེ་ཆོས་སྤོང་བའི་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ སྟོབས་ཆེན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཇི་

330

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྐད་དུ་བཤད་པའི་༼བ༽ གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་རང་ཉིད་གཏན་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་༼བ༽ སྒྲུབ་ངག་འདི་ཡིས་རིགས་པས་རློམ་སེམས་”ཀྱིས་1༼བ༽ དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟུང་བའི་གནས་ནི་མ་ལུས་པར་༼བ༽ གཉེན་པོས་ཟད་པར་འགྱུར་བ༼བ༽ ར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ངེས་པའི་སྡིག་པ་འདག་ཀྱང་ངེས་མ་ངེས་ལས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དང་མི་འགལ་བ་ནི། ༼བ༽ བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ་འོ་ན་མདོ་ལས། གང་ཡང་ལས་རྣམས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ནི། །༼བ༽ ཆུད་མི་ཟ་བ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ ཆུད་ཟ་བ་མི་སྲིད་པའི་ལས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་༼བ༽ དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བསྒོམ་པ་མེད་ན་༼བ༽ རྣམ་སྨིན་ཆུད་ཟ་མི་སྲིད་པར་ངེས་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་༼བ༽ སྔར་སྒྲུབ་ངག་བཀོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་མདོ་སྡེ༼བ༽ འི་ལུང་མང་པོ་དང་༼བ༽ ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ་འོ་ན་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་རྣམ་སྨིན་ངེས་པར་མྱོང་བར་གསུངས་པ་ཡང་༼བ༽ སྔར་བྱས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ལྟ་བུ་གཉེན་པོ་མ་བསྒོམ་ན་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངེས་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་༼བ༽ ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ང༽ འོ་ན་མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀ་གཉེན་པོ་བསྒོམ་ན་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་མ་ངེས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྐྱོན་མེད་དེ། མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ནི་གཉེན་པོ་མ་བསྒོམ་ན་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་ངེས་པ་ཡིན་ལ་མྱོང་བར་མ་ངེས་པར་གསུངས་པ༼བ༽ འི་ལས་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མ་བསྒོམས་སུ་ཟིན་ཀྱང་༼བ༽ རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་མ་ངེས་པས་འབྲས་བུ་རེས་འགའ་བ་ཉིད་ལས་ཡིན་པར་ངེས་པར་༼བ༽ རམ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱི་

331

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན༼ཇ༽ བཞི་པ་སྦྱོང་མཁན་སྟོབས་ཆུང་ངུས་ལས་གཏན་ནས་མ་དག་ཀྱང་གང་དག་པ་དེའི་རྣམ་སྨིན་ཉམས་སྨད་པས་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བཤགས་པ་དང་བསྡམས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་རྐྱེན་གཞན་དང་ཕྲད་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པ་ལའང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། གང་གི་ཚེ་དགེ་བ་ཡང་ལྟ་བ་ལོག་པ་དང་གནོད་སེམས་༼བ༽ སོགས་ཀྱིས་༼བ༽ བཅོམ་པས་ཉམས་པར་གྱུར་པའམ། མི་དགེ་བ་ཡང་སྨོད་པ་༼བ༽ སྟེ་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་སེམས་དང་༼བ༽ ཕྱི་མ་ལ་སྡོམ་པ་དང་༼བ༽ མི་གསང་བར་འཆགས་པ་ལ་སོགས་པ༼བ༽ མདོར་ན་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་གཉེན་པོས་༼བ༽ བཅོམ་པས་སྟོབས་ཉམས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་༼བ༽ རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ཡོད་༼བ༽ པ་སྟེ་དེ་དང་ཕྲད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། །༼ཀ༽༼ག༽དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ ༡༼བ༽ ལས་དེ་དག་ནི་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་༼བ༽ གཉེན་པོས་ཉམས་༼བ༽ པར་བྱས་པས་༼བ༽ ན་དེའི་ཕྱིར། དགེ་མི་དགེ་༼ཁ༽གང་ལས་འབྲས་བུ་༼བ༽ བདེ་སྡུག་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར།༢༼བ༽ ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།༼ཅ༽ཁྱོད་རང་གི་གཉེན་པོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་པ་ན་རང་ཉིད་ཅུང་ཟད་འགྲིབ་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རང་གི་གཉེན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་རང་ཉིད་རྩ་བ་ནས་ཟད་པའི་སྐབས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་གནས་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་པ་ན་ཁྱོད་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་ཅུང་ཟད་ཟད་པར་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཁྱོད་གནས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་རེ་མེད་པ༼བ༽ འམ་མ་ཚང་བས་༼བ༽ ཀྱང་ཁྱོད་ལ་གནོད་ཅིང་ཁྱོད་གནས་པ་ལས་དུས་ཀྱང་གཞན་༼བ༽ མི་གནས་པ་ཉིད་དུ༼བ༽ འམ་ཟད་པར་གྱུར་ན་༼བ༽ སྟེ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ༼ང༽དེ་ལྟར་ཉམས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་ཇི་ལྟར་ན་རྩ་བ་ནས་ཤིན་ཏུ་འབྱིན་༼བ༽ ཅིང་ཟད་པའི་སྐབས་སྲིད་

332

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་མ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ ཡིན་པར་ཐལ། ༼ཆ༽གཉེན་པོས་སྡིག་པ་བཅོམ་ཚུལ་ལ་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱས་པ་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་བཅོམ་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་༼༽ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་༼ཇ༽ ཚེ་ཕྱི་མ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་བར་ངེས་པའི་སྡིག་པ་ཡང་མཐོང་བའི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་༼བ༽ རྣམ་སྨིན་ཆུང་ངུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་༼བ༽ ཕྱི་མར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལས་རྣམས་དེ། །༼བ༽ གཉེན་པོས་བཅོམ་པས་འདིས་ནི་༼བ༽ ཚེ་འདིར་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་མགོ་བོ་ཚ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །༼བ༽ ཞེས་ཁུངས་དང་སྦྱར་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་ཚེ་ཕྱི་མར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚེ་འདིར་མགོ་བོ་ཚ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་འབྲས་བུ་ཕྲ་མོ་ལུས་ཀྱང་མི་དགེ་བའི་རྣམ་སྨིན་རྩ་བ་ནས་དག་པ་མི་འགལ་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་༼བ༽ ཚེ་འདིར་མགོ་བོ་ཚ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་༼བ༽ ལས་དེའི་འབྲས་བུ་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་བ༼བ༽ འམ་བཅོམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ༼བ༽ ར་ཡིན་༼བ༽ ཏེ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། ༼བ༽ སྐྱོན་མེད་དེ་སྡིག་པའི་ལས་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་༼བ༽ གཉེན་པོས་མ་བཅོམ་པར་མ་ལུས་པར་རྫོགས་པ་༼བ༽ མྱོང་དགོས་པ་བྱུང་ན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ དགོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལས། ༼བ༽ གཉེན་པོ་གང་དག་གིས་༼བ༽ སྟོབས་ཀྱིས་ལས་དེའི་ནུས་པ་བཅོམ་པའི་གང་ཟག་དེའི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་མ་གྱུར་བ་དེ་ཉིད་༼བ༽ ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་བ་ཇི་ལྟར་མ་ཡིན། ༼བ༽ ཏེ་ཡིན་པར་དེ་ལྟར་ཡང་ཚེ་འདིར་མགོ་བོ་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ༼བ༽ འི་འབྲས་བུ་ཙམ་ལས་འདི་ལ༼བ༽ ས་འབྱུང་བས་༼བ༽ ལས་དེ་ལ་འབྲས་བུ་ཡེ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་༼བ༽ ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྟོབས་བཞིས་སྡིག་པའི་ས་བོན་

333

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགཞོམ་པའི་གཉེན་པོ་མ་བྱས་ཀྱང་ཉམས་སྨད་”པས་1འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོ་མ་རྙེད་ཀྱང་འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ཉམས་སྨད་པས་རྐྱེན་གཞན་ཚོགས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མང་པོ་སྣང་ངོ་། །༼༽ ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི་སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་སྡིག་པ་བྱང་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་སྨིན་རེ་ཞིག་རྒྱང་བསྲིངས་པ་ཡིན་གྱི། རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་མིན་ཏེ། དེས་དེའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་ཟེར་བའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་དགེ་བ་མང་པོ་གསོག་པ་ལ་བརྩོན་ཡང་དགེ་བ་འཇོམས་པའི་རྒྱུ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་མ་བསྲུངས་ན་སྔར་༼བ༽ འབྲས་བུ་རྩ་བ་ནས་འཇོམས་པ་ལྟར་གསུངས་པས། ༼བ༽ ཕྱིན་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་བསྲུང་བ་ལ་འབད་ཅིང་༼བ༽ སྔར་བསགས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་ཕྱིར་བཅོས་ལ་བརྩོན་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་ནི་མདོ་ལས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པའི་ཞ་ལོང་སོགས་མ་ལྡོག་ཀྱང་ངེས་པའི་ལས་ཀྱང་གཏན་ནས་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་རྩོད་པ་སྤོང་ཚུལ་ནི། ༼བ༽ འོ་ན་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ལྟ་བུས་སྦྱངས་ན། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཀྱང་གཏན་སྦྱོང་བར་ནུས་ན་༼བ༽ མདོ་ལས་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་༼བ༽ པར་སྨིན་༼བ༽ པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ༼བ༽ དེ་ནི་འབྲས་བུ་དམུས་ལོང་༼བ༽ དང་ཞ་བོ་སོགས་༼བ༽ ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འདིར་འཕངས་ཤིང་འཕངས་པ་ལྟར་རྣམ་སྨིན་གྲུབ་༼བ༽ ཟིན་པའི་ཚེ་ན་ད་ལྟར་གྱི་གཉེན་པོས་སྦྱང་དཀའ་ལ། ༼བ༽ ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་ཀྱང་ད་ལྟ་ལ་འབྲས་བུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུའི་སྐབས་༼བ༽ ཡིན་ན་ཟློག་པར་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། གལ་ཏེ་༼བ༽ གཉེན་པོས་བཅོམ་ན་

1 པའི་ *པས་

334

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡིག་པ་༼བ༽ སྟོབས་ཆེ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་༼བ༽ རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་པ་བསྟན་”ཞེ་ན།1༼བ༽ དེ་ནི་དམུས་ལོང་དང་མིག་གཅིག་པ་དང་ཞ་བོ་དང་འཐེང་པོ་དང་ལྐུགས་པ་དང་འོན་པ་ལ་སོགས་པ༼བ༽ འགྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་དང་༼བ༽ དེའི་རྒྱུ་བསགས་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ༼བ༽ འི་སྐབས་ལ་དགོངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་༼ཀ༽གང་གི་ཕྱིར་༼བ༽ ན་༼ག༽རྣམ་པར་སྨིན་༼བ༽ ཟིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་༼ཁ༽༼བ༽ དམུས་ལོང་སོགས་གྲུབ་ཟིན་པ་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་༼ང༽༼བ༽ གཉེན་པོ་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ དེ་ལྟ་ན་ཡང་འབྲས་བུ་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་༼བ༽ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་སློང་སེམས་པས་མངོན་པར་འདུ་བྱས་༼བ༽ ཤིང་བསགས་པ༼བ༽ འི་ལས་ནི་༼བ༽ མི་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་དེ་ལས་སེམས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་༼བ༽ ཏེ་དེའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་༼བ༽ ཅིང་སྒོམ་པ་ན་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ༼བ༽ ས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ དཔེ་ཇི་ལྟར་ན་སོར་མོའི་ཕྲེང་བ༼བ༽ ས་མི་སྟོང་དུ་གཅིག་གིས་མ་ལོངས་པ་བསད་པ་དང་མ་སྐྱེས་དགྲ༼བ༽ ས་ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་བཀྲོངས་པ་དང་སྭ་ཀ༼བ༽ ས་མ་བསད་པ་དང་༼བ༽ ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་ཕ་གསོད་པ་དང་༼ང༽ ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་༼བ༽ ཚེ་སྟོད་ལ་གཏུམ་པོ་མྱ་ངན་མེད་དུ་གྲགས་པའི་སྡིག་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་༼བ༽ གཉེན་པོ་བསྟན་པ་༼བ༽ བསྒོམས་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་སོགས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །
༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་སྔོན་བྱུང་གི་མ་ངེས་པ་སྤང་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་མ་གསོད་པ་དག་ལ་༼བ༽ གཉེན་པོ་དགེ་བའི་སེམས་པ་གཞན་སྐྱེས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ལས་ཟད་པར་མ་གྱུར་ནས་༼བ༽ སྐྱེ་བ་རྟིང་མ་མནར་མེད་པ་དག་ཏུ་སྐྱེས་”ཞེ་ན2། ༼བ༽ སྐྱོན་མེད་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཅེ་ན།
2 ལམ་རིམ་དུ། ཤེ་ན།

335

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནདེ། དེ་དག་དེའི་༼བ༽ རྒྱུ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་གི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་མི་བསླུ་བའི་མཚོན་བྱེད་དམ་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་༼བ༽ སྐྱེ་བ་རྟིང་མ་ལ་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྲུབ་ཟིན་གྱི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཟློག་ཏུ་མེད་ཅིང་རྒྱུའི་སྐབས་ཟློག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན་མི་ཞིག་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་མིའི་མངལ་དུ་ཞུགས་ནས། ལོ་བདུན་པ་ལ་མིག་གཅིག་ཞར་བ་དང་བཅུ་པ་ལ་རྐང་པ་ཞ་བོར་འགྱུར་བ་དང་ཉི་ཤུ་པ་ལ་ལག་པ་ཡང་ཞ་བོར་འགྱུར་བར་འཕངས་ཟིན་པ་ལ་དང་པོ་ལ་བཟློག་ཐབས་སོགས་མ་གྲུབ་པས་འཕངས་པ་ཇི་ལྟ་བར་ལོ་བདུན་པ་ལ་མིག་ཡ་གཅིག་ཞར་བ་གྲུབ་ཟིན་པ་ན་དེ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡིན་པས་བཟློག་མི་ནུས་ལ། ཕྱི་མ་རྣམས་འཕངས་ཟིན་ཀྱང་འཕངས་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་རྒྱུའི་སྐབས་ཡིན་པས་བཟློག་ཐབས་བྱས་ནས་བཟློག་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་གསུངས། སྔར་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཡང་གཉེན་པོ་དགེ་བའི་སེམས་གཞན་སྐྱེ་བ་ན། ཟད་པར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་མནར་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་༼བ༽ ཡུད་ཙམ་སྐྱེ་བ་བསྟན་པ་༼བ༽ ཙམ་ཡིན་གྱི། ལས་རྣམས་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་མ་ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ དེ་ཡིན་ན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡུན་རིང་དུ་མྱོང་དགོས་པ་ལས་དེར་སྐྱེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དར་གྱི་ཕོ་ལོང་བརྡབས་པ་ལས་༼བ༽ དེ་མ་ཐག་འཕར་བ་བཞིན་དུ་དེར་སྐྱེས་ཤིང་༼བ༽ དེ་མ་ཐག་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དམྱལ་བའི་མེའི་ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པས་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཀྱང་རེག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་༼བ༽ འདིས་ནི་གཉེན་པོ་གོམས་པས་སྡིག་པ་༼བ༽ སྟོབས་ལྡན་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ནས་༼བ༽ དྲུང་འབྱིན་༼བ༽ ནུས་པར་ཡང་གྲུབ་ལ། ༼བ༽ བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བས་ལས་ལ་འབྲས་བུ་༼བ༽ གཏན་ནས་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ ཞེས་ཀྱང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་མ་ངེས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ནི། ༼བ༽ འོ་ན་གཉེན་པོ་གོམས་པར་བྱས་ན་སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེ་ན་ཡང་རྩ་བ་ནས་འདག་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན་ལས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བས་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་མ་ངེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་དཔའ་བས་བྱིན་གྱིས་མེ་ཏོག་

336

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཟླ་མཛེས་བཀྲོངས་པ་ལ་འགྱོད་དེ། མཆོད་རྟེན་བྱས་ནས་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱས་ཤིང་ཉིན་རེ་ལ་དུས་གསུམ་དུ་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལོ་སྟོང་ཕྲག་བྱེ་བ་ཕྲག་གོ་ལྔར་བྱས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བསྲུངས་ཀྱང་། ཚེ་འཕོས་ནས་མནར་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཁྲིག་རེ་གཉིས་སུ་མིག་བཅར་བ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་པ་མྱོང་བར་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ མི་གདུང་བ་སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་ཅན་དང་སྭ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་འདི་རྣམས་མཛངས་བླུན་ལ་སོགས་པ་སོ་སོའི་མདོ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ འོ་ན་བཤགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་སོང་ངམ་སྙམ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བཤགས་པ་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མ་བཤགས་ན་དེ་བས་ཀྱང་ཆེ་བ་དང་རྒྱུན་རིང་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ དེ་བཞིན་དུ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དུད་འགྲོ་བསད་པའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་པས་དག་པ་ན། དེའི་སྡིག་པ་མ་དག་ཀྱང་སྔ་མ་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིར་བཅོས་མ་བྱས་ན་ལྟུང་བ་དེའི་རྣམ་སྨིན་སྐྱེད་དང་བཅས་པ་ལྷག་པོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་སྡིག་པ་འདག་ལུགས་ལ་རྩ་བ་ནས་འདག་པ་དང་། ཆེན་པོ་ཆུང་ངུར་འགྱུར་བ་དང་། ཡུན་རིང་པོ་ཐུང་ངུར་འགྱུར་བ་སོགས་གཉེན་པོ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་དང་ཡུན་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱིས་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་ཀྱང་གང་དག་པའི་ཆ་དེ་ས་བོན་མེས་ཚིག་པ་བཞིན་དུ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཏན་མི་འབྱིན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མར་མྱོང་འགྱུར་འདིར་དྲངས་པ་ལའང་། ཁ་ཅིག་ཚེ་སྒྲུབ་བྱས་པས་ཕྱི་མ་ལྷའི་ཚེ་རིང་བ་འདིར་དྲངས་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་ཡོད་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཐོག་མ་ནས་མ་གོས་པར་འབད་དགོས་ཚུལ་ནི། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་བཤགས་བསྡམ་གྱིས་༼བ༽ སྡིག་པ་ལྷག་མ་མེད་པར་འདག་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དང་པོ་ནས་ཉེས་པས་མ་གོས་པའི་དག་པ་དང་བཤགས་ནས་དག་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱང་ས་ལས། རྩ་ལྟུང་བྱུང་བ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པས་ཕྱིར་

337

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནའཆོས་ནུས་ཀྱང་། ཚེ་དེ་ལ་ས་དང་པོ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྡུས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས། གལ་ཏེ་ལ་ལ་ཞིག་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོའི་དབང་གིས་ཆོས་སྤོང་བ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་བགྱིས་པར་གྱུར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེའི་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་ཐར་བར་འགྱུར། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་དུས་གསུམ་དུ་ཉེས་པ་ལ་ཉེས་པར་བཤགས་ན་དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཉུང་ན་བསྐལ་པ་བཅུས་བཟོད་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྡིག་པ་དག་ཀྱང་ཇི་ལྟར་མྱུར་ན་ཡང་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བསྐལ་པ་བཅུ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མ་ལུས་པར་དག་པའི་དོན་ནི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་པ་མ་ལུས་པར་དག་པ་ཡིན་གྱི། ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི་ཆེས་རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་དང་པོ་ནས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །༼ང༽ ལོག་ལྟ་ཆོས་སྤོང་ཁོང་ཁྲོ་དང་། །རྩ་ལྟུང་འགྱོད་དང་སྤྱོད་པ་དང་། །མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་དང་། །རྙེད་བཀུར་ཞེན་པས་ཁྱིམ་ལ་དང་། །བྱང་སེམས་བླ་མ་ཁྱད་དུ་གསོད། །འདི་དག་དགེ་བ་འཛད་པའི་རྒྱུ། །ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལ་འཛེམ་ཞིང་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་རྣམས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་སྡིག་ལྟུང་ཕྲ་མོ་ལའང་ཤེས་བཞིན་དུ་མི་འཇུག་པར་གསུངས་ཏེ། བཤགས་པས་དག་པ་དང་། དང་པོ་ནས་མ་བྱུང་བ་གཉིས་ཁྱད་མེད་ན། དེ་ལྟར་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་སྣང་སྟེ། རྐང་ལག་སོགས་བསྣད་པ་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོ་ནས་མ་བསྣད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་བཞིན་ནོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་གང་ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་དཔེ་ནི།དེ་ལྟར་འབད་པས་

338

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼༽ སྡིག་པའི་ཚོམས་ལས། ༼ང༽ གླེང་གཞི་ནི་ཐུབ་པས་མཉན་ཡོད་དུ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ན་རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚིགས་བཅད་འདི་གཉིས་གསུངས་པ། སྡིག་པ་བྱས་ཤིང་བསོད་ནམས་མ་བྱས་ལ། །ཆོས་དང་གོལ་ཞིང་ཆོས་མིན་ཐོབ་པའི་མི། །སྡིག་པའི་ལས་ཅན་འཆི་བས་འཇིགས་འགྱུར་ཏེ། །ཆུ་ཆེན་ནང་དུ་གྲུ་ངན་ཞིག་པ་བཞིན། །བསོད་ནམས་བྱས་ཤིང་སྡིག་པ་མ་བྱས་ལ། །དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱད་པས། །དེ་ནི་ནམ་ཡང་འཆི་བས་འཇིགས་མེད་དེ། །བརྟན་པའི་གྲུ་ཡིས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྔ་མ་ལྟར་མི་བྱ་བར་ཕྱི་མ་ལྟར་ཅི་འགྱུར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་གང་ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་༼བ༽ ཁ་ནས་རིགས་པའི་༼བ༽ སྟེ་གཏན་ཚིགས་དང་བཅས་པའི་ཚིག་མང་དུ་སྨྲས་ཀྱང་༼ང༽ ལག་ལེན་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། བག་མེད་པར་འཇུག་ན་དོན་ཆུང་ལ། ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་ཚིག་ཉུང་ངུ་ལས་མི་ཤེས་ཀྱང་གང་ཤེས་པ་ལ་འདོར་ལེན་གྱིས་༼བ༽ ལག་ལེན་ལ་བཏབ་ནས་བསྒྲུབ་ན་དོན་ཆེ་སྟེ། ༼བ༽ བག་ཡོད་ཀྱི་ཚོམས་ལས། ༼ང༽ གླེང་གཞི་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཁུ་ཚུར་གྱིས་བསྣུན་ནས་བསད་དེ། གཞན་ཡང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་ཏེ་དུས་གཞན་ན་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་ལོག་ནས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །དུས་དེ་ཉིད་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ཞིག་ན་ཕྱེ་མ་རེད་ཀྱི་དུས་སུ་བ་ལང་རྫིས་བ་གླང་བགྲང་ཞིང་འགྲོ་བ་ཞིག་ཀྱང་གཟིགས་ཏེ་དེའི་ཆེད་དུ་འདི་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་༼བ༽ ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་བག་མེད་པས་ཁ་ནས་རིགས་༼བ༽ པ་སྟེ་གཏན་ཚིགས་དང་བཅས་༼བ༽ པའི་ཚིག་མང་དུ་སྨྲས་ཀྱང་༼བ༽ ལག་ལེན་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནི། །བག་མེད་༼བ༽ པར་འཇུག་པའི་མི་༼བ༽ དེ་དག་དེ་ལྟར་༼བ༽ ཉམས་སུ་ལེན་པས་བྱེད་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར། །༼༽ “ཏེ་1དཔེར་ན་ཕྱུགས་རྫིས་

1 སྟེ་ * ཏེ་

339

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེནགཞན་གྱི་ཕྱུགས་བགྲང་༼བ༽ བར་བྱས་ཀྱང་གླ་”ངན་ངོན་1ཙམ་ཐོབ་ཀྱི། ཕྱུགས་ཉིད་དང་དེའི་འབྲས་བུ་འོ་མ་དང་མར་སོགས་མི་ཐོབ་པ་ལྟར། །༼བ༽ བག་མེད་དེ་དག་༼བ༽ གིས་ཀྱང་ཚིག་གི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་བསྔགས་པ་ཙམ་ཐོབ་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་༼བ༽ གི་སྐལ་བ་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་༼བ༽ པ་མ་ཡིན་༼བ༽ ནོ། །གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་ཉུང་ངུ་སྨྲ་བྱེད་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་༼བ༽ རང་གིས་ཇི་ལྟར་སྨྲས་པ་དེ་ལྟར་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་སྤོང་བྱེད་པ། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན། །དགེ་སློང་བག་ཡོད་ལ་དགའ་ཞིང་། །བག་མེད་པ་ལ་འཇིགས་༼བ༽ ཤིང་སྐྲག་པར་ལྟ་བས། །བདག་ཉིད་ངན་འགྲོ་ལས་འདྲེན་ཏེ། །འདམ་རྫབ་ལས་ནི་གླང་ཆེན་བཞིན། །དགེ་སློང་བག་ཡོད་ལ་དགའ་ཞིང་། །བག་མེད་པ་ལ་འཇིགས་༼བ༽ ཤིང་སྐྲག་པར་ལྟ་བའི། །སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་པར་བྱེད། །རླུང་གིས་ལྗོན་ཞིང་ལོ་མ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བར་བསྔགས་ཏེ་ལས་འབྲས་ལ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། གལ་ཏེ་

༼བ༽ རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་མཐོ་རིས་༼བ༽ སམ་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་
དང་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་༼བ༽ དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་མངོན་༼བ༽ དུ་མཛད་བཞེད་ན༼བ༽ འང་འཇིག་རྟེན་པའི། །ཡང་དག་༼བ༽ པའི་ལྟ་༼བ༽ བ་ལས་གཉིས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་གོམས་པ་དག་ཏུ་མཛོད་༼བ༽ ཅིག །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཟག་༼བ༽ ལས་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མི་འབྱུང་བའི་ལོག་པར་ལྟ་བས་༼བ༽ འཕྲལ་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་༼བ༽ པར་སྤྱད་པ་ལྟར་སྤྱད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་༼བ༽ པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལས་གཉིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལྟ་བ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ངན་ན་དོན་

340

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས། སྔར་བཤད་པས་མཚོན་ནས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་། མཛངས་བླུན་དང་། ལས་བརྒྱ་པ་དང་། རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གི་རྒྱུད་གླེང་རྣམས་དང་། གསུང་རབ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བལྟས་ནས་ངེས་པ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ནི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་”བཟུང་1བར་བྱའོ། །

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད།

གཉིས་པ་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། སྔར་འཇིག་རྟེན་འདི་དོན་གཉེར་བཅོས་མ་མིན་པ་ཡོད་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་དོན་གཉེར་ཚིག་རྗེས་འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་གོ་ས་འཕོས་ནས་ཕྱི་མའི་དོན་གཉེར་གཙོ་བོར་སོང་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་འདི་ཞར་བྱུང་ཙམ་དུ་སོང་ན་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་བརྟན་པར་བྱེད་དགོས་པས་དེ་བྱུང་ནས་ཀྱང་འབད་དེ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་༼ཇ༽ ལ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་ནས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་དགོས་པར་གསུངས་པས། འཁྲུལ་གཞི་བྱས་པ་ཁ་ཅིག་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མངོན་མཐོ་ནི་འཁོར་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་སོ་སྙམ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། མངོན་མཐོར་ལྟོས་ནས་དགག་པ་དང་། ངེས་ལེགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལུས་ཕུན་ཚོགས་ 1 ལམ་རིམ་དུ། གཟུང་

341

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་

སོགས་རིམ་པར་རྒྱུད་དགོས་ཚུལ་ནི། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ལ་གནས་སྐབས་སུ་དོན་དུ་གཉེར་དགོས་པ་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་གཉིས་ལས། འཁོར་བའི་ལུས་ལ་སོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཀྱང་གནས་སྐབས་སུ་དོན་དུ་གཉེར་དགོས་ཏེ། རྟེན་དེ་རིམ་པར་བརྒྱུད་པ་ལས་མཐར་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་མངོན་མཐོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགག་པ་ནི། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མངོན་མཐོ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བས་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་སོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེའི་ཞིང་གི་འབྱོར་བ་དང་དེའི་འཁོར་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། །འཁོར་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་རྩོམ་༼བ༽ པའམ་མཛད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་༼བ༽ སྟེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཞི་ལྡན་ཏེ་མངོན་མཐོ་༼བ༽ ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། །ཞེས་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་བཞིས་མངོན་མཐོ་བསྒྲུབ་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞུང་མང་པོ་ནས་༼བ༽ ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་དག་གིས་གཟུགས་སྐུ་བསྒྲུབ་པར་༼བ༽ ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་མཁྱེན་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་༼བ༽ རྒྱུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྦྱིན་པ་དང་བཟོད་པ་སོགས་ཆེས་མང་ཞིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་དུས་༼བ༽ ཡུན་རིང་པོར་བསྒྲུབ་པས་ན། ༼བ༽ རྒྱུ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ལུས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་མཐོ་ཡང་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ༼བ༽ ར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྒྱུ་དེ་ལས་མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་༼བ༽ གཉིས་འགྲུབ་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། མི་ཡི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིས་མཚོན་པའི་

342

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་མཚོ་བརྒལ་བ༼བ༽ འི་ཐར་པ་དང་རྣམ་མཁྱེན་༼༽ ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། ༼བ༽ གོ་འཕང་དེ་ཡང་༼བ༽ མངོན་མཐོའི་རྟེན་གཅིག་ལ་མི་འགྲུབ་པས་ཚེ་དུ་མར་བརྒྱུད་༼བ༽ པའི་རྟེན་ལ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་༼བ༽ མངོན་མཐོའི། ༼ཇ༽ ལམ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་རྒྱུར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བསྲུང་དགོས་ཚུལ་ནི། ལུས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དམ་པ་༼བ༽ ནི་མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ འོ་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་མི་ཆོག་སྟེ། བདེ་འགྲོའི་ལུས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་ལྡན་པས་ལམ་བསྒྲུབས་ཀྱང་ས་ཆོད་ཆུང་བས་ན་ཡོངས་རྫོགས་ཤིག་དགོས་ལ། དེ་༼བ༽ འགྲུབ་པ་ལ་ནི་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པར་བསྲུང་བས་མི་ཆོག་པས་དགེ་སློང་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་༼བ༽ པའི་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྲུང་བ་ལ་འབད་དགོས་སོ། །༼བ༽ དེ་སྐད་བྱས་པ་ལ།༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་༼བ༽ ན་རེ་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ནི་བདེ་འགྲོ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་དེ་ནི་བསྙེན་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་འཐོབ་པས་དཀའ་ལ་དོན་ཆུང་བའི་དགེ་སློང་སོགས་ཀྱིས་ཅི་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གཞན་དག་སོ་ཐར་གྱི་དགོས་པ་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན། དགེ་སློང་ནི་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་བར་དུ་མི་རུང་ཞིང་དགེ་བསྙེན་གྱི་རྟེན་ལ་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པ་འཐོབ་ཏུ་ཡོད་པས་རྟེན་དེ་བསྔགས་ཀྱི། དཀའ་ལ་དོན་ཆུང་བའི་དགེ་སློང་གིས་ཅི་བྱ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བསྟན་པའི་གནད་མ་ཤེས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཆེན་པོ་༼བ༽ ཡིན་ཏེ། ལུགས་སྔ་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ། ཐམས་ཅད་བདེ་འགྲོ་ཙམ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་དགོས་པར་

343

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་མ་ཤེས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཡིན་ཞིང་ལུགས་ཕྱི་མ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་ཡིན་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་པས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་ནི་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བདེ་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྟེན་བར་མ་ཆད་པར་བརྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་དགོས་པས་དེའི་རྒྱུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྒྲུབ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་༼བ༽ དགེ་བསྙེན་སོགས་སྡོམ་པ་འོག་མ་འོག་མ་རྟེན་དུ་བྱས་ཏེ་༼བ༽ དགེ་སློང་སོགས་གོང་མ་གོང་མ་བླངས་ནས་བསླབ་པའི་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྲུང་བ་ལ་འགྲུས་པར་བྱའོ། །སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

344

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་དེ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་དོན་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བླ་མ་དང་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་ངན་པ་དེ་སྤོང་བའི་ཆེ་འབྲིང་ལམ་ལ་འཇུག་རིགས་པ་ནི། ༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བའི་ཚུལ་བསམས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་འདི་ལས་བློ་ལོག་ནས་ཕྱི་མའི་བདེ་འགྲོ་དོན་གཉེར་སྐྱེས་ཏེ། སྐྱབས་འགྲོ་ཐུན་མོང་བ་དང་དཀར་ནག་གི་ལས་འབྲས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་སྤོང་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པས་བདེ་འགྲོའི་གོ་འཕང་འཐོབ་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་པ་དང་། ༼བ༽ སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བ་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་འཁྲིད་པས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཀྱང་༼བ༽ ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་འདས་པས་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བདེ་བར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པས་ཡང་དག་པར་ན་བདེ་བ་མེད་ལ་སླར་ཡང་ངན་འགྲོར་ངེས་པར་ལྟུང་བས་མཐའ་ངན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དེ་མ་ཐག་གཡང་སར་ལྟུང་བ་འགའ་གཡང་ཁ་ན་ངལ་བསོ་བ་བཞིན་ཏེ། སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བདེ་འགྲོར་ཡང་དང་ཡང་འོངས་ཏེ། །བདེ་བ་མང་པོ་སྤྱད་སྤྱད་ནས། །ཤི་ནས་ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ནི། །ཡུན་རིང་མི་བཟད་རྣམས་སུ་ལྟུང་། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མིས་རང་གི་སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་

345

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་

ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ མི་གང་ཞིག་༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་བརྒྱུད་པའི་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་

༼བ༽ བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་མ་ངེས་པར་སྐྱེ་བས་རྟག་ཏུ་འགྱུར་
བ་ཡི། །ནང་དུ་ཞུགས་༼བ༽ པ་ལས་ད་ལྟ་བདེ་འགྲོ་ཐོབ་ནས་བསྟི་བ་༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ངལ་བསོས་པ་འདི་ཙམ་ལ་༼བ༽ བློ་བཀལ་ནས་བདེ་

༼བ༽ བར་སེམས་༼བ༽ ཤིང་ཆོས་མི་སྒྲུབ་པ། །དེ་ནི་ངེས་པར་
༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་༼བ༽ པར་སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་པའི་རིམ་གྱིས་༼བ༽ ལན་གྲངས་བརྒྱ་ཕྲག་ཏུ་༼བ༽ སྟེ་མང་པོར། །བདེ་འགྲོའི་འགྲོ་བ་༼བ༽ རང་དང་མཉམ་༼བ༽ པ་དང་མི་མཉམ་༼བ༽ པ་ངན་འགྲོའི་འགྲོ་བ་ཀུན་ཏུ་འཁྱམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཞེན་ལོག་མ་སྒོམ་ན་མི་གྲོལ་བས་བསྒོམ་རིགས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བདེ་འགྲོ་ལ་ཡང་༼བ༽ ཡིད་བརྟན་མི་ཕེར་བས་ངན་འགྲོ་དང་འདྲ་བར་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ འཁོར་བའི་གནས་ཚུལ་གཟིགས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་༼ང༽ ངན་འགྲོར་མ་ཟད་མཐོ་རིས་ཀྱང་། །དམྱལ་བ་དང་མཚུངས་༼བ༽ བར་འཇིགས་༼བ༽ པ་བསྐྱེད་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ བས། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་༼བ༽ མཁས་པ་འཕགས་པ་དེ་རྣམས་ལ། །སྲིད་༼བ༽ པ་འཁོར་བ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ་དེ་ལ་འཇིགས་པ་མི་བསྐྱེད་༼བ༽ པ་དཀོན་༼བ༽ པ་སྟེ་མེད། །ཞེས་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་འཁོར་བར་༼བ༽ དེའི་ཕུན་”ཚོགས་ལ་1ཆགས་པའི་ཡིད་དང་ལྡན་༼བ༽ པ་རྣམས་༼བ༽ དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་དུས་རྟག་ཏུ་འཁོར། །ཞེས་དང་། སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་༼བ༽ འཁོར་བའི་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་༼བ༽ པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་མུན་པ་༼བ༽ འཕེལ་ནས་ཤིན་ཏུ་འཐུག་པོར་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་༼བ༽ པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་མུན་པ་

1 མཆན་བཞི་དཔེ་རིང་དུ། ཚོག་པ། མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཚོགས་པ། *ཚོགས་ལ་

346

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཤིན་ཏུ་སྲབ་མོར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྡུག་བསྔལ། །སྡུག་བསྔལ་ལས་ནི་བདག་མེད་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཆགས་ཡུལ་ལ་སྡུག་པ་༼བ༽ འམ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་༼བ༽ པར་འཕེལ་བ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་༼བ༽ དེ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་༼བ༽ ཀྱི་མེ་ལྕེ་ཤིན་ཏུ་༼བ༽ ཆེས་ཆེར་འཕྲོ་བར་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཆགས་ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པར་བམ་པ་དང་འཐོར་བ་སོགས་མི་སྡུག་༼བ༽ པའི་མཚན་མ་བསྒོམ་པ་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་༼བ༽ བར་གྱུར་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་༼བ༽ དེ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་༼བ༽ ཀྱི་མེ་ལྕེ་ཤིན་ཏུ་རྩེ་གཞིལ་༼བ༽ ནས་ཉམས་པར་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །ཞེས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་གོམས་པའི་གཉེན་པོར་༼བ༽ འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རང་བཞིན་དང་། ༼བ༽ ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་གོམས་པར་བྱས་ན་༼བ༽ སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ་དང་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དེ་དག་ལྡོག་ལ། ༼བ༽ དེ་གཉིས་མ་བསྒོམས་ན་༼བ༽ འཁོར་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་དང་༼བ༽ འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་འཕེལ་ནས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་གསུངས་པས་སྲིད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་གནད་དུ་ཆེའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དངོས་ལ།དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་”བའི་1ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་ལ་བཞི། བསམ་པ་སྦྱང་བ་དངོས། དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད། དེ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སོ། །

1 བས་ *བའི་

347

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུངཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཐར་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དང་། ཐར་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྤངས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་ཁམས་༼བ༽ དང་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་ཁམས་གསུམ་དང་། འགྲོ་བས་ཕྱེ་ན་ལྷ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ ལྷ་མིན་ལྷའི་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་ལྔ་འམ་༼བ༽ སོ་སོར་བགྲང་བའི་དྲུག་དང་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངལ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ སྒོང་སྐྱེས་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་རྫུས་སྐྱེས་བཞིར་རང་༼བ༽ དབང་མེད་པར་ཕུང་པོ་ཉིང་མཚམས་”སྦྱར1་༼བ༽ ཞེས་པ་འདས་པའི་ཚིག་དེ་མ་དག་པས་སྦྱོར་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ནི། དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ༼བ༽ འི་བློ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐར་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སྤོང་བ་ནི། ཐར་པ་དེ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་འདུ་བྱེད་༼བ༽ སྐད་ཅིག་དང་པོར་བྱུང་ནས་༼བ༽ དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་༼བ༽ ནས་འགགས་པ་ལ་མི་བྱ་༼བ༽ བ་སྟེ། ༼བ༽ དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་པ་རྣམས་༼བ༽ རང་གི་དུས་༼བ༽ སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ༼བ༽ ར་འཇིག་པ་ནི་གཉེན་པོ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་མི་བལྟོས་པས་༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་༼བ༽ ལམ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཉེན་པོ་མ་སྐྱེས་ན་མི་འོངས་པར་༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ ལ་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལོག་པ་༼བ༽ འམ་བཀག་པའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། སྦྱོར་

348

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་པ་༼བ༽ ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་”༼ཇ༽ 1ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྐོམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་བྱུང་བ་དེ་སྐོམ་པས་གདུངས་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པ་བཞིན་དུ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་འབྱུང་བ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་སྲིད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམས་ནས་དེ་ལ་འདོར་འདོད་ཀྱི་བློ་མ་སྐྱེས་ན་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཞི་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་མི་འབྱུང་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་༼བ༽ ཟག་གང་ལ་༼བ༽ འཁོར་བ་འདིར་༼བ༽ གནས་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་བའི་ཡིད་སྐྱོ་༼བ༽ བ་ཡོད་༼བ༽ པ་མིན་པ༼བ༽ འི་གང་ཟག །དེ་ལ་༼བ༽ འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་ཞི་༼བ༽ བ་མྱང་འདས་ལ་གུས་༼བ༽ པའམ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བ་ག་ལ་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་དོ། །དཔེར་ན་མི་ཞིག་རང་༼བ༽ གི་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པ་དེས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ན་ཁྱིམ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་དཀའ་བའི་དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་པའི་གང་ཟག་དེ་སྲིད་པ་འཁོར་བ་ནི། །འདི་ནས་༼བ༽ ངེས་པར་འབྱུང་བའང་བྱ་བ་དཀའ་

༼བ༽ བ་སྟེ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཐེམ་པ་ལ་ལ་འོ་ཕྱིར་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་དངོས་ནི།དེས་ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་བསམ་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པའོ། །
1 ༼བ༽ *༼ཇ༽

349

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབསྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་བསམ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པའོ། །

སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྡུག་བདེན་བདེན་བཞིའི་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་༼བ༽ ལ་དོགས་པ་འགོད་པ་དང་། ལན་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་འབྱུང་ནི་རྒྱུ་དང་སྡུག་བདེན་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཀུན་འབྱུང་སྔ་ལ། སྡུག་བདེན་འཕྱི་བ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་༼བ༽ མདོ་ལས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དེ་དང་མི་མཐུན་པར། དགེ་སློང་དག་༼བ༽ ཅེས་བོས་ནས་རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །༼ང༽ ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་མཐོང་ན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པས་བདེན་པ་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པ་ནི། འཕགས་པས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་ལྟར་བདེན་ལ། བྱིས་པས་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འཕགས་པས་བདེ་བར་གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་གཞན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་རིག །གཞན་གྱིས་བདེ་བར་གང་འདོད་པ། །དེ་ནི་འཕགས་པས་སྡུག་བསྔལ་རིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལན་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྟོན་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གསུངས་པ་ལ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །

350

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལུང་ལྟར་སྡུག་བདེན་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་འགོག་ལམ་རིམ་པས་སྟོན་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟར། ༼བ༽ གདུལ་བྱ་ཐར་པར་བཀྲི་བ་ལ་གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞིག་མ་སྐྱེས་ན་རྩ་བ་ཆད་པས་དེ་ཐར་པར་ཇི་ལྟར་འཁྲིད། དེས་ན་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་༼བ༽ ཐོག་མར་སྔར་ཕན་ཆད་མ་རིག་པའི་མུན་པས་བསྒྲིབས་ནས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་སྡུག་བསྔལ་བ༼བ༽ འི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ་༼བ༽ དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་བདེ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསླུས་པ་༼བ༽ འདི་ལ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ འཁོར་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རྒྱ་
མཚོ་
༼བ༽ ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང་འདི་ལ་༼བ༽ གཉེན་པོ་མ་བསྟེན་ན་ཐར་པའི་མཐའ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་༼བ༽ པ་མིན་ན། །བྱིས་༼བ༽ པ་མི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཁྱོད་༼བ༽ རྒྱ་མཚོ་འདིར་ནི་

༼བ༽ ཡུན་རིང་
མོ་ནས་བྱིང་བ༼བ༽ ར་འགྱུར་པ་འདིས་ལ། །འཇིགས་༼བ༽ ཤིང་སྐྲག་པ་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་ཅིས་ན་སྐྱེ་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ་འགྱུར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༼བ༽ འཁོར་བ་འདི་ནི་ཡང་དག་པར་ན་༼བ༽ འམ་ངེས་པར་བདེ་བ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་གསུངས་༼བ༽ པའང་བཤད་ནས་༼བ༽ ཕྱིན་ཆད་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་༼བ༽ དེ་སྡུག་བསྔལ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ཐོག་མར་གསུངས་སོ། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་དེ་ནས་རང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་བ་མཐོང་ནས་དེ་ལས་ཐར་པར་འདོད་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བ་དེ་བཟློག་དགོས་པར་མཐོང་ལ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མ་བཟློག་ན་མི་ལྡོག་པར་ཤེས་ནས། ༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་དུ་༼བ༽ བརྟགས་པ་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་༼བ༽ ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གསུངས་སོ། །དེ་༼བ༽ ལྟར་ཤེས་པ་དེ་ནས་༼བ༽ ཀུན་འབྱུང་དེ་སྤོང་ནུས་སམ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བརྟགས་པ་ན་འབྲས་བུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་

351

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབ

༼བ༽ དེ་རྒྱུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དུ་ཤེས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་༼བ༽ བསྐྱེད་ཚུལ་ངོ་ཤེས་པ་སྐྱེས་ཤིང་༼བ༽ རྩ་བ་བདག་འཛིན་༼བ༽ དེ་ཡང་༼བ༽ ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་བཟློག་ནུས་པར་མཐོང་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བར་ཡི་དམ་འཆའ་བས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པའི་བདེན་པ་གསུངས་སོ། །༼ང༽ བླ་མ་སྔ་མ་དག་དཔེར་ན་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་དེའི་སྟེང་གི་བུམ་པ་བཀག་པའི་ཆ་གཉིས་ཀ་བུམ་མེད་ཡིན་པ་ལྟར་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བཀག་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེའི་སྟེང་དུ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་བཀག་པའི་ཆ་ཡང་འགོག་བདེན་ནོ། །བརྡའི་འགོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་”སྤང་1བྱའི་ས་བོན་ཉམས་སྨད་པའི་འགོག་པའོ། །དོན་དམ་པའི་འགོག་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ས་བོན་ཀུན་ཏུ་བཅོམ་པའི་འགོག་པའོ། །གང་དུ་འགོག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་གང་གིས་འགོག་པ་ལམ་དང་གང་འགོག་པ་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བའོ་ཞེས་བླ་མས་གསུངས།༼ཇ༽ གཉིས་པ་

གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན་སྡུག་བདེན་བསྟན་པ་ན་ཐར་པ་ལ་འདོད་པ་སྐྱེ་བས་སྡུག་བདེན་གྱི་འོག་ཏུ་འགོག་བདེན་སྟོན་པར་རིགས་སོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་དེའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་འགོག་པ་ལ་ཐོབ་ན་སྙམ་པའི་ཐར་འདོད་ཡོད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ངོས་མ་ཟིན་ཅིང་། རྒྱུ་དེ་བཟློག་ནུས་སུ་མ་མཐོང་༼བ༽ ལ་དབང་རྣོན་གྱིས་ཞེན་དོན་ཚད་མས་མ་ངེས་པར་གྱ་ཚོམ་དུ་དམ་མི་འཆའ་བས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཐར་པ་ལ་ཐོབ་བྱར་མི་འཛིན་པ་༼བ༽ འམ་དམ་མི་འཆའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཐར་པ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་༼བ༽ འམ་དམ་བཅས་པ་ན་དེར་འགྲོ་བའི་ལམ་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པས་ལམ་བདེན་ཐ་མར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽

1 མཆན་བཞི་དཔེ་རིང་དུ། སྤད་ མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྤྱད་ * སྤང་

352

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ༼བ༽ དཔེར་ན་ནད་ནི་

༼བ༽ ངོ་ཤེས་༼བ༽ པར་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །༼བ༽ ནད་ལས་གྲོལ་བའི་བདེ་

༼བ༽

བར་གནས་༼བ༽ པ་ཐོབ་བྱ་༼བ༽ དེའི་ཕྱིར་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །༡སྡུག་བསྔལ་༣རྒྱུ་དང་༥དེ་འགོག་པ་དང་༧དེ་བཞིན་ལམ། །༢ཤེས་བྱ་༤སྤང་བྱ་༦རེག་པར་བྱ་ཞིང་༨བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། ༼ཇ༽ བཞི་པ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དགོས་པ་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བདེན་བཞི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཀུན་ཏུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་ཤིང་། འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་གནད་རྣམས་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། ཉམས་ལེན་གྱི་འགག་”སྡོམ་ཡང་1ཆེ་བས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སློབ་མ་འཁྲིད་དགོས་ཏེ། སྡུག་བདེན་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་ལ་ཞེན་ལོག་རྣལ་མ་ཞིག་མེད་ན་ཐར་པ་ཐོབ་འདོད་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྲོ་བས་ཅི་བྱས་ཀུན་འབྱུང་དུ་འགྲོ་ལ། ཀུན་འབྱུང་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ན་”འབེན2་མ་མཐོང་བའི་མདའ་བརྡེག་པ་ལྟར་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ཆད་ཅིང་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་བཟུང་ནས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་བྱ་སྡུག་ཀུན་མ་ཤེས་ན་དེ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་པའང་ངོས་མི་ཟིན་པས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཡང་རློམ་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞལ་བའི་ཚེ་ན་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐར་པ་ངོས་མ་ཟིན་ཟེར་དགོས་སམ་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་དངོས་ལ་གཉིས། འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་དང་། སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྡོམས་ཀྱང་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབེམ་

353

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབརྒྱད་བསམ་པ། སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསམ་པའོ། །

འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་བསམ་པ།

དང་པོ་”༼ཇ༽ 1ལ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཁུངས་འགོད་པ་དང་། དབང་པོའི་རིམ་པས་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བ་དགོས་ཚུལ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་འགྲུབ་ཚུལ། བརྒྱད་ཀྱི་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། དེའི་མྱོང་བ་སྐྱེས་ཚད་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེས་པ་༼བ༽ ཞེས་རྒྱལ་པོ་ལ་བོས་ནས་འདོད་པས་ཕོངས་༼བ༽ པ་སྟེ་བཙལ་ཀྱང་མ་རྙེད་པ་དང་འཆི་བ་དང་། །ན་༼༽ བ་དང་རྒ་༼བ༽ བ་སོགས་༼བ༽ ཀྱི་སྒྲས་བསྡུས་པས་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་ཡི། །འབྱུང་གནས་༼བ༽ སུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་ལ་ནི་༼བ༽ ཐུགས་ལ་སྐྱོ་༼བ༽ བ་བསྒོམས་པར་མཛད་ཅིང་། །༼བ༽ འཁོར་བ་འདི་ཡི་ཉེས་པ་རང་གི་ཤ་ཡོན་དུ་ཕུལ་ནས་ཀྱང་ནི་གསན་པར་རིགས། “༼ང༽ 2ཡིག་ཆུང་འདི། འདི་ཡི་ཉེས་པ་ ”ཤེས3་ཀྱང་གསན་པར་རིགས། །ཞེས་པའི་རྩ་ཚིག་འདི་ཡི་དོན་ཡིན་འདུག་རུང་། འོན་ཀྱང་ཤས་ཞེས་པ་ཆ་ཤས་སམ་ཉུང་ཤས་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒོམ་པའོ། །༼བ༽ ལུང་དེའི་དོན་དེ་ལ་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྒོམ་པ་ནི་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དུ་མའི་འབྱུང་གནས་སུ་སེམས་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་ནི་འདོད་པས་ཕོངས་པ་ལ་སོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བཞི་དང་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྡུས་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །བརྒྱད་པོ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་

1 ༼ང༽ * ༼ཇ༽
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼ཇ༽
3 *མཆན་བཞི་གཉིས་ཀར་ཤེས་ཞེས་འཁོད་འདུག་ཀྱང་ཤས་ཡིན་དགོས་སྙམ།

354

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱིས་སྡུག་བདེན་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྡེ་དུ་མར་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི།༼བ༽ སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་དམིགས་སྐོར་སྐྱོང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་༼བ༽ ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ནི་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་འདིར་ཡང་བླང་བར་བྱ་ཞིང་། ༼བ༽ འབྲིང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོང་རྒྱུ་རྣམས་༼བ༽ དང་དེས་མཚོན་པའི་དམིགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་ནི་བློའི་མཐུ་ཡོད་ན་༼བ༽ འདིར་ཇི་ལྟར་བྲིས་པ་ལྟར་བསྐྱང་ལ་བློའི་མཐུ་ཆུང་ན་༼བ༽ དེའི་ནང་གི་ལུང་འདྲེན་དོར་ནས་སྐབས་སུ་གང་བབ་པའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །༼བ༽ ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་ཚིག་བློ་ལ་བཟུང་ནས་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་བྱས་ནས་དལ་བུའི་ངག་ཏུ་འདོན་པའི་ཤར་སྒོམ་བྱེད་པ་ཉིད་ལམ་རིམ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་ནས་ལེགས་སོ་ཞེས་བླ་མས་གསུངས།༼ཇ༽ གསུམ་པ་དཔྱད་སྒོམ་ཡིན་ཀྱང་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་བསྒོམ་དགོས་ཚུལ་ནི། འདི་རྣམས་དཔྱད་སྒོམ་ཡིན་ཀྱང་བསྒོམ་རྒྱུའི་དམིགས་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ལའང་མི་བཏང་བར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒོད་པ་སོགས་དགག །གཉིད་རྨུགས་དང་བྱིང་བའི་དབང་དུ་ཡང་མི་བཏང་བར་ཤེས་པ་ཆེར་གསལ་ཞིང་དྭངས་པའི་ངང་ནས་བྲེང་ཆགས་སུ་བསྒོམ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་སོགས། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྤྱད་བྱས་ཀྱང་། །སེམས་གཞན་གཡེངས་པས་བྱས་པ་ནི། །དེ་ཉིད་རིག་པ་༼བ༽ སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་༼བ༽ ཕན་ཡོན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་མེད་༼བ༽ པར་འབྲས་བུ་ཆུང་བར་གསུངས། །ཞེས་ཡིད་གཞན་དུ་གཡེངས་པའི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་བསྒོམ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་

355

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབལས་འབྱུང་བ་གང་ཅི་ཡང་རུང་། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་མ་གཡེངས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དོན་དང་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་མ་གཡེངས་པའི་སེམས་ནི་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བ་ཡིན་ལ། དོན་དང་ཆོས་ནི་དོན་དང་ཚིག་སྟེ་ཡང་དག་པར་བསམས་པ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་བློས་དཔྱད་ཅིང་སེམས་པའོ། །དེས་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་༼བ༽ སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བ་དང་། ཚིག་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་པ་དེ་གཉིས་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི།དེས་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གནས་པའི་རྩེ་གཅིག་པ་ཞི་གནས་དངོས་སམ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་པའི་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་འབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་དངོས་སམ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་སྟེ་གཉིས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ དེས་ན་བླུན་པོའི་ཨུ་ཚུགས་རྐྱང་པས་མི་འོང་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་། འཕགས་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། བྱམས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིའམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་པའམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཞི་ལྷག་དངོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གཉིས་མ་བྱས་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འོང་བའི་ངེས་པ་མེད་དོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་བརྒྱད་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་ལ་དང་པོ་ལྔ་དང་། སྙིང་པོ་གུད་དུ་བསྡུས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ལས་དང་

356

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པོ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི་ལྔ་ལས། སྐྱེ་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་རྣམས་དང་༼བ༽ ཡི་དྭགས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཡི་དྭགས་རྣམས་དང་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེ་བ་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་དག་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱེ་བ་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མང་པོ་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའོ། །༼བ༽ རྫུས་སྐྱེས་
དང་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་གཉིས་ལ་འདི་མི་འབྱུང་ངོ་། །

༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། ༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པས་༼བ༽ ཏེ་རྒྱུའི་སྐབས་ནས་ལས་ཉོན་གཉིས་རྒྱུར་སོང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཁོ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་དང་༼བ༽ འདོད་པ་ལྟར་རང་དབང་མི་འདུ་བས་དབང་བསྒྱུར་བ་མ་ཡིན་༼བ༽ པའི་གྱོང་ཤས་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། ༼བ༽ དེ་ལྟར་རྒྱུའི་སྐབས་སུ་ལས་ཉོན་རྒྱུར་སོང་བའི་འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ནའང་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ༼བ༽ ར་གྲུབ་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཕེལ་བའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་༼བ༽ བའང་དེའི་ས་བོན་གཟུང་བས་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་བཟོད་པའི་ལས་སུ་རུང་བ་ཡང་མེད། ཅི་འདོད་འདོད་དུ་དབང་བསྒྱུར་དུ་ཡང་མི་རུང་བ༼ང༽ འི་གྱོང་ཤས་ཆེན་པོ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན་ཟངས་དང་གསེར་ལ་ལྕགས་དང་འཁར་བ་སོགས་འདྲེས་ན་བརྡུང་བ་དང་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་མི་རུང་བར་འཐོར་བ་དང་གྱོང་ཤས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ལ་ལྷད་འདྲེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་ལས་ཉོན་རྒྱུར་སོང་བའི་སྐྱོན་ཏེ་འདི་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་གནས་

357

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབའཕེལ་བའི་ས་བོན་འདིས་”བཟུང་1བའི་གནད་”ཀྱིས་2རྐྱེན་དང་ཕྲད་པ་ན་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བ་ཡིན་”གྱི3། ཁོ་ལ་ས་བོན་དེ་མེད་ན་རྐྱེན་གང་དང་ཕྲད་ཀྱང་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་དོན་མེད་དེ་དཔེར་ན་མི་འགའ་ཞིག་གི་ལུས་ལ་འབྲས་དང་ཕོལ་མིག་གི་ནད་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་བརླན་དང་ཉི་མ་སོགས་དང་ཕྲད་པ་ན་ཟུག་རྔུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་ནད་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པ་ལ་རྐྱེན་དེ་དག་དང་ཕྲད་ཀྱང་ཟུག་རྔུ་དེ་དག་སྐྱེ་དོན་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །༼ང༽ ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་ལུས་ལྕི་བ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་མི་བཟོད་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་ནས་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་མི་བཟོད་པ་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཏེ་དེ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ཟད་ནས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་པས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བའོ་ཞེས་གསུངས།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་༼བ༽ སྟེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་བླངས་ཙམ་ཉིད་ནས་ན་རྒ་འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྐྱེ་བ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། འཁོར་བར་སྐྱེས་པ་ན་ཆགས་པའི་ཡུལ་དང་སྡང་བའི་ཡུལ་དང་རྨོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་དུག་གསུམ་སྐྱེ་ཞིང་། དེས་ཀྱང་ལུས་དང་སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་ནས་བདེ་བ་ལ་མི་གནས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པས་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་ལུས་དང་སེམས་གདུང་བ་༼བ༽ སྟེ་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཞིང་ཉོན་མོངས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་གདུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འབྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། སྐྱེས་པ་ཐམས་
1 གཟུང་ * བཟུང་
2 ཀྱི་ * ཀྱིས་
3 གྱིས་ * གྱི་

358

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཅད་ཀྱི་མཐའ་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་ཡང་མི་འདོད་ལ་༼བ༽ མི་འདོད་བཞིན་དུ་འཆི་བར་མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་མྱོང་བར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་དོན་བསྡུ་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་དང་བཅས་པ་དང་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པར་སྐྱེ་ཞིང་། སྐྱེས་པ་དེས་ཀྱང་ན་རྒ་ལ་སོགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་འཆི་བ་འདྲེན་ལ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་༼བ༽ ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཡང་ཡང་སེམས་པར་བྱེད་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང་། སྙིང་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མངལ་སྐྱེས་སྡུག་བསྔལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་མངལ་དུ་མི་གཙང་བར་གནས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ། སྡུག་བསྔལ་ཇི་འདྲ་བ་མྱོང་བ་ནི། སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དྲི་ང་མི་གཙང་བཅེར་བས་འགགས། །རབ་ཏུ་དོག་པ་མུན་གནག་”འཐིབས་1པོར་འདུག་པ་ཡི། །མངལ་གནས་དམྱལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཞུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐུམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མནག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ང༽ སྤྱིར་མངལ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པས་བྱེད། མངལ་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་མེ་ཏོག་འབུལ་བ་དང་པདྨ་ལ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བཞེངས་པ། གྲོང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པའོ། །ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་གསུངས་སོ། །ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་ཡང་། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། མི་གཙང་བ་རྣམ་པ་མང་པོས་ཡོངས་སུ་གང་བ་སྲིན་བུའི་རིགས་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་གནས་ཤིན་ཏུ་དྲི་ང་བའི་སྒོ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་རུས་པའི་བུ་ག་དང་ཁུང་བུ་ཕུག་དུ་མ་དང་ལྡན་པ། གཅིན་དང་ཀླད་པ༼བ༽ འི་ཆ་ཤས་དང་ཀླད་རྒྱས་དང་༼བ༽ ཞེས་པ་ཀླད་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་བབས་པ་གཅིག་ཡིན་ནམ་གསུངས་རྐང་གི་ཚོགས་ཀྱི་ལྗན་ལྗིན་ཅན་དུ་ཕོ་བའི་འོག །ལོང་ཀའི་སྟེང་ན་༼བ༽

1 ལམ་རིམ་དུ། ཐིབས་

359

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཕོར་སྐྱེ་ན་ཁ་ནི་སྒལ་ཚིགས་ལ་བལྟས། རྒྱབ་ནི་ལྟོ་བའི་པགས་པ་ལ་བསྟན་ཏེ། ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཟླ་མཚན་འབྱུང་བས་ནི་བརྟ། ༼བ༽ ཞེས་པ་ཚིམས་པའམ་རྒྱས་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་མས་ཟས་ཟོས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། མ་ཡིས་ཟས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོའི་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་མོར་བྱས་ཤིང་མིད་པར་མིད་པ་ནས་འོག་ནས་ཁའི་རྨའི་དྲི་མ་དང་ཁ་ཆུས་བརླན་པ། སྟེང་ནས་ཀླད་རྒྱས་”ཀྱིས་1སྦགས་པ་སྐྱུགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཟས་ཀྱི་རོ་༼བ༽ མའི་ཁོང་ནས་༼བ༽ བུའི་ལྟེ་བའི་བུ་ག་ནས་འཇུག་པས་ནི་བསྐྱེད་ཅིང་། ནུར་ནུར་པོ་དང་མེར་མེར་པོ་དང་ནར་ནར་པོ་དང་གོར་གོར་པོ་རྐང་ལག་འགྱུས་པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཞིང་། ༼བ༽ དབང་པོའི་སྒོ་རྣམས་དོད་པ་ནས་ན་ཚའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འབྱུང་ཞེས་བླ་མས་གསུངས། ལག་པ་དང་རྐང་པ་དང་འགྲམ་པ་ནི་ཤ་མའི་སྣོད་ཀྱིས་དཀྲིས། སྣབས་ཕྱི་ས་བཞིན་དུ་དྲི་ང་བ་མནམ་པ་མི་བཟད་པ་མུན་གནག་༼བ༽ ལྗན་ལྗིན་གྱིས་འགྲེང་བར་ནི་ཡན་མན་༼བ༽ དུ་རྒྱུ། ༼བ༽ མས་ཟོས་པའི་ཟས་ཀྱི་རོ་ཁ་བ་དང་སྐྱུར་བ་དང་རྩུབ་པ་དང་ལན་ཚྭ་དང་ཚ་བ་དང་བསྐ་བ་མེ་སྟག་ལྟ་བུ་དག་གིས་ནི་རེག །༼བ༽ ལུས་ལ་གནས་པའི་སྲིན་གྲོལ་མ་བཞིན་མི་གཙང་བའི་ཁུ་བས་ནི་གསོ། མི་གཙང་བ་༼བ༽ ཞུ་ཞིང་མྱགས་པ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་འདམ་གྱི་ནང་དུ་ནི་སོང་། སྲོག་གི་དབང་པོ་ནི་༼བ༽ ལྡེམ་ལྡེམ་པོར་གྱུར་པས་མི་བརྟན། ༼བ༽ ལུས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་བ་ལ་མའི་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་མེས་ནི་ཀུན་ནས་གདུང་། ཀུན་ཏུ་གདུང་། ཡོངས་སུ་གདུང་། ཚ་ཀུན་ཏུ་ཚ་ཡོངས་སུ་ཚ། བསྲེག་ཀུན་ཏུ་བསྲེག་ཡོངས་སུ་བསྲེག་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་དྲག་པ་རྩུབ་པ་མི་བཟད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་མས་སྤྱོད་ལམ་དང་ཟས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དེའི་མ་

1 ལམ་རིམ་དུ། -ཀྱིས་

360

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཡོ་བ་དང་ཀུན་ཏུ་གཡོ་བ་དང་ཡོངས་སུ་གཡོ་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བཅིང་བ་ལྔས་༼བ༽ རྐང་ལག་བཞི་མགོ་དང་ལྔ་བཅིངས་པ་དང་མེ་མ་མུར་གྱི་དོང་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་བུར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་དྲག་པ་རྩུབ་པ་མི་བཟད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དཔེ་༼བ༽ འདི་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བར་དཀའ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མས་ཟས་ཧ་ཅང་མང་ཉུང་དུ་ཟོས་པ་དང་ཧ་ཅང་སྣུམ་པ་རྩུབ་པ་གྲང་བ་ཚ་བ་ལན་ཚྭ་ཆེ་བ་སྐྱུར་བ་མངར་བ་ཁ་བ་ཚ་བ་ཧ་ཅང་བསྐ་བའི་ཟས་ཟོས་པ་དང་འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཧ་ཅང་”རྒྱུག་1པ་དང་མགྱོགས་པ་དང་མཆོང་བ་དང་རྐྱལ་བ་དང་མེའི་དྲུང་ན་འདུག་གམ་ཙོག་ཙོག་”པུར་2འདུག་ན་ཡང་མངལ་ན་གནས་པ་ལ་གནོད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཕོ་བས་བཀབ་ལོང་ཀས་བརྟེན་ནས་བཅིང་བ་ལྔས་བཅིངས་པའམ་གསལ་ཤིང་གིས་བཙུགས་པ་བཞིན་དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་བཙའ་དུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། མངལ་ནས་བཙའ་བའི་ཚེ་དང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཚེའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་། སློབ་སྤྲིངས་ལས། ༼བ༽ མངལ་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་ནི་རིམ་གྱིས་༼བ༽ དཔེར་ན་ཏིལ་མར་བཙིར་སྤྱད་སྲ་བ་ཡིས། །བཙིར་བ་ལྟར་བྱས་༼བ༽ མ་ཡི་མངལ་དེ་ནས་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཏེ་༼བ༽ དཀའ་དཀའ་ལྟར་བཙས། །འོན་ཀྱང་༼བ༽ དེའི་མོད་ལ་དེ་སྲོག་མི་འདོར་༼བ༽ བ་གང་ཡིན་པ། །༼བ༽ དེ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་བཟད་པས་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་རྣམ་པར་མཐོ་”བརྩམས་3༼བ༽ པ་ཡིན་མོད། །༼བ༽ གཞན་འོས་མེད་ཅེས་སོ། །མངལ་མི་གཙང་༼བ༽ བ་དེ་ནང་གནས་བཅས་”འགྲོ་4བའི་ལུས་དེ་ནི། །མངལ་གནས་རློན་པས་ 1 ལམ་རིམ་དུ། བརྒྱུག་
2 ལམ་རིམ་དུ། པོར་
3 ལམ་རིམ་དུ། བཙམས་
4 ལམ་རིམ་དུ། འགྲེ་

361

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབདཀྲིས་ཤིང་དྲི་ང་མི་བཟད་ལྡན། །༼བ༽ རུས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱིས་གཟིར་བས་གནོད་པ་བདོ་དེ་རྨ་སྨིན་ཞིག་པ་ལྟར། །སྐྱུག་ལ་ཐུག་པ་བཞིན་དུ་༼བ༽ མངལ་གྱི་གནས་དེ་ལ་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ནས་འབྱུང་འདོད་འབྱུང་ཟེར་སྔོན་གྱི་དྲན་པས་སྤོང་། །༼ང༽ ཞེས་པ་ནི་དུས་འཁོར་སོགས་ལས་མངལ་དུ་དང་པོར་ཟླ་བ་བདུན་གྱི་ཚེ་དྲན་པ་མེད་ལ། དེ་ནས་མ་བཙས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་དྲན་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན། བཙས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྔར་སྐྱེ་བ་དྲན་པ་དེ་བརྗེད་ཅེས་པའམ། ཡང་ན་སྔར་མངལ་ན་གནས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་དྲན་པ་བརྗེད་ཅེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ནས་དེ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་ནས་གཅིན་གྱི་གནས་རུལ་བ་ལྟུང་བ་འགྲེང་བ་མི་བཟད་པ་དྲི་ང་བ་མནམ་པ་མུན་གནག་མཐོང་ན་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ཕྱི་ས་དང་གཅིན་གྱིས་བསྒོས་པ་དྲི་མི་ཞིམ་པའི་དྲི་མ་དང་ཁྲག་དང་ཆུ་སེར་ཅན་རྟག་ཏུ་འཛག་པའི་རྨའི་སྒོར། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རླུང་གིས་རྐང་པ་ནི་གྱེན་དུ་བསྟན། མགོ་བོ་ནི་ཐུར་དུ་བསྟན། ལག་པ་གཉིས་བསྐུམས་པ་ན་རུས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱིས་གཟིར་ཀུན་ཏུ་གཟིར་ཡོངས་སུ་གཟིར་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་དྲག་པ་རྩུབ་པ་མི་བཟད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དག་གིས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྨ་གསར་བ་ལྟ་བུ་”གཟེ་1རེ་ཅན་ཐམས་ཅད་༼ང༽ སྔོན་པོར་གྱུར་ཞེས་པ་དཔེར་ན་འབྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་འཇུར་མིག་ནས་དྲངས་པ་ན་དམ་དྲག་པས་དེ་སྔོ་ཐང་ཐང་དུ་སྲབ་མོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །སྔོན་པོར་གྱུར་ལ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཚ། མངལ་གྱི་དྲི་མ་ཤིན་ཏུ་བཙོག་པས་ནི་ལུས་གཡོགས་སྐོམ་པས་མཆུ་དང་མགྲིན་པ་དང་སྙིང་ནི་བསྐམས་ཏེ། དོག་པ་དང་ཉམ་ང་བ་མི་བཟད་པར་གནས་པ་དེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་སྔོན་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བཟེ་

362

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རླུང་གིས་ཕུལ་བ་ན་དཀའ་དཀའ་ལྟར་ཇི་ཞིག་ལྟར་ཏེ་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་བཙས་མ་ཐག་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རླུང་རྨ་ལ་རྩི་དྲག་པོའི་རེག་པ་ཅན་ལྟ་བུའམ་ལག་པའམ་གོས་ཀྱིས་རེག་ན་རལ་གྲིས་བཅད་པ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་དྲག་པ་རྩུབ་པ་མི་བཟད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བ་ལང་པགས་པ་བཤུས་པ་ལ་སྲོག་ཆགས་གཞན་གྱིས་ཟོས་པ་དང་། མཛེ་ཅན་ལུས་ཚོས་པ་ལྕག་གིས་བྲབས་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་མྱོང་བ་བཞིན་དུ་བཙས་མ་ཐག་པ་དེ་པང་དུ་བླངས་པ་སོགས་དང་ཚ་བ་དང་གྲང་བས་རེག་པ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པ་རྩུབ་པ་མི་བཟད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མྱོང་བར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་ནི། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་དང་པོ་འདི་དང་ཐ་མ་ལ་ནན་ཆེར་བྱས་ཏེ་བསྒོམ་དགོས་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་དེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་༼ཇ༽ རྒྱས་བཤད་དང་། སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་གཟུགས་བཟང་པོ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི། རྐེད་པ་གཞུ་ལྟར་དུ་”སྒུར་1བ་དང་མགོ་སྤྲ་བའི་མེ་ཏོག་ལྟར་དཀར་བ་དང་དཔྲལ་བ་དྲས་གདན་ལྟར་གཉེར་མས་ཁེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལང་ཚོ་ཉམས་ནས་མི་སྡུག་པར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཐུ་སྟོབས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི། འདུག་ན་ས་སྒྱེ་ཐག་པ་ཆད་པ་འདྲ་བ་དང་ལངས་ན་ཤིང་རྩ་གནམ་དུ་འདོན་པ་འདྲ་བ་དང་སྨྲ་ན་ལྡིབ་ཅིང་འགྲོ་ན་འབུབ་པ་སོགས་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི།

1 ལམ་རིམ་དུ། དགུ་

363

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབམིག་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་དང་བརྗེད་ངས་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པས་དྲན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུ་བྲི་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི། བཟའ་བཏུང་ལ་སོགས་པ་འཇུ་དཀའ་ཞིང་གཞན་ཡང་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པར་མི་ནུས་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཚེ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ཚེ་ཕལ་ཆེར་ཟད་པས་མྱུར་དུ་འཆི་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པའོ། །༼ང༽ རྒ་བ་སོགས་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་ལུང་འདི་རྣམས་སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞོན་ནུ་དོན་འགྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའི་སྒོ་བཞིར་སྐྱོ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ན་ཤར་སྒོར་རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཟིགས། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་སྒོར་ན་བ། ནུབ་སྒོར་འཆི་བ་གཟིགས་ནས། འཁོར་རྣམས་ལ་འདི་རྣམས་ཅི་ཡིན་གསུངས་ནས་དྲིས་པ་ན་རེ་རེ་ནས་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞུས་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འོང་བ་ཡིན་ནམ་གསུངས་པས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་འོང་བ་ལགས་ཞུས་ནས། བྱང་སྒོར་བྱོན་པ་ན་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་གཟིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་འདི་ལ་ཡོད་དམ་དགོངས་ནས་དེ་ལ་སྔར་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ཀྱི་དྲི་བ་མཛད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས། རྒ་བས་རྒ་བྱས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་གཟིགས་ཚུལ་རྣམས་གསུངས་ནས་ཐུབ་པ་སྟེ་དྲང་སྲོང་ངམ་དགེ་སློང་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་ཐར་པའི་ཐབས་སྨྲོས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྒ་བ་༼བ༽ འམ་འཇིགས་པས་རྒ་༼བ༽ བའམ་རྒས་པ་བྱས་༼བ༽ ཏེ་ན་ཚོད་༼བ༽ གཞོན་ནུའི་དུས་ལས་ཡོལ་༼བ༽ བར་གྱུར་༼བ༽ པ་ན། །༼བ༽ དཔེར་ན་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་༼བ༽ ཡལ་འདབ་རྒྱས་པ་གནམ་ལྕགས་ཀྱིས་ནི་བཅོམ་པ་བཞིན། །༼བ༽ དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒ་བས་༼བ༽ ཤིན་ཏུ་འཁོགས་ན་༼བ༽ འགྱེལ་བ་སོགས་འཇིགས་༼བ༽ པ་དང་བཅས་༼བ༽ ཏེ་ཁང་ཧྲུལ་༼བ༽ འགྱེལ་ལ་ཁད་པ་དང་འདྲ་༼བ༽ བར་སྣང་བས། །རྒ་༼བ༽ བའི་

364

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡུག་བསྔལ་ལས་༼བ༽ ངེས་པར་འབྱུང་བ་༼བ༽ སྟེ་ཐར་པའི་ཐབས་ནི་ཐུབ་པ༼བ༽ འམ་དྲང་སྲོང་ཞེས་བོས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་མྱུར་དུ་སྨྲོས་༼བ༽ ཤིག །གཞན་ཡང་བུད་མེད་སྐྱེས་པའི་ཚོགས་༼བ༽ གཞོན་ནུ་ལང་ཚོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་རྒ་བས་སྐེམས་༼བ༽ པར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་འཁྲི་ཤིང་སཱ་ལའི་༼བ༽ ལྕུག་ཕྲན་གཞོན་ནུའི་ནགས་༼བ༽ ཚལ་ལ་རླུང་དམར་༼བ༽ ཕོག་པ་བཞིན་༼བ༽ ནོ། །གཞན་ཡང་རྒ་བས་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ དང་ལུས་ཀྱི་རྩལ་དང་༼བ༽ སེམས་ཀྱི་ཤུགས་འཕྲོག་སྟེ། །དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་འདམ་དུ་བྱིང་བ་བཞིན། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་རྒ་བས་༼བ༽ སྔར་གཟུགས་སྡུག་༼བ༽ ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམས་གཟུགས་ནི་མི་སྡུག་༼བ༽ པར་བྱེད། །༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་རྒ་བས་གཟི་བརྗིད་འཕྲོག་ཅིང་མཐུ་སྟོབས་འཕྲོག །རྒ་བས་༼བ༽ ལུས་སེམས་བདེ་བ་༼བ༽ ལ་རེག་པར་གནས་པ་འཕྲོག་ཅིང་༼བ༽ གཞན་གྱིས་བརྙས་པར་བྱེད་༼བ༽ ཅིང་། །རྒ་བས་༼བ༽ མཐར་མྱུར་དུ་འཆི་༼བ༽ བར་བྱེད་༼བ༽ ཅིང་རྒ་བས་མདངས་ཀྱང་འཕྲོག །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱན་སྔའི་ཞལ་ནས་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐུ་སྟེ། ཡུན་ཐུང་། རྒས་པ་འདི་ག་ཐུ་གསུང་ངོ་། །ཀ་མ་པའི་ཞལ་ནས། རྒས་པ་ཁད་ཀྱིས་ཁད་ཀྱིས་འོང་བས་དྲག །དུས་གཅིག་ལ་འོང་ན་བསྲན་ཐབས་མེད་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་ཡང་ལྔ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཤ་ཞུ་པགས་པ་”བསྐམས་1པ་སོགས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་འཕེལ་ཞིང་། དེ་ལ་ཤས་ཆེར་གནས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་ཆ་མི་མཉམ་པར་ཤས་ཆེ་ཆུང་དུ་འཁྲུགས་པས་ལུས་ལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་ཅིང་དེས་སེམས་ལ་མི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པས་ཉིན་མཚན་འདའ་

1 ལམ་རིམ་ད། སྐམས་

365

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབདགོས་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིད་དུ་འོང་བ་མི་འདོད་པ་ནི། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ནད་ལ་གནོད་ཟེར་ནས་འདོད་བཞིན་དུ་སྤྱད་དབང་མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཡང་གང་འདོད་པ་རྣམས་བྱར་མེད་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ། མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྤྱད་དགོས་པ་ནི། སྨན་དང་བཟའ་བཏུང་སོགས་ཡི་གར་མི་འོང་བ་ནན་གྱིས་སྤྱད་དགོས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་མེས་བསྲེག་པ་དང་མཚོན་གྱིས་འབུགས་པ་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་རྩུབ་པོ་རྣམས་བསྟེན་དགོས་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་འབྲལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། ནད་མི་འཚོ་བར་མཐོང་ནས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་སེམས་པའོ། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང་། ནད་བརྒྱ་མང་༼བ༽ སྟེ་གྲངས་མང་པོ་དང་ནད་༼བ༽ རྣམས་སྤྲིན་ཐིབས་༼བ༽ པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །འགྲོ་བ་༼བ༽ རྣམས་གཙེས་ཏེ་༼བ༽ དཔེར་ན་རྔོན་པའི་མི་ཡིས་རི་དྭགས་༼བ༽ གཙེས་པ་བཞིན། །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་རྒ་༼བ༽ བ་དང་ན་བས་བཅོམ་པའི་འགྲོ་༼བ༽ བ་འདི་དག་དགེ་སློང་ཁྱོད་ཀྱིས་ལྟོས་ལ། །སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ དེ་དག་ལས་ནི་

༼བ༽ ངེས་པར་འབྱུང་བ་༼བ༽ འམ་
ཐར་བར་འགྱུར་བའི་ཐབས་བདག་ལ་ཐུབ་པ་དགེ་སློང་ཁྱོད་ཀྱིས་མྱུར་༼བ༽ དུ་ཤོད་ཅིག །དཔེར་ན་དགུན་སྨད་རླུང་དང་ཁ་བ་ཆེ

༼བ༽ ན་པོས། །རྩྭ་༼བ༽ དང་ཤིང་གེལ་”པ་1༼བ༽ དང་ནགས་༼བ༽
ཚལ་སྨན་༼བ༽ ལྗོངས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མདངས་ཀྱང་འཕྲོག་༼བ༽ པ། །དཔེ་དེ་ལྟར་ནད་འདིས་འགྲོ་བའི་མདངས་འཕྲོག་ཅིང་། །དབང་པོ་༼བ༽ གསལ་བ་དང་གཟུགས་༼བ༽ མཛེས་པ་དང་སྟོབས་༼བ༽ ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་ཉམས་པར་བྱེད། །༼བ༽ ནད་ལ་ཕན་དུ་རེ་བའི་རིམ་གྲོ་སོགས་ཀྱིས་ནོར་འབྲུ་ནོར་ཆེན་ཐ་མར་ཟད་པར་བྱེད། །༼བ༽ དེས་ན་ནད་ནི་རྟག་ཏུ་འགྲོ་བ་བརྙས་ ༼བ༽ ཤིང་ཉམ་ཆུང་པར་བྱེད། །༼བ༽ འགྲོ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་ཅིང་སྡུག་༼བ༽ ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་༼བ༽

1 ལམ་རིམ་དུ། བ་

366

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྷག་པར་ཡང་སྡང་བར་བྱེད། །༼བ༽ འགྲོ་བ་ཀུན་ཡོངས་སུ་གདུང་༼བ༽ བར་བྱེད་༼བ༽ པ་དཔེར་ན་མཁའ་ལས་ཉི་མ་༼༽ཤར་བའི་འོད་ཀྱིས་རྩྭ་ལ་སོགས་པ་གདུང་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་ཡང་ལྔ་སྟེ། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལོངས་སྤྱོད་སྡུག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་འབྲལ་བ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྩ་འཇིང་སྡུག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་འབྲལ་བ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཁོར་སྡུག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་འབྲལ་བ་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ལུས་སྡུག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་འབྲལ་བ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་འཆི་བའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དྲག་པོ་མྱོང་བ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ཡིད་སྐྱོ་བར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ཡང་དང་ཡང་སེམས་པའོ། །སྔ་མ་བཞི་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། ཕུན་ཚོགས་བཞི་པོ་དེ་དག་དང་འབྲལ་བར་མཐོང་ནས་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ འདི་ནས་འཆི་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ ཕ་རོལ་ཏུ་འཕོ་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ བར་དོ་གྲུབ་པ་དེ་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་འཆི་འཕོ་དུས་བྱེད་པ༼བ༽ འི་མིང་ཅན་དེ་བྱུང་བ་ན། །གཅེས་ལ་ཕངས་ཤིང་༼བ༽ སྙིང་དུ་སྡུག་པའི་”སྐྱེ་བོ་1༼བ༽ རྣམས་དང་རྟག་ཏུ་འབྲལ་༼བ༽ ཏེ། །ཤི་བ་དེ་ཕྱིར་༼བ༽ ལོག་མི་འོང་ཞིང་༼བ༽ དེ་དང་དངོས་ཀྱི་ཕྲད་པར་འགྱུར་༼བ༽ བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་༼བ༽ ཏེ། །དཔེར་ན་ཤིང་ལས་ལོ་༼བ༽ མ་”བྲུལ་2༼བ༽ བ་སླར་སྦྱར་དུ་མེད་པ་དང་འདྲ་ཞིང་༼བ༽ ཆུ་ཀླུང་༼བ༽ དྲག་ཏུ་འབབ་པའི་རྒྱུན་༼བ༽ གྱེན་དུ་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་དང་མཚུངས་༼བ༽ པ་དང་། །ཡང་འཆི་བ༼བ༽ ས་རང་དབང་༼བ༽ དང་སྟོབས་ཡོད་པ༼བ༽ འི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་དག་༼བ༽ ལ་རང་དབང་༼བ༽ དང་སྟོབས་མེད་༼བ༽ པར་བྱེད། །༼བ༽ དེ་འཆི་བས་༼བ༽ རང་དབང་དང་སྟོབས་འཕྲོག་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་དཔེ་ནི་ཆུ་བོས་ཤིང་༼བ༽ རང་དབང་མེད་པར་དེད་༼བ༽ པ་བཞིན་༼བ༽ ནོ། །ཤི་བའི་ཚེ་མི་ནི་གཉིས་༼བ༽ ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བ་མིན་༼བ༽ པར་གྲོགས་མེད་གཅིག་པུར་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྐྱེ་བ་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྲུལ་

367

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབའགྲོ། །༼བ༽ དེ་ཡང་རང་གང་འདོད་དུ་འགྲོ་བར་ཡང་མེད་དེ། རང་༼བ༽ གིས་བསགས་པའི་ལས་༼བ༽ གཉིས་རང་རང་གིས་འབྲས་བུ་༼བ༽ བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པས་༼བ༽ ཤིང་ལོ་རླུང་གིས་ཁྱེར་བ་ལྟར་འགྲོ་བ་གཉིས་སོ་སོར་འཕེན་པ་གར་སྐྱེ་དབང་ཡང་མེད་༼བ༽ དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཆི་བས་སྲོག་ཆགས་བརྒྱ་ཕྲག་མང་༼བ༽ པོ་མི་འཆོར་བར་ངེས་པར་འཛིན་ཏེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོའི་ཚོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་སྲིན་བཞིན། །༼བ༽ ཏེ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཆུ་སྲིན་ཆེན་པོ་ཁ་གདངས་པ་ན་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཁོའི་ཁ་ནང་དུ་འབབ་པས་ཆུ་ནང་གི་སྲོག་ཆགས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་དང་གྲུའི་ནང་གི་མགྲོན་པོ་སོགས་ཐམས་ཅད་དེར་འགྲོ་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དང་དཔེ་གཞན་ཡང་སོ་སོར་འཇོམས་པའི་

གཉེན་པོ་ཀླུ་ལ་མཁའ་ལྡིང་༼བ༽ དང་གླང་ཆེན་༼བ༽ ལ་སེང་གེ་༼བ༽ དང་འདྲ། །རྩྭ་ཤིང་༼བ༽ དང་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་འབྱུང་པོ་

༼བ༽ སྟེ་དངོས་པོའི་ོཚོགས་༼བ༽ ཟ་བ་ལ་མེ་དང་མཚུངས། །༼བ༽ ཏེ་ཅི་
འདྲའི་སྟོབས་ཆེན་ཅིག་ཡིན་ཀྱང་འཆི་བདག་དང་ཕྲད་ན་ཉམ་ཆུང་གཏིང་རིང་པོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འབྱུང་པོའི་སྒྲ་འདི་ལ་ཡངས་དོག་གཉིས་ལས། སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་པོར་བྱས་ཤིང་། སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་པོར་བྱས་པ་སྟེ་འདི་ཡང་སྔ་མ་ནི་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པས་འགལ་བར་མི་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་ཡང་ལྔ་སྟེ། དགྲ་ལྟ་ ”བུ1་དང་ཕྲད་པ་ཙམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། དེས་ཆད་པས་གཅོད་པའི་འཇིགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་༼བ༽ བྱང་བའི་གསུང་རིགས་མེད་པ་སྟེ་གཏམ་ངན་པས་འཇིགས་པ་དང་། ཉམ་ང་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཇིགས་པ་དང་། ཆོས་ལས་འགལ་བས་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ངན་འགྲོར་སོང་གིས་

1 བུར་ * བུ་

368

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོགས་ནས་འཇིགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ཡང་ལྔ་སྟེ། ཆེས་ཕངས་པའི་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ན་དེས་སེམས་ལ་མྱ་ངན་སྐྱེ་བ་དང་། ངག་ཏུ་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་།༼བ༽ བྲང་བརྡུང་བ་དང་སྐྲ་འབལ་བ་དང་ས་འགམས་པ་དང་ཟས་གཅོད་པ་སོགས་ལུས་ལ་གནོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་དྲན་ཞིང་འདོད་པས་ཡིད་གདུང་བ་དང་། ༼བ༽ ཡུལ་དེ་ཡོད་ན་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་མ་ཚང་བ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་སེམས་པ༼བ༽ ས་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ཡང་ལྔ་སྟེ། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་འདྲའོ། །འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་ནི་སོ་ནམ་བྱས་ཀྱང་སྟོན་ཐོག་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཚོང་བྱས་ཀྱང་ཁེ་སྤོགས་མ་ཐོན་པ་སོགས་ཏེ། གང་ལ་རེ་བ་དེ་འབད་ནས་བཙལ་ཡང་མ་རྙེད་པས་ཡི་ཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །
༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང་། སྙིང་པོ་གཅེས་པར་གདམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བསམ་པ་ཡང་ལྔ་སྟེ། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྣོད་དང་༡། མངོན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྣོད་དང་༢། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྣོད་དང་༣། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྣོད་དང་༤། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ༥། དེ་དག་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ རྒྱས་པར་བཤད་པ།དེ་ལ་༼ཇ༽ ལྔ་ལས་དང་པོ་ནི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་༼བ༽ ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་དེས་ལས་བསགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འདྲེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ༼བ༽ ད་ལྟའི་ཕུང་པོ་གྲུབ་ཟིན་པ་༼བ༽ འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ན་རྒ་ལ་སོགས་པའི་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་༼བ༽ སྟེ་ཕུང་པོ་འདི་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གཞི་མེད་པའོ། །གསུམ་

369

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཔ་དང་བཞི་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་ངན་ལེན་༼བ༽ ནམ་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དེ་གཉིས་བསྐྱེད་པའོ། །༼བ༽ འདི་ནི་རེ་ཞིག་བདེ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པས་རྐྱེན་དང་ཕྲད་པ་ནའང་སྐྱེ་བས་དེ་གཉིས་ལས་མི་ཐར་བའོ། །ལྔ་པ་ནི་༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་དེས་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་གྲུབ་ཙམ་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེ་སྟེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྔ་མའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་ཏེ། རིམ་པ་ལྟར་མ་འོངས་པའི་ལུས་ལ་དམིགས་ནས་ཐོབ་འདོད་དང་། ད་ལྟར་གྱི་ལུས་ལ་ཆགས་པའོ། །དེ་གཉིས་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩྭ་དང་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྩྭ་དང་ཤིང་གི་མེ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་རང་རྒྱུའི་ངོས་ནས་སྒྲ་བཤད་པའོ། །ཡང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེས་ཕུང་པོ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པས་ཕུང་པོ་དེ་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས་སོ། །དཔེར་ན་མེ་ཏོག་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་ལ་མེ་ཏོག་གི་ཤིང་དང་འབྲས་བུའི་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་འབྲས་བུའི་ངོས་ནས་སྒྲ་བཤད་པའོ། །འདི་ནི་རྒྱལ་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའོ། །འདི་ཞིབ་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་པོ་སྒོམ་ཚུལ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་རྣལ་མ་ཞིག་མ་སྐྱེས་ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྣ་རྣལ་མ་སྐྱེ་ས་མེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱེ་ཐབས་མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་དུ་འཇུག་ཀྱང་བསམ་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །དེ་སྐྱེ་

370

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བ་ཡང་དྲི་མ་མེད་པའི་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གོ་བ་རྣམ་དག་བཙལ་ཏེ། དེ་ནས་རིང་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་བློའི་འགྱུར་བ་དྲག་པོ་འདོན་དགོས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེའི་མྱོང་བ་སྐྱེས་ཚད་ནི། ༼ང༽ དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཐ་མ་འདི་གཉིས་བསམ་པ་གལ་ཆེ་སྟེ་འདི་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བ་རྙེད་ནས་གོམས་པ་ལ་རག་ལས་ཀྱིས། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་པ་རྣམས་ནི་ཁྱི་ལ་རྡོ་བསྣུན་པའི་བློ་ལྟར་ལམ་ལ་མ་སྦྱངས་ཤིང་གསུང་རབ་ཀྱི་གོ་བ་གཏན་མེད་པ་རྣམས་ལའང་སྐྱེའོ། །དེས་ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེ་ལན་འདི་གཉིས་ལ་བདའ་ཞིང་རྩ་བ་འདི་གཉིས་ལ་ཐུག་པར་གོ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་ཞིང་དེའི་ཕུང་པོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། འདི་གཉིས་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་ལས་ཉོན་རྒྱུར་སོང་ཞིང་དེའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་རྣམས་འབྱུང་བ་འོས་མེད་ཡིན་པས། དེ་བྱུང་བ་ལ་མི་འདོད་པ་བྱས་ཞན་འདྲ་བ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་རིགས་དྲུག་གང་དུ་སྐྱེས་ཕན་ཆད་ན་ཚ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ནི་ན་རྒྱུ་ཞིག་ན་བ་ཡིན། འཆི་རྒྱུ་ཞིག་འཆི་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་མི་འོས་པ་ཞིག་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་མིན་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཡིན། འཁོར་བར་གནས་རིང་ལ་དེ་ལས་མ་འདས། རང་ཅག་དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ན་སྐྱེ་བ་སྤོང་དགོས། དེ་ལ་རྒྱུ་སྤོང་དགོས་གསུང་བ་༼ང༽ དང་། ཡང་པྲཛྙཱ་དྷྭ་ཛའི་གཏམ་རྒྱུད་ཇི་བཞིན། ཞེས་སོགས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁོང་ལ་སློབ་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་མཛེ་ནད་བྱུང་བས་སེམས་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ལ་ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་མ་བྱེད་འཁོར་བ་འདིར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་བླངས་ཕྱིན་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་མ་འདས་ཁྱོད་

371

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབསེམས་ཁྲལ་བྱེད་ན་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་འདིས་ལན་པས་འདི་སྤོང་བ་ལ་འབོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་སོགས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བསམ་མོ། །

འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ།

གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དྲུག་གསུམ་དུ་བསྡུ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བདུན་གསུངས་པའི་ཐ་མ་ནི་སོ་སོའི་ཉེས་དམིགས་ཡིན་པས་འདིར་དྲུག་བསམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་དེ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་༼ཇ༽ ལ་ཚེ་རབས་གཞན་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་དང་། ཚེ་འདིར་ངེས་པ་མེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་ན་འཁོར་བ་ན་ཕ་མ་ལ་སོགས་པ་གཉེན་རྣམས་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་དགྲར་འགྱུར་ཞིང་དགྲ་རྣམས་གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕ་བུར་འགྱུར་ཞིང་བུ་ཕར་འགྱུར་བ་དང་མ་ཆུང་མར་འགྱུར་ཞིང་ཆུང་མ་མར་འགྱུར་བ་སོགས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་འཕོས་ནས་འགྲོ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཡིད་བརྟན་རུང་བ་ཡེ་མེད་པ་སྟེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཕ་ནི་བུ་ཉིད་མ་ནི་ཆུང་མ་ཉིད། །སྐྱེ་བོ་དགྲར་གྱུར་པ་ཡང་བཤེས་ཉིད་༼བ༽ དུ་འགྱུར་བ་དང་། །༼བ༽ དེ་ལས་ལྡོག་པ་༼བ༽ བུ་ཕར་གྱུར་པ་སོགས་ཉིད་དུ་༼བ༽ འགྱུར་མཆི་བས་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ

༼བ༽ འི་སླད་དུ། །འཁོར་བ་དག་ན་ངེས་པ་འགའ་

༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
མཆིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ༼བ༽ དེ་དག་ནི་ཚེ་འཕོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ་དེར་མ་ཟད་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་དགྲ་གཉེན་ཕན་ཚུན་དུ་འགྱུར་ནས་འགྲོ་སྟེ། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། རེ་ཞིག་ཅིག་ན་དགྲ་ཡང་མཛའ་བོར་འགྱུར། །མཛའ་བོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་དགྲར་ཡང་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ནི་བར་མར་འགྱུར། །བར་

372

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ནི་དགྲ་བོར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་མཛའ་བཤེས་འགྱུར་བར་རིག་ནས་ནི། །བློ་གྲོས་ལྡན་པས་ནམ་ཡང་ཆགས་མི་བྱ། །གཉེན་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དག །བཟློག་ནས་དགེ་༼བ༽ བའི་ཕྱོགས་ལ་ཅི་བདེར་༼བ༽ ཏེ་རང་བབ་ཏུ་གཞག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒོམས་ནས། དགྲ་གཉེན་ལ་རིས་སུ་བཅད་ནས། ཆགས་པ་དང་སྡང་བ་སྐྱེ་བ་བཀག་སྟེ་འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་བློ་གཏད་ས་གང་ཡང་མེད་པར་བལྟས་ལ་སྐྱོ་བར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངོམས་མི་ཤེས་པའི་ཉེས་པ་༼ཇ༽ ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་ནུ་ཞོ་སྔར་ཅི་ཙམ་སྤྱད་པ་དང་ད་དུང་ལམ་ལ་མ་འབད་ན་སྤྱད་དགོས་ཚུལ་ནི། ༼བ༽ སེམས་ཅན་རེ་རེས་༼བ༽ རི་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ལས་ལྷག་པ་ཡི། །འོ་མ་༼བ༽ སེམས་ཅན་གཅིག་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྔར་འཐུངས་༼བ༽ པས་ཁྱབ་ཏེ་ད་དུང་༼བ༽ འཐུང་དགོས་མི་དགོས་ནི་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོ་༼བ༽ བྱིན་པོ་འདིའི་རྗེས་སུ་”འབྲངས1་

༼བ༽ ནས་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་མ་འབད་ན་དེ་འདྲ་པའི་2འཁོར་
བ་བས། །༼བ༽ སྔར་གྱི་དེ་བས་ཆེས་མང་ཉིད་ཅིག་བཏུང་འཚལ་ལོ། །༼བ༽ ཞེས་ཏེ་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་ན་ནི་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་དུ་བྱེད་པའང་ཡོད་པས་མ་ངེས་པའོ། །ཞེས་སེམས་ཅན་རེ་རེས་ཀྱང་སྔར་མའི་ནུ་ཞོ་ཇི་ཙམ་འཐུངས་པ་དང་། ད་དུང་ཡང་ཐར་པའི་ལམ་ལ་མ་བསླབས་ན་ཇི་ཙམ་འཐུང་བར་འགྱུར་བ་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཁོར་བའི་བདེ་སྡུག་གིས་ངོམས་པ་དང་སུན་པ་མེད་ཚུལ་ནི། འདི་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་འདི་མ་མྱོང་བྱ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་བསམས་ནས་ཡིད་སྐྱོ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ སྤྱིར་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནི་ཡིད་ཚིམ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་སྲིད་པའི་བདེ་བ་ནི་ཇི་ཙམ་ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་ཚིམ་པ་མེད་པས་ཕྱི་ཕྱིར་སྲེད་པ་འཕེལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། འབྲང
2 བའི་ *པའི་

373

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབར་འགྱུར་ཞིང་། ༼བ༽ རྒྱུ་དེས་ཀྱང་འཁོར་བར་༼བ༽ ཡུན་རིང་དུ་འཁྱམས་ཏེ། བདེ་བ་དེ་དག་གིས་ཆ་ཙམ་དུ་ཡང་༼བ༽ བསྒྲུན་དུ་མི་ཕོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་བ་རྣམས་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྔོན་རྒྱལ་པོ་ཚངས་སྦྱིན་གྱི་སྲས་ཁྱེའུ་ཆུ་སྐྱེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ། དེ་ཡང་སྔོན་ལོ་དྲུག་ཅུར་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཉེས་པས་ལོ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་ཅུར་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དྲན་ནས་ལྐུགས་འཕྱེའི་ཚུལ་བཟུང་བ་དེ། བདག་གི་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་དྲན། །ལོ་ནི་དྲུག་ཅུའི་བར་དག་ཏུ། །མི་ཡི་ནང་དུ་རིགས་བརྒྱུད་པའི། །རྒྱལ་ཚབ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་གང་། །ལོ་ནི་དྲུག་”ཁྲིའི་1བར་དག་ཏུ། །དམྱལ་བའི་འབྲས་བུ་མི་བཟད་སྨིན། །དམྱལ་བའི་འབྲས་བུ་མི་བཟད་པ། །དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད་དེ་དྲན་ནས། །དམྱལ་བར་ཡང་ཕྱིན་མི་རུང་བས། །རྒྱལ་སྲིད་ལ་ནི་མངོན་མི་དགའ། །ཡབ་གཅིག་གནང་བར་མཛོད་ཅིག་དང་། །བདག་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་བགྱིད། །ཅེས་ཡབ་ལ་གནང་བ་གསོལ་བར་སྐྱེས་རབས་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ལུགས་འདིའི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཁོར་བའི་བདེ་བ་མཛེ་ནད་བཞིན་དུ་སྤྱད་པས་མ་ཚིམ་པར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཇི་ལྟར་མཛེ་ཅན་སྲིན་བུས་ཉེན་པ་ནི། །བདེ་བའི་དོན་དུ་མེ་ལ་ཀུན་བསྟེན་ཀྱང་། །ཞི་བར་མི་འགྱུར་དེ་ཉིད་འདྲ་བར་ནི། །འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་པའང་༼བ༽ བསྟེན་པས་ཞི་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་སླར་འཕེལ་བར་མཁྱེན་པར་མཛོད། །ཅེས་དང་། “༼ཇ༽ 2བཞི་པ་ནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གསོ་དཀའ་བ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། འདོད་པ་དེ་དག་ཐོབ་པ་དང་། །ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་དང་། །མང་དུ་བསགས་པས་མི་ངོམས་ན། །དེ་ལས་ནད་ཆེ་གང་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྔོན་ཆད་མ་མྱོང་བའིསྡུག་བསྔལ་དང་འཁོར་བའི་བདེ་བ་མེད་ཀྱང་ཆགས་བྲལ་མེད་ཚུལ་ནི། སློབ་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྲིད་
1 ཅུའི་ * ཁྲིའི་
2 ༼བ༽ *༼ཇ༽

374

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྩེ་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་གྱི་འགྲོ་བ་འགྲོ་བར་ལན་བརྒྱར་༼བ༽ ཏེ་གྲངས་མེད་པར་མ་སོན་འགྲོ་དེ་གང་ཞིག་ཡོད། །སྔོན་ཆད་ལན་མང་མ་མྱོང་བདེ་བ་དེ་གང་ཞིག །རྔ་ཡབ་དཀར་མཛེས་ལྟ་བུའི་དཔལ་གང་མ་ཐོབ་པ། །དེ་ཡང་གང་ཞིག་ཡོད་ན་༼བ༽ སྟེ་མེད་མོད་འོན་ཀྱང་༼བ༽ དེས་མ་ཚིམ་པར་སླར་ཡང་འདོད་ཆགས་འཕེལ། །༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་ཆད་ལན་མང་མ་མྱོང་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཡོད་མིན། །འགྲོ་བར་གང་གིས་ཚིམ་འགྱུར་འདོད་པ་དེ་དག་མེད། །གང་གི་ལྟོར་མ་ཉལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་མེད་ན། །འོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཁོར་བ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་མོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བརྣག་དཀའ་མཐའ་མེད་དུ་མ་མྱོང་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་༼བ༽ སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མྱ་ངན་བསལ་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམས་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དང་ཡང་དུ་དམྱལ་བ་ན། །ཟངས་ཞུན་བསྐོལ་བ་གང་འཐུངས་པ། །རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཆུ་ལ་ཡང་། །དེ་ཡི་ཚད་ཙམ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཁྱི་དང་ཕག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། །མི་གཙང་བ་ནི་གང་ཟོས་པ། །རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ལྷུན་པོ་ཡི། །ཚད་ལས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་འགྱུར། །མཛའ་བཤེས་རབ་ཏུ་བྲལ་བ་ཡིས། །འཁོར་བའི་གནས་སུ་གང་ངུས་པ། །མིག་གི་མཆི་མའི་ཐིགས་པ་ཡི། །སྣོད་དུ་རྒྱ་མཚོ་༼བ༽ འང་རུང་མ་ཡིན། །ཕན་ཚུན་དག་ཏུ་རྩོད་པའི་ཕྱིར། །མགོ་བོ་བཅད་པ་གང་ཡིན་པ། །སྤུངས་ན་དེ་ལྟར་མཐོ་བ་ནི། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཐལ། །སྲིན་བུར་གྱུར་ཅིང་རབ་བཀྲེས་པས། །ས་ལུད་ཟོས་པ་གང་ཡིན་པ། །འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་དུ། །དེ་ཡིས་བཀང་ན་ཤིན་ཏུ་འགེང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་སྔར་གྱི་ལུས་བཟང་ངན་གྲངས་མེད་ཆུད་ཟོས་པ་དྲན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་འབད་པར་

བསམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་༼བ༽ ནག་གི་རྒྱུས་དོན་

375

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབམེད་ཆུད་གཟན་པའི། །ལུས་ཀྱི་སྔོན་གྱི་མཐའ་

༼བ༽ མེད་པ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ་དེ་དྲན་༼བ༽ པར་
བྱས་ཏེ། །༼བ༽ ད་གདོད་ངོས་ཟིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་རིང་༼བ༽ ཉིད་ནས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་༼བ༽ སུ་ཚོལ་༼བ༽ བའི་ཕྱིར་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། །༼ཇ༽ ཞེས་པ་ཉེས་སྤྱོད་བརྟུལ་བ་དང་ལེགས་སྤྱད་ལ་གཞུག་པ་ལ་ཟེར། བཅས་འདིར་༼བ༽ བློའི་མཐུ་ཅི་ཡོད་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ནི་འདོད་པ་ཆོམ། །༼བ༽ གཞན་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་༼བ༽ ཆེན་གྱི་རྒྱུས་དོན་མེད་ཆུད་གཟན་པའི། །ལུས་ཀྱི་སྔོན་གྱི་མཐའ་གང་དྲན་བྱས་ཏེ། །༼བ༽ གྲངས་མེད་པ་དེ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་སངས་རྒྱས་གང་གཱའི་བྱེ་༼བ༽ མ་སྙེད་༼བ༽ བྱོན་ཀྱང་ལུས་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཙམ་ཡང་མཉེས་པར་མ་བྱས་ཤིང་། །འདི་འདྲའི་གསུང་༼བ༽ དམ་པའི་ཆོས་གང་སངས་རྒྱས་ལས་མ་ཐོས། །༼བ༽ པས་ལུས་མང་པོ་ཆུད་གཟན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཐོབ་ཀྱང་བསླུས་པ་དང་དོན་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མྱོང་ནས་སྔར་ལྟར་ལུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དྲན་པར་བྱ། ད་དུང་ཡང་མ་འབད་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསམས་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་མྱོང་བ་སྐྱེས་ཚད་དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་བཞིན་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྤྱན་སྔའི་ཞལ་ནས། ཇོ་བོ་སྟོན་པ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཅི་འདྲའི་ལུས་ཞིག་བླངས་ལ། ད་རེས་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་བྱེད་མ་མྱོང་བས་འབུང་དགོས་གསུང་བ་དང་། ༼ང༽ འཁོར་བར་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ཙམ་མྱོང་སྟེ་ལམ་གྱི་གནད་གསུམ་དེ་སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་ཞེས་སྔ་མ་དག་གསུངས་སོ། །གསང་ཕུ་བའི་ཞལ་ནས། འཁོར་བ་འདིར་༼བ༽ རེས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་རེས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བས་གན་༼བ༽ རྐྱལ་དང་ཁ་བུབ་མང་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ཉམས་ལ་རེ་མ་བབ་གསུང་བ་ལྟ་བུའི་བློ་སྣ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་དགོས་ཤིང་། སྐྱེས་ནས་ཀྱང་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྐྱང་དགོས་སོ། །

376

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་བའི་ཉེས་པ་ནི། རེ་རེའི་བདག་ཉིད་རུས་པའི་ཕུང་པོ་ནི། །ལྷུན་པོ་མཉམ་པ་སྙེད་ཅིག་འདས་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཅན་”རེ་རེས་1ལུས་བླངས་ནས་དོར་བའི་རུས་པ་མ་གོད་ན་ལྷུན་པོ་ལས་ཀྱང་མང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་ལས། དང་པོ་ཁུངས་ནི། མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ཤུག་ཚིག་གུ་ཙམ། །རི་ལུས་བགྲངས་ཀྱང་ས་ཡིས་ལང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཁྲུལ་པ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་དགག་པ་ནི། འདི་སྔ་མ་རྣམས་སེམས་ཅན་གཅིག་གིས་མ་བྱས་པའི་གྲངས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། ༼ཇ༽ ཕྱོགས་སྔ་ལུང་འདིས་དགག་སྟེ་འདིའི་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་དག་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་ས་ཆེན་པོ་འདི་ལས་རྒྱ་ཤུག་གི་ཚིག་གུ་ཙམ་གྱི་རི་ལུ་ཐོགས་ཏེ། འདི་ནི་བདག་གི་མའོ། །འདི་ནི་བདག་གི་མ་དེའི་ཡང་མའོ་ཞེས་འདོར་བར་བྱེད་ན། དགེ་སློང་དག་ས་ཆེན་པོ་འདིའི་འཇིམ་པ་ནི་ཆེས་སྔར་འཛད་པར་འགྱུར་གྱི། མི་རྣམས་ཀྱི་མ་བརྒྱུད་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གི་མ་ནས་དེའི་མ་ལ་སོགས་པའི་མ་རིམ་པ་གཞིན་དུ་བརྒྱུད་པ་སྟོན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། ༼ཇ༽ རིགས་པས་དགག་པ་ནི་གཞུང་ལས་ཀྱང་མའི་ཐུག་མཐའ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེའི་བསྒོམ་ཚུལ་གསལ་བ་ནི། འདི་སྐྱོ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལུགས་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་༼བ༽ གི་ཚེ་

༼བ༽ ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོང་བའི་འཁོར་བའི་ལུས་
ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །ཐོག་མའི་རྒྱུ་༼ཇ༽ འམ་ཐུག་མཐའ་ནི་༼བ༽ སུ་ལའང་འདི་ཙམ་མོ་ཞེས་སྣང་༼བ༽ བ་མིན་པ། །དེ

༼བ༽ འི་ཚེ་༼བ༽ འབྲས་བུ་གཅིག་༼བ༽ ཉིད་ལ་ཡང་༼བ༽ རྒྱུ་མཐའ་
ཡས་པ་རྒྱས་པར། །མཐོང་ནས་༼བ༽ བྱིས་པ་གང་ལ་འཇིགས་༼བ༽ པ་མི་འབྱུང་༼བ༽ སྟེ་འབྱུང་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། འདིས་ནི་རྒྱུན་དཔག་གིས་
1 ལམ་རིམ་དུ། རེ་རེའི་

377

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབམི་ལང་བའི་༼བ༽ མ་རིག་པའི་ཚང་ཚིང་གིས་ཆེས་རྒྱུ་བར་༼བ༽ རམ་བགྲོད་པར་དཀའ་བའི་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་ཆེན་པོ་༼བ༽ འདི་ལ་རྟག་ཏུ་སྐྱོ་བ་དང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་༼བ༽ དེ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ཚུལ་བཞིན་གྱི་༼བ༽ ཉམས་སུ་ལེན་པས་རྣམ་པ་བསྒོམ་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་༼ཇ༽ དགུ་ལས་དང་པོ་འགྲོ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་འཇིག་རྟེན་མཆོད་འོས་གྱུར་ནས་ནི། །ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱིར་ཡང་ས་སྟེང་ལྟུང་། །འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་”པ་1ཉིད་དུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་། །འཁོར་བ་དག་ཏུ་ཡང་བྲན་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རེག་པའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་ནི། མཐོ་རིས་བུ་མོའི་ནུ་མ་རྐེད་པ་ལ། །རེག་པས་བདེ་བ་ཡུན་རིང་མྱོང་ནས་སླར། །དམྱལ་བར་འཐག་གཅོད་”དབྲད་2པའི་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི། །རེག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གནས་བཟང་ངན་གྱི་བདེ་སྡུག་ནི། ༼བ༽ མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞི་ལ་རེག་ན་བདེ་བའི་མེ་ཏོག་གི་བཅལ་བཀྲམ་པ་རྐང་པ་བཞག་ན་ནེམ་བྱེད་

ཅིང་བཏེག་ན་འཕར་བྱེད་པས། རྐང་པའི་རེག་པས་ནེམས་པར་བདེ་བཟོད་པ། །ལྷུན་པོའི་སྤོ་ལ་ཡུན་རིང་གནས་ནས་ནི། །སླར་ཡང་མེ་མུར་རོ་མྱགས་རྒྱུ་བ་ཡིས། །སྡུག་བསྔལ་མི་བཟོད་ཕོག་སྙམ་བགྱིད་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡིད་འོང་མི་འོང་གི་བྱ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། མཐོ་རིས་༼བ༽ ལྷའི་བུ་མོས་འབྲོངས་༼བ༽ ཏེ་བསྟེན་ཤིང་དགའ་བ་དང་། །རྣམ་པར་མཛེས་ཚལ་སོན་པར་བརྩེས་ནས་སླར། །འདབ་མ་རལ་གྲི་འདྲ་ཚལ་གནས་རྣམས་ཀྱིས། །རྐང་ལག་རྣ་བ་སྣ་གཅོད་འཐོབ་པར་འགྱུར། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཟང་ངན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ༼བ༽ ལྷའི་ཆུ་བོ་དལ་གྱིས་འབབ་པར་ལྷ་ཡི་བུ་མོ་ནི། །གདོང་མཛེས་
1 ལམ་རིམ་དུ། བ་
2 ལམ་རིམ་དུ། དབད་

378

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼བ༽ པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་གསེར་གྱི་པད་མ་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པའི་ཆུར་ཞུགས་ནས། །སླར་ཡང་དམྱལ་བའི་ཆུ་བོ་རབ་མེད་པ། །༼བ༽ འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་བོ་ལྟ་བུའི་ཚ་རྒོས་བཟོད་གླགས་ཆུ་ཚན་འཇུག་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ལྷ་ཡུལ་འདོད་བདེ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་། །ཚངས་༼བ༽ པ་ཉིད་༼བ༽ འོག་ས་ལ་ཆགས་བྲལ་བདེ་བ་ཐོབ་ནས་སླར། །མནར་མེད་མེ་ཡི་བུད་ཤིང་གྱུར་པ་ཡིས། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་ལུས་སོགས་ཀྱི་འོད་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ཉི་མ་ཟླ་བ་ཉིད་ཐོབ་རང་ལུས་ཀྱི། །འོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྣང་བྱས་ཏེ། །སླར་ཡང་མུན་གནག་སྨག་ཏུ་ཕྱིན་གྱུར་ནས། །རང་གི་ལག་པ་”བརྐྱང་1པའང་མི་མཐོང་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དེ་དག་གི་འབྲུ་གཉེར་བ་ནི། འཐག་པ་ལ་སོགས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་གསུམ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་བསྡུས་འཇོམས་དང་ཐིག་ནག་ཚ་བ་གསུམ་ན་ཡོད་དོ། །མཐོ་རིས་བུ་མོས་འབྲོངས་པ་ནི་ལྷའི་བུ་མོས་བསྟེན་པའོ། །ལྷ་ཡུལ་འདོད་བདེ་ཞེས་པ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འདོད་ལྷའིའོ། །ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་འོད་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མ་ཕྱེ་བར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་བཤད་པ་སྟེ། ཕྱེ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་གི་འོད་དོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་དེའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། འདི་དག་གིས་མཚོན་ནས་མཐོ་ས་ནས་དམའ་སར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བསམས་ནས་སྲིད་པ་ལ་སྐྱོ་བར་བྱ་སྟེ། སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐའ་རྒུད་པས་སྡུད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་ལས། ༼ང༽ གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་ན་ཚོང་དཔོན་བཞི་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་ནི་ནོར་གསོག་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི་གནས་ཁང་མཆོག་ཏུ་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་ཉེ་དུ་དང་ཕྲད་པ་མཆོག་ཏུ་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་ནི་བཅུད་ལེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱེད་དོ། །ཅི་ཙམ་ན་

1 ལམ་རིམ་དུ། བརྐྱངས་

379

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབརྒྱལ་པོས་ནོར་མ་ལུས་པ་འཕྲོགས་པ་དང་། ཁྱིམ་མེས་ཚིག་པར་གྱུར་པ་དང་། གཉེན་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཤི་བར་གྱུར་ནས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་

གསུངས་པ། བསགས་པ་ཀུན་གྱི་མཐའ་འཛད་ཅིང་། །མཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ལྟུང་འགྱུར་། །ཕྲད་པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་བ་སྟེ། །གསོན་པའི་མཐའ་ནི་འཆི་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་གྲོགས་མེད་པའི་ཉེས་པ་ནི། ༼བ༽ གོང་དུ་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་ནོངས་པར་འགྱུར་འཚལ་༼བ༽ བ་སྟེ་འཆི་དགོས་པར་མཁྱེན་པར་མཛོད་ལ། བསོད་ནམས་ནི། །སྒོ་གསུམ་གྱིའམ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམ་༼བ༽ པ་གསུམ་༼བ༽ གྱིས་མར་མེའི་སྣང་བ་༼བ༽ ཐུགས་ཉམས་སུ་རབ་༼བ༽ ཏུ་བཞེས་ཤིག །༼བ༽ ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནང་དུ་བསྡུ་བའོ། །དེ་ལྟར་མ་མཛད་ན་གྲོགས་མེད་པར་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་༼བ༽ མུན་པ་གཞན་ཉི་ཟླའི་འོད་ཀྱིས་སེལ་ཡང་འདིར་ཉི་མ་ཟླ་བས་མི་བརྫི་བ་༼བ༽ འམ་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའི། །༼བ༽ མ་རིག་པའི་མུན་གནག་མཐའ་ཡས་༼བ༽ པའི་ནང་དུ་འཇུག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །ནོངས་པར་འགྱུར་བ་འཚལ་བ་ནི་གོང་དུ་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་འཆི་དགོས་པ་མཁྱེན་པར་མཛོད་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་སྣང་བ་བཞེས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །བསོད་ནམས་གསུམ་ནི་སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའམ་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་གཞི་གསུམ་མོ། །མུན་གནག་མཐའ་ཡས་པ་ནི་མ་རིག་པའི་མུན་པའོ། །གྲོགས་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ དང་པོར་སྐྱེ་བ་ན། ལུས་འདི་གཅིག་པུ་བྱུང་བ་༼བ༽ དེའི་ཡང་། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་དག །ཞིག་སྟེ་

༼བ༽ མཐར་སོ་སོར་འགྱེས་༼བ༽ པར་འགྱུར་ན། །མཛའ་བ་གཞན་ལྟ་ཅི་
ཞིག་སྨོས། །སྐྱེ་༼བ༽ བ་ན་གཅིག་པུ་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་༼བ༽ བུ་

380

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འཆི་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་བགོ་སྐལ་གཞན་༼བ༽ གྱིས་མི་ལེན་ན། །༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་གེགས་བྱེད་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དྲུག་གསུམ་དུ་སྡུད་པ་ནི། དེ་ལྟར་དྲུག་ནི་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། ༡འཁོར་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་བྱ་ས་མེད་པ་དང་། ༢དེའི་བདེ་བ་ལ་ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་ངོམས་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང་། ༣ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། ལུས་ཐོབ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་ནི། ཡང་དང་ཡང་དུ་ལུས་འདོར་བའོ། །ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་ནི། ངེས་པ་མེད་པའོ། །ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་ནི། མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའོ། །འགྲོགས་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་ནི། གྲོགས་མེད་པར་འགྲོ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྟེ། སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་པའི་མཐའ་མི་མངོན་པའོ། །དེ་ལྟར་བསྡུས་ནས་ཀྱང་བསམ་པར་བྱའོ། །

འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསྒོམ་པ།

གསུམ་པ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསྒོམ་པ་༼བ༽ ལ། ༼ཇ༽ ས་སྡེ་དང་དབུ་མའི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ༼བ༽ མདོ་ལས་བདེ་བའི་ཚོར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ན་ཡང་བདེ། གནས་པ་ཡང་བདེ། འགྱུར་བ་སྟེ་ཞིག་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ། གནས་པ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་དང་གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །དཔེར་ན། ཕོལ་མིག་གམ་འབྲས་ཤིན་ཏུ་ཚ་བ་དེ་ལ་ཆུ་བསིལ་བ་བཏབ་ན་༼ང༽ ཅུང་ཟད་བདེ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ནི་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྟེ། འདི་ནི་ནམ་ཞིག་པ༼བ༽ འམ་འགག་པ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གཞན་བསྐྱེད་པས་༼བ༽ ན་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །༼བ༽ འདི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཀྱང་ཟག་བཅས་ཀྱི་

381

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚོར་བ་དེ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་གྱི། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་དང་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། འབྲས་ཚ་བས་གདུངས་པ་དེ་ཚྭ་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་རེག་པ་དང་ཕྲད་པ་ན་ཆེས་སྡུག་བསྔལ་བ་བཞིན་དུ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ དེ་ནམ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ནས་ལུས་སམ་སེམས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་༼བ༽ ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། མཁལ་མའི་ཟུག་གཟེར་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚོར་བ་གཅིག་པུ་མིན་པ་༼བ༽ མཚུངས་ལྡན་དང་ཡུལ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱང་བསྡུ་བ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ༼བ༽ ཆུ་བསིལ་བ་དང་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་རེག་པ་དེ་གཉིས་ཀ་དང་མ་ཕྲད་པའི་དུས་ཀྱི་འབྲས་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཏེ། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །༼ང༽ ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་ལ་གནས་ངན་ལེན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྤྱིར་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་ལ། དགེ་བ་དེ་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཟག་བཅས་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དུ་གོ་དགོས་ཀྱི་ཟག་མེད་རྣམས་སྡུག་བདེན་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་བག་ཆགས་དང་གནས་ངན་ལེན་དང་ས་བོན་ཞེས་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་བརྩི་བའི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་འབྱེད་དགོས་པ་ལས། འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་དང་རྒྱུ་དང་ས་བོན་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་ཚོར་བ་གཅིག་པུ་ལ་མི་བྱ་བ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །༼ང༽ ཞེས་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་བཟུང་ཞིང་། དེ་གསུམ་སོ་སོ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་

382

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་སོ་སོར་བསྡུ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཡུལ་ཟག་བཅས་ལ་དབང་པོ་དང་དབང་རྟེན་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པས་དེའི་དུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་གའང་དེར་བསྡུ་དགོས་པ་འདྲའོ། །ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོའི་འགྱུར་བ་ཕྲ་མོ་དང་ལས་ཉོན་རྒྱུར་སོང་བའི་དབང་གིས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའམ་རང་དབང་མི་འདུས་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་གཞི་གཞན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྔ་མའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་ན་༼བ༽ རྒྱུ་འབྲས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཚོར་བ་གསུམ་ལས་གནས་ངན་ལེན་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། ཚོར་བ་གསུམ་གྱིས་དུག་གསུམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་དེས་ན་དེ་དག་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་ཆགས་པ་རྒྱས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་ན་ཁོང་ཁྲོ་འཕེལ་བ་དང་། བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མིན་པའི་གནས་ངན་ལེན་དུ་གཏོགས་པའི་ལུས་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པས་གཏི་མུག་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གནས་ངན་ལེན་ལས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ནི་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ལྔར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་ལ། ཞེ་སྡང་གིས་ནི་འདིར་མྱ་ངན་སོགས་དང་ཕྱི་མར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་ཅིང་། གཏི་མུག་གིས་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཚོར་བ་གསུམ་ལས་གནས་ངན་ལེན་དགག་དགོས་ཚུལ་ནི། དེས་ན་ཚོར་བ་བདེ་བ་༼བ༽ དེ་ཉིད་དོན་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པ་ལ་སྔར་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་བདེ་བར་བཟུང་བ་ལ་༼བ༽ དེ་ངོ་ཤེས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དུ་བལྟས་ལ་འདོད་ཆགས་དགག །ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལ་༼བ༽ ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་༼བ༽ ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་

383

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཡིན་པས་དེ་ལས་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ནི་ཕོལ་མིག་ལས་ཟུག་རྔུ་ལྟར་བྱུང་བར་བསམས་ལ་༼བ༽ ཕོལ་མིག་གི་ནད་གཞི་རང་ལ་ཡོད་ན་དེ་ལས་ཟུག་རྔུ་བྱུང་བ་ལ་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་ལྟར་ལེ་ལན་ཕུང་པོ་ལ་བདས་ལ་ཞེ་སྡང་དགག །ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཟད་ཅིང་འགོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བལྟས་༼བ༽ པ་སྟེ་བདག་མེད་པའི་དོན་སྒོམ་ལ་གཏི་མུག་དགག་སྟེ། ཚོར་བ་གསུམ་དུག་གསུམ་གྱི་རྒྱུར་མི་གཏོང་བའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དེ་དག་གི་ཁུངས་ནི། དེ་དག་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་དང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བའི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་བཤད་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དབུ་མའི་ལུགས་ལྟར་བཤད་པ་ལ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཅིང་ཁྱབ་ཚུལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་ཚུལ་དང་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ༼བ༽ དེ་ཡང་། དཔེར་ན། ཁུར་ཆེན་པོ་ཁྱེར་བ་”ན་1ཁུར་དེ་ཇི་ཙམ་”འཁུར་2དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་བདེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ། ༼བ༽ ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཕངས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོའི་ཁུར་༼བ༽ འདི་ཡང་༼བ༽ དང་པོར་བླངས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཇི་སྲིད་བཟུང་དགོས་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་འདི་ལ་༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་༼བ༽ རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་༼བ༽ ས་བོན་བསྒོས་པའི་གནས་ངན་ལེན་བརྟན་ཆགས་པ་༼བ༽ སྟེ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་ཡོད་པས་༼བ༽ ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ལམ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཡོད་ན། ༼བ༽ འམ། ཡོད་ཕྱིན་ཆད་ཚོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ མངོན་གྱུར་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་མེད་པའི་སྐབས་རེ་བྱུང་ཡང་༼བ༽ རྐྱེན་དང་ཕྲད་པ་ན་དེ་མ་ཐག་ཡང་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་བསྐྱེད་པས་ན། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་འདི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ནི་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྐུར་

384

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་སྐྱོ་བ་མང་དུ་བསྒོམ་མོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཆགས་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ད་ལྟའི་ཚོར་བ་༼བ༽ ཐང་ཆད་པ་ངལ་གསོ་བ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་ནི་ཕལ་མོ་ཆེ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ སྔ་མ་ཕྱིར་བཅོས་པ་༼བ༽ སྟེ་འགགས་པ་ལ་བདེ་བའི་བློ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གཞན་བསལ་བ་ལ་མ་བལྟོས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་བ་༼བ༽ སྟེ་བདེ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མེད་དེ། དཔེར་ན། འགྲོ་དྲགས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ན་བསྡད་པས་བདེ་བའི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་སྔ་མའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་རིམ་ནས་འགགས་པའི་ཚེ། བདེ་བ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་མིན་ཏེ། སླར་ཡང་བསྡད་དྲགས་ན་སྔ་མ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངོ་བོ་ཉིད་”ཀྱི་1བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ། འགྲོ་འདུག་དང་ཉལ་བ་དང་བཟའ་བཏུང་དང་ཉི་མ་དང་གྲིབ་མ་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱང་ཇི་ཙམ་རིང་དུ་བསྟེན་པ་དེ་ཙམ་དུ་བདེ་བ་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལ། རིང་དྲགས་ན་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ ད་ལྟའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་ངོ་བོ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་གཞན་ཞིག་ཆེ་རིམ་ནས་འགགས་པ་ན། དེའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་དུ་སོང་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གཞན་ཞིག་ཅུང་ཟད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་ཆུང་བས་མ་མངོན་པར་བདེ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་བདེ་བའི་བློ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་གའི་ངོ་བོ་བདེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆེར་སྐྱེས་ནས་མངོན་ཐུབ་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་སྣང་ཞིང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ན་ཁོ་ཅི་ཙམ་བསྟེན་དྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་བ་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཚད་པས་གདུངས་པ་ན་གྲང་སར་བསྡད་མ་ཐག་བདེ་བར་སྣང་ཡང་དེར་བསྡད་དྲགས་ན་སླར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་སྡུག་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་

385

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབསྔལ་གསར་པ་གཞན་འབྱུང་ལ། །ཞེས་དང་། དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཁོ་ན་འབྱུང་ལ་འགགས་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཁོ་ན་འགགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགའ་བོ་

༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་འཆག་པ་དང་འདུག་པ་དང་
འགྲེང་བ་དང་ཉལ་བའི་སྤྱོད་ལམ་དག་ཀྱང་སོ་སོ་སོ་སོར་སྡུག་བསྔལ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་པས་སྤྱོད་ལམ་དེ་དང་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བརྟགས་ན། གལ་ཏེ་འཆག་པས་ཉི་མ་འདའ་བར་བྱེད་ཅིང་འགྲེང་བར་མི་བྱེད་འདུག་པར་མི་བྱེད་ཉལ་བར་མི་བྱེད་ན། དེས་འཆག་པ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་སོ་སོར་མྱོང་བར་འགྱུར་ཞིང་དྲག་པ་ཉིད་དང་རྩུབ་པ་ཉིད་དང་མི་བཟད་པ་ཉིད་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཉིད་སོ་སོར་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི། འཆག་པ་དེ་ལ་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྤྱོད་ལམ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་ནས། དགའ་བོ་འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་དང་དེ་རྒྱུན་བཅད་པའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གསར་བ་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་སྟེ། དགའ་བོ་འབྱུང་བ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཁོ་ན་འབྱུང་ལ། ༼བ༽ ཞེས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་བྱུང་ཙམ་ནས་ངོ་བོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས། འགག་པ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རང་བཞིན་འདི་ཁོ་ན་འགག ། ༼བ༽ ཡང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་འབྱུང་བ་ན་ཡང་༼བ༽ རང་གི་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྡུག་བསྔལ་གཞན་འདུ་བྱེད་༼བ༽ པའི་རང་བཞིན་དག་ཉིད་༼བ༽ དུ་འབྱུང་”ལ1། ༼བ༽ ཡང་དེ་འགག་པ་ན་ཡང་༼བ༽ རང་གི་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྡུག་བསྔལ་གཞན་འདུ་བྱེད་༼བ༽ པའི་རང་བཞིན་དག་ཉིད་༼བ༽ དུ་འགག་གོ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ༼བ༽ ཁོ་ན་རེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་བསྟེན་དྲགས་པའི་མཐར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་

1 བ *ལ

386

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྟེན་དྲགས་པའི་མཐར་བདེ་བ་བསྐྱེད་དགོས་པའང་ཡོད་པར་མཚུངས་སོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། འཕེལ་བཞིན་པ་ཡི་བདེ་བ་༼བ༽ སྟེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་བསྟེན་དྲགས་པའི་མཐའ་ལ༼ཀ༽། །”༼ག༽1ཇི་ལྟ་༼བ༽ བར་༼ཁ༽༼བ༽ དེ་ལས་བཟློག་པ་༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པར་མཐོང་༼བ༽ བར་གྱུར་པ། །༼ ༽དེ་ལྟར་༼བ༽ ཟག་བཅས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འཕེལ་བཞིན་༼བ༽ པ་ལ། །༼བ༽ མཐར་དེ་ལས་བཟློག་པ་༼བ༽ འི་ཚོར་བ་བདེ་བ་འདྲེན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཤད་ཟིན་གསུམ་དང་། མ་བཤད་པ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལས་མིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མི་ཡི་སྡུག་བསྔལ་ནི། བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པ་དང་ཚ་གྲང་གི་རེག་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཚོལ་འགྲོ་དང་ངལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་གཞན་ཡང་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་སོགས་བདུན་ནི་སྔར་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ མི་ལའང་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཆ་འདྲ་ཡོད་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ། །མི་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་སྣང་། །སྡུག་བསྔལ་གཟིར་བས་དམྱལ་བ་མཚུངས། །དབུལ་བས་གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་པ། །འདི་ཡི་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་། །མཐུ་ལྡན་སྟོབས་ཀྱིས་མཐུ་མེད་པ། །རྣམ་པར་གནོན་ཞིང་འཚེ་བ་དག །ཆུ་བོ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དབུལ་བ་ལས་གྱུར་༼བ༽ བ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼བ༽

387

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབ

༼ཀ༽༼ག༽དང་། །གཞན་དག་ཆོག་མི་ཤེས་༼བ༽ པ་ལས་བྱུང་༼བ༽ བ། ། “༼ང༽1ཡོངས་༼བ༽ སུ་ཚོལ་༼བ༽ བའི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་༼ཇ༽དང་། །ཐམས་ཅད་འཁུ་ཞིང་གསོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ མི་མཆོག་༼བ༽ རྣམས་ལ་༼བ༽ སེམས་ཀྱི་ཁུར་ཆེ་བས་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། །༼བ༽ མི་ཐ་མལ་༼བ༽ བ་སྟེ་ཕལ་བ། རྣམས་ལ་༼བ༽ དབུལ་ཕོངས་པ་བཀོལ་སྤྱོད་སོགས་ལུས་༼བ༽ ལས་སྐྱེས་༼བ༽ པའི་སྡུག་བསྔལ་གཙོ་ཆེ་བས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་འདི། །ཉིན་རེ་ཉིན་རེ་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། འགྲོ་བར་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལྷ་མིན་དག་ནའང་རང་བཞིན་གྱིས་ལྷ་ཡི། །དཔལ་ལ་སྡང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ། །དེ་དག་བློ་དང་ལྡན་ནའང་འགྲོ་བ་ཡི། །སྒྲིབ་པས་༼ང༽ འགྲོ་བའི་སྒྲིབ་པ་ནི་འགྲོ་བ་དེར་སྐྱེས་ཙམ་ནས་སྒྲིབ་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་འདྲ་སྟེ་སྡིག་པ་རྭ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཕྱིན་ཞེ་སྡང་ཆེ་བ་ལྟ་བུའོ། །བདེན་པ་མཐོང་བ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་”ལ་2མི་བཟོད་པའི་ཕྲག་དོག་གིས་ཡིད་གདུང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་དང་འཐབ་པ་ན་ལུས་བཅད་པ་དང་དྲལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བ་དང་། དེ་རྣམས་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན་༼ང༽ རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ནི། འགྲོ་བ་གང་དུ་སྐྱེས་ན་རྟེན་དེ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའམ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྟེན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་གླེན་ལྐུགས་ལག་བརྡའ་དགོས་པ་སོགས་དང་། ལེགས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཉེས་པར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྔར་འགྲོ་བའི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཡིན་པས་རྟེན་དེ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་དུ་མི་རུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འདི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་དུད་འགྲོར་གསུངས་ལ། རྣལ་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼ཁ༽
2 ལམ་རིམ་དུ། -ལ་

388

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ལྷའི་འགྲོ་བར་བཤད་དོ། །

སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ། ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་༼ཇ༽ འདོད་ལྷ་དང་། ཁམས་གོང་གི་ལྷ་གཉིས་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་འདོད་ལྷ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་སྟེ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ལྟུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྤ་གོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བཅད་པ་དང་དྲལ་བ་དང་གསོད་པ་དང་སྤྱུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ འཆི་འཕོ་དང་། ལྟུང་བ་གཉིས་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ། འཆི་འཕོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། མཐོ་རིས་ན་ཡང་བདེ་ཆེན་དེ་དག་གི །འཆི་འཕོའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ནི་དེ་བས་ཆེ། །དེ་ལྟར་བསམས་ནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །ཟད་འགྱུར་མཐོ་རིས་སླད་དུ་སྲེད་མི་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྔར་ལྷའི་འདོད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ལས་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ། འཆི་ལྟས་ལྔ་མཐོང་བ་ན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེ་བ་འབྱུང་ངོ་། །འཆི་ལྟས་ལྔ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྡུག་འགྱུར་བ་དང་། །སྟན་ལ་མི་དགའ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྙིངས་དང་། །གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་དང་ལུས་ལ་ནི། །སྔོན་ཆད་མེད་པའི་རྡུལ་འབྱུང་ཞེས་བགྱི་བ། །མཐོ་རིས་འཆི་འཕོ་སྦྲོན་བྱེད་འཆི་ལྟས་ལྔ། །ལྷ་ཡུལ་གནས་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འབྱུང་སྟེ། །ས་སྟེང་མི་རྣམས་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དག །སྦྲོན་པར་བྱེད་པའི་འཆི་ལྟས་རྣམས་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། གནས་འོག་མར་ལྟུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན་དག་ནས་འཕོས་པ་ལ། །གལ་ཏེ་དགེ་བའི་ལྷག་མ་འགའ་མེད་ན། །དེ་ནས་དབང་མེད་དུད་འགྲོ་ཡི་དྭགས་དང་། །དམྱལ་བར་གནས་པ་གང་ཡང་རུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། སྤ་གོང་བ་ནི།

389

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་ལ། དེ་ལྷའི་བུ་བསོད་ནམས་ཆུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ན་སྤ་གོང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཞི་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཆེན་པོ་མྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་བཅད་དྲལ་སོགས་དང་། གཡེང་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཅད་ཅིང་དྲལ་ལ་གསོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ལྷ་རྣམས་ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་པ་ན་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཆད་པ་དང་ལུས་དྲལ་བ་དང་གསོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་སྟེ། མགོ་བཅད་ན་ནི་འཆི་ལ་ཡན་ལག་ལྷག་མ་བཅད་ཅིང་དྲལ་བ་རྣམས་ཕྱིར་སྐྱེ་ཞིང་འཚོའོ། །སྤྱུགས་པ་ནི། ལྷ་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་འཁྲུགས་ན་ལྷའི་བུ་ཆེས་མཐུ་ཆུང་བ་རྣམས་རང་གི་གནས་ནས་སྐྲོད་པར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཡེང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། གཞན་ཡང་། ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས། འདོད་སྤྱོད་ལྷ་ནི་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལའང་བདེ་བའི་སེམས་མེད་དེ། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་”རིམས1་བཏབ་པའི། །ནང་གི་མེ་ཡིས་བསྲེགས་གྱུར་པ། །གང་ཞིག་སེམས་གཡེངས་གྱུར་པ་དག །དེ་ལ་བདེ་བ་ག་ལ་ཡོད། །”གཡེངས་2མེད་སེམས་ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་། །དབང་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པས། །རྣམ་གཡེང་དཀྲུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ནམ་ཡང་ཞི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །རླུང་བཅས་འབར་བས་ཁྱབ་པ་ཡི། །མེ་ནི་ཤིང་དང་བཅས་དང་མཚུངས། །ཞེས་དང་། ནད་”བསོས་3ཡུན་རིང་མ་ལོན་པའི། །ནད་པས་མི་འཕྲོད་ཟོས་དང་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་སྡུག་
1 ལམ་རིམ་དུ། རིམ་
2 ལམ་རིམ་དུ། གཡེང་
3 ལམ་རིམ་དུ། གསོས་

390

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྔལ་དེ་དག་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་ལ་འཆི་འཕོ་བ་དང་། གནས་པ་ལ་རང་དབང་མེད་པས་དེ་དག་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །༼ཇ༽ སླར་ཡང་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས། གང་ཞིག་གཟུགས་ཅན་༼བ༽ ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་དང་གཟུགས་མེད་པའི་༼བ༽ ལྷ། །སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་སྡུག་བསྔལ་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་འདས་༼བ༽ པ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཤིང་། །ཏིང་༼བ༽ ངེ་འཛིན་༼བ༽ གྱི་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །༼བ༽ དེ་ལ་བསྐལ་པ་༼བ༽ མང་པོར་གཡོ་བ་མེད་པར་གནས་༡༼བ༽ ལ། །༦དེ་ཡང་༼བ༽
འཁོར་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་ངེས་༼བ༽ པར་གྲོལ་༼བ༽ བ་མིན། །༼༽ ཀྱང་ཤས་ཆེར་གྲོལ་བར་རློམ་ཞིང་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ལ་ཐར་ལམ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་ཐར་པར་འཁྲུལ་བ་ལས་འཆི་འཕོ་ཀར་སླར་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བར་མཐོང་ནས་ཐར་པ་ལ་ཡིད་གཏན་མི་རུང་བར་སེམས་པའི་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་ཏེ་མནར་མེད་སོགས་སུ་སྐྱེ་བས་དེ་ལ་༼བ༽ བརྟེན་ནས་སླར་ཡང་༼བ༽ མནར་མེད་སོགས་སུ། ལྟུང་བར་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་གཏན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་རྦ་ཀློང་ལས། །འདས་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་༼བ༽ བར་གྱུར་༼བ༽ ཀྱང་དོན་ལ་མ་འདས་ལ༧། །༣༼བ༽ བསམ་གཏན་དེ་ལ་ཇི་ཙམ་འབད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་༢རིང་༼༽ དུ་མི་གནས་༼བ༽ པ་ནི། །དཔེར་ན་མཁའ་ལ་ལྡིང་བའི་བྱ་དང་མཚུངས་༼༽ པའམ། །བྱིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མདའ་འཕངས་༼བ༽ པ་ལྟར། །དེ་ནི་

༼བ༽ མཐར་ལྟུང་བའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་༥༼བ༽ ན། །༼ང༽ དེ་ལྟར་གཟུགས་གཟུགས་མེད་
ཀྱི་ལྷ་དེ་གཉིས་འཆི་འཕོ་བ་དང་གནས་པ་ལ་རང་དབང་མེད་པས་དཔེར་ན། མར་མེ་རིང་དུ་འབར་བ་དག །སྐད་ཅིག་རེ་རེར་འཇིག་པ་ལྟར། །༼ང༽ གནས་ངན་ལེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཡོངས་འགྱུར་ཞེས་པ་ཡི། །སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་ཉེ་བར་”གཙེས་1༼བ༽ པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

1 གཅོས་ གཙེས་

391

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབདེ་ལྟར་རིགས་ལྔའམ་དྲུག་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ནས། འཁོར་བ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གང་གིས་བྱས་སྙམ་དུ་རྒྱུ་ལ་རྟོག་པ་འབྱུང་བས།

ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ།

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱེ་ཚུལ། དེས་ལས་གསོག་ཚུལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་”༼ཇ༽ 1ལ་ཉོན་མོངས་གཙོ་ཚུལ་དང་། དེ་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་དང་། དེ་གཏན་ལ་དབབ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ལ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དགོས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་ན་སྔར་བསགས་ཀྱི་ལས་བགྲངས་ལས་འདས་པ་ཡོད་ཀྱང་རླན་དང་ས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ལས་ལ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མྱུ་གུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་ཡོད་ན་ལས་སྔར་བསགས་མེད་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་གསར་དུ་བསགས་ནས་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྲིད་པའི་སྲེད་ལས་རྣམ་བརྒལ་བ་༼བ༽ སྟེ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི། །ལས་༼བ༽ ཀྱིས་ཕུང་པོ་གཞན་འཕེན་ནུས་༼བ༽ པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ༼བ༽ འི་རྐྱེན་ཉོན་མོངས་ཟད་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སྲེད་པ་༼བ༽ དང་ནི། །༼བ༽ ལེན་པ་ཡོད་ན་༼བ༽ ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། སླར་ཡང་༼བ༽ སྐྱེ་ཞིང་། འབྱུང་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་
1 ༼བ༽ * ༼ཇ༽

392

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་གལ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་ཉོན་མོངས་”པ་1རྣམས་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །

ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདི་ལ་བཞི། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །༼ང༽ ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་བློང་བློང་པོར་གྱུར་”པ་2ནི་སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་ནི་ཞི་བ་

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་༼བ༽ ལྟ་བ་ལྔ་དང་ལྟ་མིན་ལྔ་སྟེ་ཉོན་མོངས་བཅུ་ལས། འདོད་ཆགས་ནི། ཕྱིའམ་ནང་གི་ཡུལ་སྡུག་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་བ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཅིང་མཆེད་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་དང་དབྲལ་དཀའ་བའོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་མཚོན་དང་ཚེར་མ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་
1 བ་ *པ་
2 བ་ *པ་

393

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཔ་སེམས་རྩུབ་མོ་ཡུལ་དེ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་བྱ་བར་སེམས་པའོ། །༼བ༽ ཁོང་ཁྲོས་གནོད་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ཕྱི་མ་ལ་སྔ་མས་ཁྱབ་ཀྱང་སྔ་མ་ལ་ཕྱི་མས་མ་ཁྱབ་བོ། །ང་རྒྱལ་ནི། འཇིག་ལྟ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕྱིའམ་ནང་གི་མཐོ་”དམའ་1དང་བཟང་ངན་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་སྟེ། མཐོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པའོ། །མ་རིག་པ་ནི། བདེན་བཞི་དང་ལས་འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག་གི་རང་བཞིན་ལ་བློ་མི་གསལ་བས་མི་ཤེས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །༼བ༽ སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་དང་སྒོ་བསྟུན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པས་འདིར་ཡང་མ་རིག་པའི་ངོས་འཛིན་ནི་ལུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ལྟར་གསུངས་སོ། །ཐེ་ཚོམ་ནི། བདེན་པ་༼བ༽ ལས་འབྲས་དཀོན་མཆོག་སོགས་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་ཡོད་དམ་མེད་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པའོ། །འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ངའི་ཞེས་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །༼ཇ༽ འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་གོ་དོན་ནི། དེ་ལ་འཇིག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཚོགས་པ་ནི་དུ་མ་ཡིན་པས་འདིས་གང་ལ་ལྟ་བའི་གཞི་ནི་མི་རྟག་པ་དང་དུ་མའི་ཆོས་ཙམ་ཡིན་གྱི། རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་གང་ཟག་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །༼བ༽ འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་ནི། འཇིག་ལྟས་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ནམ། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་སོགས་སུ་ལྟ་བ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཕུང་པོ་དེ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་འཇིག་པ་དང་གཅིག་པུ་མིན་པར་ཚོགས་པའོ་ཞེས་བསྟན་པའོ། །མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ནི། འཇིག་ལྟས་གང་བཟུང་བའི་བདག་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་པ་ཐེར་ཟུག་པའམ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །༼བ༽ འདི་ལ་

1 ལམ་རིམ་དུ། དམན་

394

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གསུམ་གང་རུང་དང་དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་པོའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་༼བ༽ སྟེ་དག་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ནི། ༼བ༽ རང་གི་བློ་ངོར་འཆལ་ཚུལ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ༼བ༽ སྐྲ་བྲེག་པའི་གཡང་གཞི་དང་ཀེང་རུས་འཆང་བ་སོགས་ཀྱི་ཆ་བྱད་དང་༼བ༽ རྐང་པ་ཡ་གཅིག་གིས་འགྲེང་སྟེ་ཉི་མ་ག་ལ་བ་དེར་བལྟ་བ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དང་༼བ༽ རྟག་ཏུ་ལུས་ལ་ཐལ་བས་བྱུག་པ་སོགས་དང་ལུས་གཅེར་བུ་ངག་མི་སྨྲ་བ་སོགས། ལུས་དང་ངག་གི་འཇུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་འབྱུང་བ་༼བ༽ ཕྱིར་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་དག་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྡིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །༼ང༽ སྔར་ཡོན་ཏན་འདོད་པ་ནགས་ན་གནས་པ་ཡིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུང་བ་དེས་རློམ་ནས་དགེ་སློང་གྲོང་འདབ་པ་སོགས་གཞན་ལ་བརྙས་ཤིང་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ནི་འདིའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ནི་དོན་ལ་དག་གྲོལ་གྱི་ཐབས་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ལ་དེ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལོག་ལྟས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་ཕལ་ཆེར་ནི་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་བས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དེས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གར་སྐྱེས་བརྟགས་པ་ན་ཚེ་སྔ་མ་ཁྱི་ཕག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་དེ་མཐོང་ཞིང་བརྟུལ་ཞུགས་དེའི་མཐུས་འདིར་སྐྱེས་པ་མིན་པར་དགེ་རྩ་གཞན་གྱི་མཐུས་ཡིན་ཀྱང་ཁོས་དེའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བཟུང་ནས་བརྟུལ་ཞུགས་དེས་ལུས་འདི་ལྟ་བུ་འགྲུབ་བོ་སྙམ་ནས་ད་ལྟའང་བརྟུལ་ཞུགས་དེ་འཛིན་པ་སོགས་དང་། ཡང་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ལ་

395

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབམངོན་ཤེས་ཀྱིས་བརྟགས་པ་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གསུམ་ཙམ་མཐོང་། དེ་ཕན་ཆད་མ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ཕན་ཆད་མེད་སྙམ་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་དམ་འཆའ་བ་སོགས་དང་། བ་གླང་དང་རི་དྭགས་དང་བྱ་གག་ཤི་བ་མི་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་མཐོང་ནས་དེ་དག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་བར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་ནི། ཚེ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་ཅེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བའི་རྒྱུར་འཛིན་པ་༼བ༽ ལྟ་བུའི་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །༼བ༽ དེས་ན་སྐབས་འདིའི་ལོག་ལྟ་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་གཉིས་ཀའང་ཡོད་དོ། །ཉོན་མོངས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་དང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་པའོ། །

ཉོམ་མོངས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ།

གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་”༼ཇ༽ 1ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་འགལ་བར་འདོད་པ་ས་སྡེའི་ལུགས་ནི། འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་སོ་སོར་འདོད་པ་ལྟར་ན། དཔེར་ན། ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་མུན་པ་ཅུང་ཟད་བབ་སྟེ་ཐག་པའི་གནས་ལུགས་མི་གསལ་བ་ན་དེ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟར། ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་གསལ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མ་རིག་པའི་མུན་པ་ལས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཇིག་ལྟ་ཉིད་མ་རིག་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་འཇིག་ལྟ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལུགས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་རྩ་ཉོན་ལྷག་མའི་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་འཇིག་ལྟས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ན་རང་གཞན་སོ་སོ་བར་རིས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་
1 ༼བ༽ * ༼ཇ༽

396

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ། དེ་ལྟར་བཅད་ནས་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་འབྱུང་ཞིང་བདག་ལ་དམིགས་ནས་ཁེངས་པ་ཡང་སྐྱེ་ལ། བདག་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་ཅིང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་སོགས་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་པ་ངན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྐྱེའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་པ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་དང་དེས་བསྟན་པའི་ལས་འབྲས་དང་བདེན་བཞི་དང་དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ལོག་ལྟའམ། ཡང་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་དམ་མེད་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ སྐྱེ་ཚུལ་ལ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་མ་རིག་པ་ནི་མི་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་ཅིང་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོར་འདོད་ལ་འཇིག་ལྟ་ནི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་པས། དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་གསལ་བར་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པ་ལས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་འཇིག་ལྟ་སྐྱེ། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་སྐྱེ་བ་ནི་དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་མུན་པ་ཅུང་ཟད་བབ་པ་ན་དེ་ལ་ཐག་པར་མི་ཤེས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་དོ། །རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ལྟར་ན་འཇིག་ལྟ་ཉིད་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ལོག་རྟོག་ཏུ་ཡང་བཞེད་ཅིང་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ།

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་དྲུག་༼བ༽ བྱང་སར་གསུངས་པ་ལས། རྟེན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་༼བ༽ ཏེ་ས་བོན་ལོ། །དམིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་རྣམས་སྣང་བའོ། །འདུ་འཛི་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གྲོགས་

397

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབངན་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པའོ། །བཤད་པ་ནི་ཆོས་ལོག་པ་མཉན་པའོ། །གོམས་པ་ནི་སྔོན་ཉོན་མོངས་པ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྡུག་མི་སྡུག་གི་མཚན་མ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དོ། །

ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས།

བཞི་པ་ཉེས་དམིགས་”༼ཇ༽ 1ལ་ཉེས་པ་ཆེ་ཚུལ་ལམ་གནོད་པ་རིང་དུ་བྱས་ཚུལ་དང་། དེས་ན་དགྲར་བལྟ་ཚུལ་དང་། དམ་པ་གོང་མའི་ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་ན་དང་པོར་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་མཐུན་གྱི་ཉོན་མོངས་མི་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་། རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པ་དང་། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྐྱེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མྱོང་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། མྱང་འདས་ལས་རིང་དུ་དང་། དགེ་བ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལས་ཉམས་པ་དང་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སོང་བ་ན་ཡིད་ཞུམ་པ་དང་དགའ་བ་དང་མི་འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་ཏུ་མི་སྙན་པ་འཕེལ་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་སྲུང་མ་སོགས་དམ་པས་སྨོད་པ་དང་། འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་ལ་ཤི་ནས་ཀྱང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་ཞིང་རང་གི་དོན་མི་འཐོབ་པའོ། །མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ འདི་དང་ཕྱི་མར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བས། བདག་འཇོམས་༼བ༽ ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་
1 ༼ང༽ *༼ཇ༽

398

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གིས་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཅན་༼བ༽ གྱི་ལུས་སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་སོགས་འཇོམས་ཤིང་༼བ༽ སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཇོམས་༼བ༽ པ་དང་། །དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བ་ལས་ཉམས་༼བ༽ པ་བཅས་༼བ༽ གཞན་མ་དད་པས་ཟང་ཟིང་གི་རྙེད་པས་དམན་ཞིང་༼བ༽ རང་གིས་བསྟེན་ཅིང་མཆོད་པའི་ལྷ་དང་དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་”སྲུང་1༼བ༽ མས་སྨོད་པ་དང་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚེ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྨོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མི་ཁྱོད་ནི་བྱིས་པའོ། །བླུན་པོའོ། །ཤེས་རབ་འཆལ་བའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཆོམ་རྐུན་ནོ་ཞེས་སོགས་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པས་སྨད་པ་དང་། །༼བ༽ གྲོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དེ་དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྨོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྩོད་པ་མི་སྙན་༼བ༽ པ་སྟེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏམ་ངན་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་ཚུལ་འཆལ་དེ་ནི་༼བ༽ སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་༼བ༽ ངན་འགྲོ་སོགས་མི་ཁོམ་༼བ༽ པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་༼བ༽ བ་དང་། །ཡོན་ཏན་སྔར་ཐོབ་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ སྔར་མ་ཐོབ་༼བ༽ པ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་༼བ༽ སོགས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་༼བ༽ འགྱོད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ཞེ་སྡང་སྲེད་སོགས་དགྲ་རྣམས་ནི། །རྐང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ། །དཔའ་མཛངས་མིན་”ཀྱང་ཇི་2ཞིག་ལྟར། །དེ་དག་གིས་བདག་བྲན་བཞིན་བྱས། །བདག་གི་སེམས་ལ་གནས་བཞིན་དུ། །དགའ་མགུར་བདག་ལ་གནོད་བྱེད་པ། །དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བཟོད་པ་ནི། །གནས་མིན་བཟོད་པ་སྨད་པའི་གནས། །གལ་ཏེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས། །ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགྲར་ལངས་ཀྱང་། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་

1 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཡང་ཅི་

399

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབམནར་མེད་པའི། །མེ་ནང་ཁྲིད་ཅིང་འཇུག་མི་ནུས། །ཉོན་མོངས་སྟོབས་”ཆེན་1དགྲ་འདིས་ནི། །གང་དང་ཕྲད་ན་རི་རབ་ཀྱང་། །ཐལ་བ་ཡང་ནི་མི་ལུས་པ། །དེར་བདག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་འདོར། །བདག་གི་ཉོན་མོངས་དགྲ་བོ་གང་། །དུས་རིང་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་ལྟར། །དགྲ་གཞན་ཀུན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུར། །ཡུན་རིང་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་པར་རིམ་གྲོ་བསྟེན་བྱས་ན། །ཐམས་ཅད་ཕན་དང་བདེ་བྱེད་ན། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བསྟེན་བྱས་ན། །ཕྱིར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་པ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལུགས་དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་དང་སྦྱར་ཚུལ་ནི། དགོན་པ་བའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་མཚན་ཉིད་དང་གཉེན་པོ་དང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྣམས་ཤེས་དགོས། ཉེས་དམིགས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྐྱོན་དུ་བལྟ། དགྲར་བཟུང་། ཉེས་དམིགས་མ་ཤེས་ན་དགྲར་མི་གོ་བས། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་སྤྱོད་འཇུག་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་པ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཉན། མ་”ཐ་ནའང་2ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་མཉན་ལ། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཙ་ན། འདི་དེ་ཡིན་ཨང་ཁོ་བྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་ངོས་བཟུང་གིན་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་བ་ལྟར་གོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ང༽ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས། རང་སེམས་འདུལ་གཞན་སེམས་སྲུང་བ་དེ་ཡང་བག་ཡོད་དུ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དེས་ལས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསག་པར་བྱ་བའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །
1 ལམ་རིམ་དུ། ཅན་
2 ལམ་རིམ་དུ། མཐའ་ནའང་

400

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དེས་ལས་གསོག་ཚུལ་ལས་བསག་བྱའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་ནི་གཉིས་ཏེ། སེམས་པའི་ལས་དང་། བསམས་པའི་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སེམས་པ་གང་ཞེ་ན་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་སེམས་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡུལ་རྣམས་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིད་ཀྱི་ལས་སོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དེའི་ངོ་བོ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་གང་ཡིན་བཤད་པ་དང་། ལས་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས་མི་གཡོ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཏེ། མཛོད་ལས། ལས་ནི་༼བ༽ ཀུན་སློང་གི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་པ༼བ༽ འི་ལས་དང་དེས་བྱས་༼བ༽ པ་དེ། །བསྐྱེད་པའི་བསམ་པའི་ལས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཏེ། །དེས་བསྐྱེད་༼བ༽ པའི་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལ་འཇུག་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་སེམས་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀག་ནས། ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་པ་ལ་བཞེད་པས་ལས་གཉིས་ཀ་སེམས་པར་བཤད་དོ། །༼ང༽ ལས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ། བསག་བྱའི་ལས་ལ་སེམས་པའི་ལས་ནི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་སློང་གི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་པ་དང་། བསམ་པའི་ལས་ནི་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་བཀག་ནས། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་གཉིས་ཀའང་སེམས་པར་བཞེད་

401

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབདོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་ལས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དང་པོ་གཉིས་སོ། །དགེ་བའི་ལས་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ལས། འདིར་༼བ༽ ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་དང་དེ་ལ་ཡང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། དེ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཡིན་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ནི་འདོད་པ་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ལས་སོ། །མི་གཡོ་བའི་ལས་ནི་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགེ་བའི་ལས། །མི་གཡོ་གོང་མ་ལས་སྐྱེས་པའི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ཁམས་ན་ལྷའི་རྟེན་ལ་སྨིན་རྒྱུའི་ལས་ཁ་ཅིག་མི་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ནི་འབྲས་བུ་གཡོ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གོང་མར་ས་གཞན་དུ་སྨིན་རྒྱུའི་ལས། ས་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྨིན་པས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས། གང་ཕྱིར་ས་ནི་དེ་དག་ཏུ། །ལས་རྣམས་སྨིན་ཕྱིར་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལས་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་གསོག་པའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་མི་དགེའི་ལས་ཙམ་གསོག་པ་དང་འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་པོ་མི་གཅིག་པ་ནི།སྤྱིར་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་ལས་བསྐྱེད་ཅིང་གསོག་པ་ཡོད་ལ། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གིས་གསོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོའི་འཁོར་བར་འཕེན་པའི་ལས་

402

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནི་འཕགས་པས་གསོག་པ་མི་སྲིད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འདུ་བྱེད་དེ། །དེ་ཕྱིར་མཁས་རྣམས་འདུ་མི་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་མི་མཁས་བྱེད་པོ་ཡིན། །མཁས་མིན་དེ་ཉིད་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ དབུ་མ་རྩ་བའི་ལུང་གི་དོན། འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྟེ་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ལ་མཁས་པ་སྟེ་འཕགས་པ་རྣམས་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་གསོག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེས་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་མཁས་པ་སྟེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །མཁས་པ་རྣམས་དེ་གསོག་པའི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །༼བ༽ སྲེད་དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྲིད་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་པོ་ནི། དེས་ན་ཇི་སྲིད་དུ་རང་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་ལ། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་ནི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་མི་གསོག་སྟེ། མི་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྟོབས་ཆུང་ངུ་བརྡུང་བ་ལྟར། རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གིས་ཀྱང་བདག་འཛིན་དང་དུ་མི་ལེན་ཅིང་། སྤོང་བར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་མེད་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཚུན་ཆད་དུ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། བདག་འཛིན་ཀྱང་ཤུགས་དྲག་པ་ཡོད་པས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་ནུས་ལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནས་བདག་འཛིན་ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་ཞིང་། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ལ་ནི་ལས་སྟོབས་ཆེན་དེ་ལ་བདག་འཛིན་ཡང་ཤུགས་དྲག་པ་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་པས་འཕེན་

403

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་གསར་དུ་མི་གསོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཁོར་བར་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་གསོག་པ་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་མན་ཆོད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེས་ལས་གསོག་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ལྟའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེས་སྒོ་གསུམ་པོས་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ན་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་ལ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་འདུ་བྱེད་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་སོགས་བསྒོམ་ན་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་ལམ་ཞུགས་ཚོགས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་པ་ཡང་ཀུན་འབྱུང་དངོས་མིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པ་ནི། འོ་ན་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་ཐར་པ་འདོད་པའི་འདུན་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་དགེ་བའི་ལས་དུ་མ་བསྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་པ་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་པ་དང་སྦྱོར་ལམ་པས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རང་དགའ་བ་གསོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། བསམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་དང་བདག་མེད་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ནི། སྲིད་པ་ཕྱི་མ་ལ་”སྲིད་1པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཅིང་། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང་དམིགས་རྣམ་འགལ་བར་འཇུག་པས་འཕེན་བྱེད་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྲེད་

404

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རང་དགའ་བ་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་འབྱུང་དངོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཀུན་འབྱུང་གིས་བསྡུས་པར་བཞག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ༼བ༽ སྦྱོར་ལམ་མན་ཆད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་གང་དག་ཡང་འབྱུང་བའི་༼བ༽ སྲིད་པའི་རྒྱུ་སྲེད་པ་སུན་འབྱིན་ཞིང་དེ་ལ་མི་ཕྱོགས་པར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་༼བ༽ ངེས་འབྱུང་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་ལས་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་༼བ༽ ཐར་པའི་རྒྱུ་འཁོར་བའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་འབྱུང་བའི་སྲིད་པ་འཁོར་བ་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཡང་འབྱུང་བའི་༼བ༽ བདེ་འགྲོའི་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་༼བ༽ ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེས་ན་ངེས་འབྱུང་དང་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་དགོས་པ་ནི། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་༼བ༽ དང་རྒྱུ་ལེགས་པར་བསམས་ནས། དེ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་དགེ་བའི་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་མཐུན་པར་གསུངས་པས་བསམ་པ་འདི་དང་བདག་མེད་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས་སོ། །༼ང༽ སྤྱིར་ཚོགས་སྦྱོར་བས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་དང་དེས་ཟིན་པའི་དགེ་རྩ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་དེས་ཟིན་པ་སོགས་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཀྱང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དངོས་མིན་ཏེ། སྔ་མ་དེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་སྲེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དང་། ཕྱི་མ་ལ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་འཛིན་སྟངས་འགལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བར་

405

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབའཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་དེ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་རང་བཞིན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་ནས་དེ་དག་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་འབྱུང་བའི་སྲིད་པ་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ལ་སྲེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང་། ཡང་འབྱུང་བའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་སྟེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་འབྱུང་དངོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བླ་མ་སྔ་མས་གསུངས། དེས་ན་ངེས་འབྱུང་དང་ལྟ་བ་གང་རུང་གིས་མ་ཟིན་པའི་རང་ཅག་ལས་དང་པོ་པའི་དགེ་རྩ་ཕལ་ཆེར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཤས་ཆེ་བས་དེང་སང་ལྟ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོད་ན་རབ། དེ་ལྟར་མེད་ན་སོ་ཐར་གྱི་བསླབ་བྱ་བསྲུང་བ་འདི་དང་པོར་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པས་འཁོར་བའི་རྒྱུར་མི་འགྲོ་ཞིང་། ཐར་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ལ་འདི་ཀ་དྲག་པས་ཟབ་མོར་རློམ་པ་གཞན་ལས་འདི་ལ་འབད་པ་ཉིད་དགའ་ཞིང་ད་ལྟ་དགེ་རྩ་དེ་བླ་མ་བཟང་པོ་ལྟ་བུས་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་གྱིས་རྒྱས་བཏབ་ན་སྔར་གྱི་དེ་དག་མེད་ཀྱང་ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ཡང་འགའ་རེ་ཡོད་དོ་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་ངེས་འབྱུང་དང་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་དགེ་སྦྱོར་ཕལ་ཆེ་བ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་བ་ལ་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཉེས་དམིགས་སུ་བརྟགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྲེད་པ་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་མ་རྙེད། བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡང་མ་དཔྱད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་དགེ་སྦྱོར་རྣམས་ནི་ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་པ་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་རང་དགའ་བར་འགྲོ་བས་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ལས་ཚོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་གསོག་ཚུལ་ནི། ལས་གསོག་པ་དེ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ཚོར་བ་བདེ་བའི་དོན་དུ་གསོག་པ་དང་། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་

406

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཕྱིར་གསོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་བདེ་བ་དེ་ལ་ཆགས་པ་ལོག་ནས། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་”བ་1བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་གསོག་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཙོ་བོར་མ་ཤི་ཙམ་ཚུན་ཆོད་ཀྱི་ཚེ་འདིའི་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་དམིགས་ན་ནི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་ན་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་གསོག་གོ །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བའི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་ན་ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ནས་དང་པོའི་བར་དུ་སྐྱེ་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་ལ། འདོད་པ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་ལོག་ཅིང་ཚོར་བ་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་པའི་དོན་དུ་ལས་འདུ་བྱེད་ན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སྐྱེ་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ངེས་འབྱུང་གི་ལས་དེས་ཐར་པའི་རྒྱུ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་རིགས་པས་སྲིད་པ་མཐའ་དག་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ནས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ན་འཁོར་བ་ལ་ཇེ་རིང་དང་ཐར་པ་ལ་ཇེ་ཉེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ།

གསུམ་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་ལྔ། འཆི་བའི་རྐྱེན། འཆི་བའི་སེམས། དྲོད་གང་ནས་སྡུད་པ། ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས། དེ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཚེ་ཟད་ནས་འཆི་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཟད་ནས་འཆི་
1 ལམ་རིམ་དུ། བའི་

407

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབ་དང་། ཡ་ང་བ་མ་སྤངས་པས་འཆི་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚེ་ཟད་པས་འཆི་བ་ནི། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ་ཐམས་ཅད་ཟད་ནས་འཆི་བ་སྟེ་དུས་ལ་བབ་ནས་འཆི་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསོད་ནམས་ཟད་ནས་འཆི་བ་ནི། ཡོ་བྱད་མེད་ནས་འཆི་བ་ལྟ་བུའོ། །”༼ཇ༽ 1གསུམ་པ། ཡ་ང་བ་མ་སྤངས་པས་འཆི་བ་ནི། ཚེ་མ་ཟད་པར་འཆི་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དགུ་མདོ་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཟས་ཚོད་མི་ཟིན་པར་ཟ་བ་དང་། མི་འཕྲོད་པ་ཟ་བ་དང་། སྔ་མ་མ་ཞུ་བར་ཟ་བ་དང་། མ་ཞུ་བ་ལྟོར་བསགས་པ་འབྱིན་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། སྨིན་པ་བསྒགས་པ་དང་། སྨན་སོ་སོར་མི་བསྟེན་པ་༼བ༽ ནི་ཟས་དེ་དག་སོ་སོར་ཟོས་ན་ནད་མི་སྐྱེད་ལ་སྦྱར་ནས་ཟོས་ན་དུག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་། གོམས་པ་དང་མ་གོམས་པ་མི་ཤེས་པ་དང་། ༼བ༽ མཆོངས་ལ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་མ་གོམས་པས་མཆོངས་ན་གཡང་ལ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ། དུས་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བ་༼བ༽ དབྱར་ས་དྲོས་པའི་གཡང་ཁར་འགྲོ་བ་དང་དགུན་ཤིང་ལ་འཛེག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༼བ༽ བུད་མེད་རྒན་མོ་ལ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའོ། །༼བ༽ འཆི་བའི་སེམས་ནི་འདུ་ཤེས་རགས་པ་འབྱུང་བའི་བར་དུ། དགེ་མི་དགེ་གང་ལ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་འབྱུང་ལ། དེ་མཉམ་ན་དང་པོར་གང་དྲན་པ་དེ་ལས་སེམས་གཞན་ཤས་ཆུང་བས་སྐྱེ་མི་ནུས་སོ། །འཆི་སེམས་དངོས་གཞི་ལ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཁྱབ་བོ། །འཆི་ཁར་དགེ་སྡིག་གི་མཚན་མ་ཉམས་སྣང་ལ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་བཟའ་བཏུང་སོགས་མི་འདོད་པ་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་ལ། བཟའ་བཏུང་སོགས་འདོད་པ་དེར་མི་སྐྱེ་བ་འདྲ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་སྐུ་གཤེགས་ཁར་སྲས་ཀྱིས་ཟས་མ་ཕུལ་བས་བཀྲེས་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེར་བྱོན་པ་ལ་འཕགས་པ་བཟའ་བཏུང་གང་ན་ཡོད་ཅེས་ཞུས་པ་ལ། བྱང་ཕྱོགས་ལྕང་ལོ་ཅན་ན་རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས་ཀྱི་དྲུང་ན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས་དེར་འདོད་པ་སྐྱེས་པས་རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས་ཀྱི་སྲས་རྒྱལ་བ་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་འཁྲུངས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།

1 ༼ང༽ * ༼ཇ༽

408

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་པ་འཆི་བའི་སེམས་༼ཇ༽ ལ་དེའི་སེམས་རགས་པ་དང་། ཐ་མའི་ཕྲ་མོ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ནི་

༼ཇ༽ དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ལས། “༼ཇ༽ 1དང་པོ། དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཆི་བ་༼ཇ༽ ལ་སེམས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་སོགས་ལྔ་ལས། དང་པོ་དགེ་སེམས་ཀྱིས་འཆི་བ་ནི། རང་གིས་དྲན་པའམ་གཞན་གྱིས་དྲན་དུ་བཅུག་པ་ཡང་རུང་སྟེ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་འདུ་ཤེས་རགས་པ་འབྱུང་བའི་བར་དུ་སེམས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་གཉིས་གོམས་པ་ཆ་མ་མཉམ་པས་འཆི་བ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་འཆི་བ་ནི། རང་གིས་དྲན་པའམ་གཞན་གྱིས་དྲན་པར་བྱེད་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྔོན་གང་ལན་མང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་དེ་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་སེམས་དེ་ལ་གཞོལ་བར་འགྱུར་ལ་གཞན་ནི་བརྗེད་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆ་མཉམ་པའི་འཆི་བ་ནི། གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པར་གོམས་ན་ནི་དང་པོར་གང་དྲན་པ་དེ་ལས་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་སེམས་གཞན་དུ་མི་འཇུག་གོ །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་དུས་ཀྱི་སྣང་བ་ནི། དགེ་བ་བྱེད་པ་ནི། མུན་ཁྲོད་ནས་སྣང་བར་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་ལ། འཆི་བའི་དུས་ན་དེ་ལ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མི་སྡུག་པ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བ་དང་། བདེ་བར་འཆི་བར་འགྱུར་ཏེ་འཆི་ཁར་དེའི་ལུས་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མི་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གནད་གཅོད་མེད་པ་ནི། ལས་ལེགས་པར་བྱེད་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་གནད་གཅོད་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆུང་བ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཆི་བ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་མི་དགེ་བའི་སེམས་དེས་འཆི་བ་ནི། རང་གིས་དྲན་པའམ་གཞན་གྱིས་དྲན་དུ་བཅུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་དྲན་པ་རྣམས་འདུ་ཤེས་རགས་པ་རྒྱུ་བའི་བར་དུ་འབྱུང་

1 ༼བ༽ *༼ཇ༽

409

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཞིང་། འཆི་ཁར་དེའི་ལུས་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མྱོང་བ་དང་༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་དགེ་བའི་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་སྣང་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི། མི་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་བྱེད་པ་འཆི་བའི་ཚེ་ནི། མི་དགེ་བ་སྔར་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྔ་ལྟས་རྣམས་འདིར་མྱོང་སྟེ། རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མི་སྡུག་པ་དུ་མ་དེ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྣང་བ་ནས་མུན་ཁྲོད་དུ་འགྲོ་བ་དང་འདྲའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ཆེན་པོའི་སྣང་བ་དང་བྱེད་པ་ནི། མི་དགེ་བ་ཆེན་པོ་”ངེས་1པ་རྣམས་ནི། མཚན་མ་མི་སྡུག་པ་དེ་དག་མཐོང་བས་ལུས་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཞིང་སྤུ་ཟིང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། རྐང་ལག་གཡོབ་པ་དང་བཤང་གཅི་འབྱུང་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་རྙོབ་པ་དང་མིག་ལྡོག་པ་དང་ཁ་ནས་དབུ་བ་འབྱུང་བ་དང་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་འབྲིང་གི་སྣང་བ་དང་བྱེད་པ་ནི། གལ་ཏེ་མི་དགེ་བ་འབྲིང་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་འབྱུང་ལ། ཁ་ཅིག་མི་འབྱུང་བས་རྫོགས་པར་མི་འབྱུང་ངོ་། །ལས་ཉེས་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་གནད་གཅོད་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གནད་གཅོད་ཀྱི་དོགས་གཅོད་ནི། གནད་གཅོད་ནི་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་མ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་གནས་༼བ༽ གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གནད་དམ་སྲོག་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་ཞིང་། དགེ་བ་སྟོབས་ཆེ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་ཡིད་དགའ་བཞིན་དུ་འཆི་བ་ལྟ་བུ་དམིགས་བསལ་གཏན་ནས་མི་འབྱུང་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་འཆི་སེམས་གསུམ་ག་ལ་སྲེད་པས་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཆི་བའི་ཚེ་ན་འདུ་ཤེས་མི་གསལ་བ་ལ་མ་སླེབ་པའི་བར་དུ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་གོམས་པའི་བདག་ལ་ཆགས་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་འོག་ཏུ་བདག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བྱེད་

410

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བདག་ནི་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་ལུས་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའོ། །དེ་”ཡང་1རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་པ་འབྱུང་མོད་ཀྱི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་ནས་སྤོང་གི་དང་དུ་མི་ལེན་ཏེ། དཔེར་ན། མི་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྟོབས་ཆུང་ངུ་བརྡུང་བ་དང་འདྲའོ། །ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་ལ་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པ་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་མི་གསལ་པ་ལ་མ་སླེབས་ཀྱི་བར་དུ་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་བདག་ལ་ཆགས་པ་དེ་འབྱུང་། དེའི་འོག་ཏུ་བདག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་བདག་ནི་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སྐྲག་ནས་ལུས་ལ་དགའ་བའི་བློ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་བདག་ཆགས་དེ་འབྱུང་ཡང་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ལ་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པ་མི་འབྱུང་སྟེ་ཕྱིར་འོང་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་དེ་ཡང་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དེ་སླར་ལས་དབང་གིས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བདག་ལ་ཆགས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་དེས་ཁམས་གཞན་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྔར་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཆགས་དེ་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་བཤད་ན་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་དེ་མེད་ན་དེའི་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། སྤྱིར་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ལ་ལུས་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། སྔོན་སྤྲོས་པ་ལ་དགའ་བས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྔ་མ་འདི་ལ་མེད་པས་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་སྔོན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་འགྲེལ་ལས། དགེ་དང་མི་དགེའི་སེམས་གཉིས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བློ་ཤུགས་ཅན་ཡིན་པས་འཆི་སེམས་ཆད་ལ་ཁད་པ་ལ་ཉེ་བའི་ཤུགས་ཞན་པ་དེ་དང་མི་མཐུན་ལ། ལུང་མ་བསྟན་དང་བློའི་རིགས་མཐུན་པས་འཆི་སེམས་དངོས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཁྱབ་པར་གསུངས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ལ་

411

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབ

༼ཇ༽ གསུམ་པ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཆི་བ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱེད་བྱེད་པའམ་དེ་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། རང་གིས་དེ་གཉིས་མ་དྲན་ལ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དྲན་པར་མ་བྱས་པའོ། །དེ་ནི་འཆི་བའི་ཚེ་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕྲ་མོའི་འཆི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་ནི། དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་བ་ནི་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ཡོད་པའི་བར་ལ་ཡིན་གྱི། འདུ་ཤེས་ཆ་ཕྲ་མོ་རྒྱུ་བའི་ཚེ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་ལྡོག་ཅིང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེའི་ཚེ་སྔོན་གོམས་པར་བྱས་པའི་དགེ་བ་ལ་ཡང་བརྩལ་བར་མི་ནུས་ལ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །མི་དགེ་བ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་འདུ་ཤེས་ཕྲ་མོ་རྒྱུ་བ་ན་འཆི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན་ཏོ། །མཛོད་འགྲེལ་ལས། དགེ་མི་དགེའི་སེམས་ནི་རྣམ་པ་གསལ་བས་འཆི་སེམས་”ཆད་1པར་འགྱུར་བ་དང་མི་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དྲོད་གང་ནས་སྡུད་པ་ནི། མི་དགེ་བ་བྱེད་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རོ་སྟོད་ནས་ལུས་འདོར་བར་བྱེད་དེ་དང་པོར་རོ་སྟོད་གྲང་མོར་འགྱུར་ཏེ། སྙིང་ག་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་འདོར་ལ། དགེ་བ་བྱེད་བྱེད་པ་ནི་སྨད་ནས་འདོར་ཞིང་གྲང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་སྙིང་ག་ནས་རྣམ་ཤེས་འཕོའོ། །དང་པོ་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་གང་ཞུགས་པ་དེ་ལུས་ཀྱི་སྙིང་གར་འགྱུར་ཞིང་། ཐ་མར་ཕྱོགས་གང་ནས་འཕོ་བ་དེ་ཉིད་དུ་ཐོག་མར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཐོག་མར་སྟོད་ནས་སྙིང་གའམ་སྨད་ནས་སྙིང་གར་བསྡུས་ནས། དེ་ནས་སྨད་དམ་སྟོད་ནས་དེ་བར་དུ་སྡུད་པ་ནི་མ་གསུངས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། འཆད་

412

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞི་པ་ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས་༼ཇ༽ ལ་བཅུ་བཞི་ལས། དང་པོ་བར་དོ་གནས་གང་ནས་གྲུབ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་གང་ནས་འཕོས་པའི་ཕྱོགས་དེ་ནས་བར་མ་ཆད་པར་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་དུ་ཤི་བ་དང་བར་དོ་འགྲུབ་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་བར་དོ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་ལུས་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེས་པ་དང་སྔོན་སྤྲོས་པ་ལ་དགའ་བས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་པ་དང་། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་གི་ལས་ཏེ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ། །༼ང༽ བར་དོ་ནི་རྒྱུ་དེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ལ། དེ་ཡང་དབང་པོ་ཚང་བ་འགྲོ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་བྱད་གཟུགས་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱང་མིག་ཞར་བར་སྐྱེ་ན་བར་དོ་དེ་ཞར་བ་དང་། སྒུར་པོར་སྐྱེ་ན་སྒུར་པོར་འོང་བ་ལྟ་བུ་མི་དགོས་ཀྱང་མིར་སྐྱེ་འགྱུར་ཡིན་ན་མིའི་བྱད་གཟུགས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་གསུངས་པས། རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པ་དངོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མཛོད་ཀྱི་ལུང་དོན་མ་འོངས་པ་ན་རང་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི། སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དེའི་ཤ་ཚུགས་སམ། བྱད་གཟུགས་ཅན་མིའི་བར་དོ་ནང་ཕན་ཚུན་དང་ལྷའི་བར་དོ་ནང་ཕན་ཚུན་ལྟ་བུའི་བར་དོའི་རིགས་མཐུན་དང་ལྷའི་མིག་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ནི་མ་དག་པ་དང་། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ནི་དག་པ་ཡིན་པས་ཕྱི་མས་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷའི་མིག་ལྟ་བུས་མི་མཐོང་ངོ་། །འོ་ན་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཆི་བའི་སྔོན་རོལ་ཏེ། །སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཕན་ཆད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཛོད་ལས་ནི་མི་བཟློག་ཅེས་བཤད་ཀྱང་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཟློག་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ། །བར་དོ་དེ་སྔོན་གྱི་ལུས་ལ་རྣམ་ཤེས་མི་གནས་པ་དེ། དེ་དང་རྟེན་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་ཆད་ཟིན་པས་སྔོན་གྱི་ལུས་དེ་ངའི་ཡིན་སྙམ་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་སྔོན་གྱི་ལུས་མཐོང་ནས་བར་དོ་དེ་ཡིད་མི་བདེ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ལ་བྱས་ནས་དེའི་བྱད་གཟུགས་སུ་འདོད་པ་སོགས་ནི་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །མཛོད་ལས་ཀྱང་། སྔོན་དུས་སྲིད་འབྱུང་ཞེས་མ་འོངས་པའི་ཚིག་འབྱུང་གི་འདས་པའི་ཚིག་མི་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་སྔར། རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པ་སྔོན་ལས་ཀྱིས། །ཁྱོད་ནི་ཡོངས་སུ་བཏང་གྱུར་ཏེ། །གསར་

413

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཔའི་ལས་དང་རྗེས་འབྲེལ་བ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཚེ་སྔ་མའི་ལུས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེའི་བར་དོའི་ལུས་དེ་བཏང་ཟིན་ཅིང་བར་དོའི་ལུས་དེ་དང་ཚེ་ཕྱི་མའི་ལུས་གཉིས་འཕེན་བྱེད་གཅིག་པས་ཚེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བའི་གནས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བར་གསུང་གི་ཚེ་སྔ་མའི་ལུས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བར་མ་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་གླེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེའི་འདམ་གྱི་རྗེས་བཅངས་ཀྱི་ཚོམས་ལས། མཐོང་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་ཡར་མར་གྱི་ཟངས་ཐལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཙལ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་མིར་སྐྱེ་འགྱུར་སོགས་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་གནས་དེར་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དག་མཐོང་ནས་དེར་འགྲོ་བར་གསུངས་པ་ཡང་མི་ལ་སོགས་པ་རང་ཉིད་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འགྲོ་བ་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཡིན་གྱི་ཚེ་སྔ་མའི་འགྲོ་བ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དོན་མིན་ནོ། །ངན་འགྲོའི་བར་དོ་བ་ཕྱར་བ་ནག་པོ་ལྟ་བུ་སོགས་ནི་ཉམས་སྣང་གི་ཁྱད་པར། སྡོང་དུམ་མེས་ཚིག་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ནི་ཁ་དོག་གི་ཁྱད་པར། རྣམ་པའམ་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་བར་དོའི་ཤ་ཚུགས་སོགས་ནི། བར་དོ་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཚང་བ་འགྲོ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་ཀྱི་བར་དུ་མིག་ནི་ལྷའི་མིག་ལྟར་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་ལུས་ཀྱང་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་ཐོགས་པ་མེད་དོ། །མཛོད་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །སྔོན་དུས་སྲིད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །དེ་ནི་འཆི་བའི་སྔོན་རོལ་ཏེ། །སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཕན་ཆད་དོ། །རིས་མཐུན་ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ཤུགས་དང་ལྡན། །དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཐོགས་མེད་ལྡན། །མི་ལྡོག་དེ་ནི་དྲི་ཟའོ། །ཞེས་བར་དོ་རིས་མཐུན་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་སྐྱོན་དང་བྲལ་བས་མཐོང་ལ། འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པའི་བར་དོ་གྲུབ་ན་དེ་ནས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་མོད། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ལྡོག་པ་ཡང་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་

414

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྔོན་དུས་ངོས་བཟུང་བ་ནི། སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་ནི་སྲིད་པ་བཞི་སྟེ་ཤི་ནས་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་བར་ནི་བར་སྲིད་དང་། སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་སྐྱེ་སྲིད་དང་། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ནས་འཆི་སྲིད་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མའི་སྔོན་རོལ་ནི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། འཆི་བའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ནི་འཆི་སྲིད་དུ་མཛོད་ལས་གསུངས་པས། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྔོན་དུས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་གཞན་འཁྲུལ་པ་ནི། ད་བཟོད་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་དུས་ཀྱི་འཆི་སྲིད་ལ་བལྟོས་པའི་སྔོན་རོལ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལ་འཁྲུལ་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ལུས་དབྱིབས་ཅན་དུ་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཕྱི་མའི་ལུས་དབྱིབས་སུ་བཤད་པ་ཡང་མཐོང་ནས་ཞག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དང་ཕྱེད་དང་བཞི་ཕྱི་མའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདོད་པ་ནི་ཁུངས་རྣམ་དག་གང་ཡང་མེད་པས་སྒྲོ་བཏགས་ཁོ་ནའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གཞན་གྱི་བར་དོའི་སེམས་ཚུལ་སོགས་འཁྲུལ་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་མི་གནས་པས་སྔོན་གྱི་ལུས་ལ་འདོད་པ་མི་འབྱུང་བར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སར་གསུངས་པས། སྔོན་གྱི་ལུས་མཐོང་ནས་ཡིད་མི་བདེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དགེ་མི་དགེ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་སྣང་བ་འཆར་ཚུལ་ནི། མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་ནི། ཕྱར་བ་ནག་པོའམ་མཚན་མོ་མུན་”ནག་1ཏུ་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་ནི། སྣམ་བུ་དཀར་པོའམ་ཟླ་བའི་འོད་དང་བཅས་པའི་མཚན་མོའི་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་མཐོང་ཚུལ་ནི། རང་དང་རིགས་མཐུན་གྱི་བར་དོ་དང་དེ་དག་དང་རང་གི་སྐྱེ་གནས་ཀྱང་མཐོང་ངོ་། །༼ཇ༽ དགུ་པ་བར་དོའི་ཁ་དོག་ནི། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། དམྱལ་བའི་བར་དོ་ནི་སྡོང་དུམ་༼༽ མེས་ཚིག་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུད་འགྲོའི་བར་དོ་ནི་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡི་དྭགས་ཀྱི་བར་དོ་ནི་ཆུ་ལྟ་བུ་དང་། འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིའི་བར་དོ་ནི་གསེར་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་

1 ལམ་རིམ་དུ། གནག་

415

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཁམས་པའི་བར་དོ་ནི་དཀར་པོར་གསུངས་ཏེ་ཁ་དོག་གི་ཁྱད་པར་རོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་བར་དོ་ཡོད་མེད་ཡས་མས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཟུགས་མེད་ནས་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་ན་བར་དོ་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་ན་གང་དུ་ཤི་བ་དེར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་ཀྱི་བར་དོ་མེད་དོ། །གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་ནས་བར་དོ་མེད་པའི་དམིགས་བསལ་འདི་ལས་མ་བཤད་པས། ཡར་དང་མར་གྱི་མཚམས་མེད་ལ་བར་དོ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། ལྷའི་བར་དོ་ནི་གྱེན་དུའོ། །མིའི་བར་དོ་ནི་ཐད་ཀར་འགྲོའོ། །ཉེས་པའི་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་དོ་མིག་ཐུར་དུ་བྱས་ཏེ་སྤྱིའུ་ཚུགས་སུ་འགྲོ་བར་གསུངས་ཏེ། ངན་སོང་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་པ་འདྲའོ། །མཛོད་འགྲེལ་ལས། མི་དང་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་གསུམ་རང་རང་ཇི་འདྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བར་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ། ཚེ་ཚད་ནི་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་”མ་1རྙེད་ན། རེ་ལྟར་ཐོགས་ནའང་ཞག་བདུན་དུ་གནས་སོ། །རྐྱེན་རྙེད་ན་ནི་ངེས་པ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་མ་རྙེད་ནའང་བདུན་ཕྲག་བདུན་ཚུན་ཆད་ལས་ཕན་ཆད་མི་གནས་པ་ནི། མ་རྙེད་ན་ཡང་ལུས་བརྗེས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་ཚུན་ཆད་དུ་གནས་ཀྱི། དེ་ཚུན་ཆད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་རྙེད་པས་དེ་ཕན་ཆད་མི་གནས་སོ། །གཞུང་ཁུངས་མ་གང་ནས་ཀྱང་དེ་ལས་རིང་བ་མ་བཤད་པས། དེ་ལས་རིང་བ་གནས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་བཞི་པ། བར་དོ་བ་གཞན་གྱི་བར་སྲིད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ལྷའི་བར་དོ་ལྟ་བུ་དེ་ཞག་བདུན་གྱིས་ཤི་འཕོས་ནས་ལྷའི་བར་དོ་དེའམ། ཡང་ན་མི་ལ་སོགས་པའི་བར་དོ་འགྲུབ་སྟེ། ལས་གཞན་”གྱིས་2བྱ་བ་འགྱུར་བས་བར་དོའི་ས་བོན་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ། །
1 ལམ་རིམ་དུ། མི་
2 ལམ་རིམ་དུ། གྱི་

416

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྔ་པ་དེ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་དགུ་ལས་དང་པོ་ཆགས་སེམས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་ལ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ནི་བར་སྲིད་དེས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་བལྟ་བ་དང་རྩེ་བ་སོགས་བྱ་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཐོང་ཚུལ་འཁྲུལ་པ་ནི། ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བ་སྐྱེ་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྟེ། དེ་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ ཞེས་པའི་དོན་བར་དོ་བ་དེས་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་གང་དུ་མཐོང་བའི་གཞི་བྱེད་དངོས་གནས་ལ་ཕ་མ་གཉིས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཁུ་ཁྲག་ལ་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་མཇུག་ཁོ་ནར་ཁུ་བ་བསྐ་བ་ཐིགས་པ་གཉིས་ཁོ་ནར་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་ཡང་རྗེས་སུ་ཕ་མ་གཉིས་ཀ་ལས་ཁུ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་དྭངས་པ་གཉིས་འབྱུང་ལ་དེ་གཉིས་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པའི་དབུས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་བཤད་པས་དེའི་ཚེ་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱས་ཟིན་པས་ད་ལྟ་བྱེད་པ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་མཐོང་བའོ། །”དེར་1ཡང་མོར་སྐྱེ་ན་བུད་མེད་དང་འབྲལ་བར་འདོད་ཅིང་སྐྱེས་པ་ལ་ཆགས་ཏེ་ཉལ་བར་འདོད་དོ། །ཕོར་སྐྱེ་ན་ནི་སྐྱེས་པ་དང་འབྲལ་འདོད་ཅིང་བུད་མེད་ལ་ཆགས་ནས་ཉལ་བར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སར་ནི་

༼བ༽ བར་དོ་དེས་
ཕ་མ་དངོས་མཐོང་བ་མིན་པར་༼བ༽ ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་༼བ༽ ཕ་མར་འཁྲུལ་ནས་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་མཐོང་བར་བཤད་དོ། །༼བ༽ གང་ལྟར་ནའང་དང་པོར་ནི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་མཐོང་ལ། ཕྱིས་ནི་མཚན་མ་གཉིས་ཙམ་མཐོང་བ་སྟེ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཁྲོས་པས་ཤི་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་འདོད་པ་སྐྱེས་ནས་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་ཕྱོགས་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་དེའི་ཡན་ལག་གཞན་གང་ཡང་མི་སྣང་བར་ཕོ་མོའི་མཚན་མ་གཉིས་ཙམ་

1 ལམ་རིམ་དུ། དེ་

417

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཞིག་མཐོང་ངོ་། །དེ་ལ་ཁྲོས་ནས་བར་སྲིད་དེ་འཆི་འཕོ་ཞིང་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡུལ་གང་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྣམ་ཤེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ཡང་ཕ་མ་གཉིས་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ་འདོད་ཆགས་དྲག་པོའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་མཇུག་ཁོ་ནར་ཁུ་བ་བསྐ་བ་འབྱུང་ལ། དེའི་རྗེས་ལ་གཉིས་ཀ་ལས་ཁུ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་གཉིས་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་མའི་སྐྱེ་གནས་སུ་འདྲེས་ནས། དཔེར་ན། འོ་མ་བསྐོལ་བ་གྲང་བའི་སྤྲིས་མ་བཞིན་དུ། ཆགས་པར་གྱུར་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བར་སྲིད་དེ་དགག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འགགས་པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཐུས་དེ་

༼༽ འོ་མ་བསྐོལ་
བའི་སྤྲིས་མ་བཞིན་ཆགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་༼བ༽ ལྔའི་༼བ༽ རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་༼བ༽ བཞི་ཆ་ཕྲ་བ་དང་༼བ༽ སྔ་མ་འདྲེས་པ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་༼བ༽ སྔ་མ་ལས་གཞན་འབྱུང་སྟེ། དེའི་དུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ནི་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །༼ང༽ འོ་ན་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་གི་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ལས་དབང་པོ་འགྲུབ་བམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ལས་གྲུབ་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ། ཁ་ཅིག་སྔ་མ་བཞིན་དེས་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་བཞིན་དུ་ཁུ་ཁྲག་དབང་པོ་མེད་པ་འགགས་ནས་ཡོད་པ་སྐྱེ་ཞེས་ཟེར། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་འདོད་དོ། །༼ང༽ སྡོམ་འབྱུང་སོགས་ལས་ནི་བར་དོ་བ་དེ་ཕའི་ཁའམ་སྤྱི་བོ་ནས་ཞུགས་ཏེ་རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བབ་པའི་བྱང་སེམས་དང་འགྲོགས་ཏེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདྲེས་པའི་དབུས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཁས་མི་ལེན་པ་ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་སྔར་གྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་པའི་ཆ་ཕྲ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་འདྲེས་པའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་ལས་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་སྔར་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་ཞུགས་པའི་གོང་གི་ཁུ་ཁྲག་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཕྱུང་སྟེ་

418

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
དེའི་དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ནི་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་རྣམ་ཤེས་མ་ཞུགས་གོང་དུ་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་དེ་དབང་པོ་དང་མ་བཅས་པ་ཡིན་པ་ལ། བར་དོ་དེ་ཚེ་སྔ་མ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དབང་པོ་ལྔའི་བག་ཆགས་སམ་ས་བོན་བསྒོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁུ་ཁྲག་དེའི་དབུས་སུ་བར་དོ་དེ་ཞུགས་མ་ཐག་ནས་ལུས་ཕྱི་མའི་དབང་པོ་ལྔའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་རེ་རེར་སྐྱེས་ནས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་འདྲེས་པའི་དབང་པོ་ལྔའི་ཆ་ཤས་དེ་དང་བཅས་པའི་ཁུ་ཁྲག་ཏུ་གྱུར་པས་སྔར་དབང་པོ་དང་མ་བཅས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ནི་དཔེར་ན་ཞོའི་རུ་མ་མ་བཅུག་གོང་དུ་ཞོའི་ཆ་ཤས་དང་མ་བཅས་པའི་འོ་མ་ཡིན་ཀྱང་། བཅུག་ནས་དེ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་ཆུང་གིས་མཚམས་སྦྱོར་དུས་ཀྱི་སྒྲ་དང་སྣང་བ་ནི།དེ་ལ་༼བ༽ བར་དོ་དེ་བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་རིགས་དམའ་བར་སྐྱེ་སྟེ། འཕོ་བ་དང་འཇུག་པའི་ཚེ་ཀུ་ཅོའི་སྒྲ་དང་འདམ་བུ་དང་ནགས་ཐིབས་པོ་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་འགྲོ་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་ལ། ལེགས་བའི་ལས་བྱེད་བྱེད་པ་ཞིག་”ནི་1རིགས་མཐོན་པོར་སྐྱེ་སྟེ། ཞི་བ་དང་སྙན་པའི་སྒྲ་འབྱུང་ཞིང་ཁང་བཟང་དང་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མངལ་དུ་ལུས་རྫོགས་ཚུལ་དང་བཙའ་དུས་ནི། མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཡང་ཞག་བདུན་ཕྲག་སོ་བརྒྱད་ཀྱིས་༼བ༽ ཟླ་བ་དགུ་ལ་ཞག་བཞིས་”ཆག་2པ་ལ་མངལ་དུ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཞག་བཞི་ལོན་ནས་བཙའ་སྟེ། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ན་ཟླ་བ་དགུའམ་དེ་ལས་འདས་ན་ཤིན་ཏུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཟླ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་མོད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྫོགས་པ་མིན་ནོ། །ཟླ་བ་དྲུག་གམ་བདུན་གྱིས་ནི་མི་རྫོགས་ཏེ་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དག་རྒྱས་པར་མངལ་འཇུག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སྐྱེ་གནས་ངན་པ་རྣམས་སུ་བར་དོ་བ་དེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ན་
2 ཆགས་ *ཆག་

419

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབའགྲོ་མི་འདོད་ན་མི་སྐྱེ་བ་ནི། སྐྱེ་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་མེད་ན་མི་འགྲོ་ལ་མ་སོང་ན་དེར་མི་སྐྱེ་བས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ༼བ༽ འི་ནང་ན། ལུག་གསོད་པ་༼ང༽ ལ་གོམས་པའམ་བྱ་༼ང༽ ཁྲ་བཟུང་ནས་བྱ་ཐམས་ཅད་གསོད་”པའམ་1ཕག་འཚོང་ལ་སོགས་པའི་སྡོམ་མིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བར་སྲིད་ནི་སྐྱེ་གནས་སུ་ལུག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་སྔོན་གོམས་པའི་དགའ་བས་དེར་རྒྱུག་གོ །དེ་ནས་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ལ་ཁྲོས་ནས་བར་སྲིད་འགག་ཅིང་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བ་དང་འདྲ་བའི་ཡི་དྭགས་ལྦ་བ་ཅན་སོགས་པར་སྐྱེ་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དུད་འགྲོ་སོགས་ངན་པར་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་དང་མི་དང་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷའི་རིས་རྣམས་སུ་སྐྱེ་ན་ནི། སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་དགའ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ཞིང་། དེ་ནས་དེར་དགའ་བ་དང་འདོད་པ་བསྐྱེད་དེ་སོང་བ་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་ལ་ཁྲོས་ནས་བར་སྲིད་འགག་ཅིང་། སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སར་གསུངས་ཏེ། སྡོམ་མིན་ཅན་བྱ་”པ2་དང་ཕག་འཚོང་སོགས་མིན་པའི་དམྱལ་བར་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་འདི་དག་དང་འདྲ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས་དྲོད་གཤེར་དང་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། མཛོད་དུ། དྲི་དང་གནས་ལ་མངོན་འདོད་གཞན། །ཞེས་དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་ན་དྲི་འདོད་པ་དང་། བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་ན་གནས་འདོད་ནས་སྐྱེ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་ཚ་དམྱལ་དུ་སྐྱེ་ན་དྲོ་བ་འདོད་པ་དང་། གྲང་དམྱལ་དུ་སྐྱེ་ན་བསིལ་བ་འདོད་ནས་བར་སྲིད་དུ་འགྲོ་བར་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །སྒོང་སྐྱེས་ཀྱང་མངལ་སྐྱེས་དང་འདྲ་བར་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་རྣམས་ནི་དམིགས་བསལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བའམ་
2 མཆན་བཞི་གཉིས་ཀར། བ་ ལམ་རིམ་དུ། བ་ *པ་

420

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་པ་རྣམས་”ས་ཡི་1དངོས་གཞི་ལྟར་བཤད་པའོ། །

རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པ།

གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པ་ལ་བཞི། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་བསྡུ་བ་དང་། ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ།

དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་༼ཇ༽ ལ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་དང་མིང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་དང་སྲེད་པ་དང་ལེན་པ་དང་སྲིད་པ་དང་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤིའི་ཡན་ལག་གི་བར་ཏེ་བཅུ་གཉིས་ལས།
༼ཇ༽ དང་པོ་མུན་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་༼ཇ༽ ལ་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། ངོ་བོ་ལ་འདོད་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་ནི།༼བ༽ རྒན་མོ་ལོང་བ་དང་འདྲ། མཛོད་ལས། མ་རིག་མི་མཛའ་”རྫུན་2སོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་མི་མཛའ་བ་དང་”རྫུན་3ནི་མཛའ་བའམ་བདེན་པ་བཀག་ཙམ་མམ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། མཛའ་བ་དང་བདེན་ཚིག་གི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་པ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཡང་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རིག་པ་བཀག་ཙམ་དང་དེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། སའི་
2 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་
3 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་

421

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། རིག་པའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ། །༼ཇ༽ མ་རིག་པ་དེ་རིག་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་མཛའ་བ་དེ་ཡང་མཛའ་བ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མཛའ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་སོགས་ཁོང་ནས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འདོན་ཞེས་སྔ་མ་དག་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ནི། དེ་ལ་འདིར་གཉེན་པོ་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པས་དེའི་འགལ་ཟླ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་བཞེད་ལ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་མ་རིག་པ་ལྟ་བ་དང་འགལ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མར་བཞེད་”དོ།1 །མདོར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློའོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་གཙོ་བོ་ནི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བཞེད་པར་འདྲའོ། །༼ང༽ མ་རིག་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བཞེད་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས་གཉིས་ཀ་འདྲ་ཡང་སྔ་མས་ནི་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཏུ་བཞེད་ལ། ཕྱི་མས་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་མི་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་རྨོངས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པའི་བློར་བཞེད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། རྨོངས་པ་དེ་ལ་ཕྱེ་ན། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རྨོངས་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོས་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་གསོག་ལ། གཉིས་པས་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་གསོག་པར་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་གསུངས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། དེ།

422

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་༼བ༽ རང་འབྲས་ཕུང་པོའམ་ཡང་སྲིད་འདུ་བྱེད་པ་འདུ་བྱེད་༼བ༽ རྫ་མཁན་འདྲ། ༼ཇ༽ དེ་ལ་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ངན་འགྲོ་འཕེན་པའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། བདེ་འགྲོ་འཕེན་པའི་ལས་སོ། །ཕྱི་མ་ལའང་གཉིས་ཏེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་བདེ་འགྲོ་འཕེན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། ཁམས་གོང་མའི་བདེ་འགྲོ་འཕེན་པའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོ། །༼བ༽ རང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་རིག་པས།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་༼བ༽ སྤྲེའུ་འདྲ། ༼ཇ༽ དེ་ལ་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལ་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་གཙོ་བོ་ནི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ལྟར་ན་ཀུན་གཞི་ཡིན་ལ། ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམས་ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ཡང་ལས་མི་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ལ་རྨོངས་”པས་1ནི། མི་དགེ་པའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ཅིང་གསོག་ལ། ལས་དེའི་བག་ཆགས་བསྒོས་པའི་ཚེ་འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྒྱུའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་”ཅིང་2། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་པ་ན་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་འབྲས་བུའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་གིས། བདེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་བདེ་བར་བཟུང་བས་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྒྱུ་དུས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་དང་ཁམས་གོང་མའི་བདེ་འགྲོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱིའོ། །
1 ལམ་རིམ་དུ། པ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

423

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབ

༼ཇ༽ བཞི་པ་༼བ༽ ཕུང་པོ་ལྔ་ཕན་ཚུན་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་བརྟེན་པས། མིང་དང་གཟུགས་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་ལས་དང་པོ་༼བ༽ གྲུར་ཞུགས་པ་འདྲ། མིང་ནི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་བཞིའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ས་བོན་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐབས་སུ་ནི་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །༼བ༽ དབང་པོ་དྲུག་གིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོའམ་རྐྱེན་བྱེད་པས་དབང་པོ་ཡང་ཟེར། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པས། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་ཟེར། རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་ལ་དངོས་དང་། དོགས་གཅོད་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མངལ་སྐྱེས་

༼ཀ༽སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་༼བ༽ གྲོང་སྟོང་༼ཁ༽འདྲ།ནི། མངལ་ལས་སྐྱེ་ན། དང་པོར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་གི་མེར་མེར་པོ་དང་མིང་རྣམས་འཕེལ་བས་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་གྲུབ་པ་སྟེ། ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་མེར་མེར་པོའི་དུས་ནས་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་ན་ནི་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཚེ་དབང་པོ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འགྲུབ་པས་རིམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་ལ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ། སྒོང་སྐྱེས་དང་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ལ་ནི་མངལ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་དེ་དང་འདྲ་བར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ལ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་དང་། ཁམས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངོ་བོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མིང་གཟུགས་གྲུབ་པ་ན་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཐོབ་ལ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གྲུབ་པ་ན་ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྲུབ་པས་ལོངས་”སྤྱོད་པ་པོར་1གྲུབ་པའོ། །༼བ༽ སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་སྒོང་སྐྱེས་དང་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ལ་མངལ་དུ་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་སྒོ་ང་དང་དྲོད་གཤེར་འདོན་པ་སྤོ་བ་མ་གཏོགས་མངལ་སྐྱེས་དང་འདྲའོ། །མིང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གྲུབ་ནས་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ 1 ལམ་རིམ་དུ། སྤྱོད་པར་

424

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ཁྱད་པར་གྲུབ་པས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་གྲུབ་ལ་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་ནི་ཡུལ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གྲུབ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁམས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་ནི། སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ལྔ་ནི་གཟུགས་མེད་ན་མེད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་རེག་པ་ནི། ༼བ༽ ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རེག་པར་བྱེད། ཤེས་པ་ཡུལ་དང་ཕྲད་པའི་ཚེ་རེག་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས། དེ་ནི་འོ་བྱེད་འདྲ་ཞེས་གདའ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྐྱེན་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པས་ནི་ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་ཚོར་བ་༼བ༽ ལས་ཀྱི་འབྲས་དུ་གསུམ་མྱོང་བ་ནི། ༼བ༽ མིག་ལ་མདའ་ཕོག་པ་འདྲ། རེག་པས་ཡུལ་གསུམ་བཅད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་སྐྱེས་པའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་སྲེད་པ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ངོ་བོ་ནི། ༼བ༽ ཆང་འཐུང་འདྲ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་འབྲལ་བར་སྲེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྐྱེན་གྱི་དོགས་གཅོད་ནི། ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ནི་མ་རིག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་༼༽ བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལས་སྲེད་པ་བསྐྱེད་ཀྱི། མ་རིག་པ་མེད་ན་ནི་ཚོར་བ་ཡོད་ཀྱང་སྲེད་པ་མི་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རེག་ཚོར་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་ནི། དེ་ལྟར་ན་རེག་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། ཚོར་བ་ནི་སྐྱེ་བའམ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རྫོགས་པ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྲེད་པའི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྲེད་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ ཡང་སྲིད་དགུ་པ་ལེན་པ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ངོ་བོ་ནི། ༼༽ ཤིང་ཏོག་ལེན་པ་འདྲ། ཡུལ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པ་བཞི་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། འདི་ལྟར་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཡོན་དང་། འཇིག་ལྟ་མ་གཏོགས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་རྣམས་དང་། ལྟ་ངན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

425

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབབརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པའི་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ དང་པོར་ཕྲད་པས་རེག་པ་བསྐྱེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྡུག་ཚོར་རོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲེད་པ་འཕེལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྲིད་ལེན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ངན་གསོག །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་ངན་བསྐྱེད། ཞེས་གོང་མ་དག་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་། སྒྲ་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྲིད་པ་ནི། ༼བ༽ བུད་མེད་སྦྲུམ་མ་འདྲ། སྔར་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འདྲེན་པ་ལ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བ༼བ༽ འི་ངོ་བོ་ནི། ༼བ༽ བུ་སྐྱེ་བ་འདྲ། སྐྱེ་གནས་བཞི་པོར་དང་པོར་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་༼ཇ༽ ལ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་དང་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་གསུམ་ལས་འདིར་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤི

༼ཇ༽ འི་ངོ་བོ་ལ། ༼བ༽ རོ་ཁུར་བ་
འདྲ། རྒ་བ་ནི། ཕུང་པོ་སྨིན་ཅིང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ༼བ༽ ཕུང་པོ་འཇིག་པས། ཤི་བ་ནི་ཕུང་པོའི་རིས་མཐུན་དོར་བ་༼བ༽ འབྲས་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱེས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་པའི་བར་འབྱུང་བ་ན་རྒ་ཤིའོ། །

ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་དང་། གསུམ་དང་། རྒྱུ་བཞིར་བསྡུ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བཞིར་བསྡུ་བ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོགས་གཅོད་དང་། འཕེན་ཚུལ་དང་། འགྲུབ་ཚུལ་དང་། གྲུབ་དོན་བཤད་པ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཕེན་པའི་ཡན་ལག་དང་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་དང་མངོན་

426

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གོ །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འཕེན་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། མིང་དང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པ་དང་ཚོར་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། མངོན་པར་འགྲུབ་"1པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྲེད་པ་དང་ལེན་པ་དང་སྲིད་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་འཕེན་པ་དང་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཚན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཅིག་སྟོན་ནམ་ཚར་གཉིས་སྟོན། དང་པོ་ལྟར་ན་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྲེད་པ་སོགས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མི་རིགས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་ཕྱི་མ་ལ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་སྔ་མ་ལ་སྲེད་ལེན་དང་སྲིད་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། དང་པོ་གོ་ཐོབ་ཀྱི་ལན་དང་། དགོས་པ་བཤད་པའི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱོན་མེད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་གང་འཕངས་པ་དེ་ཉིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་”བསྒྲུབས་ཤིང་2འཕངས་པ་དེ་གྲུབ་པ་ན་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ ”ཤིར་3འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ཤེས་པའི་དགོས་པ་དང་། འབྲས་བུ་དེ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་ཚུལ་སོ་སོར་གོ་བའི་དགོས་པ་དང་། སྲེད་ཚོར་གྱི་དོགས་གཅོད་གསུམ་ལས། དགོས་པ་དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་གཉིས་སུ་བཤད་
1 ལམ་རིམ་དུ། +པར་བྱེད་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྒྲུབ་ཅིང་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཤི་

427

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཔས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྡུག་བདེན་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔ་མ་ནི་འཕངས་པའི་དུས་ན་ས་བོན་དུ་གནས་ཀྱི། རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་མ་འོངས་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དེ་གྲུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཚེ་འདི་ལ་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །
༼ཇ༽ དོགས་པ་གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་འཕེན་པའི་རྒྱུ་དང་། དེས་འཕངས་པ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། “ས་ཡི་1དངོས་གཞིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཚོར་བ་ལ་ཐུག་པ་དག་དང་། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་རྣམས་འདྲེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་”ཞེ་ན2། སྡུག་བསྔལ་བའི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕེན་པ་དང་མངོན་པར་འགྲུབ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དུ་ཞིག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པས་བསྡུས་ལ། ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤིའོ། །དུ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཉིད་ཡིན་
ལ། ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཚོར་བ་ལ་ཐུག་པ་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྲེད་ཚོར་གྱི་དོགས་གཅོད་ནི། དེས་ན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲེད་པ་དང་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཚོར་བ་གཉིས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་མི་གཅིག་པས། སྲེད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཚོར་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཞན་ཞིག་གི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །༼ང༽ འདིའི་འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་ལས་དང་སྔར་བཤད་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
1 ལམ་རིམ་དུ། སའི་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཅེ་ན་

428

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ལས་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་གོ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་ནི་ལུས་དེའི་ངོ་བོ་འཕེན་བྱེད་ལ་འཕེན་བྱེད་དང་། ཁྱད་པར་འཕེན་བྱེད་ལ་རྫོགས་བྱེད་དུ་བཤད་ལ། འདིར་ནི་འཕེན་བྱེད་ཀྱིས་ལུས་དེའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་འཕེན་ལ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འཕེན་ཚུལ་ནི། འཕེན་བྱེད་དང་འཕངས་པ་ནི་བཞིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་འཕངས་ན་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ཡན་ལག་ཕྱེད་དང་ལྔའོ། །གང་གིས་འཕངས་ན་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་སོ། །ཇི་ལྟར་འཕངས་ན་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །འཕངས་པའི་དོན་ནི་སྲེད་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་དག་འགྲུབ་རུང་དུ་བྱས་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལ་འགྲུབ་ཚུལ་དངོས་དང་གཞན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འགྲུབ་བྱེད་དང་གྲུབ་པ་ནི་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གིས་འགྲུབ་པར་བྱེད་ན་སྲེད་པའི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་ལེན་པས་སོ། །གང་འགྲུབ་པར་བྱེད་ན་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤིའོ། །ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པར་བྱེད་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་
ལ་བསྒོས་པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགྲུབ་ཚུལ་གཞན་ནི། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དུ་སྐྱེ་བ་གཅིག་པུ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ནས་རྒ་ཤི་དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་སུ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གྲུབ་དོན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མི་དགེ་པའི་འཕེན་འགྲུབ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་མི་དགེ་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ངན་པའི་བག་ཆགས་བཞག་ནས། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འགྲུབ་རུང་དུ་བྱས་པ་དེ། སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསོས་བཏབ་པས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་ནས་ཕྱི་མ་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་རྒ་སོགས་འགྲུབ་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དགེ་བའི་འཕེན་འགྲུབ་བཤད་པ་ནི། ཡང་བདག་མེད་

429

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབཔའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འདོད་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དང་། ཁམས་གོང་མས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་བསྒོམ་པ་སོགས་མི་གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་བཟང་པོའི་བག་ཆགས་བཞག་ནས། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོ་དང་ཁམས་གོང་མའི་ལྷའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འགྲུབ་རུང་དུ་བྱས་པ་དེ། སྲེད་ལེན་གྱིས་ཡང་ཡང་གསོས་པས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་ནས་ཕྱི་མར་བདེ་འགྲོ་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བ་སོགས་འགྲུབ་པོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡན་ལག་རྣམས་ལམ་གསུམ་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལམ་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་”པ་1བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྒྱུ་བཞིར་སྡུད་པ་ནི། སཱ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྡུད་པའི་རྒྱུ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མ་རིག་པའི་འདེབས་པ་པོས་ལས་ཀྱི་ཞིང་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པ་དེ་སྲེད་པའི་ཆུས་བརླན་པར་བྱས་ན་མའི་མངལ་དུ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འགྲུབ་པར་བཤད་དོ། །

ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ།

གསུམ་པ་ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་བདག་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་ཙམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་འབྱུང་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་། དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་དགོས་པ་དང་། ལས་ཉོན་གཉིས་ལས། ཉོན་མོངས་དགྲར་ཤེས་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་གསུམ་ 1 ལམ་རིམ་དུ། དང་

430

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གའི་ལམ་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། འཕེན་བྱེད་དང་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གི་བར་དུ་བསྐལ་པ་བགྲང་ལས་འདས་པས་ཆོད་པ་ཡོད་པའང་སྲིད་ལ། ཚེ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ལ་འགྲུབ་པའང་སྲིད་དོ། །འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་དུ་འོང་བས་མྱུར་ན་ཚེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་པ་ཞིག་འོང་སྟེ། དཔེར་ན། ཚེ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་ལྷར་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གསར་དུ་བསགས་ན། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། ཡན་ལག་ཕྱེད་དང་གསུམ་དང་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆད་དུ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་རྫོགས་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་ཕྱེད་དང་ལྔ་དང་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུན་རིང་ན་ཡང་ཚེ་གསུམ་ལས་མི་འགྱང་སྟེ། འགྲུབ་བྱེད་དང་གྲུབ་པ་གཉིས་དང་འཕེན་བྱེད་གསུམ་ལ་ཚེ་རེ་རེ་དགོས་ལ། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕེན་བྱེད་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བར་དུ་ཚེ་དུ་མས་ཆོད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་གྱི། རྟེན་འབྲེལ་དེའི་ཚེ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་བར་དོའི་ཚེ་ཟུར་དུ་མ་བརྩིས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་དེ་རྣམས་གྲུབ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་ཙམ་གྱི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ལས། ཆོས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་དེ་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་། འཁོར་བའི་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་དེ་ལ་རྨོངས་ནས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཞིང་། བདག་བདེ་བར་འདོད་ནས་དེའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པས་སླར་ཡང་འཁོར་བས་ན། ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ལས་ལས་གཉིས་དང་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་བདུན་འབྱུང་ཞིང་། བདུན་པོ་

431

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་དང་དེ་ལས་ཀྱང་སྔར་ལྟར་འཁོར་བས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འཁོར་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། །གཉིས་ལས་བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། །གསུམ་འབྱུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། །ཉིད་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ང༽ སྲིད་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་གིས་ཆགས་སྡང་རྒྱས་དེས་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བས། དེ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ལའང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་མེད་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། རྒྱུའི་དུས་སུ་ལས་གསོག་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འབྲས་བུའི་དུས་སུ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་འཁོར་བར་”འཁྱམས་1པ་བསམས་ན་ནི་སྐྱོ་བའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ནི། བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་དགེ་མི་དགེའི་ལས་བསགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། རྣམ་སྨིན་མ་ཕྱུང་ཞིང་གཉེན་པོས་མ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟའི་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ན། དེའི་དབང་གིས་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོར་འཁྱམ་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བགྲང་ལས་འདས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་མེད་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་ན་ཉོན་མོངས་ལ་དགྲར་བཟུང་ནས་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་གྱི་གཞི་བྱེད་ཚུལ་ནི། འདི་ལ་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཕུ་ཆུང་བ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉིད་ལ་བློ་སྦྱོང་མཛད་ཅིང་། ལམ་རིམ་ཡང་དེའི་ལྡོག་འཇུག་སེམས་པ་རང་ལ་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ངན་འགྲོའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་འཇུག་སེམས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐོར་ཡིན་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་འབྲིང་གི་གཞི་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་བདེ་འགྲོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཁྱམ་

432

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་འཇུག་སེམས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐོར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེར་བསྟེན་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་མར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་འདོད་སྦྱོང་བ་དང་དེའི་ལམ་ལ་སློབ་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐོར་དུ་འཆད་དོ། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ།

བཞི་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་༼ཇ༽ ལ་ངེས་འབྱུང་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་བག་
ཆགས་སད་པའི་ཐབས་གཅེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་དུ་མདོ་སྔགས་གཉིས་ལས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དུ་སྔོན་བྱུང་གི་རྣམ་ཐར་གྱིས་ཤེས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་འབྱུང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒུད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་རྨོངས་པའི་མུན་པ་མི་བཟད་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས། ཕྱི་ནང་གི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ། རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་མཛོད་ཀྱི་༼བ༽ ནང་དུ་ཚུད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནོར་གཅེས་པའི་༼བ༽ ཆོས་ཀྱི་ནོར་༼བ༽ གཞན་སྤེལ་བ་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རིག་ནས་སྐྱོ་ཤས་དྲག་པོས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་ཡིད་བསྐུལ་བ། སྔར་དེ་ལྟར་གོམས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའི་བག་ཆགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས།

433

ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་པའི་ཐབགཏི་མུག་ལ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་གྱིས་སོ། །ཞེས་དང་། སཱ་ལུ་ལྗང་”པ་1ལས། རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་མཐོང་ན་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་ད་ལྟར་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་གསུངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་འདི་རྒྱལ་བ་ཡི། །གསུང་གི་མཛོད་ཀྱི་གཅེས་པ་ཟབ་མོ་དེ། །ཞེས་པ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་ལས། མཆོག་ཟུང་གཅིག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ནི་དུས་སུ་དུས་སུ་འགྲོ་བ་ལྔར་རྒྱུ་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་བརྒྱུས་ནས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་གཤེགས་ཏེ། འཁོར་བཞི་པོ་ལ་དེ་དག་གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །གང་ལ་ལའི་༼བ༽ ཁང་པ་གཅིག་ཏུ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དང་། ༼བ༽ ཁང་པ་སོ་སོར་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཉེ་གནས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་མི་དགའ་བ་དེ་དག་དེས་ཁྲིད་དེ་མཆོག་ཟུང་གཅིག་འདོམས་སུ་”འཆོལ་2བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་དེ་དག་ལ་འདོམས་སོ། །གདམས་པ་ན་ཚངས་སྤྱོད་ལ་དགའ་ཞིང་གོང་དུ་ཁྱད་པར་ཡང་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་སྟོན་པས་གཟིགས་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་ལ་དྲིས་པས་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་གསོལ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ལྟ་བུ་དག་མི་འབྱུང་བས་སྒོ་ཁང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་ཆ་ལྔ་པ་ཁོར་ཡུག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་ཀྱང་བྲིས་ཤིག་གསུངས་ནས། དེ་ནས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་བྲིས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ན་ལ་བྲིས་སྐུ་བསྐུར་བ་ན། འོག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་བྲིས་ནས་བསྐུར་པ་རྒྱལ་པོས་བཟུང་ནས་ནམ་ལངས་པའི་ཚེ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་ལུས་དྲང་པོར་དྲན་པ་ཕྱོགས་པར་བཞག་སྟེ།༼ང༽ དེ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དྲན་པ་ནི་ནག་པོའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ 1 ལམ་རིམ་དུ། བ་
2 ལམ་རིམ་དུ། འཚོལ་

434

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲན་པ་དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་ཞེས་

བྱའོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ལ་རྣམ་པར་བལྟས་པས་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ན་གཉིས་འཕྲིན་ཡིག་བསྐུར་རེས་བྱེད་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན་པ་ལ། ལན་ཅིག་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནས་རྡོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲབ་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིག་རྟེན་དུ་བསྐུར་བས་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་དེའི་ལན་དུ་ཡིག་རྟེན་དེ་དང་མཉམ་པ་ཞིག་བསྐུར་རྒྱུ་མ་རྙེད་ན་ཁོ་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པས་ཡུལ་དབུས་སུ་དམག་དྲངས་སུ་དོགས་ནས་སེམས་ཁྲལ་བྱས་པས་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་ཤེས་རབ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་པ་དྲག་ཟེར་བ་བཞིན་ཞུས་པས་སྟོན་པས་བཀའ་གནང་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བྲིས་སྐུའི་འོག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་བྲིས་པ་བསྐུར་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིག་རྟེན་ལས་ལྷག་པ་ཡོད་པས་བསུ་བ་ལ་ཤོག་བྱས་པས། ཁོས་དེ་མི་བདེན་ཡང་། ངེད་རང་གི་བདེན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འགྲོའོ་སྙམ་ནས། བསུ་བ་བྱས་ཏེ་དེའི་ནུབ་མོ་ཚིགས་བཅད་དེའི་དོན་བློ་ལ་བཟུང་ནས་བསམས་པས་ནམ་ལངས་པ་ན་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད།

གཉིས་པ་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་རྣམ་དག་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་པ་ན། དེ་དག་འདོར་བར་འདོད་པ་དང་དེ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་བྱུང་བ་ཙམ་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ས་གསུམ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ན་འདུག་པ་ནི། ཁྱིམ་རབ་

435

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་

ཏུ་འབར་བའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་དེ་ལས་འདའ་བར་འདོད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བཙོན་ནི་བཙོན་ར་ལས། །ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་མེ་འབར་བའི་ཁྱིམ་དུ་ཆུད་པ་དང་། བཙོན་རར་ཆུད་པའི་བཙོན་གནས་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་ནས་ཐར་བར་འདོད་པའི་བློ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་བློའི་ཚོད་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་སྐྱེས་ཀྱང་སྦྱང་དགོས་པ་ནི། དེ་ནས་ཀྱང་ཇེ་འཕེལ་དུ་བཏང་དགོས་སོ། །༼བ༽ ཡང་སྲིད་ལེན་པ་ལ་བསད་བྱའི་མི་ལ་རལ་གྲི་འཕྱར་བ་ལྟར་འཇིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ངེས་འབྱུང་ཡམ་མེ་བ་ལས་མ་སྐྱེས་ན་ཐར་བ་དོན་གཉེར་ལྟར་

སྣང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ནི། བསམ་པ་འདི་ཤ་ར་བ་གསུང་པ་ལྟར། སིང་སྐྱུར་ལ་བཏབ་པའི་ཕྱེ་བཞིན་ཁ་ན་ཕར་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་ལས་མི་འདུག་ན། འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་མི་འདོད་པར་བལྟ་བ་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་ལས་མི་འོང་། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་ཀུན་འགགས་པའི་འགོག་པ་ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། དེའི་ཕྱིར་ཐར་པའི་ལམ་ལ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གཞན་འཁོར་བར་འཁྱམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡང་འོང་ས་མེད་ལ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བཅོས་པ་ཡིད་སྐུལ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་ཤུགས་ཅན་ཡང་མི་སྐྱེ་བས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཚིག་རྗེས་འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཆེ་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ཡང་གདམས་པའི་མཐིལ་ཡིན་པ་ནི། དེས་ན་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་འདི་དག་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་སྦྱོང་དགོས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་༼ཇ༽ ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་དང་། དེ་སེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཁོར་བས་ཡིད་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་སྐྱོ་བ་བསྒོམས་ན་ཉན་ཐོས་ལྟར། འཁོར་བར་ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཕྱིར་ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བས་སྐྱོ་བ་བསྒོམ་པ་

436

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནི་ཐེག་དམན་ལ་མཛེས་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་དེ་བསྒོམ་པ་མི་རིགས་ཏེ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས། འཁོར་བ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་བལྟ་བ་དེ་ལྟར་ནི་ཡོངས་སུ་འདས་པ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྐྲག་ན་ནི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ལགས་པར་ལྟུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་འཁོར་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྐྲག་པར་འགྱུར་ལགས་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སླར་འཁོར་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་འཁོར་བར་མི་སྐྲག་པའི་ལུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བའི་ནོར་བ་ཆེན་པོར་བསྟན་པ་ནི། འདི་ནི་མདོའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་པའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། འདི་ལྟར་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བར་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྲིད་པར་འཁྱམས་པའི་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་འབྱུང་མི་བྱ་བར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་གོ་ཆ་བགོས་པ་ན། འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་པ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ལུས་དང་སེམས་ལ་བབ་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་ཡིད་སྐྱོ་ཞིང་བྲེད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ལ་འཁོར་བ་ལ་མི་སྐྱོ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས། འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ་ལྷགས་པ་འཁོར་བའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་བྲེད་པར་མི་འགྱུར་ལ། འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་

437

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་

ཅིག་ཅར་ལྷགས་པ་དག་གིས་འཁོར་བའི་བར་དུ་སྤྲོ་བར་བྱས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ནོར་གྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་རིག་པར་བྱས་ནས། སླར་ཡང་སྲིད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་བླང་བར་རིགས་ཏེ། ཞེས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མདོ་དེ་རྣམས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ བྱང་སེམས་འཁོར་བས་མི་སྐྱོ་བའི་ཚུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་རང་གི་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་འབབ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་ལའང་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་བབས་ཀྱང་དེས་མི་སྐྱོ་བར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཅིག་ཅར་དུ་རང་གི་སྟེང་དུ་ལྷགས་པ་དེ་དང་དུ་བླངས་ཤིང་སྤྲོ་བར་བྱ་སྟེ། འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གཞན་དོན་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ཤིང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཡང་གཞན་དོན་གྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པར་རྫོགས་པར་རིག་པར་བྱས་ནས་སླར་ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་བླངས་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྲིད་པར་ཕན་ཡོན་དུ་བལྟ་བ་

གསུངས་པའི་དོན་ལོག་པར་བཟུང་བ་བསལ་ཚུལ་ནི། སྲིད་པ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་བལྟ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཡང་། མདོ་དེ་གཉིས་ལས། བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བརྩོན་པ་དེ་ལྟར་ཐུགས་བདེ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། སྲིད་པ་ལ་མི་སྐྱོ་བའི་དོན་འཁོར་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱོ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་དགའ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཁོར་བར་སྙིང་རྗེས་སྐྱེ་བ་ལ་དགའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྲག་དགོས་ཚུལ་ནི། དེས་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁྱམས་ན་སྡུག་བསྔལ་དུ་མས་མནར་ནས། རང་གི་དོན་ཡང་མི་ནུས་ན་གཞན་གྱི་དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ནི་རྒུད་པ་ཀུན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པས་ཐེག་དམན་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་བར་བྱས་ལ་དགག་དགོས་ཤིང་། སྨོན་ལམ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་

438

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་ལ་ནི་དགའ་བར་བྱ་དགོས་པས་དེ་གཉིས་མི་གཅིག་གོ །༼ཇ༽ བཞི་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། སྨོན་ལམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་སོགས་མ་ཕྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྨྲས་ན་འཇུག་སྡོམ་ཅན་ལ་ཉེས་བྱས་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་མ་ཕྱེད་པར་སྔར་ལྟར་སྨྲ་ན་ནི་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ན་ཉེས་བྱས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞིག་བསྐྱེད་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤྱོད་པ་རང་ལུགས་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་བཞེད་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པའི་སྐྱོན་མཐའ་དག་པར་མཐོང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་འབྱུང་ཡང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡིད་དྲངས་པས་སྲིད་པ་མི་སྤོང་བ་ནི་ངོ་མཚར་བ་ཡིན་གྱི། སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་གཞལ་མེད་ཁང་ལྟར་མཐོང་བའི་སྲེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁ་མ་བྲི་བར་གཞན་དོན་ལ་སྙད་བཏགས་ནས། ཁོ་བོ་ཅག་འཁོར་བ་མི་སྤོང་བྱས་ཀྱང་མཁས་པ་མགུ་བར་ག་ལ་འགྱུར། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ བྱང་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཐོང་༼བ༽ བའི་ངེས་འབྱུང་ཤུགས་དྲག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ནི་

༼བ༽ སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་སྲིད་པར་༼བ༽ གནས་པ་
མིན་༼བ༽ ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ལ་བརྩེ་

༼བ༽ བ་སྙིང་རྗེས་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་༼བ༽ རང་
དོན་དུ་ཞི་བ་མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་འདས་༼བ༽ པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས། །གཞན་དོན་བསྒྲུབ་ཕྱིར་༼བ༽ ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན། །༼བ༽ གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་བསམ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བ་ན་ཡང་༼བ༽ སྐྱེ་བ་འཛིན་ཅིང་གནས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་རྒྱུ་མཚན་དེའི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཚུལ་དང་། འཁོར་པར་མི་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགལ་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་བྱང་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་པ་

439

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་

མཐོང་ནས། ཐུགས་ལ་མི་བཟོད་པ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བསྐྱེད་དགོས་པ་དང་། འཁོར་བ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱོ་ཞེས་པ་ནི་ཆེས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཆེ་ཡང་ཞི་མཐར་མི་ལྟུང་བར་སྤྱོད་ཚུལ་གཅེས་པ་ནི། འཁོར་བ་ལ་ཡིད་ལེགས་པར་འབྱུང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་རང་གི་གཉེན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྲིད་མཚོར་འཇུག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པའི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་”ཅིང་1། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་དེའི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་མཛད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པས་ཡིད་སྐྲག་ཅིང་གྲོལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་ཡུན་རིང་པོར་འཁོར་བར་འཁོར་བ་རྣམས་ལ། ༼ང༽ རང་རེའི་བླ་མ་དམ་པ་འཁོར་བའི་གནས་ན་གནས་པར་གསུངས། གང་ལ་ཕའམ་མའམ་བུའམ་བུ་མོའམ་ཉེ་དུའམ་སྣག་གི་གཉེན་མཚམས་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་དང་འདྲ་བར་མི་སྨྲ་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ན་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རིག་པར་བྱས་ནས་འཁོར་བ་བརྒྱུད་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཕ་དང་མ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་འགྲོ་བ་གྱ་ཞིང་མགོན་མེད་པ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱི་གཟིངས་ཀྱིས་བསྒྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་”མཆོང་བར་2བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་བློ་དེ་འདྲ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་དུ་མ་ཟད་སྔགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རིགས་དྲུག་གི་བཟང་ཤོས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུས་

ཀྱང་སྐྱེད་དགོས་ཚུལ་ནི། ཚུལ་དེ་ནི་གསང་སྔགས་བླ་ན་མེད་པ་ལ་ཡང་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་།
2 ལམ་རིམ་དུ། མཆོད་པར་

440

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མེ་ལས། རིམ་པ་འདིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ། །དེའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པ་བོས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དྲན་པར་བྱས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་འདོད་པས་འདུ་འཛི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་ཞིང་། ཐ་ན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ལ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཕགས་པ་ལྷས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ།

བཞི་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་”༼ཇ༽ 1ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་

པོ་འཁོར་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྐྱོ་བ་སྐྱེད་དགོས་ཚུལ་ནི། ཤྲཱི་ཛ་ག་ཏ་མི་ཏྲས། སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་མཚོ་གཏིང་མཐའ་མེད། །སྲིད་པའི་ཀློང་དུ་བྱིང་གྱུར་ཀྱང་། །སྐྱོ་མེད་འཇིགས་མེད་དགའ་དང་རྒོད། །བདག་ཅག་སྙིང་ལ་ཅི་ཞིག་མཆིས། །ཕོངས་དང་བཙལ་དཀའ་བསྲུང་དང་བརླག །འབྲལ་དང་ན་རྒ་རྒུད་པ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་འབར་བའི་མེར་ཞུགས་ཀྱང་། །བདེར་རློམ་སྨྱོན་པ་ལགས་པར་སྙམ། །ཞེས་དང་། ཀྱི་ཧུད་འཇིག་རྟེན་མིག་བཅས་ལོང་། །མངོན་སུམ་རྟག་ཏུ་ངེས་མཐོང་ཡང་། །ད་དུང་ཅུང་ཟད་མི་སེམས་པ། །ཁྱོད་སྙིང་རྡོ་རྗེར་གྱུར་ཏམ་ཅི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ལ་རང་གིས་བསྐུལ་ཞིང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པས། གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་གནས་པ་ཆུ་ནང་སོང་བའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བཞིན་གཡོ་
1 ༼ང༽ *༼ཇ༽

441

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

བར་མཐོང་། །འདོད་པ་ཁྲོས་པའི་སྦྲུལ་གྱི་ལུས་བསྐྱིལ་གདེངས་ཀའི་གྲིབ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་། །འགྲོ་བ་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་མེ་ཡིས་ཀུན་ཏུ་འབར་བར་མཐོང་བས་ན། །རྒྱལ་པོ་བདག་ཅག་ངེས་པར་འབྱུང་ལ་མངོན་དགའ་དུར་ཁྲོད་དག་ཏུ་མཆི། །༼ང༽ གཞོན་ནུ་མ་བདུན་ནི་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་སྲས་མོ་ཡིན་ལ། དེ་འཁོར་བས་སྐྱོ་ནས་ཁྱིམ་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡབ་ལ་གནང་བ་གསོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཁོར་བ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་ཆུ་ཟླ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་མནོག་ཆུང་”ལ་1ཉེན་ཆེ་བ་སྦྲུལ་གདུག་པའི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་དང་འདྲ་བ་དང་། འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བས་ཀུན་ཏུ་གདུངས་པར་མཐོང་ནས། སྲིད་པ་ལ་ཞེན་པ་གཏིང་ནས་ལོག་པ་བྱང་པའི་བྱིས་པའི་བློ་སྣ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེས་ན། ངེས་པར་འབྱུང་པ་ཐར་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཐོབ་འདོད་འབྱུང་ངོ་། །བྱང་པའི་བྱིས་པ་ནི་བྱང་ན་རྩམ་པ་དཀོན་པས་ཉུང་མ་ཉི་ཚེ་ཟ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་བཀྲེས་ཏེ་རྩམ་པ་ཟ་འདོད་ནས། མ་ལ་ཟས་བསླངས་པ་ལ་མ་ལ་རྩམ་པ་མེད་པས་ཉུང་གཤེར་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་ ”བསྐམ་2པོ་ཞིག་བྱིན་པས་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་ཕོ་ཤ་ཞིག་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས་”ཤིག་3བྱིན་པས་དེ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར་ཞིང་ཁོ་མ་མགུ་ནས་དེ་ཡོ་ཉུང་མ་ཡིན་ཟེར་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་གང་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དྲན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡིན། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡིན། དེ་ཡོ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། ཅིས་ཀྱང་བྱར་
1 ལམ་རིམ་དུ། -ལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྐམ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཞིག་

442

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་སྙམ་ནས་སྐྱུག་ཏིང་ཏིང་བ་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་འཁོར་བར་སླར་འཁོར་དོགས་ནས་གཞོམ་པར་བརྩོན་དགོས་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་སྔར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་བསམས་པས་ནི་སྐྱོ་ཞིང་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། ད་གདོད་འཁྱམ་དགོས་པ་བསམས་པས་ནི་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའི་བློ་ཚིག་ཙམ་དུ་མ་སོང་པ་སྐྱེས་པ་དེས། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། འཁོར་བ་དེ་འདྲ་ལགས་པས་ལྷ་མི་དང་། །དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོའི་གནས་དག་ཏུ། །སྐྱེ་བ་བཟང་པོ་མ་ལགས་སྐྱེ་བ་ནི། །གནོད་པ་དུ་མའི་སྣོད་འགྱུར་ལགས་མཁྱེན་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གནོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བཟློག་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཁོར་བ་བཟློག་འདོད་པས་མི་ཆོག་པར་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་གཞོམ་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་བཟློག་པ་ལ་བལྟོས་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མེད་ན་ལས་ཅི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཉོན་མོངས་ཡོད་ན་ལས་སྔར་བསགས་མེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་གསོག་པར་འགྱུར་བས་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཉོན་མོངས་གཞོམ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་གཅེས་ཚུལ་ནི། དེ་འཇོམས་པ་ཡང་ལམ་མ་ནོར་ཞིང་ཚང་བ་བསྒོམ་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་འདི་ལ་གཉིས། རྟེན་ཇི་ལྟ་བུས་འཁོར་བ་བཟློག་པ་དང་། ལམ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྒོམས་པས་བཟློག་པའོ། །

རྟེན་ཇི་ལྟ་བུས་འཁོར་བ་བཟློག་པ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་བཅུ་གཅིག་ལས། དང་པོ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་བཟློག་དགོས་པ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགྲོ་ཉིད། །ཡི་དྭགས་ཉིད་དང་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། །ཀླ་

443

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཀློར་སྐྱེ་དང་གླེན་ཞིང་ལྐུགས་པ་ཉིད། །ཚེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་མི་ཁོམ་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། །དེ་དག་དང་བྲལ་ཁོམ་པ་རྙེད་ནས་ནི། །སྐྱེ་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་བཟློག་དགོས་ཏེ། མི་ཁོམ་པར་ནི་བཟློག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ད་རེས་འབད་དགོས་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས་ད་རེས་ཕྱུགས་ལས་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་དུས་ཡིན་ནོ་གསུང་། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་སྔར་དེ་ཙམ་ཞིག་འཁྱམས་པ་ལ་རང་ལོག་མ་བྱུང་ཙ་ན། ད་ཡང་རང་ལོག་མི་འོང་བས་བཟློག་དགོས། བཟློག་པའི་དུས་ཀྱང་ད་རེས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་ཡིན་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྟེན་ལ་རབ་བྱུང་བཟང་ཚུལ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ནི་ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་བར་ཆད་མང་ཞིང་ཉེས་པ་དུ་མའི་སྐྱོན་ཆགས་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པས་ན་འཁོར་བ་བཟློག་པའི་རྟེན་ནི་རབ་བྱུང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་མཁས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་སྐྱོན་ཡོན་བསམ་པའི་དགོས་པ་ནི། ཁྱིམ་པའི་སྐྱོན་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡང་སེམས་པ་ནི། སྔར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་”ཀྱིས་1ནི་བསམ་པ་བརྟན་པར་འགྱུར་ལ། རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་”ཀྱིས་2ནི་བཟང་པོའི་བག་ཆགས་འཇོག་ཅིང་སད་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལ་ཁྱིམ་པ་ནི། འབྱོར་ན་དེ་བསྲུང་བའི་འབད་པས་སྡུག་བསྔལ་ལ། དབུལ་ན་ནི་”འཚོལ3་
1 མཆན་བཞི་དཔེ་རིང་དུ། ཀྱི ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་ *ཀྱིས་
2 མཆན་བཞི་གཉིས་ཀར། ཀྱི ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་ *ཀྱིས་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་

444

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཤ་ཐང་བས་བདེ་བ་མེད་པ་ལ་རྨོངས་ནས་བདེ་བར་འཛིན་པ་ནི་ལས་ངན་པའི་འབྲས་བུར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་རབས་༼བ༽ བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་ཚེ་རྒྱལ་རིགས་ཕྱུག་པོའི་ཁྱིམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་ཏེ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་དཔུང་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་ན་ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་པ་རིག་ཅིང་རང་གི་ཕ་མ་གཉིས་ཚེ་འདས་པས་ཀྱང་ཁྱིམ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་བས་ཁྱིམ་རྫས་དང་དབྱིག་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་པ་གཞན་ལ་བྱིན་ཁྱིམ་བོར་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལ་དེའི་ཚེ་ཕའི་མཛའ་པོས་དེར་འོངས་ནས་ཁྱོད་དབུལ་པོའི་ལས་གསར་དུ་བླངས་པ་ལྟར་ཟས་གོས་ངན་པས་འཚོ་བ་འདི་མི་རིགས་པས་རང་གི་ཁྱིམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྡད་ནས་ཆོས་ཀྱང་སྤྱོད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ནན་གྱིས་སྨྲས་པ་ལ་དེའི་ལན་དུ་བྱང་སེམས་དེས་ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་པ་གསུངས་པ། བཙོན་ར་འདྲ་བའི་ཁྱིམ་ལ་ནི། །ནམ་ཡང་བདེ་བར་མ་སེམས་ཤིག །ཕྱུག་གམ་ཡང་ན་དབུལ་ཡང་རུང་། །ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ནད་དུ་ཆེ། །གཅིག་ནི་བསྲུང་བས་ཉོན་མོངས་ལ། །གཉིས་པ་ཚོལ་བས་ཤ་ཐང་ངོ་། །ཕྱུག་གམ་ཡང་ན་དབུལ་བ་ཡང་། །གང་ན་བདེ་བ་མེད་གྱུར་པ། །དེ་ལ་དགའ་བ་རྨོངས་པ་ནི། །སྡིག་པའི་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་ཉིད། །༼ང༽ གང་ན་བདེ་བ་མེད་པའི་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པ་ནི། ཁྱི་ཕག་མི་གཙང་བ་ལ་དགའ་བ་ལྟར། ཚེ་རབས་སྔ་མའི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བླ་མ་གསུངས། ཅེས་༼ང༽ བྱང་སེམས་དེས་ཕའི་མཛའ་བོ་ལ་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡོ་བྱད་མང་པོ་འཛིན་པ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་པར་ཚོལ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཁྱིམ་པ་དང་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་པས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཁྱིམ་པ་ཆོས་དང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགལ་པའི་ཉེས་པ་ཤེས་ནས་རབ་བྱུང་ལ་སྨོན་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ནི་ཆོས་དང་འགལ་བས་དེར་ཆོས་བསྒྲུབ་པར་དཀའ་སྟེ། ༼བ༽ སྐྱེས་རབས་དེ་ཉིད་ལས། ༼ ༽ ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་
ཁྱིམ་ན་གནས་ཕྱིན་རྫུན་སྨྲ་དགོས་པ་སོགས་ཆོས་འགལ་གྱི་ཉེས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་བྱང་སེམས་དེས་

445

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཕའི་མཛའ་བོ་ལ་སྨྲས་པ། ཁྱིམ་གྱི་སོ་ནམ་བྱས་ན་ནི། །བརྫུན་དུ་མི་སྨྲར་མི་རུང་ཞིང་། །ཕ་རོལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ་ལ། །ནན་ཏུར་མི་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་ཆོས་སྤྱོད་ཁྱིམ་གྱི་སོ་ནམ་འཆོར། །ཁྱིམ་ལ་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཀྱང་ག་ལ་འགྲུབ། །ཆོས་ཀྱི་ལས་ནི་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཡིན། །ཁྱིམ་གྱི་དོན་ནི་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་འགྲུབ། །དེ་བས་ཆོས་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཕྱིར། །བདག་ལ་ཕན་འདོད་སུ་ཞིག་ཁྱིམ་ན་གནས། །ཞེས་དང་། ༼ང༽ དེས་ན་ཁྱིམ་ལ་གནས་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་ཁྱིམ་དུག་སྦྲུལ་གྱི་ཚང་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཡོད་སུ་ཞི་བར་གནས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱང་སེམས་དེས་དེ་ལ་གསུངས་པ། ༼བ༽ ཁྱིམ་ན་གནས་པས་འབྱོར་བ་ཆེ་ན་དྲེགས་༼བ༽ པ་དང་ང་རྒྱལ་༼བ༽ ཆེ་ཞིང་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་༼བ༽ སྟེ་དུག་གསུམ་སྦྲུལ་གྱི་ཚང་༼བ༽ ལྟ་བུ། །རབ་ཏུ་ཞི་བ་༼བ༽ མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ། དགའ་བའི་བདེ་༼བ༽ བ་འཇིག་པ༼བ༽ ར་བྱེད་ཅིང་། །འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་༼བ༽ པ་མང་པོའི་༼བ༽ འབྱུང་གནས་༼བ༽ སུ་གྱུར་༼བ༽ པའི་ཁྱིམ། །༼བ༽ སྦྲུལ་གདུག་པ་གནས་པའི་ཁུང་༼བ༽ བུ་དང་འདྲ་བ་༼བ༽ དེར་༼༽

བློ་ལྡན་སུ་ཞིག་གནས་པར་བྱེད། །༼བ༽ དེ་དག་གནས་མི་རིགས་སོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་སྐྱོན་ཡང་ཡང་བསམས་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྨོན་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་རབ་བྱུང་ཡང་ཆོག་ཤེས་དང་དབེན་པར་དགའ་བ་སོགས་དགོས་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ངན་ངོན་དང་བསོད་སྙོམས་ཀྱིས་ཆོག་ཤེས་ཤིང་དབེན་པར་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱངས་ནས། གཞན་གྱི་ཡོན་གནས་བྱེད་པ་ལ་སྨོན་པ་ནི། གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས། སྐྲ་རྣམས་བྲེགས་པར་གྱུར་ནས་ནི། །ཕྱག་དར་ཁྲོད་ཀྱི་གོས་འཆང་ཞིང་། །དགོན་པ་ཡུལ་དུ་འདོད་པར་ནི། །ནམ་ཞིག་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞིག་གུ །གཉའ་ཤིང་གང་ཙམ་རྣམ་བལྟ་ཞིང་། །ས་ཡི་ལྷུང་བཟེད་ལག་ཐོགས་ནས། །དཔྱས་

446

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་དུ་ནི། །ནམ་ཞིག་སློང་མོ་སྤྱོད་པར་འགྱུར། །རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་ཆགས་མེད་ཅིང་། །ཉོན་མོངས་ཚེར་མའི་འདམ་རྫབ་དག །སྦྱོང་བར་བྱེད་ཅིང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི། །སྦྱིན་པའི་གནས་སུ་ནམ་ཞིག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེ་བས་སྦྱངས་ཡོན་ལ་དགའ་བ་ནི། མལ་སྟན་རྩྭ་ལས་བྱས་པ་ལ་བླ་གབ་མེད་པར་ཉལ་བས། གོས་བ་མོས་ལྕི་བ་དང་བཟའ་བཏུང་ངན་ངོན་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། གནས་མལ་ཤིང་དྲུང་དུ་རྩྭ་འཇམ་པོ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བདེས་འཚོ་ཞིང་ཉལ་བ་ལ་སྨོན་པ་ནི། རྩྭ་ཡི་ཚོགས་ལས་ལངས་ནས་ནི། །བ་མོས་ལྕི་བའི་གོས་དག་དང་། །ཟས་སྐོམ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནམ་ཞིག་ལུས་ལ་ཆགས་མེད་འགྱུར། །ཤིང་དྲུང་ནེ་ཙོ་ལྟར་ལྗང་བའི། །དུར་བ་འཇམ་པོའི་གོས་ཅན་དུ། །མཐོང་ཆོས་བདེ་བའི་དགའ་སྟོན་དང་། །ནམ་ཞིག་བདག་ནི་ཉལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་གོང་མའི་སྨོན་ལམ་ལྟར་བསླབས་པ་ནི། པོ་ཏོ་བ་མཁར་ཐོག་ཏུ་ཁ་བ་འཆགས་ནས་དོ་ནུབ་ནི་གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ནས་བཤད་པ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་དགའ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཉམས་སུ་བླང་འདོད་པ་མིན་པ་གཞན་མེད་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ དེས་ན་སྟོན་པས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་དགོངས་ནས་རབ་བྱུང་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་མཛད་པ་བཞིན་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་པས། ༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཆུ་རླབས་ལྟར་ལུས་སེམས་མི་རྟག་ཅིང་བདག་མེད་གོམས་པར་སྨོན་ཚུལ་ནི། སྨན་ལྗོངས་དང་ཆུ་བོའི་ངོགས་སུ་གནས་ནས་ཆུ་རླབས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་ལུས་སྲོག་གཉིས་འདྲ་བར་སེམས་པ་དང་། སྲིད་པའི་རྩ་བ་ལྟ་ངན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་ཅིང་། སྲིད་པའི་དགའ་བདེ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ་དང་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་སྒྱུ་མ་སོགས་དང་འདྲ་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་ལ་སྨོན་པ་ནི། ནམ་

447

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཞིག་ཆུ་ངོགས་སྨན་ལྗོངས་སུ། །གནས་ནས་ཆུ་རླབས་འབྱུང་འཇིག་དང་། །འཚོ་བའི་འཇིག་རྟེན་གནས་འདྲ་བར། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བལྟ་བར་འགྱུར། །ལྟ་བ་ཀུན་གྱི་མར་གྱུར་པའི། །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་འབྱིན་པ་དང་། །སྲིད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་མི་འདོད་པར། །བདག་ནི་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཞིག་གུ །རྨི་ལམ་སྨིག་རྒྱུ་སྒྱུ་མ་སྤྲིན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་མཚུངས་པར་ནི། །རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་འཇིག་རྟེན་དག །ནམ་ཞིག་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟེན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱས་ནས་བྱ་བ་དེ་དག་བྱེད་པ་ལ་སྨོན་པ་བྱེད་པའོ། །༼ང༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཆོས་སྤྱད་ཅི་འདྲ་བར། །ཟས་དང་སྐོམ་དང་དེ་བཞིན་གོས་རྣམས་དང་། །མེ་ཏོག་སྤོས་དང་ཕྲེང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ཐུབ་མཆོག་རྒྱལ་བ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་མི་འགྱུར། །གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་རབ་ཏུ་འདོད་བྱེད་ཅིང་། །འདུས་བྱས་ངན་ལ་ཡིད་འབྱུང་སེམས་ཅན་གྱི། །དོན་དུ་དགོན་པར་ཕྱོགས་དེར་གོམ་བདུན་བོར། །འདི་ནི་དེ་བས་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་བླ་མ་”གསུངས།1༼ཇ༽ དགུ་པ་བསྟན་པའི་དམིགས་རྐྱེན་འོང་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི། མཆད་ཀ་བའི་ཞལ་ནས། དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་རི་སུལ་དུ་དྲང་སྲོང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཕས་བུ་གསོས་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཁྱིམ་པ་ལས་ཀས་བྲེལ་བའི་དུས་སུ་གོས་བཟང་བཟང་གྱོན་ལ་དེ་ན་ཕར་སོང་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཨ་རེ་སྐྱིད་སྙམ་ནས། མ་འོངས་པ་ན་རབ་བྱུང་གི་བག་ཆགས་འཇོག་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ བཅུ་པ་མདོ་ལས་རབ་བྱུང་ལ་བསྔགས་ཚུལ་ནི། དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཁྱིམ་གྱི་གནས་ནས་མངོན་པར་བྱུང་སྟེ། ནམ་ཞིག་ན་འདི་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར། བདག་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ན་དགེ་འདུན་

1 * གསུང་ཡིན་སྙམ།

448

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྱི་ལས་དང་། གསོ་སྦྱོང་གི་ལས་དང་དགག་དབྱེའི་ལས་དང་འདུད་པའི་ལས་དེ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་སྙམ་ནས། དེས་འདི་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སེམས་ལ་དགའ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་ན་གནས་པས་དེ་ལྟར་སྨོན་པ་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་གཙོ་བོར་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་སྨོན་པར་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དག་ནི། །༼བ༽ འདི་ཕྱིའི་ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་རྣམས་དང་ལྡན། །དེ་ལྟས་སྡོམ་བརྩོན་ཁྱིམ་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ཁྱད་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་མདོ་ཕྱོགས་སུ་མ་ཟད་ལམ་སྒྲོན་ལྟར་དུས་འཁོར་སོགས་བླ་མེད་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྔགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་

ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བའི་རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟེན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བསྔགས་པར་མ་ཟད། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་། ༼༽རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས། ཕྱི་རུ་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་སྐྱོང་
ཞིང་། །ནང་དུ་འདུས་པ་ལ་རབ་དགའ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གུར་ལས་ཀྱང་བཤད་ཅིང་། དུས་འཁོར་ལས། གསུམ་ལས་དགེ་སློང་མཆོག་ཡིན་འབྲིང་། །དགེ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་དེ་དག་ལས། །ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ཐ་

མའོ། །༼ང༽ ཞེས་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྟེན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་ནི་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སོ་སོར་༼ང༽ གཅིག་གི་ཁྱེད་དང་ཡན་ལག་དང་། །ལག་མཐིལ་ཁབ་རྩེ་རི་རབ་བཞིན། །བར་ཆོད་མཚོར་ལྷུར་མཉམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཐར་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་སོ་སོར་ཐར་པ་ལ་གུས་པར་བྱའོ། །

ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒོམས་པས་འཁོར་བ་བཟློག་པ།

གཉིས་པ་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒོམས་པས་བཟློག་པ་༼ཇ༽ ལ་ལམ་ངོས་བཟུང་སྟེ་

449

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ༼བ༽ མྱང་འདས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་རིངས་ཤིང་མྱུར་བ་མགོའམ་གོས་ལ་གློ་བུར་མེ་ཤོར་ན། །དེ་དག་ཕྱིར་བཟློག་བགྱི་བ་བཏང་ནས་ཀྱང་། །ཡང་སྲིད་མེད་པར་བགྱི་༼བ༽ བའི་སླད་༼བ༽ དུ་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་༼བ༽ པར་འཚལ་ཏེ། །༼བ༽ ཡང་སྲིད་ཟད་པ་འདི་ལས་ཆེས་མཆོག་༼བ༽ ཏུ་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ནམ་དགོས་པ་གཞན་མ་མཆིས་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །འོ་ན་ཡང་སྲིད་ཟད་པའི་ཐབས་གང་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་དང་ཤེས་རབ་བསམ་གཏན་གྱིས། །མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་འདས་༼བ༽ པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མ་ལུས་པ་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཞི་༼བ༽ བ་དུལ་བ་༼བ༽ མྱང་འདས་དེ་གཉིས་ཀའང་ཉོན་མོངས་པའི་རྙོག་པ་མེད་པས་དྲི་༼བ༽ མ་མེད་པའི། །གོ་འཕང་༼བ༽ ཡིན་ཅིང་དེ་གཉིས་”ཀའང་ན་1ཚོད་འགྱུར་བ་མེད་པས་མི་རྒ་༼བ༽ བ་འདིར་སྲོག་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པས་མི་འཆི་༼བ༽ བ་ནི་ནམ་ཡང་ཟད་པ་མེད་པས་ཟད་མི་འཚལ། །༼བ༽ བའི་གཡུང་དྲུང་གི་གོ་འཕང་༼ང༽ དེ་ཡང་ཐར་པ་དེ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་སུ་མེད་པས་ཕྱི་རོལ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་ཉི་ཟླ་སོགས་ལ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་གམ་ཐར་ ”པར2་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་པ་ཐར་པ་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱུང་

བའི་ཕྱིར་རོ། །ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཉི་ཟླ་བྲལ་༼ང༽ བ་དེ་ཐར་པར་བགྲོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བསླབ་པ་གསུམ་གྱིས་ཐོབ་༼བ༽ པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལམ་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། དེ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་༼ཇ༽ གྲངས་ངེས་དང་། གོ་རིམ་དང་། རང་བཞིན་དང་། གཞན་གཉིས་འཆད་འགྱུར་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་༼ཇ༽ སེམས་འདུལ་བ་ལ་བལྟོས་པའི་དང་། འབྲས་བུ་ལ་དང་། སྤང་བྱ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་
1 མཆན་བཞི་དཔེ་རིང་དུ། ཀང་ངན་ མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཀ་ཡང་ངན་ *ཀའང་ན་
2 དང་ *པར་

450

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྲངས་ངེས་ནི། སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་གཡེང་བ་མེད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། སེམས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། སེམས་མ་གྲོལ་བ་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་པ་ལ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་ལྷག་པའི་བསླབ་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། འབྲས་བུ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་འདོད་པའི་བདེ་འགྲོ་གཉིས་ཡིན་ལ། ཉམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ངན་འགྲོའོ། །སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཁམས་གོང་མའི་བདེ་འགྲོ་གཉིས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཐར་པ་སྟེ། མདོར་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་དང་། སྔ་མ་ལ་ཁམས་གོང་འོག་གི་བདེ་འགྲོ་གཉིས་ཡོད་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་གསུམ་མོ། །དེ་གཉིས་ནི་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ། གོང་མ་རྣམས་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་གསུམ་དུ་བཞེད་དེ། ཉོན་མོངས་སུན་འབྱིན་པ་དང་མངོན་གྱུར་”མགོ་1གནོན་པ་དང་ས་བོན་རྩད་ནས་སྤོང་བ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་མོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གོ་རིམ་ངེས་པ་ནི། ཚངས་པས་ཞུས་པ་སའི་དངོས་གཞིར་དྲངས་པ་ལས། རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་། །ཞི་བའི་སེམས་ལ་དགའ་བ་དང་། །འཕགས་པའི་ལྟ་དང་སྡིག་པའི་ལྟ། །ལྡན་པར་བྱ་ཞིང་བྲལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རྩ་བ་སྟེ། གཞན་གཉིས་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། འགོ་

451

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ནི་གཉིས་པའོ། །སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ལྟ་བ་༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་སྡིག་པའི་ལྟ་བ་༼བ༽ བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་གསུམ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་༼ཇ༽ ལ་ལུང་དགོད་པ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚངས་པས་ཞུས་པ་ལས། ཡན་ལག་དྲུག་དང་ལྡན་པ་དང་། །གནས་བཞི་བདེ་དང་ལྡན་པ་དང་། །བཞི་པོ་ཡི་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དག་པ་ཡིན། །”ཞེས་1གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ༼བ༽ འི་རང་བཞིན་ནི་ཡན་ལག་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ༼བ༽ བསླབ་པ་བླངས་ནས་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་ཅིང་མ་ཉམས་པ་དང་སྐྱོན་མེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ ༡དང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྡམས་པ་ ༢༼ང༽ སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གང་རུང་ལས་འདིར་ནི་དགེ་སློང་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པས་བསྡམས་པའོ། །གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཐར་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་བསྟན་ཏོ། །ཆོ་ག་ ༣དང་སྤྱོད་ཡུལ་ ༤༼༽ སྨད་ཚོང་སོགས་ལྔ་སྤངས་པ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མ་སྨད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་བསྟན་ཏོ། །༼ཀ༽༼ ༽ སྤྱོད་ལམ་ཆོས་གོས་བགོ་དང་བཤང་གཅི་འདོར། །ཆུ་འཐུངས་སོ་ཤིང་གྲོང་འཇུག་གོ །ཁ་ཏོན་བླ་མ་འདུད་ལྡང་དང་། །ནད་གཡོག་བླ་མ་འདུད་ལྡང་སོགས། །༼ཁ༽འཕྲལ་བྱ་དགེ་ཕྱོགས་ཀྱི། །ཆོ་ག་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །དགེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ནི་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའོ། །འཇིག་རྟེན་འདུལ་དང་རྗེས་མཐུན་ཞིང་། །མི་འགལ་ཆོ་ག་དང་ལྡན་པའོ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཕྲ་ ”རགས་2ལ་ཡང་འཇིགས་པར་བལྟ་བས་ ༥ནི་མ་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་བསྟན་ཏོ། །བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་༼བ༽ ལ་དང་པོར་སྡོམ་པ་ལེན་དུས་དང་། དེ་ནས་གསོ་སྦྱོང་གི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཅེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། རབ་

452

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
མདོ་འདོན་དུས་དང་། དེ་ནས་མཁས་པ་ལ་ཉན་དུས་དང་གསུམ་ལས། སྔ་མ་སྔ་མའི་དུས་སུ་མ་གོ་བ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དུས་སུ་དམིགས་ཕྱེད་བའི་གོ་བས། ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་སློབ་པས་ ༦ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་བསྟན་ཏོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པའི་རང་བཞིན་ནི། སེམས་ཀྱི་གནས་བཞི་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པས་ན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའི་རང་བཞིན་ནི། བཞི་པོ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ཡིན་ལ། དེའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་དོ། །ཀུན་འབྱུང་ལ་རྒྱུ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་རབ་སྐྱེ་དང་རྐྱེན་ནོ། །འགོག་བདེན་ལ་འགོག་པ་དང་ཞི་བ་དང་གྱ་ནོམ་དང་ངེས་འབྱུང་ངོ་། །ལམ་བདེན་ལ་ལམ་དང་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་ངེས་འབྱིན་ཏེ། བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་བསླབ་པ་གཞན་འཆད་འགྱུར་དུ་བསྟན་པ་ནི། འདིར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རང་དགའ་བ་ལ་འཁྲིད་ན། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་འཁྲིད་ལུགས་རྒྱས་པར་དགོས་ནའང་། དེ་མིན་པས་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་དང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཞི་གནས་བསྐྱེད་ལུགས་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མི་སྤྲོའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ། དེས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཁྱད་པར་དུ་བསླབ་ཚུལ་དེ་ལ་ཐོག་མར་༼ཇ༽ བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཇི་ལྟར་བསླབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམས་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བར་བྱ་སྟེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དགེ་བའི་

453

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་༼བ༽ ས་དང་ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བའི་ཐེམ་སྐས་སོ། །ཤིང་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བ་ས་ཡིན་པ་ལྟར་རྩ་བའོ། །ཚོང་དཔོན་ཚོང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་འགྲོ་བ་ལྟར་དགེ་བའི་ཆོས་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མ༼བ༽ འམ་གཞིར་འགྲོ་བའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་རྒྱལ་མཚན་བསྒྲེང་བ་ལྟར་༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་༼བ༽ མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཚན་ནོ། །༼བ༽ རྒྱུ་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་དང་༼བ༽ འབྲས་བུ་ངན་སོང་གི་ལམ་གཏན་གཅོད་པའོ། །སྡིག་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ལས་གསོ་བ་༼བ༽ སྟེ་ཞི་བར་བྱེད་པས་སྨན་གྱི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུའོ། །སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བའི་ལམ་ཉམ་ང་བ་༼བ༽ ངན་འགྲོ་སོགས་སུ་ཡུན་རིང་དུ་འཁྱམས་པའི་༼བ༽ ལམ་བརྒྱགས་༼བ༽ ཀྱི་ཚོགས་སོ། །ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་པའི་གོ་མཚོན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གདུག་པ་སེལ་བའི་རིག་སྔགས་སོ། །སྡིག་པའི་ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཟམ་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས། །ཞེས་པ་དང་། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ལོ་ཏོག་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ནི། །བརྟེན་ནས་སྐྱོན་མེད་པར་ནི་སྐྱེ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟེན་ནས་ཆོས་དཀར་མཆོག །སྙིང་རྗེའི་ཆུས་བརླན་པས་ནི་རྣམ་པར་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་མོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཁས་བླངས་ནས་མ་བསྲུངས་ན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བདེ་བ་སྟེ། །ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་བདེ་བ་སྟེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་བསླབ་པ་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ བླང་

454

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བར་བྱར་ཡོད་པ་དང་ཚེགས་ཆུང་ངུས་བལྟ་བར་ནུས་པ་དེ་ལས་འདས་ནའང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར། ངན་སོང་དུ་འགྲོ། བདག་ཉིད་དམ་སྟོན་པའམ་ལྷའམ་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྨོད་པར་འགྱུར། ཕྱོགས་མཚམས་སུ་མི་སྙན་པའི་སྒྲ་བསྒྲགས་ནས་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་མི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པས་དེ་དག་ལ་འཇིགས་པར་བལྟ་ཞིང་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་བསླབ་པའི་གཞི་ཕྲ་མོ་ལའང་བསམ་བཞིན་དུ་མི་འདའ་བར་བརྒྱ་ལ་འདས་ན་ཡང་མྱུར་བ་མྱུར་བར་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་སློང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བསམས་ལ་བསླབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་གུས་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་ལྟུང་བ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བཞིར་གདམས་པ་དང་། ཐོག་མ་ནས་མ་གོས་པར་འབད་པ་དང་། གོས་ནའང་མྱུར་དུ་བཤགས་དགོས་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་མི་གྲོལ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དེང་དུས་བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ཆེ་ཚུལ་དང་། སྙིང་ཁམས་མི་རུང་བ་དང་། རབ་བྱུང་སྔགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དགོས་ཚུལ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གདམས་

པ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བཞི་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་མི་ཤེས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། བསླབ་བྱ་རྣམས་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བག་མེད་པའི་གཉེན་པོར་ནི། བླང་དོར་གྱི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་སྒོ་གསུམ་ལ་༼བ༽ ད་ལྟ་བདག་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཅིང་འདུག་སྙམ་དུ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་། ལེགས་ཉེས་གང་ལ་འཇུག་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། ༼ང༽ བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛེམས་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛེམས་པ་སྤངས་ཏེ། བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆ་མ་ཡིན་པས་འཇིགས་པ་དང་ཆོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་དང་འགལ་བས་འཇིགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པས་འཕྱ་ཞིང་སྐུར་པས་འཇིགས་ནས་ཉེས་པ་ལ་འཛེམས་པའོ། །བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། གཞན་

455

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

གྱིས་སྨད་དུ་འོང་སྙམ་ནས་འཛེམ་པའི་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལ་འཇིགས་ནས་བག་འཁུམས་པ་སོགས་༼བ༽ དགེ་བ་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པ་དང་མི་དགེ་བ་འཕེལ་གྱིས་དོགས་པའི་བག་ཡོད་ལ་བསླབ་བོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་མ་གུས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། སྟོན་པ་དང་དེའི་བཅས་པ་དང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱ་༼བ༽ སྟེ་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སྙིང་ནས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་གཉེན་པོའོ། །༼ཇ༽ བཞི་
པ། ཉོན་མོངས་མང་བའི་གཉེན་པོར་ནི། རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བ་ལ་གཉེན་པོ་འབད་ནས་བསྟེན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བཅས་པ་ཕྲ་མོ་ལ་ཡང་བག་ཡངས་སུ་བྱ་མི་རུང་ཚུལ་སྔོན་བྱུང་དང་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མི་འབད་པར་འདི་ཙམ་ལས་འགལ་ཡང་སྐྱོན་ཆུང་ངོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། བཅས་པ་རྣམས་ལ་བག་ཡངས་སུ་འཇུག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་འཐོབ་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ཞིག་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེའི་བསྟན་པ་ལ། །ཡང་བར་སེམས་ཤིང་ཅུང་ཟད་འདའ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དབང་འཐོབ། །སྨྱིག་ཚལ་བྲེགས་པས་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་བཞིན། །༼ང༽ བཟའ་ཤིང་ལ་ཨ་མྲའི་ཚལ་སྨྱིག་མའི་ར་བས་བསྐོར་བའི་ཕྱི་སྨྱིག་མའི་ཚལ་བྲེགས་པས་ནང་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་པ་བཞིན་དུ་རང་གཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་བྱིན་ལེན་སོགས་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་གསུངས་པ་ལ། འདི་ཙམ་ལས་འགལ་ཡང་ཉེས་བ་ཆུང་སྙམ་དུ་ཡང་བར་བཟུང་ནས་མ་འཛེམ་ཞིང་ཕྱིར་བཅོས་མ་བྱས་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བས་ཀྱང་གོས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀླུའི་བྱུང་བ་སྦྱོར་རོ། །འདི་ན་ལ་ལས་རྒྱལ་པོའི་ཚིག་ཆེན་ཡང་། །འདས་ན་ལན་འགའ་ཆད་པ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལུང་ཚུལ་མིན་འདས་བྱས་ན། །དུད་འགྲོར་འགྲོ་འགྱུར་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀླུ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

456

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གོས་ན་མྱུར་དུ་བཤགས་དགོས་ཚུལ་ནི། དེ་བས་ན་ཉེས་ལྟུང་གིས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་ཅིང་། བརྒྱ་ལ་གོས་ན་ཡང་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་འཇོག་པར་ལྟུང་བ་དང་སྡིག་པའི་ཕྱིར་བཅོས་ལ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་འབད་པར་བྱའོ། །ཚངས་པས་ཞུས་པ་ལས། བསླབ་པ་ལ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ། །དེ་ལ་སྙིང་ནས་ནན་ཏན་བྱ། །ཕྱིར་ནི་སྤང་པར་མི་བྱ་ཞིང་། །སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་བཤིག་མི་བྱ། །རྟག་ཏུ་ནན་ཏན་གནས་པར་བྱ། །འདུལ་བ་ལ་ནི་འཇུག་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་”སླ་1ཡི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བས་ནི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཟད་པར་འགྱུར་གྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པས་ནི་སྐྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱའི་བར་དུ་རིགས་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་སྤངས་ཏེ། རྣམ་པར་ལྟུང་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གཏན་ཚིགས་དང་བཅས་ཏེ་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར། སྲོག་དང་བསྡོས་ཏེ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བདག་སྐྲ་བྲེགས་ཤིང་གོས་ངུར་སྨིག་བགོས་པ་ནི་དོན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་ནས། །སྡིག་པའི་ལས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱེད། །ནོར་དང་འབྲུ་ལ་སྙིང་པོར་འདུ་ཤེས་ཤིང་། །བཞོན་དང་བ་གླང་ཤིང་རྟ་རྣམས་ལ་ཆགས། །གང་ལ་བསླབ་པའི་ནན་ཏན་མེད་པ་རྣམས། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཅི་ཕྱིར་མགོ་བོ་བྲེགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བར་མ་བྱས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བ་ནི། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་ལས་འབྲོས་པར་འདོད་ནས་ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྐང་པ་ཉམས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བླ་

457

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ན་ནི་འགྲོ་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། འཁོར་བར་སླར་འཁོར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱིས་འཇོམས་པ་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། མི་ཞིག་ཆོམ་རྐུན་མང་པོས་རབ་གཙེས་ནས། །འཚོ་བར་འདོད་པས་བྲོས་ཤིང་འགྲོར་”བཙལ་ 1ན། །དེ་ཡི་རྐང་པ་འགྲོ་ཞིང་རྒྱུག་མི་ནུས། །ཆོམ་རྐུན་དག་གིས་དེ་བཟུང་བཅོམ་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་རྨོངས་པའི་མི། །འདུས་བྱས་དག་ལས་འབྲོས་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པས་དེ་ཡང་འབྲོས་མི་ནུས། །ན་རྒ་འཆི་བ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་འཇོམས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེང་དུས་བསྲུང་ན་ཕན་ཡོན་ཆེ་ཚུལ་ནི། དེས་ན་མདོ་དེ་ལས། ཁྱིམ་པ་སྐྱ་བོའི་གོས་གྱོན་ལ། །ངས་ནི་བསླབ་པ་གང་བཤད་པ། །དེ་ཚེ་དགེ་སློང་དེ་དག་ལ། །བསླབ་པ་དེ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་བསྙེན་ལ་གསུངས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྲུང་བ་དགེ་སློང་ལ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པའི་དུས་འདིར་བསླབ་པ་ལ་བརྩོན་པ་ནི། ལྷག་པར་ཡང་འབྲས་བུ་ཆེ་བས་འབད་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ ”གངྒཱའི2་བྱེ་སྙེད་དུ། །དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཟས་དང་སྐོམ་རྣམས་དང་། །གདུགས་དང་བ་དན་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རིམ་གྲོ་བྱས། །གང་གིས་དམ་ཆོས་རབ་ཏུ་འཇིག་པ་དང་། །བདེར་གཤེགས་བསྟན་པ་འགག་པར་”གྱུར་པའི3་ཚེ། །ཉིན་མཚན་དུ་ནི་བསླབ་པ་གཅིག་སྤྱོད་པ། །བསོད་ནམས་འདི་ནི་དེ་བས་བྱེ་བྲག་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བཤགས་ཆོག་སྙམ་པའི་སྙིང་ཁམ་མི་རུང་བ་ནི། གཞན་ཡང་ལྟུང་བ་བྱུང་ཡང་བཤགས་པས་ཆོག་སྙམ་ནས། ཕྱིན་ཆད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྩལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། གང་གཱའི་
3 ལམ་རིམ་དུ། འགྱུར་བའི་

458

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་སེམས་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི་ཕྱིས་བཅོས་པས་ཆོག་ཟེར་ནས་དུག་ཟ་དང་འདྲ་སྟེ། བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ། ཕྱི་མའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཐ་མ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཁ་ཅིག་དེ་དག་འདི་སྐད་ཅེས། སྡིག་པའི་ལས་ནི་ཉེས་པ་བཤགས་པས་མ་ལུས་པར་འཛད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་དག་སྡིག་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་ནས་ཡང་བཤགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལྟུང་བ་ལྷག་པར་འབྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕྱིས་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་ནི་མི་བྱེད་པ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ནི་འཆི་བའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ང་སྨྲ་སྟེ། འཆི་བ་ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དུག་ཟ་བའི་མི་དེ་དང་འདྲ་བར་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་ལོག་པར་ལྟུང་བ་རྣམས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བྱམས་པ། འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལ་དུག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། བསླབ་པའི་གཞི་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་དག་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱེད་ཅག་གིས་ནི་དུག་བཟའ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ། རབ་བྱུང་སྔགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་དགོས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྔགས་པ་རབ་བྱུང་དུ་མ་ཟད་ཁྱིམ་པས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་བསྲུང་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བསྲུང་པ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་གསང་སྔགས་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས། རྒྱལ་བ་ངས་གསུངས་སོ་སོར་ཐར་པ་ཡི། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་འདུལ་བ་མ་ལུས་ལས། །སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་རྟགས་དང་ཆོ་ག་སྤང་། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་ཀྱང་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཀྱི་སྐོར་དང་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་བཅས་པ་རྐྱང་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདུལ་བ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་

459

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ན། སྔགས་པ་རབ་བྱུང་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་མ་བསྲུངས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བས་དངོས་གྲུབ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་མེད་པར་མ་ཟད་བདེ་འགྲོ་ཡང་མི་ཐོབ་པར་སྟོན་པས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི། སྔགས་འགྲུབ་པའི་རྩ་བ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཏེ། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་བ་ལས། སྔགས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ ༡ཏེ། །དེ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་༢དང་ནི་བཟོད་པ་ ༣དང་། །རྒྱལ་བ་ལ་ནི་དད་ ༤དང་བྱང་ཆུབ་སེམས ༥། །གསང་སྔགས་ ༦དང་ནི་ལེ་ལོ་མེད་པ ༧འོ། །ཇི་ལྟར་མི་དབང་རིན་ཆེན་བདུན་ལྡན་པ། །སྐྱོ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་དགུ་འདུལ་བར་བྱེད། །དེ་བཞིན་སྔགས་པ་ཡན་ལག་འདི་བདུན་དང་། །ལྡན་པར་གྱུར་ན་སྡིག་པ་འདུལ་བར་བྱེད། །༼ང༽ མི་དབང་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱེ་དགུ་འདུལ་བ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བདུན་དགོས་པ་ལྟར་སྔགས་པས་སྡིག་པ་འདུལ་པ་ལ་ཡན་ལག་

བདུན་དགོས་གསུངས། ཅེས་དང་། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྔགས་ཟློས་པའི་ཕན་ཡོན་མང་དུ་བཤད་ནས་ཕན་ཡོན་དེ་འབྱུང་བའི་སྔགས་ཟློས་པ་འདི་ལ་༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་པ་གཅིག་གྲོགས་སུ་དགོས་ཀྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས། །༼༽ པ་དེ་ལ་༼བ༽ དངོས་གྲུབ་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་པ་མཆོག་མེད་ཅིང་། །གྲུབ་པ་འབྲིང་ཡང་ཡོད་མེད་དེ། །གྲུབ་པ་ཐ་མའང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ལ་ཐུབ་དབང་གིས། །སྔགས་འགྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་ཏེ། །མྱ་ངན་འདས་གྲོང་འགྲོ་བ་ཡི། །ཡུལ་དང་ཕྱོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །བྱིས་པ་ངན་པ་འདི་ལ་ནི། །སྔགས་འགྲུབ་པ་ནི་ག་ལ་ཡོད། །སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་འདི་ལ། །དེ་ལ་བདེ་འགྲོ་ག་ལ་ཡོད། །མཐོ་རིས་”རྩ་བར་1མི་འགྱུར་ཞིང་། །བདེ་བ་མཆོག་ཏུའང་མི་འགྱུར་ན། །རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་སྔགས་རྣམས་ནི། །འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། སུ་ཡང་

460

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
༼ཇ༽ གསུམ་པ། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཉམས་ལེན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འཁྱེར་ཚུལ་དམ་པ་གོང་མའི་ཕྱག་ལེན་ལ་བཏབ་ཚུལ་ནི། ཁམ་ལུང་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། མུ་གེ་བྱུང་ཙ་ན་ཐམས་ཅད་ནས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འོང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཀོར་ཀོར་འོང་བས་འདི་ལ་འབུངས་ཤིག །ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པའང་ལས་འབྲས་མ་བསམས་པ་ལ་མི་འོང་པས་དེས་ན་འདི་སེམས་པ་མན་ངག་ཡིན་གསུང་བ་དང་། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྤྱིར་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ཡང་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འདུལ་བ་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ན་བལྡབ་ཀྱང་མི་དགོས་པ་ཞེ་གཙང་བ་བརྟག་ཐུབ་པ་ཉམས་དགའ་བ་མཐའ་བཟང་བ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཚན་ཞིག་གིས་འདུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔགས་༼བ༽ ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཅ་འབྱིད། སྔགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བ༼བ༽ འི་བཅས་མཚམས་ཅ་འབྱིད་དེ། འདུལ་བ་སྔགས་ཀྱི་གྲོགས་སྔགས་འདུལ་བའི་གྲོགས་སུ་སོང་བ་ངའི་བླ་མའི་བཀའ་བརྒྱུད་མིན་པ་མེད་གསུང་བ་དང་། ༼ང༽ དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་ཁ་ཅིག་གིས་འདུལ་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་སྔགས་ལ་མི་གུས། ཚན་ཅིག་གིས་སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་འདུལ་བ་ལ་ཐེག་དམན་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས། དེ་གཉིས་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་སོང་བ་ངའི་བླ་མའི་བཀའ་བརྒྱུད་མིན་པ་མེད་གསུངས། དེ་གཉིས་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་སོང་བ་དགོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་སྔགས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་དགོས་ཚུལ་ཡང་སྔར་གསང་སྔགས་འགྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། གསང་སྔགས་འདུལ་བའི་གྲོགས་སུ་དགོས་པ་ནི། དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ལྟ་བུས་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟོས་ན་འདུལ་བ་རྐྱང་པ་ཡིན་ན་ལྟུང་བྱེད་ཙམ་ལས་མིན་ཀྱང་སྔགས་ལས་བདེ་གཤེགས་བཀའ་འདས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པས། སྔགས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་དགེ་སློང་ལས་སྔགས་ལ་ཞུགས་པའི་དགེ་སློང་དེས་ཆེས་འཛེམ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུངས། དེ་ཡང་གསུང་འདི་དང་སྔར་ཡང་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱི་ཁྱེར་ཤེས་པ་ངའི་བླ་

461

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་མ་ཞེས་གསུངས་པ་གནད་གཅིག་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་དང་འོག་ཏུ་གནང་བཀག་མི་འགལ་བར་ཤེས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི། ཁྱོད་བཀའ་ལ་ལར་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཞེས་སྔགས་དང་འདུལ་བ་གཉིས་ཀར་བཀག་པར་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། གཉིས་ཀ་ནས་གནང་བར་འདྲ་བ་ཞིག་དང་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི་ཤེས་སླ་ལ། ཡང་གཅིག་ལས་བཀག་པ་དེ་གཅིག་ཤོས་ལས་གནང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདུལ་བ་ནས་བཀག་ཅིང་སྔགས་ནས་གནང་བ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་འདུལ་བ་ལས་གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྟོག་པ་མཐོན་པོ་ལ་མ་སླེབ་པའི་གདུལ་བྱ་ཤས་ཆེ་བས། དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཀག་ཅིང་། དེ་ལ་ནི་སྔགས་ལས་ཀྱང་མ་གནང་ལ། དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ལ་སྔགས་ལས་གནང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་འདོད་ཡོན་སོགས་ལ་སྤྱད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་འདུལ་བའི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་མི་ལྡན་པས་སྤྱད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྔགས་ཀྱི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་པས་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོར་མ་ཟད་དགོན་སྡེའི་ཕྱག་ལེན་དུ་བཏབ་ཚུལ་ནི། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ངེད་རྒྱ་གར་བ་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོའམ་བྱ་བ་གློ་བུར་བ་བྱུང་ན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རྣམས་ཚོགས་ནས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ནས་མ་བཀག་གམ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་མི་འགལ་ལམ། ཞེས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་འཇོག་པ་ཡིན། ངེད་བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་བ་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནས་མ་བཀག་གམ་དེ་དང་མི་འགལ་ལམ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། “མདུན་ 1མའི་ཞབས་འདུལ་བ་འཛིན་པས་འཇུག་པ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གདམས་པ་ལ། གཉེན་པོ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་གདམས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བརྟུལ་བ་དངོས་གྲུབ་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བཅོམ་པ་ལ་དཔའ་བོར་བསྔགས་པ་དང་བཞི། དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། འདུན་

462

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པོ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པ་ལ་བལྟོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་། སྣེའུ་ཟུར་བའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནང་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཐབ་པ་འདི་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་མ་འཐབས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་མི་འོང་། དེ་ཙ་ན་ཉོན་མོངས་མགོ་གནོན་པ་དང་རྩད་ནས་སྤོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་མི་འོང་བས་འཁོར་བར་གཏན་དུ་འཁྱམ་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ལ་དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་དང་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་སོ་བཙུགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་གང་མགོ་འབུར་འབུར་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མདུང་བུ་འདེབས་དགོས། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཉུག་གིས་བྱུང་མ་ཐག་ཉིད་དུ་དེ་ལ་དགྲར་བལྟས་ནས་འཐབ་དགོས། དེ་ལྟར་མིན་པར་དང་པོར་བྱུང་ཙ་ན་དང་དུ་ལེན། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གསོས་འདེབས་པར་སོང་ན་འཐབ་ཟླ་མེད་པར་ཁོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱུང་ཡང་རྒྱུན་གཅོད་པ་ལ་འབད་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབད་པས་མ་ལྡོག་ན་ཡང་རྒྱུན་མི་འཐུད་པར་མོད་ལ་ལྡོག་པ་ཆུ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། རྡོ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། སེམས་ནི་ཆུ་དང་ས་དང་རྡོ་བ་ལ། །རི་མོ་བྲིས་པ་དེ་འདྲར་རིག་པར་བགྱི་༼བ༽ བ་ལས། །དེ

༼༽ འི་ནང་༼བ༽ ནས་ཉོན་
མོངས་ཅན་ལ་དང་པོ་༼བ༽ ཆུ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་ནི། །མཆོག་སྟེ་ཆོས་འདོད་རྣམས་ལ་ཐ་མ་༼བ༽ རྡོ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་མཆོག་ལགས། །༼བ༽ ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བཏང་སྙོམས་ལ་རི་མོ་བསྡད་ཀྱང་རུང་མ་བསྡད་ཀྱང་རུང་བས་བར་མ་ལྟ་བུ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས་

463

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཀྱང་། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་འདི་ལ་བདག་གིས་༼བ༽ སྔར་གནོད་པ་བྱས་ཚུལ་ཡིད་ལ་བཟུང་ནས་ཞེན་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེས་ཁོན་དུ་བཟུང་ནས་གཡུལ་སྤྲད་དེ། །༼བ༽ རྒྱལ་བར་བྱའོ། །བློ་སྦྱོང་ལས་གཞུང་བཟང་པོ་མ་བསྟེན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཆོས་ལ་འཁོན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་ཉོན་མོངས་པ། །༼བ༽ བསྐྱེད་དུ་མི་རུང་ཡང་ཉོན་མོངས་འཇོམས་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་འཁོན་འཛིན་བྱེད་རུང་བ་ནི་མ་གཏོགས་༼བ༽ ཏེ་དམིགས་བསལ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ནི་བསྲེགས་ཏེ་༼བ༽ ཁ་ཅིག་བཤས་ཏེ་ཟེར་བསད་གྱུར་ཏམ། །༼བ༽ རོ་ཐང་ལ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་གསུངས། བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་བླ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི། །དགྲ་ལ་འདུད་པར་མི་བྱ་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་སྐྱེས་ཀྱང་དེ་ལ་ཉེས་པའི་སྒོ་ནས་དགྲར་བལྟས་ན་ལྡོག་སླ་བ་ནི། དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་”ལྗིར་1གྱིས་མནན་ཡང་མ་ ”མཐའང་2འོག་ནས་སོ་ཚིགས་བྱེད་གསུང་བ། པོ་ཏོ་བས་གསན་”པ།3དེ་ཙུག་སོང་ན་མོད་ལ་ལྡོག་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བཟློག་ན་དགྲ་ལྟར་སླར་མི་ལྡོག་པ་ནི། ཐ་མལ་བའི་དགྲ་ནི་ལན་ཅིག་བཏོན་ཡང་ཡུལ་གཞན་བཟུང་ནས་སྟོབས་རྙེད་པ་ན་སླར་རྒོལ་དུ་འོང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། ཉོན་མོངས་རྒྱུད་ལ་ལན་ཅིག་རྩ་བ་ནས་འདོན་ཐུབ་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་ལ་སླར་ལོག་ནས་ཀྱང་མི་འོང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་བདག་ཅག་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པ་མེད་བས་ལན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐ་མལ་དགྲ་བོ་ཡུལ་ནས་ཕྱུང་ཡང་ནི། །ཡུལ་གཞན་དག་ཏུ་གནས་ཤིང་ཡོངས་བཟུང་ནས། །ནུས་པ་བརྟས་ནས་དེ་ནས་ཕྱིར་ལྡོག་གི །ཉོན་མོངས་དགྲ་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་མ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ལྗར་
2 ལམ་རིམ་དུ། མཐང་
3 ལམ་རིམ་དུ། པས།

464

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡིན། །ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་༼བ༽ ཉོན་མོངས་དེ་དང་དེ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ་ཤེས་རབ་མིག་གིས་སྤང་། །བདག་ཡིད་ལས་བསལ་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །གང་དུ་གནས་ནས་བདག་གནོད་བྱ་ཕྱིར་འོང་། །བློ་ཞན་བདག་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པར་ཟད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་བཟློག་ཐབས་ལ་ཧུར་བྱ་ཚུལ་ནི། བསྙུག་རུམ་པའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཉུག་གིས་བྱུང་ཙ་ན་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་མོད་ལ་གཉེན་པོས་བཟློག །བཟློག་མ་ནུས་ན་ལངས་ལ་མཎྜལ་དང་མཆོད་པ་བཤམ། བླ་མ་དང་ཡི་དམ་ལ་ཕུལ་ལ་གསོལ་བ་གདབ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཁྲོ་བོའི་བཟླས་པ་བྱས་པས་ཉལ་གྱིས་འགྲོ་གསུང་བ་དང་། གླང་རི་ཐང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། འདུག་ས་སྤོས་པ་དང་སྐེ་ཅུ་ཅུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཉལ་གྱིས་འགྲོ་གསུངས་ཏེ། ཁོང་རང་ཉོན་མོངས་དང་འཐབས་པར་སྣང་གསུང་ངོ་། །༼༽ དྲུག་པ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་གཞོམ་ཐབས་བླ་ན་མེད་པ་ནི། དེ་ཡང་དགོན་པ་བའི་ཞལ་ནས། ཉིན་མཚན་དུ་རང་གི་སེམས་ལ་བྱ་ར་བྱ་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད་གསུང་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འོང་ཚོད་དུ་གདའ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་ཉི་མ་གཅིག་ལ་ལན་དུ་ཕྲད་ཀྱང་། དེའི་རིང་ལ་སེམས་བཟང་པོ་བྱུང་ངམ་གསུངས་ནས་”འདྲི
1་

སྐད། ༼ཇ༽ ༡གཉིས་པ་ ༣སོ་སོར་གདམས་པ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་གདམས་པ། ༢ཉོན་མོངས་དེ་དག་ཇི་ལྟར་”སློང་2བ་ ༤ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ལ་”དཔྲལ3་བར་དཀའ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ་མང་དུ་བསྒོམས་ལ། འཁོར་བའི་འཇུག་ལྡོག་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་གོམས་ན་ནི་ལྟ་བ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་ངན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽
1 འདི་ *འདྲི་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྤོང་
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དབྲལ་

465

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

གཉིས་པ་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོར་གདམས་པ་ནི། འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་སྡུག་བསྔལ་སྟེར་ཞིང་དགེ་རྩ་བསགས་པ་རྣམས་༼བ༽ ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོམས་པའི་དགྲ་ནི་ཞེ་སྡང་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐབས་མི་དབྱེ་བར་བཟོད་པ་ལ་འབད་དོ། །འདི་མ་བྱུང་ན་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བདེ་སྟེ། གང་ཞིག་བསྒྲིམས་ཏེ་ཁྲོ་འཇོམས་པ། །དེ་ནི་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ། །ཞེས་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གདམས་པ་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་སྔར་བསགས་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་འགྲུབ་པ་ལ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱེད་ཅིང་ནུས་པ་ཇེ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བ་ནི་འདོད་ཆགས་སྲེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རེག་པའི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་ཚོར་བའི་རོ་མྱངས་པ་ལས་འབྱུང་བས། ཕྱི་དང་ནང་གི་མི་སྡུག་པ་དང་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་མང་དུ་བསྒོམས་ལ་བཟློག་པར་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། རི་དྭགས་༼བ༽ དང་གླང་པོ་༼བ༽ དང་ཕྱེ་མ་ལེབ་དང་ཉ་

༼བ༽ དང་། །སྦྲང་མ་ལྔ་པོ་༼བ༽ སོ་སོ་འདོད་ཡོན་ལྔ་༼བ༽ རེ་རེ་ཡིས་
བཅོམ་༼བ༽ པར་གྱུར་ཏེ། །༼བ༽ འདོད་ཡོན་ལྔ་པོ་གཅིག་གིས་༼བ༽ ཀྱང་དེ་ལྟར་འཇོམས་༼བ༽ ནུས་ན་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་༼བ༽ འདོད་ཡོན་ལྔ་༼བ༽ ཅར་རྣམས་ནི། །༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པ་༼བ༽ དེ་ནི་འདོད་ཡོན་ལྔས་ཅི་ཕྱིར་འཇོམས་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ རི་དྭགས་གླིང་བུ་སོགས་སྒྲ་དང་གླང་པོ་རྒྱབ་ཟ་བ་ཕྲུག་པ་ལྟ་བུའི་རེག་བྱ་དང་ཕྱེ་མ་ལེབ་མར་མེ་སོགས་གཟུགས་དང་ཉ་རོ་དང་སྦྲང་མ་དྲིས་བཅོམ་སྟེ་འདོད་ཡོན་ལྔ་རེ་རེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཇོམས་པར་ནུས་ན་ལྔ་ཀ་དུས་རྟག་ཏུ་བསྟེན་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི། གཞན་ཡང་འབྱུང་ཉེ་ལ་དབྲལ་བར་དཀའ་བ་རྙེད་པ་དང་གྲགས་པ་དང་བསྟོད་པ་དང་བདེ་བ་བཞི་

466

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་སྲེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཞི་ལ་ཡིད་མི་དགའ་བའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་དེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཆི་བ་དྲན་པ་གནད་དུ་སོང་ན་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ང་རྒྱལ་དང་ཐེ་ཚོམ་སྤོང་ཚུལ་ནི། ང་རྒྱལ་ནི་འདིར་ལམ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱི་མཆོག་ཕྱི་མར་བྲན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྤང་སྟེ། སྤོང་ཚུལ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ན་རྒ་འཆི་སྡུག་བྲལ་དང་དེ་བཞིན་དུ། །ལས་རྣམས་བདག་གིར་བྱ་ལས་མ་འདས་ཞེས། །དེ་ལྟར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་ནི། །དེ་ཡི་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་རྒྱགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བདེན་པ་དང་དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་༼བ༽ ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཉེ་ཉོན་གྱི་གཉེན་པོར་གདམས་པ་ནི། གཞན་ཡང་གཉིད་དང་རྨུགས་པ་དང་རྒོད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་བག་མེད་པ་དང་ངོ་ཚ་མེད་ཅིང་ཁྲེལ་མེད་པ་དང་བརྗེད་ངས་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོར་བའི་བར་དུ་གཅོད་པ་འབྱུང་ཉེ་བ་རྣམས་ཡིན་པས། ཉེས་དམིགས་རིག་པར་བྱས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་མཐུ་ཇེ་ཆུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་གོམས་པར་བྱའོ། །ཉེས་དམིགས་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། རྒོད་དང་འགྱོད་དང་གནོད་སེམས་རྨུགས་པ་དང་། །གཉིད་དང་འདོད་ལ་འདུན་དང་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་དགེ་བའི་ནོར། །འཕྲོག་པའི་ཆོམ་རྐུན་ལགས་པར་རིག་པར་མཛོད། །ཅེས་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་གཉིད་དང་རྨུགས་ལ་དགའ་འགྱུར་བ། །བད་ཀན་རླུང་དང་དེ་བཞིན་མཁྲིས་པ་རྣམས། །དེ་དག་དེ་ཡི་ལུས་ལ་ཤས་ཆེར་འབྱུང་། །དེ་ཡིས་ཁམས་རྣམས་རབ་ཏུ་འཁྲུག་པར་འགྱུར། །གང་ཞིག་རྨུགས་དང་གཉིད་ལ་དགའ་འགྱུར་བ། །ཁ་ཟས་ཉེས་པས་ལྟོ་ནི་མ་དག་ཅིང་། །ལུས་

467

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

ཀྱང་ལྕི་ལ་ཟོ་མདོག་བདེ་མ་ཡིན། །༼བ༽ དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བའི་ལྕི་བ་དེ་ཡི་ཚིག་ཀྱང་གསལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་རྨུགས་དང་གཉིད་ལ་དགའ་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་

༼བ༽ བླང་དོར་ལ་རྨོངས་ཤིང་༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་༼བ༽ སྒྲུབ་པ་ལ་འདུན་
པ་ཉམས། །བྱིས་པ་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས། །དཀར་པོ་

༼བ༽ འི་ཆོས་ཉམས་
ཤིང་༼བ༽ མ་རིག་པའི་མུན་པ་༼བ༽ སྟུག་པོ་དང་ལྡན་པའི་ངན་འགྲོར་ོའགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་ཉེས་དམིགས་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་༼བ༽ ཡོད་པ་དེ་ནི། །ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀུན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཚོམས་ལས། ༼ང༽ གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་ན་དེད་དཔོན་གཉིས་ཡོད་དེ་གཅིག་ནི་ནོར་མང་བ་ཞིག་གོ །གཅིག་ནི་ཉུང་བ་ཞིག་གོ །ཇི་ཙམ་ན་ནོར་མང་ཤོས་ནི་བུད་མེད་དང་རྒྱན་པོ་སོགས་ལ་ཆགས་པས་ནོར་ཟད་དེ་སློང་མོ་ལ་ཞུགས་སོ། །གཅིག་ཤོས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གནས་པས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་འབྱོར་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཏོ། །རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་དེ་ཐོས་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པས་གསུངས་པ། བག་མེད་པ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། །སྐྱེ་བོ་བྱིས་པ་བསམ་བརླག་ཡིན། །ཚོང་དཔོན་ནོར་རྣམས་བསྲུང་བ་ལྟར། །མཁས་པས་བག་དང་ལྡན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། སྐྱེས་རབས་ལས། ༼ང༽ སྟོན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་བྲམ་ཟེ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་པ་ན་རིག་བྱེད་སློབ་པའི་ཚེ་བྲམ་ཟེའི་སློབ་དཔོན་དེས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་ང་དབུལ་བས་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ནོར་བརྐུས་ནས་ང་ལ་སྟེར་དགོས་ཟེར་བས་སློབ་མ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བྱ་བར་ཁས་བླངས། བྱང་སེམས་འདིས་ཁས་མ་བླངས་པར་འདི་སྐད་ཅེས་དགོས་པ་ཆུང་ངུའི་ཕྱིར་ལྟ་ཞོག་ལྷ་དབང་གི་དཔལ་འབྱོར་ཐོབ་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཚ་བོར་ནས་རྐུ་བ་སོགས་མི་རིགས་པའི་སྡིག་ལས་བྱེད་པ་ལས་རྫ་ཕོར་ཁྱེར་ནས་སློང་མོ་བྱེད་པ་དགའ་ཞེས་བྱང་སེམས་དེས་སློབ་དཔོན་ལ་སྨྲས་པ། ལྷ་དབང་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཚ་བོར་ནས་ནི། །ཡིད་

468

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་ཆོས་དང་འགལ་བ་བྱེད་པ་བས། །༼བ༽ ཆ་ལུགས་དམན་པ་གྱོ་མོའི་སྣོད་ཐོགས་གོས་ངན་གྱོན་ནས་ནི། །༼བ༽ སློང་བའི་ཡུལ་དགྲ་བོའི་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་པ་མཐོང་༼བ༽ བ་སྟེ་སློང་མོ་སྤྱོད་པ་ཡང་”སླ1། །ཞེས་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དབང་ཕྱུག་༼བ༽ ཅེས་རྒྱལ་པོ་ལ་བོས་ནས་ལུས་༼བ༽ ཀྱིས་མཚོན་པའི་རང་གི་སྒོ་གསུམ་དུ་གཏོགས་༼བ༽ པའི་དྲན་པ་༼བ༽ མི་བརྗེད་པ་ནི། བདེར་གཤེགས་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི། །༼བ༽ དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་ཉེ་བར་”བསྟེན2། །དེ་ནི་བསྒྲིམས་ནས་མངོན་པར་བསྲུང་བགྱི་སྟེ། །དྲན་པ་ཉམས་པས་ཆོས་ཀུན་འཇིག་པར་འགྱུར། །༼བ༽ ཞེས་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གིས་གསུངས། ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐོས་ལྡན་དད་པ་ཅན་དང་ནི། །བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་དུ་མ་ཡང་། །ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་སྐྱོན་ཆགས་པས། །ལྟུང་བའི་རྙོག་དང་བཅས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དགག་པར་མ་ནུས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཁ་མི་སྐྱོར་ཕྱོགས་མི་འཛིན་པར་དགྲར་བལྟ་བ་ཞིག་ད་ལྟ་མེད་དུ་མི་རུང་བས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བཟུང་ལ་ཉོན་མོངས་སུན་འབྱིན་པ་ལ་འབད་ནས་རང་གིས་གང་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་བརྟུལ་བ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་དཔལ་ལྡན་དགོན་པ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྣེའུ་ཟུར་བ་ལ། ཡེ་༼བ༽ ཤེས་འབར་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་སང་གནངས་ཙ་ན་༼བ༽ ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་མ་དགེ་བཤེས་པ་ཀུན་ལ་མི་གཞན་གྱིས། ཁྱེད་ཀྱི་དགེ་བཤེས་པ་དེ་ཀུན་མན་ངག་གི་མཐིལ་༼བ༽ ལམ་ཐུགས་དམ་གྱི་གཙོ་བོ་ག་ལ་བྱེད་ཟེར་ནས་འདྲི་ན། མངོན་པར་ཤེས་པའམ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞལ་མཐོང་བ་ལ་བྱེད་བྱས་
1 ལམ་རིམ་དུ། བླ།
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྟན་

469

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

པར་འོང་ངོ་། །༼བ༽ འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་མིན་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཇེ་ངེས་ཇེ་ངེས་སོང་ནས་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་དག་པར་བསྲུང་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་༼བ༽ ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་། དེས་ན་བསྒོམས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་བ་ལ་བྱ་གསུང་པ་ལྟར་གོ་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཉོན་མོངས་བཅོམ་པ་དཔའ་བོར་བསྔགས་པ་ནི། ཚེ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་སྡིག་དང་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་གཞན་དང་འཁྲུག་པ་ལ་ཡང་། དེའི་རིང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སྲོག་དང་བསྡོས་ནས་བཟོད་པར་བྱེད་ཅིང་། རྨས་པའི་རྨ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདི་དེའི་ཚེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས་”ངོམས་1པར་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པའི་དུས་སུ་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་རིགས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་མེད་དགྲ་ཡིས་རྨ་སྲོལ་བཏོད་པ་ཡང་། །ལུས་ལ་རྒྱན་དང་འདྲ་བར་སྲེལ་བྱེད་ན། །དོན་ཆེན་བསྒྲུབ་ཕྱིར་ཡང་དག་བརྩོན་གྱུར་པ། །བདག་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཅི་ཕྱིར་གནོད་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ལ་འཐབས་ནས་རྒྱལ་བ་ལ་ ”དཔའ་བོ་2ཞེས་བྱ་ཡི། དགྲ་གཞན་ལ་འཐབ་པ་”ནི་3མ་བསད་ཀྱང་ངང་གིས་འཆི་བ་ལ་རྒོལ་བས་རོ་ལ་གསོད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་བསད་ནས། །ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་དགྲ་འཇོམས་པ། །དེ་དག་རྒྱལ་བྱེད་དཔའ་བོ་སྟེ། །ལྷག་མ་རོ་ལ་གསོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲོད་གནས་ན། །རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསྲན་གཟུག་སྟེ། །ཝ་ལ་སོགས་པས་སེང་གེ་བཞིན། །ཉོན་མོངས་ཚོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ངོམ་
2 ལམ་རིམ་དུ། དཔའོ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ན་

470

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྟར། ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀུན་གྱིས་ཚུར་ལ་མི་ཚུགས་ཤིང་དེ་དག་ལས་རྒྱལ་བར་བྱའོ། །སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།
༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་མཆོད་བརྗོད། མཚམས་སྦྱོར། ལམ་དངོས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་རང་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ལའང་གཞན་དོན་བོར་མི་རིགས་པས་དང་པོ་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་རྒྱུན་རིང་དུ་བསྒོམས་པ་ལས་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བའི་རླུབས་ལྟར་མཐོང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་ཡིད་ཀུན་ཏུ་གདུངས་པ་དེས། ལམ་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་བསླབས་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་འཐོབ་ཅིང་། དེ་ཡང་མཐོ་རིས་ཀྱི་དཔལ་ལྟར་སླར་ལྡོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་༼བ༽ རང་དོན་ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་པས་སྐྱོན་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པས་རང་གི་དོན་མ་རྫོགས་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཞན་གྱི་དོན་ཡང་ཉི་ཚེ་བར་ཟད་ཅིང་། མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་དགོས་པས་ན། བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཐོག་མ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པར་རིགས་ཏེ། ༼ང༽ སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་༼བ༽ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་༼བ༽ པའི་ཚུལ་ལ་མཐུ་མེད་པའི། །༼བ༽ ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་པོ་གཏན་དུ་༼བ༽ འམ་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྤང་༼བ༽ པར་བྱས་

471

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

”ཤིག༡ །1 ༣༼བ༽ དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐུབ་རྒྱལ་ཐེག་པ་༼བ༽ སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཆེན་
པོས་༼བ༽ ལམ་གང་དུ་བསྟན་པ༼བ༽ འི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་ལ། །༢༼བ༽ སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་”རང2་འདོད་ཀྱི་འཁྲི་བ་སྤུ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་གཞན་ཕན་རོ་གཅིག་རང་བཞིན་༼བ༽ ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་དག་ ༤འཇུག༼བ༽ པར་བྱ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ལྷ་སར་འགྲོ་འདོད་པའི་མི་ལམ་རྒྱུས་ཤེས་པ་དང་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ལམ་ཡིན་མིན་གྱི་མཚམས་སུ་སླེབས་པ་ན་ལམ་རྒྱུས་ཤེས་པ་དེས་ལམ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལས་བཟློག་ནས་ལམ་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དམན་པའི་ལམ་ལས་བཟློག་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཅེས་དང་། ༼༽ ཡང་དེ་ཉིས་ལས། བདེ་དང་མི་བདེ་༼བ༽ བ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བར་༼བ༽ རང་བཞིན་མེད་པར་བགྲངས་༼བ༽ པ་སྟེ་མཐོང་ཤིང་། །༼བ༽ རྒྱུ་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་སྐྱོན་གྱིས་༼བ༽ ཉམ་ཐག་ཅིང་དམའ་བའི་འགྲོ་༼བ༽ བ་རྣམས་མཐོང་༼བ༽ བ་ན། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས། ལས་ཀྱི་དམ་པ་༼བ༽ སྟེ་མཆོག་གཞན་དོན་༼བ༽ ལ་དགའ་

༼བ༽ བ་དེ་བོར་ཞིང་། །རང་
༼བ༽ ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་ལ་༼བ༽ བྱང་སེམས་དེ་ཀོ་ཅི་སྟེ་བརྩོན། །༼བ༽ ཏེ་བརྩོན་མི་རིགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགྲོ་ཀུན་མར་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡལ་བར་འདོར་བ་རྒྱལ་བའི་རིགས་ཀྱིས་མི་རུང་བ་ནི།དེ་ལྟར་རང་ཉིད་སྲིད་པའི་མཚོར་ལྷུང་བ་དང་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ཟུམ་པས་ཉམ་ང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བགྲོད་མི་ནུས་པར་གོམ་འགྲོས་འཁྱོར་བ་མཐོང་ན། རྒྱལ་བའི་རིགས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་གཞན་ལ་བརྩེ་བ་མེད་པ་དང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་མི་བརྩོན་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ འགྲོ་བ་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་མིག་ཟུམ་༼བ༽ པས་ངན་འགྲོའི་གཡང་ཁར་འགྲོས་འཁྱོར་༼བ༽ བར་གྱུར་པ་༼བ༽ དེ་དག་ལ། །འཇིག་རྟེན་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཤིང་།།

2 པར་ *རང་

472

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼བ༽ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་༼བ༽ པར་དམ་བཅས་པའི་རྒྱལ་བའི་༼བ༽ སྲས་རྒྱལ་༼བ༽ བ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་མཐུ་ཆེན་ཡིན་པས་ན་རིགས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་”ན1། ། ༼བ༽ “སྟེ་2ཡིན་པར་ཉམ་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་དེ་དག་ལ་སྙིང་རྗེ་མི་བསྐྱེད་༼བ༽ པའི་སྐྱེས་བུ་༼བ༽ བྱང་སེམས་གང་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་ཡོད་མི་རིགས་པས་འགྲོ་བ་དེ་དག་༼བ༽ གི་བླང་དོར་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་༼བ༽ པ་བསལ་༼༽ ནས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་པ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ བྱང་སེམས་སུ་༼བ༽ ཞིག་མི་རྩོམ་༼བ༽ སྟེ་རྩོམ་རིགས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོར་འོས་པས་དེ་སྒྲུབ་པ་ནི། ༼བ༽ སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་འདི་ན་སྐྱེས་བུ་༼བ༽ དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ རང་གཞན་ལ་ཕན་ཅིང་། བདེ་བ་དང་བརྗིད་བག་༼བ༽ སྟེ་གཟི་བརྗིད་དང་ཆེ་ཁྱད་དང་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་༼བ༽ ལམ་སྟོབས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བ་༼བ༽ ཡོད་མེད་དང་ཆེ་ཆུང་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། རང་གི་དོན་༼བ༽ སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་དང་བཟའ་བཏུང་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་ནི་༼བ༽ འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་དུད་འགྲོ་རྣམས་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་༼བ༽ བ་རྣམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ནི་གཞན་གྱི་༼བ༽ གནས་སྐབས་སུ་ཕན་༼བ༽ པ་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་༼བ༽ བ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ སློབ་དཔོན་ཙཎྡྲ་གོ་མིས་སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས། ༼བ༽ རང་དོན་དུ་བཟའ་བཏུང་འཚོལ་ཙམ་ཤེས་ཀྱང་དུད་འགྲོའི་ཀུན་སྤྱོད་ལས་མ་འདས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྙེད་སླ་༼བ༽ བའི་རྩྭ་ཁམ་འགའ་ལྟ་༼བ༽ དེ་ཙམ་ནི་ཕྱུགས་༼བ༽ ཏེ་དུད་འགྲོས་ཀྱང་རང་ཉིད་༼བ༽ ཀྱིས་འཚོལ་ཞིང་ཟ། །༼བ༽ ཤེས་པ་དེར་མ་ཟད་ཤིན་ཏུ་སྐོམ་པས་གདུངས་པ་༼བ༽ ན་འང་ཆུ་ཞིག་༼བ༽ བཙལ་ནས་རྙེད་༼བ༽ པ་ན་དགའ་མགུར་འཐུང་། །༼བ༽ ཤེས་པ་སྟེ་དེ་དག་ཡིན་པར་ཕྱུགས་ལས་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདི་ན་སྐྱེས་བུ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་བརྩོན་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ནི།
2 ཏེ་ *སྟེ་

473

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་

གང་ཡིན་པ། །དེ་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་འདིའི་བརྗིད་བག་༼བ༽ གམ་གཟི་བརྗིད་ཡིན་ཏེ་༼བ༽ སྐྱེས་བུ་དེ་༼བ༽ འཕྲལ་དང་ཡུན་དུ་བདེ་༼བ༽ ཞིང་སྐྱེས་བུའི་༼བ༽ ལུས་སེམས་ཀྱི་རྩལ་༼བ༽ ལམ་སྟོབས་དེ་༼བ༽ ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་༼བ༽ པའི་ཕྱིར༡། །༤དེའི་དཔེ་ཡོད་དེ་ཉི་མ་༼བ༽ འོད་ཟེར་རླབས་ཆེན་༼བ༽ རྟ་མཆོག་བདུན་གྱིས་དྲངས་པའི་ཤིང་རྟ་༼བ༽ ལ་ཞོན་༼བ༽ ནས་གླིང་བཞི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བ༼བ༽ ས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྣང་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པ་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ ཐེག་མི་ཐེག་ཅེས་ཁུར་ལ་མི་རྩེག་༼བ༽ པའམ་མི་རྩེག་པར་ས་༼བ༽ ཆེན་པོ་འདི་ཡིས་༼བ༽ རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་འཇིག་རྟེན་འདེགས་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དཔེ་དེ་༼བ༽ བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །༣རང་༼བ༽ ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་འགའ་

༼བ༽ ཡང་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་༼བ༽ པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་༼བ༽ ནམ་ཆོས་ཉིད་ནི་གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དེ་འདྲ་སྟེ་

༼བ༽ དེ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ། ༢སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་
དེ་དག་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ སེམས་ཅན་ལ་ཕྲལ་དུ་ཕན་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ ཡུན་དུ་བདེ་བའི་རོ་ལ་༼བ༽ མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་༼བ༽ བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་གཞན་སྡུག་བསྔལ་བ་སྐྱོབ་ཆེད་དུ་ཐོད་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་བརྩོན་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་དང་མཁས་པར་འོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འགྲོ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་གདུངས་པར་མཐོང་ནས་དེ་དག་གི་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཡིད་བྲེལ་བ་ལ་སྐྱེས་བུ་༼བ༽ ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་ཀྱང་དེ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཏེ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མ་རིག་༼བ༽ པ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དུད་སྤྲིན་འཁྲིགས་པས་༼བ༽ ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ༼བ༽ འི་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འཁྲུགས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ༼བ༽ ས། །འབྲས་བུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མེ་རབ་༼༽ ཏུ་འབར་བ་༼བ༽ ལྟ་བུའི་ནང་དུ་༼བ༽ རང་དབང་མེད་༼བ༽ པར་ལྷུང་༼བ༽ བ་རྣམས་མཐོང་ནས། །༼བ༽ དེ་འདོན་པའི་ཕྱིར་ཐོད་ལ་༼བ༽ འམ་མགོ་ལ་མེ་མཆེད་༼བ༽ ཅིང་འབར་བ་༼བ༽ བཟློག་པ་ལ་བརྩོན་པ་ལྟ་བུར་

474

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡིད་”བྲེལ་1༼བ༽ ཞིང་བརྩོན་པ་གང་༼བ༽ ཡིན་པ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་དེ་དག་༼བ༽ ལ་སྐྱེས་བུ་༼བ༽ དམ་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་

༼བ༽ དེར་མ་ཟད་མཁས་པ་༼བ༽ བྱ་བའང་དེ་དག་༼བ༽ ལ་ཟེར་བ་ཡིན་༼༽
ནོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་པའི་འབྱུང་གནས་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ནི་བདག་གི་རྙེད་པ་ཆེན་པོར་བསམ་པ་ནི། ༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་ལྟར། དེའི་ཕྱིར་རང་༼བ༽ དང་གཞན་གྱི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་༼བ༽ བའི་གནས། རྒུད་པ༼བ༽ འི་ནད་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་སྨན། ༼བ༽ བློ་ཆེན་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་༼བ༽ བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པ་༼བ༽ གཅིག་པའི་ལམ་ཆེན་པོ་༼བ༽ མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་༼བ༽ རྣ་བས་ཐོས་པ་དང་ཡིད་༼བ༽ ལ་དྲན་པ་དང་༼བ༽ ལུས་ཀྱིས་རེག་པས་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་༼བ༽ ཕན་བདེའི་གསོས་སུ་འགྱུར་བ། ༼ང༽ རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས། མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས། །བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་། །ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ། །འདི་ཉིད་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས། །ཞེས་དང་། སྐྱེས་རབས་ལས། རང་དོན་བརྩོན་པས་གཞན་དོན་བརྩོན་པ་གང་ཡིན་པའི། །ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་བཟང་པོའི་རྗེས་སུ་མཐུན་མ་གྱུར། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅེས་བརྗོད་པ་མ་ནོར་གསལ་བར་གྲགས། །མཉམ་མེད་དེ་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྤྱི་བོས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་དོན་བརྩོན་པ་ཉན་རང་གིས་གཞན་དོན་ཙམ་བྱས་ཀྱང་། གཞན་དོན་བརྩོན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པས་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྔ་མས་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་ཡང་འགྲུབ་པར་མ་གྱུར་པར་མ་ཟད། སྔ་མས་རང་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབས། ཕྱི་མས་རང་དོན་གཏན་ནས་མ་བསྒྲུབས་པས། རང་དོན་གྱི་ངོས་ནས་སྔ་མས་ལྷག་པར་འགྲུབ་དགོས་པ་ལས། རང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་སྔ་མས་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་ཡང་”མ2་འགྲུབ། དེས་ན་གཞན་དོན་བརྩོན་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པ་ན་རང་དོན་
1 བྲལ * བྲེལ་

2 -མ་ * མ་

475

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བགྱི་འཁྲི་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གཞན་དོན་ཁོ་ན་མཛད་པ་སྟེ། རང་དོན་ཆོས་སྐུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སོང་ནས་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པར་གྱུར་པས་སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ནས་བླང་དོར་གྱི་གནས་མ་ནོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་མ་ནོར་ཞིང་དོན་དང་མཐུན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཞུགས་པས་རང་གི་དོན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཞར་ལ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི། ཀྱེ་མའོ་བདག་གིས་རྙེད་པ༼བ༽ འི་མཆོག་ལེགས་པར་རྙེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ། སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཐེག་པའི་མཆོག་འདིར་འཇུག་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམ་༼བ༽ པར་དག་༼བ༽ པས་མངོན་༼བ༽ པར་སྒྲུབ་༼བ༽ པའི་ཐེག་པའི་མཆོག །༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་༼ཀ༽༼ག༽ཐུབ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་༼ང༽༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་༼ཁ༽དེ་ལས་༼ཅ༽འབྱུང་། །༼བ༽ སངས་རྒྱས་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ ཐར་ལམ་མཚོན་པ་ལ་མིག་བཞིན་ཏེ། །༼བ༽ ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་འོད་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ བླང་དོར་གསལ་བར་བྱེད་པས་ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་དྲངས་པའི་གུས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་ལ་གསུམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་དང་། སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་སྒོ་དང་ས་བོན་སོགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་འབད་པ་ཆེར་བྱས་

476

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
པ་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁྱད་པར་བཅོ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་ཐེག་པ་གཉིས་ཁོ་ནར་བསྟན་ནས་འཇུག་སྒོ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་དགོས་ན་འཇུག་པའི་སྒོ་གང་ནས་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ལ་རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་གསུངས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་མེད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་སྒོ་དེ་ལ་རག་ལུས་པ་ནི། དེ་གཉིས་གང་གི་སྒོར་འཇུག་ཀྱང་འཇུག་སྒོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་གཞན་གང་ཡང་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་ནམ་བྲལ་བ་ན་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྟུང་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་གཞུང་དུ་མ་ལས་གསུངས་ཤིང་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་པར་ཆུད་མི་ཆུད་དང་གནས་མི་གནས་དེར་བལྟོས་པ་ནི། དེས་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་པར་ཆུད་པ་ཡང་། སེམས་དེ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ལ། ཕྱིས་ཐེག་ཆེན་པའི་ནང་ནས་འཐོན་པའང་དེ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་པས་ན་ཐེག་ཆེན་པ་ནི་སེམས་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡོན་ཏན་གཞན་མེད་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནས་རྒྱལ་སྲས་སུ་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼ཀ༽བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་༼བ༽ རྒྱུད་ལ་ནམ་སྐྱེས་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ པ་ན་༼ང༽སྐད་ཅིག་གིས། །༼ཁ༽༼བ༽ ཏེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལ་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་༼བ༽ ཐ་མལ་པ་ཡིན་པ་རྣམས། །༼ག༽༼བ༽ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པའི་༼ཅ༽བདེར་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་༼བ༽ པའི་མིང་གིས་བརྗོད་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་དང་། དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ད་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་སྲས་

477

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསུ་འགྲོ་བར་གསུངས་ལ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ཆེར་མེད་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་ཙམ་གྱིས་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་རིགས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཆེ་བ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བཟློག་གོ །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བཟློག་གོ །ཞེས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་བསླབས་ཀྱང་སེམས་དེ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་དང་། ༼ཇ༽ དྲུག་པ་རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བར་བསྟན་པ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བདུན་པ་ཟབ་བའི་སྔགས་ཀྱི་སྒོར་འཇུག་པ་དཀའ་བའི་དྲི་བ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུངས་སྔགས་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་འདི་དང་ཤིན་ཏུ་ཟབ་བ་འདི་དང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་གསང་བ་བས་ཀྱང་ཆེས་གསང་བ་སེམས་ཅན་སྡིག་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བ་འདི་ནི་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ཞིག་སྨྲས་ཏེ། འདི་ནི་སྔོན་མ་ཐོས་ན་འདི་སེམས་ཅན་ཇི་ལྟ་བུ་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ། ༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པར་དུ་འཇུག་མི་རུང་བ་ལ་ནམ་སྐྱེས་དུས་འཇུག་པ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་གང་དག་བྱང་ཆུབ་

478

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་གང་གི་ཚེ་དེ་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོར་དབང་བསྐུར་བའི་གཟུངས་སྔགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གཞུག་པར་བྱ་ཡི། ༼ཇ༽ དགུ་བ་སེམས་བསྐྱེད་མ་སྐྱེད་པར་འཇུག་པ་སོགས་དང་ཉན་སོགས་མི་རུང་བ་ནི། གང་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྫོགས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་གཞུག་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་བལྟར་མི་གཞུག་གོ །དེ་དག་ལ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་དང་གསང་སྔགས་ཀྱང་བསྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པས་མི་ཆོག་པ་ནི། དེས་ན་ཆོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཡིན་པས་མི་ཆོག་གི །གང་ཟག་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བར་”ཆུད་1པ་ཞིག་གལ་ཆེའོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་ཐེག་ཆེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་ཚིག་ཙམ་ལས་མེད་ན་ཐེག་ཆེན་ཡང་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་པར་བྱེད་པའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ལ་རག་ལས་པས་ན། སེམས་དེ་གོ་བ་ཙམ་ལས་མེད་ན་ཐེག་ཆེན་པའང་དེ་དང་འདྲ་ལ། སེམས་དེ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཐེག་ཆེན་པའང་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་འོང་བས་འདི་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་སྐྱེད་པས་གཞན་གྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི། འདི་ལ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་སྐྱེད་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སོགས་ལས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་རིགས་པ་དང་ལུང་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་ངེས་པ་ནི། དེ་ལ་ཆུ་དང་ལུད་དང་དྲོད་དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཚུད་

479

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བས་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ཚོགས་ན་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ལ། གྲོ་དང་སྲན་མ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་དང་ཚོགས་ནའང་དེ་དག་གི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །ནས་ཀྱི་ས་བོན་ནི་རྐྱེན་སུ་དང་ཚོགས་ཀྱང་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་མྱུ་གུའི་རྒྱུར་མི་རུང་བས། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ་དེས་ཟིན་པའི་ཆུ་ལུད་ལ་སོགས་པའང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུའི་ནང་ནས་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཆུ་ལུད་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀྱང་། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་བསྐྱེད་མ་དང་། ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཕའི་ས་བོན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཕ་བོད་ལ་ནི་བུ་རྒྱ་དང་ཧོར་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་ཕ་ནི་བུའི་རིགས་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། མ་བོད་ལས་ནི་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བས་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། ། ༼ཇ༽ བཅུ་བཞི་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་ལྟ་བས་མི་འབྱེད་པར་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་སྤྱོད་པས་དབྱེ་བ་

ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་པའི་ལམ་ནི་གཅིག་ཉིད་ཁྱོད། །གཞན་དག་མེད་ཅེས་བྱ་བར་ངེས། །༼ང༽ གསུང་འདིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དགོས་པར་བསྟན་པས་ཤེར་ཕྱིར་གྱི་བསྔགས་པ་དང་། ཡང་ལམ་གྱི་སྲོག་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བསྔགས་པའང་སྟོན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་གསུང་། ཞེས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་པས་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་

480

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བརྟེན་ལ། དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡུམ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་སྲས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་འབྱེད་པ་མིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་ལྟ་བས་མ་ཕྱེ་ཞིང་སྤྱོད་པས་ཕྱེ་བར་གསུངས་སོ། ། ༼ཇ༽ བཅོ་ལྔ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཙོ་བོར་མི་བསྒོམ་པར་ལམ་ལྟར་སྣང་དང་ལམ་ཡིན་ཀྱང་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཕྲ་མོ་སྒོམ་མི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་སྦྱོང་བ་མེད་ཅིང་ཐུན་འགོ་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་དྲན་པར་བྱས་ནས་༼ཇ༽ སྔགས་ཀྱིའང་ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་མེད་པར་བཟླས་པ་ཙམ་དང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སེམས་གནས་ཙམ་དང་སྦྱིན་

པ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་རེ་ལ་ནན་ཏན་དུ་མས་འབད་པ་ནི་ཆོས་རྒྱུས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བར་གསལ་ལོ། །༼ཇ༽ བཅུ་དྲུག་པ་སྤྱིར་ཐབས་ཤེས་མང་ཡང་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་ཤིང་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལྟ་བ་གལ་ཆེ་བ་ནི། སྤྱིར་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ཕ་མ་གཉིས་”ཅར་1དགོས་པ་ལྟར། ལམ་ཆ་ཚང་བ་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚང་བ་དགོས་ཤིང་ཁྱད་པར་དུ་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་དགོས་ལ། ༼ཇ༽ བཅུ་བདུན་པ་རེ་རེ་ཙམ་གྲོལ་འདོད་ན་ལྟ་བ་མ་ནོར་བར་སྒོམ་དགོས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རེ་རེ་བ་ལས་མི་བསྒོམ་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་ན་ནི་ཞི་གནས་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཆར་

481

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བལ་ལྷག་མཐོང་དུ་མ་འཁྲུལ་བར་བྱས་ནས་བདག་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་དགོས་ནའང་། ༼ཇ༽ བཅོ་བརྒྱད་པ་ཐེག་ཆེན་མྱང་འདས་འདོད་ན་ཐབས་ཤེས་གཉིས་གཙོ་བོར་དགོས་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པར་ཁས་འཆེ་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྦྱང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་འགོག་ལ། སྙིང་རྗེས་ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་འགོག་དགོས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཞི་བར་ལྟུང་བ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་པའི་མཐར་མ་ལྟུང་བ་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་འབད་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་ལྔ་ལས། མཁྱེན་པའི་མངའ་བདག་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་པ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེས་ན་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་སེམས་འདི་ཉིད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན་འདི་འདྲ་བའི་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ལམ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་ཡ་མཚན་པར་འཛིན་གྱི། བྱིས་པ་མགུ་བའི་ཡོན་ཏན་༼ཇ༽ མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་པ་བརྒྱད་དང་བསམ་གཏན་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས། ཕྲ་མོ་རེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་ཙམ་དུ་མི་འཛིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གཞན་དག་རང་གི་དོན་དུ་ཡང་། །མི་འབྱུང་སེམས་ཅན་དོན་སེམས་གང་། །སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཁྱད་པར་འདི། །སྔ་ན་མེད་པའི་རྨད་ཅིག་འཁྲུངས། །ཞེས་དང་། དེ་དང་དགེ་མཚུངས་ག་ལ་ཡོད། །དེ་འདྲའི་བཤེས་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། །བསོད་ནམས་དེ་འདྲ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་དང་། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་རིན་ཆེན་དེ། །སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐུ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དམ་ཆོས་འོ་མ་བསྲུབས་པ་ལས། །མར་གྱི་

482

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཉིང་ཁུ་ཕྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཕྱུང་བའི་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལྟ་བ་དམའ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལས་རྙེད་པའི་བླ་མ་དེ་ཉིད་སྔགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལས་ཀྱང་དྲིན་ཆེ་བའི་རྣམ་ཐར་ནི། དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འཛིན་ཅིང་གསེར་གླིང་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁོང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པས། བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་ལམ་ཀྱི་གནད་ལ་གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་ན་བྱ་རོག་ལ་ཟན་སྟེར་བ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ་མེད་ན་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་ཆེས་བཀང་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ནི། འདི་ལ་འབད་ནས་བཅོས་མ་མིན་པ་ཞིག་སྐྱེ་རྒྱུ་བྱུང་ན་དེས་ཟིན་པའི་བྱ་རོག་ལ་ཟན་ཉུང་ཟད་ཅིག་བྱིན་པའང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་ཡི། དེ་མེད་ན་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་ཆེས་བཀང་སྟེ་བྱིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་བར་མི་ཆུད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་མེད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དང་ལྷ་བསྒོམ་སྔགས་བཟླས་རྩ་རླུང་བསྒོམ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་མི་ཚུད་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དང་ལྷ་བསྒོམ་པ་དང་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་སོགས་བསྒོམ་པའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པར་མི་ཆུད་དོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྟོང་ཐུན་དང་ཉི་སྣང་གི་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཚལ་གྱི་དཔེ་སོགས་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གི་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་ཙམ་དགྲ་བཅོམ་ཆེས་མང་བས་བསྐལ་པར་འབད་ཀྱང་མི་ཡོང་བས་ས་ཆོད་ཆེ་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་རྩྭ་རྔ་བ་དང་ཟོར་བ་བརྡར་བའི་དཔེ་བརྗོད་པ་ལྟར། རིན་པོ་ཆེའི་སེམས་འདི་གནད་དུ་མ་སོང་བར་ཡུན་ཇི་ཙམ་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབད་

483

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བ

”བློ་1བྱས་ཀྱང་ཟོར་བ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བས་རྩ་རྔ་བ་དང་འདྲ་སྟེ་ས་བཅད་པ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། སེམས་འདི་གནད་དུ་ཞིག་སོང་ན་རེ་ཞིག་ལ་མི་རྔ་བར་ཟོར་བ་བརྡར་ནས་རྣོན་པོར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་བརྔས་པས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་མང་དུ་བརྔས་ཟིན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་ཚོགས་སྡུད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ནུས་ཤིང་དགེ་བ་ཆུང་བ་དང་བར་སྐབས་སུ་འཛད་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་མི་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མིན་པ། །དགེ་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེས་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་སྡིག་ཆེན་རྣམས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྲེག་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀླད་ནད་ཙམ། །བསལ་ལོ་སྙམ་དུ་བསམས་ན་”འང་2། །ཕན་འདོགས་བསམ་པ་དང་ལྡན་”ཏེ

3། །བསོད་
ནམས་དཔག་མེད་ལྡན་གྱུར་ན། །སེམས་ཅན་རེ་རེའི་མི་བདེ་བ། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསལ་འདོད་ཅིང་། །རེ་རེའང་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་དུ། །བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་དང་། དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི། །འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། །འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ལོ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཡང་
3 ལམ་རིམ་དུ། དེ་

484

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བའི་རིམ་པ་དང་། སྐྱེས་པའི་ཚད་དང་། ཆོ་གས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ རྐྱེན་བཞི་དང་། རྒྱུ་བཞི་དང་། སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ་གསུམ་ལས་༼ཇ༽ དང་པོ་༼ཁ༽ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཚང་བར་དོན་གཉེར་གཉིས་ཚང་དགོས་ཚུལ་དང་། དེར་བསྔགས་པ་དང་། རྐྱེན་བཞིས་སེམས་

བསྐྱེད་པ་རྣམ་གྲངས་པར་བཤད་པ། མཚན་ཉིད་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་དྲུག །དང་པོ་ལ་བཞི། དང་པོ། ༼ཀ༽རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ་༼ག༽ནི། སངས་རྒྱས་སམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རང་གིས་མཐོང་བའམ་ཡིད་ཆེས་པ་ལས་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ལ་གནས་པ་དང་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་མཐུ་ཆེའོ་སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཐོས་མེད་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བརྩམས་པའི་སྡེ་སྣོད་མཉན་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མོས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆོས་མ་ཐོས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་ནུབ་ཏུ་ཉེ་བ་མཐོང་བ་ན། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་གནས་པ་ནི་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པས་བདག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་རིང་དུ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ངེས་པར་སེམས་བསྐྱེད་དོ་སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། ཆོས་ནུབ་པར་མ་མཐོང་ཡང་དུས་ངན་པ་གཏི་མུག་དང་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་དང་ཕྲག་དོག་དང་སེར་སྣ་སོགས་ཤས་ཆེ་བའི་དུས་འདིར་ནི་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའང་རྙེད་པར་དཀའ་ན། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། རེ་ཞིག་བདག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དཀའ་

485

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བར་མཐོང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་བཞིའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། རྐྱེན་བཞི་གང་ཡིན་བཤད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་མ་ཚང་བར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་

ཙམ་དུ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པས་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། རྐྱེན་གང་གིས་བྱས་པ་ལ།༼ཇ༽ བཞི་ལས་དང་པོ་ནི་ཆོ་འཕྲུལ་ངོ་མཚར་བ་རྣམས་མཐོང་ངམ་ཐོས་ན་ཡ་མཚན་སྐྱེས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་དེ་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་སྨྲ་བ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཉན་པས་དང་པོར་དད་པ་སྐྱེས། དེ་ནས་དེ་དག་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ནུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་བཟོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་བསྟན་པ་མ་ནུབ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བཟློག་པར་མཐོང་བ་ཡོད་པས་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དམིགས་པའང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་ནུབ་པ་ལ་མ་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འོག་ཏུ་སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་ཟློས་སོ། །བཞི་པ་ནི་དོན་ཆེ་བའི་སེམས་དེ་དཀོན་པར་མཐོང་ནས་གཙོ་བོར་དེས་བསྐུལ་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པ་སྟེ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་གི ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་མ་བཞག་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ་དོན་གཉེར་གཉིས་ཚང་དགོས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་པ་སྦྱངས་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་འདོད་མེད་ན་རང་གི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཞི་བ་རྐྱང་བས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་བློ་མི་ལྡོག་སྟེ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྦྱངས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་ལ་དགོས་པར་མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ནི་

486

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞན་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་”བཟློག་1ནུས་ཀྱི། ཆོག་འཛིན་སྡ་མ་བཟློག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་འགོག་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་བློ་བཟློག་མི་དགོས་པའང་མིན་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་གྱི་ཐེག་དམན་ལ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་ཕྱོགས་རེ་བ་ལས་མེད་པས་རང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་སྲིད་པའི་རྒུད་པ་ལས་ཐར་ཡང་ཞི་བའི་རྒུད་པ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དོན་གཉེར་གཉིས་ཚང་བ་དེར་བསྔགས་པ་ནི། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་པ་སྦྱངས་ནས་གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག །རང་གི་དོན་འགྲུབ་པ་ལའང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་མེད་མི་རུང་དུ་མཐོང་ན་ནི་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྡོག་པའི་རྐྱེན་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྐྱེན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་དེ་སྐྱེད་པ་རྣམ་གྲངས་པར་བཤད་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ་ནི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་དྲངས་པ་མི་སྣང་ལ། གསུང་རབ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཤད་པ་མང་པོ་སྣང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་ཡི་དམ་བཅས་པའང་སེམས་བསྐྱེད་དུ་གསུངས་པ་སྣང་བས་དེ་གཉིས་རེ་རེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་གྲངས་སུ་བགྲང་དགོས་ལ། ༼ཇ༽ དྲུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ངོས་བཟུང་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ནི་གཞན་དོན་ལ་དགོས་པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

487

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས། རང་དོན་ལའང་སངས་རྒྱས་མེད་དུ་མི་རུང་བར་མཐོང་བའི་འཐོབ་འདོད་དང་དེ་ཡང་གཞན་གྱི་དོན་ཡལ་བར་བཞག་པ་མིན་པར་གཞན་གྱི་ཕྱིར་དུའང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གཉིས་ཀ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱུ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ནི། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དགེ་བཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་འཁོར་བའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་སྐྱོ་བ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དེ་དག་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེས་ན་དེང་དུས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་རིགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་རང་གི་སྟོབས་དང་། གཞན་གྱི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་གཞན་གྱི་སྟོབས་དང་། སྔོན་ཐེག་ཆེན་ལ་གོམས་པ་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་རྒྱུའི་སྟོབས་དང་། འདིར་དམ་པ་བསྟེན་”ཞིང་1ཆོས་ཉན་ལ་སེམས་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་རིང་དུ་གོམས་པ་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་བརྒྱད་པོ་སོ་སོ་བའམ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དང་རྒྱུའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་ན་བརྟན་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དང་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་ན་མི་བརྟན་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེང་གི་དུས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས་པར་ནན་ཏན་དུ་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་ནུབ་ཏུ་ཉེ་ཞིང་། སྙིགས་མ་ལས་ཀྱང་ཆེས་སྙིགས་མར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཅིང་

488

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྱུར་པའི་དུས་འདིར་ལེགས་པར་གོ་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་རིག་པར་བྱས་ལ་དམ་པའི་བཤེས་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འབད་ཅིང་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བསྐུལ་བ་དང་གཡམ་ལ་”རྒྱུགས་1དང་སྲོལ་”ཀ་2སོགས་ཀྱིས་མི་བྱ་བར་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བའི་རིམ་པ།

གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བའི་རིམ་པ་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ནས་བརྒྱུད་པ་༼བ༽ གཞིར་བྱས་པ་ལ་༼བ༽ སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་བཙུན་པ་ཟླ་བ་སྟེ་ཙནྡྲ་གོ་མི་དང་སློབ་དཔོན་ཀཱ་

མ་ལ་ཤཱི་ལ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་༼བ༽ བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོང་བ་གཉིས་སྣང་ངོ་། །རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་འབྱུང་ལ། སེམས་དེ་ལྷག་བསམ་ལས་དང་། བསམ་པ་དེ་སྙིང་རྗེ་ལས་དང་། སྙིང་རྗེ་བྱམས་པ་ལས་དང་། བྱམས་པ་དྲིན་དུ་གཟོ་བ་ལས་དང་། དྲིན་དུ་གཟོ་བ་དྲིན་དྲན་པ་ལས་དང་། དྲིན་དྲན་པ་ནི་མར་མཐོང་བ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ་བདུན་ནོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། རྒྱུག་པ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ག་

489

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་སྦྱང་བ།

འདི་ལ་གཉིས། རིམ་པ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། རིམ་ཅན་དུ་སྦྱང་བ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ ཐོག་མ་དང་། བར་དང་། ཐ་མ་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་གསུམ་ལས། ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་འགྲོ་བ་སྒྲོལ་བའི་ཁུར་དེ་ལ་རག་ལས་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡིད་བསྐྱོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་གདོན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་དམ་འཆའ་བར་འགྱུར་ལ། སྙིང་རྗེ་དམན་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་འོང་བས་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་སྒྲོལ་བའི་ཁུར་འཁྱེར་བ་ནི་དེ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁུར་དེ་མི་འཛིན་ན་ཐེག་ཆེན་པར་མི་ཆུད་པའི་ཕྱིར་སྙིང་རྗེ་ནི་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྲོག་གི་སྔོན་དུ་དབུགས་བཞིན་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། བཙུན་པ་ཤཱ་ར་དྭ་ཏིའི་བུ། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་ཟད་དོ། །༼བ༽ སྟེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཙུན་པ་ཤཱ་ར་དྭ་ཏིའི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ནི་མིའི་སྲོག་གི་དབང་པོའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་༼བ༽ སྟེ་དེ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་

490

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
པ་བྱང་སེམས་སྤྱོད་པའི་དོན་རྩོམ་བྱེད་ཡིན་པ་ནི། ༼ང༽ རི་གཱ་ཡ་གཽཽ་རི་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གསུངས་པས་མིང་གཱ་ཡ་གཽཽ་རི་༼ང༽ ཞེས་གྲགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྩོམ་པ་ནི་ཅི། གནས་ནི་གང་། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྩོམ་པ་༼བ༽ སྟེ་ཀུན་སློང་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །གནས་ནི་སེམས་ཅན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་དེ་ཡང་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མ་བསླབས་ན་མི་འགྲུབ་པར་མཐོང་ནས་བྱ་དཀའ་བའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པས་ན་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་སྙིང་རྗེ་ཡང་ཡང་མ་བསྒོམ་ན་ཐེག་དམན་དུ་ལྟུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ལན་ཅིག་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ནས་ཞུགས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྲངས་མང་ཞིང་བྱེད་ངན་པ་དང་བསླབ་པར་བྱ་བའང་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་ཞིང་མཐའ་ཡས་པ་དང་དུས་ཀྱང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན་ཞུམ་ནས་ཐེག་པ་དམན་པར་ལྟུང་བ་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྔར་བསྒོམས་པས་མི་སྐྱོ་ཞིང་ཚོགས་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལན་ཅིག་བསྐྱེད་པ་ཙམ་མིན་པར་ཇེ་འཕེལ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་རང་གི་བདེ་སྡུག་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་མི་སྐྱོ་བས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བདག་ཉིད་ལ་མི་ལྟ་བར་གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་ཚོགས་བསག་པ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་ཞིང་ཡུན་རིང་ལ་དུབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་གོ །འཕགས་པ་དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དེས་བདེ་བའི་

491

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

སྐྱེ་བ་མི་འདོར་བ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་བ་ལ་ཞུགས་ན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་སོ། །༼ང༽ འདིར་ཡང་ཡང་བསྒོམ་ན་ལམ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྙིང་རྗེ་ལ་རག་ལས་པས་རྩ་བ་ཡིན་པ།དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐ་མར་གལ་ཆེ་བ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། ཁྱད་པར་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་གདམས་པའི་མཐིལ་བྱེད་པར་གདམས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་ཞི་མཐའ་སྤངས་པས་དུས་ཀུན་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྙིང་རྗེའི་མཐུ་ཡིན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་འབྲས་བུ་བརྙེས་པའི་ཚེ་ཡང་ཐེག་དམན་བཞིན་ཞི་བར་མི་གནས་པར་ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པའང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཐུ་སྟེ། དེ་མེད་ན་ཉན་ཐོས་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དུས་ཀུན་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ། སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་རང་གི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཐའ་དག་བརྙེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཐར་ཐུག་གི་བར་དུ་བཞུགས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཐའ་གཉིས་སྤོང་བ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཕྱིའི་དཔེ་གསུམ་གས་སྙིང་རྗེ་གཅིག་པུ་མཚོན་པ་ནི། དཔེར་ན། ལོ་ཐོག་ལ་ཐོག་མར་ས་བོན་དང་བར་དུ་ཆུ་དང་ཐ་མར་སྨིན་པ་གལ་ཆེ་བ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་”ཐོག་1ལའང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཏོག་

492

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་གསུངས་ཏེ། གང་ཕྱིར་༼བ༽ ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བརྩེ་༼བ༽ བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་༼བ༽ དེ་ཁོ་ན་རྒྱལ་བའི་ལོ་”ཐོག་1ཕུན་ཚོགས་༼ང༽ དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་རང་གལ་ཆེ་ཡང་། བར་དང་ཐ་མར་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་གལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དཀའ་ནའང་སྙིང་རྗེ་རང་ལ་བསྔགས་པ་འདྲ་ཞིག་སྣང་། སྤྱིར་ཆོས་གསུམ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་ཡང་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྙིང་རྗེ་གལ་ཆེ་བའི་ཚོད་དེ་ཙམ་དུ་གཞན་གཉིས་གལ་མི་ཆེ་བ་གོ་དགོས་འདིའི། །༼བ༽ ཐོག་མར་ས་བོན་དང་ནི་༼བ༽ བར་དུ་སྤེལ་༼བ༽ བ་ལ་ཆུ་འདྲ་༼བ༽ ཐ་མར་ཡུན་རིང་དུ། །ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་བསྟོད་པར་བགྱི། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྙེད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་རྙེད་པ་ལག་མཐིལ་གྱི་དཔེ་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་རབ་ཏུ་མང་པོ་ལ་བསླབ་པར་མི་བགྱིའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་གཅིག་རབ་ཏུ་བཟུང་ཞིང་རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བགྱིས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེའི་ལག་མཐིལ་ན་མཆིས་པ་ལགས་སོ། །ཆོས་གཅིག་བུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལག་མཐིལ་དུ་མཆིས་པ་ལགས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྡན་འོང་བ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔེར་བགྱི་ན་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་གང་དུ་མཆིས་པ་དེར་དཔུང་གི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་མཆིའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཏོག་

493

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གང་དུ་མཆིས་པ་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆིའོ། །༼ཇ༽
བདུན་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཡོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་མཆིས་འོང་བ་སྲོག་གི་དབང་པོའི་དཔེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔེར་བགྱི་ན་སྲོག་གི་དབང་པོ་མཆིས་ན་དབང་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཆིས་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཆིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གདམས་ངག་གི་མཐིལ་བྱེད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལམ་གྱི་གནད་མཆོག་ལུང་རིགས་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་གཅེས་པར་བྱེད་པ་ནི། ལམ་

གྱི་གནད་དམ་པ་ལུང་མཐའ་ཡས་པ་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་སྐོར་ལ་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛིན། །”༼ཇ༽ 1གཉིས་པ་ཞང་སྣ་ཆུང་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་གནད་མ་གོ་བ་མི་བྱ་བར་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉིང་ཁུར་འཛིན་པ་གདམས་པ་ནི། དེས་ན་ཞང་སྣ་ཆུང་སྟོན་པས་ཇོ་བོ་ལ་གདམས་ངག་ཞུས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་བློས་ཐོངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམས་བྱ་བ་ཞིག་ལས་མི་འོང་བྱས་པ་ལ། དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་ཁྲེལ་ནས་དེ་ཇོ་བོའི་གདམས་ངག་གི་མཐིལ་ཕྱུང་བ་ལ་གསུང་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་གནད་མཁྱེན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྙེད་དཀའ་བ་ཚོགས་བསགས་པ་དབང་པོ་རྣོ་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བསག་སྦྱང་དང་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ནི། ངེས་པ་རྙེད་པའང་འདི་ཁོ་ན་དཀའ་བས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསག་སྦྱང་དང་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་༼ཇ༽ བསླབ་སྤྱོད་དང་རྒྱན་སོགས་རྣམས་བལྟས་ནས་ངེས་པ་བརྟན་པོ་བཙལ་དགོས་ཏེ། དཔལ་ལྡན་མ་ཁོལ་གྱིས། ༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་

1 ༼བ༽ *༼ཇ༽

494

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཐུགས་༼བ༽ ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་རིན་པོ་ཆེ་༼བ༽ འདི། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་ས་བོན་དེ། །དཔའ་

༼བ༽ བོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཁོ་ནས་༼བ༽ ལམ་གྱི་སྙིང་པོར་མཁྱེན། །དེ་

༼བ༽

ཡིན་པར་གཞན་༼བ༽ བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་འོལ་༼བ༽ ཡང་མི་དབྱི། །༼བ༽ བ་སྟེ་ངེས་པ་མི་རྙེད་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་༼ཇ༽ མར་ཤེས་ནས་བྱམས་པའི་བར་རྒྱུ་དང་། ལྷག་བསམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་སྙིང་རྗེའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མར་ཤེས་ནས་བྱམས་པའི་བར་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་༼ཇ༽ དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་འདོད་ཤུགས་དྲག་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཙམ་ཞིག་ནི་སེམས་ཅན་དེའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཡང་བསམས་ན་སྐྱེ་མོད་ཀྱང་། བློ་དེ་སྐྱེ་སླ་བ་དང་ཤུགས་དྲག་པ་དང་བརྟན་པོར་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་སྔོན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་གཅེས་ལ་ཕངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཉེན་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན་མི་བཟོད་ལ་དགྲ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན་དགའ་ཞིང་དགྲ་གཉེན་བར་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན་ཕལ་ཆེར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྙོམས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཆེ་བ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཡིད་དུ་སྡུག་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་ཇི་ཙམ་གཅེས་པ་དེ་ཙམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའང་དེ་ཙམ་སྐྱེ་སྟེ། གཅེས་པ་ཆུང་བ་དང་འབྲིང་ལ་མི་བཟོད་པ་ཤས་ཆུང་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ལའང་མི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་སྣང་བས་སོ། །དགྲ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་ན་འབྲལ་འདོད་མི་སྐྱེ་བར་མ་ཟད་ད་དུང་དེ་ལས་ཆེ་

495

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བ་དང་དེ་དང་མ་བྲལ་ན་སྙམ་པ་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བས་ལན་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་གིས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་དགའ་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་རོ། །དགྲ་གཉེན་བར་མའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའང་མེད་ལ་དགའ་བའང་མེད་པ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མེད་པས་ལན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཉེན་གྱི་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པས་མར་སྒོམ་པ་དང་དྲིན་དྲན་དང་དྲིན་གཟོ་གསུམ་གྱིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ། དེས་འབྲས་བུ་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སེམས་ཅན་གཉེན་དུ་བསྒོམ་པ་ནི་ཡིད་འོང་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། གཉེན་གྱི་མཐར་ཐུག་ནི་མ་ཡིན་པས་མར་བསྒོམ་པ་དང་དེའི་དྲིན་དྲན་པ་དང་དྲིན་ལན་གཟོ་བ་གསུམ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་གཅེས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ལ་བུ་གཅིག་པུ་ལྟར་སྙིང་དུ་སྡུག་པར་འཛིན་པའི་བྱམས་པ་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ་དེས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མ་ངེས་པ་ནི། བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་མི་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མར་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་གཞིར་དགོས་ཚུལ་ནི། དེས་ན་མར་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་གསུམ་ནི་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ཀའི་གཞིར་སྣང་བས་འདི་ལ་འབད་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཉེན་དུ་སྒོམ་པའི་མན་ངག་དེ་སུའི་ལུགས་ཡིན་པ་ནི།

སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་རྣམས་གཉེན་དུ་བསྒོམ་པ་འདི་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ༼ཇ༽ ས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྲིད་པར་སྐྱེ་གནས་སུ་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་དག་ལ་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་ཅན་ཅེས་པ་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་ནས་ཡིད་སྐྲག་

496

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ཅིང་སྒྲོལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་ཡུན་རིང་པོར་ཞེས་པ་ནས་འཁོར་བ་བརྒྱུད་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཕ་དང་མ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་འགྲོ་བ་གྱ་ཞིང་མགོན་མེད་པ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱི་གཟིངས་ཀྱིས་བསྒྲལ་བར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཙུན་པ་ཟླ་བ༼ཇ༽ ས་སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁོང་དུ་ཆུད་གྱུར་པ། །ཀློང་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་གྱུར་པ། །སྐྱེ་འཆི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས། །ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ༼ཇ༽ ས་སྒོམ་རིམ་བར་བ་ལས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་མཐོང་བས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་དུ་བསམ་ཞིང་བར་མའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས་རིམ་གྱིས་ཐ་མལ་པ་དང་དགྲ་ལ་ཡང་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱས་ནས་རིམ་གྱིས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་མངོན་པར་འདོན་བར་འདོད་པ་ངང་གིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་དེ་ལས་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་དོགས་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བློ་རིམ་གྱིས་སྦྱངས་པས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེ་བས་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་མོད། བར་དེར་ལྷག་བསམ་བཅུག་པས་ཅི་བྱ་སྙམ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་མེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལའང་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་རང་གི་ཁུར་དུ་བཞེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་མིན་པ་ལ་

497

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

མེད་པས་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་བསམ་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཉན་རང་དང་མི་འདྲ་བའི་ལྷག་བསམ་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བ་ཤེས་བྱེད་དཔེ་དོན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ཕྲད་ན་སྙམ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པས་མི་ཆོག་གི། རང་གིས་དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཁུར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་འཁྱེར་དགོས་པས་ཁྱད་པར་རྣམས་ཕྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་དཔེར་ན། ཚོང་དཔོན་ནམ་ཁྱིམ་བདག་ཅིག་ལ་བུ་གཅིག་པུ་འདོད་པ་སྡུག་པ་ཕངས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། ཁྱེའུ་དེ་ཡང་བྱིས་པར་གྱུར་པས་གར་བྱེད་པས་མི་གཙང་པའི་དོང་དུ་ལྷུང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་ཁྱེའུ་དེའི་མ་དང་གཉེན་གྱིས་ཁྱེའུ་དེ་མི་གཙང་བའི་དོང་དུ་ལྷུང་བ་དེ་མཐོང་ལ། མཐོང་ནས་ཀྱང་ཆོ་ངེ་ཆེན་པོས་འདེབས་ཤིང་མྱ་ངན་བྱེད་ལ་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་ཏེ་མི་གཙང་བའི་དོང་དེར་ཞུགས་ནས་ཁྱེའུ་དེ་འདོན་པར་ནི་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་ཁྱེའུ་དེའི་ཕ་ཕྱོགས་དེར་སོང་སྟེ་དེས་བུ་གཅིག་པུ་དེ་མི་གཙང་བའི་དོང་དེར་ལྷུང་བར་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་ཀྱང་རིངས་”པ་1རིངས་པར་བརྟབས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བུ་གཅིག་པུ་དེ་འདོན་པའི་བློས་སྲེད་པར་བྱས་ཏེ་སྐྱུག་བྲོ་བ་མེད་པར་མི་གཙང་བའི་དོང་དེར་བབས་ཏེ་བུ་གཅིག་པུ་ཕྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་མི་གཙང་བའི་དོང་དང་། བུ་གཅིག་པུ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། མ་དང་གཉེན་ནི་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་ལྷུང་བ་མཐོང་ནས་མྱ་ངན་དང་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་གྱི། གདོན་པར་ནུས་པ་མེད་”པ2་ཉན་རང་དང་། ཚོང་དཔོན་དང་ཁྱིམ་བདག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཏེ་བུ་གཅིག་པུ་གཅེས་པ་མི་གཙང་བའི་དོང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་དེའི་
1 ལམ་རིམ་དུ། པར་
2 པར་ * པ་

498

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་ཉན་རང་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེས་ན་བར་དེར་ལྷག་བསམ་སྐྱེ་དགོས་པ་ནི། དེས་ན་སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་སྒྲོལ་བའི་ཁུར་འཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ལྷག་བསམ་དེས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་སྒྲོལ་བའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན་རང་གི་གནས་སྐབས་འདི་ལྟ་བུས་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དོན་རྫོགས་པའང་བྱ་བར་མི་ནུས་ལ། དེར་མ་ཟད་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཉུང་ཟད་རེ་དང་དེའི་དོན་ཡང་ཐར་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་པར་ནུས་ཀྱི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་”འགོད་1མི་ནུས་པས་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་དང་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་སུ་ཞིག་གིས་ནུས་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ལ་ནུས་པ་དེ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་བསྐྱེད་དོ། །
གཉིས་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱང་བ་དངོས་ལ་གསུམ། གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ངོས་”བཟུང་2བའོ། །

གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བློ་དེ་སྐྱེ་བའི་གཞི་བསྒྲུབ་པ་དང་། བློ་དེ་བསྐྱེད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས། སྔོན་འགྲོའི་རིམ་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། དགོད་
2 ལམ་རིམ་དུ། གཟུང་

499

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

དང་། བཏང་སྙོམས་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། སྔོན་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་འདིར་ཡང་བླངས་ལ་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཆགས་སྡང་བཀག་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་དགོས་པ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་ཆགས་ཤིང་ཁ་ཅིག་ལ་སྡང་བའི་ཕྱོགས་རིས་སུ་གཅོད་པ་བཀག་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་མ་བསྒྲུབས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་གང་སྐྱེ་བ་དེ་ཕྱོགས་རིས་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཡི། ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྐྱེ་བས་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བཏང་སྙོམས་གང་བསྒོམ་པ་ནི། བཏང་སྙོམས་ལ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་དང་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ལས་འདིར་ནི་ཐ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་དང་། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི། འདི་བསྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ནི་སྐྱེ་སླ་བས་ཐོག་མར་ཕན་ཡང་མ་བཏགས་གནོད་པའང་མ་བྱས་པའི་བར་མ་ཞིག་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་བསལ་ཏེ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་གྲུབ་ན་དེ་ནས་མཛའ་བཤེས་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་”མི་1སྙོམས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་གཅོད་པའམ་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་མ་སྙོམས་པའོ། །དེ་ལ་སྙོམས་ནས་དགྲ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་སྒོམ་སྟེ་དེ་ལ་”མི་2སྙོམས་པ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཐུན་པར་བལྟས་ནས་ཞེ་སྡང་བའོ། །དེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། མ་
2 ལམ་རིམ་དུ། མ་

500

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་སྙོམས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒོམ་མོ། །༼ང༽ རང་གི་མ་ལྟ་བུ་ལ་དང་པོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བློ་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་བཀག་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། སེམས་སྙོམས་པའི་རྗེས་སུ་སླར་ཡང་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་སྔ་མའི་བྱམས་པ་ནི་དོན་ལ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འདྲེས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པ་ན་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་གཅོད་པའམ་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་སེམས་མ་སྙོམས་པ་འགོག་པ་ཆ་གཅིག་ནས་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེར་མ་ཟད་གང་ཟག་གཅིག་ཉིད་ལའང་ཆགས་སྡང་གང་རུང་གི་བློ་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་མ་སྙོམས་པ་ཡིད་ལས་འགོག་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་རིའི་སྒང་གཤོངས་གཉིས་མ་སྙོམས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་རི་མགོ་མཐོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐོ་དྲགས་པས་མ་སྙོམས་པའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་གང་བསྒོམ་པས་ཆགས་སྡང་འགོག་པ་ནི། འོ་ན་དེ་དག་ལ་ཅི་ཞིག་བསྒོམས་པས་ཆགས་སྡང་སྤོང་ཞེ་ན་གཉིས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ནི་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པས་ན་ཁ་ཅིག་ལ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཕན་འདོགས་ཤིང་ཁ་ཅིག་ལ་རིང་བར་བཟུང་ནས་གནོད་པ་བྱེད་པའམ་ཕན་པ་མི་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ་སྙམ་པ་དང་། རང་གི་ངོས་ནས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བ་ན་སེམས་ཅན་གང་ལན་བརྒྱར་བདག་གི་གཉེན་དུ་མ་གྱུར་པ་ནི་གང་ཡང་མེད་པས་གང་ལ་ནི་ཆགས་པར་བྱ་ལ་གང་ལ་ནི་སྡང་བར་བྱ་སྙམ་དུ་སེམས་པའོ་ཞེས་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་གཉེན་ལ་ཆགས་པ་ལ་ནི། བུ་མོ་ཟླ་བ་མཆོག་གིས་ཞུས་པ་ལས། བདག་གིས་སྔོན་ཆད་ཁྱེད་རྣམས་ཐམས་ཅད་བསད། །བདག་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱིས་སྔོན་ཆད་གཤགས་ཤིང་གཏུབས། །ཀུན་ཀྱང་ཕན་ཚུན་དགྲ་དང་གསོད་པ་ཡིན། །ཁྱེད་ཅག་ཇི་ལྟར་འདོད་ཆགས་སེམས་ཀྱང་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྔར་

501

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ངེས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དགྲ་གཉེན་ཐམས་ཅད་མྱུར་དུ་འགྱུར་ནས་འགྲོ་བའི་ཚུལ་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ནི་ཁྲོ་ཆགས་གཉིས་ཀ་བཟློག་གོ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་དགྲ་གཉེན་གྱི་བློ་མི་འགོག་ཀྱང་ཆགས་སྡང་འགོག་པ་ནི། འདི་དགྲའམ་གཉེན་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་བྱེད་དགོས་པས་དགྲ་གཉེན་གྱི་བློ་ལྡོག་མི་དགོས་ཀྱི། དགྲ་གཉེན་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་གཅོད་པའི་བློ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། ཐམས་ཅད་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པ་༼ཇ༽ ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཡིད་འོང་གི་གོ་རིམ་ནི། སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། བྱམས་པའི་ཆུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བརླན་ཏེ་སེར་ཡོད་པའི་ས་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་སྙིང་རྗེའི་ས་བོན་བཏབ་ན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡིད་འོང་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དེ་ནས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བྱམས་པས་བསྒོས་ནས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱམས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བུ་སྡུག་པ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ། བཏང་སྙོམས་བསྒོམས་པས་ཆགས་སྡང་གིས་མ་སྙོམས་པའི་རང་རོང་རྣམས་ཞི་སྟེ། ཞིང་ས་ལེགས་པར་དུལ་བ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་བའི་བྱམས་པའི་ཆུ་ཡིས་བརླན་པར་བྱས་ནས་སྙིང་རྗེའི་ས་བོན་གྲུང་པོ་བཏབ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་འདི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་རྟོགས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། འདི་ལ་༼ཇ༽ མར་ཤེས་དང་། དྲིན་དྲན་དང་། དྲིན་གཟོ་གསུམ་ལས། མར་བསྒོམ་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ། དང་པོ་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ནི། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པས་རང་གི་སྐྱེ་བ་ལའང་ཐོག་མ་མེད་པས་ན་སྐྱེ་བ་དང་ཤི་བ་བརྒྱུད་མར་བྱས་ཏེ། འཁོར་བ་ན་ལུས་

502

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འདི་མ་བླངས་བྱ་བ་དང་ཕྱོགས་འདིར་མ་སྐྱེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་མེད་ལ། མ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་དུའང་མ་གྱུར་པ་མེད་དེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་ནི། སའི་དངོས་གཞིར་དྲངས་པ་ལས། སྔོན་ཡུན་རིང་པོ་འདས་པ་ནས་གང་དུ་ཁྱེད། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་སོང་བ་དང་མ་ཤི་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ངས་མཐོང་བར་དཀའོ། །ཡུན་རིང་པོ་འདས་པ་ནས་སེམས་ཅན་གང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕའམ་མའམ་ཕུ་ནུའམ་སྲིང་མོའམ་སློབ་དཔོན་ནམ་མཁན་པོའམ་བླ་མའམ་བླ་མའི་གནས་ལྟ་བུར་མ་གྱུར་པ་དེ་ནི་ངས་མཐོང་བར་དཀའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ད་དུང་མར་བྱེད་པ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཡང་སྔར། མ་བྱས་པར་མ་ཟད་མ་འོངས་པ་ནའང་མ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའང་མཐའ་ཡས་པས་དེ་ལྟར་བསམས་ལ་རང་གི་མ་བྱས་པ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ། འདི་སྐྱེས་ན་དེ་ནས་དེའི་དྲིན་དྲན་པ་སོགས་སྐྱེ་བར་སླ་ལ། མ་སྐྱེས་ན་དྲིན་དྲན་པ་སོགས་ཀྱི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། དྲིན་དྲན་པ་བསྒོམ་པ་”༼ཇ༽ 1ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ཚེ་འདིའི་མས་སྔོན་ནས་མ་བྱས་པ་སོགས་བསམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་བསྒོམས་པའི་འོག་ཏུ་ཐོག་མར་ཚེ་འདིའི་མ་ལ་བསྒོམས་ན་སྐྱེ་མྱུར་བར་པོ་ཏོ་བ་བཞེད་པ་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། མདུན་དུ་”མ་2རྣམ་པ་གསལ་པོ་ཞིག་བསམས་ལ་ད་ལྟར་དུ་མ་ཟད་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདིས་བདག་གི་མ་བགྲང་ལས་འདས་པ་བྱེད་བྱེད་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་ལན་འགའ་ཞིག་བསམ་མོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཚེ་འདིར་ཡང་བསྐྱངས་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་དེས་མ་བྱས་པའི་དུས་སུ་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱབས། ཕན་བདེ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབས། ཁྱད་པར་དུ་ཚེ་འདིར་ཡང་དང་པོ་མངལ་དུ་ཡུན་རིང་པོར་བཟུང་། དེ་ནས་བཙས་པའི་
1 ༼ང༽ * ༼ཇ༽
2 ལམ་རིམ་དུ། མའི་

503

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

དུས་སུ་སྤུ་སེར་ཟེང་ངེ་བ་ཞིག་ཤའི་དྲོད་ལ་བཅར། སོར་མོ་བཅུའི་ཁ་ལ་གཡེངས། ནུ་ཞོ་བསྣུན། ནོམ་བུ་ཁས་བསྙོད། སྣབས་ལུད་ཁས་ཕྱིས། མི་གཙང་བ་ལག་པས་ཕྱིས་ཀྱིན་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱོ་ངལ་མེད་པར་བསོས། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་གིས་སྤྱད་མི་ཕོད་པས་བསྐྱངས་པ་ནི། དེ་ཡང་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་དུས་སུ་བཟའ་བཏུང་དང་འཁྱགས་པའི་དུས་སུ་གོས་དང་ཕོངས་པའི་དུས་སུ་ནོར་རང་གིས་སྤྱད་མི་བྲ་བ་རྣམས་བྱིན། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་བསྐྱངས་པ་དེ་ཡང་རང་ལས་བུ་གཅེས་ཚུལ་ནི། ཡོ་བྱད་དེ་རྣམས་ཀྱང་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་ནས་མིན་གྱི། སྡིག་དང་སྡུག་དང་གཏམ་ངན་དང་བསྲེས་ཀྱིན་ཤ་ཐང་ཐང་དུ་བཙལ་ནས་བྱིན་པ་”ཡན།1 བུ་ལ་ན་ཚ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན། བུ་འཆི་བ་བས་རང་འཆི་བ་དང་། ༼ང༽ འདི་ནི་བདེ་འགྲོར་མ་ཟད་ཞེ་སྡང་གི་ཕུང་པོ་དོམ་དང་སྡིག་པས་ཀྱང་རང་ལུས་ཟོས་ནས་ཀྱང་བུ་གསོ་ཞིང་མི་ཁྲོ་བའི་གཅེས་པ་སོགས་ཡོད་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས། བུ་ན་བ་བས་རང་ན་བ་དང་བུ་སྡུག་པ་བས་རང་སྡུག་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་འདམ་ཞིང་སྦྱོར་བས་དེ་བསལ་བའི་ཐབས་བྱེད་པ་ཡིན། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་སྙིང་པོ་གུད་དུ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། མདོར་ན་རང་གིས་ཤེས་ཚད་དང་ནུས་ཚད་ཀྱིས་ཕན་བདེ་གང་ཡིན་བསྒྲུབས། གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མྱོང་བའི་རིམ་པས་ཁ་སྤོ་སྟེ་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་དྲིན་དྲན་པའི་བློ་ཚིག་ཙམ་མིན་པ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ན། དེ་ནས་ཕ་ལ་སོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་གཞན་ལའང་མར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེ་ལྟར་བསྒོམ། ༼ཇ༽ མར་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་མོས་སྒོམ་ཉན་ས་དང་བློ་སྦྱོང་དུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། རིགས་པས་བསྒོམས་པ་འདི་ལྟ་བུ་གཉིས་ཉན་སར་བཤད་ཅིང་ཕན་ཡོན་མོས་སྒོམ་གྱིས་རིགས་པས་བསྒོམ་པའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་སླེབ་པར་བཤད་པས། རིགས་པས་བསྒོམ་པ་གཙོ་ཆེ་ཡང་གཉིས་ཀ་བསྒོམ།

1 ལམ་རིམ་དུ། ཡིན།

504

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དེ་ནས་བར་མ་རྣམས་ཀྱང་མར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྒོམ། དེ་ལ་མཛའ་བཤེས་འདྲ་བའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན་དགྲ་རྣམས་ཀྱང་མར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྒོམ། དེ་ལ་མ་དང་འདྲ་བའི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མར་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ལ་རིམ་གྱིས་རྒྱ་ཇེ་ཆེར་བཏང་ལ་བསྒོམ་མོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། དྲིན་དུ་གཟོ་བ་བསྒོམ་པ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་འཆི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་ཀྱང་དོར་ན་ཁྲེལ་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ཤི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་བདག་གི་མ་དྲིན་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་སྐྱབས་མེད་པ་དེ་རྣམས་རྩིས་མེད་དུ་དོར་ནས་རང་ཉིད་འཁོར་བ་ལས་ཅི་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་ཆུང་བ་མེད་དེ། སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས། ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་གྱུར་པ། །ཀློང་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བཞིན་དུ། །སྐྱེ་ཤི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་བོར་མེད། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཧ་ཅང་ཁྲེལ་མེད་མ་རབས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་རིགས་ན་ཡ་རབས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ནི། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དྲིན་ཅན་འདོར་བ་ནི་མ་རབས་རྣམས་ལའང་མི་རིགས་ན་བདག་གི་ཚུལ་དང་ག་ལ་མཐུན་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་དྲིན་ལན་བསྐོར་བའི་ཁུར་བཟུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱིས་པ་བང་ན་བཙའ་བ་༼ཇ༽ སྟེ་བྱ་ར་བྱེད་དགོས་པ་རང་གིས་ཅི་ཡང་མི་ནུས་པས། །༼ཇ༽ མ་གང་གི་ནུ་ཞོ་༼ཇ༽ མའི་སེམས་བྱམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་༼ཇ༽ བུ་དེས་གཟགས་༼ཇ༽ ཤིང་འཐུངས་པ། །༼ཇ༽ མ་དེ་ཉིད་མངལ་དུ་དང་སྐྱེས་དུས་དང་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་དཀའ་ཚེགས་ཀྱིས། ངལ་བ་མང་༼ཇ༽ དུ་བསྟེན་༼ཇ༽ ཅིང་བྱམས་ལ་བརྟེན་པ་དེ་དག་འདིར། །༼ཇ༽ བུ་དེས་ཤིན་ཏུ་༼ཇ༽ ཧ་ཅང་ཁྲེལ་མེད་མ་རབས་ཤིག་ནའང་”༼ང༽ 1སྤོང་མི་རིགས་ན་ཡ་རབས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤོང་བར་སུ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། -༼༽

505

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཞིག་སྤྲོ། །༼ཇ༽ དེའི་རྒྱུ་མཚན་༼བ༽ ཨ་མ་གང་གིས་ཁོང་ན་༼བ༽ ༼ཇ༽ བུ་འདི་༼བ༽ ༼ཇ༽ ཆགས་པའི་སྐབས་རྙེད་ནས་གནས་བྱས་༼ཇ༽ པའི་མངལ་དུ་སྐྱེ་ཚུལ་ཤེས་ཤིང་། །༼ཇ༽ སྐྱེས་དུས་མ་རང་ཤི་ལ་ཐུག་ཀྱང་༼བ༽ མ་གང་གིས་བརྩེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཁོང་གི་བུ་དེ་ལ་གནོད་དོགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་གཟབ་པའི་༼བ༽ ༼ཇ༽ ན་དོགས་པའི་ཟོན་༼བ༽ དང་བཅས་༼བ༽ པའི་བུ་༼ཇ༽ དེ་མི་གཙང་པའི་ཁྲོད་ནས་བུ་འདི་༼བ༽ མྱུར་དུ་ཁུར་དུ་བླངས་པ༼༽ འི་མ། །༡༼ཇ༽ སེམས་ཅི་ཡང་མ་ཤེས་ཤིང་ཉམ་ཐག་པས་ ”༣1ཉོན་མོངས་༼བ༽ ཤིང་༢དེ་དག་༤སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བ་མགོན་དང་སྐྱབས་༼ཇ༽ གཞན་མེད་༼ཇ༽ པའི་མ་རྒན་རྣམས་འཁོར་བ་”༼༽2པ་རྣམས་འཁོར་བ་འདིར་བོར་ནས། །༼ཇ༽ ༼བ༽ རང་གཅིག་པུར་ཐར་པར་བརྩོན་པ་འགྲོ་”བར་3མ་རབས་ཐ་ཤལ་ཞིག་ནའང་སུ་ཞིག་སྤྲོ། །༼བ༽ སྟེ་མི་རིགས་ཞེས་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གང་དག་མ་རིག་ལྡོངས་པས་བསམ་པ་རྒུད་པའི་བློ་གྲོས་ཅན། །ཕ་དང་བུར་གྱུར་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱམས་པས་ཕན་བཏགས་པ། །དེ་དག་བཏང་ནས་གཅིག་པུ་ཐར་བར་བྱེད་པ་བདག་གི་ཚུལ་མིན་ཞེས། །དེ་སླད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མགོན་མེད་ ”ངེས་མཐར་4བགྱིད་སླད་སྨོན་ལམ་བཏབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕན་ལན་ཟག་བཅས་ཀྱིས་མི་རིགས་པས་མ་རིག་པ་ལས་ཐར་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ། འོ་ན་ཕན་ལན་བྱེད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱ་སྙམ་ན། མ་རང་གིས་ཀྱང་འཁོར་བའི་བདེ་འབྱོར་ཅི་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་སྟེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་བསླུས་པ་མེད། དེས་ན་བདག་གིས་སྔོན་ཆད་ཉོན་མོངས་པའི་གདོན་གྱིས་བརླམས་པའི་དབང་གིས་རྨས་ནས་རྨ་དྲག་པོ་བྱུང་ཟིན་པ་ལ། བ་

1 *༣
2 * ༼༽
3 ལམ་རིམ་དུ། བ་
4 ལམ་རིམ་དུ། ངས་ཐར་

506

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཚྭ་ལ་སོགས་པའི་འགྱུར་བྱེད་འདེབས་པ་དང་འདྲ་བར། རང་བཞིན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་སླར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱམས་པས་ཕན་བཏགས་པ་དེ་རྣམས་ནི་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་ལ་དགོད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཕན་ལན་བྱ་དགོས་ཏེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས། གཞན་ཡང་༼ཀ༽༼ག༽སྔོན་ཆད་༼བ༽ སེམས་ཅན་ལ་དྲིན་ལན་འཇལ་བའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱར་བ་རྣམས་༼ང༽༼ཁ༽ཉོན་མོངས་པའི། །གདོན་གྱིས་བརླམས་པ་དག་གིས་ནི། །༼ཅ༽”རྨ1་༼བ༽ པའི་རྨ་ལ་འགྱུར་བྱེད་འདེབས་པ་བཞིན། །༼བ༽ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱིས་ཟིན་པའི་ནད་པ་༼བ༽ སེམས་ཅན་རྣམས་གང་སྡུག་བྱས། །༼བ༽ བར་ཟད་ཀྱི་ད་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་༼བ༽ སེམས་ཅན་གང་དག་གིས། །༼བ༽ བདག་ལ་བྱམས་དང་བསྙེན་བཀུར་ཕན་པ་བྱས། །༼བ༽ པའི་སེམས་ཅན་དེ་༼བ༽ དག་ལ་ལན་དུ་ཕན་གདགས་པ༼བ༽ འི་ཚུལ། །མྱ་ངན་འདས་༼བ༽ པ་ལས་གཞན་༼བ༽ འོས་ཅི་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་པར་ངེས། །ཅེས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་བྱས་པ་མི་གཟོ་བ་ངན་ཞིང་སྨད་ལ་གཟོ་བ་བསྔགས་འོས་རིགས་པས་སྔོན་བྱུང་རྔ་སྒྲའི་རྣམ་ཐར་ནི། རྒྱ་མཚོ་རི་རབ་དང་བཅས་པའི་ཁུར་ལས། བྱས་པ་མི་གཟོ་བ་ཁུར་ཆེ་བ་དང་། བྱས་པ་གཟོ་བ་ནི་མཁས་པས་བསྔགས་པའི་གནས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྔ་སྒྲའི་ཚིགས་བཅད་ལས། རྒྱ་མཚོ་དང་ནི་རི་རབ་དང་། །ས་རྣམས་བདག་གི་ཁུར་མིན་གྱི། །བྱས་པ་མི་གཟོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་བདག་གི་ཁུར་ཆེན་ཡིན། །མི་གང་སེམས་ནི་མི་རྒོད་ཅིང་། །བྱས་པ་གཟོ་དང་བྱས་པ་ཚོར། །བྱས་པ་ཆུད་གཟོན་མི་བྱེད་པ། །དེ་དག་མཁས་པས་རབ་ཏུ་བསྔགས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གུད་དུ་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་རང་གི་མ་དྲན་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པར་སྨྱོ་ཞིང་མིག་ལོང་བ་ལོང་

1 སྨས་ *རྨ་

507

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཁྲིད་མེད་པ་ཞིག་གོམ་པ་རེ་རེ་ནས་བརྡེག་འཆའ་ཞིང་གཡང་ཁ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་ན། མ་དེས་ཀྱང་བུ་”དེ་1ལ་མི་རེ་ན་སུ་ལ་རེ། བུ་དེ་ལའང་མ་དེ་འཇིགས་པ་དེ་ལས་སྒྲོལ་བ་མི་འབབ་ན་སུ་ལ་འབབ་པས་དེ་ལས་སྒྲོལ་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་མར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་གདོན་གྱིས་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་དཀྲུགས་པས་ནི་ཤེས་པ་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་པས་སྨྱོ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་ལྟ་བའི་མིག་དང་ནི་བྲལ། ཡང་དག་པའི་བཤེས་ཀྱི་ལོང་འཁྲིད་ནི་མེད། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་དབྱེན་བཅོས་པས་ནི་བརྡེག་འཆའ། སྤྱིར་འཁོར་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ངན་འགྲོའི་གཡང་ཁ་འགྲིམ་པ་མཐོང་ན། མ་དེ་ཡང་བུ་ལ་རེ་དགོས་ལ། བུ་ལའང་མ་དེ་འདོན་པ་འབབ་པས་དེ་ལྟར་བསམས་ནས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་གདོན་པའི་དྲིན་གཟོ་བྱ་སྟེ། བསླབ་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྨྱོ་གཏི་མུག་ལྡོངས། །གཡང་ས་མང་པོའི་ལམ་དུ་ནི། །གོམ་པ་རེ་རེ་བརྡེག་འཆའ་བ། །༡བདག་དང་གཞན་༣རྟག་༼བ༽ ཏུ་མྱང་ངན་༼བ༽ གྱི་གཞི། །༢འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་༤༼བ༽ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱིས་གདུངས་པར་མཚུངས། །ཞེས་དེ་ལྟར་བལྟས་ནས་གཞན་ལ་སྐྱོན་བཙལ་བར་མི་རིགས་ཤིང་ཡོན་ཏན་སྣ་རེ་མཐོང་ན་ངོ་མཚར་བར་བཟུང་ཞེས་གསུངས་མོད་ཀྱང་འདིར་ཡང་ཉམ་ཐག་པའི་ཚུལ་སྦྱར་དུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་༼ཇ༽ གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པ་དངོས་ལ་༼ཇ༽ བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། ལྷག་བསམ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་”༼ག༽2བྱམས་པའི་དམིགས་རྣམ་སོགས་དགུ་ལས་

1 ལམ་རིམ་དུ། -དེ་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ༼བ༽

508

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་པོ། "༼ཀ༽1བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་ལ་”༼ཁ༽2བྱམས་པའི་དམིགས་པ་ནི། བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ནི་བདེ་བ་དང་ཕྲད་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་དང་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་དང་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་བྱའོ། །སྙམ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕན་ཡོན་༼ཇ༽ ལ་སྤྱིར་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སངས་རྒྱས་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མཆོད་པ་བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཀྲིགས་པའི་ཞིང་དག་ན། །མཆོད་པ་རྣམ་མང་དཔག་མེད་ཇི་སྙེད་པ། །སྐྱེས་མཆོག་རྣམས་ལ་དེ་ཡིས་རྟག་མཆོད་པས། །བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་པའི་ཞིང་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་ཆེ་བར་གསུངས་པ་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ཞིང་འདིར་མཆོད་ན་སྔར་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞིང་བཀོད་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཤར་གྱི་མཚམས་ན་སངས་རྒྱས་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ན་དགེ་སློང་འགོག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བདེ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་ལྡན་ནོ། །དེར་ལོ་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ཚངས་སྤྱོད་སྤྱད་པས་ནི་ཞིང་འདིར་ཐ་ན་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཙམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ན་སྔ་མ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་བསྐྱེད་ན་ཉིན་མཚན་དུ་གནས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་བཤད་པ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལྷ་མི་བྱམས་པ་སོགས་ཕན་ཡོན་བརྒྱད་ཐོབ་པ་དང་བསྲུང་བའི་ཡང་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ རྫ་མ་ཆུང་ངུ་ལ་རྫིའུ་དང་དེའི་ནང་དུ་འབྲས་བཙོས་པ་ལ་རྫིའུ་ཚོས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་ཉུང་ཚོས་བྱས་པས་ཞིམ་ལྟོའི་ལུགས་ཡིན་པས་རྫ་མ་ཆེན་པོར་བཙོས་པའི་མང་ལྟོ་ལས་ལྷག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ 1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། -༼ཀ༽
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། -༼ཁ༽

509

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

རྫིའུ་ཚོས་༼བ༽ གྲངས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་༼བ༽ ཞིམ་ལྟོ་སྦྱར་བ་དག ། ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་༼བ༽ དུ་སྦྱིན་པས་ཀྱང་། །བྱམས་པ་ཡུད་ཙམ་ཐང་ཅིག་གི །བསོད་ནམས་དག་ལ་ཆར་མི་ཕོད༼ཀ༽1། །༼ག༽ལྷ་མི་བྱམས་པར་འགྱུར་བ་དང་༡། །དེ་དག་ཀྱང་ནི་བསྲུང་བ་༢དང་། །ཡིད་བདེ་བ་༣དང་བདེ་མང་༤དང་། །དུག་༥དང་མཚོན་༦གྱིས་གནོད་མེད་དང་། །འབད་པ་མེད་པར་དོན་འཐོབ་༧དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་འགྱུར་༨ཏེ། །༼བ༽ བརྒྱད་དོ། །༼ཁ༽བྱམས་པ་བསྒོམས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། གལ་ཏེ་གྲོལ་བར་མ་གྱུར་ཀྱང་། །བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཐོབ་བོ། །༼བ༽ བརྒྱད་གང་ཞེ་ན་༼ང༽ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱམས་པ་ཡོད་ན་ལྷ་མི་བྱམས་ཤིང་ངང་གིས་འདུ་བ་དང་། རྒྱལ་བས་ཀྱང་བདུད་སྡེ་བྱམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕམ་པར་མཛད་པས་བསྲུང་བའི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་སོགས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཐོག་མར་སྐྱེ་དཀའ་ཡང་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཚིག་གིས་ཀྱང་སྒོམ་ཚུལ་ནི། དེས་ན་སྐྱེ་བར་དཀའ་ཡང་འབད་དགོས་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ལ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསམས་ཏེ་ཐ་ན་ཚིག་ཏུ་ཡང་བཏོན་ནས་བསྒོམ་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་ཚུལ་ཁུངས་དང་བཅས་པ་ནི། ཚིག་དེ་ནི། གསེར་འོད་དམ་པའི་རྔ་ཆེན་སྒྲ་ཡིས་ནི། །སྟོང་གསུམ་འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་གསུམ་འདི་ན། །ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་གཤིན་རྗེའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། །དབུལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་ཤོག །ཅེས་སོགས་སོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ལ་བྱམས་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི། ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་ལ་བསྒོམ། དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགྲ་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རིམ་པ་

1 *ཨང་རྟགས་ཆད་ལྷག་འཁྲུགས་པ་རྣམས་བཅོས་སོ།།

510

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞིན་དུ་བསྒོམ་མོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་བསྒོམ་ཚུལ་དངོས་ལ། བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་བསམས་ན་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་མེད་ཅིང་བདེ་བས་ཕོངས་ལུགས་རྣམས་ཡང་ཡང་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་གོམས་པ་ན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ངང་གིས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་བདེ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་དེ་དག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟབ་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལ་༼ཇ༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་དང་། སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཀའི་དོགས་གཅོད་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཁྱད་པར་དུ་དོགས་པ་གཅོད་པ་གསུམ་ལས། དང་

པོ་ལ་དགུ་ལས། དང་པོ། སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་ཅི་རིགས་པར་སྡུག་བསྔལ་བའི་སེམས་ཅན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་རྗེའི་རྣམ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་དང་བྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ནི། ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་དང་དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགྲ་ལ་བསྒོམ་སྟེ། མཛའ་བཤེས་དང་འདྲ་བར་དགྲ་ལའང་སེམས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ། རིམ་གྱིས་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་བསྒོམ་མོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ཆོས་མངོན་པའི་མདོའི་དོན་དང་དེ་གནད་ཆེ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་བཏང་སྙོམས་དང་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་ཡུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་དེ་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་དང་པོ་ནས་སྤྱི་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱངས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་རེ་རེ་ནས་བསམས་ན་གང་ལའང་མི་སྐྱེ་བར་སྣང་ལ། རེ་རེ་ནས་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་

511

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བཏོན་ནས་ཇེ་མང་དུ་བཏང་སྟེ་མཐར་སྤྱི་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱངས་ན་ཚོགས་པ་དང་སོ་སོ་བ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་རྣམ་དག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མར་བསྒོམས་པའི་ཚུལ་ནི། མར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་འཁོར་བར་ལྷུང་ནས་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྣམས་སེམས་པ་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེའི་བསྒོམ་ཚུལ་སྐྱེ་སླ་རིམ་ནི། དེ་ཡང་སྔར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་སྦྱངས་པས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་སྐྱེ་སླ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས་བསྒོམ་པའི་དགོས་པ་ནི། རང་གི་སྟེང་དུ་དེ་དག་བསམས་ན་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། གཞན་སྟེང་དུ་བསམས་པས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་རང་སྟེང་དུ་སེམས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་གནད་དུ་འགྲོ་བ་མི་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་ནི། དེ་དག་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རྒྱས་པར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་བྱང་སར་གསུངས་པ་ལ་བློའི་མཐུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཉན་ཐོས་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་སེམས་པ་མང་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐར་ཐུག་པ་སྐྱོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པས་སྡུག་བསྔལ་སེམས་པ་མང་བར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཤུགས་དང་ངར་བསྐྱེད་ཚུལ་གཅེས་པ་ནི། བདེ་བ་མེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚུལ་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ནས་བསམས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་སྐྱེ་ལ། རྒྱུན་རིང་བར་བསམས་ན་ཤུགས་དྲག་ལ་བརྟན་པ་སྐྱེ་བས་གདམས་ངག་ཅུང་ཟད་རེས་ཚིམ་ནས་གཞུང་ཆེ་བ་ནས་བཤད་པ་རྣམས་ལ་བསྒོམ་པ་དོར་ན་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངོ་། །

512

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལ་སྒོམ་ཚུལ་དམིགས་ཕྱེད་གོ་རྟོགས་དགོས་ཚུལ་དང་། མྱོང་བ་ཐམ་ཐོམ་གྱིས་ས་མི་ཆོད་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་དང་བྱམས་པའི་སྐྱེས་ཚད་དང་། དེས་སེམས་བསྐྱེད་འདྲེན་པས་སྐྱེས་ཚད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་བཞི། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ལུགས་དང་སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་འགྲོ་ལུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ལེགས་པར་”ཕྱེ་1ནས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་བསྐྱངས་པའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་མྱོང་བ་དགོས་ཀྱི། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། གོ་བས་ལེགས་པར་དམིགས་མ་ཕྱེད་པར་ཕུར་ཚུགས་རེ་ལ་འབད་པའི་མྱོང་བ་ཐམ་ཐོམ་གྱིས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏེ། ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་གཞན་དུའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་ཚད་ནི། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། གང་གི་ཚེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བུ་མི་བདེ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ནས་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་༼ང༽ རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། དོན་ལ་ཆེར་མ་བསྒྲིམས་ཀྱང་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེའོ། །དེའི་ཚེ་དེ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་བུ་ཆུང་ངུ་སྙིང་དུ་ཆེས་སྡུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གསུངས་སོ། །འདིས་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་སེམས་བསྐྱེད་འདྲེན་པ་སྐྱེས་ཚད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཡང་ལུང་དེའི་འཕྲོས་ཉིད་ནས། དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་དྲང་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཕྱེད་

513

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བར་དམ་བཅས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒྲིམ་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་སྔར་བཤད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཁྱད་པར་དུ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་དེ་འདྲ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྤངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་སྦྱོང་བ་སོགས་བདུན་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ནས་དགོས་པ་ནི།འདི་ཡང་ལམ་མཐོན་པོར་སོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་མིན་གྱི། ལས་དང་པོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་ལ། ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་། བཟང་དང་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཅན་དང་། །འདུན་བརྟན་ཁྱད་པར་འགྲོ་བ་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་གསུམ། །ཀུན་ཏུ་རྩོམ་པར་མཛད་པ་ཡིན། །༼ང༽ སེམས་བསྐྱེད་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དེ་བྱང་སེམས་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་འགོ་རྩོམ་པའི་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་འགོ་རྩོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྤངས་ནས་དེ་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་སྦྱོང་བ་ནི། དེས་ན་འདི་དག་གི་ཕྱོགས་དང་ཡུལ་ཙམ་ནའང་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་དོན་དུ་བདག་གིས་དགེ་བ་འདི་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ལ་ཆེས་ཆེར་འཁྲུལ་ནས་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་བོ་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གདམས་ངག་གི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་མི་སྦྱོང་བར་གཞན་ཞིག་ནས་འཚོལ་ཞིང་འབད་པས་ས་མང་པོ་ཞིག་བཅད་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་སྣང་བ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་

514

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པོའི་གནད་ཤེས་པས་བལྟས་ན་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་སྣང་སྟེ། རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་སྦྱོང་བར་གཞུང་དུ་མ་ལས་འབྱུང་ན་གོ་བ་ཙམ་ལས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་སོགས་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་བསྒོམ་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་ལམ་གཞན་བསྒོམ་དུ་མི་རུང་ཟེར་བ་མིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་སྐོར་ལའང་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་བསྐྱང་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སྨོན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་མ་སྐྱེས་གོང་དུའང་འཇུག་སྡོམ་འཛིན་ཚུལ་ཆེན་པོས་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་སྔར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསླབ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ཤེས་ཤིང་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་བརྟན་ན་སྔོན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་༼༽ འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་ཆོ་གས་བཟུང་ནས་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའང་ཡོད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་སྔོན་ལ་སྡོམ་པ་དང་སེམས་བཟུང་༼བ༽ བ་བཤད་ནས་དེའི་༼བ༽ རྗེས་སུ་བསླབ་བྱ་ཕྱིན་དྲུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་ལུགས་རྣམས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །༼ང༽ འདི་ནི་ཁ་ཅིག་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་གསུང་རིས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་སྔོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་དགོས་ཟེར་བ་ལེགས་པར་བཀག་གོ །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་ལའང་བློ་མང་པོ་སྦྱང་དགོས་པས་འོལ་སྤྱི་ཐུན་འགོར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་ཞེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚིག་ཙམ་དང་མི་འདྲ་བའི་

ཚུལ་ནི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྣོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལའང་སྔོན་དུ་བློ་མང་པོ་ཞིག་སྦྱང་དགོས་པར་སྣང་སྟེ། ཕན་ཡོན་སེམས་པ་དང་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་སྐྱབས་འགྲོས་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་དང་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྲུང་འདོད་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་འགྲོ་ལུགས་མིང་ཙམ་སྣང་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་ནས་ས་

515

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ལམ་བགྲོད་པའི་མིང་ཙམ་ཡང་འདིར་མི་སྣང་བས་འཚོལ་དགོས་ཚུལ་ནི།དེས་ན་ལམ་བགྲོད་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྦྱངས་ནས་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལ་མིང་ཙམ་ཞིག་སྣང་ཡང་། དེ་དང་འདྲ་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བསྐྱངས་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་པར་སོང་ནས་ལམ་བགྲོད་དགོས་པ་ལ་མིང་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ལམ་བགྲོད་པས་སངས་རྒྱས་ཚུལ་དབུ་སེམས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་བཞིན་བྱ་ཚུལ་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ནི། འདི་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉེར་གཉིས་༼ཇ༽ མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དང་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དང་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུར་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་སོགས་གསུངས་པ་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་གིས་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལྷག་བསམ་བསྒོམ་པ་༼ཇ༽ ལ་བསྒོམ་ཚུལ་དངོས་དང་། དེའི་དོགས་གཅོད་དང་། ལམ་གཞན་བསྒོམ་དུས་དང་། རྒྱུན་དུ་སྒོམ་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པའི་མཐར་ཀྱེ་མ་བདག་ལ་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་འདི་ལྟར་བདེ་བས་ཕོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ན། འདི་དག་ཇི་ལྟར་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་བྱ་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང་དེ་དག་སྒྲོལ་བའི་ཁུར་འཁྱེར་བ་ལ་ཐ་ན་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བློ་སྦྱོང་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འདི་དྲིན་ལན་གཟོ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཅུང་ཟད་བྱུང་མོད་ཀྱང་འདིར་བསྟན་པ་ནི་བདེ་བ་དང་ཕྲད་ན་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་སྙིང་རྗེས་མི་ཆོག་གི། སེམས་ཅན་ལ་བདག་གིས་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་བོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་འདྲེན་ནུས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལམ་གཞན་བྱམས་སྙིང་

516

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྗེ་ལྷག་བསམ་རྣམས་སྒོམ་དུས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་ནི། དེ་དག་ཀྱང་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་ལ་མིན་གྱི། ཐུན་རྗེས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་དྲན་པར་བྱས་ནས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྐྱངས་ན་”བོགས་1ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། སྙིང་རྗེ་དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འདུག་ཀྱང་རུང་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུའང་རུང་སྟེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ལ། སྙིང་རྗེ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་དམིགས་རྣམ་གང་སྐྱོང་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རྒྱུན་དུ་སྒོམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་གཽཽ་མིས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་ཤིང་ནི་ཐོག་མ་མེད་དུས་ཅན། །ཉོན་མོངས་ཁ་བའི་ཁུ་བས་བརླན་བསྒོས་པ། །རོ་ཞིམ་དངོས་པོར་བགྱི་བར་མི་ནུས་ལ། །ཡོན་ཏན་ཆུ་ཡི་ཐིགས་པས་ཅི་རུ་འགྱུར། །ཞེས་རོ་ཤིན་ཏུ་ཁ་བའི་ཏིག་ཏའི་སྡོང་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བུར་ཁུ་ལྟ་བུའི་ཐིགས་པ་རེ་རེ་ཙམ་བླུགས་པས་མངར་བོར་བྱ་མི་ནུས་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་པའི་རོ་ཁ་བས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བསྒོས་པའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་བྱམས་པའམ་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྒོམ་པ་ཡུན་ཐུང་ཐུང་རེས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱོང་དགོས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ།

གཉིས་པ་༼ཁ༽༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དད་འདུན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དྲང་ཚུལ།༼ཀ༽བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྦྱང་བ་༼ཁ༽ནི། སྔར་བཤད་པའི་རིམ་པས་བདས་ནས་གཞན་དོན་ལ་བྱང་ཆུབ་དགོས་པར་མཐོང་ནས་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་བསྐྱེད་པའང་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས་སྔར་སྐྱབས་འགྲོའི་སྐབས་སུ་བཤད་
1 བོག་ *བོགས

517

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

པ་ལྟར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་དད་པ་ཅི་འཕེལ་བྱ། དེ་ནས་དད་”པས་1འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པར་གསུངས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་དེ་རང་གི་དོན་ལའང་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ངེས་པ་དྲང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པའི་ལུང་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མང་ཡང་སྙིང་རྗེས་ནོན་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཆེ་བར་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བཀའ་”བསྩལ་བར2་སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས་གསུངས་སོ། །

སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ངོས་བཟུང་བ།

གསུམ་པ་སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ངོས་བཟུང་བ་༼ཇ༽ ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལུགས་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་སྒོམ་རིམ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། བརྒལ་ལན་མ་སྤྲོས་པ་བཤད་ཟིན་གསུམ་

ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྔར་དྲངས་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལུང་དོན་བཞིན་ཡིན་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྨོན་འཇུག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་༼ང༽ སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་ཆོས་བཤེས་ཆོ་གས་བསྐྱེད་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་ལ་ལས་འཇུག་སེམས་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་ཆད་ལ་འདོད་པ་སོགས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་

1 ལམ་རིམ་དུ། པ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྩལ་པར་

518

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོན་དུ་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའམ་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སྨོན་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཀྱང་རུང་མི་སློབ་ཀྱང་རུང་ཇི་སྲིད་དུ་སྡོམ་པ་མ་བཟུང་བ་དེ་སྲིད་དུ་སྨོན་པའི་སེམས་ཡིན་ལ། སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ནས་སེམས་དེ་འཇུག་པའི་སེམས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། དེ་ལ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གང་ཐོག་མར་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ནི་སྨོན་པའི་སེམས་སོ། །གང་ཕན་ཆད་སྡོམ་པ་བཟུང་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་ཞུགས་པའི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ང༽ འདིར་སྨོན་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་འཇུག་སྡོམ་བཟུང་མ་བཟུང་ལ་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ། འདི་ལ་བརྒལ་ལན་མང་དུ་སྣང་ཡང་༼བ༽ གསེར་ཕྲེང་དུ་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་སྦྱང་བ།

གཉིས་པ་ཞི་བ་ལྷའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱང་བ་ལ་༼ཇ༽ བདག་གཞན་བརྗེས་མ་བརྗེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་དང་། དེ་གོམས་ན་སྐྱེད་ནུས་པ་དང་། གོམས་ཚུལ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བརྗེས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དོན་གཉིས་མྱུར་དུ་སྒྲུབ་ན་བདག་གཞན་བརྗེ་རིགས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི། །མྱུར་དུ་”སྐྱོབ་1པར་འདོད་པ་དེས། །བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བྱ་བ། །གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ། །༼བ༽ ཚུལ་འདི་ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་བློར་མི་ཤོང་བས་གསང་བའི་དམ་པ་ཞེས་སྨོས་སོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་བདག་གཞན་བརྗེས་མ་བརྗེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་
1 ལམ་རིམ་དུ། བསྐྱབ་

519

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕན་ཉེས་དཔེས་བཤད་པ་ནི། མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་དགོས་ཏེ། །བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་། །ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་ན་བདག་གཞན་མ་བརྗེས་ན་སངས་རྒྱས་སོགས་འགྲུབ་དཀའ་བ་ནི། བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག །ཡང་དག་བརྗེ་བར་མ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་ཅིང་། །འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་རྒུད་པ་ཀུན་གྱི་སྒོ་དང་། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བསམ་མོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དེའི་དོགས་གཅོད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་རང་གི་དགྲ་བྱེད་པ་མིང་ཐོས་ནའང་འཇིགས་པ་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཕྱིས་མཐུན་པར་བྱས་ནས་མཛའ་བ་ན་དེ་མེད་ན་མི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ལྟར། བློ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ན་བདག་ལ་གཞན་བཞིན་དང་གཞན་ལ་བདག་བཞིན་དུ་བལྟ་བའང་གོམས་ན་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དཀའ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་ལྟར་གོམས་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི། །གང་གི་མིང་ཐོས་འཇིགས་པ་ཡང་། །དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བདག་གི་ལུས་ནི་གཞན་དག་ཏུ། །བཞག་པ་དེ་ལྟར་དཀའ་བ་མེད། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་དོགས་གཅོད་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ལུས་བདག་གི་ལུས་མིན་པས་དེ་ལ་རང་གི་བློ་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་དུ་རུང་སྙམ་ན། ལུས་འདི་ཡང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་”ཅིང་1གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ངར་འཛིན་པ་སྐྱེ་བ་ལྟར།

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

520

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞན་ལུས་ལའང་རང་གི་བཞིན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་གོམས་པར་བྱས་ན་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བས་ཇི་ལྟར་གཞན་དག་གི །ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ། །ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་གཞན་ལ་གོམས་པར་གྱིས། །”ཅེས་1སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་གོམས་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པས་ནི་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་སྐྱེ་ལ་གོམས་པར་བྱས་ན་བསྐྱེད་ནུས་པར་ཡང་མཐོང་བ་དེས། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་༼༽ ལ་གསུམ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བློ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་གེགས་སེལ་བ་དང་། སྒོམ་ཚུལ་དངོས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བདག་གཞན་བརྗེ་ཞེས་པ་དང་བདག་གཞན་དུ་བྱ་ཞིང་གཞན་བདག་ཏུ་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ལ་ངའོ་སྙམ་དུ་དང་དེའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ངའི་འོ་སྙམ་པའི་བློ་སྦྱོང་བ་མིན་གྱི། རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་གཉིས་གོ་ས་བརྗེས་ཏེ་གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་རང་ལ་གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་བསྐྱེད་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་བདེ་བ་དང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བརྗེ་བར་གསུངས་པའང་བདག་གཅེས་འཛིན་ལ་དགྲར་བལྟས་ནས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་ཆེས་ཆེར་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་། གཞན་གཅེས་འཛིན་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བལྟས་ནས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡལ་བར་འདོར་བ་བཀག་ནས་དེ་སེལ་བ་ལ་ཆེས་ཆེར་བྱེད་པ་སྟེ། མདོར་ན་རང་གི་བདེ་བ་ལ་མི་ལྟ་བར་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་དོན་དུ་འཇུག་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ། བློ་དེ་སྦྱོང་བ་ན་གེགས་ནི་གཉིས་ཏེ། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། དེའི་ཁུངས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གཞན་གཉིས་སོ་སོར་རིས་སུ་འཛིན་པའི་གེགས་བསལ་བ་ནི། རང་དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞེས་

521

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་བདག་དང་གཞན་གཉིས་སྔོ་སེར་ལྟར་སོ་སོ་བར་རིས་སུ་བཅད་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་ཅིང་། དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་སྡུག་ལའང་འདི་ནི་ངའི་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་པའམ་བསལ་བར་བྱའོ། །འདི་ནི་གཞན་གྱི་ཡིན་པས་སྙམ་ནས་ཡལ་བར་འདོར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ནི་བདག་དང་གཞན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད་དེ། ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་བདག་ལའང་གཞན་གྱི་བློ་སྐྱེ་ལ་གཞན་ལའང་བདག་གི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ཕ་རི་ཚུ་རི་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཕ་རི་ལ་འདི་ངོས་ནས་ཕ་རིའི་བློ་སྐྱེ་ཡང་ཕ་རིར་ཕྱིན་ན་ཚུ་རིའི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སུ་ལ་བལྟོས་ཀྱང་སྔོན་པོ་ཉིད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་ཡི། ཁ་དོག་གཞན་གྱི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་དང་མི་འདྲའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁུངས་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་བསླབ་བཏུས་ལས། བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་གོམས་བྱས་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བརྟན་པར་འགྱུར། །བདག་དང་གཞན་ཉིད་༼བ༽ ཕན་ཚུན་བལྟོས་༼བ༽ ནས་གྲུབ་པ་སྟེ། །༼བ༽ དཔེར་ན་ཆུ་བོའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ གྱི་ངོགས་དང་ཚུ་རོལ་༼བ༽ གྱི་ངོགས་ཇི་བཞིན་༼བ༽ དུ་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པས། “རྫུན་1༼བ༽ པ་ཡིན་པར། །༼བ༽ དེའི་ཚུལ་ནི་ཕ་རོལ་གྱི་ངོགས་ཏེ་ ༼བ༽ དེ་རང་གི་༼བ༽ ངོས་ནས་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་གྲུབ་པ་མིན། །༼བ༽ ཏེ་དེར་ཕྱིན་པ་ན་དེ་ལ་ཚུ་རོལ་གྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དེའི་ཚེ་ཚུ་རོལ་དུའང་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ལ་བལྟོས་ན༼བ༽ ས་དེ་ཚུ་རོལ་༼བ༽ དུ་འགྱུར། །༼བ༽ བའི་བལྟོས་གཞི་ཕ་རོལ་བདག་ཉིད་༼བ༽ ཀྱང་རང་གི་༼བ༽ ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན། །༼བ༽ ཕ་རོལ་གང་ལ་བལྟོས་ཏེ་གཞན་༼བ༽ ཚུ་རོལ་དུ་འགྱུར། །ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བལྟོས་ས་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །༼༽ གཉིས་པ། གེགས་གཉིས་པ་བསལ་བ་ལ་གེགས་ནི། ཡང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བདག་ལ་མི་གནོད་པས་དེ་སེལ་བའི་དོན་དུ་མི་

1 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་

522

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འབད་དོ་སྙམ་པའི་གེགས་བསལ་བ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས་དང་པོ་རྒན་གཞོན་གྱི་བྱ་བས་དགག་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་རྒས་པའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་བར་དོགས་ནས་གཞོན་པའི་ཚེ་ནོར་གསོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལུས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོའི་བྱ་བས་དགག་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྐང་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ལག་པས་མི་སེལ་བར་འགྱུར་ཏེ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉི་མ་དང་ལོ་དང་ཟླ་བ་སྔ་ཕྱིའི་བྱ་བས་དགག་པ་ནི། རྒན་གཞོན་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཉི་མ་སྔ་རྟིང་ངམ་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་སོགས་ལའང་སྦྱར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རྩོད་སྤོང་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་དང་རང་རྐྱ་བ་མེད་པས་དགག་པ་གལ་ཏེ་རྒན་གཞོན་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ལ་རྐང་ལག་ཚོགས་པ་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གཞན་གཉིས་དང་མི་འདྲའོ་སྙམ་ན། རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མང་པོ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་མང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་རང་རྐྱ་བའི་ངོ་བོ་མེད་ལ། རང་གི་བདག་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཀྱང་ཚོགས་རྒྱུན་དེ་ལ་འཇོག་དགོས་པས་བདག་དང་གཞན་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་མིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གོམས་པའི་དབང་ཡིན་པས་གཞན་གཅེས་འཛིན་ཡང་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཅེས་འཛིན་གོམས་པའི་དབང་གིས་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་མི་བཟོད་པ་ཡིན་པས་གཞན་ལའང་གཅེས་འཛིན་གོམས་ན་དེའི་སྡུག་བསྔལ་ལའང་མི་བཟོད་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་གེགས་བསལ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དངོས་༼ཇ༽ ལ་བཅུ་གསུམ་ལས། དང་པོ། བདག་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ནི། བདག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་རང་གཅེས་པར་བཟུང་བ་འདིས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་ད་བར་དུ་མི་འདོད་པ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་ལ། རང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་

523

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

པ་ཞིག་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་གི་དོན་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པས་བསྐལ་པ་བགྲང་ལས་འདས་པ་སོང་ཡང་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡང་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་གིས་མནར་བར་གྱུར། རང་དོན་གྱི་བསམ་པ་དེ་གཞན་ལ་སྤོས་ནས་ཞུགས་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྔ་བར་སངས་རྒྱས་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་གདོན་མི་ཟ་བ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བྱས་པས་དཀའ་ལ་དོན་མེད་པས་དུས་འདས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བདག་གཅེས་འཛིན་ལ་དགྲར་བལྟས་ཏེ་སྐྱེ་བར་མི་འཇུག་ཚུལ་ནི། ད་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དགྲའི་མཆོག་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་འདི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ནས་འབད་པ་དུ་མས་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་པ་རྒྱུན་”མཐུད་1དུ་མི་གཞུག་གོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱས་ནས་ལན་དུ་མར་འགོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདི་ཡིས་བརྒྱ་ཕྲག་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་བར་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས། །ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས། །བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་ཀྱང་། །ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབས། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔ་དུས་སུ། །ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཕུན་སུམ་བདེ་མིན་པ། །གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དགེ་རྩ་སོགས་རང་དོན་དུ་དམིགས་པ་དགག་པ་ནི། དེ་ལྟར་རང་གི་ཁ་མི་འཛིན་ཕྱོགས་མི་སྐྱོར་བར་རང་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་རྣམས་བལྟོས་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་གཏོང་བའི་བློ་ཡང་ཡང་སྦྱང་བ་དང་གང་ལ་བཏང་བ་དེའི་དོན་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་མི་རིགས་པས་ལུས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་རང་གི་དོན་དུ་དམིགས་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཐུད་

524

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་བློ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ སྤྱོད་འཇུག་ལས། རང་གི་སེམས་ལ་བདག་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བཏང་ཟིན་པས་ཡིད་ཁྱོད་ཀྱང་བདག་གིས་གཞན་ལ་བྱིན་པས་ད་ནི་བདག་མི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་གཞན་དབང་པ་ཡིན་པས་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་། བདག་ནི་གཞན་གྱི་དབང་༼བ༽ དུ་གྱུར་༼བ༽ པ་ཡིན་ཅེས། །ཡིད་ཁྱོད་༼བ༽ རང་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ངེས་པར་ཤེས་༼བ༽ པར་གྱིས་ལ། །སེམས་ཅན་ཀུན་༼བ༽ གྱི་དོན་མ་གཏོགས་པར། །ད་༼བ༽ ཕྱིན་ཆད་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་མི་བསམ། །༼བ༽ ཞིང་སེམས་ཅན་གཞན་དབང་༼བ༽ བའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །རང་༼བ༽ གི་དོན་བསྒྲུབ་པར་རིགས་༼བ༽ པ་མ་ཡིན་༼བ༽ ལ། །མིག་ལ་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་གང་ལ་བཏང་བའི་སེམས་ཅན་དེ་༼བ༽ ཡི་དོན་༼བ༽ བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །༼བ༽ སེམས་ཅན་དེ་༼བ༽ དག་ལ་ལོག་པར་༼བ༽ སྒྲུབ་པའམ་གནོད་པ་བྱ་མི་རིགས༼བ༽ པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ལུས་སོགས་རང་དོན་དུ་སྤྱད་ན་ཐོག་མེད་ནས་དེས་ཉེས་ཚུལ་བསམ་པས་དགག་པ་ནི། ལུས་ལ་སོགས་པ་ལ་གཞན་དོན་དུ་དམིགས་པ་ཤོར་ཏེ་རང་གི་དོན་ལ་དམིགས་པའམ་ལུས་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པར་སྣང་ན་འདིས་སྔར་ཡང་མཐའ་མེད་པའི་གནོད་པ་ལ་སྦྱར། ད་དུང་ཡང་ཕན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས་དེའི་དབང་དུ་སོང་ན་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་བསྐྱེད་དོ་སྙམ་ནས་དགག་པར་བྱ་སྟེ། ༼༽ སྤྱོད་འཇུག་ལས། གཅེས་འཛིན་ཁྱོད་ཀྱིས་༼ཀ༽༼ག༽ཁོ་བོ་གར་བརླག་པའི༼བ༽ སྐབས། །༼ཁ༽སྔོན་གྱིས་དུས་༼ང༽དེ་༼བ༽ ཁྱོད་དགྲར་མ་ཤེས་པའི་སྐབས་དེ་གཞན་ཡིན་ཏེ། །ངས་༼བ༽ ད་ནི་གདོན་ངོས་ཟིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ལ་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་དགྲ་ཡིན་པར་མཐོང་༼བ༽ བས་ཁྱོད་ད་གང་དུ་འགྲོ། །༼བ༽ ཡང་བྲོས་པས་མི་ཐར་བས་ཁྱོད་ཀྱི་༼བ༽ ས་བདག་ལ་གང་བྱས་ཆོག་སྙམ་པའི་དྲེགས་པ་༼བ༽ འམ་ང་རྒྱལ་ཀུན་གཞོམ་༼བ༽ པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་ད་དུང་བདག་ལ་༼བ༽ སྔར་ལྟར་རང་གི་དོན། །༼བ༽ ལ་ཆགས་པ་ཡོད་སྙམ་༼བ༽ དུ་སེམས་པ་

525

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

དེ་དོར་ཞིག །༼བ༽ ད་ནི་བདག་སྔར་དང་མི་འདྲ་བས་བདག་གིས་༼བ༽ སེམས་ཅན་གཞན་ལ་༼བ༽ ཡིད་ཁྱོད་༼ང༽ རང་ཡང་བཙོངས་༼བ༽ པ་སྟེ་བསྔོས་ཟིན་ཀྱིས། །༼བ༽ ཁྱོད་སྐྱོ་བར་༼བ༽ ཏེ་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་སེམས་༼བ༽ པར་ཞོ་ཤ་ཕུལ༼བ༽ ཏེ། །སྡེ་དཔོན་ལ་ཁྲལ་འབུལ་བ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་བདག་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་གཞན་ལ་བསྔོས་པ་ལས་གཞན་གལ་ཏེ་བག་མེད་༼བ༽ པ་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་༼བ༽ ཡིད་ཁྱོད། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མ་བྱིན་ན། །༼བ༽ ཡིད་ཁྱོད་ཀྱིས་༼བ༽ བདག་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་ཁོ་བོ་དམྱལ་བ་ཡི། །སྲུང་མ་རྣམས་ལ་བྱིན་དུ་ངེས། །༼བ༽ སྔར་ཡང་དེ་ལྟར་༼བ༽ ཡིད་ཁྱོད་”ཀྱི་1རེ་ལྟ་ཞིག །༼བ༽ སྟེ་ཡུན་རིང་ཞིག་ཁོ་བོ་༼བ༽ དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ལ་བྱིན་པས་ཡུན་རིང་སྡུག༼བ༽ བསྔལ་བར་གྱུར་ལ། །ད་ནི་༼བ༽ སྔར་བདག་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བའི་ཁོན་རྣམས་དྲན་༼བ༽ པར་བྱས་ཏེ། །༼བ༽ སྔར་ལྟར་ཡིད་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་དོན་༼བ༽ འབའ་ཞིག་སེམས་པ་༼བ༽ དེ་བདག་གིས་གཞོམ༼བ༽ པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་གཞན་གཅེས་འཛིན་རྒྱུན་སྐྱོང་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་སྙིང་ཐག་པའི་སྤྲོ་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་སྐྱེས་པ་རྒྱུན་”མཐུད་2དུ་མི་གཞུག་ཅིང་། གཞན་ལ་ཕངས་པ་དང་སྡུག་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅི་སྐྱེའི་སྒོ་ནས་སྔར་རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཞིན་གཞན་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་”བཟུང་3བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ལྟར་ཞིང་མཆོག་ཏུ་སེམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་ནི་དེའི་དྲིན་དྲན་པའམ་དེས་རང་ལ་ཕན་འདོགས་པར་མཐོང་བ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། འཐུད་
3 ལམ་རིམ་དུ། གཟུང་

526

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དགོས་ལ། དེ་ཡང་ས་བོན་གྲུང་པོ་བཏབ་པ་ལས་སྟོན་ཐོག་མང་ཞིང་བཟང་བ་འབྱུང་བར་མཐོང་ན་ཞིང་ས་གཤིན་པོ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པ་སྐྱེ་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ལས་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་བཏབ་པ་ལས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་སྐྱེ་བས་དེ་དག་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་སེམས་ཅན་རྣམས་༼བ༽ ལ་དམིགས་ནས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་དང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་སོགས་དང་རྒྱལ་བ་༼བ༽ ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་དང་མཆོད་པ་སོགས་གཉིས་ཀ་ལས། །༼བ༽ འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་༼བ༽ ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་༼བ༽ པ་ཡོད་པར་འདྲ་བ་ལ། །༼བ༽ རྒྱུ་དེས་རྒྱལ་༼བ༽ བ་ལ་གུས་༼བ༽ ཤིང་ཞེས་བྱེད་༼བ༽ པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། །༼བ༽ རྒྱུ་དེས་སེམས་ཅན་ལ་༼ང༽ ཡང་གཅེས་ཤིང་འཕངས་པར་འཛིན་པ་མིན་༼བ༽ པའམ་མི་འཛིན་པ་འདི་ཅི་ཡི་ཚུལ། །༼བ༽ ཏེ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྟར་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསམ་པ་ནི། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་སྲོག་བཅད་ན་ངན་འགྲོ་གསུམ་དུ་འཁྲིད་ཅིང་། སྲོག་གཅོད་པ་ཐར་བར་བྱས་ན་བདེ་འགྲོ་དང་དེར་ཡང་ཚེ་རིང་བ་དང་། དེ་ལ་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་བྱིན་པ་དང་། ཞེ་སྡང་བསྐྱེད་པ་དང་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པ་ལས་ཀྱང་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོར་འཁྲིད་པ་སོགས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་བསྒྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ལས་མྱུར་བ་མེད་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་༼བ༽ འདི་ནས་འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོ་

༼བ༽ དང་

527

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ངན་འགྲོ་ཡི། །༼བ༽ རྟེན་ལ་འདོད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འདོད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲས་བུ་༼བ༽ མྱོང་བ་དེ། །༼བ༽ རྒྱུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་༼བ༽ བཏགས་པ་དང་། །གནོད་པ་༼བ༽ བྱས་པ་ལས་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །༼བ༽ ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱས་བཤད་ནི། སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་ཕན་བཏགས་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་༼བ༽ མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་ལེགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །གོ་
འཕང་བླ་

༼བ༽ ན་མེད་༼བ༽ པ་ཡང་རྙེད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ན། །༼བ༽ གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་མངོན་མཐོ་ལྷ་དང་མི་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ དང་བདེ་བ་གང་། །༼བ༽ ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཆེན་པོ་ཚངས་༼༽ པ་དང་དབང་པོ་༼བ༽ དང་དྲག་པོ་དང་། །འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་༼བ༽ བཞི་སོགས་ཀྱིས་བསྟེན་༼བ༽ པ་སྟེ་དེ་དག །༼བ༽ གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། རྒྱུ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་ཕན་པ་༼བ༽ ཡན་ཆད་ཙམ་ཞིག་གིས། །༼བ༽ བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པ་མ་དྲངས་པ་༼བ༽ སྟེ་མ་བསྐྱེད་པ་ནི་འགྲོ་

༼བ༽ བའམ་སྲིད་པ་གསུམ་༼བ༽ པོ་འདིར། །འགའ་ཡང་༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
༼བ༽ པ་འདི་ལ་༼བ༽ ངོ་མཚར་༼བ༽ རྒྱུ་ཅི་

༼བ༽ ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་མེད། རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་ལས་
འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་རྒྱས་བཤད་ནི། སྤྱིར་འཁོར་བ་འདིར་འབྲས་བུ་སེམས་༼བ༽ ཅན་དམྱལ་༼བ༽ བ་དང་དུད་འགྲོ་༼བ༽ དང་ཡི་དྭགས་སུ། །༼བ༽ སྐྱེས་པའི་རྟེན་ལ་བཙོ་བསྲེག་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ མི་འདྲ་བ་རྣམ་པ་དུ་མའི་དངོས། །༼བ༽ པོ་དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མྱོང་བ་གང་། །༼བ༽ ཡིན་པ་དེ་༼བ༽ དག་ནི་༼བ༽ རྒྱུ་སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་གནོད་༼བ༽ པ་བསྐྱལ་བ་ལས་བྱུང་། །༼བ༽ བ་ཤ་སྟག་ཡིན་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཡི་དྭགས་ལ་བཀྲེས་སྐོམ་༼བ༽ དུད་འགྲོ་དང་དམྱལ་བ་ལ་ཕན་ཚུན་བརྡེག་པ་དང་། །༼བ༽ མཚོན་གྱིས་གཟིར་བ་ཡིས་1ནི་༼བ༽ བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཞིང་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པ་ཉིད་༼བ༽ ཐབས་ཀྱིས། །བཟློག་པར་དཀའ་ཞིང་༼བ༽ འདི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཡི་

528

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཙམ་ནས་ཟད་ཅེས་པའི་ཚོད་འཛིན་དཀའ་བས་ཟད་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པ་དེ་༼བ༽ དག །རྒྱུ་སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་གནོད་༼བ༽ པ་བསྐྱལ་བའི་འབྲས་བུ་༼བ༽ ཁོ་ན་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་བསླབ་གསུམ་ཕུན་ཚོགས་སྤྱད་ཀྱང་གཞན་དོན་”ཆེས1་ཆེར་མ་བྱས་པས་འབྲས་བུ་དམན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་འབྲས་བུ་དམན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་”ཆེས་2ཆེར་མ་བྱས་པ་ལས་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་བརྙེས་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་”ཆེས་3ཆེར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བས་ཚུལ་དེ་བསམས་ནས་རང་གི་དོན་ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཆགས་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ རྟེན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་༼བ༽ ཡུལ་ལ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པས་འཇུག་པར་མཚུངས་པས་ཆགས་༼བ༽ པ་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བ། །དུག་བཞིན་འབད་པས་སྤང་བར་བྱ། །༼བ༽ དགོས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་༼བ༽ སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་༼བ༽ པ་སྟེ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བས། །༼བ༽ འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་དམན་པ་༼བ༽ ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཙམ་ཐོབ་༼བ༽ པ་མིན་ནམ། །༼བ༽ སྟེ་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལམ་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་དོར་བ༼བ༽ ར་གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པས། །༼བ༽ འབྲས་དུས་སུ་རྫོགས་༼བ༽ པའི་སངས་རྒྱས་”ཀྱི4་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་༼བ༽ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་

༼བ༽ མདོར་བསྡུ་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་༼བ༽ རྒྱུ་
སེམས་ཅན་ལ་ཕན་༼བ༽ པ་དང་མི་ཕན་པའི། །༼བ༽ རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་༼བ༽ མཆོག་དམན་འབྱུང་བར་༼བ༽ ཐག་བཅད་པ་ན། །༼བ༽ བྱང་སེམས་དེ་དག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་ནི། །༼བ༽ གཞན་དོན་མི་བསྒྲུབ་པར་རང་དོན་༼བ༽ འབའ་ཞིག་ལ་ཆགས་ཤིང་ཇི་ལྟར་གནས། །༼བ༽ ཏེ་གནས་མི་

1 *ཆེད་ཡིན་སྙམ།
2 *ཆེད་ཡིན་སྙམ།
3 *ཆེད་ཡིན་སྙམ།
4 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱིས་

529

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

རིགས་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་དེ་དག་གི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་ཤེས་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུར་ལེན་ཚུལ་ནི། དེས་ན་གཞན་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་དང་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལས་འབྱུང་བར་ཤེས་ཤིང་དེའི་རྩ་བ་ནི་སྙིང་རྗེར་གཟིགས་ནས་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་དེ་བསྒོམ་པ་ལྷུར་ལེན་ལ། ཆེས་གོམས་པས་དེ་དག་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་བའི་རླབས་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་ལ་རང་དབང་མེད་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ རྒྱུ་སྙིང་རྗེ་བརྟན་པའི་རྩ་བ་ཅན་༼བ༽ གྱི། །བྱང་༼བ༽ ཆུབ་སེམས་༼བ༽ ཀྱི་མྱུ་གུ་ལས་བྱུང་བ། །༼བ༽ བྱེད་ལས་གཞན་དོན་༼བ༽ ལ་གཅིག་༼བ༽ ཏུ་གཞོལ་བ་དང་འབྲས་༼བ༽ བུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི། །༼བ༽ རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་འབྱུང་བར་ཤེས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་༼བ༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་སྒོམ་པ་༼བ༽ ལྷུར་ལེན་པར་བྱེད་༼བ༽ ལ། །གང་ཟག་གང་ཞིག་༼བ༽ ཆེས་གོམས་པས་༼བ༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པ༼བ༽ ར་གྱུར་བ་ན་ནི། །༼བ༽ དང་པོར་གང་ཟག་གཞན་གྱི་༼བ༽ ལུས་ལ་རྨ་དང་ཁྲག་བྱུང་བས་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་༼བ༽ སྐྲག་ནས་བྲེད་༼བ༽ ཅིང་དངངས་པར་གྱུར་པ་རྣམས། །༼༽ བྱུང་བའི་བློ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ཕྱིས་རང་ཉིད་བསམ་གཏན་༼བ༽ གྱི་བདེ་བ་༼བ༽ ཐོབ་པ་དོར་ནས་ཀྱང་། །༼བ༽ གཞན་དོན་དུ་མནར་མེད་པ༼བ༽ འི་དམྱལ་བར་ཡང་འཇུག་༼བ༽ ཅིང་བསྐལ་པའི་བར་དུ་གནས་པར་བྱེད། །༼བ༽ ཅིང་མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་དངོས་སུ་སྦྱིན་པ་གཏོང་ནུས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་

༼བ༽

ཆེས་ངོ་མཚར་༼བ༽ ཞིང་འདི་

༼བ༽ མཁས་པས་བསྔགས་༼བ༽ པར་འོས་༼བ༽ ལ། །འདི་ནི་

༼བ༽ སྐྱེས་
བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ལུགས་༼བ༽ གཞན་ལས་ཆེས་མཆོག་༼བ༽ ཏུ་གྱུར་པའོ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་ཚུལ་དྲན་པས་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ད་ནི་ཚུལ་དེ་དག་ལ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། བྱམས་པ་

530

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་སྙིང་རྗེ་སྦྱོང་མི་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་གསུང་། འོ་ན་ཅི་ཙུག་བྱེད་༼བ༽ ཞུས་པ་ན་དང་པོ་ནས་གོ་རིམ་དུ་བསླབས་ནས་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་། ༼ང༽ གསུང་འདིའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འོང་ཐབས་མེད་ཅིང་། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱོང་དགོས། དེ་ཡང་ཕུར་ཚུགས་སུ་སྦྱངས་པས་མི་ཡོང་བས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་སྦྱངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དེ་ཡི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱེད་དགོས་གསུངས་པ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། དེས་ན་འདོད་དོ། །གང་ན་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དེའོ། །གང་གི་དོན་དུ་ན་གཞན་གྱི་དོན་དུའོ། །ཞེས་པས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་བྱང་ཆུབ་དང་། གཞན་དོན་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སྔོན་ལ་འབྱུང་ཡང་། དེ་གཉིས་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ནི་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་སྐྱེ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། གཞན་དོན་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་མཁས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་སུ་བསྟན་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། ཡང་དང་པོར་གཞན་དོན་ཕྱིར་ཞེས་པས་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྦྱངས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་འདོད་ཅེས་པས་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྦྱངས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་གནས་སོ་སྙམ་དུ་ཁོ་བོ་སེམས་སོ། །༼ཇ༽ འདིའི་དོན་སྤྱིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱོང་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་སྤྱོད་འཇུག་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རེ་རེ་ལའང་རིམ་ཅན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱིས་སྦྱོང་དགོས་པའི་མན་ངག་བདུན་གྱི་བཏང་སྙོམས་ཀྱང་དང་པོར་སེམས་ཅན་བར་མ་དང་། དེ་ནས་དགྲ་གཉེན་ལ་དང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་མར་ཤེས་ལ་དང་པོ་མ་ལ་བསྒོམ། དེ་ནས་ཕ་ལ་དང་། དེ་ནས་གཉེན་ལ་དང་། དེ་ནས་དགྲ་ལ་དང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒོམ་པ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ལའང་དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་དད་པ་དང་། དེ་ནས་

531

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་
གཞན་དོན་དུ་མ་ཟད་རང་དོན་དུའང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་ཚུལ་གྱི་དོན་གཉེར་དང་། དེ་ནས་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ནང་གི་བྱམས་པ་ལྟ་བུའང་དང་པོ་མོས་སྒོམ་དང་རིགས་པས་བསྒོམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མཛའ་བཤེས་དང་བར་མ་དང་དགྲ་གསུམ་རེ་རེ་དང་། དེ་ནས་དེ་གསུམ་གཉིས་རེ་དང་། དེ་ནས་གསུམ་དང་བཞི་སོགས་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ཁྱབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུར་ཁྱབ་པར་རིམ་གྱིས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མོས་པས་བསྒོམ་ཚུལ་ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་ལས་དང་པོ་བ་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཞེས་པ་ནས་དང་པོ་ཁོ་ནར་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། དགྲ་བོའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། ཐ་མལ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མོས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་དང་ལྔ་དང་བཅུ་དང་ཉི་ཤུ་དང་སུམ་ཅུ་དང་བཞི་བཅུ་ལྔ་བཅུ་ནས་སྔ་མ་བཞིན་ཕྱོགས་ཕྱོགས་མཚམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་དག་མཛའ་བཤེས་”ཀྱི1་”འདབ2་ཆགས་སུ་གང་སྟེ་གང་དུ་”འདབ3་ཆགས་སུ་མ་གྱུར་པའི་གོ་སྐབས་ནི་ཐ་ན་འཁར་བའི་རྩེ་མོ་གཟུགས་པའི་གཏོས་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མོས་པར་བྱའོ། །མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དགྲའི་ཕྱོགས་དང་ཐ་མལ་པའི་ཕྱོགས་ལའང་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་བློ་སྦྱོང་གི་རིམ་པར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། རིགས་པས་བྱམས་པ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་ཚུལ་ཡང་ཉན་ས་ལས་བྱམས་པའི་སྦྱོང་བ་དེའང་མི་སྤོང་བར་བྱམས་པ་བསྒོམ་བཞིན་དུ་”ཞེས་4པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་བདག་ཀྱང་གཞན་དག་གི་མཛའ་བཤེས་སུ་གྲགས་པ་ཡང་ཡིན། དགྲ་བོར་གྲགས་པ་ཡང་ཡིན་ནས། དེ་ནི་ནང་གི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་”བའི་5བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་ནས། དེ་ཕྱི་རོལ་དང་ནང་གི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་

1 *ཀྱིས་ཡིན་སྙམ།
2 *འདབས་ཡིན་སྙམ།
3 *འདབས་ཡིན་སྙམ།
4 ཅེས་ *ཞེས་
5 བའི་ *བུའི་

532

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་རང་ལ་གཞན་གྱི་དགྲ་གཉེན་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱམས་པ་དེ་ནང་ལུས་ཀྱི་དྲན་ཉེ་དང་ཕྱིའི་སེམས་ཅན་ལ་དེ་ལྟར་མོས་པའི་བྱམས་པ་ཕྱིའི་ལུས་དྲན་ཉེ་དང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀར་དགྲ་གཉེན་ངེས་མེད་བསྒོམ་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་དྲན་ཉེར་བཤད་དེ། ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས། རྣལ་འབྱོར་པས་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་མཚན་མ་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་བཟུང་ནས་མཛའ་བཤེས་དགྲ་བོ་ཐ་མལ་པའི་ཕྱོགས་ལ་མོས་པར་བྱེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་”ཕན་ཡོན་1ཞེས་སམ་མདོ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒོམ་རིམ་སོགས་རྒྱས་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ། ཁོ་བོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པར་མི་འདོད་དོ། །གང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་ལ། མར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཕར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། བུར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། བུ་མོར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །བདག་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བདག་ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐར་བར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་འདུ་ཤེས་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བདག་གིས་སེམས་ཅན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ངོ་། །བདག་གིས་སེམས་ཅན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱའོ། །བདག་གི་ལུས་བརྒྱར་གཏུབ་ཀྱང་ཐ་ན་འདི་དག་ལ་གནོད་སེམས་ཀྱང་མི་སྐྱེད་སྙམ་དུ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ན་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་སུ་གནས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་དང་། སྡུད་པར་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཐེག་པ་འདི་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་གང་། །འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་སེམས་སྙོམས་ཕ་མའི་འདུ་ཤེས་དང་། །ཕན་པའི་སེམས་དང་བྱམས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བཏུལ་བྱ་ཞིང་། །ཐ་བ་མེད་ཅིང་དྲང་ལ་ཚིག་འཇམ་

1 ཉན་སར། -ཕན་ཡོན་

533

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་
སྨྲ་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོར་ཡང་། གཞོན་ནུ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཐབས་མཁས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གཞོན་ནུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་དུའི་སེམས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཅི་ཡོད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་སྟེ། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བཏང་བར་བྱའོ། །གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཐབས་མཁས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་དང་ལྡན་པས་མྱུར་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་ཅིང་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ་ཞེས་སོ། །འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན་དེ་འདྲའི་འདུ་ཤེས་འབད་ནས་གྱིས་ཤིག་གསུང་བ་མཚན་འཛིན་ནམ་བདེན་འཛིན་འབད་ནས་སྒོམས་ཤིག་གསུངས་པར་འགྱུར་བས་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་བདེན་འཛིན་མིན་པར་ཤེས་སོ། །
གླང་རི་ཐང་པའི་ཞལ་ནས། ཤྭ་བོ་པ་དང་ངེད་གཉིས་ལ་མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྟ་ཐབས་གཅིག་དང་བཅུ་དགུ་ཡོད། མི་ཐབས་ནི་༼ང༽ འདིའི་མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་ལ་ལ་གྲངས་འདྲེན་རྒྱུ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཕོ་རྩལ་སྣ་དགུ་དང་ཕོ་རྩེད་སྣ་དགུར་འདོད་པ་སོགས་ཞེས་འཇམ་དབྱངས་གསུང་ལྟར་སྣ་ཚོགས་སྣང་ཡང་། གྲངས་འདྲེན་ན་ནི། “རིགས1་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཤིན་ཏུ་རིགས་ཏེ། སྤྱིར་མི་རིགས་དྲུག་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་དང་ཐབས་མང་པོ་”རིགས2་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་དེ་ཀུན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ཚང་ཞིང་། མི་མཐོ་དམན་ཀུན་ལ་མཁོ་བ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་མི་སློབ་པའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ 1 * རིག་ཡིན་སྙམ།
2 * རིག་ཡིན་སྙམ།

534

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ས་ལྔ་པའི་མདོ་ལས། དེ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་ལ་ནས། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པས་འཇིག་རྟེན་ན་ཡི་གེ་དང་བསྟན་བཅོས་དང་རྩིས་དང་དཔྱད་དང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཡང་གང་ལ་འཚེ་བ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པས་མཐར་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཚུལ་བདུན་བརྒྱ་སོགས་མང་པོ་རྣམས་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དང་། བསྡུ་བཞི། ཚངས་གནས་བཞི་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་བཅུ་བཞིར་འདུ་བར་མདོ་སྡེ་དང་དབུ་མ་ལས་བཤད་ཅིང་། ཕྱི་མ་བཞི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་མང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཇི་སྐྱེད་དང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གམ་བཅུ་དང་བསྡུ་བཞི་སོགས་ཀྱིས་ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་དངོས་བསམ་གཉིས་ལ་དགོས་གསུངས་པའི་དཔེ་མིའི་འཚོ་ཐབས་”རིགས1་གནས་བཅོ་བརྒྱད་བཞིན་ཞེས་པའོ། །”རིགས2་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ལ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ཚོང་པ་དང་། རྫ་མཁན་དང་། འཕྲེང་རྒྱུད་མཁན་དང་། ཆང་མ་དང་། ཕྱུགས་རྫི་དང་། འབྲེག་མཁན་དང་། འབྲུ་མར་མཁན་དང་། ཕྱག་མཁན་དང་། མགར་བ་དང་། ཤིང་མཁན་དང་། ཐ་ག་པ་དང་། ཀོ་ལྤགས་མཁན་དང་། ཉ་པ་དང་། བཙོ་བླག་མཁན་དང་། སྨྱུག་མ་མཁན་དང་། ཤན་པ་དང་། གཤེད་མ་དང་། ཤིང་རྟ་མཁན་ཏེ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ནི། སྨན་པ་དང་། རྩིས་མཁན་དང་། རི་མོ་བ་དང་། མགར་བ་དང་། སེན་མོ་འབྲེག་པ་དང་། དྲི་ཞིམ་འཚོང་བ་དང་། ཤིང་བཟོ་དང་། རྡོ་བརྩིག་པ་དང་། བཙོ་བླག་མཁན་དང་། ཚེམ་བུ་བ་དང་། འཁུར་བ་མཁན་དང་། ཡིག་མཁན་དང་། ཆང་འཚོང་མ་དང་། ཤན་པ་དང་། གོ་ལ་འཚོང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་བཟོ་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་

1 * རིག་ཡིན་སྙམ།
2 * རིག་ཡིན་སྙམ།

535

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

སོ། །སྔོན་གྱི་གཞན་སྡེའི་”རིགས1་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ནི། རོལ་མོ་དང་། འཁྲིག2་ཐབས་དང་། “ལོ་ཚིས3་དང་། གྲངས་ཅན་དང་། སྒྲ་དང་། གསོ་བ་དང་། ཆོས་ལུགས་དང་། བཟོ་བ་དང་། ཕོངས་སྤྱད་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། སྐར་མའི་དཔྱད་དང་། རྩིས་དང་། མིག་འཕྲུལ་དང་། སྔོན་གྱི་རབས་དང་། སྔོན་བྱུང་བ་དག་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ་དང་དེ། །སྔོན་གྱི་དྲང་སྲོང་

དག་གིས་བཤད། །ཅེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སློབ་པ་དེ་ཡིན། ༼ཇ༽ སྤྱིར་སེམས་བསྐྱེད་དུ་མ་ཟད་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཞེན་ཆགས་ཆུང་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ཞེན་ཆགས་མེད་པ་འཕགས་རིགས་སུ་བཤད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཞེན་ཆགས་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་གྱིས་བྱས་ཚུལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་བཅས་པའི། །འདུ་བྱས་སྤྱོད་ལ་རྩོམ་ཆགས་ནི། །ཞེས་དང་། སྲེད་པས་སྐྱོན་རྣམས་སྒྲིབ་པར་བྱེད། །ཡོན་ཏན་མཐོང་བར་ཡོངས་སྲེད་པ། །ཞེས་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་འཕོངས་པའི་རྒྱུ་དག་ནི། །བདུད་ཀྱི་འཐིབས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མ་མོས་དང་། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་མངོན་ཞེན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པས་སྲིད་མཐའ་འགོག་ཚུལ། སྙིེང་རྗེས་ཞི་མཐའ་འགོག་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་ལ། བདག་གཅེས་འཛིན་ལ་ཟུར་སྟོན་ཚུལ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཚེ་བ་གང་ཡོད་དང་། །འཇིགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་གྱུར་པ། །དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་གྱུར་ན། །འདྲེ་ཆེན་དེས་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །སོགས་མང་པོ་དང་། འཇུག་པར། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་འབྱུང་བར་ཞེས་སོགས་དང་། བློ་སྦྱོང་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་མཐིལ་སྟོན་ཚུལ་མང་ཡང་བསྡུ་ན་མཉམ་པའི་སེམས་བཅུ་སྟེ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། དེ་དག་ལ་བུ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕ་དང་མའི་ 1 * རིག་ཡིན་སྙམ།
2 འཁྲིགས་ * འཁྲིག་
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སོ་ཚེས་

536

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
འདུ་ཤེས་དང་། སྦྱིན་གནས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། དཀོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དཀའ་བར་བྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཕན་འདོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། མཁན་པོའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་དང་པོ་པ། །ཐོག་མ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །སེམས་བཅུ་ཉེ་བར་ཞོག་ཅིང་སྨོན་བྱེད་པ། །འདི་ནི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་གདམས་ངག་གོ །ཕན་པའི་སེམས་དང་དེ་ནི་བདེ་བའི་སེམས། །སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་དེ་ནི་བྱམས་པའི་སེམས། །བསྲུང་བའི་སེམས་དང་དེ་བཞིན་མཉམ་པའི་སེམས། །སློབ་དཔོན་སེམས་དང་དེ་བཞིན་སྟོན་པའི་སེམས། །སྡུག་པའི་སེམས་དང་དེ་བཞིན་ཕན་འདོགས་སེམས། །དེ་འདྲའི་སེམས་རྣམས་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

རྟ་ཐབས་ནི་བྱང་སེམས་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེ་སྐྱེས་པ་མི་གནས་ཤིང་འཕེལ་དུ་མི་སྟེར་བ་བདག་གཅེས་འཛིན་ཡིན་པས་འདི་ལ་ཟུར་བསྟན་ནས་ཅི་གནོད་དུ་སྦྱོང་། སེམས་ཅན་ལ་མཐིལ་བསྟན་ནས་ཅི་ཕན་དུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་གསུང་། ༼ང༽ གསུང་འདིའི་དོན་ལ་མི་ཐབས་ནི་གཉེན་སྐྱོང་བའི་ཐབས་དང་། རྟ་ཐབས་ནི་དགྲ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ཡང་མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་སོ་སོར་འདྲེན་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། ད་ལྟ་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་མི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་དགུ་གཉིས་ལོག་པོའི་བཅོ་བརྒྱད་བྱེད་པ་ཞིག་འདུག་ཅེས་གྲགས་པ་ལྟར་མང་པོ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་”སྐྱོངས1་རྒྱུའི་གཉེན་ནི་སེམས་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་གྲངས་མང་པས་དེ་སྐྱོང་བའི་ཐབས་ཀྱང་གྲངས་མང་བ་དང་། དགྲ་འདུལ་ཐབས་གཅིག་ལས་མེད་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འདུལ་རྒྱུའི་དགྲ་རང་གཅེས་འཛིན་གཅིག་པོ་ལས་མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་གསུང་ངོ་། །དགེ་བཤེས་སྟོན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་ཁོ་བོ་ལ་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྐྱོང་

537

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

རླུང་མཉམ་འཇུག་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དང་འདི་ཡོད་བྱས་པས། ཁྱོད་ལ་རྣ་རྩར་རྔ་བོ་ཆེ་བརྡུངས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་སྒོམ་ཡོད་ཀྱང་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་ན་ཉིན་མཚན་དུ་བཤགས་པ་བྱ་དགོས་པའི་སར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་”གསུངས་ཏེ།1 གཟུགས་མེད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྲོ་ས་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་། །ཁམ་ལུང་པའི་ཞལ་ནས། རང་ཅག་གིས་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་ལ་ཡོ་ལེ་ཕྱོད་དེ་བྱས་པས་སེམས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་འོ་ཅག་ལ་དེ་ལྟར་འོང་གསུང་ངོ་། ། ༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྩ་བ་དང་སྒོ་དང་པོར་ཚུད་པར་བསམས་ནས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་བ་ཚུགས་མི་ཚུགས་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་གསེབ་ཏུ་བཅོས་མ་མིན་པར་ཚུད་མི་ཚུད་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་ཐུག་འདུག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འདི་ལ་བློ་སྐྱེད་ཅི་བྱུང་ལྟོས་ལ་སྐྱེས་ན་ནི་ལེགས། མ་སྐྱེས་ནའང་དེ་ལྟར་མི་བསྡད་པར་དེ་ལྟ་བུ་སྟོན་པའི་དགེ་བཤེས་ལ་རྟག་ཏུ་བརྟེན། དེ་ལྟར་བློ་སྦྱོང་བའི་གྲོགས་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། དེ་ལྟ་བུ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བལྟ། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག །དེའི་གེགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་། རང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བློ་སྦྱངས་ན་ས་བོན་ཚང་བར་ཐེབས་ངེས་པས་ལས་དོན་མི་ཆུང་ཞིང་དགའ་བར་རིགས་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྒོར་འཇུག་འདོད་པས། །མུན་སེལ་གདུང་བ་ཞི་བྱེད་པ། །ཉི་ཟླ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས། །བསྐལ་པར་འབད་པས་སྐྱེ་ཡང་རུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་གཅེས་འཛིན་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེ་སྐྱེ་ཚད་དུ་བསྟན་པ་ནི། སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། གསུང་སྟེ།

538

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་གཟུང་བའི་ཚུལ།

བཞི་པ་ཆོ་གས་བཟུང་བ་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། དེ་བསྐྱེད་སྦྱོང་བར་འདོད་པ་ཡིས། །བྱམས་སོགས་ཚངས་པའི་གནས་བཞི་པོ། །འབད་པས་རིང་དུ་བསྒོམ་བྱས་པས། །ཆགས་དང་ཕྲག་དོག་བསལ་བྱ་ཞིང་། །ཡང་དག་ཆོ་ག་བྱས་པས་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བློ་སྦྱངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པ་ན་དེ་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་བྱའོ། །
༼ཇ
༽ གཉིས་པ་འདི་ལ་གསུམ། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་སོ། །

མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་ལ་བླང་བའི་ཡུལ། གང་གིས་ལེན་པའི་རྟེན། ཇི་ལྟར་བླང་བའི་ཆོ་གའོ། །

གང་ལ་བླང་བའི་ཡུལ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། དོགས་གཅོད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལས། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སློབ་དཔོན། ཞེས་པ་ལས་ཇོ་བོས་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ལ། གོང་མ་རྣམས་སྨོན་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་གནས་པས་མི་ཆོག་གི་འཇུག་སྡོམ་དང་ལྡན་པ་དགོས་པར་བཞེད་དེ། དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐད་དུ་སོང་ནས། ཞེས་

539

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་པར་གཞན་གྱིས་འཛིན་དུ་བཅུག་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་བཤད་པ་ནི་དེས་བསྐུལ་ཞིང་སྐྱོ་བར་བྱས་ནས་འཛིན་དུ་བཅུག་པ་ལ་གསུངས་པས་དེས་ཆོ་ག་བྱས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

གང་གིས་ལེན་པའི་རྟེན།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལེན་པའི་རྟེན་ནི། སྤྱིར་ཛེ་ཏ་རིས། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་རྟེན་དང་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྨོན་སེམས་སྐྱེར་རུང་བ་ཐམས་ཅད་འདིའི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་། འདིར་ནི་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས། འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་ལ་འཆི་བ་དྲན་པ་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱངས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་ཉམས་མྱོང་ཅུང་ཟད་རྙེད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཇི་ལྟར་བླང་བའི་ཆོ་ག

༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ལ་༼ཇ༽ སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་ལ་གསུམ། སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་བ་དང་། ཚོགས་བསག་པ་དང་། བསམ་པ་སྦྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གནས་བརྒྱན་ཅིང་རྟེན་བཀྲམ་ནས་མཆོད་རྫས་བཤམ་པ་དང་། གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གནས་རྟེན་མཆོད་སོགས་སྤྱིར་བསྟན་

540

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་དང་། དེའི་དོགས་གཅོད། ཚོགས་ཞིང་སྤྱན་འདྲེན་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྡིག་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ས་གཞི་ལེགས་པར་བྱས་ཤིང་གཙང་བ་དེར། བ་བྱུང་ལྔས་བསྐྱང་ནུལ་དང་བྱུག་པ་བྱས་ལ་”ཙན་དན་1ལ་སོགས་པའི་དྲིའི་ཆུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཀྱང་བྱུག་ཅིང་དྲི་ཞིམ་པོའི་མེ་ཏོག་སིལ་མ་གཏོར་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་”བླུགས་2མ་ལ་སོགས་པ་དང་”པུ་3ཏི་ལ་སོགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐུ་གཟུགས་རྣམས་ཁྲིའམ་ཁྲིའུའམ་སྟེགས་བུ་བཟང་པོ་ལ་
བཞུགས་སུ་གཞུག །བླ་རེ་ལ་སོགས་པ་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་ཇི་ལྟར་འབྱོར་བ་དང་རོལ་མོ་དང་ཞལ་ཟས་དང་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྟ་གོན་བྱ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཞུགས་པའི་གདན་ཁྲི་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའང་བཤམ་མོ། །གོང་མ་རྣམས་ནི་སྔོན་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་བསྙེན་བཀུར་དང་འབྱུང་པོའི་གཏོར་མ་བཏང་བའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་གསོག་པ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་མཆོད་པའི་དོགས་གཅོད་ནི། མཆོད་པའང་མེད་ན་བསྐལ་བཟང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རས་ཀྱི་ཁ་ཚར་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ། ཡོད་ན་གཡོ་མེད་པར་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་བཙལ་ནས་གྲོགས་པོའི་བློར་མི་ཤོང་བ་ཙམ་བཤམ་དགོས་ཏེ། ཇོ་བོ་ལ་བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་མང་ཡུལ་དང་བསམ་ཡས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་ཞུས་དུས་སུ་མཆོད་པ་ངན་པས་མི་སྐྱེ་གསུང་སྐད། རྟེན་༼ཇ༽ གྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་ཡང་བསྟན་པའི་གཙོ་བོའི་སྐུ་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་༼ཇ༽ ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་གླེགས་བམ་ཡང་སྡུད་པ་ཡན་ཆད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བྱ་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། སློབ་མའི་ཁྱད་པར་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཙནྡན
2 ལམ་རིམ་དུ། ལུགས་
3 ལམ་རིམ་དུ། པོ་

541

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

དང་། གཞན་གྱི་སྒྲོ་སྐུར་དགག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཚོགས་༼ཇ༽ མ་ལུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན་གྱུར་ཅིང་སོགས་ཀྱིས་མ་གཱ་དྷ་བཟང་མོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་སྤྱན་དྲངས་ཤིང་༼ཇ༽ བཞུགས་པར་གསལ་བཏབ་མཆོད་པའི་སྤྲིན་གྱི་གཟུངས་ཚར་གསུམ་གདོན་ཞིང་བསྟོད་”པར1་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སློབ་མས་ཁྲུས་བྱས་༼ཇ༽ སེམས་བསྐྱེད་ལ་དགའ་བ་བསྒོམས་པས། གོས་བཟང་པོ་”དགོས་2ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་ལ། བླ་མས་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དང་བ་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རེ་རེའི་བདུན་ན་རང་ཉིད་འདུག་པར་བསམས་ནས་དལ་བུས་༼ཇ༽ བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་མདུན་པ་བྱེད་དུ་གཞུག་གོ །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྔ་མ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་བྱམས་པ་དང་ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་གཉིས་ཙམ་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྡིག་པ་བཤགས་པ་བྱེད་ན་འགྱོད་དགོས་པས་ཡིད་མི་དགའ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིད་དགའ་སྤྲོ་དང་ལྡན་པ་ལ་སྐྱེ་དགོས་པས་ཞེས་སྨྲ་བ་༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་གར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་ལ། བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལས་ཡན་ལག་བདུན་”ཀ་3སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་དུ་བྱ་བར་གསལ་པོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ལའང་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །
1 ལམ་རིམ་དུ། པ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བགོས་
3 ལམ་རིམ་དུ། ག་

542

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བླ་མ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་དགོས་པར་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་སུ་མོས་པ་བྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་ཡོན་དང་མཎྜལ་ཕུལ་ལ་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་བོ། །ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བའང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་བསམ་པ་ཡུལ་བཅས་དང་། ཆོ་གའི་ཚིག་དང་། དོགས་གཅོད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡུལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་ཆོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་དགེ་འདུན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ། དུས་ད་ནས་བཟུང་སྟེ་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སྟོན་པ་དང་ཆོས་ལ་སྐྱབས་དངོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་བསྒྲུབ་པའི་གྲོགས་ཞུ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ལམ་སྒྲོན་ལས། མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་དག་གིས། །ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་ལས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་ལྡོག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འདུན་པ་དྲག་པོ་བྱས་ལ་སྤྱོད་ལམ་སྔར་བཤད་པ་དང་འདྲ་བས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱ་སྟེ།
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་

543

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སློབ་
དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་
གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་
བརྗོད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་རེ་རེའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་དགོངས་གསོལ་རེ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་གཞན་དང་མི་འདྲ་ཡང་ཇོ་བོས་མཛད་པའི་ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱ་ནི། སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་འདིར་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། ཚོགས་བསག་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་གར་སྐབས་འདིར་ཡང་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་སོགས་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང་། འགྲེལ་པ་ལས། ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྔོན་དང་ད་ལྟར་གྱི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱས་ནས་བྱེད་པར་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། བླ་མ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་ནི་མཆོད་པ་སྔ་མའི་དུས་སུའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡན་ལག་བདུན་པ་ནི། བཟང་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་འཇུག་གི་གཞུང་གང་རུང་གིས་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ། “བསམ་པ1་སྦྱང་བ་ནི། ལམ་སྒྲོན་ནས་བྱམས་པའི་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སེམས་ཅན་སྡུག་
1 ལམ་རིམ་དུ། སེམས་

544

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྔལ་བ་ལ་བལྟས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་རྣམ་གསལ་གདབ་བོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་༼ཇ༽ ལ་དགུ་ལས། དང་པོ་སྤྱོད་ལམ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་མདུན་དུ་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་པའམ་ཙོག་པུའང་རུང་བས་འདུག་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཡང་ལམ་སྒྲོན་ལས། ལྡོག་པ་མེད་པར་དམ་འཆའ་བའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། ཆོ་ག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་བར་དུ་ཞེས་གསུངས་པས། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་མིན་གྱི། སེམས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་བཏང་ངོ་སྙམ་དུ་དམ་འཆའ་བ་ཡིན་པས་དེའི་བསམ་པ་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེའི་དམིགས་བསལ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ནི་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་མི་ནུས་ན་མི་བྱ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་བྱའོ་སྙམ་པ་ཙམ་ཆོ་གས་བསྐྱེད་ན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་ནུས་མི་ནུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱས་པས་ཆོག་གོ །༼ཇ༽ བཞི་པ་འཇུག་སེམས་ལ་བསླབ་བྱ་བསྲུང་མི་བསྲུང་ལུགས་གཉིས་བྱེད་པ་དོན་མིན་པ་ཆེན་པོར་བཤད་པ་ནི། སྨོན་སེམས་ལ་དེ་ལྟར་གཉིས་རུང་གི་འཇུག་སེམས་ཆོ་གས་ལེན་པ་ལ་བསླབ་བྱ་ལ་ཡེ་མི་སློབ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱར་མི་རུང་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་མང་པོ་ལ་བྱར་རུང་བ་དང་མི་རུང་བའི་ཁྱད་པར་འདོད་པ་ནི་མ་གོ་བ་ཆེན་པོའོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེས་ན་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་ལས་འཇུག་སྡོམ་ཆོ་གས་བླང་བའི་ཚུལ་བཤད་ཅིང་

545

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བསླབ་བྱ་རྩ་ལྟུང་ཙམ་ཡང་ཡེ་མ་བཤད་པ་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་གཞུག་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ལས་དང་པོ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་དུ་འཇུག་སྡོམ་འཛིན་པའི་ཆོ་གས་ཡང་ཡང་འཛིན་པར་བཤད་ནས་བསླབ་བྱ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་རྩ་ལྟུང་ཡེ་མི་ཤེས་པས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མ་བསྟན་པ་ནི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བསླབ་བྱ་ཅི་ཡང་མི་བསྲུང་ན་སྨོན་སེམས་བྱེད་ལ་འཇུག་སྡོམ་མི་རུང་བ་ནི། གསལ་རྒྱལ་ལ་གདམས་པ་ལས་ཀྱང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པར་མི་ནུས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ལའང་བསོད་ནམས་མང་པོ་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ཁུངས་སུ་མཛད་ནས། གང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་སློབ་མི་ནུས་པ་དེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས་གསུངས་པས། སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་མི་སློབ་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་བྱར་རུང་བ་དང་སྡོམ་པ་བཟུང་དུ་མི་རུང་བར་ཆེས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སེམས་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་༼ ༽ དངོས་བྱ་ཚུལ་ནི། ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་སྐྱེ་བ་འདི་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་སྦྱིན་པའི་རང་བཞིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བསྒོམས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་བགྱིད་དུ་བསྩལ་བ་དང་བགྱིད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེས། ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་

546

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཀྱང་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ། །སེམས་ཅན་མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བར་བགྱིའོ། །མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་བར་བགྱིའོ། །དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བར་བགྱིའོ། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བགྱིའོ། ། ཞེས་པ་སྟེ་ལན་གསུམ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དགོས་པ་མཛོད་དང་ཐོགས་མེད་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོའི་ཆོ་ག་དང་འདི་གཉིས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་བཟླས་དགོས་པའི་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་ཡང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བསླབ་བཏུས་ལས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་དེའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའམ་ཡང་ན་ཞེས་སོ། །དགུ་པ་རང་གི་ཆོ་གས་བླངས་ཐབས་ནི། དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ཡོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ་སློབ་དཔོན་མ་རྙེད་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཇོ་བོས་མཛད་པ་ལས། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་མེད་ཀྱང་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བསམས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས། གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྤངས་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་གོ་རིམ་གོང་མ་བཞིན་དུ་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་མཇུག་གི་ཆོ་ག་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་སློབ་མ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །

547

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ།

གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ་ལ་བསླབ་བྱ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་གཉིས། ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པའོ། །

ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕན་ཡོན་དྲན་པ་ལ་བསླབ་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དངོས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལན་དྲུག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བསླབ་པ་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཅན་བློས་མི་སྤང་པ་ལ་བསླབ་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསག་པ་ལ་བསླབ་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ལུང་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། དམ་པའི་གསུང་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོས་གཟིགས་པས་བསྐལ་པ་སོགས་ལ་འབད་པར་གདམས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་ཕན་ཡོན་གཉིས་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་བལྟ་བའམ་བླ་མ་ལས་མཉན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རྣམས་སེམས་པ་སྟེ། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་དེར་བལྟ་དགོས་ཤིང་།༼ང༽ ས་བོན་ལྟ་བུ་དང་། ལམ་གནད་ཚང་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་སྔར་དྲངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལམ་གྱི་གནད་ཚང་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་སྨོན་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་མདོར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས། ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་

548

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡོད་ཀྱང་མདོར་བསྟན་དུ་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་མདོར་བསྟན་དེ། དེའི་སྡོམ་ཡིན་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པའི་སྡོམ་དུ་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱང་ས་ལས་ཕན་ཡོན་གསུངས་པ་ནི་སྨོན་སེམས་ཀྱི་ཡིན་པས་དེ་ལས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཕན་ཡོན་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཞིང་དམ་པར་འགྱུར་པ་དང་གནོད་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཞིང་དམ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡོན་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་བཞི་

ལས། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པས་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ནས་དགྲ་བཅོམ་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མའམ་གོང་མར་འགྱུར་བ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། བསོད་ནམས་བྱ་བ་ཆུང་ངུ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མཐའ་ཡས་པ་འབྱིན་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དང་༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པས་ས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་བའོ། །
གཉིས་པ་༼ཇ༽ གནོད་པ་མེད་ཚུལ་ལ་དགུ་ལས། དང་པོ་སྲུང་མས་བསྲུང་ཚུལ་ནི། ༼ཇ༽ འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་སྦྱིན་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་སྟོང་གི་བསྲུང་མ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་དེ་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་བསྲུང་བའོ། །འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་རྒྱལ་བསྲུང་བའི་སྲུང་མ་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་རྟག་ཏུ་བསྲུང་བས། གཉིད་ལོག་གམ་མྱོས་སམ་བག་མེད་པར་གྱུར་པ་ནའང་གནོད་སྦྱིན་ནམ་མི་མ་ཡིན་གཉུག་མར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

549

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

གཙེ་མི་ནུས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྔགས་སོགས་འགྲུབ་སླ་བ་ནི། གསང་སྔགས་དང་རིག་སྔགས་ཀྱི་ཚིག་ཡམས་དང་གནོད་པ་དང་ནད་འགོ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ལག་ན་འདུག་པ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱང་འདིའི་ལག་ཏུ་འོངས་ནས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ན་གྲུབ་པ་དག་ལྟ་ཅི་སྨོས། འདིས་ནི་ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཚོགས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་ན་འགྲུབ་སླ་བར་བསྟན་པས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པ་ལའང་འདི་ཡོད་ན་མྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡམས་ནད་སོགས་མི་འོང་ལ་ཞི་བ་ནི། གནས་གང་ན་གནས་པ་དེར་ཡང་འཇིགས་པ་དང་འཇིགས་པར་འགྱུར་བ་དང་མུ་གེ་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་གནོད་པ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་བྱུང་བ་རྣམས་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གནོད་པ་ཉུང་བ་ནི། ཚེ་འཕོས་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་གནོད་པ་ཉུང་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་ནད་མེད་པ་དང་གནོད་པ་བྱུང་ནའང་ཡུན་རིང་པོ་དང་དྲག་པོས་མི་འདེབས་པ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་མི་ངལ་ཞིང་བརྗེད་པ་ཆུང་བ་ནི། ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་ལུས་མི་ངལ་ཞིང་བརྗེད་ངས་པ་དང་སེམས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་ངན་ལེན་ཆུང་བ་ནི། བྱང་སེམས་རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་ཉུང་བ་ཡིན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ན་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་ཁྲོ་བ་དང་ཕྲག་དོག་ཆུང་བ་ནི། བཟོད་པ་དང་ངེས་པ་དང་ལྡན་པས་ཚུར་གནོད་པ་བྱས་པ་བཟོད་ཅིང་ཕར་གནོད་པ་མི་བྱེད་ལ་གཞན་གྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་མཐོང་ནའང་ཤིན་ཏུ་མི་དགའ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཕྲག་དོག་དང་གཡོ་དང་འཆབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་རེས་འགའ་ཙམ་ལས་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེས་ནའང་ཤུགས་མི་དྲག་ལ་རིང་དུ་མི་གནས་པར་མྱུར་དུ་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་དཀའ་ཞིང་མྱུར་དུ་

550

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྲོལ་བ་ནི། ངན་སོང་དུའང་སྐྱེ་དཀའ་ཞིང་སྐྱེས་ནའང་མྱུར་དུ་ཐར་བ་དང་དེར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་བ་དང་དེས་རྐྱེན་བྱས་ནས་འཁོར་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་བ་དང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལའང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ཕན་ཡོན་མཐའ་ཡས་ཤིང་དཔོག་པར་མེད་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གཟུགས་ཅན་དུ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁར་ཡང་མི་ཤོང་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཟང་ཟིང་གིས་མཆོད་པས་ཆ་ཙམ་དུའང་མི་ཆོག་པ་ནི། དཔལ་བྱིན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། ༼ཇ༽ མཐའ་མེད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་གཟུགས་མཆིས་ན། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཀུན་བཀང་སྟེ། །དེ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པར་འགྱུར། །༼ཇ༽ དཔག་ཏུ་མེད་ཚུལ་ནི། “གང་གཱའི་1བྱེ་མའི་གྲངས་སྙེད་ཀྱི། །སངས་རྒྱས་ཞིང་རྣམས་མི་གང་གིས། །རིན་ཆེན་དག་གིས་ཀུན་བཀང་སྟེ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་ལ་ཕུལ་བ་བས། །གང་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བགྱིས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བཏུད་ན། །མཆོད་པ་འདི་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས། །དེ་ལ་མཐའ་ནི་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དམ་པའི་གསུང་གིས་བསྔགས་ཚུལ་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་སྐོར་བ་མཛད་ནས་ཇི་ལྟར་བྱས་ན་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ན་སྐུ་གཟུགས་ཆུང་བ་རྣམས་བཞེངས་ནས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་གང་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཞེས་དྲིས་པ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། གན་དྷོ་ལའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བུད་མེད་རྒན་པ་ཞིག་ལ་གཞོན་པ་ཞིག་གིས་དྲིས་པ་ལའང་ལན་སྔར་ལྟར་མཛད་པ་གསན་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཐུགས་ངེས་ཆེ་བར་སོང་སྐད། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོས་གཟིགས་པས་བསྐལ་པ་སོགས་སུ་འབད་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། གངྒཱའི་

551

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཆེན་པོའི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པ་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་ལ་བསྐུལ་བའི་རྟེན་དམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་ཇེ་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་སྐོམ་པས་ཆུའི་གཏམ་ཐོས་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། བསྐལ་པ་དུ་མའི་བར་དུ་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་མཁྱེན་རབ་ཀྱིས་ཆེས་ཕྲ་བར་བྱས་ཏེ་ལམ་རྣམས་ལ་དཔྱད་པ་ན་འདི་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བའི་ཐབས་དམ་པར་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བསྐལ་པ་དུ་མར་རབ་དགོངས་མཛད་པ་ཡི། །ཐུབ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ཕན་པར་གཟིགས། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དངོས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལན་དྲུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསླབ་པ་ལ་གཉིས། སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་གཏོང་བ་དང་། སྤེལ་བ་ལ་བསླབ་བའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དེ་བཏང་ན་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་ལས་ལྕི་བ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དང་བཤེས་གཉེན་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེའི་སྤྱན་སྔར་སེམས་ཅན་མ་བརྒལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་གྲངས་མང་ཞིང་བྱེད་ངན་པའམ་བསྐལ་བ་དུ་མར་འབད་དགོས་པའི་དུས་རིང་བའམ་ཚོགས་གཉིས་མཐའ་ཡས་ཤིང་བྱ་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་སློབ་དགོས་པར་མཐོང་བས་ཞུམ་པའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཁུར་བཞག་ན། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་ལས་ཀྱང་སྡིག་ཆེ་སྟེ། སྡུད་པ་ལས། གལ་ཏེ་བསྐལ་པ་བྱེ་བར་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ། །སྤྱོད་ཀྱང་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ཉིད་ལ་འདོད་བསྐྱེད་ན། །དེ་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱོན་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་ཡིན། །སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ཕས་ཕམ་པས་

552

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ལྕི། །ཞེས་བྱང་སེམས་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བར་གསུངས་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་མ་བཏང་བ་འདོད་ཡོན་ལྔ་སྤྱོད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པ་ནི། ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་ཉམས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་རལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་མ་དོར་ན་འདོད་ཡོན་ལ་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་སེམས་མ་རལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་ཡོན་ལྔ་སྤྱོད་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་འགྲུབ་བྱ་སྙམ་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ན། །མཁས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གནས་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་ལེན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་དོར་ན་ངན་འགྲོར་རིང་དུ་འཁྱམ་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་སེམས་དོར་ན་ངན་འགྲོར་རིང་དུ་འཁྱམ་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དངོས་པོ་ཕལ་པ་༼བ༽ ཟས་ཁམ་གཅིག་སོགས་ཅུང་ཟད་ལ་༼བ༽ འང་། །ཡིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བསམས་བྱས་ནས། །མི་གང་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་༼བ༽ མདོ་ལས་དེ་ཉིད་ཡི་དྭགས་༼བ༽ ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་ན། །བླ་ན་མེད་པའི་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདེ་བ་༼བ༽ དང་གནས་སྐབས་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་ལ། །༼༽ ཚིག་ཙམ་མིན་པར་བསམ་པ་ཐག་པས་༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མགྲོན་༼བ༽ དུ་གཉེར་ནས་༼བ༽ དེ་བཤོལ་ཏེ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསླུས་༼བ༽ པར་བྱས་ན། །༼བ༽ གང་ཟག་དེ་བདེ་འགྲོར་ཅི་ག་འགྲོ་

༼བ༽

པར་འགྱུར་རམ་༼བ༽ “སྟེ་1མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼བ༽ མདོ་གཉིས་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བསམས་པ་ལས་མ་བྱིན་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་འགྲོ་བར་སྐྱེ་ལ། དམ་བཅས་པ་ལས་མ་བྱིན་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་འགྲོ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། འགྲོ་བ་རྣམ་པར་

1 ཏེ་ *སྟེ

553

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་
འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། མི་གང་འབྲས་ཆན་ཚོད་མའམ། །དེ་བཞིན་རྩ་བ་འབྲས་བུ་དག །ཡིད་ཀྱིས་སྦྱིན་ཞེས་དམ་བཅས་ནས། །འཇུངས་པས་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ན། །དེ་ནི་ཡི་དྭགས་འཇིག་རྟེན་དང་། །སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་མྱང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རྙེད་དཀའ་བའི་ནོར་བུ་ལྷ་དབང་གི་གཙུག་རྒྱན་ཕྱག་དར་གྱི་ཁྲོད་ནས་རྙེད་པ་ལྟ་བུའི་དགའ་སྤྲོ་བྱེད་པ་ནི། དེས་ན་དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པའི་ལོང་བས་ཕྱག་དར་༼བ༽ གྱི་ཕུང་པོ་ལས། །ཇི་༼བ༽ ཞིག་ལྟར་རིན་ཆེན་རྙེད་པ་ལྟར་༼བ༽ རམ། །དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཇི་ཞིག་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཀའ་དཀའ་ལྟར་སྟེས་༼བ༽ དབང་གིས་སམ་སྟབས་ཡག་གི་”ན1། །བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་༼བ༽ རིན་པོ་ཆེ་ནི་བདག་ལ་སྐྱེས་༼བ༽ པ་ནི་ངེས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འདི་འདྲ་བ་བདག་གིས་རྙེད་པ་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བཏང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དམིགས་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འདོར་བའི་ཞེ་དམ་མང་དུ་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མ་བཏང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྤེལ་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མ་བཏང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤེལ་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དུས་དྲུག་ཏུ་ཆོ་ག་བྱེད་ཚུལ་ལ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་བྱ། མ་གྲུབ་ན་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་གསལ་གདབ་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་སྦྱངས་ཏེ་ལན་དྲུག་གཟུང་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེའི་ཆོ་ག་༼ཇ༽ བསྡུས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པ་འདི་དག་གིས། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག །ཅེས་པ་སྟེ་ལན་གསུམ་གསུམ་མོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་ཅན་བློས་མི་སྤང་བ་ལ་བསླབ་པ་༼༽

1 ལམ་རིམ་དུ། ནས།

554

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་ཚུལ་ནི། ལམ་སྒྲོན་དང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་གའི་བསླབ་བྱའི་སྐབས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་། ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་ཞིང་མི་”གཏང་1བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་དེའི་ཕན་ཡོན་དང་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང་ཐུན་མོང་གི་སྤེལ་བ་དང་མི་བརྗེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྲུང་བ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བགྲངས་བྱུང་ལ་རྩ་བའི་དགོངས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་སྣང་བས་དེ་ལའང་བསླབ་བོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བློས་སྤངས་བའི་ཚད་ནི། མི་འཐད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ནི་དུས་ནམ་དུའང་འདིའི་དོན་མི་བྱའོ་སྙམ་པ་སྐྱེས་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཚོགས་གཉིས་བསག་པ་ལ་བསླབ་པ་ནི། སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་བཟུང་བ་ནས་ཞག་རེ་རེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་འབད་པའོ། །འདི་གོང་མ་རྣམས་གསུང་བ་མ་གཏོགས་པ་ཁུངས་དག་པོ་ནི་མ་མཐོང་མོད། འོན་ཀྱང་ཕན་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །

སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་སེམས་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ།

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་ལ་གཉིས། ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤང་བ་དང་། མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བླང་བ་ལ་བསླབ་པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་དཀར་ནག་གི་ཆོས་བཞི་བཤད་པའི་ཁུངས་དང་། ནག་ཆོས་བཞི་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བརྗེད་པའམ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་
1 ལམ་རིམ་དུ། བཏང་

555

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

བ་ལ་ཆོས་བཞི་དང་། བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བར་མ་དོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པའམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་གསུངས་པ་དེ་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱར་མཛད་པ་༼ཇ༽ ཡིན་ཏེ། བསླབ་བཏུས་སུ། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས་འོད་སྲུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྗེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་བཞི་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ་མཁན་པོ་སློབ་དཔོན་བླ་མ་སྦྱིན་གནས་ལ་བསླུ་བ་དང་། གཞན་འགྱོད་པ་མེད་པ་དག་ལ་འགྱོད་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྔགས་པ་མིན་པ་དང་མ་སྙན་པ་དང་བརྗོད་པ་མི་ལྡན་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མིན་པ་བྱིན་པ་དང་སྒྱུ་དང་གཡོས་གཞན་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་འོད་སྲུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་དོར་བརྗེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ་སྲོག་གི་ཕྱིར་རམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་རྫུན་གྱི་ཚིག་མི་སྨྲ་བ་དང་། སྒྱུ་དང་གཡོ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་ན་ལྷག་པའི་བསམ་པས་གནས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་ཡང་དག་པའི་བསྔགས་པ་ཕྱོགས་བཞིར་བརྗོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉི་ཚེའི་ཐེག་པ་མི་འདོད་པར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ་བཞི་བོ་འདི་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་དྲང་བའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ཡུལ་ནི། མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་དང་བླ་མ་དང་སྦྱིན་གནས་ལ་བསླུ་བ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ནི་མཁན་སློབ་གོ་སླ་ལ་བླ་མ་ནི་ཕན་པར་འདོད་པ་དང་སྦྱིན་གནས་ནི་གྲངས་སུ་མ་གཏོགས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་འོད་སྲུང་ལེའུའི་འགྲེལ་

556

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་ལས་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་ན་ནག་པོའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་སྙམ་ན། ཡུལ་དེ་དག་གང་རུང་ལ་རང་གིས་ཤེས་བཞིན་དུ་བསླུས་ན་ནག་པོའི་ཆོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་”བསླུ་1ལུགས་ནི་ཡུལ་དེ་དག་གིས་སྙིང་བརྩེ་བས་ལྟུང་བ་གླེངས་པ་ན་”རྫུན་2གྱི་ཚིག་གིས་མགོ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགྲེལ་པས་བཤད་ལ། བླ་མ་རྣམས་ནི་”བསླུ་3བའི་སེམས་ཀྱིས་དབུ་བསྐོར་ཐབས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཛད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དོགས་གཅོད་ནི། འོན་ཀྱང་”རྫུན་4མིན་པའི་གཡོ་སྒྱུ་ནི་འོག་ཏུ་སྟོན་པས་”རྫུན་5བྱས་ནས་དབུ་བསྐོར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། བསླབ་བཏུས་སུ་ནག་པོའི་ཆོས་རྣམས་སྤོང་བ་དཀར་པོའི་ཆོས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། འདིའི་གཉེན་པོ་ནི་དཀར་ཆོས་བཞིའི་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མཚན་གཞི་ནི། དེ་ཡང་བླ་མ་ལ་གྲོས་གཞན་ཞིག་ཞུ། ལྐོག་ཏུ་གྲོས་གཞན་ཞིག་བྱས་ནས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་གསན་དུ་འོང་ངོ་ཟེར་ཏེ། སློབ་མ་སྙིང་རག་མས་བླ་མའི་དབུ་གཡོག་གསུང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནག་ཆོས་གཉིས་པ་ལའང་ལྔ་ལས་དང་པོ་ཡུལ་ནི། གཞན་འགྱོད་པ་མེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པ་ལའང་གཉིས་ལས། ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གཞན་དགེ་བ་བྱེད་པ་འགྱོད་པ་དང་མི་ལྡན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་ནི་འགྱོད་དུ་གཞུག་པའི་བསམ་པས་འགྱོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འདིའི་དོགས་གཅོད་ནི། འགྲེལ་པས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པའི་བསླབ་པ་ལ་གནས་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་
3 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་
4 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་
5 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་

557

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

རྣམས་གཡོ་སྒྱུས་བསླབ་ཚིག་ལ་མགོ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ལ་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འདི་རང་ལུགས་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་ལ་བསླུ་ཐུབ་མ་ཐུབ་དང་འགྱོད་པ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་འདྲ་བར་བཞེད་དེ་འགྲེལ་པ་དང་ཡང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་འདིའི་དོགས་གཅོད་གཞན་འགྲེལ་ལུགས་ནི། འོན་ཀྱང་འགྲེལ་པས་ཕྱི་མ་ཡང་མགོ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱས་སོ། །༼ཇ༽ ནག་ཆོས་གསུམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མི་བསྔགས་པ་སོགས་སྨྲ་བ་ལ། ༼ཇ༽ བཅུ་ལས་དང་པོ་གཞན་གྱི་འདོད་པའི་ཡུལ་ནི་ཆོ་གས་སེམས་བསྐྱེད་གཟུང་ནས་ལྡན་པ་ལ་ཁ་ཅིག་བཞེད། ཁ་ཅིག་སྔར་སེམས་བསྐྱེད་ན་ད་ལྟ་མི་ལྡན་ཡང་འདྲ་བར་འདོད་དེ། དེ་ནི་མདོ་དང་འགལ་བས་མི་འཐད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགྲེལ་པར་མི་གསལ་བ་ནི། འགྲེལ་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་ལུགས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཛིན་པ་ནི། སྐབས་གཞན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་བཤད་པ་མང་པོ་སྣང་ནའང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་ནས་བཟུང་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་ནི་མི་བསྔགས་པ་སོགས་སྨྲས་པའོ། །ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་བརྗོད་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་ནོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཚད་ནི། ཡུལ་གང་ལ་སྨྲས་པ་ལ་བྱང་སེམས་ལ་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པའམ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་དག་ལ་སྨྲས་པ་ལ་༼བ༽ ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པས་བཤད་ཀྱང་དོན་གོ་བ་ཞིག་གིས་ཆོག་པ་འདྲའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཚིག་གི་དོན་ནི། དེ་ལ་བསྔགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་ནི་ངང་ཚུལ་ངན་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཉེས་པའི་དམིགས་མ་ཕྱེ་བར་བརྗོད་པའོ། །མི་སྙན་པའི་སྒྲ་ནི་མི་ཚངས་པར་སྤྱད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དམིགས་ཀྱིས་

558

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཕྱེ་ནས་བརྗོད་པའོ། །བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་རྣམ་པ་འདི་དང་འདིས་མི་ཚངས་པར་ ”སྤྱོད1་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་བརྗོད་པ་དང་ཚིགས་བཅད་མ་ཡིན་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་མཐར་སྦྱར་ཏེ་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །༼ང༽ འདིའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའམ་སྨད་ར་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་མཐར་སྦྱར་བར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི་བསྔགས་པ་མིན་པའི་སྨད་ར། མི་སྙན་པའི་སྨད་ར། བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྨད་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དང་པོ་ནི་སྤྱོད་ངན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་སྨྲ་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི་འདིས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་”ཅེས2་པ་ལྟ་བུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་གནས་འདིར་བུད་མེད་འདི་ལ་དུས་འདིའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་བརྗོད་པའོ།།
༼ཇ༽ བདུན་པ་རང་ཅག་ལ་འབྱུང་ཉེ་ཞིང་ཉེས་པ་ཆེ་བས་སྤང་དགོས་ཚུལ་ནི། འདི་རང་ཅག་ལ་འབྱུང་ཡང་ཉེ་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་སྔར་མདོར་བསྡུས་༼ཇ༽ སྟོབས་ལྡན་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན་ལ། གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་བརྙས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནའང་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་བྱང་སེམས་དེ་དམྱལ་བར་གནས་དགོས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པ་མ་གཏོགས་པར་ལས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་མི་ནུས་པར་རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་ལ། ༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་བྱང་ཆུབ་ལས་རིང་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། །ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་རྩོད་པ་རྩོམ་བྱེད་ན། །ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཇི་སྙེད་”པར3། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྤྱད་
2 ཞེས་ *ཅེས་
3 ལམ་རིམ་དུ། པ།

559

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

སོ། །ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁོང་ཁྲོའི་བསམ་པ་ཅི་ཙམ་སྐྱེས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་ལམ་བགྲོད་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལས་ཤིན་ཏུ་རིང་བར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་དེ་བཤགས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཁོང་ཁྲོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པ་དང་བྱུང་ནའང་དེ་མ་ཐག་བཤགས་པ་དང་སྡོམ་པ་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་འདི་བཟང་བ་མིན་སྙམ་དྲན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཅིང་། །སོ་སོར་འཆགས་པར་བྱེད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱང་སྡོམ་བྱེད་ལ། །དགའ་བར་མི་བྱེད་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་འདིར་སློབ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་ཕན་ཡོན་ཉེས་དམིགས་བསྟན་ནས་ལམ་ལ་བསླབ་ཚུལ་ནི། ཞེ་སྡང་ལ་སྐབས་ཕྱེ་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྔར་ཡོད་མཐུ་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཞིང་རིང་དུ་སྦྱངས་ཀྱང་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་དཀའ་བར་འགྲོ་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་”འཆད1་ལ། འགལ་རྐྱེན་ཞེ་སྡང་བཀག་ནས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱངས་ན་ཇེ་བས་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་ནས་ཚད་མེད་པར་འགྲོ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གནོད་མེད་ན། །སེམས་ལ་དེ་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གང་ཕྱིར་རིགས་མཐུན་སྔ་མ་ཡི། །ས་བོན་ལས་ནི་འཕེལ་བ་ཅན། །བརྩེ་བ་ལ་སོགས་བློ་དེ་དག །གོམས་པར་གྱུར་ན་གང་ན་གནས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ། སྒྱུ་དང་གཡོས་གཞན་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་མ་ཡིན་པ་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་ལས་དང་པོ། ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་གང་ཡང་རུང་བའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་ནི་གཡོ་སྒྱུས་སྤྱོད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཚིག་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ནི། ལྷག་བསམ་ནི་བསམ་པ་རང་བཞིན་པ་ལ་འགྲེལ་པས་བཤད་དོ། །གཡོ་སྒྱུ་ནི་བྲེ་སྲང་ལ་སྒྱུ་བྱེད་པ་སོགས་དང་། རྒྱལ་བ་ཡེ་འབྱུང་གིས་རག་མར་གཏོང་བ་ལ་སྔོན་ལ་སྟོད་ལུངས་སུ་གཏོང་བྱས་ནས་ཕྱིས་

1 ཆད་ *འཆད

560

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རག་མ་ཅི་བདེར་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ནི། གཉིས་ཀ་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་པར་འདྲ་བ་ལ། སྒྱུ་ནི་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་གཡོ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་སྒྱོང་བ་ལ་གསུངས་ཏེ། སྒྱོང་བ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་ཐབས་ཀྱིས་མི་མངོན་པར་བྱེད་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་ལས། དཀར་ཆོས་དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དེའི་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅོག་གོ །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་སྲོག་གམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་”རྫུན1་སྨྲ་བ་སྤོང་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་གི་མཁན་སློབ་སོགས་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་”རྫུན2་གྱིས་མགོ་བསྐོར་བ་མི་འབྱུང་ངོ་། །དཀར་ཆོས་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེའི་ཡུལ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པར་ལྷག་པའི་བསམ་པས་གནས་པ་སྟེ་བསམ་པ་དྲང་པོས་གནས་པའོ། །འདི་ནི་ནག་ཆོས་བཞི་པའི་གཉེན་པོའོ། །དཀར་ཆོས་གསུམ་པ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དེའི་ཡུལ་ནི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་དོ། །༼ཇ༽
གཉིས་པ་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་དང་འདྲ་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་དོན་གནས་ཀྱི་བསྔགས་པ་ཕྱོགས་བཞིར་བརྗོད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་བསྲུང་དགོས་ཚུལ་ནི། འོ་སྐོལ་དགེ་བ་འདྲ་བ་བྲད་བྲུད་བྱེད་པར་འདུག་ཀྱང་འཕེལ་རྟགས་མེད་པར་ཟད་རྟགས་མང་བ་དེ་བྱང་སེམས་དང་གྲོགས་ལ་ཞེ་སྡང་དང་བརྙས་པ་བྱས་ཤིང་རྨ་ཕྱུང་བས་ཟད། དེས་ན་འདི་དང་བྱང་སེམས་ལ་རྨ་འབྱིན་པ་སྤོང་བ་གཉིས་ཐུབ་ན་བསླབ་བཏུས་ནས་གང་ཟག་ལ་བརྟེན་པའི་གནོད་འགྱུར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འོང་གསུང་སྟེ། བྱང་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་
2 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་

561

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

སེམས་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་པས་འོད་སྲུངས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ནས་དག་སྣང་སྦྱོང་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའང་ཉན་པ་པོ་སྐབས་ལ་བབ་པ་ན་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་བཞིར་སོང་ནས་མ་བརྗོད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ནི་མིན་ནོ། །འདི་ནི་ནག་ཆོས་གསུམ་པའི་གཉེན་པོའོ། །དཀར་ཆོས་བཞི་པ་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་། ལུང་གཞན་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེའི་ཡུལ་ནི་རང་གིས་སྨིན་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་བྱ་བ་ནི་ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་མི་འདོད་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཛིན་དུ་འཇུག་པའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་ངོས་ནས་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་སྦྱར་བ་དགོས་ཀྱི། གདུལ་བྱ་དེ་ལ་བསམ་པ་དེ་མ་སྐྱེས་ན་ཉེས་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནག་ཆོས་གཉིས་པ་སྤོང་སྟེ། གཞན་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་”འཇོག1་འདོད་ཡོད་ན། གཞན་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་འགྱོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིད་མི་བདེ་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཆེད་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལུང་གསུམ་བསླབ་བཏུས་སོགས་ལས་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི་གཞན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཀོད་པའི་ཕན་ཡོན། སེང་གེས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རྨི་ལམ་ན་ཡང་སེམས་འདི་ནི། །འདོར་མི་འགྱུར་ན་མ་ཉལ་ཚེ། །སྨོས་ཅི་འཚལ་བར་གང་གིས་འགྱུར། །བཀའ་སྩལ་པ། གྲོང་ངམ་གྲོང་ཁྱེར་རྣམས་སུའམ། །གང་དུ་གནས་པའི་ཡུལ་རྣམས་སུ། །བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཡང་དག་འཛུད། །དེས་ན་སེམས་འདོར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞིང་བཀོད་ལས་ང་རྒྱལ་སོགས་སྤངས་པས་སེམས་བསྐྱེད་མི་འདོར་བ་ནི། གཞན་ཡང་ང་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཇུག་

562

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྒྱལ་བཅོམ་པ་དང་ཕྲག་དོག་དང་སེར་སྣ་སྤངས་པ་དང་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་མཐོང་ན་ཡིད་དགའ་བ་བཞི་དང་ལྡན་ན་སྨོན་ལམ་མི་འདོར་བར་འཇམ་དཔལ་༼བ༽ གྱི་ཞིང་༼བ༽ གི་བཀོད་༼བ༽ པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ཟླ་སྒྲོན་གྱིས་སྤྱོད་ལམ་དང་དགེ་བ་གང་བྱེད་ཀྱི་མགོར་སེམས་བསྐྱེད་ན་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྲལ་བར་བཤད་པ་ནི།

དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་དང་དགེ་བ་ཅི་བྱེད་ཀྱི་སྔོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཏོང་བ་བྱས་ན་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་མི་འབྲལ་བ་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་མང་དུ་མིས་བརྟགས་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །

ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ་ལ།༼ཇ༽ ཉམས་ཚུལ་དང་འཆོས་ཚུལ་དང་། འཇུག་སྡོམ་ཅན་ལའང་སྨོན་སེམས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསླབ་བྱ་ཡོད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཉམས་གཏོང་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པ་དང་། བསླབ་བྱར་འདོད་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཉམས་གཏོང་གི་རྒྱུ་དང་ཡུལ་དུས་ལ་དཔྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགུ་ལས། དང་པོ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་དང་དུས་གཉིས་ཀ་ནོར་བ་ནི། ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་དང་སེམས་ཅན་བློས་སྤོང་དང་ལྔའམ། ངས་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དོར་བ་དང་དྲུག་ལ་ཐུན་ཚོད་འདས་ན་སྨོན་སེམས་གཏོང་ལ། ཐུན་ཚོད་ཀྱི་ནང་དུ་འགྱོད་པས་སླེབ་ན་ཉམས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། ལན་དྲུག་ལེན་པ་དང་ཚོགས་གཉིས་ལ་སློབ་པ་ཉམས་ནའང་ཉམས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཏོང་རྒྱུ་བྱུང་ན་སྨོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་སྐྱོར་ལ། ཉམས་རྒྱུ་ཙམ་ལ་ནི་ཆོ་ག་བསྐྱར་མི་དགོས་བཤགས་པས་

563

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

ཆོག་གོ་ཞེས་མང་པོ་དེ་སྐད་དུ་སྨྲའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དེ་དགག་པའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ལ་ངས་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་བཞག་ན་དེ་ལ་ནི་དེ་མ་ཐག་ནས་གཏོང་གི་ཐུན་ཚོད་ལ་བལྟོས་གཏན་ནས་མི་དགོས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནག་ཆོས་བཞི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལམ་སྒྲོན་གྱིས་བཀག་པ་ནི། ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་ནི་ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་བའི་རྒྱུ་མིན་གྱི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚེ་འདིར་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། འདི་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དྲན་དོན་དུ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུང་། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་ནི་འོད་”སྲུང་གིས1་ཞུས་པ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པས་འོད་སྲུང་ལེའུ་དང་འགལ་བས་དགག་པ་ནི། མདོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། འོད་”སྲུང2་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་དོར་བརྗེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དཀར་ཆོས་བཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པས། ནག་ཆོས་བཞིའི་སྐབས་སུ་ཚེ་འདི་ཕྱིའི་གསལ་”ཁ3་མེད་ཀྱང་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཤེས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་བཞི་སེམས་བསྐྱེད་མཐུ་ཆུང་ངུའི་རྒྱུ་ཙམ་ཡིན་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ཚེ་འདིར་ཡང་ནག་ཆོས་རྣམས་བསྟེན་ན་སེམས་བསྐྱེད་མཐུ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་ཕྲ་མོ་རྩ་ལྟུང་དུ་བྱེད་དགོས་པས་ལུང་གཉིས་དང་འགལ་བ་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྲུངས་ཀྱིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྲུངས་
3 ལམ་རིམ་དུ། ག་

564

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡོམ་ལྡན་གྱིས་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་”རྫུན1་ཅུང་ཟད་སྨྲས་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྒྱུ་ཅུང་ཟད་བགྱིས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་ངན་སྨྲས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པ་དང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་ཅུང་ཟད་བསྐྱེད་ནས་འགྱོད་པ་མེད་པར་ཐུན་ཚོད་འདས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྨོན་སེམས་གཏོང་ལ་སྨོན་སེམས་བཏང་ན་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་བྱང་ས་དང་བསླབ་བཏུས་གཉིས་ཀ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དེ་འདྲའི་རྩ་ལྟུང་མ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་དུ་བཞག་དགོས་ན་དེ་འདྲ་བ་ནི་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཐུན་ཚོད་དེ་མདོའི་དོན་མིན་པ་བཤད་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཐུན་ཚོད་བརྩི་བ་ནི་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལ་བརྟེན་པར་སྣང་ན་དེ་ནི་མདོའི་དོན་གཏན་མ་ཡིན་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལས་བདག་གིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པས་”འདིར་2མ་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་སེམས་ཅན་བློས་སྤངས་པའི་གཏོང་ཚུལ་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ནི། སེམས་ཅན་བློས་སྤོང་བ་ནི་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་འདི་ཙམ་གྱི་དོན་བདག་གིས་མི་ནུས་སོ་སྙམ་ནས་བློས་སྤོང་ན་ནི་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་ཉིད་དུ་གསལ་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡུལ་དུས་ལ་དཔྱད་པ་ནི། སེམས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་ལ་དམིགས་ནས་འདིའི་དོན་དུས་ནམ་ཡང་མི་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ན་ནི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ན་ཚོགས་པ་འཇིག་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འཇིག་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་དོར་ཞིང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྐྱེ་བར་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་
2 ལམ་རིམ་དུ། འདིར་ཡང་

565

སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་

འགྱུར་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསླབ་བྱར་འདོད་ཚུལ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པའི་བསྲེ་སླད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་འདི་ལ་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏི་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་དང་དཔའ་བོ་དང་ཞི་”བ་1ལྷ་དང་ཙནྡྲ་གཽཽ་མི་དང་ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་ཐ་དད་པར་གྱུར་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྣམས་སོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །ལ་ལས་ནི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བསྲུང་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །ལ་ལས་ནི་ཚོགས་ལམ་པའི་བསླབ་བྱ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །གཞན་དག་ནི་བསླབ་པ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མི་བཞེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱའི་སྟེང་དུ་སེམས་མི་བརྗེད་པ་དང་བརྗེད་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་བརྒྱད་བསྲུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བཀོད་ནས། སློབ་དཔོན་དེ་དག་གི་ལུགས་དེ་མདོ་ནས་ཀྱང་གསུངས་པས་རང་རང་གི་བླ་མས་གང་གནང་བའི་ལུགས་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་གསུང་ངོ་ཞེས་འཆད་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མདོའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་འདི་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་ཡིན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་འགྲེལ་པ་འདི་དགེ་བཤེས་སྟོན་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཇོ་བོའི་འགྲེལ་པར་མི་མཛད་ལ། ནག་ཚོ་ནས་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཇོ་བོས་མཛད་པར་བཞེད་ཅིང་། ནག་ཚོའི་སྦས་ཆོས་སུ་འདོད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་བསྲེས་བསླད་པ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ངག་རྒྱུན་ནི། འོན་ཀྱང་སྔ་མ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ལ་པུ་རངས་སུ་འགྲེལ་པ་བསྡུས་པ་ཞིག་མཛད། དེ་ནས་བསམ་ཡས་སུ་ཕེབས་པ་ན་དེ་ལ་ལོ་ཙྪ་བས་སྣོན་མ་ཞུས་ནས་རྒྱས་སུ་བཏང་

1 ལམ་རིམ་དུ། བའི་

566

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཟེར་བ་འདུག་པས་ཇོ་བོས་འགྲེལ་པ་བསྡུས་པ་ཞིག་མཛད་པ་ལ། གསུང་བགྲོས་ལ་གཞི་བླངས་བའི་བཤད་པ་རེ་མང་ཞིག་བསྣན་པའི་རིགས་སུ་འདུག་པས་ནོར་བར་མངོན་པ་འགའ་ཟུང་སྣང་ཞིང་གཞུང་གི་དོན་ལེགས་པར་ཤོད་པའང་མང་པོ་སྣང་བས་བདག་གིས་ཀྱང་མ་ནོར་བ་རྣམས་སྐབས་གཞན་དང་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་ནས་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་ན་བསླབ་བྱའི་བཤད་པ་འདི་བསྲེས་བསླད་པས་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་ནི། འདིའི་བསླབ་བྱ་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡིད་བརྟན་མི་སྣང་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པ་འཇུག་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་བྱེད་ན་ནི་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱའི་སྟེང་དུ་དཀར་ནག་གི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་མི་སྲིད་པས་མི་འཐད་ལ། སྨོན་སེམས་རྐྱང་པ་ལ་བྱེད་ན་ནི་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་མན་ཆད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པ་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་དང་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་བསླབ་བྱ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་བསླབ་བྱ་ནི་ལམ་སྒྲོན་དང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ལྟར་ཡིན་ལ། ཆོས་བདུན་པའི་མདོ་ལ་བསླབ་པར་གསུངས་པ་ནི་མངོན་ཤེས་མྱུར་བར་འདོད་པས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོས་ཀྱི་བསླབ་བྱར་མི་སྣང་བས་མ་བྲིས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཆོས་ཚུལ་ལ་འཇུག་སྡོམ་མི་ལྡན་དུས་འཆོས་ཚུལ་དང་། དེ་དང་ལྡན་དུས་འཆོས་ཚུལ་ཟུར་དུ་མི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་ལུགས་ནི། སྨོན་སེམས་མི་གཏོང་བ་དང་སེམས་ཅན་བློས་མི་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་དང་འགལ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་བར་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟུང་བ་མེད་ཀྱང་བར་མ་དགེ་བ་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བ་ཡོད་པས་ཉེས་སྤྱོད་དུ་འགྱུར་བས་

567

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྟོབས་བཞིས་བཤགས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ནས་ནི་སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་པས་ལྟུང་བའི་ཕྱིར་བཅོས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་པས་ཆོག་པས་འཇུག་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་ནང་དུ་འདུས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འཇུག་སྡོམ་ཅན་ལའང་སྨོན་སེམས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསླབ་བྱ་ཡོད་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ལན་དྲུག་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སྨོན་པའི་བསླབ་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པའོ། །༼ང༽ སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལན་དྲུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་འཇུག་སྡོམ་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་བྱར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་བྱ་ཕལ་ཆེར་དགེ་སློང་གི་བསླབ་བྱར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ།

གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་གསུམ། སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསླབ་པ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བ་ལ་བསླབས་པས་སངས་རྒྱས་མི་འགྲུབ་”པ་1བསྟན་པ། བསླབ་པ་ལ་སློབ་པའི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། །

བསླབ་པ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྒྲུབ་པ་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་སློབ་པ་དེ་ཡང་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བའི་ལུང་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་ཕན་ཡོན་ཆེ་མོད་ཀྱང་།

1 ལམ་རིམ་དུ། པར་

568

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མ་བྱས་ན་འཚང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པས་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་སྟེ། གཱ་ཡ་གཽཽ་རི་ལས། བྱང་ཆུབ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་”ཀྱིས་1ཡིན་གྱི། ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་རྣམས་”ཀྱིས་2ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། དེ་བས་ན་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞོན་ནུ།༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྙེད་དཀའ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་མ་དུལ་བར་གཞན་མི་ཐུལ་བས་ཐོག་མར་རང་འདུལ་བ་ནི། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་མ་དུལ་བར་གཞན་མི་འདུལ་བར་ཤེས་ནས་བདག་ཉིད་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །སྒྲུབ་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མི་འཐོབ་བོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། བརྩེ་ལྡན་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར། །ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སྦྱོར་མཛད། །ཐབས་བྱུང་༼བ༽ ནི་རྒྱུ་སྙིང་རྗེ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་དེ་༼བ༽ ཡི་རྒྱུ་༼བ༽ ནི་སྙིང་རྗེ་ལྐོག་༼བ༽ ཏུ་གྱུར་པས། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་ལ་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ན་ནི་དེའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་དགོས་ལ། དེ་སེལ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་སེམས་བཟང་བས་མི་ཆོག་གི། དེའི་ཐབས་ལ་འཇུག་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐོག་མར་རང་འཇུག་ས་མ་ནོར་བ་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་སྔོན་དུ་རང་ཉིད་ཐབས་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པར་ནི་གཞན་སྒྲོལ་བར་མི་ནུས་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་སྔོན་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱི་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱི་

569

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདུ་རང་ཉིད་གདུལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་སྒྲུབ་པའང་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་གསུངས་པས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པའི་བྱེད་ས་མ་འཕྱུགས་པ་གལ་ཆེའོ། །

ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བས་སངས་རྒྱས་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལམ་མ་ནོར་ཞིང་ཆ་ཚང་ལ་བསླབ་ཚུལ། དེ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པའི་ལན་དགག་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་མ་ནོར་བ་དགོས་པ་དང་། ཆ་ཚང་དགོས་པ་དང་། ཆ་ཚང་བའི་ལམ་

ངོས་གཟུང་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པས་མི་ཆོག་གི་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡང་ཐབས་མ་ནོར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ནོར་བའི་ལམ་ལ་ཅི་ཙམ་འབད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་སྟེ་འོ་མ་བཞོ་བར་འདོད་ནས་རྭ་ལ་འཐེན་པ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། མ་ནོར་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཆ་མ་ཚང་ན་འབད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་སྟེ། ས་བོན་དང་ཆུ་དང་ས་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། རྒྱུ་ནོར་བ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ན་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་མོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་འཐོབ་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་རྭ་ལས་འོ་མ་བཞོ་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་མཐའ་དག་མ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མེད་དེ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་འབྲས་བུ་དེ་ལ་འདོད་པས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མ་ནོར་བ་དང་མཐའ་དག་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས། གསང་བ་པའི་བདག་པོ།༼བ༽ ཞེས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ལ་བོས་ནས། ཐམས་

570

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཐབས་ཀྱིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་དང་ཐབས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་བཤད་དོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལོག་པར་འཛིན་ཚུལ་དང་། དེའི་ཁུངས་ལོག་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ངན་རྟོག་ཡིན་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་བཟང་རྟོག་ཡིན་ནའང་འཁོར་བར་འཆིང་བས་དེའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་སྟེ། གསེར་སྒྲོག་དང་ཐག་སྒྲོག་གིས་བཅིངས་པ་དང་། སྤྲིན་དཀར་ནག་གཉིས་ཀས་ནམ་མཁའ་ལ་”སྒྲིབ་1པ་དང་། ཁྱི་དཀར་ནག་གང་གིས་ཕུག་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་དོན་བསྒོམ་པར་མི་ནུས་པའི་སྐྱེ་བོ་བླུན་པོའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས། ངེས་དོན་དེ་རྙེད་ནས་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་འཇུག་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་དམངས་ཀྱི་སར་བབ་པའམ། གླང་པོ་རྙེད་ནས་གླང་པོའི་རྗེས་ཚོལ་བ་དང་འདྲ་བར་སྨྲའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་ཁུངས་ལོག་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཧྭ་ཤང་གིས་ནི་ཅི་ཡང་མི་རྟོག་པ་ལ་བསྔགས་པ་མཛད་པའི་མདོའི་ཁུངས་བརྒྱད་ཅུ་དྲངས་ནས་བསྒྲུབས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ལོག་ལྟའི་ཐ་ཆད་མཁས་པས་བཀག་ཚུལ་དང་། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐབས་

1 ལམ་རིམ་དུ། བསྒྲིབས་

571

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཤེས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྒྱུར་དགོས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དགོས་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་གཅིག་བུ་འདོད་པ་བསྟན་བཅོས་ལས་བཀག་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་བཀག་སྟེ་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པར་བྱ་ཚུལ་ནི། འདིས་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐུར་བ་ཆེན་པོ་བཏབ་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པ་བཀག་པས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱད་ཞུགས་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་བསྡུར་རུང་བའི་སེམས་ཙོམ་འཇོག་ཅིག་ལ་ལམ་གྱི་དམ་པར་བཟུང་བའི་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་ཆད་འདི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ལུང་དང་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ནས་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་བཟང་པོ་རྒྱས་པར་མཛད་མོད། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་ཀྱང་བསོད་ནམས་དམན་པས་ལུས་ཚུལ་ནི། འོན་ཀྱང་བསྟན་པ་ནུབ་པ་ལ་ཉེ་བར་སླེབ་པ་དང་ལམ་གྱི་གནད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ལུང་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་མཐའ་ཆོད་པར་ངེས་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཟད་པ་དང་། སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་དམན་ཞིང་ཆོས་ལ་དད་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་མང་བས། ད་དུང་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་བསྲུང་སྡོམ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཕྱོགས་རྣམས་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ལམ་བསྒོམ་པའི་ཚེ་དེ་དག་འདོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཧྭ་ཤང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱེད་ཅིང་། ལ་ལ་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་སྐུར་པ་དེ་མ་གཏོགས་པ་ལྟ་བའི་གོ་ལུགས་ཧྭ་ཤང་གི་དེ་ལེགས་པར་འདོད་ལ། ༼བ༽ ཞེས་དང་གཞན་ཡང་གཞན་དག་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དོར་ནས་ཅི་ཡང་མི་སེམས་པའི་ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་དེ་ལེགས་པར་འདོད་པར་སྣང་ངོ་། །༼ང༽ ཞེས་ལུགས་གཉིས་གསུངས་པ་འདི་གཉིས་

572

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཟློས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྔ་གསུམ་བསྐྱར་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པོ་ཏོ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་འདི་དོན་གཅིག་པས། དོན་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་བསྒོམ་བྱ་གནས་ལུགས་དེ་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་བསྒོམ་པའི་ཚེ་ཡང་དང་པོ་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་དུ་མི་རུང་བར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་དང་པོར་ལྟ་བ་འཚོལ་བའི་ཚེ་དཔྱོད་པ་བྱེད་ཀྱང་ལྟ་བ་རྙེད་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་དཔྱད་དུ་མི་རུང་བས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འཇོག་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུགས་གཉིས་དང་ལུགས་སྔ་མ་འདི་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ཚུལ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་མི་དགོས་པ་ལུང་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བ་ནི། དེ་དག་གི་ལམ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པའི་ཕྱོགས་དང་ཡུལ་ནའང་མི་སྣང་མོད། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྙེད་ནས་བསྒོམ་ལུགས་མ་ནོར་བར་བསྒོམ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་མི་བསྒོམ་ཞེས་པའམ་ཡང་ན་དེ་རྣམས་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་སྒོ་དུ་མ་ནས་འབད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ནི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་དང་འགལ་ཞིང་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཁོ་ནར་སྣང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཟབ་མོའི་ལམ་ཞེས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཞི་བ་མྱང་འདས་ལ་མི་གནས་པ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཀུན་རྗོབ་

573

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་བཀག་ཚུལ་ལུང་དུ་མས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཡང་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འཚོ་བར་འགྱུར་བར་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ལགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བརྩོན་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་མཛོད་ལས་ཀྱང་། དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འདོར་རོ། །ཐབས་ཀྱི་ཤེས་པས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་ཕྱོགས་པ་དང་འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་ཕྱོགས་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངས་མ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མ་ཚང་ན་སྲིད་ཞིའི་མཐར་འཆིང་ཚུལ་ལུང་དུ་མས་སྒྲུབ་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འཆིང་བ་ནི་གང་།ཐར་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། ཐབས་མེད་པར་སྲིད་པར་འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཆིང་བའོ། །ཐབས་ཀྱིས་སྲིད་པའི་འགྲོ་བར་འགྲོ་བ་ནི་ཐར་པའོ། །ཤེས་རབ་མེད་པར་སྲིད་པར་འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཆིང་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་པའི་འགྲོ་བར་འགྲོ་བ་ནི་ཐར་པའོ། །ཐབས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་འཆིང་བའོ། །ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐར་

574

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཐབས་ནི་འཆིང་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐབས་ནི་ཐར་པའོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པ་དེ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལ་བལྟོས་པ་ནི། དེས་ན་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་འདོད་ཕྱིན་ཆད་ལམ་གྱི་ཚེ་ན་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཅར་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་གྱིས་མི་འགྲུབ་སྟེ། གཱ་ཡ་གཽཽ་རི་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་འདི་གཉིས་ཏེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བོ། །ཞེས་པ་དང་། དཔལ་མཆོག་དང་པོ་ལས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་ཕ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། འོད་”སྲུང་1། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། བློན་པོས་ཟིན་པའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་ཐབས་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དགོས་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཚང་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་ཡི། སྟོང་པ་རྐྱང་པས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏེ། གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས། དེ་བྱམས་པའི་གོ་ཆ་བགོས་ཤིང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གནས་ལ་གནས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པ་བསམ་གཏན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་སྦྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་བཟོད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་བརྩོན་འགྲུས་དང་མ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྲུངས་

575

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབྲལ་བ་བསམ་གཏན་དང་མ་བྲལ་བ་ཤེས་རབ་དང་མ་བྲལ་བ་ཐབས་དང་མ་བྲལ་བ། ཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཅིང་། དེའི་དོན་རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། དེ་རྣམས་”འདྲི་1བྱེད་གང་དག་ཡིན། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་ཁ་ཅིག་གིས་མགོ་”འདྲི་2ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས། ཁ་ཅིག་གིས་ལག་པ་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རི་མོ་མཁན་མང་”པོ་འཚོགས་3ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་”འདྲི་4ན། རི་མོ་མཁན་གཅིག་མ་ཚང་ནའང་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པ་དཔེར་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་ནི་སྟོང་ཉིད་དང་རི་མོ་མཁན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་རྣམས་མ་ཚང་ན་མགོ་རྡུམ་དང་ལག་རྡུམ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་ཤེས་རབ་གཅིག་པུ་འདོད་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་ལས་བཀག་ཚུལ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་སྟོན་

པས་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་ནས་བཀག་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་སྟོང་པ་ཙམ་ལ་བསྒོམ་རྒྱུར་བཟུང་ནས་གཞན་བསྒོམ་མི་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔ་མར་བླངས་ནས་བཀག་ཅིང་། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དུས་སུ་བསྐལ་པ་དུ་མར་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བའི་ཤེས་རབ་འཆལ་བར་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྡུས་པ་ལས། བྱམས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡང་དག་པར་

1 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་
3 ལམ་རིམ་དུ། པོའི་ཚོགས་
4 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་

576

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་ཡིན་ན། དེ་ལ་མི་བླུན་པོ་དེ་དག་འདི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་”དཔས་1ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཡི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཟེར་ཞིང་དེ་དག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཞན་དག་ལ་སུན་འབྱིན་པར་སེམས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྟོན་པས་འབད་ནས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་ཐར་དང་འགལ་ཚུལ་ནི། མ་ཕམ་པ། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཀ་ཤིའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ཕུག་རོན་གྱི་ཕྱིར་རང་གི་ཤ་ཁྲ་ལ་བྱིན་པ་དེ་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ཡིན་ནམ། བྱམས་པས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་”སྩལ2་པ། བྱམས་པ་ང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་དག་བསགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་གིས་ང་ལ་གནོད་པར་གྱུར་ཏམ། བྱམས་པས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་བྱམས་པས་བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་འབད་ནས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་ཐར་དང་འགལ་བས་བཀག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་”སྩལ3་པ། མ་ཕམ་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས། བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་ན། ༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་བླུན་པོ་སྨད་པ་ནི། དེ་ལ་མི་བླུན་པོ་དེ་དག་འདི་སྐད་དུ། ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སྟེ་འདི་
1 ལམ་རིམ་དུ། དཔའ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྩལ་
3 ལམ་རིམ་དུ། བསྩལ་

577

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློལྟ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སོ་ཟེར་ཏེ་དེ་དག་ནི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པས་སྟོན་པའི་སྐྱེས་རབས་ལ་སྐུར་པ་ནི། དེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྒོམ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་སྟོན་པའི་སྔོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་བཟང་པོ་རྣམས་ལ་དེ་དག་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བའི་དུས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལ་རྩོད་པའི་ལན་དགག་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཐབས་མི་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྩོད་པ་དགག་པ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཕྱིན་དྲུག་ཚང་བས་ཐབས་མི་དགོས་པར་རྩོད་པ་དགག་པ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགལ་བར་བསྟན་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་གལ་ཏེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་བསྒྲུབ་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་མེད་ན་ཡིན་གྱི། ཡོད་ན་དེས་ཆོག་གོ་སྙམ་པའང་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་འགལ་བས་དགག་པ་ནི། འདི་ལྟར་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ན་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའི་ས་ཆེན་པོར་”ཚུད1་པའི་རྒྱས་སྲས་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལའང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་རེ་རེ་ཡིན་ཀྱང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་མི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ས་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་པས་ས་རེ་རེ་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དྲུག་གམ་བཅུ་སྤྱོད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་གི་དོན་རྗེ་བཙུན་མ་ཕམ་པ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཀྲལ་བས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་དྲང་བར་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཆུད་

578

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་མཐོ་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐབས་ཤེས་དགོས་ཚུལ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་ས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་ནི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་དོན་དམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འདི་ཐོབ་པས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེས་ན་དང་པོ་ནས་ཐབས་ཤེས་མི་དགོས་པ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པ་ནི། ངེད་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཞིང་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་འདི་དག་ལ་ལྟོས་ཤིག །ངེད་ཀྱི་སྟོབས་ལ་སོགས་པའང་ཁྱེད་ལ་མེད་ཀྱི། དེའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས་ཤིག །སེམས་ཅན་མ་ཞི་བ་ཉོན་མོངས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དཀྲུགས་པ་ལ་སོམས་ཤིག །བཟོད་པ་འདི་ཡང་མ་འདོར་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐུལ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་དགོས་པར་བཤད་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཕྲ་མོ་རེས་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་གཞན་རྣམས་འཇོག་པ་ནི་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ས་བརྒྱད་པར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་ལ་བསྐུལ་ཚུལ་གྱིས་དགག་པ། དེ་སྐད་”དུའང་1ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་མི་གཡོ་བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒོའི་རྒྱུན་༼བ༽ སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་ཀྱང་བཀའ་ ”སྩལ་2ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་བཟོད་པའང་ཡིན་ན་འོན་ཀྱང་ངེད་ཀྱི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཡང་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྩལ་

579

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྟོབས་བཅུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཁྱེད་ལ་མེད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས་ཤིག །བཟོད་པའི་སྒོ་༼བ༽ སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ། འདི་ཉིད་ཀྱང་མ་འདོར་ཞིག །རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞི་བ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐོབ་ཀྱང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་ཞི་བ་ཉོན་མོངས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་”གཡེན་སྤྱོ་བ་1འདི་དག་ལ་སོམས་ཤིག །ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དྲན་པར་གྱིས་ཤིག །ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་”དོ

2། །༼བ༽ ཞེས་པ་ནི་དཔེར་ན་བུམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་བུམ་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསར་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་མ་བྱུང་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དུ་དང་པོ་ཉིད་ནས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའོ། །འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉི་ཚེ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་འདི་འཐོབ་བོ། །ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་ངེད་ཀྱི་སྐུ་ཚད་མེད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཚད་མེད་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཚད་མེད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཚད་མེད་པ་དང་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚད་མེད་པ་དང་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམ་པར་དག་པ་ཚད་མེད་པ་ལ་ལྟོས་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་སྐྱེད་ཅིག །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽
1 གཡན་སྤྱོ་པ་ * གཡེན་སྤྱོ་བ་
2 ལམ་རིམ་དུ། དེ་

580

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལྔ་པ་མྱུར་ལམ་སྐད་ཀྱིས་ཐབས་སྤོང་བ་ནི་ས་བརྒྱད་པའི་ཚད་དང་འགལ་བས་དགག་པ། ཡང་དཔེར་ན། གྲུ་བོ་ཆེ་ནི་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་ནས་མཐུན་པའི་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ནས་འགྲོ་བའི་ཚེ་ཉི་མ་གཅིག་ལ་ཇི་ཙམ་ཆོད་པ་དེ་རྒྱ་མཚོར་མ་ཞུགས་པའི་སྔོན་དུ་ཆེད་དུ་འབད་ནས་བསྐྱོད་དགོས་པའི་ཚེ་ལོ་བརྒྱར་ཡང་མི་ཆོད་པ་བཞིན་དུ། ས་བརྒྱད་པར་”སླེབས1་ནས་འབད་པ་ཆེན་པོ་ལ་མི་བལྟོས་པར་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ཇི་ཙམ་གཅོད་པ་དེ་ཙམ་ནི། ས་དེ་མ་ཐོབ་པའི་སྔོན་དུ་བསྐལ་པ་འབུམ་དུ་ལམ་ལ་འབད་པས་ཀྱང་མི་ནུས་པར་ས་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མྱུར་ལམ་ཡོད་པ་སྐད་ཟེར་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་སློབ་པ་ནི་རང་གིས་རང་ ”བསླུ་2བའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ཕྱིན་དྲུག་ཚང་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི་སྦྱིན་སོགས་མི་དགོས་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་རྩི་ཚུལ་ལྟར་སྣང་གིས་ཚང་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགོས་པར་མི་འདོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཅིར་ཡང་མི་སེམས་པ་དེ་ལ་དེ་དག་ཚང་སྟེ་སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་དང་སྦྱིན་རྫས་སུ་མི་ཞེན་པས་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཚང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་ཚང་ཞིང་མདོ་ལས་ཀྱང་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་འདུས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་པ་ལའང་ཕྱིན་དྲུག་ཚང་པར་ཐལ་བ་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚང་བར་འགྱུར་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་རྣམས་ལའང་མཉམ་པར་བཞག་པའི་དུས་ན་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་ཕར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་འགྱུར་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་ཉན་རང་ལའང་ཆོས་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
1 ལམ་རིམ་དུ། སླེབ་
2 ལམ་རིམ་དུ། སླུ་

581

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་འགྱུར་བས་ཐེག་ཆེན་པར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བཤད་པས་མཎྜལ་གཅིག་པུས་ཆོག་པར་ཐལ་བ་ནི། རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་འདུས་པར་གསུངས་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འདོད་ན་འོ་ན་མཎྜལ་འབུལ་བ་ལའང་། བ་ཡི་ལྕི་བ་ཆུར་བཅས་སྦྱིན་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དྲུག་ག་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དེ་ཁོ་ན་བྱ་བར་རིགས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཕྱིན་དྲུག་ཚང་ཙམ་དང་དེས་ཟིན་ཙམ་འདྲ་བས་ཕྱིན་དྲུག་སོ་སོར་ཞུགས་པ་མིན་ཚུལ་ནི། དེས་ན་ལྟ་བས་ཟིན་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི། དཔེར་ན། བུ་སྡུག་པ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་མནར་བའི་མ་དེ་གཞན་དང་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་བློ་ཅི་སྐྱེས་ཀྱང་མྱ་ངན་གྱི་ཤུགས་དེས་མ་བཏང་ཡང་བློ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་གྱི་བློ་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཤུགས་དྲག་ན་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཕྱག་དང་སྐོར་བ་དང་བཟླས་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་བློ་དེ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྩིའམ་ཤུགས་དང་ལྡན་པར་འཇུག་པ་མི་འགལ་
ལ། ཐུན་འགོ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དྲག་པོ་སྔོན་དུ་བཏང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞག་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་རྩིས་ཟིན་པ་མི་འགལ་ལོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་གཏོང་སེམས་ལྟ་བའི་རྩིས་ཟིན་པ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་ཀྱང་གཏོང་སེམས་གཏན་ནས་མེད་པ་སྦྱིན་པར་སྨྲ་མི་རུང་བ་ནི། དེས་ན་དེ་འདྲ་བ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། གཏོང་པའི་སེམས་པ་གཏན་མེད་པ་ལ་སྦྱིན་པ་མི་བཏུབ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཐབས་ཤེས་མ་བྲལ་ཚུལ་ཡང་རྩིས་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ནི། ཐབས་ཤེས་མ་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཞན་གྱི་འདོད་

582

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལ། རང་ཚིག་འགལ་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རིགས་པ་ཀུན་དང་འགལ་བ་དང་། དམིགས་མེད་བཤད་པའི་མདོ་དུ་མ་དང་འགལ་བ་དང་། རྒྱུ་དེ་ཁོ་ནས་བྱ་བརྒྱ་འུར་རྡོའི་དཔེ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམ་གཞག་གི་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་ལྔ་ལས་དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་འགལ་བར་མི་རུང་བ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཁོར་བའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཚེ་རིང་བ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལའང་འཁྲུལ་བར་མི་བྱ་སྟེ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་གིས་ཟིན་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་ཤིན་ཏུ་རུང་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ༼བ༽ འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །རྒྱལ་པོ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་རྒྱུ་བསོད་ནམས་༼བ༽ ཀྱི་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་ལུང་མཐའ་ཡས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་ཚིག་སྨྱོན་པའི་ལབ་བཞིན་འགལ་བ་ནི། གཞན་ཡང་ཁྱེད། རེས་འགའ་ནི་ངན་འགྲོའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་ཉེས་སྤྱོད་དང་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྒྱུར་ནུས་པར་སྨྲ་ལ། རེས་འགའ་ནི་མངོན་མཐོའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཟེར་བ་སྣང་བས་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་སྨྲོས་ཤིག །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁོའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དང་ཁོ་རང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མདོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། ཡང་མདོ་ལས། སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ལ་༼བ༽ བདག་གཉིས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཞེས་པ་དང་། ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལས། ༼ཇ༽ བདེན་པར་ཞེན་ནས་དམིགས་པར་ལྷུང་བས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བཤགས་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་། ཚངས་པས་ཞུས་པ་ལས། ༼ཇ༽ དེ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་སོགས་དཔྱོད་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་

583

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཅད་ནི་རྟོག་༼ཇ༽ པས་བརྟགས་པའོ་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་”བོ

1། །ཞེས་
གསུངས་པ་རྣམས་ལའང་འཁྲུལ་བར་མི་བྱ་སྟེ།༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལུང་དང་པོའི་ཕྱིན་དྲུག་གི་བཤད་ཚུལ་དང་འགལ་བ་ནི། དང་པོའི་དོན་ནི་བདག་གཉིས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ནི་མ་དག་པས་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་བཤད་ཀྱི། སྦྱིན་སོགས་བདུད་ལས་སུ་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དྲུག་ག་ལ་གསུངས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱང་བདུད་ལས་སུ་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལུང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཟིན་དང་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ལྷུང་བས་ཞེས་བྱས་པས་འགལ་བ་ནི། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པས་མ་དག་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། སྦྱིན་སོགས་རྣམས་མི་བསྟེན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དམིགས་པར་ལྷུང་”བས་2སྦྱིན་པ་བསྩལ་བ་ཞེས་དམིགས་པར་ལྷུང་བ་མི་དགོས་པར་སྤྱིར་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་བཤགས་སོ། །ཞེས་གསུང་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ནས། ལན་འདེབས་ཚུལ་འདི་ལྟར་མཛད་པ་འདི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་ནས་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་མཚན་འཛིན་དུ་བྱས་ནས་མཚན་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡིག་སྤོང་སོགས་”བརྟེན་3པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་སོགས་དང་འགལ་བ་ནི། རྫས་འདི་”གཏང་4ངོ་སྙམ་པའི་གཏོང་སེམས་དང་ཉེས་སྤྱོད་འདི་བསྡམ་མོ་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་དང་དེ་འདྲ་བའི་དགེ་བའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་གསུམ་
1 པོ་ * བོ

2 ལམ་རིམ་དུ། ནས་
3 * བསྟེན་ཡིན་སྙམ།
4 ལམ་རིམ་དུ། བཏང་

584

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེ་སྡང་དང་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པར་རིགས་ཀྱི། དེ་ཆེད་དུ་བྱས་ལ་”བསྟེན་1དུ་མི་རུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང་གང་ལའང་ངེས་པ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ནི། འདི་འདིའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བྱས་ན། བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་དང་དལ་འབྱོར་དང་འཆི་བ་དང་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་སེམས་པ་དང་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་དང་འཇུག་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སྦྱོང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་ནི་འདིའོ་འདི་ལས་འདི་འབྱུང་ངོ་
འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དང་ཉེས་དམིགས་འདི་ཡོད་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ངེས་པ་དྲང་དགོས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ངེས་པ་ཆེ་བ་ཙམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་ལ། ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་ངེས་པ་ཅི་ཙམ་ཆེ་བར་བསྐྱངས་པ་དེ་ཙམ་དུ་ལམ་དེ་དག་གི་ངེས་པ་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བས། སྤྱོད་པ་དང་ལྟ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཚ་གྲང་ལྟར་འགལ་འདུར་སོང་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་ཤེས་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བསྐྱེད་ས་མེད་པར་འགྲོའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཚ་གྲང་ལྟར་མི་འགལ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་འཇོག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་གིས་བྱེད་ཚུལ། ལུང་གསུམ་པའི་དོན་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ན་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་བྱར་འཇོག་པ་དང་གཟུགས་སྐུ་ཐོབ་བྱར་བྱེད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་ལྟར། ལམ་གྱི་ཚེ་ཡང་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་

1 བརྟེན་ *བསྟེན་

585

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔའི་དམིགས་གཏད་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པའི་སྤྲོས་བྲལ་ལའང་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་དང་། འདི་ལས་འདི་འབྱུང་དང་འདི་ལ་སྐྱོན་ཡོན་འདི་ཡོད་”ལ་ཡང་1ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་གཞིའི་ལྟ་བ་བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ་རག་ལས་པས། ལུང་དང་རིགས་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སམ་ཡིན་ཚུལ་ལ་རང་གཞིན་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དོན་དམ་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚད་མ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། གཅིག་གཅིག་གི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་དེ་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་དང་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི། མདོ་དེའི་སྐབས་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཁོ་ནར་མ་སྐྱེས་པར་སྟོན་པ་ལ་རྟོག་པའོ་ཞེས་རྟོག་པས་”བརྟགས་2པ་ཙམ་དུ་སྟོན་གྱི། དེ་དག་མི་བསྟེན་པར་དོར་བྱར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དམིགས་མེད་གསུངས་པའི་མདོ་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་བ་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་དམིགས་མེད་སྟོན་པའི་ཤེར་མདོ་དང་རྒྱན་གྱི་གོ་སྒྲུབ་ནས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་བར་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བས་དེ་མི་བྱ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་སློབ་མི་དགོས་པའི་སྐབས་མེད་པས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་བསླབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ད་ལྟ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་འབད་ནས་བསྒྲུབས་
1 ལམ་རིམ་དུ། ལའང་
2 ལམ་རིམ་དུ། བཏགས་

586

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ན་འགྲུབ་པ་རྣམས་འབད་པས་བསྒྲུབ། རེ་ཞིག་ལ་བྱར་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་སྨོན་ལམ་མང་དུ་བྱས་ན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཉམས་སུ་ལོངས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒོམ་ཚུལ་སྔར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་རང་གཞན་ཕུང་བྱེད་དང་བདུད་ལས་ཡིན་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་རང་གིས་མི་ཤེས་པ་དང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དེ་དག་ལ་བསླབ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ནི། རང་ཡང་ཕུང་ལ་གཞན་ཡང་ཕུང་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟན་པ་ནུབ་པའི་ཡང་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བས་མི་བྱ་སྟེ། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་འདོད་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་ལ་མི་སློབ་ན་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་འགལ་བ་ནི། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། འདུས་མ་བྱས་༼བ༽ སྟོང་པ་ཉིད་ལའང་སོ་སོར་རྟོག་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བས་༼བ༽ ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །༼བ༽ ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་༼བ༽ སྤྱོད་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡང་རབ་ཏུ་ཤེས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་༼བ༽ ལྟ་བ་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་ཚོལ་ན་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ཐབས་མེད་པར་ཤེས་རབ་ཙམ་སྤྱོད་པ་སྤང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་བ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་ཟབ་མོ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་དམིགས་པ་གཏན་ནས་མེད་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་འབྱུང་བས་མདོ་དང་འགལ་བ་ནི། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། མེ་ནི་རྒྱུ་ལས་འབར་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ན་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལས་སེམས་འབར་གྱི། དམིགས་པ་མེད་ན་སེམས་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དམིགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་དགོས་ཚུལ་ནི། དེ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་

587

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔས་དམིགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བར་ཡང་ཤེས་ལ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་དམིགས་པའང་ཉེ་བར་ཞི་བར་མི་བྱེད། ཉོན་མོངས་ལ་དམིགས་པའང་འབྱུང་བར་མི་བྱེད་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དམིགས་པ་ལའང་འཇོག་པར་བྱེད། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལའང་སོ་སོར་རྟོག་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དམིགས་པ་ལའང་བལྟའོ། །ཞེས་དམིགས་པ་མེད་ལུགས་དང་དམིགས་པ་ཡོད་ལུགས་སོ་སོར་གསུངས་པ་རྣམས་ཕྱེད་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ འདིས་སྔར་གྱི་མདོའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཀྲལ་ལོ། །བདུན་པ་ཉོན་མོངས་དང་མཚན་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་ལྷོད་ཀྱང་བསྲུང་སྡོམ་ལྷོད་པ་གཏན་ནས་མི་རིགས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འཆིང་པ་ལྷོད་དགོས་ལ་བསླབ་པའི་ཐག་པས་དམ་དུ་བསྡམ་དགོས་པ་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས་ཞིག་དགོས་ལ་དགེ་བའི་བྱ་བ་རྣམས་མ་ཞིག་དགོས་པས། བསླབ་པས་བསྡམས་པ་དང་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་གཉིས་མི་གཅིག་ཅིང་། བསྲུང་སྡོམ་ལྷོད་པ་དང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཆིང་བ་ལྷོད་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་གཅིག་གོ །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལ་དངོས་དང་། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཚུལ་དང་། དེས་ན་དེ་དག་གིས་ས་བོན་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་བསླབ་པ་གཅེས་པར་གདམས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་བྱ་བརྒྱ་འུར་རྡོ་སྐད་ཀྱི་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་ནི།

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། རེ་རེ་བས་མི་ཆོག་པས་བྱ་བརྒྱ་འུར་རྡོ་གཅིག་གིས་འདེད་པ་སྐད་ཟེར་ནས་དལ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་ནས་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་སྙིང་པོ་བླངས་པས་ཆོག་པ་ལ་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ལས་གཞན་ལ་མི་”སྤྱོད་པ་1ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པར་སློབ་པ་མིང་གིས་ཀྱང་གྲུབ་པ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྦྱོང་བ་

588

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་མི་སློབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ་ཉི་ཚེ་བའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དེ་མི་རིགས་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་འབྲས་བུ་དམན་པ་བཟའ་བཏུང་སོགས་ལའང་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཞིག་གིས་བསྒྲུབ་དགོས་པར་སྣང་ན། སྐྱེས་བུའི་དོན་གྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་རེས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འདི་པད་དཀར་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ཚུལ་ནི། འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྙིང་རྗེ་པདྨ་དཀར་པོ་ལས་ཀྱང་ཉི་ཚེ་བས་ཉི་ཚེ་བ་འགྲུབ་པ་དང་མཐའ་དག་པས་མཐའ་དག་པ་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེར་མ་ཟད་མདོ་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་འགལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱུ་གཅིག་པུས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚད་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཚད་མེད་པས་མི་ངོམས་པ་ཡང་དག་པའི་རྒྱུ་དང་། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་། ཀྱེ་གྲོགས་པོ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ནི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་ལས་ངེས་པར་སྐྱེས་པའོ། །༼ཇ༽ སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་མི་སློབ་བའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་བ་ལ་བསླབ་པ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལས་ངེས་པར་སྐྱེས་པའོ། །དགེ་བའི་ལམ་ཚད་མེད་པ་ལས་ངེས་པར་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། ༼ཀ༽གང་༼བ༽ གི་ཚེ་༼ག༽སངས་རྒྱས་

589

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼བ༽ ཀྱི་གཟུགས་༼བ༽ ཀྱི་སྐུ་ཡི། །རྒྱུ་ཡང་དེ་ལྟར་༼ཁ༽༼བ༽ ༣སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཀྱི་སོ་སོའི་རྒྱུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་དེ་༤བཞིན་༼བ༽ དུ། །༼ང༽༦གཞལ་༼བ༽ དུ་མེད་༼བ༽ ལ་དེ

༼བ༽ འི་ཚེ་༼བ༽ ན་སྟེ་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་སྐུ་ཡི། །རྒྱུ་ལྟ་ཇི་ལྟར་གཞལ་དུ་ཡོད། །1༼བ༽ དེ་མེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་སློབ་པ་མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་གི་ཡིན་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པ་ལ་སློབ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེ་བ་དུ་མ་ནས་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་ལྷའི་བཀོད་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ནང་གི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བཤད་པའི་ཚེ། ཕྱིན་དྲུག་དང་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་སོགས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་བཤད་པ་འགའ་ཞིག་གི་འདོར་ལེན་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཐུན་མོང་བ་ཁོ་ནར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་དག་གིས་ས་བོན་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་བསླབ་པ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལ་ས་བོན་བྱས་ཏེ་ལེགས་པར་བསམས་ནས་ལམ་ཕྱོགས་རེ་བ་མིན་པའི་ཆ་ཚང་བ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིའི་ལམ་གྱི་རྐང་མི་ཟིན་པར་སྣང་བས། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་ལ་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཇེ་རྒྱས་སུ་”བཏང་2པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པའི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
1 * འདིར་ཨང་རྟགས་༡ དང་ ༢ དང་ ༥ རྣམས་ཆད།
2 ལམ་རིམ་དུ། གཏང་

590

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྤྱི་ལ་བསླབ་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ལ་བསླབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ གཉིས་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་ལ་བསླབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་འདོད་སྦྱང་བ་དང་། སྦྱངས་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་དང་། བཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་སྡོམ་པའི་ས་བོན་དུའང་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབས་ནས་སྦྱང་ཚུལ་དང་། བློ་ཅི་ལྟ་བུས་ལེན་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་ཐབས་བཟང་པོ་ཡིན་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདུལ་བ་དང་སྔགས་གཉིས་ལ་དང་པོར་རང་རང་གི་སྡོམ་པ་མ་བཟུང་བར་བསླབ་བྱ་རྣམས་མཉན་དུ་མི་རུང་ཡང་འདི་ནི་དེ་དག་དང་མི་འདྲ་སྟེ་སྔོན་དུ་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས། རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་དེ་ནས་འཛིན་པར་སྤྲོ་བ་ན་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བློ་ཇི་ལྟ་བུས་ལེན་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་འདོད་པ་ལ་སྔ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་འདི་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་དང་ཉེས་པའི་གནས་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་བསྒྲག་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྙིང་ནས་བརྟགས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྤྲོ་བར་གྱུར་ལ་ཕ་རོལ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ཕ་རོལ་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྟན་པོ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་འདི་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་དེས་ཀྱང་ནོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ལ་དབོག་པར་ཡང་བྱའོ། །༼ང༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ནི་སངས་རྒྱས་ཕལ་

591

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔོ་ཆེ་དང་། མ་མོ་ནི་བྱང་ས་དང་། བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མ་མོ་བསྡུས་པ་ཟེར་བ་འདི་དག་ལས་བཤད་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་འཆད་པ་ལ་སྤྲོ་ཞིང་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་བྱས་པ་དང་འགྲན་ཕྱིར་སོགས་མིན་ན་སྡོམ་པ་སྦྱིན། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐབས་བཟང་པོ་ཡིན་ཚུལ་ནི། དེས་ན་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཡིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་དག་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སློབ་འདོད་སྦྱངས་ནས་སྡོམ་པ་བླངས་ན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་འགྱུར་བས་འདི་ནི་ཐབས་བཟང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྐབས་འདི་དང་འོག་གཉིས་ཀར་བཤད་ན་ཚིག་གི་ཁུར་ཆེས་པར་འགྱུར་བས་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་པར་དང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་ལུགས་དང་དེ་མ་ཐག་ནས་རྩ་ལྟུང་དང་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ལྟུང་བ་རྣམས་བསྲུང་ཚུལ་དང་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་ལུགས་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པས་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ངེས་པར་བལྟ་དགོས་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གང་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་དང་། དེར་བསླབ་པ་རྣམས་འདུས་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་རིམ་པའོ། །

གང་ལ་བསླབ་པའི་གཞི།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ལམ་འདུ་བར་མ་ཟད་གོ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་བཟང་བ་དང་། བསྡུ་བཞི་ཡང་དེར་འདུས་ཀྱང་དགོས་པས་ཕྱེ་ཚུལ། ཚོགས་གཉིས་དང་བསླབ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་ཀུན་བསྡུས་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་གལ་ཆེ་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་རིགས་བསྡུ་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་འདུ་བས་ཕྱིན་དྲུག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་མཐའ་དག་བསྡུས་པའི་སྡོམ་ཆེན་

592

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པོའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་བ་བཞི་ཡང་དེར་འདུ་སྟེ་སྦྱིན་པ་འདུ་བ་ནི་སླ་ལ། ཚིག་སྙན་པ་ནི་ཕྱིན་དྲུག་ལས་བརྩམས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་”ཅིང་1དོན་སྤྱོད་པ་ནི་གདམས་པའི་དོན་དེ་ལ་གཞན་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་མཐུན་པ་ནི་རང་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དང་འདྲ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་ཚོགས་གཉིས་དང་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་མོད་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་གི་གོ་བ་བསྐྱེད་པ་ལྟར་སྡུད་བྱེད་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བསྡུ་བའི་གཞི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །

དེར་བསླབ་པ་རྣམས་འདུས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཞར་ལ་གོ་རིམ་ངེས་པ་བསྟན་པའོ། །

གྲངས་ངེས་པ་བསྟན་པ།

དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་མཚམས་སྦྱར་དང་། དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྡོམ་ཙམ་མཛད་པ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པས་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གནད་རྣམས་དགོངས་པ་བཞིན་བཀྲལ་ནས་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི་གྲངས་ངེས་ཚུལ་འདི་རྣམས་ཡིན་པས། འདི་དག་ལ་ཡིད་འཕྲོག་པའི་ངེས་པ་རྙེད་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྱུང་བས་ངེས་པ་རྙེད་པར་བྱའོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

593

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་༼ཇ༽ མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་བཤད་པ་དང་། སེང་བཟང་གིས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མངོན་མཐོ་ལ་བལྟོས་པའི་དང་། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་དང་། གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་དང་། ཐེག་ཆེན་ཐམས་ཅད་སྡུད་པའི་དང་། ལམ་མམ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་དང་། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་དང་། དྲུག་ལས།༼ཇ༽ དང་པོ་མངོན་མཐོ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་རྟེན་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དགོས་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེ་བ་རྣམས་རྫོགས་པ་ལ་ཚེ་རབས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བརྒྱུད་དགོས་ལ། དེར་ཡང་ལམ་གྱི་ས་ཆོད་འོང་བ་ལ་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རེ་མེད་པར་ད་ལྟའི་རྟེན་འདི་འདྲ་བ་ཆ་རེ་རེ་ཙམ་ཡོད་པས་བསྒྲུབས་ཀྱང་བོགས་ཅི་ཡང་མི་ཐོན་པས་རྟེན་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མངོན་མཐོ་ངོས་བཟུང་ནས་དེའི་རྒྱུ་སོ་སོར་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་གང་ལ་སྤྱོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་གང་གིས་སྤྱོད་པའི་ལུས་དང་གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་འཁོར་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་གང་བརྩམས་པ་རྣམས་འགྲུབ་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཞི་ལྡན་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་དག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བ་མང་བས་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། དེས་ཀྱང་མི་ཆོག་པས་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡོག་པའི་དམིགས་ལེགས་པར་ཕྱེད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྨྱིག་མ་དང་ཆུ་ཤིང་རང་གི་འབྲས་བུ་ཆགས་པ་དང་དྲེའུ་མོ་སྦྲུམ་པས་བརླག་པ་ལྟར་ཕུན་ཚོགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརླག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་རབ་ཡོད་ན་སྔར་གྱི་བཟང་པོའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཤེས་ནས་སླར་ཡང་རྒྱུ་རྣམས་ལ་འབད་དེ་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་ལ། ཤེས་རབ་མེད་ན་སྔར་བསགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པས་ནི་ཟད། གསར་དུ་ནི་མི་སྤེལ་བས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་

594

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྔལ་བའི་”མགོ་1ཚུགས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། དེས་ན་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེ་དྲུག་འབྱུང་བའང་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ངེས་པས་ཚེ་འདིར་ཕྱིན་དྲུག་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་གོམས་ལན་མང་དུ་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་ལ་ཅི་ཙམ་ཁྱད་ཞུགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱད་པར་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་མངོན་མཐོ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་མཐར་ཐུག་གི་མངོན་མཐོ་གཉིས་ཡོད་ཚུལ་དེ་དག་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ཡིན་ལ་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་མཐོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་དོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལུང་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ༼བ༽ གང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་༼༽ གང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། །༼བ༽ གང་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་འཁོར་༼བ༽ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་གང་བརྩམ་འགྲུབ་པའི་རྩོམ་༼བ༽ པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་༼བ༽ སྟེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཞི་ལྡན་མངོན་མཐོ་དང་། །༼བ༽ དེ་དག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་པ་མང་ཡང་དུས་རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་དབང་ཉིད་༼བ༽ དུ་མི་འགྲོ་

༼བ༽ བ་དང་། །༼བ༽ འཁོར་བའི་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཕལ་ཆེར་ཆོས་མིན་ལ་སྤྱོད་པ་མང་བས་བླང་དོར་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ༼༽ ར་འཇུག་ཅིང་ལྡོག་པའོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་༼བ༽ གང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དེ་ལྟ་བུས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་གཉིས་སུ་ཟད་དེ་རང་གི་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དོན་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་༼ཇ༽ ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་ཕྱིན་དྲུག་

1 ལམ་རིམ་དུ། འགོ་

595

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགི་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་དོན་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་གཞན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཐོག་མར་ཟང་ཟིང་གིས་ཕན་གདགས་དགོས་ལ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་དང་བཅས་པའི་སྦྱིན་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བས། གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ལེགས་པར་ལྡོག་པ་ཉིད་གཞན་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་སོ། །དེ་མཐར་འབྱིན་པ་ལའང་ཚུར་གནོད་མ་བཟོད་པར་གཅིག་ལན་དང་གཉིས་ལན་བྱས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པོ་མི་འོང་བས་ཚུར་གནོད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ་དགོས་སོ། །འདིས་ལན་མ་བྱས་པས་གཞན་གྱིས་སྡིག་གསོག་པ་དུ་མ་ཁེགས་ཤིང་དེས་འདུན་ནས་དགེ་བ་ལ་སྦྱར་དུ་ཡོད་པས་གཞན་དོན་ཆེན་པོའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་དོན་གང་གིས་བྱེད་པ་ནི། རང་གི་དོན་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ལ་མི་འོང་བས་བསམ་གཏན་གྱིས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་གནས་པའི་ལས་རུང་ཐོབ་པ་དགོས་༼བ༽ སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བརྩོན་འགྲུས་གཉིས་ཀའི་གཞིར་འགྲོ་ཚུལ་ནི། དེ་ལེ་ལོ་ཅན་ལ་མི་སྐྱེ་བས་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་མི་ངལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་དགོས་པས་དེ་ནི་དེ་དག་གི་གཞིའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེའི་ལུང་དེས་ན་དོན་གཉིས་པོ་དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཏེ། སེམས་ཅན་དོན་ལ་རབ་བརྩོན་པ། །གཏོང་༼བ༽ བ་སྦྱིན་པ་དང་༼༽ སེམས་ཅན་ལ་ཕར་མི་གནོད་༼བ༽ པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཚུར་གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་བཟོད་པས་བྱེད། །༼བ༽ དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་༼བ༽ པའི་ལས་རུང་ཐོབ་པ་བསམ་གཏན་དང་༼བ༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ༼བ༽ འི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་དེ་དག་གི་གཞིར་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པས། །རང་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད། །ཅེས་ཏེ། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་དྲུག་ཀས་འདི་ལ་༼བ༽ གཞན་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་གྲོལ་ལ་འགོད་པ་མེད་པས། གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་

596

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཅད་པ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ལག་རྗེས་མི་གཅིག་པས་སོ་སོར་ངོས་འཛིན་གསལ་བ། གནས་དང་གྲོལ་བ་ཞེས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ལག་རྗེས་དང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལག་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་འདི་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེད་ན་ཞི་གནས་ལ་ལྷག་མཐོང་དུ་མི་འཁྲུལ་ལོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དེས་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་གལ་ཆེ་བ་གདམས་པ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་འཛིན་ཟབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་འདིའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཆ་ཤས་རེ་རེར་འགྱུར་བས་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལུས་རྫོགས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་རྫོགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་ནི། ཐོག་མར་ཟང་ཟིང་བཏང་བས་དེའི་ཕོངས་པ་སེལ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་གང་ལའང་ཕར་གནོད་མི་བྱེད། དེར་མ་ཟད་ཚུར་གནོད་བཟོད་པར་བྱས། ཁོའི་གྲོགས་བྱས་པས་མི་སྐྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ཤིང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་འདུན་པར་བྱས་ཏེ། སྣོད་རུང་དུ་སོང་བ་ན་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པར་བཤད་དེ་ཐེ་ཚོམ་བཅད་པས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ༼བ༽ ཐོག་མར་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པས་མི་ཕོངས་པ་༼བ༽ སྟེ་ཕོངས་པ་སེལ་བ་དང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་༼བ༽ བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །༼བ༽ གཞན་གྱི་རྣམ་འཚེ་བཟོད་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ སེམས་ཅན་གྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་བྱ་བས་མི་སྐྱོ་

༼བ༽ བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །༼ ༽བསམ་གཏན་ལ་
བརྟེན་ནས་རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་ཀྱི་ཡིད་དགའ་

༼བ༽ ཞིང་འདུན་པར་བྱེད་༼བ༽ སྣོད་རུང་དུ་སོང་བ་ན་ཤེས་རབ་
ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་༼བ༽ འམ་ལེགས་པར་བཤད་པས་ཐེ་ཚོམ་བཅད་དེ་རྣམ་གྲོལ་ལ་འགོད་པའི་གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །༼བ༽ ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་དོན་༼བ༽ སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་རང་གི་དོན་༼བ༽ མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

597

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསོ། །དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཕྱིན་དྲུག་ལ་མི་བརྟེན་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་རྣམས་དེ་ལས་འགྲུབ་ལུགས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སོ་སོའི་སྡུད་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར་ལོངས་སྤྱོད་རྙེད་པ་ལ་མི་ཆགས་ཤིང་མ་རྙེད་པ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་བལྟ་བ་དང་། དེ་ཡོད་ན་བསླབ་པ་བསྲུང་བར་ནུས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་ཅིང་དེ་ལ་གུས་པ་དང་། སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་པས་མི་སྐྱོ་བ་དང་། དགེ་བའི་བྱ་བ་ཇི་འདྲ་བ་ལ་སྦྱོར་ཡང་སྤྲོ་བས་དེས་མི་སྐྱོ་བ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མི་རྟོག་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་རྣམ་འབྱོར་མི་རྟོག་པ་བསྒོམ་པ་དྲུག་གིས་ནི་འདིས་འགྲོ་བའི་ཐེག་ཆེན་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་གིས་རིམ་པ་བསྒྲུབ་ཅིང་དེ་ལས་མང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་༼༽ ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་

༼བ༽ པ་སྟེ་མ་ཆགས་པས་དེ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་
དང་། །༼བ༽ ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ་བ་སྟེ་དེ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་ཅིང་བསྲུང་བ་ལ་རབ་༼བ༽ ཏུ་གུས་༼བ༽ པ་དང་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་༼བ༽ བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་ནས་མི་སྐྱོ་༼བ༽ བ་དང་། །༼བ༽ དགེ་བའི་བྱ་བ་ཇི་འདྲ་བ་ལ་སྦྱོར་ཡང་སྤྲོ་བས་དེས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །༼བ༽ བསྒོམ་པ་སྟེ་དྲུག་གིས་ནི་འདིས་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་བསྡུས་པས། ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་འདིར་ཟད་དོ། །༼བ༽ སྟེ་འདུས་པའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཧྭ་ཤང་སོགས་ཐེག་ཆེན་འདོད་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་མི་འདོད་པ་འགལ་བ་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དང་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་འདོར་བ་ནི་འགལ་བའོ། །

598

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ ལྔ་པ་ལམ་མམ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་དབང་དུ་མཛད་པའི་གྲངས་ངེས་ནི།༼ཇ༽ ཕྱིན་དྲུག་སོ་སོའི་རྣམ་པ་གང་དང་གང་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་དྲུག་ལས་དང་པོ་སྦྱིན་པས་ལམ་བསྡུས་ཚུལ་ནི། ཐོབ་ཟིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མ་ཆགས་པའི་ལམ་མམ་ཐབས་ནི་སྦྱིན་པ་སྟེ་གཏོང་བ་ལ་གོམས་པས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་”ཀྱི་1ཐབས་གང་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡུལ་མ་ཐོབ་པ་དེ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་རྩོལ་བའི་རྣམ་གཡེང་སྡོམ་པའི་ཐབས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་མཐའི་རྣམ་གཡེང་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟོད་པས་ཐབས་གང་བྱེད་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་མི་གཏོང་བའི་ཐབས་ནི་བཟོད་པ་སྟེ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡིད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་”ཀྱི་2ཐབས་གང་བྱེད་ཚུལ་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་ཐབས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལས་དེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ ”ཀྱི་3ཐབས་གང་བྱེད་ཚུལ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ནི་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ༼བ༽ སྔར་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཡུལ་༼བ༽ གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཆགས་༼བ༽ པའི་ལམ། །༼བ༽ མམ་ཐབས་སྦྱིན་པ་དང་སྔར་མ་ཐོབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དེ་ཐོབ་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་རྩོལ་བའི་རྣམ་གཡེང་སྡོམ་པ༼བ༽ འི་ཐབས་ནི་སྔ་མ་ལས་གཞན། །༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་ཅན་༼བ༽ བློས་མི་གཏོང་༼བ༽ པའི་ཐབས་བཟོད་པ་དང་དགེ་བ་འཕེལ་བ༼བ༽ འི་ཐབས་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ༼བ༽ འི་

1 *ཀྱིས་ཡིན་སྙམ།
2 *ཀྱིས་ཡིན་སྙམ།
3 *ཀྱིས་ཡིན་སྙམ།

599

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཐབས་ནི་སྔ་མ་དག་ལས་གཞན། །༼བ༽ བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཐབས་གང་བྱེད་བསམས་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པར་གདམས་པ་ནི། འདོད་ཡོན་གྱི་རྣམ་གཡེང་བྱུང་བའི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། སྔར་མ་བྱུང་བ་འགོག་པ་ལ་དོན་མེད་པ་དང་དོན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཡེང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་བྱེད་ངན་པ་གྲངས་མང་ཞིང་འབྱུང་ཉེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་དོན་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་གཉེན་པོར་ནི་བཟོད་པ་ལ་གོམས་པ་སྟོབས་ཅན་དང་། དགེ་བ་གྲངས་མང་ཞིང་དུས་རིང་པོར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་བ་ལ་དེ་དག་གི་ཕན་ཡོན་སོགས་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲོ་བ་དྲག་ལ་རིང་བའི་བརྩོན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་”མགོ་ 1གནོན་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་། དེའི་ས་བོན་དང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇོམས་པ་ལ་ཤེས་རབ་དགོས་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་སྟེར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་༼ཇ༽ ལ་གཉིས་ལས་དང་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་ངོ་བོ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་བལྟ་བའི་སྦྱིན་པ་ཡོད་ན་ཡང་དག་པར་ལེན་པས་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །ཡང་དག་པར་བླངས་པའང་གཤེ་བ་ལ་སླར་མི་གཤེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བཟོད་པས་བསྲུང་བས་དེ་ནི་དེའི་འཁོར་རོ། །བསམ་གཏན་ནི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྩོན་འགྲུས་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་ག་ལ་གཏོགས་པས་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ༼བ༽ ལྷག་པའི་བསླབ་༼བ༽ པ་གསུམ་༼བ༽ གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། །རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག །ཡང་དག་༼བ༽ པའམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་དེ་

༼བ༽ བསླབ་པ་དང་པོ་

༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ། །༼བ༽ དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། འགོ

600

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསླབ་པ་ཐ་མ་༼བ༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཉིས་ཀྱི་༼བ༽ བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པ་གཉིས་༼བ༽ དང་། །གཅིག་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ནི་༼བ༽ བསླབ་པ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེས་ན་གྲངས་ངེས་ལ་མཁས་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རྟེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཐེག་པ་གང་ལ་གནས་ནས་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་དང་ལྡན་པས། བསླབ་པ་གང་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་དོན་དང་ཐེག་ཆེན་དང་ཐབས་དང་བསླབ་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡོམ་ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་མ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་སེང་བཟང་ལུགས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་པའི་གྲངས་ངེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་གྲངས་ངེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་གྲངས་ངེས་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་དང་པོ་ནས་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བའམ་མི་འཕགས་པའི་རྒྱུ་ནི་གཉིས་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པའོ། །དེའི་གཉེན་པོར་ནི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །ལན་ཅིག་འཕགས་ཀྱང་མཐར་མི་ཕྱིན་པར་སླར་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་ནི་གཉིས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་དགེ་ཕྱོགས་ལ་ཡུན་རིང་པོར་སྦྱོར་བས་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བའོ། །དེའི་གཉེན་པོར་ནི་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་དང་གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལའང་ཉི་མ་གཅིག་ལྟ་བུར་བལྟ་བའི་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྦྱངས་ན་ལྡོག་པའི་རྒྱུའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ནུས་པའི་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེ་བས་གནད་དུ་ཆེའོ། །དེ་ཙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པར་མ་ཟད་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་དགེ་

601

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྦྱོར་ལའང་དཀའ་སྤྱད་ཐན་ཐུན་ལ་བཟོད་བསྲན་ཆུང་བ་དང་། གང་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་”ཆུང་བའི་1རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དང་པོར་ཞུགས་པ་མང་ཡང་བར་དུ་མ་ལོག་པ་ཆེན་པོ་མི་འོང་བར་སྣང་སྟེ། བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་མ་སྦྱངས་པས་ལན་ནོ། །བར་དུ་མ་ལོག་ཀྱང་ཆུད་ཟ་བའི་རྒྱུ་ནི་གཉིས་ཏེ། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བའོ། །དེའི་གཉེན་པོར་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། སེམས་གཞན་དུ་གཡེངས་པའི་བཟླས་བརྗོད་སོགས་ཀྱང་དོན་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་ལ་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་མ་རྒྱས་ན་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་རགས་པ་ལའང་འཁྲུལ་ནས་ལོག་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གྲངས་ངེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་གནས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ནི། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་བཞི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་བཞི་”གས་2མི་གཡེང་བའི་ཕར་ཕྱིན་བསམ་གཏན་འགྲུབ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྒོམས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གྲངས་ངེས་ནི། སྔར་བཤད་པའི་གསུམ་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །༼ཇ༽ གྲངས་ངེས་ཚུལ་འདི་རྣམས་གནད་ཆེ་བར་གདམས་པ་ནི། འདི་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བཞེད་པ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་བཀོད་པ་ལྟར་བཤད་པ་སྟེ་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གནད་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ཆུངས་པའི་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཁས་

602

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གོ་རིམ་ངེས་པ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ཞར་ལ་གོ་རིམ་ངེས་པ་ལ་༼ཇ༽ སྐྱེ་རིམ་དང་། དམན་མཆོག་དང་། རགས་ཕྲའི་རིམ་པ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་བལྟ་ཞིང་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་པར་བྱེད་ལ། ཉེས་སྤྱོད་ལེགས་པར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་གནོད་པ་ལ་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། །དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་སྐྱོ་བའི་བཟོད་པ་ཡོད་ན་ལྡོག་པའི་རྐྱེན་ཉུང་བས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་ནུས་སོ། །ཉིན་མཚན་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ན་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་བ་ལ་ལས་སུ་རུང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེའོ། །སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་འབྱུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དམན་མཆོག་གི་རིམ་པ་ནི། སྔ་མ་སྔ་མ་དམན་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཆོག་གོ །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རགས་ཕྲའི་རིམ་པ་ནི། སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་རྣམས་ལས་འཇུག་པ་དང་བྱ་སླ་བས་རགས་ལ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྔ་མ་རྣམས་ལས་འཇུག་པ་དང་བྱ་བར་དཀའ་བས་རང་རང་གི་སྔ་མ་ལས་ཕྲ་བ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་སློབ་པའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལོ། །

དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་རིམ་པ་ལས་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ༼ཇ༽ སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་

603

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔོ་ལ་གཉིས། རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ཕར་ཕྱིན་དང་། གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་བསླབ་པའོ། །

རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བསླབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་དྲུག །སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་ལ་བསླབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་བཞི། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། སྦྱིན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ནི། བྱང་
ས་ལས། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་ལུས་ལ་མི་བལྟ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མ་ཆགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི་དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ནི་སྦྱིན་བྱའི་རྫས་གཞན་ལ་བཏང་བས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དབུལ་བ་བོར་བ་ལ་མི་བལྟོས་ཏེ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ད་དུང་འགྲོ་བ་བཀྲེན་པོ་དུ་མ་ཡོད་པས་སྔར་བྱོན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་སྦྱིན་པ་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལུས་ངག་མི་གཙོ་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་སེར་སྣ་མེད་པར་འབྲས་བུ་སོགས་གཏོང་

604

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཚུལ་དེས་ན་ལུས་དང་ངག་མི་གཙོ་ཡི། སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྟེ་འདི་ལྟར་རང་ལ་བདོག་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་ལ་སེར་སྣའི་འཛིན་པ་བཅོམ་ནས་གཞན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་གཏོང་ཞིང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་བདར་བའི་བློ་གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼ཀ༽གལ་ཏེ་༼ག༽འགྲོ་བ་༼བ༽ མཐའ་དག་གི་དབུལ་༼བ༽ བ་བོར་བ་༼བ༽ དགོས་པ། །༼ཁ༽སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་༼ང༽ཡིན་༼བ༽ ཞེ་ན། །༼ཆ༽ད་དུང་འགྲོ་༼བ༽ བ་བཀྲེན་༼བ༽ པ་ཡོད་ན་༼བ༽ སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་༼ཅ༽སྔོན། །སྐྱོབ་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཇི་ལྟར་༼བ༽ སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་རྫོགས་ཏེ་མ་རྫོགས་པར་ཐལ་༼ཇ༽འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡོད་དེ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ དང་དེ་དག་བཏང་བའི་འབྲས་༼བ༽ བུ་དགེ་རྩ་དང་བཅས་ཏེ། །སྐྱེ་བོ་༼བ༽ སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་བཏང་༼བ༽ བའི་སེམས་༼༽ ཀྱི་གོམས་པ་རྗོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་རྫོགས་པར་གསུངས་ཏེ། །༼བ༽ འམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་སྦྱིན་པ་༼ཏ༽རྒྱུ་མཚན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་༼བ༽ བས་༼བ༽ ན་དེའི་ཕྱིར་༼ཉ༽དེ་ནི་སེམས་༼བ༽ ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་དོ། །༼བ༽ སྟེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། “༼ཐ༽1ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་ན་༼ཇ༽ ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ནི། དངོས་སུ་རྫས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་མེད་ཀྱང་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསྐྱེད་ཅིང་ཇེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་༼ཇ༽ དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ལ་དངོས་དང་། ལས་དང་པོ་བའི་དམིགས་བསལ་དང་། དེ་ལ་དོགས་གཅོད་གསུམ། དང་པོ་ལ་སེར་སྣ་དང་ཞེན་ཆགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་། གཏོང་སེམས་ལ་

1 *གསར་བསྣན།

605

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློའཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་སེར་སྣ་མེད་ཙམ་གྱིས་ཕར་ཕྱིན་དུ་མི་འགྱུར་ཚུལ་

ནི། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སེར་སྣ་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་ཙམ་གྱིས་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སེར་སྣ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ཡིན་པས་ཐེག་དམན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼བ༽ གཉིས་པ་དེས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་དགོས་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་གཏོང་བའི་གེགས་སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་བསལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་བསམ་པ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟུང་བའི་ཉེས་པ་དང་བཏང་བའི་ཕན་ཡོན་སེམས་དགོས་པར་གདམས་པ་དེ་ལ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་བཏང་བའི་ཕན་ཡོན་བསྒོམ་དགོས་པས་དེ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་མདོའི་ལུང་ནི། ཟླ་བ་སྒྲོན་མ་ལས། རུལ་བར་གྱུར་པ་༼བ༽ སྟེ་མི་གཙང་བའི་ལུས་འདི་དང་། །སྲོག་ཀྱང་གཡོ་བ་༼བ༽ འམ་མི་རྟག་པ་དང་དབང་མེད་ཅིང་། །༼བ༽ ལུས་སྲོག་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་རྫུན་པ་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་འདྲ་བ་༼བ༽ ཡིན་པ་ལ། །༼བ༽ དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པའི་བྱིས་པ་༼བ༽ སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འདི་དག་༼བ༽ ལུས་སྲོག་ལ་ཆགས་པས་ན། །༼༽ དེའི་དབང་དུ་སོང་ནས་ཤིན་ཏུ་མ་རུངས་༼བ༽ པའི་ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་ལས་བྱས་ཏེ། །སྡིག་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་དང་། །༼བ༽ དེ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་༼བ༽ པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་འཆི་བདག་༼བ༽ གི་བཞོན་པ་༼བ༽ ཤུགས་ཅན་གྱིས་༼བ༽ རང་དབང་མེད་པར་ཁྱེར་ཏེ་སོང་། །༼བ༽ ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་༼བ༽ ཕྱི་མར་མི་བཟད་༼བ༽ པའི་སེམས་༼བ༽ ཅན་དམྱལ་༼བ༽ བ་ཆེན་པོར་འགྲོ། །ཞེས་ལུས་མི་གཙང་བ་དང་སྲོག་རི་གཟར་གྱི་ཆུ་ལྟར་གཡོ་བ་དང་ལུས་སྲོག་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་

606

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་”རྫུན་1པར་བལྟས་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དགག་དགོས་ཏེ། དེ་མ་ལོག་ན་ཆགས་པའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རྣམས་བསགས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་གསུངས་པ་དང་། ༼ཇ༽ ལྔ་པ་གཟུངས་ཐོབ་པ་ཡང་འཛིན་མེད་ཆགས་མེད་ལ་རག་ལས་པ་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་བསྒྲུབ་པའི་གཟུངས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ཚེ་སྒྲུབ་པའི་གཟུངས་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། ༼ཀ༽༼ང༽འཇིག་རྟེན་འདིར་སེམས་ཅན་གང་དག་༼བ༽ ཚེ་ཐུང་ཞིང་འཆི་བར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་ནི་གང་ཟག་གཞན་ཁ་ཅིག་༼བ༽ ལ་རྩོད་༼བ༽ ཅིང་འཁྲུགས་ནས་སྲོག་གཅོད་པ་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ ཡིན་ལ། །སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་དེ་ཡི་གཞི་༼བ༽ འམ་རྩ་༼བ༽ བ་ཡང་ཟས་ནོར་སོགས་ལ་སྲེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་༼བ༽ ལ་ཐུག་པ་སྟེ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་༼བ༽ བས་༼བ༽ ན་དེའི་ཕྱིར་༼ག༽ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གང་ལ་༼བ༽ ཡང་སྲེད་པར་འགྱུར་བ་སྤོངས་༼བ༽ ན་ཚེ་སྒྲུབ་པའི་གཟུངས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། །༼ཁ༽ཡུལ་གང་ལ་སྲེད་པ་སྤང་བ་བྱས་ན་༼བ༽ ཚེ་སྒྲུབ་པའི་གཟུངས་སུ་འགྱུར། །༼བ༽ བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྟགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ༼ཅ༽༼ང༽ ངག་དོན་ནི་ཚེ་སྒྲུབ་པའི་གཟུངས་ཡོད་དེ་ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་སྤངས་ན་ཚེ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་གཟུངས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེ་ཐུང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ནི་སྲོག་གཅོད་པ་ཡིན་ལ། སྲོག་གཅོད་པའི་གཞི་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ དྲུག་པ་ལུས་འདིས་རྒྱལ་བའི་སྐུ་རིན་ཐང་མེད་པ་བླང་ཚུལ་ནི་བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་བདག་གི་ལུས་དང་སེམས། །སྐད་ཅིག་རེ་རེས་༼བ༽ འཇིག་ཅིང་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཉིད། །༼བ༽ ཡིན་པ་ལ་གལ་ཏེ་མི་རྟག་༼བ༽ ཅིང་མཆིལ་སྣབས་སོགས་དྲི་༼བ༽ མི་གཙང་བ་འབབ་པའི། །ལུས་ཀྱིས་༼བ༽ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུན་རྟག་ཅིང་༼བ༽ སྒྲིབ་པའི་དྲི་མེད་ཀྱི་༼བ༽ ལུས་ཅན། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ན་ནི། །དེ་ནི་རིན་༼བ༽ ཐང་མེད་༼བ༽ པར་རྙེད་༼བ༽ པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་མིན་ནམ་༼བ༽ སྟེ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽

1 ལམ་རིམ་དུ། བརྫུན་

607

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབདུན་པ་ལུང་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཤད་ཚུལ་ནི། སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྲམ་ཟེར་འཁྲུངས་ནས་སྟག་མོ་ལ་ལུས་སྦྱིན་པར་བཏང་བཞེད་པའི་ཚེ་སྐྱེས་རབས་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་སྔོན་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་འདུད་ཅིང་བཀུར་བ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་པའི་ཚེ་སློབ་མ་སོགས་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལམ་བཟང་པོ་ལ་བཀོད་དེ། རིའི་སུལ་སྨན་ལྗོངས་ཤིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ན་སྟག་མོ་ཕྲུ་གུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་བུ་སྐྱེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་ཅིང་ཤིན་ཏུ་བཀྲེས་པས་ཕྲུ་གུ་ཟ་བར་བརྩམས་པ་ཞིག་གཟིགས་པ་ལས་དེའི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་པས་སྐུ་ལུས་ཆེས་ཆེར་འདར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་འདི་སེལ་ཐབས་རང་གི་ལུས་བྱིན་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་སྟེར་བ་ནི་མི་རིགས་སོ་སྙམ་དུ་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ལ་རིང་ནས་ཐོགས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྐུ་ལུས་སྦྱིན་པ་ལ་ལྷག་པར་སྤྲོ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས། ༼བ༽ ངོ་བོས་གྲུབ་པའམ། བདག་མེད་༼བ༽ ཅིང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ལ་༼བ༽ རང་གར་བཞག་ན་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ལུས། །༼བ༽ འདི་ངོ་བོ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རང་བཞིན་ལ་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་ཕན་བཏགས་པའི་དྲིན་༼བ༽ ལན་མེད་༼བ༽ ཅིང་དུས་རྟག་ཏུ་མི་གཙང་པའི་༼བ༽ རྫས་སོ་དྲུག་ལས་གྲུབ་པའི། །ལུས་ཀྱིས་༼བ༽ ད་ལྟ་གཞན་ལ་༼བ༽ སྦྱིན་པར་བཏང་བ་སོགས་ཀྱིས་ཕན་ཐོགས་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ༼བ༽ འི་སྐབས་རྙེད་པ་ལ། །དགའ་བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ བ་དེ་ནི་མཁས་༼བ༽ པ་མ་ཡིན། །༼བ༽ ཏེ་ད་ལྟ་སེམས་ཅན་ལ་བཏང་ན་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་ལ་མཐར་ནི་ངེས་པར་འདོར་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་གྱུར་ན་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབད་པ་དུ་མས་བསྲུངས་ཀྱང་ངེས་པར་འདོར་དགོས་པའི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ལུས་གཞན་ལ་བསམ་པས་བཏང་བས་རང་གཞན་གྱི་དོན་མང་པོ་འགྲུབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བློ་མི་སྦྱོང་བ་ནི་བདག་བླུན་པའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་བློ་ཅི་སྐྱེ་བྱའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་ཚུལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼ཁི༽༼བ༽ བདོག་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་”བཟླ1། །༼བ༽ བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་༼ཀི༽

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འདའ

608

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བདག་༼བ༽ རང་ཉིད་བློ་༼བ༽ ནི་མྱ་ངན་༼བ༽ ལས་འདས་པ་བསྒྲུབ། །༼བ༽ པ་པོ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་སྦྱིན་པ་གཏོང་དགོས་ཏེ་༼གི༽དེ་ཡང་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ མཐར་འབྲལ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མི་འདོད་བཞིན་གཏོང་བར་༼༽ བྱེད་དགོས་པར་ཆབས་”ཅིག་1༼བ༽ ཏེ་འདྲ་བ་ལ། །༼བ༽ ད་ལྟ་རང་དབང་ཡོད་དུས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཏང་བ་༼བ༽ འབྲས་བུ་ཡོད་པས་མཆོག་༼བ༽ ཡིན། །ཅེས་སོ། །”༼ཇ༽ 2དགུ་པ་རང་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་མི་རྟག་པ་དྲན་པའི་སྙིང་རྗེས་གཏོང་ཚུལ་༼བ༽ སློབ་དཔོན་དཔའ་པོས་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ཀྱིས་རྣམ་པ་མི་རྟག་༼བ༽ པར་མཐོང་༼བ༽ བར་གྱུར་ཅིང་། །༼བ༽ སྟེ་གྱུར་པ་དང་ཡིད་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་གི་ངང་༼བ༽ གིས་ཏེ་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་༼བ༽ པ་གཉིས་ཡོད་ན། །བྱིན་པ༼བ༽ ར་བྱ་བའི་ནོར་བདག་གི་ཁྱིམ་༼བ༽ དུ་བཞག་༼བ༽ པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་གྱི་༼བ༽ ཡིན་”པར་3༼བ༽ རྟོགས་པར་གྱུར་ཏེ་དཔེར་ན་གཞན་གྱི་བཅོལ་མ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་། ཤིན་ཏུ་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་༼བ༽ ཏེ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །རྒྱུ་མཚན་ལ་ནོར་བཏང་བའི་ཕན་ཡོན་མ་བཏང་བའི་ཉེས་དམིགས་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དོན་བསྡུ་བ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། ༼ཇ༽ བཅུ་པ་སྦྱིན་པས་བདེ་བ་འཕེལ་ཞིང་བཟུང་བའི་གསོག་བསྲུང་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་གང་བྱིན་༼བ༽ ན་ནོར་དེ་ལས་༼བ༽ ཏེ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཇིགས་པ་༼བ༽ སྟེ་ཉེས་པ་སྐྱེ་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །ནོར་མ་བྱིན་པར་རང་གི་ཁྱིམ་ན་གང་བཞག་༼༽ པ་དེ་ལས་༼བ༽ ཏེ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཇིགས་པའམ་༼བ༽ ཉེས་སྐྱོན་འབྱུང་། །༼བ༽ ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མི་ཆོག་༼བ༽ པ་སྟེ་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་གཞན་གྱིས་ཕྲོགས་པ་དང་རྐུ་བ་སོགས་མི་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པས་གཞན་དང་། ཐུན་མོང་༼བ༽ བ་

1 ལམ་རིམ་དུ། གཅིག་
2 ༼བ༽ * ༼ཇ༽
3 ལམ་རིམ་དུ། བར་

609

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདང་རྟག་ཏུ་༼བ༽ བསྒྲིམ་”སྟེ

1་བསྲུང་དགོས་༼བ༽ པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་ཤས་ཆེར་འབྲས་བུ་
མེད་པའམ་འབྲས་བུ་ལོག་པར་འབྱིན་པར་འགྱུར་རོ་ཏེ་༼བ༽ འགྱུར་ལ། །ནོར་གཞན་ལ་”སྦྱིན་2ན་༼བ༽ འཕྲལ་སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་༼བ༽ གིས་གནོད་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་ལ། །༼བ༽ ཕུགས་བྱིན་པས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་འགྲུབ། །མ་བྱིན་༼བ༽ ཞིང་བསྲུངས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མར་མ་ཟད་ཚེ་འདི་ཉིད་ལའང་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་༼བ༽ ཅིང་བསྲུང་མི་ཐུབ་སྟེ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་སྦྱིན་པ་གཏེར་ལྟ་བུ་ནི། མི་ཡི་ནོར་རྣམས་སྐར་མད༼བ༽ འ་སྐྱ་ཐོལ་གྱིས་བྱུང་ཡང་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཡལ་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་ལྟར། །༼བ༽ གཞན་ལ་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་༼བ༽ ཡང་ནོར་དེ་དག་༼བ༽ མཐར་མེད་པར་འགྱུར་༼བ༽ བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ལ་མ་བྱིན་༼བ༽ ན་ནོར་རྣམས་༼བ༽ རྩ་ཁའི་ཟིལ་པ་ལྟར་མི་རྟག་༼བ༽ ཅིང་འབྲས་བུ་མེད་༼བ༽ པར་འགྱུར་ཏེ་

༼བ༽

འམ་འགྱུར་ལ། །གཞན་ལ་བྱིན་པས་༼བ༽ ནོར་དེ་དག་༼བ༽ ཕྱི་མར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས་ཡོད་པའི་གཏེར་དུ་འགྲོ་༼བ༽ ཞིང་ཁྱད་པར་དུ། །སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་ཕན་པར་གཞོལ་བས་གང་བྱིན་པའི། །ནོར་རྣམས་༼བ༽ སྔར་སྙིང་པོ་མེད་པའང་༼བ༽ ཕྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། །འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་འགྱུར། །༼ ༽ རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་གཞན་ལ། ༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་བཟུང་པས་ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་ཚུལ་བཏང་བས་ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་ཚུལ། གང་ཞིག་༼བ༽ ནོར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་༼བ༽ དེ་ནི་མཁས་པ་༼བ༽ རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་༼བ༽ སོ། །ནོར་བཟུང་བ་དང་བཏང་བའི་སྐྱོན་ཡོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་བྱིས་པ་དེ་དག་༼བ༽ ནོར་གསོག་༼བ༽ ཅིང་བསྲུང་བ་ལ་དགའ་

༼བ༽ ནའང་། །འཛིན་པ་དང་པོས་ཡོངས་སུ་
བཟུང་བས་༼བ༽ མཐར་མི་འབྲལ་༼བ༽ བའི་ནོར་གང་ཡང་༼བ༽ འཇིག་རྟེན་འདི་ན་མེད་༼བ༽ ཅིང་། །༼ཀ༽༼ཁ༽གཞན་ལ་བྱིན་པས་༼བ༽ ཕྱི་མར་རྟག་ཏུ་༼བ༽ མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཕུན་

1 ཏེ་ *སྟེ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བྱིན་

610

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་༼བ༽ ཞིང་། །བཏང་བས་༼བ༽ ཚེ་འདིར་ཡང་ཉོན་མོངས་༼བ༽ ཏེ་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་པ་སྦྱིན་པ་འཕགས་པས་བསྔགས་”ཤིང་1བཟུང་བར་སྨད་ཚུལ།༼ག༽༼བ༽ ནོར་ལ་འཇུངས་པ་༼བ༽ སྟེ་སེར་སྣས་བཅིངས་ནས་མི་བྱིན་པ་ནི། འཕགས་པའི་ལམ་མིན་༼བ༽ ལ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་ཉོན་མོངས་༼བ༽ ཏེ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་༼བ༽ པ་ཡིན་ནོ། །༼ང༽༼བ༽ “གསུམ་པ་2དོན་བསྡུ་བ་ནི་གང་ཞིག་༼བ༽ གཞན་ལ་ནོར་བྱིན་པ་༼བ༽ སྟེ་གཏོང་བ་དེ་ནི་

༼བ༽ དམ་པས་བསྟེན་པའི་ལམ་གྱི་མཆོག་༼བ༽ ཡིན་ལ། །དེ་ལས་
གཞན་༼བ༽ ནོར་མི་གཏོང་བར་གྱུར་༼བ༽ པ་དེ་ནི་འཕགས་པ་༼བ༽ མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ངན་༼བ༽ པའམ་གོལ་སར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་བཞི་པ་བསྔོ་བ་མཁས་ན་ཆུང་ངུས་ཀྱང་ཚོགས་རྫོགས་ཚུལ་དགེ་བའི་རྩ་བའང་ཆེ་ཆུང་གང་བྱས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཕན་བདེ་རྒྱ་ཆེན་འགྲུབ་པའི་དོན་དུ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྔོས་ཤིང་སྦྱིན་པར་བཏང་ན་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསོད་ནམས་དེ་སྙེད་འཐོབ་པས་ཚོགས་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་ཏེ། ༼ཇ༽ བཅོ་ལྔ་པ་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དེ་ལ་ཡོད་ཚུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་སྐད་བརྗོད་པའི་བསོད་ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱུར། །”གང་གཱའི་3བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་ཤོང་མི་འགྱུར། །དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས། །གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ནི་འདི་ལ་སྣང་། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་ཚད་མེད་ལ། །ཕན་འདོད་དེ་ནི་དེ་འདྲ་འོ། །༼ང༽ སྤྱིར་ལས་འབྲས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འཇུག་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བསྔོས་ནས་དགེ་རྩ་བྱེད་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྔོ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་
1 ཞིང་
2 * གསུམ་པ་ཞེས་པ་ལྷག་པར་སྙམ།
3 ལམ་རིམ་དུ། གངྒཱའི་

611

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགྲངས་མེད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་གྲངས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་དྲུག་པ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གེགས་བྱེད་པའི་གྲོགས་དང་དངོས་པོ་སྤོང་བ། གཞན་ཡང་གཏོང་བ་འཕེལ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་༼༡༽དང་༼༢༽སེར་སྣ་འཕེལ་བ་དང་༼༣༽གཏོང་སེམས་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་འཁོར་དང་ཡོ་བྱད་རྣམས་སྔར་ཡོད་མི་”བཟུང1་ཞིང་གཞན་གྱིས་བྱིན་ནའང་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། སེར་སྣའི་སྐྱོན་ནི་གང་གིས་འཕེལ་འགྱུར་རམ༼༡༽། །ཡོངས་སུ་གཏོང་སེམས་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་བའི༼༢༽། །ཡོངས་འཛིན་༼ཇ༽ ཡོངས་འཛིན་ཞེས་པ་སྐབས་འདིར་ནོར་གྱི་མིང་ཡིན་གསུངས།གེགས་སུ་འགྱུར་བའི་བསླུ་བ་དག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མ་ལུས་ཡོངས་སུ་སྤང་། །གང་ཞིག་གཏོང་སེམས་གཉེན་པོར་འགྱུར་པ་དག །ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ན། །དེ་འདྲའི་ནོར་རམ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བླང་བར་འོས་པ་མིན། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་བདུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་གནང་དྲན་ཏེ་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚེ་སེར་སྣས་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་ན། ཐུབ་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབས་པ་དང་། བདག་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་དམ་བཅས་པ་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་བདག་གིས་སྔར་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་བཏང་ནས། “དེ་2ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་ན་བདག་གི་སྤྱོད་པ་ནི། གླང་པོ་ཆེ་ཉི་མས་གདུངས་པ་ན་ཆུར་ཞུགས་ནས་ཁྲུས་བྱེད་ཅིང་སྐམ་ལ་སླེབ་པ་ན་ས་ལ་འགྲེ་ལྡོག་བྱས་པས་ལུས་ལ་སས་གོས་པ་མཐོང་ནས་སླར་ཡང་ཆུར་འཇུག་དེ་ནས་ཡང་སྔར་བཞིན་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་མ་ཆགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོག་དྲན་བྱས་ཤིང་། །དེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། གཟུང་
2 ལམ་རིམ་དུ། ད་

612

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞོལ་རང་གི་དམ་བཅས་བསམ་བྱ་སྟེ། །ཡོངས་འཛིན་ཆགས་པ་རྣམ་པར་བསལ་བའི་ཕྱིར། །སེམས་ལ་རྟོག་པའི་དམ་པ་འདི་དག་རྟོགས། །འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བདག་གིས་ལུས་བཏང་སྟེ། །༼བ༽ ལུས་དེ་བཏང་༼བ༽ བའི་ཆོས་༼བ༽ དེ་དགེ་རྩ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདག་གིས་སྤངས་༼བ༽ པ་སྟེ་སྦྱིན་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་བསྔོ་བར་བྱས་༼བ༽ པ་ཡིན་ན། །ཕྱི་རོལ་དངོས་ལ་བདག་གིས་ཆགས་བྱ་བ། །གླང་པོའི་ཁྲུས་བཞིན་བདག་ལ་རིགས་པ་མིན། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅོ་བརྒྱད་པ་བཏང་བའི་ཕན་ཡོན་སོགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་བློ་སྐྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཏང་བའི་ཕན་ཡོན་མང་དུ་བསམས་ནས་བྲོད་པ་ཆེན་པོ་དང་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ནུས་ན་གཏོང་བའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཏོང་བར་འཇུག་ཚུལ་ལ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དྲན་ནས་འཇུག་པ་དང་། དུས་ཀུན་དེ་ལྟར་ཀུན་གཏོང་ཚུལ་དང་། ཁེངས་མེད་དུ་གཏོང་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྦྱང་བ་དང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་སོགས་པ་བསམས་པའི་མཐར་ཡང་གཏོང་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལུས་སོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་གཏོང་ཚུལ་ལམ་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །ཕངས་པ་མེད་པར་གཏང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གསུམ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་པས་གཏོང་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཁེངས་པ་མེད་པར་གཏོང་བ་སེམས་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གིར་འཛིན་པའི་སྲེད་པ་བཟློག་ནས་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱོང་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། ༼བ༽ ནོར་ལོངས་སྤྱོད་འདི་དག་ཐམས་ཅད་༼བ༽

613

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསེམས་ཅན་ཁྱེད་༼བ༽ ཉིད་ཀྱི་དངོས་༼བ༽ པོ་ཡིན་ཏེ། །འདི་ལ་བདག་གི་༼བ༽ ཡིན་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་༼བ༽ ལམ་འཛིན་པ་དམ་པོ་བདག་ལ་མེད། །དེ་འདྲ་རྨད་བྱུང་རྣམ་རྟོག་ཡང་དང་ཡང་། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་རྗེས་འབྲང་བ། །གང་ལ་ཡོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས། །སངས་རྒྱས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྐྱེས་མཆོག་གསུང་། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་དང་པོ་པའི་དམིགས་བསལ་ལ་ལུས་སོགས་ཐམས་ཅད་བསམས་པས་གཏང་ཟིན་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པའི་ལུས་དངོས་སུ་གཏོང་མི་རུང་བ་དང་། དངོས་སུ་མིན་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་གཏོང་བའི་གང་ཟག་གིས་གཞན་དོན་བརྗེད་པའི་ཉེས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ད་ལྟ་མོས་པ་མ་སྨིན་ཅིང་སྟོབས་ཆུང་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བསམ་པས་ལུས་བྱིན་ཟིན་ཀྱང་ཤ་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་མི་སྟེར་མོད། འོན་ཀྱང་ལུས་སྲོག་གཏོང་བའི་བསམ་པ་མ་སྦྱངས་ན་གོམས་པ་མེད་པས་ད་གདོད་ཀྱང་ལུས་སྲོག་གཏོང་མི་ནུས་པར་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་པས་ད་ལྟ་ནས་བསམ་པ་”སྦྱང་1དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཞན་དོན་བརྗེད་པའི་ཉེས་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་བཏང་བའི་ཟས་གོས་དང་གནས་ཁང་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་ན་གཞན་དོན་དུ་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་བརྗེད་ནས་རང་དོན་དུ་སྲེད་པས་སྤྱོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་། སྲེད་པ་ནི་མེད་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་འཇོག་པ་བརྗེད་པའམ་སེམས་ཅན་གཞན་ཞིག་གི་ཕྱིར་ཆགས་ན་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བའོ། །གཞན་ལ་བསྔོས་པ་དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྫས་སུ་འདུ་ཤེས་ནས་རང་གི་ཕྱིར་སྤྱོད་ན་མ་བྱིན་ལེན་དུ་འགྱུར་ཞིང་རིན་ཐང་ཚང་ན་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པར་འགྱུར་བར་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་སོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། སྦྱོང་

614

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ལ་ཕམ་པའི་དོགས་གཅོད་དང་། ཉེས་མེད་ཀྱི་དོགས་གཅོད་དང་། དངོས་སུ་མི་སྟེར་ན་བསམ་པས་བཏང་བ་མཆོག་མིན་སྙམ་པའི་དོགས་གཅོད་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་དེ་ལ་ཕམ་པ་གཏན་མེད་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྔོས་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་རིན་ཐང་ཚང་བ་མི་སྲིད་པས་ཕམ་པ་མི་འོང་ཞེས་འདོད་ལ། གཞན་དག་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལའང་ཡོ་བྱད་རིལ་པོ་བསྔོས་པས་དེ་མི་འཐད་པར་སྨྲ་ཞིང་། ལ་ལ་གཞན་ལ་བསྔོས་ཀྱང་དེས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་མེད་པས་ཕམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དགོངས་པ་བཞིན་གྱིས་ཕམ་པ་འབྱུང་བའི་རང་ལུགས་ནི། དགོངས་པ་ནི་མིའི་འགྲོ་བ་”པ་1ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྔོས་ཤིང་དེས་ཀྱང་དེ་རིག་ནས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ནས་རང་དོན་དུ་ལེན་པ་ལ་རིན་ཐང་ཚང་ན་ཕམ་པ་འོང་བས་དེ་ལ་དགོངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྡེ་པ་གཞན་གྱིས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བའང་མི་འཐད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཉེས་མེད་ཀྱི་དོགས་གཅོད་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་དོན་དུ་དམིགས་ན་ཉེས་པ་མེད་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་ཁོ་རང་གི་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱད་ལ་ཁོའི་དོན་བྱའོ་སྙམ་ནས་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ། བསླབ་བཏུས་ལས། ༼བ༽ བདག་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོས་པས་བདག་པོ་གཞན་གྱི་ཡིན་པར་འདྲ་བས་གཞན་གྱི་བདག་པོ་དང་བཅས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ གཞན་གྱི་བདག་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་བསྲུང་ངོ་༼བ༽ ལུས་བསོས་ནས་ཀྱི་སླར་བདག་པོ་སེམས་ཅན་ཁོ་རང་གི་དོན་བྱའོ་སྙམ་པས་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ། བྲན་རྟག་ཏུ་རྗེ་བོའི་ལས་བྱེད་པ་གང་གིས་འཚོ་བ་བདག་གི་རྫས་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གཞན་གྱིས་མ་གནང་བར་སྤྱད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་ཡོ་བྱད་དེ་སེམས་ཅན་ལ་བསྔོས་ཟིན་པས་དེས་མ་གནང་བར་སྤྱད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་
1 ལམ་རིམ་དུ། པོ་

615

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློན་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤིན་ཏུ་རྗེ་”བོའི་1དོན་ལ་བརྩོན་པའི་བྲན་གྱིས་རྗེ་བོ་ན་བ་ལ་སོགས་པས་རྨྱ་བའི་བློ་ཅན་གྱིས་གནང་བ་མེད་པར་སྤྱད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དངོས་སུ་མི་སྟེར་ན་ཡིད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་སྙམ་པ་མི་རིགས་པ་ནི། དངོས་སུ་སེམས་ཅན་ལ་ཐམས་ཅད་མི་སྟེར་ན་བློས་བཏང་བ་དེ་བརྫུན་དུ་སྣང་བས་དེ་འདྲ་བ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མ་དད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐད་དུ་འགའ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་མ་རིག་པར་མ་དད་པར་བྱ་བར་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཏོང་བའི་སེམས་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་ཅན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་ལ་ནི་འགའ་ཞིག་གིས་ཐེ་ཚོམ་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་སོ། །༼ང༽ ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་མི་སྟེར་ན་སྦྱིན་སྙམ་དུ་བསམ་པ་སྦྱངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་བློ་སྦྱངས་བས་རང་ཉིད་ལ་གཏོང་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་ལ། དེ་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆགས་ཞེན་མེད་ན་དངོས་སུ་ཡོ་བྱད་མང་དུ་བཅངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་སྦྱིན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྟེན་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་དང་། སྦྱིན་པ་རང་གི་ངོ་བོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་༼ཇ༽ དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་བའི་རྟེན་དམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་བྱེད་པའོ། །དངོས་པོ་དམ་པ་ནི། སྤྱིར་སྦྱིན་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ནའང་དེའི་བསམ་པ་མ་དོར་བ་ཡོད་དོ། །༼ང༽ འདིའི་དོན་སྤྱིར་སྦྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་སྙམ་པ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ད་རེས་བཟའ་

1 པོའི་ * བོའི་

616

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
བཏུང་ལྟ་བུ་ཞིག་སྦྱིན་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་སྔར་གྱི་བསམ་པ་དེས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱིར་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པའི་ནང་ནས་ད་རེས་འདི་སྦྱིན་སྙམ་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུ་ལའང་སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་དག་བསྲུང་དེའི་ནང་ནས་ད་ལམ་འདི་བསྲུང་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སོགས་འདྲའོ། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་དང་ཕུགས་སུ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་གཏོང་བའོ། །ཐབས་མཁས་པ་དམ་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་གསུངས་ཏེ་ལས་དང་པོ་པས་ནི་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་བྱའོ། །བསྔོ་བ་དམ་པ་ནི། བཏང་བའི་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའོ། །རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་སྒྲིབ་འགོག་པ་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས་བཤད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་བ་ནི། ཆོས་སྦྱིན་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱེད་པ་ན་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཤེ་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་དེ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་ལེན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་དྲུག་ཚང་བར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྟེན་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ཁྱིམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་ལ་བྱང་སེམས་རབ་བྱུང་གིས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་

617

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཆུབ་སེམས་”དཔའ་1ཁྱིམ་པ་གང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་”གང་གཱའི་2ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་བཀང་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་དབུལ་བ་ཕུལ་བ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཞིག་བསྟན་ན་འདི་ནི་དེ་བས་ཆེས་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་དེ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བྱ་བར་མ་གནང་ངོ་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རབ་བྱུང་གིས་ཐོས་སོགས་བར་ཆད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་མི་རུང་བ་དང་རྙེད་ན་སྟེར་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གཅོད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པར་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་ཏེ་རབ་བྱུང་གིས་ཟང་ཟིང་ཆེད་དུ་བསྒྲུབས་ནས་སྦྱིན་གཏོང་བྱེད་པ་བཀག་གི །རང་གི་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་མི་གནོད་པར་སྔོན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུས་མང་དུ་རྙེད་ན་ཟང་ཟིང་གཏོང་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་རབ་བྱུང་གིས་ཟང་ཟིང་གཙོ་བོར་མི་སྟེར་བ་ནི། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ངས་ནི་ཁྱེད་ལ་གཏོང་བའི་ཕན་ཡོན་མི་བརྗོད་ཀྱི་འཛིན་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྗོད་པ་ཡིན་གསུང་སྟེ། རབ་བྱུང་གིས་ཤ་ཐང་ཐང་དུ་ནོར་བཙལ་ཞིང་བསགས་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རྨ་མང་དུ་ཕྱུང་སྟེ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་མ་དགྱེས་པའི་གཏམ་མོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་ལ་༼ཇ༽ ཆོས་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། ཟང་ཟིང་གི་དེ་གསུམ་ལས། ༼ ༽ དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་སློབ་པ་རིགས་པར་སྟོན་པ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་འཛིན་དུ་འཇུག་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི། རྒྱལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། དཔའི་
2 ལམ་རིམམ་དུ། གངྒཱའི་

618

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པོ་དང་ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པ་མིའི་འཇིགས་པ་དང་། སེང་གེ་དང་སྟག་དང་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པའི་འཇིགས་པ་དང་། ཆུ་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བའི་འཇིགས་པ་ལས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་གཉིས། ཟང་ཟིང་དངོས་སུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ་དང་། བསམ་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཟང་ཟིང་གཏོང་བའི་ཚུལ། གཏོང་བར་མ་ནུས་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། སྦྱིན་པའི་གེགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གང་ལ་གཏོང་བའི་ཞིང་། གང་གིས་གཏོང་བའི་བསམ་པ། ཇི་ལྟར་གཏོང་བའི་སྦྱོར་བ། གང་གཏོང་བའི་དངོས་པོའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ གང་ལ་གཏོང་བའི་ཞིང་ནི་བཅུ་སྟེ། ༼ང༽ འདིར་སྦྱིན་ཡུལ་རང་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་སོགས་བཅུ་གསུངས་པའི་ནང་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། བཅུ་སོ་སོར་བགྲང་བ་ནི་འོག་ཏུ་གསུངས་པའི་བསམ་པ་སྤྱི་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་པ་གནོད་བྱེད་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྒོམ་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངོས་ཟིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །རང་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་༼ཇ༽ ལ་ཆགས་པ་བཀག་སྟེ་དང་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དགྲ་བོ་༼ཇ༽ ལ་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དང་ཕན་གནོད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཐ་མལ་བ་༼ཇ༽ ལ་གཅེས་སེམས་ཀྱིས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་༼ཇ༽ ལ་དད་གུས་ཀྱིས་དང་ཚུལ་འཆལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ཅན་༼ཇ༽ ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བས་དང་རང་ལས་དམའ་བ་༼ཇ༽ ལ་ང་རྒྱལ་སྤངས་ཏེ་དང་རང་དང་མཉམ་པ་༼ཇ༽ ལ་འགྲན་སེམས་བསལ་ཏེ་དང་རང་ལས་ལྷག་པ་༼ཇ༽ ལ་ཕྲག་དོག་བསལ་ཏེ་དང་འབྱོར་ཞིང་སྐྱིད་པ་དང་སྡུག་ཅིང་ཕོངས་པ་༼ཇ༽ དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེར་ལེན་གྱིས་བསྐུལ་ཞིང་འདོད་པས་གདུངས་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེར་བསྐྱེད་ནས་བྱེད་པའོ། །

619

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསམ་པ་ལ་༼ང༽ གཏོང་བའི་སེམས་དང་། སྤང་བྱའི་བསམ་པ་”གསུམ་1ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་བསམ་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དང་། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་བསམ་པ་གཉིས། དང་པོ་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་དགོས་པ་ནི། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དགོས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། དང་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་བཏང་ཟིན་པས་བཅོལ་བ་ལེན་པ་ལྟར་གཏོང་བར་བྱ་བའི་རང་གི་རྫས་ལ་གཞན་གྱི་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སློང་བ་དང་མི་སློང་བའི་ཞིང་རྣམས་ལ་འདི་དག་བདག་གི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་བདག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་སོ་སྙམ་པ་ཞིང་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་བསམ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། སློང་བ་སྔོན་དུ་འོངས་ན་རྒྱལ་སྲས་དེས། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་༼བ༽ སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ནི་སྤེལ་བའི་ཕྱིར། །༼བ༽ བྱང་སེམས་དེས་༼བ༽ ནོར་ལོངས་སྤྱོད་གཞན་ལ་བསྔོས་པས་གཞན་༼བ༽ གྱི་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བདག་༼བ༽ གི་ནོར་ལ་བཞག་༼བ༽ ནས་བཏང་བའི་ཚེ་བཅོལ་མ་ལེན་པ་ལྟར་བྱས་ཤིང་། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་༼བ༽ གྱི་འདུ་ཤེས་༼བ༽ སློང་བ་པོ་དེ་ལ་བསྐྱེད། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་ལ་བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་པོ་རེ་རེ་གཏོང་བ་ལ་དགོས་པ་འདི་དང་འདིའི་ཕྱིར་གཏང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པ་རྒྱས་པར་ནི་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་དང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཞིང་བཅུ་སོ་སོའི་བསམ་པ་སྤྱིར་བསྟན་ནི་སྔར་བཤད་པའི་ཞིང་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་དགོས་པས་སྤྱིའི་བསམ་པ་ཡིན་ལ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཞིང་སོ་སོ་ལ་བསམ་པ་བྱེ་བྲག་པ་བྱེད་ཚུལ་ཞིང་གི་བསམ་པ་བྱེ་བྲག་པ་ནི་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་དང་སྡུག་

1 གཉིས་ *གསུམ་

620

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བསྔལ་བ་ལ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དགའ་བའི་བསམ་པ་དང་ཕན་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བསམ་པ་བཞག་ནས་སྦྱིན་པར་བྱ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཞིང་གི་བསམ་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལྟར་སེམས་ཚུལ་ཞིང་རྣམས་ལའང་སེམས་སྙོམས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཡང་སློང་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གཏོང་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཞིང་ལ་བརྩེ་བར་བྱ་སྟེ། ཟླ་བ་གྲགས་པས། སྦྱིན་གང་སེར་སྣ་དང་བྲལ་བ། །༼བ༽ ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་སོགས་པ་སྣོད་དམ་༼བ༽ ཚུལ་འཆལ་སོགས་སྣོད་མིན་དེ་དག་ལ། །མཉམ་པར་སེམས་སྙོམས་པས་གཏོང་བའི། །སྦྱིན་དེ་སྦྱིན་པ་པོ་ལས་དག །བརྩེ་བས་སྦྱིན་དང་སྦྱིན་པའི་འབྲས། །གཉིས་ཀའང་ཅིག་ཅར་དོན་གཉེར་ལ། །གཏོང་བའི་སྦྱིན་གང་སེར་སྣ་མེད། །དེ་ནི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས། །ཞེས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ བསྟོད་པ་འདི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འབངས་ཀྱིས་མཛད་ཅིང་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་འགྲེལ་བ་ཡང་ཡོད། ༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ནི་སྔོན་སློང་བ་པོ་ཞིང་དག་མ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྙོམས་པར་བྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ་གང་ཟག་གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་དམན་དང་ཕོངས་པ་༼བ༽ སློང་བ་ལ་རེ་བའི་བསམ་ལྡན་༼བ༽ ཉམ་ཐག་པ་མཐོང་ན་ཡང་། །༼བ༽ དེ་ལས་བརྩེ་༼བ༽ བ་མེད་༼བ༽ ཅིང་དེ་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཕྱི་མར་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་མི་འབྱུང་ལ་བླ་མ་དང་ཡོད་ཏན་ཅན་སོགས་ལ་བཏང་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྙམ་དུ་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འདོད་པས་སྣོད་༼བ༽ དམ་སྦྱིན་ཡུལ་གཞན་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་༼བ༽ པ་སོགས་བཟང་པོ་འཚོལ་བ། །བསམ་བརླག་དེ་ནི་སྦྱིན་པ་༼བ༽ གཏོང་བར་བྱེད་ཀྱང་༼བ༽ རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བས་སློང་བ་༼བ༽ པོ་དག་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་སླད་༼བ༽ དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ནི་ཐུགས་རྗེས་སློང་བ་༼བ༽ པོ་རྣམས་ལ་༼བ༽ སྙོམས་པར་སྦྱིན་

621

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔར་བཞེད་ལ་”བཞུགས1། །ཞེས་སོ། །༼ང༽ དེས་ན་ལས་དང་པོ་བས་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱང་བྱང་སེམས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་ཞིང་དག་མ་དག་མི་འདམ་པའི་སྦྱིན་པ་དེ་སྔ་མ་ལས་ལྷག་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བསམ་པ་ཅི་འདྲ་བ་སྤངས་པ་དགོས་པ་ལ། ༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་ལས། དང་པོ་ལྟ་ངན་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང་གནོད་འཚེའི་སྦྱིན་པས་ཆོས་སུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་དང་དགེ་མཚན་དང་བཀྲ་ཤིས་དང་སྦྱར་ཏེ་སྦྱིན་པ་དང་སྦྱིན་པ་རྫོགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་མི་སྦྱིན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁེངས་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། སློང་བ་པོ་ལ་བརྙས་པ་དང་གཞན་ལ་འགྲན་པ་དང་བྱིན་ནས་ཀྱང་བདག་ནི་གཏོང་ཕོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་དེ་ལྟ་མིན་ནོ་ཞེས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་གཏོང་ཚུལ་ནི། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་ཚེ་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ལ་མི་དད་པར་བྱེད་ཅིང་དེས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བསྐྱེད་ནས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བས་སྦྱིན་པ་ལ་”བསྒྲིབས་2པར་གསུངས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་”པའི་3ཚེ་ཡང་ཚུལ་འཆལ་ལ་མི་སྙན་པ་སྨྲས་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་མི་དད་པར་བྱེད་ཅིང་མ་དད་པ་དེས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་དང་། བཟོད་པ་སོགས་ལ་གནས་ནས་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་ལ་མི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་”བསྒྲིབས་4པའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞུགས
2 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲིབ་
3 ལམ་རིམ་དུ། བའི་
4 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲིབ་

622

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ བཞི་པ་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་བསམ་པ་མེད་པར་གཏོང་བ་ནི། དེས་ན་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོས་དང་བློ་གྲོས་ཆེ་བའི་ཚེ་ན་བདག་བསྟོད་མ་མཛད་ལ། །འགྲོ་བ་ཡོན་ཏན་ཆུང་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ནི་མཐོན་པོར་བཀུར་བར་གྱུར། །ཡོན་ཏན་ཚོགས་ལ་གནས་ཚེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉེས་པ་ཆུང་ངུའང་བཟུང་། །༼ང༽ རང་ཆེ་མི་མཛད་ཅིང་གཞན་བཀུར་བ་དང་རང་མཐོན་པོར་གྱུར་ཀྱང་རང་སྐྱོན་ཆུང་ངུ་ཡང་ངོས་བཟུང་ནས་སྤོང་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྟེན་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། སྙན་གྲགས་འོང་དུ་རེ་”ནས་1སྦྱིན་པ་མིན་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཞུམ་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། སྟེར་བའི་སྔོན་ནས་ཀྱང་ཡིད་དགའ་ཞིང་སྦྱིན་པའི་ཚེ་དང་བར་བྱེད་ལ་བྱིན་ནས་ཀྱང་འགྱོད་པ་མེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ཐོས་ནའང་ཡིད་ཞུམ་པར་མི་བྱེད་ཅིང་བདག་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པར་མི་བྱེད་པར་སྤྲོ་བ་སྤེལ་བའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། དགྲ་གཉེན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་སྙོམས་པའི་སྙིང་རྗེས་སྦྱིན་པའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ལན་ལ་བལྟ་བའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་ཕན་འདོགས་སུ་རེ་ནས་གཏོང་བ་མིན་པ་སྟེ། སྐྱེ་བོ་རྣམས་བདེ་བས་ཕོངས་པ་དང་སྲེད་པའི་མེས་ཚིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་མཐུ་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་རྣམ་སྨིན་ལ་བལྟ་བའི་བསམ་པ་མེད་པ་ནི། ཕྱི་མ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བ་མེད་དེ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་དང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་དམན་པའི་རེ་བ་སྤངས་ཏེ་གཏོང་བ་ནི། གནས་སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་དག་ལ་རེ་བ་འགོག་པ་མིན་གྱི། སྲིད་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཙམ་ལ་ཐོབ་བྱར་འཛིན་པ་འགོག་པའོ། །༼ཇ༽
1 ལམ་རིམ་དུ། བས་

623

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཅུ་གཅིག་པ་ལོག་སྨོན་སྤངས་པའི་གཏོང་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་སྦྱིན་པ་བཏང་ན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་གཏོང་ཕོད་ཅན་དུ་ཤེས་ནས་བཀུར་སྟི་བྱུང་ན་སྙམ་དུ་ལོག་འཚོའི་བསམ་པ་མེད་པ་དང་། དབུལ་བོར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་མི་སྦྱིན་པ་དང་། སློང་བ་པོ་ལ་བསླུ་བའི་བསམ་པ་དང་ཡིད་མི་དགའ་བ་དང་ཁྲོས་པ་”རང་1སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་མེད་པ་དང་། སློང་བ་པོའི་ལོག་བསྒྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱོ་བ་མེད་པ་དང་རང་བསླུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སློང་བ་པོའི་སྐྱོན་མཐོང་ཡང་གཞན་ལ་སྒྲོག་པའི་བསམ་པ་མེད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ཁ་དྲང་དུ་མི་ཐུབ་པར་སྦྱིན་པ་སོ་སོ་ལས་འབྲས་བུ་སོ་སོ་འབྱུང་བར་ཡིད་ཆེས་ནས་སྦྱིན་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་”2ཇི་ལྟར་གཏོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་”3༼ཇ༽ སྦྱོར་བ་ཇི་འདྲ་བས་མི་གཏོང་བ་དང་། སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་གཏོང་བ་གཉིས་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་སྦྱོར་བ་ཇི་འདྲ་བས་མི་གཏོང་བ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བ་མ་དག་པ་སྟེ་༼ཇ༽སྤང་བྱ་བཅུ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་གཏོང་ཚུལ་ནི། མྱུར་པོར་མི་སྟེར་བར་འགྱངས་ཏེ་སྟེར་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པར་བྱས་ནས་དེ་ནས་སྟེར་བ་དང་། ཆོས་སམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་སྟེར་བ་དང་། སྔར་འདི་ཙམ་སྟེར་རོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལས་ཕྲི་ནས་ངན་པའམ་ཉུང་ངུ་སྟེར་བ་དང་། དྲིན་བགྲང་གིན་སྟེར་བ་དང་། དུས་གཅིག་ཏུ་བྱིན་པས་ཆོག་པ་ལ་བསྲིས་ཏེ་ཉུང་ངུ་ནས་སྟེར་བ་དང་། རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ན་གཞན་གྱི་བུ་དང་ཆུང་མ་ཕྲོགས་ཏེ་སྟེར་བ་དང་། ཕ་མ་དང་བྲན་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ནན་གྱིས་བླངས་ཏེ་གཞན་ལ་སྟེར་བ་དང་། གཞན་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་པའི་ཐབས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་རང་ཉིད་སྙོམས་ལས་སུ་བསྡད་དེ་གཞན་ལ་བྱེད་དུ་འཇུག་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དང་
2 *ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་དུ། སྦྱོར་བ་བཅུ་ལས། དང་པོ་སྤངས་བྱའི་སྦྱོར་བ་བཅུ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་གཏོང་ཚུལ་ནི།
3 *ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་དུ། སྤངས་བྱ་དང་བསྟེན་བྱའི་སྦྱོར་བ་

624

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་དང་སློང་བ་ལ་སྨོད་པས་འཕྱ་བ་དང་ཟུར་གྱིས་སྨོད་པའི་བསྟིང་བ་དང་ངག་རྩུབ་པོས་སྤ་བཀོང་བར་བྱས་ནས་སྟེར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཅས་པའི་བསླབ་པ་དང་འགལ་བར་བྱས་ཏེ་སྟེར་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་འཕྲལ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་མི་གཏོང་བར་ཡུན་རིང་པོར་བསགས་ནས་སྟེར་བ་ནི་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་དེ་དག་འདོར་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བསགས་ཏེ་གཏོང་བའི་སྦྱོར་བ་སྤང་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསགས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་བཞིན་དུ། སྦྱིན་པ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ་འདི་ལྟར་བསགས་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་གཏོང་བ་ལ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་མེད་པ་དང་། གསོག་པའི་རིང་ལ་ཡོ་བྱད་སློང་བ་དུ་མ་ཞིག་ཕྱིར་བཟློག་སྟེ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ད་གདོད་མ་བསླངས་པ་ཁ་ཅིག་ལ་སྟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསགས་པས་བར་ཆད་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་སར་གསུངས་པ་འདི་གལ་ཆེ་སྟེ་དེའི་རིང་ལ་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་བསྲུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚེགས་ཀྱིས་དགེ་བའི་བྱ་བ་མང་པོའི་བར་གཅོད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཕལ་ཆེར་བར་སྐབས་སུ་བརླག་པར་འགྱུར་བས་མཐའི་སྦྱིན་པའང་མི་འགྲུབ་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཏང་བ་༼ཇ༽ ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་རང་གི་ལུས་ངག་ཁྱད་པར་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྦྱོར་བས་བཏང་ཚུལ་ནི། བཞིན་གྱི་མདངས་གསལ་ཞིང་འཛུམ་པ་སྔར་བྱེད་ལ་གསོང་པོར་སྨྲ་བ་དང་ལྡན་པས་ཞིང་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལའང་གུས་པ་དང་རང་གི་ལག་གིས་དང་དུས་སུ་དང་གཞན་ལ་མི་གནོད་པ་དང་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྲན་ནས་སྦྱིན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ནི། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས། རིམ་གྲོར་བགྱིས་ཏེ་བསྩལ་བས་ནི་གཉེན་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྲོ་བགྱིད་པར་

625

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློའགྱུར། ལག་བདར་ཏེ་བསྩལ་བས་ནི་རིམ་གྲོ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར། དུས་སུ་བསྩལ་བས་ནི་དོན་རྣམས་དུས་སུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། གཞན་ལ་མི་གནོད་པར་བསྩལ་བས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་བརྟན་པ་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར། མི་བདེ་བ་བཟོད་པས་བསྩལ་བས་ནི་འཁོར་སྙིང་ཉེ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཛོད་ལས་ལག་བདར་ཏེ་བྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྙེད་པར་གསུངས་སོ། །ལོངས་སྤྱོད་བརྟན་པས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མི་ཆོད་ཅིང་མེ་ལ་སོགས་པས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་མཛོད་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་གི་ལག་བདར་བའི་དམིགས་བསལ་དགོས་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་ཕན་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། རང་ལ་ཡོ་བྱད་ཡོད་ན་སེར་སྣ་ཅན་ལན་འགའ་ཡང་སྦྱིན་པ་གཏོང་མ་མྱོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་སོང་ནས་མགུ་ཞིང་བག་ཕེབས་པར་བྱས་ཏེ། འདི་སྐད་དུ་ངའི་གན་ན་ཡོ་བྱད་རྒྱ་ཆེན་པོ་”ཡོད་དེ་ང་1སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་སློང་བ་པོ་འདོད་པས། ཁྱེད་སློང་བ་དང་ཕྲད་ན་བཟློག་སྟེ་མ་གཏོང་བར་ཡང་ན་ངའི་ནོར་ལས་ལོངས་ལ་དེ་དག་ལ་བྱིན་ཅིག །ཡང་ན་དེ་ངའི་ཐད་དུ་ཁྲིད་དེ་ཤོག་ཅིག །ངའི་སྦྱིན་པ་ལ་ཡི་རང་བའང་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྒོའོ། །དེས་ཀྱང་ནོར་གོད་པ་མེད་ཅིང་དགའ་བས་དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ལ་སེར་སྣའི་དྲི་མ་བསལ་བའི་ས་བོན་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་གྱིས་གོམས་པ་ལས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ནོར་ཉུང་ངུ་སྟེར་ཞིང་མ་ཆགས་པ་ཆུང་ངུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲིང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེན་པོ་འཐོབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་མཁན་སློབ་དང་སློབ་མ་དང་གྲོགས་བརྐམ་ཆགས་ཅན་གཏོང་མི་ནུས་པའམ་དེ་མིན་ཀྱང་ཡོ་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཡོད་དེར་

626

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱད་མེད་པ་རྣམས་ལ་ཡོ་བྱད་བྱིན་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྦྱིན་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང་རང་ཉིད་མི་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེའི་བྱེད་ཚུལ་ནི་འདིས་ནི་རང་གི་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བསྐྱེད་ལ་གཞན་ཁ་ཅིག་གི་ཉོན་མོངས་བཏུལ་བ་དང་ཁ་ཅིག་གི་ཆོས་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དང་སེམས་ཅན་བསྡུས་པ་དང་སྨིན་པར་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྩོལ་བའི་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རང་ལ་ཡོ་བྱད་མེད་ན་བཟོ་དང་ལས་ཀྱི་གནས་ཀྱིས་ནོར་བསྒྲུབས་ཏེ་སྟེར་བ་དང་། ཡང་ན་དབུལ་པོ་དང་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སྦྱིན་འདོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་གཞན་ལ་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་རང་ལ་མེད་ཀྱང་གྲོགས་བྱ་ཚུལ་ནི། ཡང་ན་སློང་བ་བྱུང་བ་རྣམས་དད་པ་ཅན་འབྱོར་པ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་དུ་གཏོང་བ་དང་རང་ཡང་དེར་སོང་ནས་ཅི་ནུས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་གྲོགས་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བཟང་རིམ་ནས་སྟེར་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་སྦྱིན་བྱའི་རྫས་རྣམས་ལ་འདམས་ཏེ་བཟང་རིམ་ནས་སྟེར་བ་དང་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་རྫས་བཤམས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་གཏོང་བའི་དངོས་པོ་ལ་གཉིས། གཏོང་བ་དང་མི་གཏོང་བའི་དངོས་པོ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་གང་བཏང་བ་དེས་འཕྲལ་དུ་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་བསྐྱེད་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་སྡིག་སྤོང་བའམ་དགེ་བ་ལ་འགོད་པ་དང་འཕྲལ་དུ་བདེ་བར་མི་འགྱུར་ཡང་ཕུགས་སུ་ཕན་ན་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཏང་བར་བྱ་ལ། གང་བཏང་བ་དེས་འཕྲལ་དུ་གདུང་བ་བསྐྱེད་ལ་ཕུགས་སུ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་དང་འཕྲལ་བདེ་ཡང་ཕུགས་སུ་གནོད་ན་གཞན་ལ་བཏང་བར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། ནང་གི་དངོས་པོ་གཏོང་མི་གཏོང་དང་། ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཏོང་མི་གཏོང་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནང་

627

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགི་དངོས་པོ་མི་གཏོང་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན་དེ་ལས་ལྡོག་པ་རྣམས་”གཏང་1བྱར་ཤེས་པས་ཐོག་མར་མི་གཏོང་བའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་༼ཇ༽ དུས་ཀྱི་དང་། དགོས་པའི་དང་། སློང་པ་པོའི་སྒོ་ནས་མི་རུང་བ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་”གཏང་2དུ་མི་རུང་བ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་དོན་ཆེན་པོ་ཉམས་དོགས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དང་པོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཏང་མོད་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་པ་སློང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་སློང་ཡང་”གཏང་3བར་མི་བྱ་སྟེ། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱིན་ཟིན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་མི་བྱིན་ཚུལ། བསླབ་བཏུས་ལས། གང་གིས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། གང་འདི་སྟོབས་ཆུང་བ་ལས་ལྕི་བའམ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་རྩོམ་པའམ་མོས་པ་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པ་རྣམས་བྱ་དཀའ་བའི་ལས་རྣམས་རྩོམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རང་གི་ཤ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ལུས་བྱིན་ཟིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དུས་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལས་ལྡོག་པར་ཟད་དེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོ་བར་གྱུར་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ཆུད་ཟ་བའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆུད་ཟ་བར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དུས་མིན་དུ་སྦྱིན་པ་བདུད་ལས་ཡིན་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། དུས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དང་པོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཏང་བ་ཡིན་ཀྱང་བདག་ལས་ 1 ལམ་རིམ་དུ། གཏོང་
2 ལམ་རིམ་དུ། གཏོང་
3 ལམ་རིམ་དུ། གཏོང་

628

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གཞན་གཅེས་པའི་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་མ་དག་པར། །༼བ༽ སྦྱོར་བས་ལུས་ནི་

༼བ༽ སེམས་ཅན་ལ་

དངོས་སུ་བཏང་1བར་མི་བྱ་སྟེ། །༼བ༽ རང་”གི

2་ངོས་ནས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པའི་བགེགས་དང་བྲལ་
ཞིང་ལུས་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་པ་གཏོང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་རྗེས་སུ་འགྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཚོགས་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ན། ཅི་ནས་༼བ༽ ཀྱང་ཚེ་རབས་འདི་དང་༼བ༽ ཚེ་རབས་གཞན་དག་ཏུ། །༼བ༽ ཡང་དོན་ཆེན་༼བ༽ པོ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་༼བ༽ ལུས་དངོས་སུའང་བཏང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་”གཏང་3དུ་མི་རུང་བ་༼ ༽ ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆུང་ངུའི་དོན་དུ་ཆེན་པོ་མི་གཏོང་བ་ནི། དགོས་པ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ལུས་མི་”གཏང་4སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ གང་ཞིག་བསྲུང་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྤྱོད་པའི་༼བ༽ རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་གི་ལུས། །༼བ༽ གཞན་ལ་ཕན་པ་ཕྲན་ཚེགས་༼བ༽ ཀྱི་ཆེད་དུ་༼ ༽ གཏོང་བ་སོགས་གནོད་༼བ༽ པ་མི་བྱ་༼བ༽ བར་རྨ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བར་བྱ་སྟེ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་༼བ༽ དལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསླབ་པ་གསུམ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི། །བསམ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར། །༼བ༽ བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་ལ་སེར་སྣའི་གེགས་མེད་པ་དགོས་པར་ལྟ་ཚུལ་ནི། རང་ངོས་ནས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པའི་གེགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཞན་ངོས་ནས་ལུས་མ་བཏང་ན་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཆེ་བའི་ཚེ། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་སློང་ཡང་མི་སྦྱིན་ལ། སྲོག་གཅོད་སོགས་གཞན་དང་རང་ལ་གནོད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་སློང་ན་ནི་རེ་ཞིག་ཙམ་ཡང་རང་ཉིད་གཞན་ལ་སྦྱིན་པར་མི་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། གཏོང་
2 གིས་ *གི
3 ལམ་རིམ་དུ། གཏོང་
4 ལམ་རིམ་དུ། བཏང་

629

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསློང་བ་པོའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་༼༽ ལ་བདུད་ཀྱིས་བརླམས་པ་ལ་མི་སྟེར་བ་དང་། སྨྱོན་པ་ལ་མི་སྟེར་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བྱིན་ན་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་དག་ལས་གཞན་ལ་སྟེར་ཚུལ་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། བདུད་རིས་ཀྱི་ལྷ་དང་དེས་བརླམས་པའི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཐོ་འཚམས་པའི་བསམ་པས་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་སློང་ན་མི་སྦྱིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། སྨྱོན་པ་དང་སེམས་འཁྲུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློང་ནའང་མི་སྟེར་ཏེ། འདི་དག་ནི་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སློང་བ་མ་ཡིན་གྱི། བླ་བརྡོལ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼༽ གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་”ལ1་མ་བྱིན་ན་ལྟུང་བ་མེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི། བྱིན་ན་ལྟུང་བར་འགྱུར་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། དེ་དག་མ་གཏོགས་པའི་སྐབས་སུ་ལུས་སློང་བ་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་གསེས་ནས་གཏན་དུ་སྦྱིན་པ་དང་གཞན་གྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བྲན་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་གནས་སྐབས་དབང་བྱར་སྦྱིན་པ་གཉིས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཏོང་མི་གཏོང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཕྱིའི་དངོས་པོ་མི་གཏོང་བའི་ཚུལ་དང་། ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས་༼ཇ༽ དང་པོ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་ནི། དཔེར་ན། རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་གནས་ཅན་ལ་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་སྟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱིན་བྱའི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས་དང་པོ་སྡོམ་བརྩོན་སོགས་ལ་ལྷག་མ་སོགས་མི་རུང་བ་ནི། སྡོམ་བརྩོན་ཅན་ལ་ཟས་སྐོམ་ལྷག་མར་གྱུར་པ་སྟེར་བ་དང་། བཤང་གཅི་དང་མཆིལ་སྣབས་དང་སྐྱུག་པ་དང་རྣག་ཁྲག་གིས་འབགས་ཤིང་གོས་པའི་བཟའ་བཏུང་སྟེར་བ་དང་། སྒོག་བཙོང་དང་ཤ་མི་ཟ་ཞིང་ཆང་མི་འཐུང་བ་དང་དེ་དག་ལ་བཟའ་བཏུང་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ནི་

630

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུ་མི་རུང་བའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་སྒོག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་དག་གིས་འབགས་པ་སྟེར་བ་དང་། གཏོང་བ་ལ་ལེགས་པར་”བརྡའ1་སྤྲད་ཅིང་དགའ་བར་གྱུར་ཀྱང་མི་མཛའ་བ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་སྲིན་པོ་རྣམས་དང་དྲག་ཤུལ་གྱིས་གནོན་པའམ་བྱས་པ་མི་གཟོ་བ་བརྗེད་ངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློང་བ་ལ་བུ་དང་བྲན་ལ་སོགས་པ་སྟེར་བ་དང་། བཟའ་བཏུང་མི་འཕྲོད་པ་དང་འཕྲོད་ཀྱང་ཚོད་མི་ཟིན་པར་སློང་བའི་ནད་པ་ལ་དེ་དག་སྟེར་བ་དང་། ཧ་ཅང་སྲེད་པ་ཆེ་ཞིང་འགྲངས་པས་ཁ་ཟས་བསོད་པ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྟེར་བ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་དང་གླེགས་བམ་གྱི་དོན་ཤེས་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནོར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱིས་སློང་བ་ལ་གླེགས་བམ་སྟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མུ་སྟེགས་སོགས་ལ་ནང་པའི་གླེགས་བམ་དང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་དེ་སྟེར་ན་ཉེས་པ་འོང་ཚུལ་ནི། བྱང་སར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་འདི་རྒྱས་པར་བྱང་སའི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་བྲིས་ཟིན་པ་སློངས་མོ་བ་བྱིས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་༼བ༽ ནོར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སློང་བ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་དག་ལ་སློང་བར་བྱེད་ན་ཡང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་༼བ༽ དེ་ལྟར་སློང་བ་པོ་དེ་ལ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་ཡང་བདག་གིས་འདི་ཆོས་ཟབ་མོ་རྣམས་འཛིན་དུ་གཞུག་པ་དང་མོས་པར་བྱ་ནུས་སོ་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་སེམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པའི་གླེགས་བམ་མམ་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་ཡི་གེར་”འདྲིར2་བཅུག་ནས་སམ། བྲིས་ཟིན་པ་ལག་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྡ་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྲིར་

631

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློན་བདོག་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་དམ་གཞན་ལས་བསླངས་ཏེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་མུ་སྟེགས་པའི་གླེགས་བམ་ལག་ན་ཡོད་པས་ཡང་བྱེད་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གླེགས་བམ་བྲིས་ཟིན་པ་ལག་ན་བདོག་པ་དེ་ཡང་ཕྱིས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཡི་གེར་”འདྲིར1་གཞུག་པའམ་༼བ༽ ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་རིང་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་གཞན་དག་ལའང་༼བ༽ དེ་ལྟར་”མི

2་ལེགས་པ་ཁོ་ནར་བསྒྲག་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གླེགས་བམ་
པུ་ཏི་མ་བྲིས་པ་སློང་ན་བྱེད་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་གླེགས་བམ་མ་བྲིས་པ་སློང་བ་ཞིག་འོང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལ་འདིས་ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་ཡོངས་སུ་དྲི་བར་བྱ་སྟེ་གལ་ཏེ་བཙོངས་ལ་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གལ་ཏེ་༼བ༽ ཤོག་བུའི་གླེགས་བམ་དེ་༼བ༽ བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་སྟ་གོན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལ་སྦྱིན་པར་མི་བྱ་བར་༼བ༽ ཤོག་བུའི་རིན་བདོག་ན་རིན་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རིན་མི་བདོག་ན་གཉིས་ཀ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གླེགས་བམ་མ་བྲིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་མིན་ན་སྟེར་དགོས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་༼བ༽ འདི་འདྲའི་ངེས་ཅན་གྱི་སྟ་གོན་བྱས་པ་མ་ཡིན་ན་ནི་ཅི་ནས་ཀྱང་དེ་བདེ་བར་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་༼བ༽ ཤོག་བུའི་གླེགས་བམ་དེ་ཉིད་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་གཞུང་ངན་པ་འདྲི་བར་འདོད་པ་ལ་ཤོག་བུའི་གླེགས་བམ་མི་སྟེར་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་གཞུང་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་”འདྲི་3བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སློང་བ་ལ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་

1 ལམ་རིམ་དུ། འབྲིར་
2 ལམ་རིམ་དུ། -མི་ * བསྡུ་བར་ཡང་དགག་སྒྲ་མེད་པར་སྣང་།
3 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་

632

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོ། །གཞུང་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་”འདྲི་1བར་འདོད་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུང་འབྲིང་༼ཇ༽ རིག་གནས་ཐུན་མོང་བ་སོགས་”འདྲི་2བར་འདོད་པ་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཞུང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་༼བ༽ བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་”འདྲི་3བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སློང་བ་ལ་མ་བྱིན་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་༼ཇ༽ ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་སེར་སྣ་མེད་ཅིང་གླེགས་བམ་གྱི་དགོས་པ་མ་གྲུབ་ན་མི་སྟེར་ཚུལ་ནི། རང་ཉིད་གླེགས་བམ་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའང་མིན་ལ་དེ་ལ་སེར་སྣའི་དྲི་མ་ཡང་མེད་པའི་ཚེ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་སློང་བ་ལ་གླེགས་བམ་སྟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྦྱིན་པ་ནི་དགོས་པ་༼བ༽ རང་གི་སེར་སྣ་འགོག་པ་དང་། རང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པ།

གསུམ་གང་རུང་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་མ་བྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལྷག་པོ་ཡོད་ཀྱི། བྱིན་པ་ལ་ལྷག་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་དགོས་པ་དང་པོ་”བསྒྲུབ་མི་4དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་ལ་སེར་སྣའི་དྲི་མ་མེད་པས་སེར་སྣའི་ཉོན་མོངས་བསལ་མི་དགོས་པ་དང་མ་བྱིན་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མང་དུ་མཐོང་ལ་བྱིན་ན་ཆེན་པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་། མ་བྱིན་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒྲུབས་པས་སེམས་ཅན་འདི་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་བྱེད་ནུས་ཀྱི། བྱིན་ན་འདི་གཅིག་པུ་དགའ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

1 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་
3 ལམ་རིམ་དུ། འབྲི་
4 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲུབ་མ་

633

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼ཇ༽ གསུམ་པ་དགོས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་མི་སྟེར་བའི་ཁུངས་ནི། བྱང་སར་དགོས་པ་ཆེ་ཆུང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ཆུང་ངུའི་ཕྱིར་དུ་ཆེ་མི་བཏང་། །ཞེས་གསུངས་པས་མ་བྱིན་ན་ཉེས་པ་མེད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །༼བ༽ སྟེ་སྦྱིན་མི་རུང་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་བ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཕ་རོལ་ལ་མི་གནོད་པར་བྱེད་པ་མི་སྦྱིན་པའི་ཚུལ་ནི། འདི་ཁྱོད་ལ་མི་སྦྱིན་ནོ་ཞེས་ཚིག་བརླང་པོས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐབས་མཁས་པས་”བརྡའ་1སྤྲད་ནས་གཏོང་བའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རྣམ་བརྟགས་འདུལ་བས་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཐབས་མཁས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དང་པོ་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་”ཐག་2པས་བསྔོས་ཏེ། དཔེར་ན། དགེ་སློང་གིས་མཁན་སློབ་ལ་ཆོས་གོས་༼བ༽ ལྷག་པོ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ དེའི་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་བརྟགས་༼བ༽ ཀྱི་བྱིན་བརླབས་བྱས་ནས་༼བ༽ དེ་དག་ལ་བསྔོས་ཏེ་འཆང་བ་བཞིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་ནི། དེ་ལྟར་བསྔོས་པས་༼བ༽ གོས་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་༼བ༽ མང་དུ་བསགས་པ་ཡིན་ཀྱང་༼བ༽ མ་ཆགས་པ་དང་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པའི་འཕགས་པའི་རིགས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཞེས་བྱ་སྟེ་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕེལ་ལོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་རྣམ་བརྟགས་ལྟ་བུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེས་ཡོ་བྱད་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་བཅོལ་བ་དང་འདྲ་བར་”འཆད་དོ། །3གལ་ཏེ་སློང་བ་པོ་འོངས་ཤིང་ཡོ་བྱད་དེ་ཡང་དེ་ལ་སྦྱིན་པར་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་མ་བཏང་བའི་ཡོ་བྱད་གང་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བྱས་ནས་སྟེར་ལ། འོས་པ་མ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བརྡ་
2 ལམ་རིམ་དུ། དག་
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཆང་ངོ་།།

634

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཡིན་ན་ནི་རྣམ་”བརྟགས་ཀྱི་1ཆོ་ག་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་བསྔོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞིན་བཟང་འདི་ནི་གཞན་གྱི་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ལ་ངས་སྦྱིན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་ཚིག་འཇམ་པོས་གོ་བར་བྱེད་དོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་ཡོད་ན་རིན་སྟེར་བ་ནི། ཡང་ན་གླེགས་བམ་དེའི་རིན་ཉིས་འགྱུར་རམ་སུམ་འགྱུར་དུ་སྦྱིན་ཏེ་ཅི་ནས་ཀྱང་དེས་བྱང་སེམས་ལ་འདི་སྲེད་པ་ཆེ་ནས་མི་སྦྱིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། གླེགས་བམ་འདི་སྦྱིན་པའི་དབང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས་སྙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྦྱིན་པའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་ནི། ༼ཇ༽ ཕ་མ་སོགས་གང་ཟག་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཡོ་བྱད་གཞན་མི་སྟེར་བ། ཆོས་གོས་ལྷག་པོ་མེད་ན་མི་སྟེར་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རང་གི་ཕ་མ་དང་སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་བཟའ་བཏུང་དང་། “བརྡའ2་མ་སྤྲད་པ་དང་སྤྲད་ཀྱང་སྟེར་བ་ལ་མི་མོས་པའི་བུ་དང་ཆུང་མ་དང་བྲན་ལ་སོགས་པ་དང་བུ་དང་ཆུང་མ་སྐྱིད་ལོབས་ཅན་གྱི་རིགས་ཀྱི་མི་ལྟ་བུའོ། །འདི་བྲན་གྱི་དོན་དུ་མི་སྟེར་བ་ལ་གསུངས་ཀྱང་དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་བར་སྣང་བས་དངོས་པོའི་ནང་དུ་བགྲངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་གནང་པའི་ཡོ་བྱད། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མཁོ་བ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། བྱང་སའི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་ལྷག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་རྣམས་ལ་སེར་སྣའི་བསམ་པ་མེད་ཅིང་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་ན་སློང་བ་ལ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཆོས་གོས་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ཡོ་བྱད་ལྷག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ལུས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་དང་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འགྱུར་བ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྟག་གིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། བརྡ་

635

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདག་གལ་ཏེ་སློངས་མོ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པས་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ནའང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལྷག་པོ་མེད་ན་ཆོས་གོས་གསུམ་མི་སྟེར་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སོ་སོར་ཐར་བ་ལས་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་གོས་གསུམ་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ་སློང་བ་པོ་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་གྱུར་ན་དེས་འདོད་པ་ཆུང་བ་བསྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཆོས་གོས་གསུམ་བྱིན་ན་ནི་བྱང་སེམས་རབ་བྱུང་ལ་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་༼ཇ༽ ལ་དུག་སོགས་དང་གཞན་ལ་གནོད་པའི་སྔགས་སོགས་མི་རུང་བ་དང་། སྲོག་ཆགས་དེར་གནས་པ་ལ་གནོད་པའི་ས་ཕྱོགས་མི་སྟེར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་ངམ་གཞན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སློང་བ་ལ་དུག་དང་མཚོན་དང་མེ་དང་ཆང་སྟེར་བ་དང་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གསོག་པའི་དགག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་དགའ་ཞིང་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་དངོས་པོ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་རྒྱ་དང་ས་མདའ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་པ་དང་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སློབ་པ་དང་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིས་ནི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་དག་གི་མན་ངག་སློབ་པའང་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་སྐམ་མམ་གཤེར་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ས་ཕྱོགས་དང་ཆུ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་ཡུལ་མི་དེའེམ་གཞན་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་སྲིད་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་མི་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སློང་བ་ལ་དེའི་དགྲ་སྟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

636

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་དུས་སོགས་རུང་ན་སྟེར་དགོས་ཚུལ་ནི། རྟེན་དེ་ལ་སྟོན་པས་མ་བཀག་པའི་དུས་དང་གང་ཟག་དེ་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་གཏོང་བ་དེ་མི་འོས་པ་མ་ཡིན་”ཅིང་1དེ་དང་འཚམ་པ་ཡིན་ན་སྟེར་དགོས་པ་དང་། རྟེན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལས་ལྡོག་པ་གླེགས་བམ་ལ་སེར་སྣ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་གླེགས་བམ་གྱི་བྱ་བ་བྱས་མ་ཟིན་ཀྱང་སློང་བ་པོ་ཤེས་འདོད་ཅན་ལ་སྦྱིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་དཔེ་གཉིས་པ་ཡོད་ན་དེ་སྟེར་དགོས་ལ་མེད་ན་དཔེ་འབྲི་བའི་རིན་སྟེར་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རིན་མེད་ནའང་སྟེར་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་མེད་ན་བདག་གིས་འདི་བྱིན་པས་ཚེ་འདི་ལ་ལྐུགས་པར་གྱུར་ཀྱང་བླ་ཡི། སེར་སྣ་དང་དུ་བླང་བར་མི་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་ངེས་པར་སྦྱིན་ནོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་གང་ཟག་སྟེར་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་དང་རྒྱལ་པོ་བྱེད་པའི་ཚེ་གཞན་གྱི་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པ་བདག་པོ་དང་ཁ་ཕྲལ་ནས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་ཡང་གྲོང་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་ཏེ་སློང་བ་ལ་སྦྱིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པའི་དགའ་རྩེད་ཀྱི་རྒྱ་སོགས་ཀྱང་སྟེར་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ངན་འགྲོའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བའི་དགའ་རྩེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་གཞན་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྲོག་ཆགས་ལ་མི་གནོད་ན་སྲོག་ཆགས་གནས་པའི་སྐམ་དང་གཤེར་གྱི་ས་ཕྱོགས་དང་སྲོག་ཆགས་མེད་པའི་བཟའ་བཏུང་རྣམས་སློང་བ་ལ་སྦྱིན་དགོས་ལ། རང་ངམ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་སློང་ན་དུག་དང་མཚོན་དང་མེ་དང་ཆང་ཡང་སྦྱིན་ནོ། །༼ང༽ ལྔ་པ་ཟང་ཟིང་སློང་བ་པོ་བཀྲེན་འབྱོར་གཉིས་ལས་བཀྲེན་པར་ཐབས་ཀྱིས་སྟེར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཟང་ཟིང་སྦྱིན་པའི་ཚེ་སློང་བ་པོ་བཀྲེན་པ་དང་འབྱོར་པ་ཅན་གཉིས་བྱུང་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལ་དང་པོ་ནས་སློང་བ་པོ་དེ་གཉིས་བྱུང་ན་གཉིས་ཀའི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་ནུས་ན་ནི་གཉིས་ཀའི་འདོད་པ་བསྐང་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

637

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབར་བྱ་ལ་མ་ནུས་ན་ནི་བཀྲེན་པའི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀའི་འདོད་པ་སྐོང་མ་ནུས་པའི་ཚེ། བཞིན་བཟང་ངས་ཡོ་བྱད་འདི་དང་པོ་ནས་བཀྲེན་པ་འདི་ལ་བསྔོས་ཟིན་པས་ཁྱོད་ངོ་བཟློག་གོ་སྙམ་དུ་མ་སེམས་ཤིག་ཅེས་ཚིག་འཇམ་པོས་གོ་བར་བྱས་ནས་འབྱོར་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །༼བ༽ དྲུག་པ་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་གལ་ཆེ་བར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་འདི་དག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་བས་བྲིས་པ་སྟེ་དམིགས་བསལ་མེད་པ་རྣམས་ནི་བྱང་སའི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་བཤད་པའོ། །
གཉིས་པ་གཏོང་བར་མ་ནུས་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས་དང་པོ་གཏོང་ཚེ་སེར་སྣ་བྱུང་ན་འདི་དང་བདག་འབྲལ་སྙམ་དུ་མི་རྟག་པ་སྒོམ་པ་ནི། སློང་བ་པོས་བསླངས་པའི་ཚེ་སེར་སྣས་ནོན་ན་འདི་སྙམ་དུ་དངོས་པོ་འདི་དང་བདག་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྲལ་ཏེ་འདིས་ཀྱང་བདག་འདོར་བདག་གིས་ཀྱང་འདི་འདོར་རོ། །དེས་ན་འདི་བཏང་ལ་ཡིད་དགའ་བ་དང་སྙིང་པོ་བླངས་ཏེ་འཆི་བའི་དུས་བྱའོ། །འདི་བཏང་ན་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ནོར་ལ་ཆགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་འགྱོད་པ་མེད་ལ་དགའ་ཞིང་རངས་པ་སྐྱེའོ་སྙམ་དུ་བསམ་མོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསམ་ཡང་སྟེར་མ་ནུས་ན་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་བསམས་ཀྱང་གཏོང་མ་ནུས་ན་བདག་ནི་ད་དུང་མཐུ་ཆུང་ཞིང་དགེ་རྩ་མ་སྨིན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལ་ལས་དང་པོ་པ་དང་མི་གཏོང་བའི་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ལྟ་བ་དང་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པ་ལགས་”ཀྱིས།1 སྐྱེས་བུ་དམ་པ་བཟོད་པར་མཛད་ཅིང་གདུང་བར་མི་མཛད་དུ་གསོལ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱི།

638

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བདག་གིས་བགྱིའོ་ཞེས་སློང་བ་པོ་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་གསུམ་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བར་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཕན་ཚུན་སྡིག་མི་གསོག་པ་ནི། འདི་ནི་ཕན་ཚུན་དུ་མ་དད་པའི་ཉེས་པ་གཞན་སྤང་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། སེར་སྣའི་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ལ་སེར་སྣ་སྨད་པར་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པ་ཡང་ཁེགས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་བྱས་ན་༼བ༽ ངོ་ཚས་འགྱོད་པས་༼ཇ༽ ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སེར་སྣས་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་བའི་ཕམ་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་འདྲའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ལུང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་སྟེ་སློང་བ་མངོན་དུ་འོངས་གྱུར་ཀྱང་། །ཤིན་ཏུ་མཐུ་ཆུང་སྦྱིན་པར་མ་ནུས་ན། །ཅི་ནས་སློང་བ་དམའ་བབ་མ་གྱུར་པར། །འཇམ་པའི་ཚིག་གིས་དེ་ཡི་ཡིད་ཀྱང་བཞོ། །ཕྱིན་ཆད་སློང་བ་དྲུང་དུ་འོངས་གྱུར་ན། །ཅི་ནས་ཡི་ཆད་དམའ་བར་མི་འགྱུར་བར། །འཇུངས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་རྣམ་པར་བསལ་བར་བྱ། །སྲེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་ཕྱིར་ནན་ཏན་བྱ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། སྦྱིན་པའི་གེགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་ལ་གེགས་ནི་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཞི་སྟེ། མ་གོམས་པ་དང་། རྒུད་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མ་མཐོང་བའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་རྫས་ཡོད་བཞིན་དུ་སློང་བ་པོ་ལ་སྦྱིན་མི་འདོད་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་ནི་ཉེས་པ་འདི་ནི་བདག་སྔོན་སྦྱིན་པ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པས་ལན་པར་ངེས་སོ་སྙམ་དུ་མྱུར་བར་རིག་པར་བྱས་ནས། དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་མ་བཏང་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལའང་སྦྱིན་པ་ལ་མི་དགའ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཀྱི། མ་གོམས་པའི་ཉེས་པའི་དབང་དུ་མི་གཏོང་

639

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཧ་ཅང་”ཆུང་བ་1ལ་བརྟེན་ནས་གཏོང་བའི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་ནི་འདི་སྙམ་དུ་བདག་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བའི་ཚེ་ཕ་རོལ་ལ་ཕན་མ་བཏགས་པར་སྔོན་གྱི་ལས་སམ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་བཀྲེས་སྐོམ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་དཀའ་བ་མང་པོ་མྱོང་ན། གལ་ཏེ་གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་དེས་བདག་འཆི་ཡང་བདག་ལ་ནི་སྦྱིན་པ་ཁོ་ན་ལེགས་ཀྱི། སློང་བ་པོ་ཕྱིར་བཟློག་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་དེ་མེད་ཀྱང་སྔོ་རྔད་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཙམ་གྱིས་འཚོའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་དང་དུ་བླངས་ཏེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྦྱིན་བྱའི་རྫས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཆགས་ནས་སློང་བ་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་ནི་ཆགས་པའི་ཉེས་པ་དེ་མྱུར་བར་རིག་པར་བྱས་ནས་བདག་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེའོ་སྙམ་དུ་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཛིན་པ་འདི་ནི་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཤེས་ནས་དེ་སྤངས་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའོ། །བཞི་པ་ནི། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་མ་མཐོང་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་ཕན་ཡོན་ལ་བལྟས་ནས་གཏོང་བའི་སེམས་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་ནི་ཉེས་པ་དེ་མྱུར་བར་རིག་པར་བྱས་ནས་སྤྱིར་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནས་འཇིག་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་འཇིག་ཅིང་”འབྲལ་2བར་བལྟས་ནས་སྦྱིན་པ་གང་གཏོང་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱེད་པའོ། །ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་སྨིན་ཙམ་ལ་བལྟ་བ་ནི། རིན་གྱི་ཕྱིར་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཕངས་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཆུངས་པ་
2 འབྲེལ་ *འབྲལ་

640

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མེད་པར་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་ཚོང་པ་ལ་ཁེ་ཙམ་ཐོབ་ཀྱི། བསོད་ནམས་མི་འཐོབ་པ་བཞིན་དུ། ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཀྱི། ཐར་པ་ནི་མི་འཐོབ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ སྦྱིན་ཡུལ་འདིར་༼བ༽ ཏེ་འདི་ལ་”སྦྱིན་1པ་ཡི་སྦྱིན་པ་ལ། །༼བ༽ ཡུལ་གཉན་པའི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་༼བ༽ བར་འགྱུར་ཞེས། །”ལན2་དང་༼བ༽ རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ནི། །ཚོང་༼བ༽ པ་ལ་ཁེ་སྤོགས་༼བ༽ འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྨད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །༼ང༽ རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་བསྔོས་པ་དེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་ལ་མི་རེ་བར་འཇོག་པ་ནི་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མིན་པ་ལ་བྱེད་ན་མི་རིགས་པས་གཞན་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་ནམ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་བསམ་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱིན་པ་༼ཇ༽ ལ་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་གཏོང་ཚུལ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་དང་། རྟེན་འབྱོར་བ་མི་ལྡན་པ་བྱེད་ཚུལ་དང་། བསམ་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱིན་པ་”དེ་ས3་མ་ཐོབ་པའི་རྟེན་ལ་བཞག་པ་བཞི་

ལས། དང་པོ་ནི། དབེན་པར་སོང་སྟེ་ཡིད་ནང་དུ་བསྡུས་ནས་བསམ་པ་དག་ཅིང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དང་བས་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྟོག་པས་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱིན་པར་མོས་པར་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེས་ཚེགས་ཆུང་ངུས་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕེལ་བ་དང་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྦྱིན་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། འབྱོར་བ་དང་མི་ལྡན་པས་འདི་བྱ་བར་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་ཀྱང་། འབྱོར་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་མེད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྦྱིན་པ་རྣམས་ནི། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ས་ས་དང་པོ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡིན་གྱི། ས་དེ་ཐོབ་ནས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བྱིན་
2 *ལམ་རིམ་དུ། ལེན་ * ཟླ་འགྲེལ་དུ། གཏོང་བ་དང་ལེན་པ་ཞེས་འབྱུང་བས་ལེན་ཡིན་སྙམ།
3 དེས་ * དེ་ས་

641

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཀྱིས་ཕོངས་པ་མི་སྲིད་དེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཇི་སྲིད་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་དེ་དག་མེད་དེ་མི་བདོག་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུས་ངན་སོང་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
བཞི་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ས་མཐོན་པོའི་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྣམས་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་དང་སྔར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་སྦྱིན་གཏོང་ལ་ད་ལྟ་ནས་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་གནང་བཀག་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སློབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་དགེ་རྩ་ལ་སེར་སྣའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཞིང་གཏོང་བའི་བློ་ཇེ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་དང་བློ་དེ་ལྟར་མ་སྦྱངས་པ་ལ་ཡིད་གདུང་བ་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་ཀྱི། དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོར་ནས་བཞག་ན་ནི་ཚེ་འདིར་ཡང་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུན་ཏུ་གོས་པར་འགྱུར་ལ་ཚེ་རབས་གཞན་དུའང་འཇུག་སྙིང་མི་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ དེའི་ལུང་གཞན་ཡང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། ༼བ༽ སྔར་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་དེ་འདྲའི་རྩ་བ་༼བ༽ ནི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་༼བ༽ ཉིད་ཡིན་པས། །དེ་འདྲའི་སྦྱིན་པ་གཏོང་འདོད་༼བ༽ ཀྱི་ཀུན་སློང་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མི་བཏང་༼བ༽ སྟེ། །འཇིག་རྟེན་༼ང༽ དུ་སྦྱིན་པའི་ནང་ན་

642

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་གཏོང་འདོད་༼ང༽ ཀྱི་ཀུན་སློང་སེམས་༼བ༽ བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་༼བ༽ ནི། །གཏོང་བའི་ནང་ནས་མཆོག་ཅེས་རྒྱལ་བས་གསུངས། །༼བ༽ པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྗེས་སུ་དྲན་ཅིང་བསྒོམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ཞིང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ནི་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དང་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ནི་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་དོན་བསྡུས་པའི་གནད་དམ་པའོ། །༼ང༽ དེ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཀའི་རྩ་བ་སེམས་བསྐྱེད་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དྲན་ཅིང་ཡང་ཡང་བསྒོམ་པ་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་དོན་བསྡུ་འདི་ཕྱིན་དྲུག་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ལྔ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྐབས་འདིར་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ལོག་པའི་སྤོང་སེམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པས་༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོ་”ནི།1སེམས་དེའི་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་ཏུ་སེམས་ཅན་གནོད་འཚེ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ད་དུང་སེམས་
1 དང་། * ནི།

643

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཅན་རྣམས་གནོད་འཚེ་དང་མ་བྲལ་བས་སྔར་བྱོན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་གནོད་འཚེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནོད་འཚེ་དང་བྲལ་ལམ་མ་བྲལ་ཡང་བླ་ཡི། རང་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་དེ་དག་ལ་གནོད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སྤོང་སེམས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼ཁ༽ཉ་

༼བ༽ དང་རི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་༼ང༽གང་
ཞིག་ཏུ། །༼ག༽དེ་དག་༼བ༽ འཁོར་བའི་གནས་༼ཅ༽གསོད་༼བ༽ པ་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་བསྐྲད། །༼བ༽ དུ་ཡོད་དེ་བསྐྲད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ༼ཀ༽རང་ཉིད་ཀྱིས་འཚེ་བ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སོགས་སྤོང་བའི་སེམས་ནི་༼ཇ༽ གོམས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ལས། །ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་རྫོགས་པར་༼བ༽ མདོ་ལས་བཤད། །༼བ༽ པ་ཡིན་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནོད་འཚེ་དང་བྲལ་མི་དགོས་ཏེ་དགོས་ན་༼ཆ༽ཅེས་སོ། །༼བ༽ འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤོང་
སེམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤོང་སེམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་གཙོ་བོ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤོང་བའི་སེམས་སུ་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་བཅུ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་དགེ་བ་བདུན་སྤོང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤོང་བ་བདུན་ཡིན་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་སྡིག་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སེམས་ལ་ཡིད་གཅགས་པའི་མེ་ཞི་བས་བསིལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པ་དག་གིས་བསྟེན་

644

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། དེ་ཡང་སྤོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །༼ང༽ འདི་ཡན་ཆད་ཤཱི་ལ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། འདི་མན་ཆད་ཀྱི་དོན་དངོས་སུ་སྤོང་བ་བདུན་བཤད་ཀྱང་ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགེ་བ་བཅུ་བཤད་ཅེས་སོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་དེ་དག་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་རྣམ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་༼ཇ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་བསྒོམ་པའི་ཐབས་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་འདོད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འབད་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་དང་ལྡན་པར་བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་དེའི་དོན་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྔོན་དུ་རང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ་རང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་དག་པ་དང་ཉམས་ན་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བས་གཞན་གྱི་དོན་ལྟ་ཞོག་རང་གི་དོན་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲས་བྱ་བ་ལ་ལྷོད་པར་མི་བྱ་བར་བསྲུང་སྡོམ་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་དགོས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱན་ལྡན་པར། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་དོན་གང་བརྩོན་པས། །རང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོག་མར་ཡོངས་སུ་”སྦྱོང་1། །ཚུལ་ཁྲིམས་དག་”པའི་2མཐུ་ཡི་སྟོབས་ཀྱང་བསྐྱེད། །ཅེས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པས་རང་དོན་མི་ནུས་ན། །གཞན་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྦྱང་།།
2 ལམ་རིམ་དུ། པས་

645

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདོན་ཚུལ་ལ་མཐུ་ཡོད་ག་ལས་འོང་། །དེ་ཕྱིར་གཞན་དོན་ལེགས་པར་བརྩོན་པ་ཡིས། །འདི་ལ་རིམ་གྲོ་གློད་པར་རིགས་པ་མིན། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེའི་འཇུག་ལྡོག་གི་རྒྱུན་ནི་མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན་བསམས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་རྣམས་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ཡང་བསྲུང་བར་འདོད་པའི་བློ་ཤུགས་དྲག་ཅིང་བརྟན་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན་རིང་དུ་བསྒོམས་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་འདོད་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བས་མི་བཟད་འཇིགས་པ་མཐོང་བྱ་ཞིང་། །སྤང་འོས་ཆུང་ཡང་རྣམ་པར་སྤང་བར་གྱིས། །ཞེས་པ་ལྟར། ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་འཇིགས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆུང་ངུའང་འབད་པས་སྤོང་བ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རགས་ཤོས་མི་དགེ་བཅུའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བསམ་མོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལྷ་མིའི་ཕུན་ཚོགས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱང་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ཕན་ཡོན་ནི། སྔར་ཡང་བཤད་ཅིང་དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་རྫས་དགའ་རྒྱུ་མི་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །བདེ་མཆོག་རོ་མཆོག་ལྷ་ཡི་ཕུན་སུམ་ཚོགས། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུས་བྱུང་ཅི་ཞིག་ངོ་མཚར་ཆེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་དེ་ལས་བྱུང་བ་ལྟོས། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་ལེགས་པ་ཀུན་བྱེད་ཅིང་མཛེས་པ་ནི། གཞན་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་དང་སྙིང་རྗེའི་ངང་ཅན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་བསླབ་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཙང་མ་འཐོབ་པ་དང་། རྒྱན་གཞན་ནི་ཧ་ཅང་གཞོན་པ་དང་ཧ་ཅང་རྒན་པ་ལ་བཏགས་ན་འཕྱས་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་

646

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བས་མི་མཛེས་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་རྒན་གཞོན་བར་མ་སུ་ལ་ལྡན་”ཡང1་ཐམས་ཅད་དགའ་བ་བསྐྱེད་པས་རྒྱན་གྱི་མཆོག་དང་། དྲི་བཟང་པོ་གཞན་ནི་རྫི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་ཡང་རྫི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་མི་འགྲོ་བས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དྲི་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཚ་གདུང་སེལ་བའི་ ”ཙན་དན་2ལ་སོགས་པའི་ལྡེ་གུའི་བྱུག་པ་ནི་རབ་བྱུང་ལ་འགལ་ཡང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཚ་གདུང་སྐྱོབ་པའི་བྱུག་པ་ནི་རབ་བྱུང་ལ་མི་འགལ་ཞིང་མཐུན་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཙམ་ལྡན་པར་འདྲ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནོར་དང་ལྡན་པ་ནི་གཞན་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ནི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པའི་ལམ། །སྙིང་རྗེའི་ངང་ཅན་རྣམས་དང་མཉམ་པར་བསྒྲུབ། །ཡེ་ཤེས་གཙང་མ་ཕུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ། །སྐྱོན་བྲལ་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བའི་མཆོག་ཅེས་བྱ། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་ཡིད་འོང་དྲི་བསུང་སྟེ། །རབ་ཏུ་བྱུང་དང་མི་འགལ་བྱུག་པ་ཡིན། །ཆ་ལུགས་མཐུན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་གྱུར་ན། །མི་ཡི་ནང་ན་དེ་ནི་འཕགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཁ་གསག་སོགས་མེད་ཀྱང་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་འདུ་ཞིང་ཞབས་སེན་ལྷ་མིའི་གཙུག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་གཅམ་གསག་གི་ཚིག་མ་བརྗོད་ཅིང་འབད་རྩོལ་གྱིས་ཚེགས་ཀྱིས་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ངང་གིས་འདུ་བ་དང་དྲག་པོའི་ལས་ཀྱིས་བསྡིགས་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་འདུད་པ་དང་རང་གི་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་སྨོས་སུ་མེད་པ་དང་། སྔར་ཕན་མ་བཏགས་པ་དང་ངོ་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་ངང་གིས་བྱམས་པ་དང་རྐང་པའི་རྗེས་ཀྱི་ས་རྡུལ་ཡང་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོས་གཏུག་ཅིང་ཐོབ་པ་རྣམས་མཆོད་པའི་ཞིང་དུ་འཁྱེར་བར་བྱེད་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཀྱང་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཙནྡན་

647

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚིག་ཏུ་མ་བརྗོད་ཚེགས་སུ་མ་གྱུར་ཀྱང་། །ཉམས་སུ་མཁོ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་རིམ་གྲོ་འདུ། །བསྡིགས་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་འདུད་དེ། །ཚེགས་མེད་མ་བསྒྲུབས་དབང་ཕྱུག་འཐོབ་པར་འགྱུར། །བརྗོད་དུ་མ་འོས་༼ང༽ ཞེས་པ་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རིགས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། །ཕན་ཞིང་དབེན་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་ཤིང་། །སྔོན་ཆད་མི་ཤེས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་དེ་ལ་འདུད། །རྐང་པས་བཀྲ་ཤིས་གྱུར་པའི་རྡུལ་དག་ཀྱང་། །སྤྱི་གཙུག་དམ་པས་བླངས་ཤིང་ལྷ་དང་མི། །ཕྱག་འཚལ་མགོས་གཏུགས་ཐོབ་པ་ཀུན་ཏུ་འཁྱེར། །དེ་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་རིགས་མཆོག་ཡིན། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ཤེས་ནས་མིག་ལྟར་བསྲུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པའི་མཁས་པས། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྲུང་འོས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག །རང་གི་བདེ་ལ་བརྐམ་པས་”དྲལ1་མི་བྱ། །ཞེས་དང་། རང་དབང་གྱུར་པས་ཉམས་སུ་བདེ་བ་དང་། །མཁས་པས་བསྔགས་པའི་རྒྱན་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས། །བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་ཚང་བར་ཡོངས་རྫོགས་པས། །ཀུན་རྫོགས་བསྙེམས་མེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བསྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྲུང་དགོས་ལ། ༼ཇ༽ བདུན་པ་འཇིགས་སྐྱོབ་དང་ལེགས་སྨོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་མ་སོང་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་རང་ངན་སོང་གིས་འཇིགས་པ་ཙམ་དང་ལྷ་དང་མིའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་སྨོན་པ་བསལ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྲུང་བར་

1 དྲིལ་ * དྲལ་

648

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་དཔག་ཡས་སེམས་ཅན་དག །མཐའ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་ལ་དགོད་མོས་ཤིང་། །འཇིག་རྟེན་ཕན་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟེན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་གསུངས། །དེ་བས་ངན་སོང་འཇིགས་དང་རྒྱལ་སྲིད་དང་། །མཐོ་རིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ལ་སྨོན་བསལ་ཏེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དྲི་མེད་ཡང་དག་བསྲུང་བྱ་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་དོན་ལ་བརྩོན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟེན། །༼ང༽ སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ཙམ་ཐེག་དམན་ལའང་ཡོད་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དུ་འགྱུར་བས་གཞན་དོན་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་དགོས་པར་བསྟན་ནམ་སྙམ། ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །༼ཇ༽ མཚན་ཉིད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་གསུམ་ལས་དེ་ལ་དང་པོ་ནི།༼ཇ༽ བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉེས་སྤྱོད་བསྲུང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བྱང་སར་སོ་སོར་ཐར་པ་རིས་བདུན་ལ་གསུངས་པས་༼ང༽ འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འཇོག་མི་རུང་སྟེ། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པས་དེ་བཏང་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་གཏོང་ལ་སེམས་བསྐྱེད་བཏང་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མི་བཏང་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལྟར་ཞིབ་ཆ་འཐོན་ངེས་དགོས་སོ། །སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ན་ནི། ཁྱིམ་པའམ་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དངོས་དང་དེ་དག་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྤོང་སྡོམ་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཅི་རིགས་པར་སྤོང་བའི་སྤོང་སྡོམ་ནི་སྡོམ་

649

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །༼ང༽ སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་ན་དགེ་བཅུ་ལྟ་བུ་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཞེས་སོ། །

དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ནི། ༼ཇ༽ ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལྟར་དགེ་བ་བྱེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ། ཕྱིན་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་སྐྱེས་ཟིན་མི་ཉམས་པ་དང་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་བྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ནི། ༼ཇ༽ ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ཡིན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དེས་ཤེས་སོ། །སེམས་ཅན་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་གི་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་རྣམས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་དུ་བདག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པས་”དེར་1ངེས་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བལྟ་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ ཁྱད་པར་དུ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་ཚུལ་གལ་ཆེ་བར་གདམས་པ་ནི།དེས་ན་༼ཇ༽ འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་བའི་བཅས་པ་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བསླབ་བྱའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་ལས་ཟུར་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་དངོས་སམ་དེ་དང་ཐུན་མོང་བ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་སའི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ཚུལ་

1 ལམ་རིམ་དུ། དེ་

650

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་འདི་ལྟ་སྟེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འདི་ནི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་དང་འབྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྡམས་ཤིང་བསྲུངས་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཀྱང་བསྡམ་ཞིང་བསྲུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་མ་བསྡམས་ཤིང་མ་བསྲུངས་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཀྱང་མི་བསྡམ་ཞིང་མི་བསྲུང་བར་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། “༼༽ དེས་སོ་ཐར་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་འོང་ལ་1དེའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བཟུང་ནས་དེའི་འཇུག་ལྡོག་གི་བཅས་པ་རྣམས་དོར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་གཞན་ཞིག་ལ་སློབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་སྐད་ཟེར་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གནད་མ་ཟིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་དང་གནས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྣམས་སྤོང་བ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བའི་གནད་རྣམས་བསྡུས་པ་ནི་ཐེག་པ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་དུ་གསུངས་པའི་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་ཀུན་སློང་ཙམ་ཡང་མི་རྒྱུ་བའི་སྒོ་ནས་སྒོ་གསུམ་ཡང་དག་པར་སྡོམ་དགོས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། མཐོ་རིས་ཐར་པའི་བདེ་ལམ་གྱུར་པ་སྟེ། །ལས་ལམ་བཅུ་པོ་འདི་ལས་ཉམས་མི་བྱ། །འདི་ལ་གནས་པས་འགྲོ་ལ་ཕན་བསམས་པའི། །བསམ་པའི་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར། །ངག་ལུས་ཡིད་རྣམས་ཡང་དག་བསྡམ་བྱ་བ། །མདོར་བསྡུས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཞེས་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ལུས་

1 * དཔེ་རིང་དང་དེབ་གཉིས་ཀར་མཆན་འདི་དཀྱུས་སུ་བྱས།

651

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློའདུ་བའི་གཞི་ཡིན་པས། །དེ་ཕྱིར་འདི་དག་རྣམ་པར་སྦྱང་བར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་ལ་བཤད་ལ། ས་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དུ་མར་ཡང་དེ་ལྟར་འབྱུང་བས་ཐོག་མར་འདི་ལ་སྔར་ལྟར་སྡོམ་སེམས་སྦྱངས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ནི། དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསྒྲུབ་པ་སྟེ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་རང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ནས་གཞན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འགོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །
ལྔ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་ཉམས་ཤིང་ཇེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ ”ཅིང1་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཡང་མཆོག་ཡིན་ལ། ས་མཐོན་པོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་དང་ལས་དང་པོ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་རྣམས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ད་ལྟ་ནས་སློབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མི་དགེ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གང་ཤེས་པ་ལ་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་སྡོམ་སེམས་མང་དུ་བཏང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་སྡོམ་པ་གང་ཁས་བླངས་པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་ལ་སྡོམ་སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་ཚེགས་ཆུང་ངུ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་རྣམས་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཞིང་

652

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི། ད་ལྟ་དེ་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བའི་ཉེས་ལྟུང་གིས་རྒྱུན་དུ་གོས་པར་འགྱུར་ཞིང་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་བས་ད་ལྟ་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །

བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ལྔ། བཟོད་པའི་ངོ་བོ། དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། བཟོད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་བཟོད་པའི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་

གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞན་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཞེ་སྡང་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཞེ་སྡང་དང་ཞུམ་ནས་སྲོ་ཤི་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་མ་མོས་ཤིང་མི་འདོད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེ་ལ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ནི་རང་གི་༼བ༽ ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་སེམས་ཀྱི་གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་བསྲུན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་ཏེ། བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་རང་གི་སེམས་བཏུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དགོས་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼༽ ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་མི་བསྲུན་༼བ༽ པ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་༼བ༽ དུ་མཐའ་ཡས་པས། །དེ་དག་གཞོམ་གྱིས་ཡོངས་༼བ༽ ཡེའམ་གཏན་ནས་མི་ལང་། །༼བ༽ ཡང་རང་གི་ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་༼བ༽ བུ་བཅོམ་ན། །༼བ༽ ཕ་རོལ་གྱི་དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་༼བ༽ པ་དང་འདྲ་༼བ༽ བར་བཟོད་པ་རྫོགས་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོའི་

653

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདམིགས་ཡུལ་ཟད་མི་དགོས་ཏེ་དཔེར་ན། །ས་༼བ༽ ཡི་སྟེང་འདི་དག་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ཀོ་༼བ༽ བས་གཡོག་ཏུ་༼བ༽ འདོད་ཀྱང་། །དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་། །༼བ༽ སྟེ་མི་ལང་ཡང་དགོས་པ་རྐང་པ་ལ་ཚེར་མ་མི་ཟུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པས་ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི། །༼བ༽ རང་གི་རྐང་པ་གཡོགས་ན་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་༼བ༽ ཀོ་བས་གཡོགས་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ དགོས་པ་འགྲུབ་པར་འདྲ་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཕྱི་རོལ་༼བ༽ གྱི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་། །༼བ༽ མཐའ་དག་བདག་གིས་ཕྱིར་བཟློག་༼བ༽ པར་བྱེད་པས་མི་ལང་གིས། །བདག་གི་སེམས་འདི་

༼བ༽ ཡུལ་

དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཕྱིར་བཟློག་པར་བྱའི། །༼བ༽ དེ་གོམས་པ་ལ་བཟོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་གྱི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་གཞན་རྣམས་༼བ༽ བདག་གིས་བཟློག་གོ་ཅི་ཞིག་དགོས་སྟེ་མི་དགོས་ཤིང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་༼ཇ༽ ལ་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་བདེ་ཞིང་དགྲ་ཉུང་བ་ནི་སྒོ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མི་བཟོད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཕན་ཡོན་ནི། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བཟོད་པ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་བལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་བཟོད་པ་ཅན་ནི་ཕྱི་མ་ལ་དགྲ་མང་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་འབྱེ་བ་མང་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་མང་བར་འགྱུར་བ་དང་འགྱོད་པ་མེད་པར་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་ལུས་ཞིག་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་སྟེ། དེ་དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དུ་བལྟ་བས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བཟོད་ཅིང་གཞན་ཡང་བཟོད་པ་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་ལ་བཟོད་པའི་བསྔགས་པའང་བརྗོད་ཅིང་གང་ཟག་བཟོད་པ་ཅན་མཐོང་ན་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་དགའ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་

654

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་གནོད་སེམས་ཀྱི་མེ་གསོད་པའི་ཆུ་བོ་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ཚང་ཚུལ་ནི། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ བྱང་སེམས་ལ་གཞན་གྱི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཞན་དོན་འདོར་༼བ༽ ཞིང་ཐེག་ཆེན་ལས་བཟློག་པར་སེམས་བའི་ཡིད་དང་ལྡན་པ་ལ། །༼བ༽ ཐེག་ཆེན་ལས་མི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་གྱི་༼བ༽ འམ་རྒྱུའི་དམ་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །འཇིག་རྟེན་༼༽ ན་འདི་དང་ཕྱི་མའི་ལེགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དག་༼བ༽ འཇོམས་པའི་དགྲ། །ཁྲོ་བའི་སྐྱོན་ལ་བཟོད་པས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ། །༼བ༽ རང་ཉིད་མཐུ་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ མཐུ་ཡོད་བཞིན་གནོད་བྱེད་མཐུ་ཆུང་ངུ་ལའང་བཟོད་པས་མི་འཕྲོག་པའི་རྒྱན་གྱི་དམ་པ༼བ༽ ར་འགྱུར་བ་སྟེ། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་དཀའ་ཐུབ་༼བ༽ ཀྱི་ཚུལ་འཆང་༼བ༽ བ་རྣམས་ལ་སྟོབས་ཀྱི་ཕུལ་༼༽ཏུ་བྱུང་བའམ་དམ་པ་དང་། །གནོད་སེམས་༼བ༽ ཆུ་མེད་པའི་འབྲོག་༼བ༽ སྟོང་གི་མེ་༼བ༽ ལྟ་བུ་ལ་༼བ༽ བཟོད་པ་དེ་གཞིལ་བའི་ཆུ་ཡི་རྒྱུན་༼བ༽ ལྟ་བུ་”དང་། །ཚེ་1འདི་དང་༼བ༽ སྐྱེ་བ་གཞན་ལ་གནོད་༼བ༽ པ་ཡོད་དགུ་༼བ༽ འམ་ཡོད་ཚད་བཟོད་པས་སེལ། །སྐྱེ་བོ་མཆོག་གི་བཟོད་པའི་གོ་ཆ་ལ། །མི་བསྲུན་སྐྱེ་བོའི་ཚིག་གི་མདའ་

༼བ༽ འམ་ལོག་སྒྲུབ་”ཀྱི2་
མདའ་རྡུགས་པས། །༼བ༽ མི་བསྲུན་པ་དེ་དག་༼བ༽ ངོ་མཚར་སྐྱེ་ཞིང་དད་ནས་བསྟོད་པའི་མེ་ཏོག་བཟང་༼བ༽ པོ་བརྗོད་པར་གྱུར་ཅིང་། །༼བ༽ དེ་ཀུན་གྱི་ཐོས་པས་སྙན་པའི་གྲགས་པའི་ཕྲེང་བ་ཡིད་དུ་འོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ གནས་སྐབས་སུའང་བཟོད་པས་གཟུགས་བཟང་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་དང་། མཐར་ཐུག་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ཡོན་ཏན་མཛེས་ལྡན་༼བ༽ འགྲོ་བའི་ཡིད་འཕྲོག་པའི་མཚན་༼བ༽ དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་རབ་༼བ༽ ཏུ་བརྒྱན་པ་ཡི། །གཟུགས་༼བ༽ སྐུ་གཉིས་བསྒྲུབ་༼བ༽ པའི་བཟོ་ཡི་གནས་༼བ༽ ལ་མཁས་པའི་བཟོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་བཟོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལས་མི་ལྡོག་པ་དང་དགེ་རྩ་དུ་མ་འཇོམས་
1 དང་ཚེ།། * དང་།།ཚེ་
2 ཀྱིས་ * ཀྱི་

655

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔའི་ཁྲོ་བའི་དགྲ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་གནོད་བྱེད་མཐུ་ཆུང་ངུ་ལའང་བཟོད་པས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་རྒྱན་དང་། ཉོན་མོངས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་དཀའ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་དམ་པ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱི་མེ་ཆེན་པོ་འཇོམས་པའི་ཆུའི་རྒྱུན་དང་མི་བསྲུན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མདས་མི་ཕིགས་པའི་གོ་ཆ་དང་། གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་འགྲོ་བའི་མིག་དང་ཡིད་འཕྲོག་པའི་གཟུགས་བཟང་པོ་བསྒྲུབ་པའི་བཟོ་བོ་མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བསྔགས་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཁྲོ་བ་འཇོམས་པ་དགའ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམ་སྟེ་གང་ཟག་གང་ཞིག་བསྒྲིམས་ཏེ་ཁྲོ་༼བ༽ བ་འཇོམས་པ། །དེ་ནི་༼བ༽ ཚེ་འདི་དང་༼བ༽ སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་བདེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བཟོད་པ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྟེན་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་དགའ་བ་མི་ཉམས་པས་ཚེ་འདིར་ཡང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ངན་འགྲོ་འགོག་ཅིང་བདེ་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་མཐར་ངེས་ལེགས་སྟེར་བས་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་བདེ་བའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཕན་ཡོན་དེ་དག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་བཟོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ངེས་པ་ཤུགས་དྲག་ལ་བརྟན་པ་མ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁྲོ་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་༼ཇ༽ གསུམ་ལས། དང་པོ་མ་མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བསྐལ་པ་༼བ༽ བརྒྱ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་༼བ༽ པ་ལས་བྱུང་བ་དང་བདེར་བཤེགས་༼བ༽ སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་༼བ༽ པ་ལ་སོགས་༼བ༽ པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི། །ལེགས་༼བ༽ པར་སྤྱད་༼བ༽ པ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་༼བ༽ དག་ཀུན་ཀྱང་། །༼བ༽ ཡུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་སྟེ། འདི་ནི་འཕགས་པ་དཔའ་

656

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བོས་མཛད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་བཀོད་པར་སྣང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྟེན་བཟང་ཀྱང་འཇོམས་ཚུལ་ནི་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཇོམས་པར་གསུངས་ལ། འཇུག་པར་ཡང་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གོམས་པར་བྱས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཁོང་ཁྲོའི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞིག་སྐྱེས་པས་ཀྱང་འཇོམས་པར་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་འཇོམས་ཚུལ་དང་། ཁྲོ་ཡུལ་བྱང་སེམས་མིན་ཀྱང་རབ་བྱུང་ཡིན་ན་ཡང་གཅོད་ཚུལ་དང་། བཅོམ་པའི་དོགས་གཅོད་དང་། འཇོམས་ཚུལ་ཞིབ་ཆ་དང་། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཁྲོ་བའི་ཡུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཁྲོས་པ་དགོས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་དགོས་པར་འཆད་ལ། ཁ་ཅིག་ཡུལ་སྤྱི་ལ་བཞེད་པའི་༼ཇ༽ འདི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྟེ། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་ལས་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་རེས་ཀྱི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པས་ད་ལྟའི་སྐྱེ་བོ་ལ་དགེ་རྩ་མེད་པར་འདོད་ན་ཞེས་པ་དེའོ། །སྔ་མ་ནི། འཇུག་པ་ལས། གང་༼བ༽ གི་ཕྱིར་༼བ༽ བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་རྒྱལ་སྲས་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཁྲོས་པ་ཡི་༼བ༽ བསམ་པས། །༼ཀ༽༼ག༽སྦྱིན་༼བ༽ པ་དང་ཁྲིམས་༼བ༽ ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གོམས་པ་ལས་བྱུང་༼བ༽ བའི་དགེ་བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར། །བསགས་པ༼བ༽ འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་༼ཁ༽སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་༼ང༽འཇོམས། ༼བ༽ པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །
༼བ༽ གཉིས་པ་རྟེན་ནི། ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཁྲོས་ནའང་དགེ་རྩ་འཇོམས་ན་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་པར་འཇུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཡུལ་གྱི་དོགས་གཅོད་པ་ནི། ཡུལ་དེ་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་མ་ངེས་དང་ཁྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྐྱོན་མཐོང་བ་བདེན་མི་བདེན་ནི་སྔར་བཤད་

657

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔ་ལྟར་གྱི་དགེ་བ་འཇོམས་པ་ལ་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ སློབ་དཔོན་དཔའ་པོ་དང་རྒྱས་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་ཡུལ་དང་རྟེན་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང་བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་གི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ནི་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་སུ་ཡོད། རྟེན་ནི་འདིར་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡུལ་གྱི་བྱང་སེམས་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་འདྲའོ། །འཇུག་འགྲེལ་དུ་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་སུ་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་གྱི་བྱང་སེམས་ནི་སོ་སྐྱེར་ངེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་དང་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ཡིན་པ་ལ་ཁྲོས་པ་དང་། བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་ཁྲོས་པ་དང་། བྱང་སེམས་སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྲོས་པ་དག་ལས་དང་པོ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་སྟོང་དུ་མངོན་ཅིང་། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་དང་། གསུམ་པའི་ཡུལ་གྱི་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་ཚུལ་ཡང་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཁྲོ་ཡུལ་བྱང་སེམས་མིན་ཀྱང་རབ་བྱུང་ཡིན་ན་གཅོད་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇོམས་པ་ལ་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་པ་མི་དགོས་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས། འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་། དགེ་སློང་དག་དགེ་སློང་གིས་འདི་ལྟར་སྐྲ་དང་སེན་མོའི་མཆོད་རྟེན་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་སེམས་དང་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས། བཙུན་པ་དེ་ལྟར་ལགས་སོ། །དགེ་སློང་དག་འདིས་ས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ནོན་པའི་འོག་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ན་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ལ་ཐུག་པའི་བར་ན་བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་དུ་དགེ་སློང་འདིས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་སྟོང་འགྱུར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་”བ1་དེར་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་

1 ལམ་རིམ་དུ། -བ་

658

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བ་བཏུད་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་གི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆེ་བར་གསུངས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་གང་དུ་ཟད་པ་དང་བསྲབས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བྱང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཉེ་བར་འཁོར་ཇི་ལྟར་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་ ”སྨས1་པར་བྱས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ངས་མ་མཐོང་སྟེ། ཉེ་བར་འཁོར་དེས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བསྲབས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བྱང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །༼ང༽ འདིའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་བྱང་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལྟ་བས་ན་ཅི་ནས་”འགལ2་བ་༼ ༽ སྡོང་དུམ་མེས་ཚིག་པ་ལའང་སེམས་ཀྱིས་གནོད་པར་མི་བྱ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་འདོན་ནོ། །༼ང༽ དེ་ལ་བསྲབས་པ་ནི་དགེ་རྩ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཆེས་ཆེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཆུང་དུ་གཏོང་བ་དང་། རྒྱུན་རིང་བསྐྱེད་པ་ཐུང་དུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མ་བཅོམ་པས་ཟད་པ་ཆུང་ངུའོ། །བྱང་བ་ནི་ཟད་པ་འབྲིང་པོའོ། །ཡོངས་སུ་ཟད་པའམ་གཏུགས་པ་ནི་ཟད་པ་ཆེན་པོར་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ལ་མཁས་པའི་དོགས་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་ནི་སྔར་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་བཅོམ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་རྒྱང་བསྲིངས་ཏེ་སྔོན་ལ་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་དེའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་ཡིན་གྱི། ད་གདོད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་མིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་གིས་ཀྱང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་ན་ཉོན་མོངས་པས་ས་བོན་སྤོང་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ས་བོན་མ་ངེས་པ་དང་། རྒྱང་བསྲིངས་ཙམ་བཅོམ་པའི་དོན་མིན་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། 1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། རྨས་
2 * མགལ་ཡིན་སྙམ་

659

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདང་པོ་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་གྱིས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་ཚུལ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་མ་ངེས་པར་སྣང་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མི་དགེ་བ་སྦྱངས་པའི་དག་པའང་ས་བོན་སྤངས་པ་མིན་ཀྱང་ད་བཟོད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ཟིན་པའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་ནི། རང་རང་གི་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ནས་ཟད་པའི་ལས་དགེ་མི་དགེ་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མིན་ཀྱང་ཕྱིན་ཆད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་དེ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར"1། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ལོག་ལྟ་དང་ངན་འགྲོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ནའང་ལོག་ལྟ་དང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱང་བསྲིངས་ཙམ་བཅོམ་པའི་དོན་མིན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་བོ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། གཞན་ཡང་སྔར་དྲངས་པའི་ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྕི་གང་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གང་སྔོན་ལ་སྨིན་པ་དེས་རེ་ཞིག་ལ་ལས་གཞན་དེ་སྨིན་པའི་གོ་སྐབས་བཀག་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དགེ་བའམ་མི་དགེ་བ་འཇོམས་པར་༼ཇ༽ ལུང་རིགས་གཉིས་ཀས་བཞག་མི་ནུས་ཤིང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །༼ཇ༽ མདོ་དང་མཁས་པས་བཅོམ་པའི་ཐ་སྙད་རེ་ཞིག་རྣམ་སྨིན་རྒྱང་བསྲིངས་པ་ཙམ་དགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་སྟེ། ༼ཇ༽ མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་རྒྱང་བསྲིངས་པ་དང་འཇོམས་བྱེད་སོ་སོར་བཤད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དུ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་ཐམས་ཅད་དགེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་དུ་གསུང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་ཚུལ་ནི། དེས་ན་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ནི་ ༼བ༽ དབུ་མ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མི་དགེ་བ་སྟོབས་

1 ལམ་རིམ་དུ། +་དང་།

660

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞིས་སྦྱངས་པ་དང་ལོག་ལྟ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པ་ ༼ཇ༽ རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གང་གི་ཚེ་དགེ་བ་ཡང་ལྟ་བ་ལོག་པ་དང་། གནོད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའམ། མི་དགེ་བ་ཡང་”སྨོད1་པ་དང་སྡོམ་པ་དང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོས་སྟོབས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་ཉམས་པ་གང་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་སོ། །གཉིས་ཀ་༼ང༽ རྣམ་འགྲེལ་ལས། ས་བོན་སོགས་གྲུབ་ཆོ་ག་ནི་ཞེས་དང་། ཏིལ་མར་སྐུད་དང་མེས་བསྲེགས་སོགས་ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། ས་བོན་ཚིག་གམ་རུལ་ལམ། སྣད་པ་ལས་ཀྱང་མིན་ལ་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཚང་ན་མངོན་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་བོན་ཉམས་པ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་མྱུ་གུ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་ད་གདོད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་སོ། །༼ང༽ གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །ཞེས་དང་། འཇུག་པར་སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་མེད་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་མི་བྱེད་པ་འདྲ་སྟེ་དཔྱོད་ཅེས་གསུངས། དགེ་བ་འཇོམས་པའང་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་མ་ཐག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་མེད་པ་འགྲོ་བ་མིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་ཟད་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བཤད་པའི་གང་གནོད་པ་བྱས་”ཚེ་2དེ་སླར་སྨིན་མི་ནུས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གནོད་པ་”སྐྱེལ་3ཚུལ་ལ་ལམ་མྱུར་པོར་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་བཅོམ་པ་དང་། བདེ་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་གཉིས་པོ། ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། ཕན་ཚུན་གནོད་པའི་སེམས་སུ་གང་བྱེད་པ། །དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་པས་སྐྱབས་མི་བྱེད། །བསམ་གཏན་དང་ནི་དགོན་གནས་སྐྱབས་མི་བྱེད། །སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པས་སྐྱབས་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས། ཕན་ཚུན་ནི་ 1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྨོན་
2 ཚེད་དེ་ * ཚེ་
3 སྐྱལ་ * སྐྱེལ་

661

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགྲོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དྲུག་གིས་མི་སྐྱོབ་པ་ནི། དེ་དག་གིས་ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་འགོག་མི་ནུས་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འཇོམས་ཚུལ་ཞིབ་ཆ་དང་བཅས་པ་ལ་རྣམ་སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་ནམ་བྱེད་པ་བཅོམ་མ་བཅོམ་སོ་སོའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལུང་ཁོ་ན་ལ་བལྟོས་ཚུལ་དང་། ཆེན་པོའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྡིག་པ་བསགས་པ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱངས་པས་འདག་ཀྱང་ལམ་གོང་མ་སྐྱེ་བ་བུལ་དུ་སོང་བ་མི་འགལ་བ་ལྟར།༼བ༽ བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་ཆུང་ངུ་ལན་འགའ་སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྙེད་བཀུར་ལ་གནོད་པ་གཉིས་བྱས་ལ་ཐེག་ཆེན་ལ་གུས་སྦྱོར་ཆེ་བ་ལྟ་བུ། ཁ་ཅིག་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བཅོམ་ཡང་གཏོང་བ་དང་སྤོང་སེམས་ལ་གོམས་པའི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱིས་སླར་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགེ་རྩ་སྐྱེ་སླ་བ་འཇོམས་མི་ནུས་པ་དང་།༼ཇ༽ སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་ལྟ་བུ་ཁ་ཅིག་ལ་ནང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ནས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་མི་འཇོམས་པ་དང་། ༼ཇ༽ བྱང་སེམས་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། ཁ་ཅིག་ལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་མ་སྐྱེས་ན་བསྐལ་པ་གཅིག་གིས་རྫོགས་པར་བགྲོད་ནུས་པའི་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཁོང་ཁྲོའི་བསམ་པ་གཅིག་སྐྱེས་ན་ལམ་དེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་མ་བཏང་ཡང་བསྐལ་པ་གཅིག་གི་ཡུན་གྱིས་ལམ་བགྲོད་པ་བུལ་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོར་ན་༼ཇ༽ དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་མི་དགེ་བ་འདག་པ་ལའང་༼ཇ༽ དམྱལ་བའི་རྣམ་སྨིན་ཀུན་ནས་དག་ཅིང་དེའི་བྱེད་པ་༼ཇ༽ ལས་མགོ་བོ་ན་བ་ལྟ་བུ་སོགས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འདག་མི་དགོས་པ་དང་འདྲ་བར་དགེ་བ་བཅོམ་པ་ལའང་༼ཇ༽ དེ་དག་གི་རྣམ་

662

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྨིན་བཅོམ་པ་ཙམ་མམ་ངོ་བོ་ཙམ་མམ་བྱེད་པ་ཙམ་བཅོམ་ཡང་དེའི་བྱེད་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འཇོམས་མི་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །༼ཇ༽ སྟེ་ལས་དཀར་ནག་གི་རིགས་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་འོན་ཀྱང་༼ཇ༽ ཚུལ་འདི་གལ་ཆེ་ཞིང་༼ཇ༽ ཕྲ་བས་རང་འདོད་མི་བྱེད་པར་སྐྱེས་རབས་དང་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་སོགས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གི་ལུང་དང་དེ་ལ་༼༽ གཏིང་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་དགོས་པ་ཁོ་ནར་སྣང་བས་ལེགས་པར་གསུང་རབ་བལྟས་ལ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་མི་གཅིག་པས་སོ། །སྡུད་པ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། །ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་རྩོད་པ་རྩོམ་བྱེད་ན། །ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བྱམས་པ་”སེང་གེ

1་སྒྲའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་
གསུངས་པའི་ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པར་ཡིད་ཀྱིས་སྡང་བ་ཙམ་བསྐྱེད་ན་སེམས་དེ་གྲངས་ཇི་ཙམ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་གྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་དཔེར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་མྱུར་པོར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་ཐུབ་པ་ཞིག་གིས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་ཁྲོ་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་མི་ནུས་པར་གཞི་ནས་ལམ་ལ་བསླབ་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྲས་སྦྱིན་བདག་ལ། །གལ་ཏེ་ངན་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེས། །ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་བསྐལ་པར་ནི། །དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་དམྱལ་བར་གནས་པར་གསུངས་པ། གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལས་བཤགས་བསྡམས་ལ་འབད་པས་ལམ་བུལ་བ་སོར་མི་ཆུད་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་འདག་པར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཁྲོས་ན་སྔར་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སེངྒེ་

663

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཤད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་ཉེས་པ་ཡོད་ཀྱང་ལམ་ལ་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཆེས་དྲག་པ་འཕེན་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྱིན་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འགོག་པ་ནི་མ་མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་༼ཇ༽ འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡིད་ཞི་བ་སོགས་མི་མྱོང་ཚུལ་ནི། ཡིད་ཞི་ཞིང་དེས་པ་ཉམས་སུ་མི་མྱོང་བ་དང་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་སྔར་ཡོད་འཇིག་ཅིང་ཕྱི་མ་མི་འཐོབ་པ་དང་གཉིད་མི་ཕེབས་ཤིང་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པའི་བརྟན་པ་ཉམས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་ཆེ་ན་སྔར་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་ཀྱང་དྲིན་བརྗེད་ནས་གསོད་པ་དང་མཛའ་བཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་སུན་ནས་སྤོང་བ་དང་སྦྱིན་པས་བསྡུས་ཀྱང་མི་སྡོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་པས་ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུ་༼བ༽ ལྟ་བུའི་སེམས་འཆང་ན། །ཡིད་ནི་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ༼བ༽ འི་དགའ་བ་ཉམས་༼བ༽ སུ་མི་མྱོང་༼བ༽ ཞིང་ཡིད། །དགའ་

༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ། །གཉིད་མི་འོང་ཞིང་༼བ༽ སེམས་
རྣལ་དུ་ཕེབས་པའི་བརྟན་༼བ༽ པ་ཡང་མི་འགྱུར་༼བ༽ རོ། །ཁོང་ཁྲོ་ཅན་གང་དག་ནོར་དང་བཀུར་སྟི་ཡིས། །དྲིན་བྱིན་༼བ༽ ཏེ་བསྐྱངས་པ་ཕན་བྱེད་དེ་ལ་བརྟེན་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཀྱང་ནི་༼བ༽ ཞེ་སྡང་༼བ༽ དང་ལྡན་པའི། །རྗེ་དཔོན་དེ་ལ་༼བ༽ སླར་གསོད་པར་རྒོལ་༼བ༽ བ་ཡོད་དོ། །ཁོང་ཁྲོ་དེ་ཡིས་མཛའ་བཤེས་༼བ༽ ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །ཡིད་ཕེབས་པའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པས་བསྡུས་ཀྱང་༼བ༽ དགའ་བས་སྟེན་༼བ༽ པར་མི་བྱེད་༼བ༽ ལ། །མདོར་ན་ཁྲོ་བ༼བ༽ འི་དབང་དུ་སོང་བ་བདེ་༼བ༽ བར་གནས་པ། །དེ་ནི་འགའ་ཡང་༼བ༽ སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་༼བ༽ པ་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །༼བ༽ སྐྱེས་རབས་ཉེར་གཅིག་པ། ༼ང༽ གཙུག་ཕུད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐྱེས་རབས་ལས་ཀྱང་། ༼ང༽ སྟོན་པ་བྲམ་ཟེ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ནགས་སུ་

664

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞུགས་པའི་ཚེ་དེའི་ཆུང་མ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡང་དེ་དང་ཉེ་བར་ཆོས་སེམས་ཤིང་འཁོད་པ་ན། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་དེར་འོངས་པས་དེ་གཉིས་མཐོང་སྟེ་འདི་ལ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ལ། མེད་ན་ཆུང་མ་འཕྲོག་སྙམ་ནས་ཀྱེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཁྱེད་ནགས་དབེན་དུ་འདི་ལྟར་གནས་པ་ལ་མི་ངན་གྱིས་ཆུང་མ་འཕྲོགས་ན་དགྲ་དེ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཅི་ཡང་བྱར་མེད་པས་ཆུང་མ་འདི་ཕོ་བྲང་དུ་བཞག་ན་རིགས་ཟེར་བ་ལ་སེམས་དཔའ་དེས། ལྷ། བསྲུང་བ་ཡང་མེད་ན་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གྱུར་ན་ཆར་པས་ས་རྡུལ་མནན་པ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་གནོད་བྱེད་དེ་གཞོམ་པར་བྱའོ་གསུངས་པས་རྒྱལ་པོས་འདི་ཆུང་མ་ལ་ཆགས་འདུག་པས་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་དོ་སྙམ་ནས་འགའ་ཞིག་བུད་མེད་དེ་ཁྲིད་དུ་བཅུག་པ་ལ་སེམས་དཔའ་དེ་ཅི་ཡང་མི་ཁྲོ་བར་བཞུགས་པས། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་སྔར་བསྙེམས་ཚིག་དམ་མ་བཅས་སམ། ད་དགྲ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ལ་མཐུ་ནུས་སྟོན་ཅིག་ཟེར་བ་ན། ལྷ་བདག་གིས་དམ་བཅའ་མ་ཉམས་ཀྱི་དགྲ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གཞོམ་པར་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུང་པ་ན་འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་དགྲ་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བར་བདག་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དགྲ་ནི་ཁྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཁྲོ་བས་གནོད་པ་འདི་ལྟར་བྱེད་ཅེས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེས་རྒྱས་པོ་ལ་ཁྲོ་བའི་སྐྱོན་གསུངས་པ། ཁྲོ་བའི་མེ་ཡིས་བཞིན་མདོག་ཉམས་གྱུར་ན། །རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ཡང་བཟང་པོར་ཡོང་མི་སྣང་། །མལ་སྟན་བཟང་པོ་དག་ལ་ཉལ་གྱུར་ཀྱང་། །ཁྲོ་བའི་ཟུག་རྔུས་སེམས་ནི་སྡུག་བསྔལ་འགྱུར། །བདག་ལ་ཕན་པའི་དོན་འགྲུབ་བརྗེད་འགྱུར་ཏེ། །ཁྲོ་བས་གདུངས་ནས་ལམ་ངན་འགྲོ་བར་བྱེད། །གྲགས་དང་དོན་གྲུབ་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར། །ཟླ་བ་མར་གྱི་ངོ་བཞིན་དཔའ་ཡང་ཉམས། །མཛའ་བཤེས་དག་གིས་རབ་ཏུ་གཅུགས་གྱུར་ཀྱང་། །ཁྲོ་བས་མི་རིགས་གཡང་སར་ལྟུང་བར་འགྱུར། །ཕན་དང་གནོད་པར་སེམས་ལ་བློ་ཉམས་ནས། །ཕལ་ཆེར་འགལ་ཞིང་སེམས་ནི་རྨོངས་པར་འགྱུར། །ཁྲོ་བས་སྡིག་པའི་ལས་ནི་གོམས་བྱས་པས། །ངན་སོང་དག་ཏུ་ལོ་བརྒྱར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་། །གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པས་༼ཇ༽ དགྲ་ཤ་

༼ཇ༽ ལེན་

665

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔར་༼ཇ༽ དོན་དུ་གཉེར་བའི། །དགྲས་ཀྱང་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཅི་བྱར་ཡོད། །ཁྲོ་བ་འདི་ནི་ནང་གི་དགྲ། །བདག་གིས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ནི། །དེ་ཡི་མཐུ་ནི་འཕྲོ་བ་དག །སྐྱེས་བུ་སུ་ཞིག་བཟོད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཉེས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ཚུལ་ནི། དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཁྲོ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་རྙེད་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ ལམ་སྐྱེ་བའི་བགེགས་དང་དགེ་བ་འཇོམས་པ་ལ་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚ་གདུང་སེལ་བ་ལ་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད་༼བ༽ པས། །དེ་བས་༼བ༽ ན་བཟོད་༼བ༽ པ་བསྒོམ་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ། །༼བ༽ སྒོ་དང་ཐབས་སྣ་ཚོགས་༼བ༽ པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ལ་སྒོ་དུ་མ་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་དོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉེས་པ་ཆེ་ཚུལ་ནི་རྐང་པ་དང་པོའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུའི་ཚད་སྲང་གྲངས་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་ནུས་པ་ལྟར་དེར་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་མཚམས་ངེས་པར་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང་དགེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྡིག་པ་ནི་མི་བཟོད་པ་ལས་གཞན་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཆེས་ཆེ་བ་འབྱིན་ཀྱང་དགེ་རྩ་མི་འཇོམས་ན་དེ་ཙམ་དུ་སྡིག་ཆེ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་འཕྲོས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་ཡོད་མེད་ནི། འོན་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་ཚབས་ཆེ་བ་འབྱིན་པ་དང་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ནི་ཞེ་སྡང་ལས་གཞན་པའང་མང་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་བྱང་སེམས་དང་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་དུ་གསོད་ཅིང་ང་

666

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྒྱལ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཏེ་བསླབ་བཏུས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་གསུམ། གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པའོ། །དང་པོ་གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པ་དང་། གནོད་བྱེད་འབྱོར་པ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་རྒུད་པ་ལ་དགའ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེ་བའི་གེགས་བྱས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱས་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པ་དང་། བཀུར་བ་སོགས་ཀྱི་གེགས་བྱས་པ་དང་བརྙས་པ་སོགས་གསུམ་”བྱས་1པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྲོ་བར་བྱ་བ་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་དང་། བརྩེ་བར་བྱ་བར་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་དང་། རྟེན་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ༼ཇ༽ བཅུ་གསུམ་ལས་དང་པོ་རང་དབང་ཡོད་མེད་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་ནི། གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་དེས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སྦྱོར་བས་རང་གི་བདེ་བ་བཀག་པའམ་ལུས་དང་སེམས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པས་སོ་སྙམ་ན། གལ་ཏེ་དེས་རང་ལ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་རང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བས་ཁྲོ་བ་ཡིན་ནམ་དེ་ལ་རང་དབང་གཏན་མེད་དེ་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བསྐུལ་ནས་གནོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྲོ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁྲོ་མི་རིགས་ཏེ་དེས་གནོད་པ་བྱེད་པ་དེ་ལ་རང་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྔོན་གོམས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པ་དང་ཡུལ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བྱེད་

667

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཉེ་བ་དང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་པ་ན་གནོད་པའི་སེམས་དེ་བསྐྱེད་དོ་སྙམ་དུ་མ་བསམས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་གིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་མ་ཚང་ན་བསྐྱེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ཀྱང་གཏན་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་གིས་གནོད་པ་བྱེད་འདོད་བསྐྱེད་ལ་དེས་ཀྱང་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྐྱེད་ཅིང་དེས་གཞན་ལ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་རང་དབང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཁོ་ཉིད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་དེའི་བྲན་ལྟར་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་དབང་མེད་ན་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་ནི། རང་ལ་རང་དབང་གཏན་མེད་པར་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བསྐུལ་ནས་གནོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། གདོན་གྱིས་བརླམས་ནས་དེའི་དབང་དུ་སོང་བ་འགའ་ཞིག་རང་དེ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་ཕན་འདོགས་མཁན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་འདོད་ཅིང་བརྡེག་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱང་། འདི་ནི་གདོན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་དོ་སྙམ་ནས་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཁྲོ་བར་གདོན་དང་ཅི་ཕྲེལ་ཕྲེལ་ལ་འབད་པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པ་ན་འདི་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གདོན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། གང་ཟག་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཁྲོ་བར་འདི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དང་དབྲལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བདག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འབད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེའི་ཁུངས་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ༼བ༽ སྨན་པ་དང་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་བརྡེག་ཅིང་ཁྲོ་ཡང་འབྱུང་པོ

༼བ༽ འི་གདོན་གྱིས་བཟུང་༼བ༽ ནས་སྨྱོ་བ༼བ༽ འི་ནད་པ་ལ། །༼བ༽ ཉེ་དུ་

668

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་སྨན་པ་༼བ༽ སོགས་འཁྲུག་པ་མིན་༼བ༽ པར་དེ་དང་འབྲལ་བའི་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་ལྟར། །ཐུབ་པས་༼བ༽ སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དག་༼བ༽ གནོད་པར་གཟིགས་༼བ༽ ནས་དེ་དང་འབྲལ་བའི་ཐབས་མཛད་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དང་འབྲེལ་༼བ༽ པའི་གང་ཟག་༼བ༽ དེ་ལ་མི་དགྱེས་པ་མིན། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་། འདི་འདིར་སེམས་ཅན་སྐྱོན་མིན་གྱི། །འདི་ནི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྐྱོན་ཞེས། །རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་མཁས་པ་རྣམས། །སེམས་ཅན་དག་ལ་འཁྲུག་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་རིགས་པ་མང་ཡང་རང་དབང་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་དགོས་ཚུལ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ནས་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ངེས་པ་སྐྱེ་སླ་ཞིང་ཁྲོ་བའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚབས་ཆེ་བར་སྣང་ལ། བྱང་སར་ཡང་ཆོས་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྒོམས་ནས་གནོད་པ་བཟོད་པར་གསུངས་པའང་འདི་དང་དོན་གཅིག་པས་འདི་ལ་ངེས་པ་རྙེད་རྙེད་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་རང་དབང་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་གཅོད་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་རང་དབང་ཡོད་ན་ནི་འགའ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་ལའང་རང་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་དག་ཉོན་མོངས་དྲག་པོས་བསྐྱོད་པ་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྡུག་ཅིང་ཕངས་པའི་རང་ལའང་འགག་པ་དང་གཡང་དུ་མཆོང་བ་དང་། ཚེར་མ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པས་གནོད་པ་བྱེད་ཅིང་ཁ་ཟས་གཅོད་པ་སོགས་བྱེད་ན་གཞན་ལ་གནོད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཀྱང་ཁྲོ་བ་དགག་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ གྲངས་ཅན་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་དང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་འབྲས་བུ་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་པ། དེ་ལྟར་༼བ༽ བྱས་ན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་༼བ༽ ཅན་ཡིན་ལ་རྐྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་སྔ་མ་སྔ་མ། །དེ་ཡི་དབང་གིས་༼བ༽ འབྱུང་

669

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབས་འབྲས་བུ་དེ་༼བ༽ འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་དབང་མེད་༼བ༽ པར་སྒྱུ་མ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་སྤྲུལ་༼བ༽ པ་ལྟ་བུའི། །དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ བས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་པའི་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་དགྲ་འམ་མཛའ་ཡང་རུང་། །མི་རིགས་༼བ༽ པའི་གནོད་པ་བྱེད་པ་མཐོང་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །༼བ༽ གང་ཟག་འདི་ལ་རང་དབང་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་འདི་འདྲའི་རྐྱེན་ལས་གྱུར་ཏོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་སོམས་ཏེ་༼བ༽ ཁྲོ་བ་དགག་ཅིང་ཡིད་བདེ་བ་མ་ཉམས་པར་བདེ་བར་མནོས་༼བ༽ ཏེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་༼བ༽ རྐྱེན་གྱིས་གཞན་དབང་ཅན་མིན་པར་རང་དགས་༼བ༽ ཏེ་རང་དབང་དུ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བུ་འགྲུབ་༼བ༽ བར་འགྱུར་ན། །༼བ༽ སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས། །ལུས་ཅན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སུ་ལའང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་༼བ༽ བར་མི་འགྱུར། །༼བ༽ བ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་མཐོང་བས་བདག་ལ་རང་དབང་མེད་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ཆོས་ལ་ངེས་རྟོགས་ཀྱི་བཟོད་པའོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ་ནི། གང་༼བ༽ གི་ཚེ་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པས་གཞན་དབང་༼བ༽ དུ་གྱུར་པས་༼བ༽ འགའ་ཞིག །བདག་༼བ༽ ཉིད་ལ་མཚོན་བརྡེགས་པ་དང་རང་གི་སྙིང་དུ་སྡུག་༼བ༽ ཅིང་ཕངས་པ་ཉིད་ཀྱང་གསོད་༼བ༽ པར་བྱེད་པ་༼བ༽ ཡོད་ན། །དེ་

༼བ༽ ཡི་ཚེ་དེ་
དག་གཞན་༼བ༽ གྱི་ལུས་ལ། །གནོད་༼བ༽ པ་མི་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་མི་འགྱུར་བས་སྨྱོན་པ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སུ་ཞིག་ཁྲོ་སྟེ་སྙིང་རྗེའི་ཡུལ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་སྐྱོན་དེ་གློ་བུར་བ་དང་རང་བཞིན་གང་ཡིན་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་ནི། གཞན་ལ་འཚེ་བ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བས་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ནི་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་མེ་ཚ་ཞིང་བསྲེག་པ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་

670

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་གློ་བུར་བ་ཡིན་ནའང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སྣང་བ་ན་དེའི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་ཁྲོ་བ་དགག་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ གཞན་ལ་འཚེ་བ་བྱེད་པ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་དང་པོ་གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་

༼བ༽ བར་བྱེད་པ་༼བ༽
དེ། །བྱིས་པ་༼བ༽ སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་༼བ༽ ཡིན་ན། །དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་

༼བ༽ དཔེར་ན་ཚ་ཞིང་། །བསྲེག་པ་༼བ༽ མེའི་རང་བཞིན་༼བ༽ ཡིན་པས་ལག་པ་ཚིག་པ་ན་མེ་

༼བ༽

ལ་ཁྲོ་བའམ་ཞེ་སྡང་བཀོན་༼བ༽ ཞིང་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་དང་ཡང་འདྲ༼བ༽ འོ། །འོན་ཏེ་༼བ༽ གཞན་ལ་འཚེ་བ་སྐྱོན་དེ་གློ་བུར་༼བ༽ དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། །སེམས་ཅན་༼བ༽ གྱི་རང་བཞིན་༼བ༽ ནི་འཛངས་ཞིང་”ངེས1་པ་༼བ༽ ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། །འོ་ནའང་༼བ༽ གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ། །༼བ༽ ནམ་མཁའ་ལ་༼བ༽ གློ་བུར་དུ་དུད་༼བ༽ པ་འཐུལ་༼བ༽ བ་ནམ་མཁའ་ལ་ཞེ་བཀོན་པ་༼བ༽ འམ་བསྙེམས་ཞིང་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་བཞིན་༼བ༽ ཏེ། །དུ་བས་མིག་ཚ་བ་དུ་བའི་ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་ནམ་མཁའི་ཉེས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་གནོད་པའི་དངོས་བརྒྱུད་གཉིས་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ། དངོས་དང་བརྒྱུད་པ་གང་གིས་གནོད་པ་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་ནི། དངོས་སུ་གནོད་པ་བསྐྱེད་པའི་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་ནི་དབྱུག་པ་སོགས་ལ་གང་ཟག་བཞིན་དུ་ཁྲོ་དགོས་ལ། བརྒྱུད་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་ནི་དབྱུག་པ་སོགས་སྐྱེས་བུས་རྦད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་ཡང་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་རྦད་པས་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་དགོས་ཏེ། ༼༽ ཡང་ཕ་རོལ་པོས་གནོད་པ་བྱས་པས་ཁྲོ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་དབྱུག་པ་༼བ༽ དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་༼བ༽ པས་དངོས་༼བ༽ སུ་བཀོལ་ཏེ། །༼བ༽ དེ་དག་གིས་གནོད་པ་བྱས་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ལ། ཡང་དེས་རང་དབང་དུ་གནོད་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་

1 * དེས་ཡིན་སྙམ།

671

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྐྱེས་བུས་འཕངས་པ་ཡིན་པས། གལ་ཏེ་འཕེན་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་༼བ༽ སྙམ་ན། །༼བ༽ སྐྱེས་བུ་དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་༼བ༽ རང་དབང་མེད་པར་རྦད་༼བ༽ པ་ཡིན་པས། །”ཉིས་1ན་༼བ༽ སྟེ་གཉིས་སུ་འམ་ཅིས་ཀྱང་ཁྲོ་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་༼བ༽ བར་རིགས། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་གནོད་བྱེད་དངོས་བརྒྱུད་ལ་ཞིབ་བརྟགས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་ཡོད་ཚུལ་ནི། དེས་ན་དབྱུག་པ་ལ་མི་ཁྲོ་ན་འཕེན་མཁན་ལའང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ལ་འཕེན་མཁན་ལ་ཁྲོ་ན་ཞེ་སྡང་ལའང་ཁྲོ་བར་རིགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་འཛིན་པ་ནི། བློ་མ་རིག་པའི་ལམ་དུ་སོང་བ་ཡིན་པས་རིགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ལ་ངེས་པ་དྲང་ལ་དབྱུག་པ་ལྟར་གང་ཟག་ལའང་མི་ཁྲོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཡིད་དྲང་སྟེ། འདི་ལའང་དབྱུག་པ་དང་འཕེན་པ་པོ་ལ་གནོད་སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པ་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་རང་དབང་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་གནོད་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ན་" 2མི་རིགས་པ་གནོད་བྱེད་བསྐུལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ན་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ནི། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་བས་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གནོད་བྱེད་རང་དབང་མེད་པར་བསྐུལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གིས་ལན་པ་ལ་གཞན་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ་སྙམ་དུ་རང་ལ་ལེ་ལན་དེད་ནས་ཁྲོ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། ༼ཇ༽ བཅུ་པ་དེས་ན་ལེ་ལན་བདའ་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་ ”སྲུང3་མ་རྣམས་རང་གི་ལས་ངན་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་བཞིན་
1 ཉེས་ * ཉིས
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། +ཁྲོ་བར་
3 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་

672

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཏེ། བདག་གིས་སྔོན་ཆད་༼བ༽ ཚེ་རབས་སྔོན་མ་ལ་སེམས་ཅན་ལ། །༼བ༽ ད་ལྟ་རང་ལ་བྱུང་བ་འདི་འདྲ་བ་ཡི་གནོད་པ་བྱས། །༼བ༽ པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ནས་ད་ལྟ་མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གནོད་པ་འདི་ཉིད་བྱུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་བས་༼བ༽ ན་སེམས་ཅན་༼བ༽ ལ་འཚེ་༼བ༽ བར་བྱེད་པ། །བདག་ལ་༼བ༽ ད་ལྟ་བྱུང་བའི་གནོད་པ་འདི་༼བ༽ ལྟ་བུ་འབྱུང་༼བ༽ བར་རིགས། །༼བ༽ སྙམ་དུ་བསམ་ལ་བཟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་རང་གི་ལས་ལ་བརྔན་བགྲངས་ནས་ཁྲོ་བ་དགག་ཚུལ་ནི། བྱིས་པ་༼བ༽ རྣམས་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཅིང་། །༼བ༽ སྲོག་གཅོད་སོགས་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རྒྱུ་ལ་བརྐམ་༼བ༽ ཞིང་སྲེད་པས་ན། །༼བ༽ སྔོན་གྱིས་རང་གི་

༼བ༽ ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་༼བ༽ བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་རང་ལ་གནོད་༼བ༽ པ་བྱུང་བར་འགྱུར་༼བ༽ བའམ་གྱུར་པ་ཡིན་ན། །གཞན་ལ་༼བ༽ ཁྲོ་བའི་ཞེ་བཀོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་རང་གི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་བྱས་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་དམྱལ་བའི་”སྲུང་1མ་དང་། །རལ་གྲི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་༼བ༽ སོགས་ཀྱིས་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་དེ་གཞན་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པ་མིན་ཀྱང་རང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཁྲོར་མེད་པ་ལྟར། །རང་གི་ལས་ཀྱིས་༼བ༽ ཚེ་འདི

༼བ༽ འི་གནོད་པ་
བསྐྱེད་༼བ༽ པ་ཡིན་ན། །གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ། །༼བ༽ རང་གི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ཕྱིན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་། ༼ཇ༽ བཅུ་གཉིས་པ་རང་གི་ཉེས་པ་བསམ་ཚུལ་ནི། བདག་གི་ལས་༼བ༽ ཚེ་སྔོན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐུལ་༼བ༽ བར་བྱས་ནས། །༼བ༽ ཚེ་འདིར་བདག་ལ་གནོད་བྱེད་༼བ༽ ཀྱི་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་རྣམས་འབྱུང་༼བ༽ བའམ་བྱུང་སྟེ། །༼བ༽ བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་༼བ༽ གང་ཟག་དེ་དག་སེམས་ཅན་དམྱལ་༼བ༽ བར་”འདོད་2༼བ༽ པར་འགྱུར་ན། །བདག་གིས་༼བ༽ གང་ཟག་དེ་དག་མ་བརླག་གམ། །༼བ༽ སྟེ་བརླག་པས་བདག་གིས་ཁོ་ལ་ཕར་གནོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ཁོས་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་མིན། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བསྲུང་
2 ལམ་རིམ་དུ། འདོད་ མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འདོང་

673

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགསུམ་པ་གོང་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་”ཤ་པོ་བའི་1ཞལ་ནས་ཀྱང་། ངས་མ་ལན་ཟེར་ཙ་ན་དོན་དུ་ན་ཆོས་ཀྱི་བག་ཞད་ཀྱང་མེད་བྱ་བར་བསྟན་གསུང་ལོ། །༼བ༽ ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྔོན་གྱི་ལས་ངན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དགོངས་པའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་བརྟགས་ན་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གཞན་ལ་ཁྲོ་བ་འགལ་བ་ནི། གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་པས་ཡིན་ན་དེ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཞིག་ལ་མི་བཟོད་ནས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་ནན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདག་ནི་ཤིན་ཏུ་བླུན་པའོ་སྙམ་དུ་རང་གིས་རང་ལ་ཁྲེལ་དེད་”དེ

2་

ཁྲོ་བ་མ་ཤོར་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ གཞན་”གྱིས་3རང་ལ་མཚོན་བསྣུན་པ་དང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་ད་ལྟའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཕྲན་བུ་འདི་ཙམ་ལའང་། །བདག་གིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་ན། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་༼བ༽ ཕྱི་མ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཆེས་ཆེར་མི་བཟོད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ། །ཁྲོ་བ་ཅི་སྟེ་ཟློག་༼བ༽ པར་མི་བྱེད། །༼བ༽ དེ་འབད་པས་བཟློག་པར་བྱའོ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལས་ངན་འཛད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལ་གནོད་པས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་སྔོན་གྱི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དེ་མྱོང་བས་ནི་སྔོན་གྱི་ལས་ངན་འཛད་ལ་བཟོད་པར་བྱས་ན་ནི། སྡིག་གསར་དུ་མི་གསོག་ཅིང་བསོད་ནམས་མང་པོ་འཕེལ་བས་ཁོ་རང་གི་ཆོས་ཉམས་པ་ལའང་མི་བལྟ་བར་རང་གི་སྡིག་པ་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་འདྲ་བའི་གནོད་བྱེད་ལ་དྲིན་དུ་བལྟ་དགོས་ཏེ། ༼ང༽ སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་མ་ཧེའི་སྐྱེས་རབས་ལས། ༼ང༽ སྟོན་པ་སྔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཤྭ་བོ་པའི་ མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཤ་བོ་བའི་
2 ཏེ་ * དེ་
3 གྱི་ * གྱིས་

674

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དུས་ནགས་ཚལ་དགོན་པ་ཞིག་ན་མ་ཧེའི་ཁྱུ་མཆོག་སྤྲིན་གྱི་དུམ་བུ་རྐང་པས་འགྲོ་ཤེས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་པའི་ཚེ་སྤྲེའུ་མི་བསྲུན་པ་ཞིག་གིས་དེ་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་ཞིང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་ཤེས་པས་དེ་ལ་ཞོན་ནས་བརྒྱུག་པ་སོགས་བརྙས་ཐབས་ཀྱི་འཚེ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེས་ཅི་ཡང་མི་སེམས་ཤིང་བཟོད་པར་མཛད་པ་ན་གནོད་སྦྱིན་ཞིག་གིས་སྤྲེའུས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་མ་བཟོད་ཅིང་སེམས་དཔའ་དེའི་བསམ་པ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཧེ་ཁྱོད་སྤྲེ་ངན་འདིས་ཉོས་སམ། འདིས་འཇིགས་སམ། མཐུ་མེད་དམ། ཁྱོད་ཀྱི་རྭ་རྩེ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་དེས་འདི་བརླག་པར་མ་བྱས་ན་ཁྱོད་ལ་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་དོ་ཟེར་བ་ལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེས་ཉམ་ཆུང་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་པ། ༼བ༽ གང་ཟག་གང་ཞིག་༼བ༽ གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་རང་གི་འདི་དང་གཞན་དུ་ཕན་པའི་ཆོས་༼བ༽ ལས་ཉམས་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ་ལ་མི་སེམས་པར། །༼བ༽ ཏེ་ཇི་མི་སྙམ་པར་བདག་ལས་གཞན་གཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་བདག་གི་༼བ༽ སྔར་བསགས་ཀྱི་སྡིག་༼བ༽ པ་སྦྱང་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་ནི་ཞུགས་༼བ༽ པའམ་ཆས་པ་འདྲ་༼བ༽ བ་ཡིན་པ་ལ། །འདི་ལའང་བདག་གིས་༼བ༽ དྲིན་དུ་གཟོ་ཞིང་བཟོད་པར་མི་བྱེད་ན། །དེ་ལས་གཞན་པ་དྲིན་མེད་༼བ༽ པའམ་དྲིན་དུ་མི་གཟོ་བ་ཅི་འདྲ་ཞིག །༼བ༽ ཡོད་དེ་མེད། ཅེས་དང་། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ རང་གི་ལུས་ལ་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་དགྲ་ལ་སོགས་པས་སྒྲུབ་པ་དེ་ནི་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔོན་བྱས་པ་ཡི་༼བ༽ སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་མི་དགེ་༼བ༽ བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་༼བ༽ ངན་སོང་གསུམ་དུ་རྣམ་སྨིན་དྲག་པོ་མྱོང་ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྷག་མར་ལུས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ལུས་པ་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་གང་། །༼བ༽ ཡིན་པ་ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ་༼བ༽ སྟེ་དེ་ནི་ཡིན་པ་ལ། །སླར་གཞན་ལ་གནོད་པ༼བ༽ འི་ལན་བྱེད་པ་དང་ནི་༼བ༽ རྒྱུད་ཁོངས་ནས་འཁྲུགས་པའི་ཁྲོ་བས་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ འདིར་མྱོང་བ་ལས་ཆེར་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར། །༼བ༽

675

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

“

ཏེ

1་སླར་ཕྱི་མར་མྱོང་བའི་ས་བོན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད། །༼བ༽ རིགས་ཏེ་མི་རིགས་ཅེས་སོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་ཚེ་འདིར་རང་ལ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེས་ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ངན་གྱི་ལྷག་མ་སྦྱངས་ནས་ཕྱི་མར་བདེ་བར་འགྱུར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་སླར་གཞན་ལ་གནོད་ལན་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཚེ་ཕྱི་མར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་འདེབས་མི་རིགས་པས་ནད་བྱང་བའི་ཕྱིར་གཏར་སྲེག་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་དགོས་པ་ལྟར། ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་ངན་དག་བྱེད་ཀྱི་གནོད་པ་བཟོད་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེས་སྨན་ལྟར་བཟོད་རིགས་པ་ནི། དེས་ན་ནད་ཆེན་པོ་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་གཏར་སྲེག་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལ་བཟོད་པར་ཤིན་ཏུ་རིགས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་རྟེན་ལ་བརྟགས་ན་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ལ། ༼ ༽ གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་འཕྲད་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་ནི། གནོད་པའི་རྒྱུ་དང་སྐྱོན་ཅན་སྐྱོན་མེད་ལ་བརྟགས་པ་ནི། ༼བ༽ ཕ་རོལ་གྱི་དགྲ་ལ་སོགས་པས་རང་ལ་མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞན་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ཡི་མཚོན་དང་བདག་གི་ལུས། །གཉིས་ཀ་༼བ༽ བདག་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་༼བ༽ པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །༼བ༽ ཕ་རོལ་པོ་དེས་མཚོན་༼བ༽ ཕྱུང་བདག་གིས་ལུས་ཕྱུང་༼བ༽ སྟེ་གཉིས་ཀའི་རྐྱེན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ན། །༼བ༽ ཕ་རོལ་དང་རང་གི་ལུས་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱེད། །༼བ༽ དེ་ཡང་ན་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ཀྱི་ཕ་རོལ་འབའ་ཞིག་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་སོགས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཕ་རོལ་གྱིས་མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་དེ་ཕ་རོལ་པོས་མ་ཉེས་ཀྱི་རང་གི་ལུས་བཟུང་ཉེས་པས་ལན་ཏེ་འདི་ལྟར་ཤུ་བ་མི་ཡི་གཟུགས་འདྲ་བ༼བ༽ འི། །རྣམ་པ་ཅན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་རེག་ཏུ་མི་བཟོད་༼བ༽ པའི་སྡུག་བསྔལ་ཅན། །༼བ༽ ལུས་སོགས་ལ་སྲེད་༼བ༽ པ་དང་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དེ

676

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་མདོངས་༼བ༽ པའམ་ལོང་བ་བདག་གིས་བཟུང་༼བ༽ བར་གྱུར་༼བ༽ པ་ན། །༼བ༽ ཚེར་མས་ཀྱང་འཇོམས་ནུས་པ། དེ་ལ་གནོད་པ་༼བ༽ ལ་སུ་ལ་ཁྲོ། །༼བ༽ རང་གི་ལུས་རགས་པ་གདོས་བཅས་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་འདི་བཟུང་བས་གཞན་གྱིས་མཚོན་ལ་སོགས་པ་བརྡེག་པར་ཟད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་སུས་ཀྱང་ཅི་ཡང་བྱར་མེད་པས་”འཕེན་1ལྟ་བུའི་ལུས་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ གང་ཟག་ལ་ལ་༼བ༽ ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པས་༼བ༽ སྲོག་གཅོད་སོགས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་༼བ༽ ལ། །གང་ཟག་ལ་ལ་༼བ༽ ཁྲོ་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་རྨོངས་ཏེ་ཁྲོ་༼བ༽ བར་གྱུར་ན། །༼བ༽ གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་གང་གིས་བྱ། །སྐྱོན་དང་བཅས་༼བ༽ པ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན། །༼བ༽ གཉིས་ཀ་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཚུངས་པས་གནོད་བྱེད་ལ་ལན་དུ་ཁྲོ་བར་བྱ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟག་༼ཇ༽ ན་བཟོད་བསྲན་བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་བདག་གཅིག་པུའི་དོན་དུ་ཞུགས་པ་ལའང་མི་བཟོད་པར་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ན། བདག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཞུགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་བཟོད་པའི་བསྲན་བསྐྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རང་སྟེང་གི་སྡོམ་པ་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་པས་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སྡིག་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གནོད་པ་བག་ཙམ་བྱུང་ན་བཟོད་པ་མི་བསྒོམ་པར་འདིས་བསྟན་པ་རྩ་བ་ནས་བཤིག་ཟེར་བྲུབས་བྱེད། དེས་ནི་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ཡིན། བསྟན་པ་རྩ་བ་ནས་དེས་བཤིག་པ་ཡིན་སྤྱིའི་བསྟན་པ་འོ་ཅག་ལ་མེད་རང་གི་སྡོམ་པ་ཤོར་ན་སྒོས་ནུབ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། སྒ་བོག་པའི་གཡག་”གིས་2མཇུག་མ་བསྡམས་ནས་འཕགས་
1 * འབེན་ཡིན་ནམ་སྙམ།
2 གི་ * གིས

677

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔས་སྒས་རྐང་པ་བརྡུང་ལ། གློད་ན་རྨེད་ལྷུང་ནས་བདེ་བ་ལྟར་གནོད་བྱེད་ལ་མ་གློད་པར་དེའི་ཟླ་བྱས་པས་ཇེ་མི་བདེར་འགྲོ་གསུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་བརྩེ་བར་བྱ་བར་རིགས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བ་ན་རང་གི་ཕ་མ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་དང་མཛའ་བོར་མ་གྱུར་པ་མེད་པ་དང་མི་རྟག་ཅིང་སྲོག་དང་འབྲལ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གདོན་གྱིས་སྨྱོ་ནས་རང་གི་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ལ་བདག་བརྩེ་བ་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི། ཁྲོ་བ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་དུ་ག་ལ་རུང་སྙམ་དུ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སེམས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནི། བཀུར་བ་སོགས་ཀྱི་གེགས་བྱས་པ་དང་བརྙས་པ་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། བསྟོད་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་གེགས་བྱས་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། བསྟོད་པ་སོགས་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་ཚུལ་བསམ་པ་དང་། སྐྱོན་ཡོད་ཚུལ་བསམ་པ་དང་། དེས་ན་དེ་དག་འགོག་པ་ལ་དགའ་བར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་བསྟོད་པ་དང་རང་གི་གྲགས་པ་རྒྱས་པ་ལ་ཚེ་རིང་བ་དང་ནད་མེད་པ་སོགས་ཚེ་འདི་དང་བསོད་ནམས་ཐོབ་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་དག་ཉམས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ནི། གནས་ཁང་གི་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་བྱེ་མའི་ཁང་བུ་རྡིབ་པ་ན་བྱིས་པ་ཆུང་ངུ་རྣམས་ངུ་བ་དང་བདག་ཅག་གཉིས་ཁྱད་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རང་ལ་སྨད་ནས་ཆགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ བདག་ལ་དངོས་སུ་བསྟོད་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ ལྐོག་ཏུ་སྙན་པ་བརྗོད་པའི་གྲགས་པའི་རིམ་གྲོ་༼བ༽ འམ་བཀུར་སྟི་ནི་༼བ༽ སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ལྔ་ལས། །བསོད་ནམས་༼བ༽ འཕེལ་བའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཞིང་ཚེ་༼བ༽ རིང་བའི་རྒྱུར་༼བ༽ ཡང་མི་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །བདག་སྟོབས་༼བ༽ རྒྱས་པའི་རྒྱུར་ཡང་

678

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མི་འགྱུར་༼བ༽ ལ་ནད་མེད་༼བ༽ པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའང་མིན། །ལུས་བདེ་བ༼བ༽ འི་རྒྱུར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་

༼བ༽ དེ་བས་ན། །བདག་ནི་རང་༼བ༽ གི་དོན་༼བ༽ དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་དཔྱོད་ཤེས་༼བ༽ པར་
གྱུར་ན། །༼བ༽ བསྟོད་གྲགས་དེ་ལ་རང་༼བ༽ ལ་ཕན་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་མེད་པས་དེས་ན་གནོད་པ་ལ་མི་དགའ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཅེས་དང་། ༼བ༽ དཔེར་ན་བྱེ་མའི་ཁང་བུ་རྡིབ་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །བྱིས་པ་༼བ༽ ཆུང་ངུ་རྣམས་ནི་ག་༼བ༽ ཐག་ཆད་༼བ༽ ཀྱི་བར་ངུ་། །དེ་གཞིན་༼བ༽ དུ་བསྟོད་དང་གྲགས་༼བ༽ པ་ཉམས་༼བ༽ པས་མི་དགའ་བར་བྱེད་ན། །རང་གི་སེམས་ནི་བྱིས་པ་༼བ༽ ཆུང་ངུ་བཞིན་༼བ༽ དུ་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་སེམས་དོན་མ་ཡིན་པ་ལ་གཡེང་བ་དང་སྐྱོ་ཤས་འཇིགས་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཕྲག་དོག་བསྐྱེད་པ་དང་དགེ་བའི་བྱ་བ་རྣམས་ཉམས་པར་བྱེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་དེ་དག་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ གཞན་ཡང་བསྟོད་གྲགས་སོགས་ལ་གནོད་པ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་བསྟོད་༼བ༽ པ་དང་རྙེད་བཀུར་གྲགས་པ་སོགས་བདག་ནི་༼བ༽ དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བར་བྱེད་༼བ༽ ཅིང་། །དེས་ནི་

༼བ༽ འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྐྱོ་བའང་
འཇིག་པར་བྱེད་༼བ༽ པ་དང་། །གཞན་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པ་ལ་ཕྲག་དོག་དང་༼བ༽ རྒྱུ་དེས་རང་གི་དགེ་བ་དང་གཞན་གྱི། །ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའང་འཇིག་པར་བྱེད། །༼བ༽ པས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བདག་གི་བསྟོད་པ་དང་གྲགས་སྙན་དང་རྙེད་བཀུར་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་བདག་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་སྲུང་བྱེད་དང་ཆགས་པའི་འཆིང་བ་གཅོད་བྱེད་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པའི་སྒོ་འགེགས་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཁྲོ་བ་དགག་ཅིང་དགའ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་བདག་གི་བསྟོད་༼བ༽ པ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ནི། །གཞིག་༼བ༽ པའི་

679

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཕྱིར་༼བ༽ གང་ཟག་གང་དག་ཉེ་༼བ༽ བར་གནས་པ། །དེ་དག་བདག་ནི་ངན་སོང་དུ། །ལྟུང་བ་བསྲུང་ཕྱིར་ཞུགས་༼བ༽ པ་མིན་ནམ་༼བ༽ སྟེ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ། །གཞན་ཡང་བདག་ནི་༼བ༽ སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་༼བ༽ བ་ཡིན་ལ། །རྙེད་དང་བཀུར་སྟིའི་འཆིང་༼བ༽ བ་ནི་སྲིད་པར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་མི་དགོས་༼བ༽ སོ། །ཡང་གང་ཟག་གང་དག་༼བ༽ གིས་རྙེད་བཀུར་དེའི་གེགས་བྱས་ནས་བདག་བཅིངས་༼བ༽ པ་ལས་གྲོལ་༼བ༽ བར་བྱེད་པ། །དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྲོ་༼བ༽ སྟེ་དགའ་བར་རིགས་སོ། །འདིས་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བདག་ནི་༼བ༽ རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་ཁང་པར་འཇུག་༼བ༽ པར་འདོད་༼བ༽ པ་སྟེ་ཉེ་བ་ལ། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བྱིན་༼བ༽ གྱིས་བརླབས་༼བ༽ པ་བཞིན་༼བ༽ དུ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁང་པར་མི་གཏོང་༼བ༽ པའི་སྒོ་འཕར་ཉིད་༼བ༽ དུ་གྱུར་པ། །དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྲོ་༼བ༽ སྟེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་ཤེས་ནས་དགའ་བར་བྱེད་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བརྙས་པ་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་བརྙས་པ་ཚིག་རྩུབ་སོགས་ཀྱིས་མི་གནོད་པ་ནི། སེམས་ནི་ལུས་ཅན་མིན་པས་དངོས་སུ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱ་བར་མི་ནུས་ལ་ལུས་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་ལས་བརྒྱུད་ནས་སེམས་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ན། བརྙས་པ་ལ་སོགས་པས་ནི་ལུས་ལའང་གནོད་པར་མི་ནུས་པས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གནོད་པས་དགའ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཡིད་མི་བདེ་དགག་སྟེ། དེ་ཁེགས་ན་ཞེ་སྡང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས། །༼བ༽ དངོས་སུ་ཚིག་རྩུབ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པ་སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་༼བ༽ པར་མི་ནུས་༼བ༽ ལ། །དེས་ན་རྟོག་པས་ལུས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན། །ལུས་༼བ༽ ལ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་གནོད། །༼བ༽ ནས་གནོད་བྱེད་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་གཞན་གྱི་རང་ལ་བརྙས་༼བ༽ པ་དང་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་དང་། །མི་

680

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྙན་པ་༼བ༽ བརྗོད་པ་ཡི་ཚིག་དེ་ཡིས། །༼བ༽ རང་གི་ལུས་ལ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཀྱང་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན། །སེམས་ཁྱོད་ཅི

༼བ༽ འི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཁྲོ་༼བ༽ སྟེ་ཁྲོ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽
གཉིས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གོང་མས་ཉམས་སུ་བླངས་ཚུལ་ནི། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས། ཁམ་ལུང་པ། སྣེའུ་ཟུར་པ། “གྲབས་1པ་གསུམ་ལ་སྙན་དུ་ཅི་ཙམ་གསོལ་ཡང་ས་རྡོ་ལ་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་མེད་པས་བདེ་བར་བྱུང་། ཕྱི་མ་ཀུན་སྙན་ཁུང་སྲབ་པས་མ་བདེ་བར་བྱུང་གསུང་བ་དང་། གཤེན་སྟོན་ལ་འདི་འདི་སྐད་ཟེར་བྱས་ན། ལྐོག་ཁ་བཙད་པོ་ལའང་གཏོང་བྱ་བ་ཡིན་ཁྱོད་རང་ཕྲ་མ་བྱས་པའི་བཤགས་པ་གྱིས་གསུང་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ་ལ། འོ་སྐོལ་ལ་འགབ་མ་ཡང་གྲགས་ཟེར་ནས་མིས་སྨྲ་ཡིན་འདུག་བྱས་པས། ལགས་མིའི་སྨྲ་གཞི་མི་ལ་བྱེད་པ་ལས་འོ་ན་ཅི་ལ་བྱེད་གསུངས་པས། དེ་ནས་ཕྲ་མ་སྐྱེལ་འཕྲོ་རྦད་ཀྱིས་ཆོད་གསུང་།༼ཇ༽ གསུམ་པ་བརྙས་སྨོད་སོགས་ཀྱིས་གཞན་བདག་ལ་མ་དགའ་ཡང་མི་གནོད་ཚུལ། གལ་ཏེ་བརྙས་པ་སོགས་བྱས་པ་ན་གང་ཟག་གཞན་རང་ལ་མི་དགའ་བས་དེའི་ཕྱིར་མི་”དགའ་འོ་2སྙམ་ན། གཞན་བདག་ལ་མི་དགའ་བས་བདག་ལ་གནོད་ན་བདེན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དེས་ནི་རང་ལ་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བས་མི་དགའ་བ་”སྤངས་ཏེ

3། གཞན་དག་བདག་ལ་མི་དགའ་བ། །དེས་ནི་ཚེ་འདིའམ་ཚེ་

༼བ༽ རབས་གཞན་ལ། །བདག་ལ་༼བ༽ གནོད་ཅིང་ཟ་བར་མི་བྱེད་ན། །བདག་ནི་ཅི་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་དེ་མི་འདོད། །༼བ༽ དེ་མི་འདོད་པ་མི་རིགས། ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གཞན་མི་དགའ་བ་དེས་རྙེད་བཀུར་མ་བྱུང་ཡང་མི་གནོད་ཚུལ་ནི། མི་དགའ་བས་བདག་ལ་མི་གནོད་མོད་འོན་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་ལས་རྙེད་པ་འཐོབ་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པས་བརྙས་པ་དང་སྨད་
1 ལམ་རིམ་དུ། གྲབ་
2 ལམ་རིམ་དུ། དགའོ་
3 ལམ་རིམ་དུ། སྤང་སྟེ

681

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔ་དང་མི་སྙན་པ་སྨྲ་བ་ལ་ཁྲོའོ་སྙམ་ན། རྙེད་པ་ཐོབ་ཀྱང་འདིར་བཞག་དགོས་ལ་དེ་ལ་ཁྲོས་པའི་སྡིག་པ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་རྙེད་པ་མེད་པར་མྱུར་དུ་ཤི་བ་དང་ལོག་འཚོས་རིང་དུ་གསོན་པ་གཉིས་སྔ་མ་བཟང་ངོ་། །༼ཇ༽ རྙེད་བཀུར་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་ནས་ཀྱང་དགག་པ་ནི། རྙེད་པ་ཐོབ་སྟེ་རིང་དུ་གནས་ཀྱང་འཆི་བ་ལས་མི་ཐར་བས་འཆི་དགོས་ལ། འཆི་བའི་ཚེ་ན་སྔར་ལོ་བརྒྱར་བདེ་བ་སྤྱད་པ་དང་ལོ་གཅིག་ཙམ་བདེ་བ་སྤྱད་པ་གཉིས་འདྲ་སྟེ་གཉིས་ཀ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེའི་ཚེ་བདེ་སྡུག་གི་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། རྨི་ལམ་དུ་ལོ་བརྒྱར་བདེ་བ་མྱོང་བ་དང་ཡུད་ཙམ་ཞིག་བདེ་བ་མྱོང་བ་གཉིས་སད་པའི་ཚེ་བདེ་མི་བདེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསམས་ལ་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་ལྡོག་ན་བརྙས་པ་དང་མི་སྙན་པ་སྒྲོགས་པ་སོགས་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱི་ངོར་རང་ཉིད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ལ་དོན་གཉེར་མེད་པས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡིད་བདེ་བ་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ༼བ༽ བརྙས་སྨོད་སོགས་”ཀྱིས་1རང་གི་རྙེད་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་༼བ༽ བརྙས་སྨོད་སོགས་འདི་”དག་2མི་འདོད་༼བ༽ ཅེས་ན། །༼བ༽ གང་གི་དོན་དུ་ཁྲོ་བ་བསྒོམས་པས་བདག་གི་རྙེད་པ་༼བ༽ ཐོབ་ཀྱང་ཚེ་འདིར་༼བ༽ ཡང་མྱུར་དུ་འདོར་གྱི། །༼བ༽ ཁྲོ་བའི་སྡིག་པ་དག་ནི་༼བ༽ བདག་གི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་བརྟན་པར་གནས་༼བ༽ པའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པས་རྙེད་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བླའི། །གཞན་ལ་ཁྲོ་བར་མི་བྱའོ། །བདག་ཉིད་༼བ༽ རྙེད་པ་མེད་པར་དེང་༼བ༽ སང་ཉིན་ནི་ཤི་ཡང་བླའི། །༼བ༽ གཞན་ལ་ཁྲོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ལོག་འཚོ་

༼བ༽ ལ་བརྟེན་ནས་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོར་གསོན་༼བ༽ དུ་མི་རུང་༼བ༽ སྟེ། །བདག་ལྟ་༼བ༽
བུ་རྙེད་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་༼བ༽ དུ་གནས་༼བ༽ པར་གྱུར་ཀྱང་། །༼བ༽ མཐར་ཐམས་ཅད་
1 ཀྱི་ * ཀྱིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། བདག་

682

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོར་ནས་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་ཉིད་༼བ༽ ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཡང་འགའ་ཞིག་རྨི་ལམ་༼བ༽ དུ་ལོ་བརྒྱར་བདེ་༼བ༽ བ་མྱོང་༼བ༽ བར་རྨིས་ནས། །སད་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དང་། །༼བ༽ གང་ཟག་གཞན་ཞིག་ཡུད་ཙམ་བདེ་༼བ༽ བ་མྱོང་༼བ༽ བར་རྨིས་ནས། །སད་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ། །སད་པ༼བ༽ ར་གྱུར་བའི་ཚེ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ལའང་། །བདེ་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་འོང་༼བ༽ བ་མེད་༼བ༽ པ་དེ་བཞིན་དུ། །ཚེ་རིང་༼བ༽ བ་དང་ཚེ་ཐུང་༼༽ ངུར་བདེ་བ་སྤྱད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་། །༼བ༽ མཐར་འཆི་བའི་དུས་སུ་༼བ༽ དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་འདྲར་ཟད་༼བ༽ པས་རྙེད་བཀུར་ལ་སྲེད་པར་མི་རིགས་སོ། །གཞན་ཡང་རྙེད་པ་མང་པོ་ཐོབ་༼བ༽ པར་གྱུར་ཏེ། །༼བ༽ དེ་ལ་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོའི་དུས་སུ་བདེ་༼བ༽ བར་ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་། །༼བ༽ མཐར་འཆི་བའི་དུས་སུ་”ཆོམས་1པོས་”ཕྲོགས2་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །༼བ༽ གོས་མེད་པའི་སྒྲེན་མོ་༼བ༽ རང་ནོར་མེད་པའི་ལག་པ་སྟོང་བར་འགྲོ་༼བ༽ དགོས་པ་སོགས་བསམ་ལ་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་དགྲ་འབྱོར་བ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་རྒུད་པ་ལ་དགའ་བ་དགག་པ་༼ཇ༽ ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་དགྲ་འབྱོར་པ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་རྒུད་པ་ལ་དགའ་བ་མི་རིགས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སེམས་ཅན་ཁོ་རང་གིས་བདེ་བ་རྙེད་པ་ལ་ཁྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་ཟེར་ནས་དེ་དག་ལ་རྙེད་བཀུར་དམན་པ་ཙམ་བྱུང་བ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགལ་ལོ་སྙམ་ནས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་འབྱོར་པ་ལའང་ཕྲག་དོག་སྤངས་ཏེ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཡིད་དགའ་བ་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་མིང་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་༼བ༽
1 ལམ་རིམ་དུ། ཆོམ་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཕྲོག

683

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབླ་ན་མེད་པའི་བདེ་༼བ༽ བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས། །༼བ༽ རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །༼བ༽ སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སེམས་ཅན་རང་གིས་བདེ་

༼བ༽ བ་ཅུང་

ཟད་ཙམ་རྙེད་༼བ༽ ནས་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ན། །དེ་ཀོ་༼བ༽ སྟེ་ད་ནི་ཅི་སྟེ་༼བ༽ ཁྱོད་ཁྲོ་བར་བྱེད་༼བ༽ དེ་དགའ་བར་རིགས་སོ། །ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གསུམ་༼བ༽ གྱི་མཆོད་༼བ༽ པའི་གནས་འཚང་རྒྱ་བར། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་འདོད་ཅེ་

༼བ༽ ས་ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ན། །༼བ༽
སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་བསྙེན་བཀུར་ངན་ངོན་ཙམ་༼བ༽ བྱུང་བ་མཐོང་ནས། །༼བ༽ ཁྱོད་རྒྱུ་མཚན་ཅི་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་དེ་ལ་༼བ༽ མི་དགའ་ཞིང་ཡིད་གདུང་བར་བྱེད། །༼བ༽ རང་གི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་གྲུབ་པས་དགའ་བར་འོས་ཏེ་དཔེར་ན་གསོ་བྱ་གང་ཞིག་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱིས་གསོ་བ༼བ༽ འི་བུ་ལ་སོགས་པ། །ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྦྱིན་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ ས་སྟེ་༼བ༽ གསོ་དགོས་པའི། །གཉེན་གྱིས་༼བ༽ ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱིན་མ་དགོས་པར་ཁོ་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འཚོ་བ་རྙེད་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །༼བ༽ ཁྱོད་དག༼བ༽ འ་བར་མི་འགྱུར་བར་སླར་ཁྲོ་འམ་༼བ༽ སྟེ་དགའ་བར་རིགས་སོ། །ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་དེ་ཅི་འགྲོ་༼༽ བ་ལ་༼བ༽ བྱུང་བ་མི་འདོད་ན། །༼བ༽ སེམས་ཅན་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་༼བ༽ པར་འདོད་༼བ༽ པའི་གང་ཟག་དེ་གང་ཡིན། །༼བ༽ གང་ཟག་གང་ཞིག་གཞན་༼བ༽ གྱི་འབྱོར་༼བ༽ པ་ཕྲན་ཚེགས་བྱུང་བ་ལ་ཁྲོ་༼བ༽ བ་དེ་ལ། །༼བ༽ འགྲོ་བ་མཐའ་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་དེ་ག་ལ་ཡོད། །༼བ༽ དེ་ནི་མི་འབྱུང་བས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་གཞན་གྱི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཕྲག་དོག་འབད་པས་སྤང་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་༼བ༽ དགྲ་དེས་༼བ༽ སྦྱིན་བདག་དེ་ལས་༼བ༽ ཟས་གོས་སོགས་རྙེད་དམ་༼བ༽ འོན་ཏེ། །སྦྱིན་བདག་༼བ༽ རང་གི་ཁྱིམ་ན་གནས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ་༼བ༽ འི་ཟས་ནོར་ཡིན་ཡང་རུང་། །གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་༼བ༽ པ་འདྲ་བ་ཡིན་ན། །༼བ༽ དེ་དགྲ་ལ་བྱིན་༼བ༽ ཡང་རུང་མ་བྱིན་༼བ༽ ཡང་རུང་༼བ༽ ཕྲག་དོག་དེས་ཅི་བྱ་༼བ༽ སྟེ་བྱ་མི་རིགས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་

684

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དགྲ་ལ་བསམ་ངན་མི་རུང་བ་ནི། དགྲ་རྒུད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་བརླག་ན་སྙམ་པའི་བསམ་པ་ངན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དགྲ་ལ་མི་གནོད་པས་རང་སྡུག་བསྔལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ་གནོད་ནའང་རང་གཞན་ཕུང་བར་འགྱུར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དགྲ་ཞིག་མི་དགའ་

༼༽ ཞིང་མ་བདེ་ན༼༽
འང་། །དེ་ལ་ཁྱོད་དག༼བ༽ འ་བར་བྱར་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་དེས་ཁྱོད་ལ་མི་ཕན་ཞིང་གནོད་པའི་ཕྱིར་དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན་སྙམ་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་སྨོན་ཙམ་གྱིས་ནི། །༼བ༽ དགྲ་དེ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ལ། །དགྲ་མ་”རུང་བར་1གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པས་༼བ༽ ཕ་རོལ་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དེ། །༼བ༽ གལ་ཏེ་གྲུབ་ནའང་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་༼བ༽ དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན་འདོད་པ་གྲུབ་པས་འཚེངས་པར་འགྱུར་༼བ༽ རོ་ཞེ་ན། །༼བ༽ གནོད་སེམས་དྲག་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ལས་ཕུང་བའང་གཞན་ཅི་ཡོད། །༼བ༽ དེ་དེས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཉ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཀྱུས་ཉ་བཟུང་ནས་འཚེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པ་ཞེ་སྡང་གི་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི། །༼བ༽ གནོད་སེམས་དྲག་པོའི་སྡིག་པའི་ལས་ཀྱི་མཆིལ་བ་༼བ༽ ལྕགས་ཀྱུ་འདི་ནི་མི་བཟད་༼བ༽ ཅིང་གཟེབ། །༼བ༽ སྟེ་ངེས་པར་ཟིན་པ་དེས་བཟུང་༼བ༽ ནས་སེམས་༼བ༽ ཅན་དམྱལ་༼བ༽ བའི་བུམ་པར་ཡང་། །༼བ༽ “སྟེ་2ཟངས་ཀྱི་ནང་དུ་དམྱལ་པའི་སྲུང་མས་༼བ༽ བཅུག་ནས་བདག་”འཚོད་3༼བ༽ པར་ངེས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ནང་གི་དགྲ་ཁོང་ཁྲོ་འཇོམས་པ་ལ་འབད་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་རང་དང་རང་གི་གཉེན་བཤེས་ཀྱི་འདོད་པའི་གེགས་བྱེད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བསྒྲུབས་པ་དང་རང་གི་དགྲའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་བལྟས་ན་དེ་ལས་ཡིད་མི་
1 * རུངས་པར་ཡིན་ནམ་སྙམ།
2 ཏེ་ * སྟེ་
3 ལམ་རིམ་དུ། འཚེད་

685

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབདེ་སྐྱེ་ལ། དེ་འཕེལ་ན་ཞེ་སྡང་བསྐྱེད་ཅིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བ་ལོག་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་”ཟློག1་ལ། དེ་ལོག་ན་ཞེ་སྡང་མི་སྐྱེ་བས་སྔར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བ་རྣམ་པར་བཟློག་ལ། སྒོ་དུ་མ་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ འགོག་ཚུལ་ཡང་ལུང་རིགས་མཐའ་ཡས་པ་དཔྱད་སྒོམ་ལ་རག་ལས་ཤིང་གནད་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ནི། འགོག་པའི་གདམས་ངག་ཀྱང་སྔར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པ་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བརྒལ་ལན་བྱས་ནས་ཁ་ནང་དུ་ལོག་སྟེ་དགྲའི་མཆོག་ཁོང་ཁྲོ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་དག་ཡིན་པས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་བཀག་ན་ཁོང་ཁྲོའི་ནང་ཚན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཁེགས་ཤིང་བཟོད་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྐྱེ་ལ། ཡང་དག་པའི་ལུང་གི་དོན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་རྙེད་པའི་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མྱོང་བ་ཡིན་པས་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྒོམ་འདོར་བ་དག་གིས་ནི་ལམ་ཟབ་མོ་འདི་དག་སྤངས་པས་དུག་བཞིན་དུ་དོར་ཚུལ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་སྒོམ་འདོར་བ་རྣམས་ནི་འདི་དག་ལ་སོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་དོར་བ་ཡིན་པས། རང་དང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལོན་པའི་གེགས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དུག་བཞིན་དུ་སྤང་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་ངེས་པར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། གཞི་ཡི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ འཁོར་བ་འདི་ན་བདེ་བའི་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག

686

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྒྱུ་༼བ༽ དགེ་བ་ནི་རེས་འགའ་

༼བ༽ ཙམ་ཞིག་༼བ༽ ལས་མི་འབྱུང་ལ། །སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ གྱི་རྒྱུ་
༼བ༽ སྡིག་པ་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་༼བ༽ བས་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འདས་པས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཡང་བཟོད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ཅག་ལ་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཤེས་པ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དེས་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡང་ན་ཞེ་སྡང་བསྐྱེད་ལ་ཡང་ན་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་སྲོ་ཤི་བའི་ཞུམ་པ་བསྐྱེད་ནས་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཁ་ཅིག་ནི་གཞན་གྱིས་བྱས་པའང་ཡོད། ཁ་ཅིག་ནི་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་བྱས་མ་བྱས་གང་ལའང་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའང་ཡོད། ཁ་ཅིག་ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་དགེ་བའི་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་ན་འབྱུང་ལ་མ་ཞུགས་ན་མི་འབྱུང་བའང་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་སྔོན་གྱི་ལས་དང་འཕྲལ་གྱི་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་པར་སྐྱེ་བ་དེ་དག་ནི་རེ་ཞིག་བཟློག་མི་ནུས་ཀྱི། བྱུང་ཡང་དེ་ལ་དང་དུ་ལེན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་སྡུག་བསྔལ་གཉུག་མ་དེའི་སྟེང་དུ་རང་གི་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཁྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྣན་ནས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། དང་ལེན་ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་གཞི་བཞག་དེ་མ་ལོག་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་མི་བདེ་བྱེད་པའི་སེམས་ཁྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་གཏན་མི་འབྱུང་ལ། སྡུག་བསྔལ་གཞན་དེ་ལའང་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཐབས་བྱས་པས་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆུང་བར་འགྱུར་བས་བཟོད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པ་གནད་ཆེའོ། །
གཉིས་པ་༼བ༽ དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བར་འཛིན་པ་དགག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དེ་དང་དུ་བླང་བར་འོས་པར་

687

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་དེ་སླར་བཅོས་སུ་འདུག་ན་ནི་ཡིད་མི་དགའ་བ་བྱ་མི་དགོས་ལ། བཅོས་སུ་མི་རུང་ན་ནི་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པས་དགོས་ནུས་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་དེ། བཟེ་རེ་ཆེ་ན་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་ལ། བཟེ་རེ་ཆུང་ན་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ཡང་བསྲན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ༼བ༽ གང་ལས་ཡིད་མི་བདེ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་༼བ༽ བར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་དེ་མ་ཐག་བཅོས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ཡང་། །དེ་ལ་མི་དགའ་

༼བ༽ བར་བྱས་༼བ༽ པས་ཅི་ཕན། །༼བ༽
ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་པས་མི་ཕན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ དེས་ན་ཚ་༼བ༽ དང་གྲང་༼བ༽ དང་ཆར་དང་རླུང་ཚོགས་༼བ༽ སོགས་གཟེར་དང་། །ནད་དང་༼བ༽ ཐག་པས་འཆིང་༼བ༽ བ་དང་༼བ༽ དབྱུག་པས་བརྡེག་༼བ༽ པ་སོགས་ལ། །བདག་གིས་བཟེ་རེ་སྟེ་

༼བ༽ བཟོད་བསྲན་ཆུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། །༼བ༽ གནོད་པ་ཆུང་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་གནོད་པ་༼བ༽ ལྷག་པར་འཕེལ་༼བ༽ བར་འགྱུར་ཏེ་བཟོད་པ་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་རང་གི་ཡོན་ཏན་བསམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་བསམ་པ་དང་། ཆུང་རིམ་ནས་གོམས་ན་མི་དཀའ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྔ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མེད་ན་དེ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་མི་སྐྱེ་བས་ཐར་པ་ལ་ཡིད་བསྐུལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཐེབས་པ་ན་རློམ་པས་མཐོ་བ་འཇིག་པས་དྲེགས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མྱོང་བ་ན་དེ་མི་དགེ་བ་ལས་བྱུང་བས་འབྲས་བུ་དེ་མི་འདོད་ན་རྒྱུ་ལས་ལྡོག་དགོས་པས་སྡིག་ལ་འཛེམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པ་ནི་བདེ་བ་འདོད་པས་དེ་དགོས་ན་རྒྱུ་དགེ་བ་བསྒྲུབ་དགོས་

688

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པས་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགའ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། རང་གི་ཉམས་ལ་”དཔགས1་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ལོ་སྙམ་ནས་འཁོར་བ་ན་འཁྱམ་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའོ། །དེ་དག་དང་དེས་མཚོན་ནས་རང་གིས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་གཞན་ཤེས་པར་བྱས་ལ་སྡུག་བསྔལ་འདི་ནི་འདོད་པའི་གནས་སོ་སྙམ་དུ་བློ་ཡང་ཡང་སྦྱང་སྟེ། ༼བ༽ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བསམ་པ་མེད་པར་༼བ༽ འཁོར་བ་ལས་ངེས་༼བ༽ པར་འབྱུང་༼བ༽ བའི་བློ་མེད་༼བ༽ པ། །དེ་བས་༼བ༽ ན་སེམས་ཁྱོད་བརྟན་པར་མནོས་༼བ༽ ལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་པར་གྱིས་ཤིག །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་༼བ༽ གྲོལ་བ་དོན་གཉེན་གྱིས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། །༼བ༽ ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེས་སྐྱོ་བས་༼བ༽ ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པའི་དྲེགས་པ་སེལ་བར་བྱེད། །༼བ༽ གཞན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐོང་བ་ན་དེ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་དེ་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོང་ནས་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས་སྡིག་ལ་འཛེམ་ཞིང་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དེས་བདེ་བ་འདོད་ལ་དེ་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོང་ནས་དགེ་

༼བ༽ བ་ལ་དགའ་

༼བ༽ བ་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐར་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་”བཟློག2་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སྔོན་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བའི་ཚེ་དགོས་པ་དམན་པ་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་རེའི་ཕྱིར་དུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བར་ཤེས་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མྱོང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དོན་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་དང་དུ་བླངས་ན། ད་ནི་བདག་རང་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་དཔག་ཏུ་མེད་
1 དཔག་ * དཔགས་

2 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

689

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔ་བསྒྲུབ་པའི་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་སྔ་མ་ལས་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་འགྱུར་དུ་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་བླང་བར་རིགས་ན་དེ་བས་ཆུང་བ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་དུ་ཡང་ཡང་བློ་བརྟན་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྔོན་ཆད་བདག་གི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་འདོད་པའི་དོན་དུ་༼བ༽ ལམ་ངན་པ་ལ་ཞུགས་པས་བསྲེག་༼བ༽ པ་ལ་སོགས་༼བ༽ པ། །དམྱལ་བར་༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་༼བ༽ མང་པོར་མྱོང་༼བ༽ པར་གྱུར་ཀྱང་། །བདག་གིས་རང་གི་དོན་དང་ནི། །གཞན་གྱི་དོན་༼བ༽ གང་ཡང་༼བ༽ གྲུབ་པར་མ་བྱས་སོ། །༼བ༽ གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དཀའ་སྤྱད་འདི་ནི་༼བ༽ སྔ་མ་དེ་ཙམ་༼བ༽ དུ་གནོད་༼བ༽ པ་ཡང་མིན་ལ་༼བ༽ འདི་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་ཆེན་༼བ༽ པོ་དག་ཀྱང་འགྲུབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བས། །འགྲོ་བའི་གནོད་༼བ༽ པ་མཐའ་དག་སེལ་༼བ༽ བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་༼བ༽ དང་དུ་བླངས་ནས། །དགའ་བ་འབའ་ཞིག་འདིར་བྱ་༼བ༽ བར་རིགས་༼༽ སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྔར་རང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་དེ་ཙམ་བྱས་པ་ལ་བསམས་ནས་ད་ནི་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བཟོད། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་བྱར་ཡོད་པ་ནི་བདག་གིས་ལེགས་པ་རྙེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་འཕངས་མཐོ་བ་བསྐྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་ངན་པས་བསླུས་ནས་དོན་མེད་པའི་ལམ་ངན་པ་ལའང་མདུང་རྩེ་གསུམ་ལ་མཆོང་བ་དང་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་དགོས་པ་དམན་པའི་ཆེད་ཞིང་ལས་དང་ཚོང་དང་གཡུལ་འགྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་ལ་བསྲན་འཛུགས་པ་རྣམས་བསམས་ལ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་མི་འཇིགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དཔག་མེད་”བཟློག1་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ནི། གསོད་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

690

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པའི་མི་ཞིག་ལག་པའི་སོར་མོ་ཙམ་བཅད་ནས་གསོད་པ་ལས་ཐར་ན་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ལྟར། མིའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་འདི་འདྲས་སྤྱིར་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་ཁྱད་པར་དུ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ ”བཟློག1་ནུས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ་སྙམ་དུ་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལེགས་པར་བསམས་ན་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྙིང་སྟོབས་སྐྱེ་སྟེ། གསོད་༼བ༽ པར་འོས་པའི་མི་ཞིག་ལག་༼བ༽ པ་བཅད་དེ། །༼བ༽ དེས་བསད་པ་ལས་གལ་ཏེ་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས། །༼བ༽ ཏེ་ལེགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་མི་ཡི་༼བ༽ བཀྲེས་སྐོམ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཙམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །དམྱལ་བ༼བ༽ འི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་ཅིས་མ་ལེགས། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་དང་དུ་བླངས་ནས་ཆེན་པོ་བཟློག་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཆུང་རིམ་ནས་གོམས་ན་མི་དཀའ་བ་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ༼བ༽ བཟོད་པ་གོམས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་ཡང་བཟོད་པར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་སེམས་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས། གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི། །༼བ༽ སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་༼བ༽ པོ་དེ་༼བ༽ དག་གང་༼བ༽ ན་ཡང་ཡོད་༼བ༽ པ་མ་ཡིན་༼བ༽ ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་ཚ་གྲང་དང་གཞན་གྱི་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་༼བ༽ དང་དུ་བླངས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམས་པས། །༼བ༽ དམྱལ་བའི་མེ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཆེན་པོའང་བཟོད་པར་༼བ༽ འགྱུར་བ་ཤེས་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བསམ་པའི་གོ་ཆ་བཟུང་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་རིམ་དང་བསྲེས་ཀྱིན་བྱས་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་སྟོབས་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱས་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལྡོག་

691

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཤད་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་གོམས་པ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལ་གོམས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ན་དཀའ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ལ་གོམས་པ་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། གོམས་པའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པ་གོམས་པས་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བློའི་ཤུགས་རྫོགས་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་བཟོད་པ་བསྲན་དགོས་པ་ནི། དེ་དག་འོང་བའང་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་བྲལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་། བུ་མོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་ཐུབ་པར་དཀའ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་ཚུགས་པའི་སྙིང་སྟོབས་དགོས་ཀྱི་སེམས་སྲབ་མོས་མི་འོང་ངོ་། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་ན་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོའང་གྲོགས་སུ་འཆར་བ་ནི། དེས་ན་དང་པོ་ནས་སྙིང་སྟོབས་མ་”ཆུང་བར་1བསྐྱེད་ན་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ཡང་གྲོགས་སུ་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན། དཔའ་བོ་འགའ་ཞིག་གཡུལ་དུ་ཞུགས་པ་ན་རང་གི་ཁྲག་བོ་བ་མཐོང་ན་དེས་སྙིང་སྟོབས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །༼བ༽ སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་ནུས་མི་ནུས་སྙིང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་ཚུལ་ནི། དང་པོ་ནས་འདི་ལྟ་བུ་མ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་ཀྱང་ངས་དེ་འདྲ་བ་མི་འོང་ཟེར་ནས་རང་ཁྱད་དུ་བསད་ན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུས་ཀྱང་ལམ་ལས་ལྡོག་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སྡར་མི་འགའ་ཞིག་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ནའང་བོག་ནས་འགྱེལ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཏེ། ༼བ༽ སྐྱེས་བུ་དཔའ་བོ་ལ་ལ་༼བ༽ གཞན་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཆུངས་པར་

692

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྱིས་རང་ལ་མཚོན་བསྣུན་པའི་བདག་གི་ཁྲག་མཐོང་ན། །༼བ༽ སེམས་ཀྱི་དཔའ་བརྟན་ལྷག་པར་སྐྱེ་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ པ་ཡོད་༼བ༽ ལ། །སྡར་མ་ལ་ལ་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ཡང་། །བོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ ཡང་ཡོད། །༼བ༽ པས་དེ་ནི་༼བ༽ ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་མཐུ་ཆེ་”ཆུང1་དུ་གྱུར་པ་དང་ལུས་ལ་སྲ་སྙི་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངང་བརྟན་དང་། །སྡར་མའི་ཚུལ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་༼བ༽ པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་གཞིའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་དགོས་ན། ཇི་འདྲ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་བླང་སྙམ་ན། འདི་ལ་བརྒྱད་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ་གནས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྙོམས་དང་མལ་ཆ་དང་སྟན་དང་ན་བའི་བསོས་སྨན་དང་ཡོ་བྱད་དེ་དག་ནི་ཚངས་སྤྱོད་འཕེལ་བའི་གནས་སོ། །དེ་རྣམས་ངན་པ་དང་ཉུང་བ་རྙེད་པ་དང་ཕ་རོལ་པོས་མ་གུས་པ་དང་ཡུན་རིང་དུ་”བརྒྱངས་2ནས་བྱིན་པ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་ཡི་ཆད་པ་མེད་ཅིང་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། མ་རྙེད་པ་དང་མི་སྙན་པ་དང་སྨད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་འཇིག་པ་ཟད་པ་རྒ་བ་ན་བ་འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་འཇིག་པ་ནས་འཆི་བ་སྟེ་དགུ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་དམ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྤྱོད་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། འཆག་པ་དང་འགྲེང་བ་དང་འདུག་པ་དང་ཉལ་བ་ནི་སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཡིན་ལ། དེའི་དང་པོ་དང་གསུམ་པས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ལས་ཉིན་མཚན་དུ་སེམས་སྦྱོང་བ་ན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་
1 ཚུལ་ * ཆུང་

2 ལམ་རིམ་དུ། འགྱངས

693

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་གྱི། དུས་མ་ཡིན་པར་ཁྲིའམ་ཁྲིའུ་འམ་”རྩྭ་1བཏིང་བའམ་
ལོ་མ་བཏིང་བ་ལ་གློས་འབེབས་པར་མི་བྱེད་པའོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་ཅིང་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་དང་། བླ་མ་ལ་མཆོད་ཅིང་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བཟུང་བ་དང་། བཟུང་བ་རྣམས་གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་དང་། གསངས་བསྟོད་དེ་ཁ་ཏོན་དུ་བྱ་བ་དང་། གཅིག་པུ་དབེན་པར་གནས་ཏེ་ཡང་དག་པར་སེམས་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཟིན་པའི་ཞི་ལྷག་བསྒོམ་པ་སྟེ་ཆོས་འཛིན་པ་བདུན་ནོ། །དེ་དག་ལ་རྩོལ་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་དེ་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་སློངས་མོས་འཚོ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་བྲེགས་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་མི་སྡུག་པ་ཉམས་སུ་བླང་བ་དང་། གོས་དྲས་པ་དང་ཁ་དོག་ངན་པ་ཉམས་སུ་བླང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་བསྡམས་ནས་གནས་པས་ཚུལ་གཞན་བྱ་བ་དང་། ཞིང་ལ་སོགས་པ་སྤངས་ཏེ་གཞན་ལས་རྙེད་པས་འཚོ་བས་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་འཚོ་བ་ཅན་དང་། རྙེད་པ་རྣམས་གསོག་ཅིང་མི་སྤྱོད་པས་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་དུ་གཞན་ལས་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་འཚོལ་བ་དང་། མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤངས་པས་མ་ཤིའི་བར་དུ་མིའི་འདོད་པ་རྣམས་ལས་ལྡོག་པར་བྱ་བ་དང་། གར་དང་བཞད་གད་སོགས་སྤངས་པས་མཛའ་བོ་དང་སྙིང་དུ་སྡུག་པ་དང་ཆུང་བོ་གྲོགས་ལ་སོགས་པ་དང་དགའ་མགུར་སྤྱད་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མ་ཤིའི་བར་དུ་མིའི་དགའ་རྩེད་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་སློངས་མོས་འཚོ་བ་བདུན་ནོ། །དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མངོན་པར་བརྩོན་པས་དུབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དགེ་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་པ་ལ་ལུས་དང་སེམས་

1 རྩ་ * རྩྭ

694

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་དུབ་པ་དང་འཁྲུག་པ་ངལ་བའི་གཞི་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དོན་བྱ་བ་བཅུ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བའང་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཞིང་ལས་དང་ཚོང་དང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་པའི་འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའོ། །༼ཇ༽ དེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ལྟར་གཞི་བརྒྱད་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡང་རུང་བས་ཐེབས་ཀྱང་སོ་སོའི་བརྩོན་འགྲུས་མི་གཏོང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཞུགས་ནས་བཟློག་པའི་གེགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ་ཡིད་མི་དགའ་བ་མེད་པར་འཇུག་གོ །
གསུམ་པ་ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་མོས་པའི་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མོས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྒྱད་དེ། དང་བའི་ཡུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །འདོད་པའི་ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་པོ་སྟེ་དེ་ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པའི་མཐུ་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐུ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་མཐུ་གསུམ་མོ། །བླང་དོར་གྱི་ཡུལ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་རྒྱུ་དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་སྟེ་འདི་གཉིས་སུ་བྱའོ། །བསྒོམ་པའི་ཡུལ་ནི། ཐོབ་བྱའི་དོན་བྱང་ཆུབ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དེ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་བྱའོ། །ཐོས་བསམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ནི། ཤེས་བྱའི་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གྲོ་ལུང་པ་བཞེད་

695

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདོ། །སྟོབས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལེའུར་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་པར་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་སམ་༼ཇ༽ ཕྱི་མ་འདི་རྗེའི་རང་ལུགས་ཡིན་ཏེ་ལམ་རིམ་ཆུང་ངུས་ཤེས་སོ། །སྙམ་མོ། །མོས་པའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ནས་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་འཛིན་ཅིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་དང་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་བརྒྱད་ཚན་གཉིས་ནི། བྱང་ས་ལས་གསུངས་པ་བཀོད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་དུ་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་འདི་རྒྱས་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། བཟོད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྒྲུབ་པ་ནའང་དམ་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཚང་བར་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། གཞན་བཟོད་པ་ལ་འགོད་པ་བཟོད་པའི་སྦྱིན་པ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དང་འདྲའོ། །ལྔ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྗེས་སུ་དྲན་ཞིང་བསྒོམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟག་པ་ཟད་པའི་བཟོད་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པས། དེ་ཇེ་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་ས་མཐོན་པོའི་བཟོད་པ་རྣམས་ཀྱང་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་དང་། ལས་དང་པོ་པའི་བཟོད་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་དམིགས་ཕྱེད་པར་བྱས་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་དེ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཚམས་ལས་འདས་ནའང་ཕྱིར་འཆོས་པ་ལ་བརྩོན་པ་དགོས་ཀྱི། དེ་དག་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་ཡལ་བར་དོར་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་དུ་མས་རྒྱུན་དུ་གོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། ལམ་གྱི་གནད་དམ་པར་བལྟས་ནས་ནུས་པ་རྣམས་ད་ལྟ་ནས་བསྒྲུབ་ཅིང་མི་ནུས་པ་རྣམས་ལའང་བསམ་པ་སྦྱངས་ན། ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་

696

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཚེགས་ཆུང་ངུ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུས་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

༼ཇ༽ བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ལ་ལྔ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དགེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བརྩོན་༼བ༽ འགྲུས་གང་༼བ༽ ཞེས་དགེ་༼བ༽ བའི་དམིགས་པ་ལ་སྤྲོ་བའོ། །ཞེས་སོ། །བྱང་ས་ལས་ནི་དགེ་བ་བསྡུ་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སེམས་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་དེས་བསླངས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་གཡོ་བ་ལ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་མཚམས་སྦྱར་དང་། ཕན་ཡོན་དང་། ཉེས་དམིགས་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བརྩམས་པའི་ཉེས་དམིགས་མང་དུ་སེམས་པ་སྟེ་དེ་ལ་གོམས་ན་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལ་ཕན་ཡོན་ནི། ༼ཇ༽ བཞི་ལས་དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བ་ལས། ༼བ༽ སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚོང་ཞིང་ལས་ལ་སོགས་པ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་ཚེ་འདིའི་དབུལ་ཕོངས་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ལ་བསླབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་འདི་དང་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་༼བ༽ སེལ་བ་དང་༼བ༽ བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྨོངས་པའི་བློ་ཡིས་མུན་པ་སེལ་༼བ༽ པར་བྱེད་ཅིང་། །༼བ༽ ཁྱད་པར་དུ་ངན་སོང་༼བ༽ གི་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བའི་༼བ༽ ལམ་གྱི་གཞིར་༼བ༽ རམ་གནས་སུ་གྱུར་པ། །༼བ༽ དུས་གསུམ་

697

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགྱི་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་བསྔགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ ཡོན་ཏན་གྱི་ནང་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། །༼བ༽ པའམ་འཕགས་པའི་ནོར་གང་ཡིན་༼བ༽ པ་དེ་ནི་༼༽ གུས་པ་དང་རྟག་ཏུ་༼བ༽ སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་བརྟེན་པར་གྱིས་༼བ༽ ཤིག །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་བཟོ་གང་ཞེས་སོགས་འདིའི་དོན་སྤྱིར་ཞིང་ལས་ཡན་ཆད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལས་ཀྱི་མཐའ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་སྟོན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་མངོན་མཐོའི་གནས་ཀྱང་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་ཡིན་ཅིང་རིགས་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་བདུན་ལྡན་གྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ འཁོར་བ་འདི་ན་༼བ༽ སྣོད་བཅུད་ཀྱི་བཟོ་གང་”ཇི1་༼བ༽ སྙེད་ཡོད་༼བ༽ པ་དང་། །འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ལས་འདས་༼བ༽ པ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དག་པའི་ཞིང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་སོགས་ཀྱི་བཟོ་གང་དག་”ཇི་2༼བ༽ སྙེད་ཡོད་པ་༼བ༽ ཐམས་ཅད། །བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་༼བ༽ པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་རྙེད་པར་མི་དཀའ་ན། །མཁས་པ་༼བ༽ ཤེས་རབ་ཅན་སུ་དག་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ བརྩམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་༼བ༽ སམ་དབང་གིས་སྐྱོ་༼བ༽ ཞིང་སུན་ཏེ་མི་སྤྲོ་བར་མི་རིགས་སོ། །གང་ཟག་གང་དག་སངས་རྒྱས་༼བ༽ ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །དེ་དག་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེ་ལོའི་རྒྱུ་རྨུགས་༼བ༽ པ་དང་གཉིད་༼བ༽ ཀྱི་སྐྱོན་རྣམས་མཐོང་༼བ༽ ཞིང་སྤངས་ནས་ནི། །༼བ༽ དུས་རྟག་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་༼བ༽ པ་ལ་གནས་པར་བྱེད། །༼བ༽ དགོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ང་ཡིས་༼བ༽ གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་དག་༼བ༽ ལ་བསྐུལ་༼བ༽ མ་བྱས་༼བ༽ པའམ་གདམས་པ་ཡིན་༼ ༽ ཞེས་གསུངས་པ་རང་ཅག་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་བློ་ལ་བཅགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྣམ་”གཡེང་3སོགས་ཀྱིས་མི་ཐུབ་ཅིང་དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཐོབ་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཅི་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཅི་
3 གཡེངས་ གཡེང

698

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཚོགས་༼བ༽ རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་བརྩོན་འགྲུས་མཆོག་༼བ༽ ༼ཇ༽ ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། །༼ཇ༽ ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་༼ཇ༽ ༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་༼ཇ༽ ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་དེ་༼བ༽ དང་རྗེས་༼བ༽ ༼ཇ༽ སུ་༼བ༽ ཡོན་ཏན་དུ་མ་འཐོབ་༼ཇ༽ པས། །༼བ༽ པར་འགྱུར་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་མོད་ལ་༼བ༽ “སྟེ་1མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཚེ་འདིར་༼ཇ༽ བསམ་གཏན་སོགས་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་བདེ་༼བ༽ བ་ལ་རེག་པར་གནས་༼བ༽ པ་མཆོག་༼བ༽ འཐོབ་པ་དང་། །༼ཇ༽ དེ་ལས་ནི་༼བ༽ འདི་དང་ཕྱི་མ་དངོས་གྲུབ་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ལས་འདས་༼བ༽ པ་དང་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ པར་གཏོགས་༼༽ པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་དང་ ༼ཇ༽པ་གཉིས་ཀ་ཐོབ་སྟེ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་༼ཇ༽ འཇིག་རྟེན་པ་སྲིད་༼བ༽ པ་འཁོར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ཇི་ལྟར་འདོད་པ་འཐོབ་ ༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་༼བ༽ མི་དགེ་བ་བཅུ་༼ཇ༽ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དག་པ་༼བ༽ འི་ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་༼བ༽ ཏུ་འགྱུར་༼བ༽ བ་དང་ལྡན་༼བ༽ པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་འཇིག་ཚོགས་༼བ༽ ལ་ལྟ་བ་ལས་༼ཇ༽ དམན་པའི་རྒུད་པ་འདས་ནས་གྲོལ་༼བ༽ བ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་༼ཇ༽ ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་༼བ༽ བླ་མེད་སངས་རྒྱས་༼བ༽ ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་༼ཇ༽ པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་དང་།
༼བ༽ གཞན་ཡང་༼ཇ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཅན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མི་ཕམ་ཚུལ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་༼བ༽ ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་༼བ༽ ལ་ཆགས་ཞེན་ཀྱིས་༼བ༽ ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་ལ་ཕམ་༼བ༽ པའི་སྐབས་མེད་༼བ༽ པ་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་༼བ༽ ལམ་ལ་བསླབ་པས་༼ཇ༽ གཉིད་མ་རིག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་༼ཇ༽ ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་ལ་ཕམ་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽

1 ཏེ་ * སྟེ

699

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔ་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་༼ཇ༽ སྦྱིན་སོགས་༼བ༽ ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་ལ་སྐྱོ་བ་༼བ༽ འམ་ངལ་ཞིང་སུན་པས་༼ཇ༽ ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་ལ་ཕམ་པ་མེད་༼བ༽ པ་དང་། །གཞན་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་༼བ༽ ཐོབ་བྱའི་༼ཇ༽ ཡོན་ཏན་ཆུང་ངུ་ལ་ཆོག་མི་ཤེས་པས་ན་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས་ཕམ་པ་མེད། །ཅེས་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་བརྩོན་འགྲུས་སྦྱིན་སོགས་པས་མཆོག་ཡིན་ཚུལ་ནི་བྱང་ས་ལས་ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དང་མཆོག་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བརྩོན་འགྲུས་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བསྟན་པས་སྟོན་པ་མཛད་དོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཅན་ལ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་མ་ཟད་མི་མིན་ཡང་དགའ་ཚུལ་ནི། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། ཡོངས་སུ་སྐྱོ་༼བ༽ བ་འམ་ངལ་དུབ་མེད་༼བ༽ པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ

༼བ༽ ན་པོ་དང་ལྡན་ན། །༼བ༽ ཐོབ་བྱ་འདི་མི་འཐོབ་༼བ༽ བྱ་
བའམ་དོན་འདི་མི་འགྲུབ་༼བ༽ བྱ་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མེད་༼བ༽ པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ། །ཅེས་དང་། ༼བ༽ ལྷ་དང་ཀླུ་སོགས་མི་མིན་ཀུན་ཀྱང་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་ཕན་པར་དགའ། །༼བ༽ ཞིང་གྲོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་བུ་དགེ་དོན་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་ནས་ནོར་བུ་ལོན་པ་ཀླུས་བརྐུས་པ་ན་རྒྱ་མཚོ་སྐེམས་པའི་ཕྱིར་རང་གི་གོས་ཕུད་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་གཏོར་བས་དེའི་སྙིང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྲག་པས་ནམ་མཁའ་ལྡིང་དང་ཀླུ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲོགས་བྱས་ཏེ་མཐར་ནོར་བུ་སླར་ཕུལ་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཏིང་༼བ༽ ངེ་འཛིན་རྣམ་པ་ཀུན་ཀྱང་འཐོབ་པར་འགྱུར་༼བ༽ བ་དང་། །དགེ་བ་ལ་རྒྱུན་དུ་འབད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཉིན་མཚན་༼བ༽ གྱི་དུས་རྣམས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འདའ་

༼བ༽ བ་དང་། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དབྱར་མཚོ་ལྟར་འཕེལ་བས་ཡོན་ཏན་༼བ༽ གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་དམའ་བར་འགྱུར་བ་མེད། །མི་ཡི་

700

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཆོས་༼བ༽ ཀྱི་ལས་༼བ༽ ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་༼བ༽ ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ ཆེས་ཆེར་འཕེལ་བ་དཔེར་ན། །མེ་ཏོག་ཨུད་པ་ལ༼བ༽ འི་ས་བོན་ཆུང་ངུ་ལས་སྡོང་པོ་ཆེན་པོ་དང་དེ་ལས་འབྲས་བུ་མང་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་༼བ༽ དུ་རྣམ་པར་འཕེལ། །༼བ༽ མེ་ཏོག་ཨུད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་པ་བོད་ན་མེད་ཅིང་། བྱང་གི་རྒྱ་ཧོར་གྱི་མཚམས་ན་ལི་ཡུལ་ཡོད་པའི་མཚོ་ཞིག་གི་འགྲམ་ན་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་འདབ་མ་རྣམས་རལ་གྲི་ལྟ་བུ། རིང་ཐུང་མཐོ་ཕྱེད་གསུམ། སྲབ་འཐུག་སོར་བཞི་ཙམ་བྱས་པ་ཡོད་ཅེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉེས་དམིགས་ནི། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཤིན་ཏུ་རིང་ཞིང་རྣམ་པར་རིང་ངོ་། །ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་ལ་ནི་སྦྱིན་པ་མེད་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་མེད་དོ། །ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་ནི། །ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀུན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྩོན་འགྲུས་མེད་ན་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་སོང་ནས་དཀར་ཆོས་ཀུན་གྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་བས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་གཉིས། རབ་དབྱེ་དངོས་དང་། བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ནི་གསུམ་སྟེ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་བསམ་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ན་སྦྱོར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་སེམས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསམ་པའི་གོ་ཆ་འདི་ལྟ་བུ་གྱོན་པར་བྱེད་དེ། བདག་ནི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་དང་ཡུན་མཉམ་པའི་ཉིན་ཞག་བསགས་པའི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་གྲངས་མེད་

701

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔ་གསུམ་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་འགྱུར་གྱིས་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཁོ་ནར་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་འགྱུར་ནའང་སྤྲོ་བར་བྱེད་དེ་རྫོགས་བྱང་གི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པར་བྱེད་ལ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་ཞུགས་པའང་མི་གཏོང་ན། དུས་ཀྱི་ཡུན་དེ་ལས་ཐུང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆུང་བས་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །བྱང་སེམས་གང་བརྩོན་འགྲུས་དེ་འདྲ་བ་ལ་མོས་པ་ཙམ་དང་དད་པ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡང་བརྟན་པོ་ཡིན་ཏེ། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་རྟས་པར་བྱེད་ན་བརྩོན་འགྲུས་དེ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་ཕྱིར་དུ་ལས་གང་ལ་སེམས་ཞུམ་པའི་དཀའ་བ་སྤྱད་དགོས་པའི་བྱ་དཀའ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། འདི་འདྲ་བའི་བསམ་པ་ལ་གོམས་པར་བྱས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་སད་ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བས་སྦྱང་བར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། སྔ་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་མཉམ་༼བ༽ པ་ཙམ་དུ། །རྒྱ་ཆེ་༼བ༽ ཞིང་ཡུན་རིང་བའི་ཉིན་དང་མཚན་༼བ༽ མོ་ཡོད་པར་གྱུར་ལ་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་ཉིན་ཞག་བསགས་པས་ཟླ་བ། །དེ་འདྲ༼བ༽ འི་ཟླ་བ་བསགས་པས་ལོར་གྱུར་༼བ༽ པ་དེ་བསགས་པས་དུས་རིང་བའི། །བསྐལ་པ་༼བ༽ དེ་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཐིགས་༼བ༽ ཀྱི་གྲངས་སྙེད་ཀྱིས་༼བ༽ ཡུན་ལ་བླ་མེད། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་”ཅིག་1སྐྱེ་འགྱུར་ལ། །༼བ༽ སྟེ་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པ་ལ་ཚོགས་གྲངས་མེད་དུ་མ་བསག་དགོས་པའི་ཆ་ཤས་ཅིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ་དེ་འདྲའི་རྣམ་པས་༼བ༽ ཏེ་དེ་བཞིན་དུ་ཚོགས་༼བ༽ ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་རེ་རེ་ཞིང་། །༼བ༽ ཡུན་དེ་ཙམ་རེས་བསྒྲུབ་དགོས་༼བ༽ པར་གྱུར་ཀྱང་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཤིག

702

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྙིང་རྗེས་༼བ༽ ཡིད་བསྐྱོད་པའི་བྱང་སེམས་སྐྱོ་བ་༼བ༽ དང་ཡིད་སུན་པ་མེད་༼བ༽ ཅིང་། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་༼བ༽ ཐོབ་མི་ནུས་པར་འདུག་སྙམ་པའི་སྒྱིད་ལུག་མེད་པར་བསྒྲུབ་༼བ༽ ནུས་ཤིང་། །འཁོར་༼བ༽ བར་འཁོར་བའི་ཚེ་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ མི་བཟོད་པའི་སེམས་བཏང་ཞིང་། །༼བ༽ གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་གོ་ཆ་བརྟན་པ་དཔག་ཡས་༼བ༽ སྔར་བཤད་པ་དེ་༼བ༽ ལྟ་བུ་བསྐྱེད་༼བ༽ པའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ན། །བརྟུལ་ཞུགས་༼བ༽ བརྟན་ཅིང་སྙིང་སྟོབས་ཆེ་བའི་དཔའ་བོ་༼བ༽ བྱང་སེམས་སྙིང་རྗེའི་ངང་༼བ༽ ཚུལ་ཅན་༼བ༽ ནམ་གཞན་དབང་ཅན་ལ། །ཡང་དག་བླངས་པ་དང་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པའང་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་གོང་ན་མེད་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། གཞན་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་ད་ལྟ་ཡན་ཆད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་ལོ་འབུམ་སོང་བ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཅིག་སྐྱེ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་གཅིག་མཐོང་ལ་དེ་འདྲ་བ་”གང་གཱའི་1ཀླུང་གི་བྱེ་མའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་ཤེས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཀྱང་མི་ཞུམ་པའི་གོ་ཆ་ལ་གོ་ཆ་མི་ཟད་པར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་ཏེ་གོང་ན་མེད་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །མདོར་ན་འདི་འདྲ་བའི་བསམ་པ་རེ་བསྐྱེད་ནུས་ན་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འདག་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡུན་ཇི་ལྟར་རིང་བ་ལ་དགའ་བ་དེ་ཙམ་དུ་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་ལ། སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་དང་དུས་ཆེས་རིང་བ་སོགས་ལ་སྤྲོ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་དུས་ཐུང་ངུས་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་ཆེས་

1 ལམ་རིམ་དུ། གངྒཱའི་

703

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརིང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གོ་ཆ་གྱོན་ནས་གང་གི་དོན་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། ཕྱིན་དྲུག་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་སྦྱོར་བའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། དོན་བྱ་བ་བཅུ་གཅིག་ལ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །གཉིས་པ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གལ་ཆེ་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཕེལ་བ་འདི་ལ་རག་ལས་པས་འདི་བསྐྱེད་པའི་ཉམས་ལེན་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གདམས་ངག་གང་ཡིན་ནི། དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷའི་གཞུང་ཉིད་གོ་སླ་ཞིང་སྐྱོང་བདེ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཐོང་བས་དེའི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདི་ལ་བཞི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གེགས་འགལ་རྐྱེན་སྤང་བ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་དཔུང་གི་ཚོགས་བསག་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ལྷུར་བླང་བ་དང་། དེ་ལས་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་”བ་1བྱ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་”སྟོན་2པའོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ལམ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྒྲུབ་ནུས་པར་མཐོང་ཡང་མི་འཇུག་པ་དང་བདག་གིས་དེ་འདྲ་བ་བསྒྲུབ་ག་ལ་ནུས་སྙམ་སྟེ་ཞུམ་ནས་མི་འཇུག་པའོ། །བསྒྲུབ་ནུས་མི་ནུས་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་ནས་མི་བསྒྲུབ་པའང་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་འཆད་པས་སྐབས་མིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་༼ཇ༽
1 ལམ་རིམ་དུ། བར་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་

704

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སུ་དབྱེ་བ་དང་རྒྱུ་དང་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གསུམ་ལས་དང་པོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ད་དུང་ལོང་ཡོད་སྙམ་ནས་ཕྱི་བཤོལ་བྱེད་པའི་ལེ་ལོ་ཅན་དང་། དེ་མིན་ཀྱང་བྱ་བ་དམན་པ་ཐ་མལ་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཆགས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་༼བ༽ པར་བྱ༼བ༽ འོ། །དེ་གང་ཞེ་ན་ལུས་དང་ཡིད་ལས་སུ་མི་རུང་བ་སྙོམ་ལས་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་༼བ༽ དང་བྱ་བ་ངན་༼བ༽ པ་ལ་ཞེན་པ༼བ༽ འི་ལེ་ལོ་དང་། །༼བ༽ དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒྱིད་ལུག་༼བ༽ ནས་ངས་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་༼བ༽ ལ་བརྙས་པའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལེ་ལོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྙོམ་ལས་དང་བདེ་བ་དམན་པའི་རོ་ལ་ཆགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་པ་དང་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་མེད་པ་རྣམས་༼ཇ༽ ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ ལེ་ལོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན་དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྙོམ་ལས་༼བ༽ ལ་བདེ་བར་བཟུང་ནས་ཞེན་པའི་བདེ་བའི་རོ་མྱང་༼བ༽ བ་དང་། །གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲེད་པ་ཡིས༼བ༽ ཀྱང་ལེ་ལོ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། །འཁོར་བ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྲག་པར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ལ་མི་སྐྱོ་༼བ༽ བ་ལས། །ལེ་ལོ་ཉེ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་༼བ༽ བས་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་ནས་ལེ་ལོ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་དུ་སྐྱེ་བ་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་”བསྟན་1པ་ལ་གསུམ་ལས། ༼ཇ༽ དང་པོ། ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་འགོག་པ་ལ་གསུམ། ལུས་ཐོབ་པ་འདི་མྱུར་དུ་འཇིག་པ། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ། སླར་ཡང་རྟེན་བཟང་པོ་འདི་རྙེད་དཀའ་བ་གསུམ་བསྒོམས་ནས་ལོང་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ལེ་ལོ་བཀག་ནས་ལོང་མེད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་གསུམ་ནི་སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཆགས་པ་

1 ལམ་རིམ་དུ། བསྟེན་

705

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདགག་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ནི་འདི་ཕྱིར་དགའ་བ་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། དོན་མེད་པའི་ཅལ་ཅོལ་སྨྲ་བ་དང་རྒོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཡེང་རྣམས་འདིའི་དོན་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མར་དོན་མ་ཡིན་པ་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་གནས་སུ་མཐོང་ནས་བསྒོམས་ལ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགའ་བའི་རྒྱུ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་༼བ༽ ཐབས། །དམ་༼བ༽ པའི་ཆོས་༼བ༽ ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དགའ་བའི་མཆོག་སྤངས་ནས། །༼བ༽ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ འབྱུང་བའི་རྒྱུ་”ཡི་1༼བ༽ སྡིག་པ་དང་འདུ་འཛི་མང་པོའི་རྣམ་གཡེང་དང་། །༼བ༽ རྩེ་ཞིང་རྒོད་༼བ༽ པ་སོགས་༼བ༽ བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་ཅི་༼༽ ཡི་ཕྱིར་དགའ། །༼བ༽ སྟེ་དགའ་བར་མི་རིགས་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྒྱིད་ལུག་པའམ་བདག་ཉིད་བརྙས་པ་དགག་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱི་བཤོལ་དང་བྱ་བ་ངན་ཞེན་བཀག་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྤྲོ་བ་བྱུང་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སློབ་དགོས་པས་དེ་ལ་བདག་འདྲ་བས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་སོ་སྙམ་དུ་ཞུམ་ན་དེ་བསལ་བར་བྱའོ། །
འདི་ལ་གསུམ། ཐོབ་བྱ་ལ་སྒྱིད་ལུག་པ་དགག་པ་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་སྒྱིད་ལུག་པ་དགག་པ་དང་། གང་དུ་གནས་ནས་བསྒྲུབ་པའི་གནས་ལ་ཞུམ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་

༼ཇ༽ ལ་དགག་དགོས་པ་དང་། དགག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་
ནི་སྐྱོན་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་རྫོགས་པ་ཡིན་ན། བདག་གིས་ནི་ཡོན་ཏན་སྣ་རེ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྐྱོན་སྣ་རེ་འགོག་པའང་ཆེས་དཀའ་བར་སྣང་བས་བདག་འདྲ་བས་ནི་འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་བ་ཐོབ་པར་ག་ལ་ནུས་སྙམ་པའི་ཞུམ་པ་དངོས་སུ་བྱུང་ན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་བས་ཉེས་དམིགས་ཆེ་ལ། མ་བྱུང་ཡང་དང་པོ་

1 ལམ་རིམ་དུ། ནི་

706

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནས་དེའི་མཐའ་དགག་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་འགོག་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས་དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པས་ཞུམ་པ་དགག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདེན་པ་དང་ཡང་དག་པ་གསུང་གི །བརྫུན་དང་ལོག་པ་མི་གསུང་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དེས་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་གསུངས་ན། བདག་ནི་མིར་སྐྱེས་པས་རྟེན་བཟང་ལ། བླང་དོར་ལ་དཔྱོད་པའི་བློའི་མཐུ་ཡོད་པས་བདག་གིས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་”ཐོབ་1སྙམ་དུ་གཟེངས་བསྟོད་དེ། བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཞེས། །སྒྱིད་ལུག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །བདེན་པ་༼ཇ༽ འབའ་ཞིག་གསུང་བས་༼བ༽ ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་པའི་རྒྱུ་མེད་པས་ཡིད་བརྟན་རུང་བའི་བདེན་༼བ༽ པ་འདི་གསུངས་༼བ༽ སོ། །ཇི་ལྟར་གསུངས་ན་སྦྲང་བུ་ཤ་སྦྲང་བུང་བ་དང་། །དེ་བཞིན་སྲིན་བུར་གང་གྱུར་པ། །དེས་ཀྱང་བརྩོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་༼བ༽ དེ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ན། །༼བ༽ རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་༼བ༽ པར་དཀའ་༼བ༽ བ་བླ་

༼བ༽ ན་མེད་༼བ༽ པ་དེ་འཐོབ་༼བ༽ བོ་ཞེས་གསུངས་ན། །བདག་ལྟ་༼བ༽ བུ་རིགས་ཀྱི་
༼བ༽ ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མིར་སྐྱེས་ལ། །༼བ༽ བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་༼བ༽ པ་དང་གནོད་པ༼བ༽ འི་བླང་དོར་ངོ་ཤེས་ནས། །བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སྤྱོད་པ་༼བ༽ བླངས་ཏེ་མ་བཏང་ན། །བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ་༼བ༽ སྟེ་ངེས་པར་འཐོབ་ནུས་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱའོ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དུས་གསུམ་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཀུན་ཀྱང་བདག་འདྲ་བ་སངས་རྒྱས་པས་ཞུམ་པ་དགག་པ་ནི། གཞན་ཡང་སྔོན་སངས་རྒྱས་ཏེ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བ་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཟིན་གཅིག་གིས་ལམ་བསྒྲུབས་པ་མིན་”གྱིས་2བདག་ཅག་འདྲ་བ་ཞིག་ཁོ་ན་
1 ལམ་རིམ་དུ། འཐོབ་
2 ལམ་རིམ་དུ། གྱི།

707

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཡར་ལ་ཇེ་མཐོར་གཤེགས་ནས་སངས་རྒྱས་པ་དང་རྒྱ་བའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཞུམ་པ་དགག་སྟེ། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི་འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གང་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་དག་དང་། གང་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དེ་དག་དང་། གང་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཀྱང་། ཚུལ་འདི་འདྲ་བ་དང་ལམ་འདི་འདྲ་བ་དང་བརྩོན་འགྲུས་འདི་འདྲ་བས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་གྱུར་པ་ཤ་སྟག་ལས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བདག་ཀྱང་ཅི་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་གི་བརྩོན་འགྲུས་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བདག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་བཙལ་ལོ་འབད་དོ། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཞུམ་པ་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉེས་པ་ཆེ་ཚུལ་ནི། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། གང་སུ་ལ་ལ་དག་གིས་༼བ༽ སྔོན་བདེ་༼བ༽ བར་གཤེགས་༼བ༽ པའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པ་དེ་དག་ཀྱང་། །༼བ༽ སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ད་ལྟ་བདག་ཅག་གི་གནས་སྐབས་འདི་བས་༼བ༽ ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་གནས་སྐབས་དག་ཏུ་ལྷུང་བ་བྱུང་ངོ་ཞེས། །༼བ༽ བདག་ཅག་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་ཞིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་དེ་༼བ༽ ཡི་སླད་༼བ༽ དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉམ་ངར་༼བ༽ རམ་ཉམ་ཐག་པར་ལྷུང་བའི་ཚེ་ཡང་༼བ༽ འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ལམ་ལ་བསླབས་ནས་འཚང་རྒྱའོ་ཞེས་བདག་ཉིད་སྨད་༼བ༽ པར་མ་མཛད་༼བ༽ པར་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་

708

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཛད་དོ། །བདག་ལ་སྨོད་པ་མི་རུང་༼བ༽ བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ་སྐྱེས་བུ་༼བ༽ ལམ་ལ་སློབ་པའི་དད་པ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་དར་བ་༼བ༽ རྣམས་ཀྱང་བདག་ལྟ་བུས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མི་ནུས་སམ་སྙམ་དུ་སེམས་ཞུམ་པར་བགྱིད་༼བ༽ དུ་དོགས་པ་ལགས། །༼བ༽ ཞེས་པ་ཡིན་ནམ་བརྟགས། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་གོ་ན་ཞུམ་པ་སྐྱེ་བའི་དན་རྟགས་ནི། ཞུམ་པ་སྐྱེ་བ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་ཤིང་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡོན་ཏན་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ནས་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྐྱོན་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ནས་དགག་དགོས་པར་ལེགས་”པར་1གོ་ནས་དེ་ནས་རང་སྟེང་དུ་བལྟས་པ་ན་ཞུམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་དེ་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཕྲ་མོ་རེ་ལ་རྐྱང་འདེད་དང་ཕུར་ཚུགས་བྱས་པས་འགྲུབ་སྙམ་དུ་ལམ་གྱི་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་ན་ད་ལྟའི་དུས་བཞིན་དུ་ཞུམ་པ་གཏན་མི་སྐྱེའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གོ་ན་ཞུམ་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འོན་ཀྱང་དེ་བཟང་རྟགས་མིན་གྱི། ལམ་གྱི་འགྲོ་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་པའམ་གོ་བ་ཐར་ཐོར་ཡོད་ཀྱང་རང་གིས་ལག་ཏུ་མ་བླངས་པས་སླ་སླ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་བསྒྲིབས་པས་ལན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉམས་ལེན་ལ་གཏུགས་པ་ན་ལམ་གྱི་”མགོ་2མཇུག་རགས་རིམ་བསྒྲིགས་པའི་ལུས་ཚང་བ་ཙམ་རེ་བསྟན་པ་ནའང་དེ་ཙམ་དགོས་ན་སུས་ནུས་ཟེར་ནས་ལེགས་པར་སྤོང་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དམ་པའི་གསུང་གིས་བརྒྱན་པ་ནི། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ལག་ལེན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཀུན་མདའ་འཕེན་མིག་ལ་སླ་བར་སོང་ནས་ཞུམ་པ་ཙམ་མི་འོང་ད་ལྟ་ཆོས་ལེགས་པོར་ཚང་བ་རང་མེད་པས་ཞུམ་པ་དང་རང་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སར་ཕྱིན་པར་མི་འདུག་སྟེ། ལེགས་པར་ཚང་ན་ཞུམ་པ་དང་ཁྱད་གསོད་འབྱུང་ཉེན་ཆེ་གསུང་སྟེ་
1 ལམ་རིམ་དུ། པོར་
2 ལམ་རིམ་དུ། འགོ་

709

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཤིན་ཏུ་མད་པ་ཡིན་ནོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་ཞུམ་པ་དགག་པ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་རྐང་ལག་སོགས་གཏོང་མི་ནུས་སོ་སྙམ་པ་དགག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྐང་ལག་ལ་སོགས་པ་”གཏང་1དགོས་ལ། དེ་འདྲ་”ལ་2བདག་གིས་མི་ནུས་སོ་སྙམ་ན་དེ་ཙམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་བཟོད་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་མ་ཞུགས་པར་རང་དགར་བསྡད་པ་ལའང་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ན་ལུས་བཅད་པ་དང་དྲལ་བ་དང་”ཕུགས་3པ་དང་བསྲེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་མྱོང་ལ་དེར་ཡང་རང་གི་དོན་མ་གྲུབ་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་དཀའ་བ་སྤྱོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ནི་སྡུག་བསྔལ་སྔ་མའི་ཆ་ཙམ་ཡང་མེད་ལ། རང་གཞན་གྱི་དོན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པའང་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཏེ་༼ཇ༽ བརྩོན་པས་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་རྐང་ལག་༼ཇ༽ ༼བ༽ དང་མགོ་ལ་སོགས་པ། །”གཏང་4དགོས་༼བ༽ པའི་བྱ་དཀའ་བའི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་བདག་གིས་མི་ནུས་༼ཇ༽ པས་བདག་ནི་འཇིགས་”ཞེ་ན5། །༼བ༽ དེ་དག་སྦྱིན་པར་གཏོང་དགོས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ལྕི་༼བ༽ བ་དང་ཡང་བ༼བ༽ འི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་”དཔྱད་6པར་༼བ༽ འདོར་ལེན་ལ། །རྨོངས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པར་ཟད་༼བ༽ ཀྱི། །དེ་ཙམ་དུ་འཇིགས་མི་དགོས་ཏེ་ལེགས་པར་བསམ་ན་སྔོན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཚེ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་དུ་༼བ༽ ལན་གཅིག་དང་གཉིས་མིན་པར། །ལན་གྲངས་དུ་མར་༼བ༽ ལུས་བཅད་པ་དང་། །དབུག་༼བ༽ པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། བཏང་
2 ལམ་རིམ་དུ། བ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཕུག་
4 ལམ་རིམ་དུ། བཏང་
5 ལམ་རིམ་དུ། ཤེ་ན་
6 ལམ་རིམ་དུ། དཔྱོད་

710

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དང་༼བ༽ མེས་བསྲེག་༼བ༽ པ་དང་༼ ༽ མཚོན་གྱིས་གཤེག་༼བ༽ པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་གྱུར་ཅིང་ད་དུང་དེ་ལྟར་འགྱུར་གྱིས། །༼བ༽ དེ་ཙམ་མྱོང་ཡང་ལུས་དོན་མེད་དུ་ཆུད་ཟོས་པ་མ་གཏོགས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ༼བ༽ འི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་རོ། །༼བ༽ ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བསམ་ཞིང་དེའི་རྩིས་བཏང་ན། བདག་གི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པ་ཡི། །༼བ༽ དཀའ་སྤྱད་”ཀྱི་1སྡུག་བསྔལ་འདི་ནི་

༼བ༽ སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ན་དུས་ཐུང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ལ་འདི་ཙམ་ནས་ཟད་ཀྱི་ཚོད་ཡོད་༼བ༽ པ་སྟེ་གཟུང་སླ་ཞིང་བཟོད་སླ་བ་ཞིག་ཡོད་དེ། །༼བ༽ ནད་ཀྱི་ཟུག་རྔུ་ཁོང་༼བ༽ པར་བརླག་༼བ༽ པའི་གནོད་༼བ༽ པ་བསལ་ཕྱིར་༼བ༽ དུ། །ལུས་༼བ༽ ལ་རྨ་

༼བ༽ ཅུང་ཟད་གཏོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ བཟོད་དགོས་
པ་བཞིན་༼བ༽ ནོ། །དེ་ལྟར་སྨན་པ་ཀུན་ཀྱང་༼བ༽ སྨན་ཁབ་སོགས་ཀྱིས་”གསོ་2༼བ༽ བ་དང་གཏར་བ་དང་བསྲེག་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི། །མི་བདེ་བ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཙམ་པ་ཡིས་༼བ༽ ལུས་ཀྱི་ནད་༼བ༽ ཆེན་པོ་དག་མེད་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པ་དེ་བཞིན་དུ། །བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་དེ་བས་༼བ༽ ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་དག །གཞོམ་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་༼བ༽ དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་མི་བདེ་༼བ༽ བ་ཆུང་༼བ༽ ངུ་དེ་བཟོད་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ སྟེ། །རང་གཞན་གྱི་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སེམས་ལ་བདག་འཛིན་མེད་པས་སླ་ཚུལ་ནི། ལུས་གཏོང་བ་ནི་དང་པོ་ནས་འཇིགས་པའི་ཚེ་མི་གཏོང་གི །སྦྱིན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་”བསླབ་3པས་རང་ལུས་ལ་ཆགས་པ་ལོག་ཅིང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་རྒྱས་པའི་ཚེ་དོན་ཆེན་པོར་འགྱུར་ན་གཏོང་བས་གཏོང་བའི་དུས་སུ་ནི་དཀའ་བ་མེད་དེ། ༼བ༽ བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་དཀའ་སྤྱད་གཏར་བསྲེག་དབུག་གསུམ་སོགས་ནད་གསོ་བའི་གསོ་དཔྱད་ཕལ་བ་འདི་འདྲ་བའང་། །༼བ༽ ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྨན་པ་མཆོག་གིས་མ་མཛད་
1 གྱི་ * ཀྱི་
2 ལམ་རིམ་དུ། གསོར་
3 ལམ་རིམ་དུ། བསླབས་

711

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདེ། །༼བ༽ ལམ་བདེ་བས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཆོ་ག་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་༼བ༽ ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་དང་འདོད་པ་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡིས། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཆེན་༼ ༽ པོ་དཔག་མེད་༼བ༽ པ་གསོ་བར་མཛད། །༼བ༽ པས་དཀའ་སྤྱད་ལ་འཇིགས་མི་དགོས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། དེ་ལུས་སྦྱིན་པར་གཏོང་བ་སོགས་དགོས་པས་དཀའ་འོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་གོམས་པར་བྱས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོག་མར་སྦྱིན་པ་ལ་མ་གོམས་པའི་ཚེ་ཟན་ཆང་དང་། ཚོད་མ་ལ་སོགས་སྦྱིན་པ་ལའང་། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐོག་མར་༼བ༽ གདུལ་བྱ་སྦྱོར་བར་མཛད་༼བ༽ ཅིང་། །དེ་ལ་༼བ༽ དཀའ་བའི་བློ་མེད་པར་གོམས་ནས་ཕྱིས་ནས་ནི། །རིམ་གྱིས་༼བ༽ ཇེ་ཆེར་བཏང་སྟེ་མཐར་རང་གི་༼བ༽ ལུས་ཀྱི་ཤ་ཡང་གཏོང་༼བ༽ ནུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །རང་གི་ལུས་དངོས་སུ་གཏོང་བའི་མཚམས་ཡོད་དེ། དེར་གོམས་པའི་མཐར་གང་ཚེ་རང་གི་ལུས་ལ་ནི། །ཚོད་༼བ༽ མ་གཏོང་བ་སོགས་ལྟ་བུའི་བློ་༼བ༽ ནི་སྐྱེས་པས། །དེ་

༼བ༽ ཡི་

ཚེ་༼བ༽ དེ་ཡན་ཆད་ནས་ལུས་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་༼བ༽ དངོས་སུ་གཏོང་བ་ཡིན་གྱི། །༼བ༽ དེ་མན་ཆད་དུ་བསམ་པས་གཏོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པས། དེ་ལ་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༼བ༽ དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དེས་ན་ཁ་ཅིག་བཤད་པ་འཁྲུལ་པ་ནི། དེས་ན་ཁ་ཅིག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་བས་ལུས་སྲོག་བཏང་དགོས་པས་གདུང་བ་བསྐྱེད་ཅིང་། བྱ་དཀའ་བའི་ལམ་མོ་ཟེར་བ་ནི་གཞུང་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་སྣང་སྟེ། བྱ་དཀའ་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རིང་ལ་མི་གཏོང་ལ། ཚོད་མ་སོགས་སྟེར་བ་དང་འདྲ་བར་ཤིན་ཏུ་སླ་བའི་ཚེ་གཏོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་གང་དུ་གནས་ནས་ལམ་བསྒྲུབ་པའི་གནས་ལ་ཞུམ་པ་དགག་པ་༼ཇ༽ ལ་དྲུག་ལས་དང་པོ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བླངས་ཀྱང་སྐྱོ་དོན་མེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པ་ནི་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་བླངས་ནས་བྱེད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་འཁོར་བའི་

712

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གནོད་པས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མི་ནུས་སོ་སྙམ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྡིག་སྤངས་པས་རྒྱུ་ལོག་པས་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་མི་འབྱུང་ལ། འཁོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་པ་བརྟན་པས་སེམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་ལུས་སེམས་བདེ་བས་རྒྱས་ན་འཁོར་བར་སྡོད་ཀྱང་སྐྱོ་དོན་མེད་པས་དེ་ལྟར་བསམ་སྟེ། ༼བ༽ སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་དག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་སྤངས་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུས་གཏོང་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད། །༼བ༽ ཅིང་ལུས་གཏོང་བའི་དུས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་༼བ༽ ལུས་བཏང་བ་ན་ཡིད་ལ་མི་དགའ་

༼བ༽ བ་ཡང་མེད་༼བ༽ དེ་རྒྱུ་
མཚན། །འདི་ལྟར་༼བ༽ གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། །༼བ༽ སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་སྡིག་པས་༼བ༽ སྔ་མས་སེམས་དང་༼བ༽ ཕྱི་མས་ལུས་ལ་གནོད་༼བ༽ པ་ཡིན་ལ། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རླབས་པོ་ཆེའི་བསོད་ནམས་༼བ༽ ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་ལུས་བདེ་ལ། །༼བ༽ བླང་དོར་གྱི་གནས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིས་ནི་

༼བ༽

མཐུས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུ་ལྟར་སེམས་བདེ་༼བ༽ བ་ཡིན་ན། །༼བ༽ ཏེ་ཡིན་པས་གཞན་དོན་༼བ༽ དུ་འཁོར་བར་༼བ༽ བསྐལ་པ་དུ་མར་གནས་ཀྱང་ནི། །སྙིང་རྗེ་ཅན་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཅི་སྟེ་སྐྱོ། །༼བ༽ སྟེ་སྐྱོ་བའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ༼བ༽ སྔར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་

༼བ༽ ལྟ་བས་༼བ༽ ན་སེམས་སྐྱོ་

༼བ༽ བ་དང་ལུས་ངལ་༼བ༽ བ་ཀུན་སེལ་བའི། །༼བ༽ བྱེད་ལས་དང་
ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྟ་༼བ༽ སྟོབས་ལྡན་ལ་ཞོན་ནས། །༼བ༽ ལུས་སེམས་བདེ་༼བ༽ བའི་ལམ་ནས་༼བ༽ འབྲས་བུ་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ། །སེམས་ཤེས་༼བ༽ པའི་མཁས་པ་སུ་ཞིག་སྒྱིད་ལུག་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྒྱིད་ལུག་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དུས་རིང་བ་ཙམ་ལ་སྐྱོ་མི་རིགས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འགོར་བས་ཀྱང་ཡིད་ཞུམ་པར་མི་བྱ་སྟེ་དུས་རིང་བ་ཙམ་སྐྱོ་བའི་རྒྱུ་མིན་པའི་ཕྱིར་

713

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརོ། །འདི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ན་དུས་ཐུང་ཡང་སྐྱོ་ལ། སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་བདེ་ན་དུས་རིང་བ་ཡང་མི་སྐྱོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་”འཕྲེང་1བ་ལས། ༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པ་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བ༼བ༽ ས་གཟིར་བ་ལ་དུས་ཐུང་༼བ༽ ངུར་ཡང་། །བཟོད་༼བ༽ པར་དཀའ་

༼བ༽ ན་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོར་གཟིར་བ་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས། །༼བ༽ བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་བདེ་བ༼བ༽ ས་བརྒྱན་པ་ལ། །མཐས་ཡས་༼བ༽ པའི་དུས་༼བ༽ སུ་སྡུག་བསྔལ་ཀྱང་ཅི་ཞིག་གནོད། །༼བ༽ འདོད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི་མི་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དམ་འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དམ་

ཞེ་ན། དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་༼བ༽ ལ། །ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ག་ལ་ཡོད་༼བ༽ དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་སྙིང་རྗེས་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག །༼བ༽ བསྔལ་གྱིས་ཐུགས་གདུངས་པ་མ་བྲལ་ལ་སྙིང་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་༼བ༽ གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོར་འཁོར་བར་གནས་༼བ༽ པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་སངས་རྒྱས་༼བ༽ ཐོབ་པ་ལ་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོར་ཐོགས་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་༼བ༽ སྒྱིད་ལུག་པར་མི་བྱ་སྟེ་སྒྱིད་མི་ལུག་༼བ༽ ཅིང་། །ཉེས་༼བ༽ པ་ཟད་༼བ༽ ཅིང་ཡོན་ཏན་༼བ༽ ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ནི། །༼བ༽ ཚོགས་གཉིས་གསོག་པ་འདི་ལ་རྟག་ཏུ་འབད་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཀུན་སློང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དྲངས་པས་རྒྱུ་མཐའ་ཡས་ཚོགས་མཐའ་ཡས་མི་དཀའ་ཚུལ་ནི་ཡང་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་རྫོགས་དགོས་ལ། དེ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་མི་ནུས་སོ་སྙམ་དུ་ཞུམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་”པས་2ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་གནས་པ་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཕྲེང་
2 པར་ * པས་

714

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ལ་དམིགས་ནས་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ན། གཉིད་ལོག་མ་ལོག་དང་སེམས་གཞན་དུ་གཡེངས་”མི་1གཡེངས་ཐམས་ཅད་དུ་བསོད་ནམས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་སྡོམ་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྟག་ཏུ་གསོག་པས་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་རྫོགས་པར་མི་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ སྟེང་འོག་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་ནམ་མཁའ་དང་། །ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་༼བ༽ རྣམས་དང་། །ཇི་ལྟར་མཐའ་ཡས་༡༼བ༽ པ་དེ་བཞིན་དུ། །སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་༼བ༽ པར་འདོད་༼བ༽ ལ། །སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་༢༼བ༽ པ་དེ་དག་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་བརྩེ་བས། །༼བ༽ ཀུན་ནས་བླངས་ནས་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ མཐའ་དག་ལས་དྲངས་༼བ༽ པར་བྱས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་དགོད་པར་ངེས་༼བ༽ སོ། །དམ་བཅས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལྟར་༼བ༽ སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པར་གནས་༼བ༽ པ་དེ་ནི། །མི་ཉལ་བའམ་ཉལ་ཡང་རུང་། །༼བ༽ དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཡང་དག་བླངས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །༼བ༽ དགེ་བ་ལ་ཡིད་མི་གཏོད་པའི་བག་མེད་༼བ༽ པར་གྱུར་ཀྱང་༼བ༽ དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་རྣམས། །མཐའ་ཡས་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་༼བ༽ རམ་རྒྱུ་མཚན་”གྱིས་2ན་སེམས་ཅན་༼བ༽ མཐའ་ཡས་པ་བཞིན་༼བ༽ དུ། །བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་༣༼བ༽ པ་དུས་རྟག་༼བ༽ ཏུ་གསོག་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ བས། །རྒྱུ་མཐའ་ཡས་༼བ༽ པ་དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད། །མཐའ་ཡས་༤༼བ༽ པ་འཐོབ་མི་དཀའ་ཞེས་བྱ་༼བ༽ བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཁ༽བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དཔག་མེད་༼བ༽ ཀྱི་དུས་༼བ༽ སུ་འཁོར་བར་གནས་ཏེ། །ལུས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་༼བ༽ པ་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བའི་དོན་དུ། །བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་༼བ༽ པས་བརྒྱན་པ་འདོད་ཅིང་། །༼བ༽ ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་༼བ༽ པར་བསྒྲུབ་པར་
1 ལམ་རིམ་དུ། མ་
2 གྱི་ * གྱིས

715

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབྱེད་པ་༼བ༽ འི་ཕྱིར་རོ། །༼ཀ༽བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསོག་པ་དེས་ཀོ་༼བ༽ སྟེ་དེས་ནི་བྱང་ཆུབ་དཔག་མེད་ཀྱང་། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམ་བཞི་”ཡི1། །ཚོགས་ཀྱིས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཐོབ་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ་འགྱུར་བར་ཐལ། །༼ག༽ཞེས་སོ། །༼ང༽ མཐའ་ཡས་བཞི་དང་དཔག་མེད་བཞི་ཞེས་གྲགས་པའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་སེམས་ཞུམ་ན་སྨོན་འཇུག་ལ་གནོད་པས་སྤང་ཚུལ་ནི། དེས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཤུགས་དྲག་ནས་ཡིད་བསྐྱོད་པས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་དུས་ཐུང་ངུ་ཞིག་ལ་ཐོབ་ན་སྙམ་པ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཡང་། དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ན་མེད་པའི་ཚེ་དུས་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་དང་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་དགོས་པ་དང་དཀའ་སྤྱད་མང་དུ་དགོས་པ་རྣམས་མཐོང་བ་ན། དེ་ལྟར་སོང་ན་སུས་ནུས་སྙམ་ནས་ཉེ་ལམ་འཚོལ་བ་སྐད་བྱེད་ན་ནི་སྨོན་སེམས་ལ་བརྒྱུད་ནས་གནོད་ཅིང་། འཇུག་སེམས་ལ་དངོས་སུ་གནོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཇེ་དམན་དུ་སོང་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ཆེས་རིང་དུ་འགྲོ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་ལེགས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་མ་ཞུམ་པའི་ཆོས་བྱེད་པ་སྟོན་པའི་སྐྱེས་རབས་ལྟར་བྱ་བ་ནི། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་ཞུམ་ནས་བསྡད་པས་ནི་ཅི་ལ་ཡང་མི་ཕན་ཞིང་ཇེ་ཞུམ་དུ་འགྲོ་བས་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བློ་གཟེངས་བསྟོད་ན་དོན་རྣམས་འགྲུབ་པ་ལག་ན་ཡོད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ༼ང༽ ལེགས་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐྱེས་རབས་ལས། ༼བ༽ སེམས་ཞུམ་པས་ཕོངས་༼བ༽ ཤིང་སྡུག་བསྔལ་བ་ལས་ཐར་༼བ༽ པ་ལ་མི་ཕན་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཡིས།།

716

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

གྱི། །༼བ༽ རྒྱུ་དེ་བས་༼བ༽ ན་ཡིད་མྱ་ངན་གདུང་བར་མ་བྱེད་པར། །དགོས་པའི་དོན་བསྒྲུབ་༼བ༽ པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་མཁས་༼བ༽ པ་ལ་བརྟེན་༼བ༽ པར་བྱས་ན། །རབ་ཏུ་༼བ༽ ཐར་པར་དཀའ་བ་༼བ༽ ལ་འང་༼བ༽ བྱ་སླ་བས་ཐར་བར་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཐབས་ཡོད་ཀྱི། །དེ་བས་༼བ༽ ན་འཇིགས་ཤིང་༼བ༽ སྐྲག་པ་དང་ཡིད་མི་དགའ་

༼བ༽ བར་མ་བྱེད་པར། །༼བ༽ བདག་གིས་བསྟན་
པའི་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་༼བ༽ རྒྱ་མཚོ་ལས་ནོར་བུ་ལོན་ནས་བདེ་བར་སྒྲོལ་བའི་དགོས་པ་སྒྲུབས་༼བ༽ ཤིག །དེའི་ཐབས་ནི་བླང་དོར་ལ་མཁས་པའི་གཟི་བརྗིད་༼བ༽ དང་ལྡན་པ་མ་ཞུམ་ཞིང་སྙིང་སྟོབས་བརྟན་པས་གཟེངས་བསྟོད་༼བ༽ དེ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་འབད་ན། །༼བ༽ འདོད་པའི་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་༼བ༽ རང་གི་ལག་ན་ཡོད་༼བ༽ པ་དང་འདྲ། །༼ང༽ འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལེགས་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འཁྲུངས་པའི་ཚེ། དོན་མཐུན་གྱི་འཁོར་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པ་ན་གྲུ་བོ་ཆེ་རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་དུ་ཆུད་པར་ཉེ་བ་ན་འཁོར་རྣམས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་ལ་གདམས་ཤིང་གཟེངས་བསྟོད་ནས། བདག་ཉིད་ཤེད་བྱེ་བ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྲོག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་མི་དྲན་པའི་བདེན་པ་དང་། བདག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུས་རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་ལས་སླར་ལོག་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བདེན་ཚིག་གསུངས་པས་བདེ་བར་ཕ་རོལ་ཏུ་བསྒྲལ་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་མ་ཞུམ་པ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་གཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ཀྱང་ཞུམ་པ་མེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱེད་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལ། ད་ལྟ་ནི་ཡོན་ཏན་ལྟར་སྣང་རེ་འམ་ཡོན་ཏན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ཞིག་སྐྱེས་ན་ལམ་གྱི་ས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཅད་དོ་སྙམ་ཞིང་དེ་”ག་1གོམས་པས་ཆོག་པར་འཛིན་ལ། ལམ་གྱི་གནད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྐྱ་བར་ནས་

1 ལམ་རིམ་དུ། ཁ་

717

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཏོན་ནས་དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཆ་གཅིག་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏོ་ཞེས་”བརྡའ་1སྤྲད་དེ་གོ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡིད་ཤིན་ཏུ་ཞུམ་ནས་འགྲོ་བར་སྣང་བས་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་གོང་མའི་ཁྱད་པར་འཚོལ་བ་དང་། བསླབ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་དགོས་ཀྱང་ཞུམ་པ་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་སྣང་ངོ་། །
གཉིས་པ་མཐུན་རྐྱེན་དཔུང་གི་ཚོགས་”བསགས་2པ་ལ་བཞི། མོས་པ་དང་། བརྟན་པ་དང་། དགའ་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། དོར་བའི་སྟོབས་སོ། །དང་པོ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མོས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། འདུན་པས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པར་གསུངས་པས་འདིར་མོས་པ་ནི་འདུན་པའོ། །དེ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི། བདག་ནི་

༼བ༽

ཚེ་རབས་སྔོན་དང་ད་ལྟར་ཡང་། །༼བ༽ ངེས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མོས་༼བ༽ པ་དང་བྲལ་བ་ཡིས། །༼བ༽ ད་དུང་འཁོར་བའི་རྒུད་པས་ཟིན་པའི་ཕོངས་པ་འདི་འདྲ་བྱུང་བར་གྱུར་༼བ༽ ན། །མཁས་པ་སུ་ཞིག་ཆོས་ལ་མོས་པ་གཏོང་། །༼བ༽ རྒུད་པ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ན་ཆོས་ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཆོས་ལ་མོས་པ་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་ངེས་པ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པའི་རྩ་བ་མོས་པར་ཐུབ་པས་༼བ༽ ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་ལས་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་མོས་པ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ནི། ༼བ༽ ཆོས་ལ་མོས་པ་ནི་དེའི་ཡང་རྩ་བ་རྟག་ཏུ་ནི། །༼བ༽ དགེ་མི་དགེའི་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་༼བ༽ གྱི་འབྲས་བུ་༼བ༽ ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བསྒོམས་པས་སོ། །༼བ༽ ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་ལེགས་པར་མ་རྙེད་ན་ཆོས་གང་ལའང་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ངེས་པ་མི་རྙེད་པས་འདི་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དཀར་ནག་གི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་འབྱུང་བའི་ཚུལ་བསྒོམ་པ་ལ་བཤད་དེ། དད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བརྡ་
2 ལམ་རིམ་དུ། བསག་

718

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པར་གསུངས་པས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བ་དང་བླང་བར་འདོད་པ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ལས་འབྲས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་། དེ་དག་ལས་འདས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སེམས་པ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་རང་ལ་ཞེན་བསྐུལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་ནས་དེའི་སྒོར་ཞུགས་པ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མཐའ་དག་བསལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། ཉེས་པ་རེ་རེ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་པར་བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་རེ་རེ་མཐར་ཐུག་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཞིག་གོམས་དགོས་ན། བདག་ལ་ནི་དེ་དག་སེལ་བ་དང་བསྒྲུབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རེ་ཡང་མི་སྣང་བས་བདག་གིས་དལ་བ་དོན་མེད་དུ་བཏང་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་རང་ལ་རང་གིས་བསྐུལ་དགོས་ཏེ། བདག་དང་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་ནི། །དཔག་༼བ༽ ཏུ་མེད་༼བ༽ པ་རྣམས་བདག་གིས་གཞོམ་༼བ༽ པར་བྱ་སྟེ། །༼བ༽ སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ན་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེས་པ་འཇོམས་པའི་དུས་གང་དུ་ཉེས་པ་རེ་རེ་ལའང་། །བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་༼བ༽ གཉེན་པོ་བསྒོམ་པས་ཟད་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ དགོས་པ་༼བ༽ ཡིན་པ་ལ། །ཉེས་༼བ༽ པ་ཟད་༼བ༽ པར་བྱེད་པའི་རྩོམ་པ་དེ་ཡི་ནི། །ཆ་༼བ༽ ཤས་ཙམ་ཡང་བདག་ལ་མ་མཐོང་ན། །༼བ༽ གཉེན་པོ་དེ་ཙམ་བསྒོམ་མི་ནུས་ན་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ཐག་ཆོད་པས་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་༼བ༽ འབྱུང་བའི་གནས་༼བ༽ སུ་གྱུར་པ། །བདག་ཀོ་ཅིས་ཏེ་སྙིང་མ་གས་༼བ༽ པ། །སྙིང་རེ་སྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་གཞན་གྱི་༼བ༽ ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། །མང་པོ་བདག་གིས་བསྒྲུབ་༼བ༽ པར་བྱ་དགོས་”སྟེ

1། །༼བ༽ དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་

1 ཏེ་ * སྟེ

719

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔའི་དུས་ནས་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་༼བ༽ ཡང་ཡོན་ཏན་༼བ༽ མ་ལུས་པ་ལྟ་ཞོག་མཚན་དཔེ་ལྟ་བུ་ཡོན་ཏན་རེ་རེ་ལའང་། །བསྐལ་བ་རྒྱ་མཚོར་༼བ༽ རྒྱུ་ཚོགས་གོམས་༼བ༽ པར་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་བ་༼བ༽ ཡིན་ན། །བདག་༼བ༽ ལ་ནི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དེ་དག་གི་རྒྱུ་ཆ་ཙམ་ལའང་། །གོམས་པ་༼བ༽ དུས་ནམ་ཡང་མ་སྐྱེས་ཏེ་༼བ༽ དུས་རིང་མོ་ནས། །ཅི་ཞིག་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཀའ་དཀའ་ལྟར་རྙེད་༼བ༽ པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་སྐྱེ་བ་ནི། །བདག་གིས་དོན་མེད་༼བ༽ ཆུད་ཟོས་བྱས་པ་མཚར་༼བ༽ ཆེ་ཞེས་ཡིད་ཆད་པའི་བསྟིང་ཚིག་གོ །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་བརྟན་པའི་སྟོབས་༼ཇ༽ ལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། གང་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་དེ་ལས་མི་ལྡོག་པར་མཐར་འབྱིན་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་དེ་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི་དེ་ཡང་དང་པོ་ཅི་རུང་རུང་དུ་མི་འཇུག་པར་ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ནུས་པ་ལྟ་ན་འཇུག་ལ། མི་ནུས་ན་མི་འཇུག་པ་དང་ཞུགས་ནས་བར་སྐབས་སུ་འདོར་བ་ལས་དང་པོ་ནས་མི་རྩོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དམ་བཅས་པ་བར་མ་དོར་འདོར་བ་ལ་གོམས་ན་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱིས་བསླབ་པ་ཁས་བླངས་པ་སོགས་འདོར་བས་ཚེ་དེར་སྡིག་འཕེལ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འཕེལ་བ་དང་སྔ་མ་དེ་བྱ་བར་བསམས་པས་དགེ་བ་གཞན་མི་འགྲུབ་པ་དང་། སྔ་མ་དེ་ལས་ལོག་པས་དེའི་འབྲས་བུ་དམན་པ་དང་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐར་མ་ཕྱིན་པས་རྫོགས་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོར་ན་གང་བྱ་བར་ཡིད་དམ་བཅས་པ་དེ་ཡང་མགོ་མི་ཐོན་ལ་གཞན་འགྲུབ་པའི་ཡང་གེགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་གྱིས་སྡོམ་པ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་མི་བརྟན་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ༼བ༽ བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དང་པོ་༼བ༽ རང་གི་བློ་ཡི་སྦྱོར་བ་༼བ༽ འམ་འབྱོར་པ་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ནི་༼བ༽ ནུས་པ་ལྟར་ན། །བརྩམ་མམ་ཡང་ན་༼བ༽ མི་ནུས་ན་མི་བརྩམ་༼བ༽ པར་

720

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱ༼བ༽ འོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་མ་བརྩམས་པ་ནི་མཆོག་ཡིན་གྱི། །བརྩམས་ནས་༼བ༽ མཐར་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དེ་ལས་ལྡོག་པར་མི་བྱའོ། །༼བ༽ བརྩམས་ནས་དོར་བ་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་ཡོད་དེ་སྔ་མ་དེའི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་༼བ༽ ཡང་འདོར་བ་དེ་གོམས་ཤིང་། །༼བ༽ དམ་འཆའ་ཉམས་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་སྡིག་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ དེའི་རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་འཕེལ་༼བ༽ བར་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ ཕྱིས་བརྩམས་པའི་བྱ་བ་གཞན་དང་༼བ༽ ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་དུས་ཀྱང་ནི། །དམན་༼བ༽ པ་དང་དུས་རིང་པོར་འགོར་བར་འགྱུར་༼བ༽ བ་དང་ལས་གཞན་དེ་ཡང་འགྲུབ་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེས་ན་དམ་བཅའ་མཐར་ཕྱིན་པར་འདོད་པས་ང་རྒྱལ་གསུམ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་ནས་བྱ་བའི་ལས་དང་༼བ༽ སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་༼བ༽ དང་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ནུས་པ་སྟེ། །གསུམ་པོ་དག་ལ་༼བ༽ མ་ཞུམ་ཞིང་སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ང་རྒྱལ་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ དེ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ། དེ་ལ་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ནི། གཞན་སུ་ལ་ཡང་རང་གི་ལམ་བསྒྲུབ་པའི་གྲོགས་ཀྱི་བལྟོས་པ་མི་འཆའ་བར་རང་ཁོ་ནས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། ༼བ༽ གཞན་གྱི་བྱ་བར་འོས་པའི་ལས་མཐོང་ན་བདག་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱ་འོ་ཞེས། །༼བ༽ བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ཉིད་༼བ༽ དོ། །ཅེས་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ཐར་པ་༼བ༽ ཐོབ་པ་ནི་བདག་༼བ༽ ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་རག་ལས་༼བ༽ པ་ཡིན་གྱི་འདི་ལ་ནི། །༼བ༽ རང་གིས་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་གཞན་གྱིས་གྲོགས་བགྱིར་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་ཀྱི། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་གཞན་ལ་མི་རེ་བར་བདག་གཅིག་པུས་བསྒྲུབ་བོ་སྙམ་པ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་འདྲ་བ་ཡོད་པས་དེར་བཏགས་པའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ནུས་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་རང་གི་དོན་ཡང་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་ན་

721

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགཞན་གྱི་དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས། བདག་གིས་ནི་རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པར་ནུས་སོ་སྙམ་ནས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། ༼བ༽ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་གང་ཟག་གཞན་ལ་རེ་བལྟོས་མི་འཆའ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་༼བ༽ པས་རང་དབང་མེད་༼བ༽ པར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ པ་འདིས་༼བ༽ གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག །རང་༼བ༽ གི་དོན་༼བ༽ ཡང་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས། །འགྲོ་བ་༼བ༽ འདིས་བདག་ལྟར་ ི ༼བ༽ རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་མི་ནུས་ཏེ། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་དེ་དག་ལ་རེ་བལྟོས་བཅས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་བྱ་བ་བདག་༼བ༽ ཉིད་འབའ་ཞིག་གིས་འདི་༼བ༽ ཐམས་ཅད་བྱ་འོ། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་ཀྱང་དམན་པའི་ལས་ལ་རྩོལ་བ་མི་གཅོད་ན་བདག་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ལས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། ༼བ༽ འཇིག་རྟེན་པ་གཞན་དག་༼བ༽ ཞིང་ལ་སོགས་དམན་པའི་ལས་༼བ༽ ལ་འབད་པར་བྱེད་ན། །༼བ༽ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཁུར་ཆེན་པོ་ཁྱེར་བ་བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་༼བ༽ སོས་དལ་བར་ཇི་ལྟར་འདུག་༼བ༽ སྟེ་འདུག་མི་རིགས། །ཅེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་ན་གཞན་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་རང་ལ་རློམ་པས་བསྒྲུབ་པ་མིན་གྱི། བརྩེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བལྟས་ནས་ང་རྒྱལ་དང་མ་འདྲེས་པར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ དེ་ཡང་གཞན་ནི་དམན་པའི་ལས་བྱེད་ལ་བདག་ནི་བཟང་པོའི་ལས་བྱེད་དོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་འདི་མི་བྱེད་དེ། །བདག་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་༼བ༽ ཉོན་མོངས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་༼བ༽ ཉིད་མཆོག་༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་སོ། །གཞན་གྱིས་མི་ནུས་པ་བདག་གིས་ནུས་སྙམ་པ་ཡང་ང་རྒྱལ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ང་རྒྱལ་དུ་བཏགས་སོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་༼ཇ༽ དེ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དངོས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བདག་འདི་དག་ལས་རྒྱལ་བར་བྱ་ཡི།

722

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འདི་དག་བདག་ལས་ནམ་ཡང་རྒྱལ་བར་མི་བྱའོ་སྙམ་དུ་མ་ི�ིམཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པ་ལ་བློའི་དཔའ་བསྐྱེད་ནས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བདག་གིས་༼བ༽ ཉེས་པ་ཀུན་ལས་རྒྱལ་༼བ༽ བར་བྱ་སྟེ། །བདག་ལས་༼བ༽ ཁམས་གསུམ་པའི་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་སུ་ཡང་རྒྱལ་༼བ༽ བར་མི་བྱ་༼བ༽ འོ་སྙམ་པའི། །༼ཀ༽ ༼ང༽རྒྱལ་བ་སེང་གེའི་སྲས་༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་”བདག་1པས་༼བ༽ ཏེ་བདག་གིས། །༼ཁ༽ང་རྒྱལ་༼བ༽ གྱི་མཆོག་འདི་ལ་གནས་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་ན་བདུད་དང་མུ་སྟེགས་སོགས་ཀྱི་རི་དྭགས་སྐྲག་པར་མཛད་

པས། ༼ག༽ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ང་རྒྱལ་གསུམ་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་སྲོ་ཤི་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆུང་ངུས་ཀྱང་གནོད་པ་ནུས་པ་ནི། ཤི་བའི་སྦྲུལ་དང་ཕྲད་༼བ༽ པར་གྱུར་༼བ༽ པ་ན། །༼བ༽ བྱ་ཁྭ་༼བ༽ ཏ་ཡང་མཁའ་ལྡིང་ལྟ་བུར་༼བ༽ ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱོད་༼བ༽ པ་དེ་བཞིན་དུ། །གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་༼བ༽ གཉེན་པོ་ཉམ་༼བ༽ སྟོབས་ཆུང་༼བ༽ བར་གྱུར་ན། །ལྟུང་བ་༼བ༽ ཆེན་པོར་མ་ཟད་ཆུང་ངུའང་༼བ༽ ལམ་ལ་བར་ཆད་ཀྱིས་གནོད་པར་བྱེད་༼བ༽ པས། །བསམ་པ་ཞུམ་༼བ༽ པ་དང་བཅས་༼བ༽ པར་བྱས་ནས་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རྩོལ་བ་དོར་བ་ལ། །ཕོངས་༼བ༽ པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཐར་བ་ཡོད་དམ་ཅི་༼བ༽ སྟེ་མེད་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཆོས་ལ་མོས་པ་བོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས། ཆོས་བོར་བའི་བདེ་བ་ལ་སྔར་གྱི་བདེ་བ་ལས་ལྷག་པ་ཡང་མེད་ལ། འདིར་ཆོས་བོར་ན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་དུ་སྡུག་བསྔལ་མུ་མཐའ་མེད་པ་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ཡང་བསམ། རང་གིས་རྩོལ་བ་མ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་མི་བལྟ། གཉེན་པོ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྒོམ་མི་ནུས་པས་ངེད་རང་རྫོགས་པར་བྱེད་ཟེར་ནས་མི་འོང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་གིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་མི་ནུས་གསུང་ངོ་། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཆོས་ལ་མོས་པའི་ཕན་

1 ལམ་རིམ་དུ། དག་

723

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཡོན་ནི། སྔ་མ་ལྟ་བུའི་ང་རྒྱལ་བྱས་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆེན་པོས་ཀྱང་བར་དུ་གཅོད་མི་ནུས་པས། དེས་ན་ང་རྒྱལ་དེ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི། ༼བ༽ གཉེན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ང་རྒྱལ་༼བ༽ སྦྱོང་བས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོལ་བ་བསྐྱེད་པས་ནི། །༼བ༽ སྤང་བྱ་ཆེན་པོ་ཡིས་ཀྱང་
ཐུབ་པར་དཀའ་

༼བ༽ བ། །དེ་བས་༼བ༽ ན་སེམས་ནི་བརྟན་པོ་ཡིས། །ལྟུང་བ་རྣམས་ནི་
གཞོམ་༼བ༽ པར་ ༡བྱ་སྟེ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་པོ་ལྟུང་བས་ཕམ་པར་བྱས་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པ་ནི་མཁས་པས་ཁྲེལ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། བདག་ ༢ནི་ལྟུང་བས་༼བ༽ ཚུར་ཕམ་༼བ༽ པར་བྱས་ན། །ཁམས་གསུམ་༼བ༽ ཐམས་ཅད་ལས་བདག་ཉིད་རྒྱལ་༼བ༽ བར་འདོད་༼བ༽ པ་ནི་བཞད་གད་༼བ༽ ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་༼བ༽ བས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ལ་ཁྱད་གསོད་བྱས་ནས་འཇོམས་པར་འདོད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བཏགས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་བཤད་ཚུལ་དེ་རིགས་པས་གྲུབ་པས་རྣམ་བཤད་ཁ་ཅིག་དང་མི་མཐུན་ཀྱང་འདི་རིགས་པ་ནི། རྣམ་བཤད་མཛད་པ་རྣམས་དེ་དང་མི་འདྲ་བར་འཆད་མོད། གཞུང་ལ་སྔ་མ་འགྲིག་གམ་སྙམ་མོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དོན་དེ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་གནད་བསྡུས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལ་རེ་བ་བཀག་ནས་རང་གཅིག་པུས་བྱེད་པར་གོ་བགོ །དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་རང་ལྟར་བྱ་བར་མི་ནུས་ཀྱི། རང་གིས་ནུས་སོ་སྙམ་དུ་གདེང་འཆའ། དེ་ལྟར་མཐོང་ནས་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཕར་ལ་གཞོམ་གྱི། དེས་ཚུར་ལ་ནམ་ཡང་འཇོམས་མི་ནུས་པར་བྱེད་པའི་བློའི་བརྟན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་དམ་བཅའ་བར་སྐབས་སུ་འདོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ལ། ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གང་བྱ་བར་ཡི་དམ་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་འབྱིན་འདོད་ཀྱི་བློ་བརྟན་པོ་མ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ་དགའ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ།༼ཇ༽ ལ་ལྔ་ལས་དང་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་

724

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འདུན་པ་དྲག་པོའི་མོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་མ་”བསྐྱེད་1པ་བསྐྱེད་ཅིང་ ”བསྐྱེད་2ཟིན་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་བརྟན་པའི་སྟོབས་སམ་ང་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་བསྒྲུབས་ནས་དང་པོར་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡང་དགའ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་དེའི་འཕྲོ་གཅོད་པར་མི་འདོད་པས་མི་ངོམས་པའི་བསམ་པ་ནི་དགའ་བའི་སྟོབས་ཡིན་པས་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་འབྲས་བུ་དམིགས་པས་མི་ངོམས་པ་ནི། དེ་ལ་མི་ངོམས་པའི་ཚུལ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ནི། ༼བ༽ བྱིས་པ་ཁ་ཅིག་རྩེད་མོའི་བདེ་༼བ༽ བའི་འབྲས་༼བ༽ བུ་མྱོང་བར་འདོད་པ་ལྟར། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་༼བ༽ གཞན་དོན་བྱ་བའི་ལས་གང་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཐོས་བསམ་དང་། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་དེ་ལ་ནི་ཞེན་༼བ༽ པར་བྱ་སྟེ། །༼བ༽ སྤྲོ་བཞིན་དུ་ལས་དེས་མི་ངོམས་༼བ༽ ཤིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་འཇུག་པར་དགའ་བར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱིས་པ་རྣམས་རྩེད་མོའི་ལས་ལ་ངོམས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་འདྲ་བའི་བློ་སྐྱེས་སྐྱེས་སུ་འབད་པའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་བདེ་བའི་རྒྱུ་ལ་མི་ངོམས་པ་ནི། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་བདེ་བས་མི་ངོམས་པ་བཞིན་དུ་དེའི་རྒྱུའི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ངོམས་དགོས་ཏེ། ཐ་མལ་པ་རྣམས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འཐོབ་མི་འཐོབ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་ཡང་འབད་ནས་འཇུག་ན། ལས་གང་སྤྱད་ན་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ངེས་པ་ལ་སྨོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ༼བ༽ འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་དོན་དུ་༼བ༽ ཚོང་ཞིང་ལས་སོགས་ཀྱིས་ལས་བྱས་ཀྱང་། །༼བ༽ དེའི་འབྲས་བུ་བདེ་༼བ༽ བ་མྱོང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཏོལ་མེད་༼བ༽ པ་སྟེ་ངེས་པ་མེད་ཀྱི། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ལས་ཉིད་༼བ༽ གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་ངེས་པར་བདེ་

༼བ༽ བར་འགྱུར་བ། །དེ་

༼བ༽ ལྟ་བུའི་ལས་མི་བྱེད་༼བ༽ པ་ཇི་ལྟར་བདེ་

༼བ༽ བར་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྐྱེས་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྐྱེས་

725

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློའགྱུར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་བདེ་བ་ཆུང་ངུ་ལའང་མི་ངོམས་ན་ཆེན་པོས་ངོམས་མི་རིགས་པར་བཤད་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་འདིས་ཀྱང་ངོམས་པར་མི་རིགས་ཏེ། ༼བ༽ དཔེར་ན་སྤུ་གྲིའི་སོར་ཆགས་༼བ༽ པའི་སྦྲང་རྩི་༼བ༽ ལྕེས་མྱངས་པས་རོ་མངར་བར་ཅུང་ཟད་མྱོང་ཡང་ལྕེ་ཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ལྟ་༼བ༽ བུའི་༼བ༽ གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི། །འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་༼བ༽ འཁོར་བར་ཅི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་མི་ངོམས་ན། །༼བ༽ གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་༼བ༽ ལྷ་དང་མིའི་མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་བདེ་ལ་༼བ༽ མཐར་ཐུག་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་ཡི། །༼བ༽ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྟེ་ངོམས། །༼བ༽ པ་མེད་པར་གོམས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མངར་བའི་རོ་ཅུང་ཟད་མྱང་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་བལྡགས་ན་ལྕེ་གཤོག་པའི་སྤུ་གྲི་རྣོན་པོའི་སོ་ལ་ཆགས་པའི་སྦྲང་རྩི་དང་འདྲ་བར་འཕྲལ་བདེ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ཚབས་ཆེ་བ་སྟེར་བའི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྤྱད་པ་ལ་ཡང་ངོམས་པ་མི་སྣང་ན། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་བདེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྟེར་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཅི་སྟེ་ངོམས་པར་རིགས་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་མི་ངོམས་པའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གླང་ཆེན་པད་མཚོར་འཇུག་པ་ལྟར་རིགས་པ་ནི། དེས་ན་གང་འཇུག་པའི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་འཇུག་པ་"1ཉི་མས་གདུངས་པའི་གླང་ཆེན་ཉི་མ་ཕྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་པད་མཚོར་འཇུག་པ་ལྟ་བུའི་བློ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་སྦྱང་བར་བྱ་སྟེ། ༼བ༽ གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་བདེ་བར་ངེས་པའི་ལས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་རིགས་པས། དེ་ལྟ་༼བ༽ པས་༼བ༽ ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་༼བ༽ བརྩམས་པ་དེ་ཚར་༼བ༽ རམ་མཐར་ཕྱིན་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ བའི་ཕྱིར། །ཉི་མ་ཕྱེད་༼བ༽ ཀྱི་དུས་༼བ༽ སུ་ཚ་བ་དང་

1 ལམ་རིམ་དུ། +ན་

726

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སྐོམ་པས་གདུངས་པ་ཡི། །གླང་ཆེན་༼བ༽ ཆུ་”མཚོ་1༼བ༽ དང་ཕྲད་༼བ༽ པ་ན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་མཚོ་༼བ༽ དེར་འཇུག་༼བ༽ པ་ལྟར། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དེ་ལ་ཡང་༼བ༽ སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དོར་བའི་སྟོབས་༼ཇ༽ ལ་དངོས་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བསླབ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ངལ་བསོ་བ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་ལུས་སེམས་དུབ་ན་རེ་ཞིག་ངལ་”བསོ་2དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་ཞིང་སུན་པས་ཕྱིས་བརྩོན་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ངལ་”བསོས་3མ་ཐག་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་ཞིང་སྔ་མ་ལེགས་པར་མཐར་ཐོན་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱ་བར་གོང་མ་གཞན་ཞིག་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ དགེ་བ་ལ་འབད་པས་ལུས་སེམས་དུབ་ནས་སྟོབས་ཉམས་པ་དང་རྗེས་༼བ༽ སུ་འབྲེལ་ན་༼བ༽ ངལ་བསོས་ཏེ། །སླར་༼བ༽ ལས་དེའི་འཕྲོ་བྱ་༼བ༽ བའི་དོན་རེ་ཞིག་དུ་དོར་བར་བྱ་༼བ༽ ཞིང་ངལ་བསོས་ནས་ཀྱང་བརྩམ་པར་བྱའོ། །ལས་སྔ་མ་ལེགས་པར་ཟིན་༼བ༽ པ་ན་༼བ༽ ལས་ཕྱི་མ་དང་། །༼བ༽ དེ་ཡི་འང་ཕྱི་མ་༼བ༽ གཞན་དང་གཞན་བྱ་བར་འདོད་པས་༼བ༽ སྔར་ཟིན་པ་དེ་སྤང་༼བ༽ བར་བྱ་༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ངལ་བ་སྤང་བ་གལ་ཆེ་བ་ནི། ཕྱི་མ་འདི་གལ་ཆེ་སྟེ། ཡོན་ཏན་སྔ་མ་རེས་ཆོག་ཤེས་བྱས་ན་ཁྱད་པར་གོང་མ་མང་པོ་འཐོབ་པ་ལ་གེགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཧ་ཅང་དམ་ལྷོད་མིན་པའི་ན་རེ་བ་ནི། འདིས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལུགས་བསྟན་ཏེ་ཧ་ཅང་བརྟུན་”པས་4ཏེ་རྩོལ་བ་དྲགས་པ་དང་ཧ་ཅང་ལྷོད་པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་ནས་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་ན་རེ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ མ་ལ་གུས་པས་མ་ཁོལ་
1 ལམ་རིམ་དུ། མཚོར་
2 ལམ་རིམ་དུ། གསོ་
3 ལམ་རིམ་དུ། གསོས།
4 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ངས

727

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཞེས་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་ཁོལ་དང་རྟ་དབྱངས་དང་མ་ཏི་ཙི་ཏྲ་ཞེས་པ་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དཔལ་ལྡན་མ་ཁོལ་གྱིས། ༼བ༽ ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་༼བ༽ དུ་འཕགས་པར་བགྱི་བ༼བ༽ འི་ཐབས་སྒྲུབས་པ་ལ། །༼བ༽ རྒྱུའི་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལ་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཧ་ཅང་དྲག་ཐལ་བའམ་ཧ་ཅང་ལྷོད་པའི་ཐང་ལྷོད་འགའ་

༼བ༽ ཡང་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་༼བ༽ བས། །རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་
སླད་༼བ༽ དུའམ་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་༼བ༽ ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་༼བ༽ ལ། །ཐོག་༼བ༽ མ་སྟེ་དུས་སྔ་མ་དང་དྲུང་༼བ༽ ན་གནས་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པའམ་ཡང་ན་ཉེ་རིང་ངམ་རྩ་རྩེའམ་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་རིམ་པ་དབྱེར་མ་མཆིས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དམ་པའི་གསུང་ཚུལ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ༼བ༽ དང་པོར་གྲོ་ཕྱེ་ཐག་པ་སོགས་གྲབས་ཡུལ་མི་བྱེད་པར་མགྱོགས་པར་འགྲོ། རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ལྡོག་པའི་སེ་མོ་གྲུ་པའི་ར་མདའ་ལྟ་བུས་མི་འོང་། བྱང་བའི་ར་མདའ་དང་པོ་སོས་བདལ་ནས་༼བ༽ གྲབས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བྱེད། དེ་ནས་ཇག་པ་མ་སླེབ་བར་དུ་འདེད། ༼བ༽ འདི་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནམ་སྙམ། དེ་བཞིན་དུ་སོས་བདལ་ཡུན་བསྲིངས་ནས་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། ཤིག་གིས་སོས་བདལ་ནས་མ་བསྡད་པར་ཕྱིན་པས་མྱུར་དུ་ཕྱིན། ལྗི་བས་ཐེབས་རེ་མཆོངས་ཤིང་བསྡད་པས་མ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས་དང་པོ་དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཏེ་ཉམས་སྨད། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་མོས་པ་དང་། ཞུགས་ཟིན་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་བརྟན་པ་དང་། ལས་དེ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཡང་འཕྲོ་གཅོད་པར་མི་འདོད་པ་དགའ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ཅིང་། དོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལུགས་ལ་མཁས་པ་ན། བརྩོན་འགྲུས་ལ་ལྷུར་བླང་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་བཅུ་གཅིག་ལས་དང་པོ་ཇི་ལྟར་

728

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

རྩོམ་པ་ནི། དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། འཐབ་༼བ༽ མོ་གོམས་པའི་འཐབ་རྙིང་༼བ༽ པ་མཚོན་ཆའི་ལས་དང་དགྲ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་དགྲ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་༼བ༽ འཐབ་པའི། །གཡུལ་ངོར་རལ་ག་༼བ༽ འགྱེད་པར་ལྷགས་པ༼བ༽ འི་ཚེ་ན་རང་མཚོན་ལས་བཟུར་ཞིང་དགྲ་ལ་མཚོན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་༼བ༽ དུ་རང་ཉིད། །ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་མཚོན་ལས་བཟུར་༼བ༽ ནས་བཟློག་པར་བྱ་ཞིང་། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་པས་མ་བཅོམ་པ་དང་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་དགྲ་རྣམས་༼བ༽ གཉེན་པོའི་མཚོན་གྱིས་”འཇིབས་1༼བ༽ ཤིང་གནད་དུ་བསྣུན་པར་༼བ༽ ཕྱེ་མར་བརྟག་༼བ༽ ཅིང་རྩད་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། འཐབ་མོ་བ་རྙིང་པ་ལས་དེ་ལ་གོམས་པའི་མཁས་པ་ནི་དགྲ་དང་རལ་ག་སོགས་འགྱེད་པའི་ཚེ་ཕ་རོལ་འཇོམས་པ་གཅིག་པུའི་རྩིས་མི་བྱེད་ཀྱི། རང་ལ་མཚོན་གྱི་གནོད་པ་འབབ་པ་ལས་བཟུར་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཕར་ལ་འཇོམས་པ་གཉིས་ཀའི་ལས་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ། སྒྲུབ་པ་པོ་ཡང་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཚུར་སེམས་ལ་རྨ་འབྱིན་པ་ལ་ཟོན་བྱེད་ཅིང་བཟུར་བ་དང་། ཕར་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་འཇོམས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་བརྩོན་པ་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཆ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ཞིག་གཉེན་པོས་བཀག་ཀྱང་ཉོན་མོངས་གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆ་འགའ་ཞིག་འཕྲོག་པའམ། ཡང་ན་སེམས་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་པས་གཉིས་ཀ་མཉམ་པོར་སོང་ནས་དགེ་སྦྱོར་ལ་སྐྱེད་འོང་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་དཔེར་བརྗོད་ན་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་འདུག་སྙམ་ནས་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་སྙིང་པོར་བཟུང་ནས་རྩད་བཅད་པ་ན་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་ཐོས་པས་བསལ་ཡང་ཉོན་མོངས་གཞན་ལ་ཟོན་མ་བྱས་པས་དེའི་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཇེབས་

729

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརིང་ལ་ཉེས་སྤྱོད་དུ་མས་གོས་ནས་རྒྱུད་ཆེས་མ་རུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱུད་འདུལ་བ་གལ་ཆེ་བར་འདུག་སྙམ་ནས་བསྒོམ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྨོངས་པའི་དགྲ་ལ་ཟོན་བྱེད་པ་དོར་ནས་ཆོས་མ་ཉན་ཅིང་མ་བསླབས་པས་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཅས་པའི་འཇུག་ལྡོག་ལ་ཆེས་རྨོངས་ནས་རྒྱུན་དུ་ལྟུང་བས་འཇོམས་པ་ལྟ་བུའོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྤང་བླང་གི་དྲན་པ་སྒྲིམ་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པའི་ཚེ་ཡང་གཡུལ་འགྱེད་པའི་དུས་སུ་ལག་ནས་རལ་གྲི་ལྷུང་ན་བསད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་ལོང་ཡོད་མི་བྱེད་པར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ལེན་པ་ལྟར། སྤང་བླང་གི་འཇུག་ལྡོག་གི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བའི་འཇིགས་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དྲན་པ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ དགྲ་དང་འཐབ་པའི་གཡུལ་དུ་༼བ༽ རང་གི་ལག་ནས་རལ་གྲི་༼བ༽ ཤོར་ཏེ་ལྷུང་༼བ༽ བར་གྱུར་ན། །༼བ༽ གཞན་གྱིས་བསད་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་མྱུར་དུ་༼བ༽ རལ་གྲི་ལེན་པ་ལྟར་༼བ༽ རམ། །དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པའི་ཚེ་དགེ་བའི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན། །༼བ༽ ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བས་དམྱལ་བའི་འཇིགས་༼བ༽ པ་དྲན་༼བ༽ པས་དྲན་ཤེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མྱུར་དུ་བླང་༼བ༽ བར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་སྤང་བླང་གི་དྲན་པ་ཉམས་ན་ཆོས་ཀུན་འཇིག་པ་ནི། དྲན་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་འདི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དབང་ཕྱུག་༼བ༽ ཅེས་རྒྱལ་པོ་ལ་བོས་ནས་ལུས་༼བ༽ ཀྱི་འགྲེང་བ་དང་འདུག་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་༼བ༽ པའི་སྒོ་གསུམ་བྱ་བ་གང་བྱེད་དྲན་པ་༼བ༽ བསྟེན་པ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་བདེར་གཤེགས་༼བ༽ རྣམས་ཀྱིས། །༼བ༽ ཐར་པར་འགྲོ་བའི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་༼ཇ༽ སྟེ་ཆོས་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་པོ་ཆེ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བསྟན། །༼བ༽ ཏེ་མདོ་ལས། དགེ་སློང་

730

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དག་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་པར་བྱེད་པ་དང་རིགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ལུས་སུ་གཏོགས་པའི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་དྲན་པ་དེ་ནི་༼བ༽ ཤིན་ཏུ་བསྒྲིམས་ནས་མངོན་པར་བསྲུང་༼བ༽ པར་བགྱི་༼བ༽ དགོས་སྟེ། །༼བ༽ སྐབས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ཉམས་པས་༼བ༽ དགེ་བའི་ཆོས་ཀུན་འཇིག་པར་འགྱུར་༼བ༽ བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་དྲན་པ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་སྤང་བླང་ཤེས་དགོས་ཚུལ་ནི། གང་ལ་དྲན་པ་བསྟེན་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ཞིག་དྲན་པས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། དྲན་པ་ལ་རང་དབང་དུ་ཡུལ་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་དོ། །༼ཇ༽ དེས་ན་ཆོས་མི་ཤེས་ན་སེམས་བསྲུང་བའི་རྣམ་བཞག་མི་འོང་བས་སོ། །
༼ཇ༽ ལྔ་པ་དྲན་ཤེས་མེད་ན་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་ཆད་ཚུལ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཕྱེ་བ་དགོས་ན་སྤྱིར་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པའི་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱད་པར་དུ་རང་རང་གིས་ཁས་གང་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་བླང་རྣམས་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ན་ཉམས་ལེན་རྫོགས་པར་འགྱུར་གྱི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འདོགས་པ་གཅིག་པུ་ལ་དྲན་ཤེས་བསྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏོ། །དེ་ཡང་གཡུལ་དུ་རལ་གྲི་དང་པོ་ནས་མ་ཤོར་བ་ལ་འབད་པ་དང་། བརྒྱ་ལ་ཤོར་ན་ཡང་དེ་མ་ཐག་ལེན་པ་ནི་བསད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་ཚིག་ཙམ་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཐུག་པ་ལྟར། ལམ་བསྒོམ་པ་པོས་ཀྱང་དང་པོ་ནས་སྤང་བླང་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ཤོར་དོགས་བྱེད་པ་དང་། ཤོར་ན་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྟེན་པ་ནི་དྲན་པ་ཉམས་པའི་ཚེ་ཉེས་ལྟུང་གིས་གོས་པའི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ་ལ་འཇིགས་པ་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་ཐུག་གོ །དེ་ཡང་ལས་

731

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློའབྲས་ལ་མཐིལ་དུ་བྱས་ནས་སྐྱོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་འོ་སྐོལ་དེ་དག་ལ་གདམས་པ་ཟབ་མོ་ཡིན་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་རྣམས་ལ་ལམ་གྱི་རྐང་དམ་པ་མཁས་པ་མགུ་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་ཆད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་ཉེས་པ་ཆུང་ཡང་དུག་གི་རྨ་བཞིན་དོར་དགོས་པ་ནི། འོ་ན་ཉེས་སྤྱོད་ཆུང་ངུ་ཙམ་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་བལྟས་ནས་རྒྱུན་འཐུད་དུ་མི་འཇུག་པར་དེ་མ་ཐག་ནས་དགག་དགོས་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། དཔེར་ན། དུག་མདས་ལུས་ལ་རྨ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཏོད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་དུག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་རྨ་དེ་བཅད་ནས་འབོར་དགོས་པ་ལྟར། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་ལ་རྨ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ལས་མ་བཏོད་ཀྱང་དེ་ཡལ་བར་དོར་ན་མྱུར་དུ་སེམས་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པས་ཆུང་ངུར་མི་འགྱུར་གྱི། ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་དང་པོ་ནས་མི་འབྱུང་བར་འགོག་པ་དང་གལ་ཏེ་བྱུང་ན་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱུན་བཅད་དགོས་ཏེ། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་དུག་ཅན་གྱི་མདའ་ལུས་ལ་ཟུག་པ་ན་རྩ་སྦུབས་ཀྱི་ཁྲག་ལ་བརྟེན་བཅས་ནས། །དུག་ནི་ལུས་༼བ༽ ཀུན་ལ་ཁྱབ་༼བ༽ པར་འགྱུར་བ། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་དྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པས་གླགས་ནི་རྙེད་༼བ༽ པར་གྱུར་ན། །༼བ༽ ཁྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པས་སེམས་ལ་ཁྱབ་པར་འགྱུར། །༼བ༽ བས་མྱུར་དུ་བཟློག་དགོས་ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བདུན་པ་དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་སྒྲིམ་ཚུལ་སྲོག་བཞིན་བསྲུང་ཚུལ་སྔོན་བྱུང་གི་དཔེ་ནི། འོ་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཇི་ལྟར་བསྟེན་སྙམ་ན། ༼བ༽ དཔེར་ན་མི་ཞིག་ལ་ཉུངས་མར་༼བ༽ གྱིས་བཀང་བའི་སྣོད་བསྐུར་ལ། །༼བ༽ ལམ་འགྲེང་བ་ལ་འགྲོར་བཅུག་སྟེ། རལ་གྲི་ཐོགས་པས་༼བ༽ དེའི་དྲུང་༼བ༽ དུ་བསྡད་དེ། །༼བ༽ ཐིགས་པ་གཅིག་ཙམ་བོ་ན་གསོད་༼བ༽ ཅེས་བསྡིགས་༼བ༽ ན་བསད་པའི་འཇིགས་༼བ༽ པས་སྒྲིམས་པ་ལྟར། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་༼བ༽ གཉེན་པོ་བྱང་ཆུབ་

732

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཀྱི་སེམས་སོགས་དྲན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བཟུང་ནས་དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་བསྒྲིམ་༼བ༽ པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བསྒྲིམ་དགོས་ཏེ། འདི་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་བྱུང་བའི་མཐའི་1ལུང་ནས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ང༽ དེ་ཡང་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནག་པོ་ཁྱབ་འཇུག་བྱ་བ་ཞིག་གིས་ཡུན་རིང་པོར་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་སྐད་ཆ་མ་ཐོས་ཤིང་ཕྱིས་ཐོས་ནས་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་དམ་དེའི་ཉན་ཐོས་མཆོག་ཅིག་ཕེབས་དགོས་པའི་སྤྱན་འདྲེན་བྱུང་བས། མཐའ་འཁོབ་འདུལ་བའི་མཆོག་འཕགས་པ་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ན་དཔོན་སློབ་བྱོན་པ་ན། རྒྱལ་པོས་རྩེད་མོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསུ་བ་མང་དུ་བྱས་པས་དཔོན་སློབ་རྣམས་དབང་པོའི་སྒོ་ལེགས་པར་བསྡམས་པས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་རྒྱལ་པོས་”ལྟས2་མོ་ཅི་འདྲ་”བྲིས3་པ་ལ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གསུངས་པས་རྒྱལ་པོ་ཡིད་མ་ཆེས་པ་ལ་སྔར་གྱི་”ལྟས4་མོ་དེ་ལྟ་བུ་བཤམ་དུ་བཅུག་ནས། མི་ཞིག་ལ་ཡུངས་མར་གྱིས་བཀང་བའི་གཞོང་པ་བསྐུར་ཏེ། འདི་ལས་ཐིགས་པ་གཅིག་བོ་ན་རྒྱལ་བོས་”བསོད5་ཅེས་བསྒོས་ནས་ཕོ་བྲང་ལ་བསྐོར་བ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་སླར་འཁོར་བ་ན་ཁོས་ལྟད་མོ་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་འདུག་པས། རྒྱལ་པོ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་པང་དུ་སྦྲུལ་ལྷུང་བ་ལྟར་ཉེས་པ་དེ་དག་ལ་འཇིགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒྲིམས་པའི་ཚེ་སྤྱིར་ཉེས་སྤྱོད་དང་ཁྱད་པར་དུ་གཉིད་ལ་སོགས་པ་ལེ་ལོའི་རྒྱུ་འོང་བར་སྣང་ན་དང་དུ་མི་ལེན་པར་གདོང་ནས་བཟློག་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དགེ་བ་བཅོམ་ནས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བས།དེ་བས་༼བ༽ ན་གློ་བུར་དུ་པང་དུ་སྦྲུལ་༼བ༽ གདུག་པ་འོངས་ན། །ཇི་ལྟར་རིངས་སུ་ལྡང་བ་༼བ༽ བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། །༼བ༽ དཔེ་དེ་བཞིན་༼བ༽ འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་”བསྡུད་6པའི་
1 ལམ་རིམ་དུ། མཐའ་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ལྟད
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། དྲིས
4 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ལྟད
5 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། གསོད
6 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། སྡུད

733

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློགཉིད་དང་”སྙོམ་1༼བ༽ ལས་འོངས་ན། ༼བ༽ དམྱལ་བའི་འཇིགས་པས། མྱུར་དུ་དེ་དག་བཟློག་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ཉེས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ནི། དེ་ཡང་འཕྲོ་གཅོད་པ་ཙམ་མིན་གྱི། ཉེས་པ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཡིད་མི་དགའ་བ་བསྐྱེད་དགོས་པས། བདག་སྔོན་ཡང་འདི་ལྟར་སོང་བས་ད་བར་དུ་འཁོར་བར་འཁྱམས། ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་གནས་སོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་དང་། ད་ཕྱིན་ཆད་ཉེས་པ་འདི་ཡེ་མི་འབྱུང་བ་ཞིག་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པའི་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་མང་དུ་བཏང་སྟེ། ཉེས་པ་བྱུང་བ་རེ་རེ་བཞིན། །༼བ༽ ནམ་བྱུང་དུས་སུ་སྔར་ཡང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་མི་འདོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཐོབ་ཅིང་འདོད་པ་མ་ཐོབ་ལ་ད་དུང་ཁྱོད་དེ་ལྟར་བྱེད་དམ་ཞེས་བདག་༼བ༽ ཉིད་ལ་སྨད་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་། །བདག་ལ་༼བ༽ དུས་ཕྱིས་༼བ༽ ཉེས་པ་འདི་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ལྟར་༼བ༽ འབད་པར་བྱ༼བ༽ འོ་ཞེས་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོར་བསམ་༼བ༽ ཞིང་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་བཤགས་པ་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་དྲན་པ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྩ་བ་དྲན་པ་སྟོབས་ལྡན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་གང་ཟབ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་བཤེས་དང་དམ་པའི་གྲོགས་དང་འགྲོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་བྱུང་བ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བག་ཡོད་དང་ཤེས་བཞིན་ལྷུར་བླང་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་འདི་དག་ལ། །དྲན་པ་གོམས་པ་ཉིད་༼བ༽ དུ་འགྱུར་༼བ༽ རོ་ཞེས་༼བ༽ བསམ་པའི་ཀུན་སློང་གི །རྒྱུ་འདི་ཡིས་ནི་

༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་
ཕྲད་པའམ། །༼བ༽ དེ་མ་ཐག་མ་ཕྲད་ཀྱང་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་དོན། རིགས་༼བ༽ ཤིང་འཐད་པའི་ལས་ནི་འདོད་པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ བཅུ་གཅིག་པ་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྙོམས་

734

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དྲན་པ་བསྟེན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མདོར་བསྡུ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་སྤང་བླང་ལེགས་པར་དམིགས་ཕྱེད་པའི་ཐོས་པ་བྱས་ནས། ཤེས་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་དྲན་པ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་བསྟེན་པ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་དགོས་པས་བརྩོན་ས་མ་འཕྱུགས་པ་གལ་ཆེའོ། །༼ང༽ དེ་ལྟར་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་གསུམ་ནི་གང་ཞེ་ན། བྱ་བ་ངན་ཞེན། སྒྱིད་ལུག་པའམ་བདག་ཉིད་བརྙས་པ། ལོང་ཡོད་སྙམ་པའི་ཕྱི་བཤོལ་ལོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ལུས་སེམས་ལས་རུང་ཐོབ་པ་ནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་དེ་ལས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་༼ཇ༽ ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཏེ། དེ་ཡང་བག་ཡོད་ལེའུ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་དགོས་པའི་དགོས་ལུགས་དང་། ཁས་བླངས་ནས་མ་བསླབས་ན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ལ་དགྲར་བལྟ་ལུགས་དང་། དེའི་ཚེ་དཀའ་སྤྱད་ལ་ཁུར་དུ་མི་འཛིན་པར་རྒྱན་དུ་བལྟ་བའི་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་ཚུལ་རྣམས་ལས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྔོན་དུ་བསྒོམས་ནས་ལུས་སེམས་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བའི་”མཚེར་1སྣང་ཐམས་ཅད་བཟློག་ནས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་ལྡང་བ་ཡང་བར་བྱ་སྟེ། ཅི་ནས་༼བ༽ ཀྱང་དགེ་བའི་ལས་བྱུང་༼བ༽ སྟེ་བྱེད་པའི་སྔོན་རོལ་ནས། །༼བ༽ དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཐུ་༼བ༽ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཡོད་པ། །༼བ༽ བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་༼བ༽ སྔར་བག་ཡོད་༼བ༽ ལེའུ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བག་ཡོད་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་གཏམ་༼བ༽ རྣམས་དྲན་༼བ༽ པར་བྱས་ཏེ། །བདག་ཉིད་༼བ༽ དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལས་ངན་གྱི་”མཚེར་2སྣང་དང་བྲལ་ཏེ། ལྡང་བ་ཡང་བར་བྱའོ། །༼བ༽ ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་དབང་བ་ནི། དེ་ལྟར་འབད་པས་བརྩོན་འགྲུས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཚེར ལམ་རིམ་དུ། མཚེར་
2 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། འཚེར

735

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློསྙམ་ན། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ་ཕར་ལ་འགྲོ་བ་དང་ཚུར་ལ་འོང་བ་ལ་རླུང་གིས་དབང་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ། རང་གི་ལུས་སེམས་ལ་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་ཤུགས་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་ཅིང་དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ན་བརྩོན་འགྲུས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེས་ན་དེ་ནས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་༼བ༽ ཏེ་དཔེར་ན་རླུང་ནི་༼བ༽ ཕར་འགྲོ་བ་དང་། །༼བ༽ ཚུར་འོང་བས་ཤིང་བལ་༼བ༽ ལ་དབང་བསྒྱུར་བ། །དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བས་༼བ༽ ལུས་ངག་དབང་བསྒྱུར་༼བ༽ བར་བྱས་ཏེ། །དེ་ལྟ་༼བ༽ བྱས་ན་ནི་༼བ༽ སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་སྒྲུབ་རིགས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་བྱ་དཀའ་ཡང་དོར་དུ་མི་རུང་གི་འབད་དགོས་ཏེ། དཔལ་ལྡན་མ་ཁོལ་གྱིས། ༼བ༽ རྒྱུ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་དཀའ་སྤྱད་༼བ༽ ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པའི་ལས་ནི་མ་བགྱིས་པར། །༼བ༽ འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་༼བ༽ མཆོག་རྙེད་༼བ༽ པར་དཀའ་

༼བ༽ བ་མི་འཐོབ་ཅེས་༼བ༽ མཁྱེན་ནས། །རྒྱུ་མཚན་དེ་

༼བ༽ ཡི་སླད་༼བ༽
དུ་ཉིད་༼བ༽ ཀྱི་ལུས་དང་སྲོག་ལའང་མ་གཟིགས་པར། །༼བ༽ སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་༼བ༽ སྔར་མེད་གསར་དུ་བརྩམས་ཤིང་སྔར་ཡོད་གོང་ནས་གོང་དུ་ལེགས་པར་སྤེལ་༼བ༽ བར་མཛད། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ མདོར་ན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་ནི། །ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀུན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་ལེ་ལོ་འགོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་སེལ་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་སྟོབས་བཞི་བསྐྱེད་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །འགལ་རྐྱེན་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་ནུས་སུ་མཐོང་ཡང་མི་འཇུག་པ་དང་། བདག་གིས་ག་ལ་ནུས་སྙམ་པའི་ཞུམ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལོང་ཡོད་ཀྱི་ཕྱི་བཤོལ་དང་། བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་གཉིས། དང་པོའི་གཉེན་པོར་འཆི་བ་དྲན་པ་དང་། ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་དང་། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བསམ་མོ། །གཉིས་

736

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།
པའི་གཉེན་པོར་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཕྱིར་དགེ་ཞིང་། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བས་འདི་ཕྱིའི་དོན་མི་འགྲུབ་པ་སོགས་བསམ་མོ། །

༼ཇ༽ བཞི་པ་དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་གང་རྩོམ་ཡང་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་བ་དང་ཕྱིན་དྲུག་དང་འབྲེལ་བར་བསྒྲུབ་དགོས་ཏེ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ནི་རང་དེ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །
ལྔ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྗེས་སུ་དྲན་ཅིང་བསྒོམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འགོད་པའི་དོན་དུ་སློབ་པ་ལ་སྐུལ་བྱེད་ཡིན་པས། དེ་ཇེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་ཞིང་དེ་ནས་ས་མཐོན་པོའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལུགས་རྣམས་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་སྦྱོང་ལ། ལས་དང་པོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བསླབ་ལུགས་རྣམས་ལ་ཡང་ནུས་པ་དང་བསྟུན་ནས་འབད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཞུམ་པ་རྣམས་ལེགས་པར་འགོག་པ་དང་། ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསྒྲུབ་ཅིང་སེལ་བ་དང་། དུས་ཆེས་རིང་བ་དང་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་དང་དཀའ་སྤྱད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་སྤྲོ་བའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་བསམ་པས་གྱོན་པ་ལ་ནི། དེ་འདྲ་བའི་བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རླབས་ཆེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་བསོད་ནམས་རླབས་ཆེ་བ་གསོག་པར་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པས་འབད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་གཏན་མི་རྒྱས་ཤིང་ཉེས་སྤྱོད་དུ་མས་ཀྱང་རྒྱུན་དུ་གོས་ལ་ཚེ་རབས་གཞན་དུའང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ཆེས་དཀའ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཉམས་སུ་མ་ལོན་

737

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཀྱང་བློས་དེའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་ཅི་ནུས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ན་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

༼ཇ༽ ལྔ་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ལ་ལྔ། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ། དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། བསམ་གཏན་གྱི་རབ་དབྱེ། བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གནས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དགེ་བ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་༼བ༽ ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དགེ་བ་སེམས་གནས་པ། ༼བ༽ ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་སམ་༼བ༽ དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པའི་ལམ་དེ་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ སྔར་བརྩོན་འགྲུས་ལེའུའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་༼བ༽ དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་ནི། །༼བ༽ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིད་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་༼བ༽ མཉམ་པར་བཞག་༼བ༽ པར་བྱའོ། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་”བསྒོམ་1པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་
1 ལམ་རིམ་དུ། བསྒོམས་

738

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་སྟེ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
༼ཇ༽ གསུམ་པ། རབ་དབྱེ་ནི། སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ན་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་བསྐྱེད་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དང་རྣམ་ཐར་དང་ཟད་པར་དང་ཟིལ་གནོན་སོགས་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དོན་བྱ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དོན་རྣམས་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་ནོ། །༼ཇ༽ བཞི་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། ཏེང་ངེ་འཛིན་དགེ་བ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བསྒྲུབ་པ་ནའང་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་འབྲེལ་བར་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། རང་བསམ་གཏན་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་དྲན་ཞིང་བསྒོམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་པ་ལ་སྐུལ་བྱེད་ཡིན་པས། དེ་བརྟན་པར་སྤེལ་ནས་བསམ་གཏན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱང་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་དང་། བསམ་གཏན་རྫོགས་པ་བསྐྱེད་མ་ནུས་ནའང་དུས་དུས་སུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཅི་ནུས་སུ་སློབ་པའི་བརྩོན་པ་མི་གཏོང་བ་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པས་རྒྱུན་དུ་གོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡང་བྱང་སེམས་

739

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་དུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ནི་ཚེ་འདིར་ཡང་སེམས་གཞན་དུ་གཡེང་བ་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བས་དགེ་བ་བསགས་པ་རྣམས་མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཕྱི་མར་ཡང་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུས་སེམས་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་དང་ལྡན་པས་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ།

༼ཇ༽ དྲུག་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ལ་ལྔ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་རབ་ནི་༼བ༽ ཡུལ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་༼བ༽ ཞེས་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། ༼བ༽ ས་མ་ཐོབ་པའི་གོང་གི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པ་དང་༼བ༽ ས་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་པོ་ནང་གི་རིག་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རིག་པ་དང་གསོ་བའི་རིག་པ་དང་སྒྲའི་རིག་པ་དང་བཟོ་དང་ལས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ས་མ་ཐོབ་པའི་གོང་གི་ཡིན་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ས་ཐོབ་ནས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་༼ཇ༽ ལ་མདོར་བསྟན་དང་། སོ་

740

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བསྐྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བདག་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐབས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མི་སྤྲོ་ལ་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་ཕན་ཡོན་སྟོན་པ་ལ། ༼ཇ༽ དགུ་ལས་དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་ནི། འདི་དང་ཕྱི་མའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། མཐོང་དང་མ་མཐོང་ཡོན་ཏན་འདི། །༼བ༽ ཞེས་པ་སྤྱིར་དངོས་སྟོབས་དང་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་མཐོང་བ་དང་། "1ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་མ་མཐོང་བར་བྱས་པ་དང་། མཐོང་མ་མཐོང་ཚེ་

འདི་ཕྱི་ལ་བྱས་པ་གཉིས་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན། །དེ་ལྟར་༼བ༽ འདི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བྱ། །༼བ༽ ཚེ་འདིར་བདེ་བའི་ཆོས་༼བ༽ དང་ཕྱི་མར་མངོན་མཐོའི་དོན་༼བ༽ དུ་འདོད་༼བ༽ པ་དང་ཐར་པ་ཡི། །༼བ༽ བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་རིག་”པར་2༼བ༽ ཏེ་ཤེས་རབ་ཡིན། །༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་༼བ༽ ན་གྲོལ་པ་དོན་གཉེར་གྱིས་དང་པོ་གུས་པ་ཡིས། །༼བ༽ མ་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་ནི་ཐབས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡུམ་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཡུམ་ཆེན་གཟུང་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་མིག་ལྟ་བུ་ནི། ཤེས་རབ་སྦྱིན་སོགས་ལྔའི་མིག་དང་འདྲ་བ་ནི། སྡུད་པ་ལས། གང་༼བ༽ གི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་ཟིན་༼བ༽ པར་གྱུར་པ། །དེ་༼བ༽ ཡི་ཚེ་༼བ༽ སྔར་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་མིག་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་མིག་རྙེད་༼བ༽ པར་གྱུར་ཅིང་༼བ༽ ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ཡི་མིང་འཐོབ་བོ། །དཔེར་ན་༼བ༽ རི་མོ་མཁན་གྱི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་རི་མོའི་ལས་༼བ༽ གཞན་ནི་ཡོངས་༼བ༽ སུ་ཟིན་༼བ༽ ཀྱང་མིག་མེད་པ་༼བ༽ ནི། །ཇི་སྲིད་
1 +༼བ༽
2 ལམ་རིམ་དུ། པ་

741

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼བ༽ དུ་མིག་མ་བྲིས་པར་༼བ༽ སྤྱན་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་རྔན་པ་མི་འཐོབ་༼བ༽ པ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་དགོས་ཚུལ་ནི། ༼ཇ༽ དེ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་ལ་དགོས་ཚུལ་ཡང་དཔེར་ན། གསེར་བཟང་པོ་ལས་བསྒྲུབས་པའི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་༼བ༽ དབང་པོ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་”ཕྲས་1སྤྲས་ན་སྔོན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་འཕྲོག་པ་བཞིན་དུ། སྦྱིན་པ་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་བར་ལྔ་པོའི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཡང་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་”ཕྲ་2དང་འབྲེལ་ན་ཤིན་ཏུ་རྨད་དུ་”བྱུང་3བར་འགྱུར་ཏེ། འདིས་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་པོ་ཆེས་རྣམ་པར་”དགེ་བར་4སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་སྐྱོན་ཡོན་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོས། སྦྱིན་༼བ༽ པ་ལ་སོགས་པ་༼བ༽ ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔས་བསྡུས་པའི་བསོད་ནམས་འདི་དག་ནི། །ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་མགོན་༼བ༽ དང་བཅས་༼བ༽ ན་ལྷག་པར་མཐུ་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །དཔེར་ན་གསེར་གྱི་རྒྱན་བཟང་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ། །རིན་ཆེན་༼བ༽ གཞན་གྱི་”ཕྲ་5བཀོད་༼བ༽ ན་རྒྱན་བཟང་དེ་དག་གི་འོད་ཀྱིས་༼བ༽ ཆེས་ཆེར་གསལ་བ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་བཞིན། །༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར།༼ཀ༽༼ག༽ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་སོ་སོའི་དོན་ལ་དེ་དག་༼བ༽ གི་སྐྱོན་སེལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་༼བ༽ བསྒྲུབ་པའི་མཐུ། །༼ཁ༽ཤེས་རབ་འདི་ནི་”༼ང༽6རྒྱ་ཆེན་༼བ༽ པོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་༼བ༽ པ་ཡིན་ཏེ། །དཔེར་ན་མིག་སོགས་ཀྱི་

1 ལམ་རིམ་དུ། འཕྲས་
2 ལམ་རིམ་དུ། འཕྲ་
3 ལམ་རིམ་དུ། འབྱུང་
4 ལམ་རིམ་དུ། དག་པར་
5 ལམ་རིམ་དུ། འཕྲ་
6 *༼ང༽

742

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དབང་པོ་༼བ༽ ལྔ་རང་རང་༼བ༽ གི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་༼བ༽ གཟུགས་སོགས་ལ། །༼བ༽ འཇུག་ཅིང་མཐོང་བ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཡུལ་དེ་དག་གི་བཟང་ངན་དང་སྐྱོན་ཡོན་འབྱེད་པའི་མཐུ་༼བ༽ ནི་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་ཡིད་”གྱིས་1༼བ༽ ཤེས་པ་གསལ་བར་བསྟན་༼བ༽ ཅིང་ངེས་དགོས་པ་བཞིན་༼བ༽ ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་དབང་པོ་ལྔའི་གཙོ་བོ་ཡང་ཤེས་རབ་ཡིན་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་རྣམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མགོན་ཡོད་ན་སྦྱིན་པ་དང་དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཏེ། ༼བ༽ དད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་”ཆོས2་དང་གཏོང་བ་དང་། །ངོ་ཚ་ཤེས་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཞེས་དད་༼བ༽ པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་རྣམ་པ་༼བ༽ ལྔ་ལ་ཡང་། །༼བ༽ ཤེས་རབ་གཙོ་བ་ནི་དཔེར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་ལ་༼བ༽ ཡང་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་བློ་༼བ༽ དགོས་པ་བཞིན་༼བ༽ དུ་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་རབ། །དེ་ཡི་མགོན་༼བ༽ དང་ལྡན་༼བ༽ པས་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དང་སྐྱོན་ཤེས་པས་༼བ༽ ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་༼བ༽ ཐབས་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་༼བ༽ བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་བྱང་སེམས་དགའ་སྡུག་གི་མི་གཡོ་བའང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡིན་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སློང་བ་པོ་ལ་ཤ་བྱིན་ཀྱང་སྨན་གྱི་སྡོང་པོ་ལས་བླངས་པ་ལྟར་ང་རྒྱལ་དང་ཞུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་འགྱུར་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་ལ། སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་༼བ༽ ཐབས་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། ཀྱིས་
2 *བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་ཚིག་ཏུ། ཐོས་

743

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབྱེད་པ་དང་། མི་བཟོད་པ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ནས་སེམས་”བརྟུལ་1བས་ལོག་སྒྲུབ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མི་འཕྲོག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་གང་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་དེ་ལ་བརྩོན་པས་ལམ་གྱི་ཆོད་ཆེ་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དགའ་བདེ་མཆོག་ནི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་ཏེ། ༼བ༽ གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་མིག་གསལ་༼བ༽ པོ་རྣམ་པར་བྱེ་

༼བ༽ བར་གྱུར་ན། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་གི་ཤ་

༼བ༽ བཅད་ནས་སློང་བ་པོ་ལ་བྱིན་ཀྱང་། །༼བ༽ དཔེར་ན་སྨན་གྱི་
༼བ༽ ལྗོན་ཤིང་༼བ༽ ལས་བཅད་པ་ལྟར་༼བ༽ བདག་གཅེས་འཛིན་དང་དངོས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་༼བ༽ གཞན་གྱིས་མི་ནུས་པ་བདག་གིས་ནུས་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི། །མཐོ་༼བ༽ བ་འམ་༼བ༽ བདག་ལ་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་སྙམ་དུ་སེམས་ཞུམ་པའི་དམའ་བར་འགྱུར་བ་༼བ༽ གང་ཡང་བྱང་སེམས་དེ་ལ་མེད། །ཅེས་དང་། ༼ཁ༽རང་༼བ༽ ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་བསྒྲུབ་ན། །༼བ༽ ཕྱི་མ་མངོན་མཐོ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་སོགས་༼ག༽བློ་ལྡན་༼བ༽ བྱང་སེམས་སྲིད་པ་༼བ༽ འཁོར་བའི་༼བ༽ གནས་བཙོན་ར་༼བ༽ འདྲ་བའི་སྐྱོན་མཐོང་ཞིང་། །༼བ༽ འཁོར་བའམ་སྲིད་པ་དེ་ནས་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ སེམས་ཅན་མ་ལུས་༼བ༽ པ་ཐམས་ཅད་གདོན་༼བ༽ པར་མོས་པ་༼བ༽ འམ། །དམ་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ཡང་གཞན་དོན་དུ་ཡིན་གྱི་”༼ཀ༽2སྲིད་པའི་༼བ༽ ཕུན་ཚོགས་འཐོབ་པའི་དོན་དུ་༼བ༽ ཚུལ་ཁྲིམས་མི་བསྒྲུབ་༼བ༽ པ་ལྟར་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་༼བ༽ མཆོག་དང་ལྡན་པ༼བ༽ འི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་༼བ༽ གཞན་གྱི་གནོད་པ་དག་༼བ༽ བྱུང་ཡང་། །བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ དང་མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཤེས་པ་ཡོད་
1 ལམ་རིམ་དུ། བཏུལ་
2 མཆན་བཞི་ཏེབ་ཏུ། ༼ག༽

744

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པས་༼བ༽ ཐུགས་དམ་ལ་གནོད་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །དཔེར་ན་ཤིན་ཏུ་དུལ་བའི་གླང་པོའི་མཆོག་རྣམས་ལ། །༼བ༽ ཁུར་ཆེན་པོ་འགེལ་བ་དང་བཤུལ་རིང་པོར་བགྲོད་དགོས་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམ་༼བ༽ པ་མང་༼བ༽ པོ་བཟོད་པ་བཞིན། །༼བ༽ ཡང་ཤེས་རབ་མེད་པར་བརྩོན་འགྲུས་གཅིག་”བུ1་བྱས་པ་༼བ༽ ལ་ས་ཆོད་ཆེན་པོ་མི་འོང་བས་ངལ་བའི་མཐའ་

༼བ༽

ཅན་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ། །ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་གྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱངས་༼བ༽ པ་སྟེ་ཕན་བཏགས་ན་༼བ༽ ས་ཆོད་ཆེན་པོ་འོང་བས་དོན་ཆེན་༼བ༽ པོ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ། །ཅེས་དང་། ༼བ༽ གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་འདྲའི་བསམ་གཏན་བདེ་དགའ་མཆོག་༼བ༽ གི་ཕན་ཡོན་དང་༼ཀཾཾ༽ལྡན་པ་༼བ༽ ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན། ཤེས་རབ་མེད་པས་བསམ་གཏན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ། །༼གཾཾ༽སྐྱོན་བསགས་ཉེས་པ་ཆེན་པོས་སྦགས་༼བ༽ པའམ་གོས་པར་གྱུར་པའི། །ལམ་གོལ་༼བ༽ སར་འཁྱམས་པའི་༼ཁཾཾ༽རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །༼ངཾཾ༽སྐྱེ་བོ་མ་རབས་༼བ༽ པ་དག་གིས་ཡིད་ལ་༼བ༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་༼བ༽ སྟེ་མི་འགྲུབ། །ཅེས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་གཞན་ལ་འགལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅན་ལ་མི་འགལ་བ་ནི། འགལ་བར་སྣང་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པས་མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི། བྱང་སེམས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ན། འདོད་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བློན་པོ་དང་ལྡན་པའི་མཐུ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་བའི་བྱམས་པ་ཤུགས་དྲག་ཀྱང་འདོད་ཆགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདྲེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཡོད་ཀྱང་མྱ་ངན་གྱིས་ནོན་ནས་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོ་མེད་པ་དང་། དགའ་བ་ཚད་མེད་པ་ལྡན་ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བའི་ཡ་ཡ་བོ་མེད་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་

1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། པུ་

745

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཆེན་པོ་དང་རྒྱུན་དུ་ལྡན་ཡང་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གཡེལ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་དེ། དེ་དག་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་གེགས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ༼བ༽ མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་༼བ༽ ལྔའི་ཡུལ་༼བ༽ གཟུགས་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་༼བ༽ མི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལྷ་རྫས་འདྲ་༼བ༽ བ་བདོག་༼བ༽ པ་སྟེ་ཡོད་པའི། །༼བ༽ གླིང་བཞི་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་སོགས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་སྲིད་ཆེ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག །༼བ༽ དེ་ལྟ་བུའི་དཔལ་འབྱོར་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རང་བཞིན་༼བ༽ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཚུལ་མིན་༼བ༽ དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཡང་། །ཤེས་རབ་༼བ༽ ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བློན་པོ་༼བ༽ རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་མཐུ། །༼བ༽ ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཆུང་བ་ལ་འགལ་བར་དོགས་པའི་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་མི་འགལ་བ་དང་། འདྲེས་པར་དོགས་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་ཤེས་པའང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་”འབྱེད1་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་༼བ༽ ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་ཕན་༼བ༽ འདོགས་བྱེད་༼བ༽ པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་རོ་གཅིག་༼བ༽ པའི་བྱམས་པ་༼བ༽ ཤུགས་དྲག་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ། །འདོད་ཆགས་༼བ༽ ཀྱི་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འགོ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་། །༼བ༽ དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་༼བ༽ ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་༼བ༽ པའི་སྙིང་རྗེ་༼བ༽ ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ། །མྱ་ངན་༼བ༽ གྱི་ཁུར་གྱིས་༼བ༽ ནོན་ནས་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོས་༼བ༽ སྙིང་སྟོབས་མི་དམའ་

༼བ༽ བ་དང་། །དགའ་

༼བ༽ བ་ཚད་མེད་
པ་མཆོག་དང་ལྡན་༼བ༽ ཀྱང་ཡང་དག་༼བ༽ པའི་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་༼བ༽ བའི་ཡ་ཡ་བོ་མེད་༼བ༽ པ་༼ཀ༽དང་། །༼ག༽འགྲོ་༼བ༽ བའི་དོན་༼བ༽ ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གཡེལ་༼བ༽ བའི་༼ཁ༽བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་དང་། །༼བ༽ རྒྱུན་དུ་ལྡན་པས་༼ང༽ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་དག་༼བ༽ སྟོབས་
1 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། བྱེད་

746

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཚུངས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་གཉེན་པོ་༼བ༽ སྟེ་བགེགས་སམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་བཀག་པས་༼བ༽ མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་རྣམ་པར་མཛེས། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་བདེན་པ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་ཤེས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་པ་ནི། གཞན་ཡང་། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས།༼བ༽ ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཉིད་འདོར་བར་མི་མཛད་ལ། །༼བ༽ སྟེ་འདོར་མི་དགོས་ཤིང་རྒྱུ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་ཡང་༼བ༽ མི་འགལ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་༼བ༽ པའི་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཚན་མར་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་རྣམས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྙེད་པའི་ཆོས་ཉིད་འདོར་མི་དགོས་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་འབྲས་བུ་སོ་སོར་འབྱུང་བ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ཐག་པ་ནས་རྙེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡང་མི་འགལ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། གཞན་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའང་ཤེས་རབ་ཅན་ལ་མི་འགལ་ཞིང་མཐུན་པ་དང་། ༼ཇ༽ བདུན་པ་གནང་བཀག་སོགས་མི་འགལ་བ་ཡང་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ༼བ༽ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གནང་བ་དང་ནི་བཀག་པ་ལ། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་༼བ༽ ཀྱི་བཀའ་ལ་ལར་༼བ༽ མཐུན་ཅིང་གཞུང་གཅིག་ཏུ་ངེས་༼བ༽ པ་ཡང་ཡོད་ཅིང་གཞུང་། །ལ་ལར་༼བ༽ སྔགས་ལ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་གནང་བ་དང་འདུལ་བ་ནས་བཀག་པ་ལྟ་བུ་ངེས་པ་མ་ལགས་༼བ༽ པར་མི་མཐུན་པ་ཡང་ཡོད་ལ། །༼བ༽ དེ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཡང་དུས་སྐབས་དང་གྲོགས་དང་དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕན་ཚུན་འགལ་བའང་མ་མཆིས་སོ། །༼བ༽ དེ་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་གོང་འོག་དང་མདོ་སྔགས་གཉིས་ལ་གནང་བཀག་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གཉིས་གསུང་

747

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརབ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་དགོངས་པ་”འཚོལ་1བ་ལ་བློའི་མཐུ་མེད་པའི་རྨོངས་པ་ལ་འགལ་ཡང་མཁས་པ་ལ་མི་འགལ་བའང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དེས་ན་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་འཛིན་པ་ཤེས་རབ་བླ་ན་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་མེད་པ་ལ་འགལ་བ་ཤེས་རབ་ཅན་ལ་མི་འགལ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་གསུང་རབ་ཕན་ཚུན་ལ་གནང་བཀག་མང་དུ་ཡོང་ཀྱང་དགོངས་པ་མི་འགལ་བར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་”བྱེད་2པ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྔགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་བྱུང་ན་ཕྲ་མོ་ལ་ངོ་ཅི་མཚར་བ་ནི། མདོར་ན་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། ༼བ༽ དཔེར་ན་བུ་༼བ༽ གཅིག་”བུ་3ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་བྱམས་༼བ༽ ཤིང་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་ཕན་འདོགས་པའི་མ་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བའི་ཤེས་རབ་ལས། །༼བ༽ རྒྱན་ཟས་གོས་སོགས་དེ་འདྲའི་༼བ༽ འཁོར་བའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་༼བ༽ པ་འབྱུང་༼བ༽ བ་ཅི་མཚར་གྱི། །༼བ༽ སྟེ་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད་དེ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་ལེགས་ཐར་པའི་བདེ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བདེར་གཤེགས་༼བ༽ ཀྱི་སྟོབས་བཅུ་༼བ༽ ལ་སོགས་པ་སྟོབས་ཀྱི་ཕུལ་༼བ༽ དུ་བྱུང་བ་༼བ༽ དང་། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཚུངས་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པ་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ནས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་མཛད་པ་སོགས་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་༼བ༽ དེ་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་དང་། །༼བ༽ འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་༼བ༽ གྱི་ཚོགས་གཞན་མ་ལུས་༼བ༽ པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །༼བ༽ བུ་ལ་བྱམས་པའི་མ་དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་རྒྱུ་”ལས་རྟེན4་ཅིང་
1 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། འབྱེད་
3 མཆན་བཞི་དེབ་ཏུ། པུ་
4 ལམ་རིམ་དུ། ལ་བརྟེན་

748

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

འབྱུང་༼བ༽ བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་དག་ན་སྒྱུ་རྩལ་༼བ༽ དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་སོགས་དང་ཆོས་དང་ནོར་གྱི་གཏེར་མཆོག་དང་། །༼བ༽ སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཙུག་ལག་༼བ༽ སྟེ་དེའི་གསུང་རབ་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐར་ལམ་བལྟ་བ་ལ་”མིག1་༼བ༽ དང་འདྲ་༼བ༽ བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་། །༼བ༽ ནད་དང་གདོན་ལ་སོགས་པ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་ཉེར་འཚེ་ལས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་ཐབས་སྨན་དཔྱད་ཟས་སྤྱོད་བླང་དོར་སྟོན་པའི་གྲོགས་དང་བློ་༼བ༽ གྲོས་དང་༼ ༽ སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པ་དང་ལྷ་དང་མིའི་དྲང་སྲོང་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པས་སྨྲས་པ་སོགས་ཀྱི་སྔགས་ལ་སོགས་༼བ༽ པ། །ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དེ་དག་གི་རྣམ་༼བ༽ པར་བཀོད་༼བ༽ པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་༼བ༽ ངོ་བོ་ཐ་དད་༼བ༽ པ་དང་། །རྣམ་གྲངས་རྣམ་༼བ༽ པ་མང་༼བ༽ པོ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྣམས་དང་རྣམ་ཐར་༼བ༽ བརྒྱད་དམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་༼བ༽ གསུམ་དག་དང་། །༼བ༽ མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ལ་ཕན་པའི་༼བ༽ ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དང་དེས། །རྒྱལ་སྲས་༼བ༽ བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་མཐུ་ཆེན་༼བ༽ པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྣམ་པར་”སྟོན་2༼བ༽ པར་བྱེད་པ། །༼བ༽ གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་མཐུ་ལས་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་ཤེས་རབ་མེད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ། ༼ཇ༽ ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་པ་དང་། རྨོངས་པའི་རྒྱུ་དང་། ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུ་སོགས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་དམུས་ལོང་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་ནི། ཤེས་རབ་མེད་ན་སྦྱིན་སོགས་རྣམས་མིག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་འགྱུར་བ་ནི། སྡུད་པ་ལས། ༼བ༽ དཔེར་ན། དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་༼བ༽ ལོང་ཁྲིད་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །༼བ༽ རྐང་པ་འཇོག་པའི་རང་གི་མདུན་གྱི་ལམ་ཡང་མི་ཤེས་༼བ༽ ན་ཐག་རིང་
1 མི་ * མིག་
2 ལམ་རིམ་དུ། སྟེན་

749

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབའི་གྲོང་ཁྱེར་༼བ༽ སོགས་སུ་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །༼བ༽ ཏེ་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་མེད་ན་༼བ༽ མི་མིག་མེད་༼བ༽ པ་དང་འདྲ་བའི་ཕ་རོལ་༼བ༽ ཏུ་ཕྱིན་༼བ༽ པ་དང་པོ་ལྔ་༼བ༽ པོ་འདི། །དམིགས་བུ་༼བ༽ ལོང་ཁྲིད་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་མེད་པས་༼བ༽ བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་༼བ༽ ལ་རེག་པར་ནུས་༼བ༽ པ་མ་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྦྱིན་སོགས་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་སྦྱིན་སོགས་རྣམས་དག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡང་མི་རྙེད་དེ། ༼ཇ༽ ཤེས་རབ་མེད་པའི་གང་ཟག་མེད་ཀྱང་ཆུང་བ་དགག་སྒྲའོ། །༼བ༽ ཤེས་རབ་མེད་ན་སྦྱིན་སོགས་གསུམ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། ཤེས་རབ་མེད་ན་༼ང༽ སྟེ་ཆུང་ངུ་ཅན་འབྲས་བུ་༼ ༽ ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དོན་༼བ༽ དུ་གཉེར་༼བ༽ པའི་གང་ཟག་ལ། །སྦྱིན་པ་༼ཇ༽ སྟེ་འཁོར་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བས། བདག་ཉིད་རྣམ་པར་དག་༼ཇ༽ པ་སྟེ་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །༼ཇ༽ ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་༼བ༽ དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་ནས་བཏང་བ་སྦྱིན་པའི་མཆོག་༼ཇ༽ ཡིན་ཏེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར། ཅེས་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས། །༼བ༽ པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་ཆེད་བཏང་བ་ནི། ལྷག་མ་༼ཇ༽ ཤེས་རབ་བར་མའི་དགེ་བ་ཙམ་དང་ཉན་རང་གི་སྦྱིན་པ་ནི། ནོར་སྤེལ་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་༼བ༽ ལྟ་བུ་ཚོང་པ་ཁེ་སྤོགས་ལེན་པ་བཞིན་ཡིན་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ འདིས་ལྷག་མ་བཞི་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་སྣང་བས་༼བ༽ བླང་དོར་ལ་རྨོངས་པའི་བློ་ཡི་མུན་པ་མ་བསལ་ན། །ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ རྣམ་པར་དག་༼བ༽ པ་དང་ལྡན་པར་༼བ༽ གང་ཟག་དེ་མི་འགྱུར་༼བ༽ ཏེ། །ཕལ་ཆེར་ཤེས་རབ་མེད་པས་༼བ༽ དགག་སྒྲུབ་གནང་གསུམ་གྱི་མཚམས་མི་ཤེས་པས་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་༼བ༽ དེ་དག་༼བ༽ ལ། །ཤེས་པ་༼བ༽ རྨོངས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་༼བ༽ བཅས་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་རྙོག་པ་༼བ༽ དང་བཅས་༼བ༽ པར་འགྱུར་༼བ༽ པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་༼བ༽ ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་སྐྱོན་གྱིས་སེམས་བརྙོགས་ན། །༼བ༽ ཁྲོ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་མི་

750

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཤེས་པས་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་དེ

༼བ༽ འི་རྒྱུད་ལ་གནས་༼བ༽ པར་མི་མོས་༼བ༽ ཤིང་། །ཤེས་རབ་
མེད་པས་ལེགས་ཉེས་རྟོག་༼བ༽ པ་ལ་མི་དག༼བ༽ འ་བའི་ཚུལ་འཆང་ཞིང་། །༼བ༽ བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འཇུག་པས་དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་རྒྱལ་༼བ༽ པོ་ངན་པ་ལ་གྲགས་པ་༼བ༽ ལན་ཅིག་བྱུང་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། །ཞེས་དང་། མཁས་པ་རྣམས་ལ་༼བ༽ ཡོན་ཏན་ཕུལ་དུ་༼བ༽ བྱུང་བར་བསྔགས་༼བ༽ ཤིང་གྲགས་པར་གྱུར་ཅིང་། །༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལས་ཕྲ་ཞིང་ཟབ་པ༼བ༽ འི་ཡོན་ཏན་གཞན་མེད་པ་༼བ༽ ཡིན་པས། །འདོད་༼བ༽ དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྐྱོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མ་བསྒྲིབས་པའི། །༼བ༽ རྒྱལ་བ་རྣམས་གཤེགས་པའི་ཡིད་ལམ་དྲང་པོར་ཤེས་རབ་མེད་༼བ༽ པར་མི་འགྲོ་

༼བ༽ ཞིང་། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ ཤེས་རབ་མེད་ན་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་མི་རྙེད་དེ་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཀྱི་ཚུལ་ལ་༼བ༽ དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པའི་བློ་འཆང་ན། །༼བ༽ གང་ཟག་དེ་ཡི་ལྟ་བ་ཡོངས་སུ་དག་༼བ༽ པར་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱལ་ལ་གྲགས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་མེད་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་གྲགས་པ་ལན་ཅིག་བྱུང་ཡང་ཉམས་ནས་འགྲོ་བའོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཤེས་རབ་མེད་པའི་གཏི་མུག་མུན་པ་ལྟ་བུ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཏི་མུག་རྨོངས་པའི་མུན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འོད་ཆེན་མ་ཤར་བར་དུ་མི་ལྡོག་ལ། དེ་ནམ་ཤར་བ་ན་ལྡོག་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་དང་མཐུ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་དགོས་ཏེ། ༼བ༽ དཔེར་ན་ཉི་མ༼བ༽ འི་འོད་ཆེན་༼བ༽ པོ་ཤར་བར་གྱུར་༼བ༽ པ་ན་མུན་པ་སེལ་བ་བཞིན་དུ། །༼བ༽ འགྲོ་བ་ཞེས་པ་སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བློའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཀྱང་སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་སྟེ་

འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་འགྲོ་བའི་༼བ༽ ཤེས་རྒྱུད་རྣམས་༼བ༽ གཏི་མུག་གི་མུན་ནག་༼བ༽ སྟུག་པོས་གང་འགེབས་པ༼བ༽ འི་མུན་པ་དེ་དག །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཉི་མའི་འོད་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་འབྱུང་བས་ན། །༼བ༽ མུན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསལ་༼བ༽ བར་འགྱུར་༼བ༽ ཞིང་ཤེས་

751

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློརབ་དེ་སྐྱེས་པ་ན་གཏི་མུག་རྨོངས་པའི་མུན་པ་དེ་དག་བསལ་ཟིན་པ་དེའི་མིང་ཙམ་འབའ་ཞིག་ལྷག་༼བ༽ མར་ལུས། །ཞེས་དང་། ༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་རང་གི་

༼བ༽ བློའི་མཐུ་རྣམས་ཀུན་
གཏུགས་ཏེ་༼བ༽ འམ་བློའི་མཐུ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས། །དེ་འདྲའི་༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་༼བ༽ འབད་པས་བརྩོན་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་རྨོངས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ་རྨོངས་པའི་རྒྱུ་ནི། གྲོགས་ངན་པ་བསྟེན་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་”སྙོམ་1ལས་དང་གཉིད་ཆེ་བ་དང་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མི་མོས་པ་དང་། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཤེས་སོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལོག་ལྟ་ཆེ་བ་དང་བདག་འདྲ་བས་མི་ནུས་སྙམ་དུ་ཞུམ་ནས་མཁས་པ་བསྟེན་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་༼བ༽ དང་སོས་དལ་དུ་སྡོད་པའི་སྙོམ་༼བ༽ ལས་དང་བསྟེན་ངན་༼བ༽ ཏེ་གྲོགས་ངན་བསྟེན་པ་དང་། །གཉིད་ཀྱི་དབང་༼བ༽ དུ་གྱུར་༼བ༽ པ་དང་མི་རྟོག་ངང་ཚུལ་༼བ༽ ཏེ་སོ་སོར་རྟོག་པ་ལ་མི་མོས་པ་དང་། །ཐུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་༼བ༽ རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་༼བ༽ པ་མེད་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཤེས་སྙམ་པའི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་༼བ༽ གྱིས་ནོན་པས་༼བ༽ གཞན་ལ་ཁྱད་གསོད་ཀྱིས་དོན་འདྲི་༼བ༽ བ་དང་། །༼བ༽ བདག་གིས་མི་ནུས་སྙམ་པའི་དམའ་སེམས་༼བ༽ སམ་ཞུམ་པས་བདག་༼བ༽ ཉིད་ལ་ཞེན་པ་༼བ༽ ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུས། །མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་༼བ༽ ལ་བསྟེན་༼བ༽ ནས་མང་དུ་ཐོས་པར་མ་དད་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ལོག་པའི་རྣམ་རྟོག་༼བ༽ གི་དུག་”ཆེན་2༼བ༽ པོས་སེམས་ཁྱབ་པའི་ལོག་ལྟ་དག །༼བ༽ རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་༼བ༽ གི་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་སོགས་ལ་བཅུ་ལས་དང་པོ་མཁས་པ་བསྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པ་ནི། དེས་ན། ༼བ༽ རྨོངས་པའི་རྒྱུ་དེ་དག་སྤངས་ཏེ་བསྟེན་༼བ༽ པར་འོས་༼བ༽ པའི་བླ་མ་༼བ༽
1 ལམ་རིམ་དུ། སྙོམས་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཆེ་

752

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

མཁས་པ་བསྟེན་ནས་རིམ་གྲོ་བསྙེན་བཀུར་༼བ༽ བྱས་ཏེ། །༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་༼བ༽ མང་དུ་ཐོས་པ་བཙལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཁས་པ་བསྟེན་ནས་ནུས་པ་དང་བསྟུན་པའི་ཐོས་པ་རེ་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཅི་ཞིག་བསྒོམ་པ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོས་པ་བྱས་ན་དེའི་དོན་བསམས་པས་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོས། ༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གསུངས་པ་ལ་ཐོས་༼བ༽ པ་ཉུང་༼བ༽ བ་ནི་དམུས་ལོང་༼བ༽ དང་འདྲ་བས་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་༼བ༽ ལ་ཐོས་པ། །དེ་མེད་༼བ༽ པ་”དེ་1ཀོ་ཅི་ཞིག་བསམ་པར་བྱ། །༼བ༽ སྟེ་བསམ་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་༼བ༽ ན་ཐོག་མར་ཐོས་༼བ༽ པ་ལ་བརྩོན་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ ཞིང་དེ་རྒྱུ་ལས། །༼བ༽ དེའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསམ་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བསམས་༼བ༽ པ་བཞིན་༼བ༽ ཡང་ཡང་བསྒོམས་པས་༼བ༽ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་༼བ༽ སྟེ་གོང་འཕེལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །༼ཇ༽ གཉིས་པ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཐོས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཀྱང་། ༼བ༽ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་༼བ༽ བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་༼བ༽ པ། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་༼བ༽ ཡིན་པར་འདོད་༼བ༽ ལ། །ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་ན་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཆ་དང་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་རང་འབྲས་བདེན་འཛིན་མི་བསྐྱེད་པར་བདེན་སྣང་ཙམ་སྐྱེད་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་དང་། སེར་སྣ་ལ་སོགས་༼བ༽ པ་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་གྱི་རྣམ་རྟོག་གང་༼བ༽ ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་༼བ༽ པའི་སྒྲིབ་པར་འདོད་༼བ༽ ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི། །ཤེས་རབ་

1 ལམ་རིམ་དུ། དེས་

753

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློལས་གཞན་༼བ༽ སྒྲིབ་གཉིས་འདི་དག་ནི། །སྤོང་༼བ༽ བའི་རྒྱུ་༼བ༽ འམ་ཐབས་གཞན་མེད་༼བ༽ པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །༼བ༽ བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་༼བ༽ ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་མཆོག་ཡིན་༼བ༽ ཅིང་ཤེས་རབ་དེ་༼བ༽ ཡི་གཞི་༼བ༽ འམ་རྩ་བ་ནི། །༼བ༽ མང་དུ་ཐོས་པ་༼བ༽ ཡིན་པ་དེ་༼བ༽ ཡི་ཕྱིར་༼བ༽ གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ནང་ནས་ཐོས་པ་མཆོག །༼བ༽ ཡིན་ཏེ། ཅེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ གསུམ་པ་ཐོས་པའི་རྒྱུ་ལ་དགེ་བ་ལ་མི་སྐྱོ་བའི་བཟོད་པ་གལ་ཆེ་བ་སོགས་ནི། བསླབ་བཏུས་༼ཇ༽ ཀྱི་རྩ་བ་སྡོམ་ལས་ཀྱང་། ༼བ༽ དང་པོ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་མི་སྐྱོ་བར་བཟོད་༼བ༽ པར་བྱ༼བ༽ ས་ནས་མང་དུ་ཐོས་པ་བཙལ་བར་བྱ། །དེ་ནས་༼བ༽ དབེན་པའི་ནགས་སུ་གནས་༼བ༽ ནས་ཐོས་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བསམ་པར་བྱ། །
༼བ༽ དེ་ནས་མཉམ་པར་བཞག་ལ་༼བ༽ བསམ་པའི་དོན་སྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་༼བ༽ པར་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་ལ། ༼ཇ༽ རྩ་བ་སྡོམ་ནི་དེའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མི་བཟོད་པ་ནི་སྐྱོ་བ་ན་”སྲན་1མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཐབས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཀྱང་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་བས་ན་སྐྱོ་བ་མེད་པར་ཐོས་པ་བཙལ་བར་བྱ། ཞེས་དང་། ༼ཇ༽ བཞི་པ་ཐོས་པ་ཅན་གྱིས་བདུད་བཞི་ལྡོག་པ་ནི། སྲེད་མེད་ཀྱི་བུས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་རིགས་ཀྱི་བུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་ན་ཤེས་རབ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ན་ཉོན་མོངས་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་བདུད་ཀྱིས་གླགས་མི་རྙེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ཇ༽ ལྔ་པ་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་འདོད་རྣམས་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བླ་མེད་མང་དུ་ཐོས་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ལམ་གྱི་སྲོག་དམ་

1 ལམ་རིམ་དུ། སྲོན་

754

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

པ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བླ་ན་མེད་པ། དྲི་མ་མེད་པའི་གསུང་རབ་དང་བསྟན་བཅོས་ལ་མང་དུ་ཐོས་པ་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ དྲུག་པ་དེ་ལྟར་དགོས་པ་ལུང་རིགས་”ཀྱིས་1བསྒྲུབས་ཀྱང་མི་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཚུལ་ནི། ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ཀྱང་། དེ་དགོས་པར་འདུག་སྙམ་དུ་མི་”བསྒྲུབ་2པ་འདི་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ཅིང་། མི་དགོས་པར་འདུག་སྙམ་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ངེས་པ་རྙེད་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པས། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པས་ནི་དེ་འདྲ་བ་དེ་དུག་བཞིན་དུ་སྤང་བར་བྱའོ། །
༼ཇ༽ བདུན་པ་སངས་རྒྱ་བ་ལ་མང་པོ་བསླབ་དགོས་ཀྱི་རེ་རེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཡོང་ཚུལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། ཇོ་བོ་པ་༼བ༽ ཞེས་བོས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པ་ལ། ༼ཇ༽ ས་བཅུ་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་དགོས་པས་པོ་ཏི་མཛོ་ཁལ་ཙམ་པ་ལ་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་ལག་མཐིལ་ཙམ་པ་ཞིག་སྟོན་པ་ཙུག །སྦེད་པ་ཙུག་བྱས་པས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་གསུང་། ཕུ་ཆུང་བ་བཀའ་པོད་ཞལ་ཕྱེ་བ་སྔས་ན་བཞག་ནས། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སློབ་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས་བལྟ་བ་མ་བྱུང་ཡང་འདི་ཀུན་ལ་ཞེ་བསྔགས་༼ཇ༽ དང་ཡིད་སྨོན་མཛད་པས་མྱུར་དུ་གྲུབ་པ་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །བྱེད་ལགས། ཆོས་མི་ཤེས་པར་བྱེད་ཟེར་ན་ཇི་ལྟར་བྱེད་དམ་གསུང་སྐད། སྤྱན་སྔའི་གྲྭ་པས་པོ་ཏོ་བ་ལ་སྐྱེལ་ཐུང་བྱས་པའི་དུས་སུ། ཁྱེད་སྐྱིད་ཅེས་ལན་གསུམ་གསུངས་ནས། ངའི་དགེ་བཤེས་༼ཇ༽ ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་པས་གཞན་ལ་ནི་འགྲམ་ཆུ་མི་ལྡང་། རྩ་འགྲེལ་དམར་ཤིག་
1 ཀྱི་ * ཀྱིས་
2 ལམ་རིམ་དུ། འགྲུབ་

755

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཤིག་པ་བལྟ་མི་དགོས་པ༼ ༽ར་བདེ་བླག་རྙེད་པས་ནི་ལས་ཆུང་། རྒྱུ་འབྲས་༼ཇ༽ ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལས་ཚོགས་ལ་མ་བསམས་པས་ནི་བློ་བདེ། སྔགས་ཀྱི་༼ ༽ བསྐྱེད་རྫོགས་དང་ལས་ཚོགས་འདིས་ལས་འདི་འགྲུབ། མང་པོས་ནི་ཞེ་༼ཇ༽ འམ་ཡིད་ཚིམ་ལ་འགྲངས་གསུང་། ཤ་ར་བའི་ཞལ་ནས། ༼ཇ༽ དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྔར་མ་ཐོས་པ་བཙལ་དགོས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབང་བསྐུར་བའི་རྗེས་ནས་གསར་སློབ་མེད་ཀྱང་ཤེས་ཟིན་ལ་སློབ་དགོས་པས་སོ། །འཚང་མ་རྒྱས་བར་དུ་སློབ་གཉེར་ལ་ཚར་བ་མེད་སངས་རྒྱས་ཙ་ན་ཚར་བ་ཡིན་གསུང་། ཀ་མ་པའི་ཞལ་ནས། ཆོས་བྱེད་ན་ཤེས་ཅི་དགོས་བྱས་ན་རང་ཉིད་ཉམས་ནས་འགྲོ་བ་༼བ༽ ཡིན་འདི་ངེད་ཐོས་ཆུང་ལ་འབྱུང་ཉེ། ནན་ཏུར་བྱས་ན་༼བ༽ སྟེ་འབད་པས་བསྒོམས་ན་ཤེས་ཅི་དགོས་ཟེར་ཉེན་ཆེ་༼བ༽ སྟེ་ཆོས་ནན་ཏུར་བྱེད་ན་༼བ༽ སྟེ་འབད་པས་བསྒོམས་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཤེས་དགོས་ཏེ་༼བ༽ དེ་ཡང་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་འདི་༼བ༽ རང་ལ་མི་རྫོགས་པས་༼བ༽ སྐྱེ་བ་དུ་མར་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བར་མ་ཆད་དུ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་ནས་དལ་འབྱོར་གྱི་ཨང་ཀ་མ་འཁྲུགས་པར་བྱས་ལ་༼ ༽ ཨང་ཀ་ཞེས་པ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་གི་ལེའུའི་འགྲེལ་པར་གྲངས་ཡིག་ལ་བཤད་པས་དལ་འབྱོར་ཀྱི་གྲངས་ཡིག་གམ་གོ་རིམས་མ་འཁྲུགས་པར་བྱས་ནས་

རྟེན་དེ་དག་ལ་གནས་ནས། ཐོས་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་དུ་བྱ་སྙམ་དུ་བསམ། ༼བ༽ ཁ་ཅིག་སྒོམ་པ་པོ་ལ་༼བ༽ ཐོས་པ་མི་དགོས་བཤད་པ་པོ་ལ་དགོས་སྙམ་སྟེ། འཆད་པ་པོ་ལ་༼བ༽ ཐོས་པ་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བཤད་པའི་སྡིག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཆེ་༼བ༽ བ་ཙམ་ཡིན་སྒོམ་པ་པོ་ལ་ཐོས་པ་མེད་ན་བསྒོམ་ཚུལ་འཛིན་མི་ཤེས་པས་ལམ་གོལ་སའམ་ས་ཆོད་མི་འོང་བས་སྒོམ་པ་པོ་ཁོ་ན་ལ་༼བ༽ ཐོས་པ་ངེས་པར་དགོས་གསུང་ངོ་། །
༼ཇ༽ བརྒྱད་པ་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་གདམས་ངག་ཆེ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཤེས་རབ་དང་དེའི་རྒྱུར་ཐོས་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྙེད་དགོས་

756

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཏེ། འདི་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་ཤིན་ཏུ་འོང་དཀའ། དྲག་པར་འདོད་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་གྱི་སྔོན་འགྲོ་ཙམ་མམ། གདམས་པ་དངོས་སུ་མི་འགྲོ་བར་རྒྱབ་རི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་གོ་ནས་འོང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྒྲུབ་པ་དགོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་༼བ༽ བྱ་བ་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཐོས་པ་དགོས་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་གཉིས་སོ་སོར་འཛིན་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཆེན་པོའི་འགལ་འདུ་སྨྲ་སྟེ། བསྟན་པ་ལ་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་ལས་མེད་ལ། སྔ་མ་ནི་སྒྲུབ་པ་བྱེད་ལུགས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཕྱི་མ་ནི་ཤེས་ནས་ལག་ལེན་ལ་བཀལ་བ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་པ་མ་ནོར་བ་ཞིག་བྱེད་ན་དེ་ཉིད་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་མ་ནོར་བར་འཛིན་པ་ལུང་གི་བསྟན་པ་མ་ནོར་བར་གོ་བ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་༼ཇ༽ ལམ་གྱི་གནད་ཚང་ལ་མ་ནོར་བར་ཐོས་བསམ་དང་དཔྱད་སྒོམ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པར་གདམས་པ་ནི། སྔར་ཆོས་མང་དུ་ཤེས་ན་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ཉིད་བསྒྲུབ་དགོས་པས་བརྗེད་དུ་གཞུག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དང་པོ་ནས་མི་ཤེས་ན་ཡང་ཞུམ་པར་མི་བྱ་བར་བློ་དང་བསྟུན་པའི་ཐོས་པ་ཆེ་ཆུང་གང་འཐད་རེ་ལ་འབད། དེ་ཡང་ཐོས་པ་ལོགས་སུ་བྱེད་སྒྲུབ་པ་ལོགས་ཤིག་ལ་བྱེད་པ་མིན་གྱི། གང་ལ་བསྒྲུབ་པའི་གནས་དེ་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་དགོས་པས་ཕྱོགས་རེ་བར་མ་སོང་བའི་ལམ་གྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བའི་ཉམས་ལེན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རེ་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་དགོས་ལ། བློའི་མཐུ་ཆུང་ན་དེ་ཙམ་ལ་གོམས་སུ་གཞུག ། བློའི་མཐུ་ཆེ་བའམ། དང་པོ་ཆུང་ཡང་གོམས་པས་ཆེ་བར་སོང་བའི་ཚེ། ལམ་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་ཇེ་རྒྱས་སུ་བཏང་བས་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་དྲི་མེད་

757

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་ནས་འགྲོ་བས་ཟུར་དུ་ཐོས་པ་བཙལ་མི་དགོས་སོ། །༼ཇ༽ དགུ་པ་གདམས་ངག་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་བཟང་པོའི་དོན་ལ་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་བསྟེན་པར་

གདམས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་གདམས་པ་མ་ནོར་བའི་ཆ་ཚང་ཞིག་ཡིན་ན། མདོར་བསྡུས་ཀྱང་མདོ་སྔགས་དང་ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་ལམ་གྱི་འགག་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ལ་རྒྱས་པར་བཀྲལ་ན། བསྟན་པ་མཐའ་དག་ལ་འགྲོ་བ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་འདྲ་ཞིག་མ་རྙེད་བར་དུ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལ་བྲོད་པ་རྙེད་པ་སྲིད་ཀྱི། བསྟན་པའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་ངེས་པ་རྙེད་མི་སྲིད་པས་དམ་པའི་བཤེས་དང་གྲོགས་ལ་བརྟེན། ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་གཞིར་བཟུང་གདམས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཉན་ནས་ཐུན་བཞིར་བཅད་དེ་དམིགས་རྣམ་བསྐྱང་། ལྷ་དང་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ནས་ཚོགས་བསག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱང་བའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་རེ་ལ་འབད་ན། དེ་ནས་བློ་ལ་ཁྱད་པར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །༼ཇ༽ བཅུ་པ་གདམས་ངག་ལ་སྦྱངས་པའི་ལག་རྟགས་ནི། དམ་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྔར་ཐོས་པའི་ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་རུག་གེ་ཡོད་པར་བྱས་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པར་བྱེད་འཇལ་བར་བྱེད་རྟོག་པར་བྱེད་དགོས། ཆོས་བརྗེད་དུ་བཅུག་ནས་སེམས་འཛིན་རྐྱང་བ་རེ་ལ་སློབ་པ་དེ་ལ་”གྲོགས་1མེད། སྒོམ་ཆེན་རབ་ལ་སྟོན་པ་རབ། སྒོམ་ཆེན་འབྲིང་ལ་སྟོན་པ་འབྲིང་འོང་བ་ཡིན། ཇི་ཙམ་བསྒོམས་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཆོས་ཤེས་པ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟར་བསམས་པས་ངེས་ཤེས་བརྟན་ན་དགེ་མི་དགེའི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་ཞེས་སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་ཟེར་བ་ན། ཆོས་

1 ལམ་རིམ་དུ། གྲོག་

758

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ནས་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་སྙམ་ནས་ཁོའི་ཁ་ལ་མི་ཉན་པ་ཞིག་འོང་། དེ་མེད་ན་དད་པ་ནི་བག་རེ་ཡོད་ཤེས་རབ་མེད་པ་དེ་ལ་ངུ་བའི་ཁ་ལ་བལྟས་ན་ངུ་བྲོ། རྒོད་པའི་ཁ་ལ་བལྟས་ན་རྒོད་བྲོ། ཆུ་སྣ་བཞིན་དུ་ཅི་ཟེར་ལ་བདེན་སྙམ་ནས་གར་ཁྲིད་སར་འགྲོ་གསུང་ངོ་། །
གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། དོན་དམ་རྟོགས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་དང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ༼བ༽ རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་དག་ལ་༼བ༽ མཁས་ཤིང་བརྩོན་པར་མ་བྱས་པར་༼བ༽ མཉམ་གཞག་རྐྱང་པས། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་སོགས་སློབ་པ་འཕགས་༼བ༽ པ་མཆོག་༼བ༽ དག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་༼བ༽ པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་༼བ༽ ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །༼བ༽ ཐོབ་བྱ་བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༼ཁ༽རྒྱུ་མཚན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་༼བ༽ དེའི་ཕྱིར་༼ཀ༽ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལ་མི་མོས་པ་གཞན་དག་ཚར་བཅད་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་རྗེས་༼བ༽ སུ་གཟུང་༼བ༽ ཞིང་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་བཟོ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀུན་ཤེས་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ བའི་ཕྱིར་༼བ༽ ནང་རིག་པ་འཚོལ་བའི་དགོས་པ་བྱེ་བྲག་པ་དང་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་

པོ་དེ་ལ་༼བ༽ བྱང་སེམས་དེ་བརྩོན་༼བ༽ པར་བྱ་༼བ༽ དགོས་ཏེ། །༼ག༽ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསྟན་པ་ལ་མ་མོས་པ་རྣམས་ཚར་བཅད་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་

759

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློདང་། མོས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར། བཟོ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནང་རིག་པ་”འཚོལ་1བ་ནི་དགོས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་”འཚོལ་2བ་ནི་བྱེ་བྲག་མེད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པའོ། །
༼ཇ༽ བཞི་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། ༼བ༽ དོན་དམ་རྟོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ན་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་བ་དང་ཕྱིན་དྲུག་དང་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། རང་དེ་ལ་གནས་ནས་གཞན་ཤེས་རབ་ལ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་ལ་གཞན་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ལྔ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་ན་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་བས་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་ཇེ་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས། ས་མཐོན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཀྱང་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་གོང་ན་མེད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་རབ་གསུམ་བསྐྱེད་པ་ལ་ད་ལྟ་ནས་འབད་ཅེིང་ཐོས་པ་”འཚོལ་3དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བསླབ་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་འགལ་ནས་ཉེས་ལྟུང་གིས་འཇོམས་པ་དང་། ཚེ་རབས་གཞན་དུའང་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་མི་དགའ་བས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལ་སློབ་པར་མི་ནུས་ལ། ཚེ་འདིར་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་ལ་འབད་ན་འདིར་མ་བསླབ་པའི་ལྟུང་བ་ཁེགས་ཤིང་།
1 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་
2 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་
3 ལམ་རིམ་དུ། ཚོལ་

760

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

ཚེ་གཞན་དུ་ཡང་ལག་བཟང་གི་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་”ལས་1བསམ་གཏན་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་སྣང་ལ། གཞན་ལྔ་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ནུབ་སྣང་བས་དེ་དག་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་བསྡུས་པ་དང་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་བླང་བའི་རིམ་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྒྱས་པར་ནི་འོག་ནས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཚང་གང་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཚང་རྒྱ་བར། བྱང་ས་ལས་ཕྱིན་དྲུག་རེ་རེའི་མཐར་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་པས། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། འདི་དྲུག་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྡོམ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ས་ལས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་དག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཆུ་ཆེན་པོ་དང་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་སྦྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་གིས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་

1 ལམ་རིམ་དུ། ལ་

761

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློཔར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་མཐུན་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །

གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བཞི་ལ་བསླབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་ལྔ། བསྡུ་བཞིའི་ངོ་བོ། བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན། བསྡུ་བཞིའི་བྱེད་ལས། འཁོར་སྡུད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ། ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

བསྡུ་བཞིའི་ངོ་བོ།

དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ནི་སྔར་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་ལ། སྙན་པར་སྨྲ་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ལ་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་སྟོན་པའོ། །དོན་སྤྱོད་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་གདུལ་བྱ་སྤྱོད་དུ་འཇུག་པའམ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པའོ། །དོན་མཐུན་པ་ནི་གཞན་རྣམས་དོན་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རང་ཡང་གནས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་པ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་༼བ༽ པ་ནི་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་སྔར་བཤད་པ་དང་མཚུངས་༼བ༽ ལ་སྙན་སྨྲ་ནི་ཕྱིན་དྲུག་དེ་

༼བ༽ གཞན་ལ་སྟོན་༼བ༽ པ་དང་། །དོན་སྤྱོད་
པ་ནི་བསྟན་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་འཇུག་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ དོན་མཐུན་པ་ནི་གཞན་ཉམས་སུ་ལེན་བཅུག་པའི་ཆོས་དེ་ལ་བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་འཇུག་༼བ༽ པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས། །༼བ༽ མིང་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པ་དང་སྙན་པར་སྨྲ་༼བ༽ བ་དང་དོན་སྤྱོད་༼བ༽ པ་དང་། །དོན་མཐུན་༼བ༽ པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

762

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྡུ་བ་བཞིར་ངེས་ཞེ་ན། འཁོར་དགེ་བ་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་སྡུད་པ་ལ་ནི་ཐོག་མར་དེ་དགའ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བྱིན་ནས་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ལ་བལྟོས་སོ། །དེ་ལྟར་དགའ་ནས་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་ཐོག་མར་དེས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྙན་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་བཤད་པས་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དོར་ནས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་དོན་སྤྱོད་པས་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་གིས་མ་བསྒྲུབས་ན་གཞན་ལ་འཇུག་ལྡོག་འདི་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ན། ཁྱོད་རང་ཡང་དོན་དེ་མི་བསྒྲུབ་ན་གཞན་ལ་དེ་”སྒྲུབ་ཅེས་1ཅིའི་ཕྱིར་སྨྲ། ཁྱོད་ཀྱང་ད་དུང་གཞན་གྱིས་བཅོས་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་ནས་བསྒྲུབ་ཏུ་མི་ཉན་ལ། རང་གིས་བསྒྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན། བདག་ཅག་གང་ལ་བཙུད་པའི་དགེ་བ་དེ་ལ་ཁོང་རང་ཡང་གནས་པར་བྱེད་པས་ན་འདི་བསྒྲུབས་ན་བདག་ཅག་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་འགྱུར་ངེས་སྙམ་ནས། གསར་དུ་འཇུག་ཅིང་ཞུགས་ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་ལྡོག་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་ནི་དོན་མཐུན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ༼བ༽ ཐོག་མར་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པས་བསྡུས་ལ་ཕན་༼བ༽ འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་༼བ༽ ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་ནི། །༼བ༽ དེ་ནས་སྙན་སྨྲས་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་༼བ༽ དུ་འཇུག་པ་དང་༼བ༽ དོན་སྤྱོད་པས་ནི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཟུང་བ་དེ་ལས་མི་ལྡོག་པར་ཡུན་རིང་པོར་སེམས་འཇུག་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ དོན་མཐུན་པས་རང་གིས་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་༼བ༽ དུ་གཞན་དག་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་༼བ༽ པར་བྱེད་པ། །༼བ༽ དེས་ན་འཁོར་སྡུད་པ་ལས། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིར་༼བ༽ ངེས་པར་ཤེས་
1 ལམ་རིམ་དུ། སྒྲུབས་ཞེས་

763

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློ

༼བ༽ པར་བྱ༼བ༽ འོ། །ཞེས་སོ། །

བསྡུ་བཞིའི་བྱེད་ལས།

གསུམ་པ་༼བ༽ བྱེད་ལས་ནི། བསྡུ་བ་བཞི་པོ་འདིས་གདུལ་བྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱིན་པས་ནི་ཆོས་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱེད་དེ། འཆད་པ་པོ་ལ་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྙན་སྨྲས་ནི་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་མོས་པར་བྱེད་དེ། དོན་དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིང་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་སྤྱོད་པས་ནི་བསྟན་པ་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དོན་མཐུན་པས་ནི་ཞུགས་པ་དེ་མི་ལྡོག་པར་ཡུན་རིང་པོར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་

༼བ༽ སྦྱིན་པས་༼བ༽ འཆད་པ་པོ་ལ་དགའ་བས་སྣོད་༼བ༽ རུང་
དུ་འགྱུར་༼བ༽ བའི་དངོས་པོ་༼བ༽ སྒྲུབ་པ་སྟེ། །གཉིས་པ་༼བ༽ སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཡིས་ནི་༼བ༽ བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་མོས་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་ཡིན་༼བ༽ ལ། །གསུམ་པ་༼བ༽ དོན་སྤྱོད་པ་ཡིས་ནི་

༼བ༽ བསྟན་

པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ༼བ༽ ར་བྱེད་པ་སྟེ། །བཞི་པ་༼བ༽ དོན་མཐུན་པས་༼བ༽ དེ་ལས་མི་ལྡོག་པར་ཡུན་རིང་པོར་སེམས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་༼བ༽ སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །

འཁོར་སྡུད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ།

བཞི་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ཀུན་གྱི་དོན་ཀུན་འགྲུབ་པ་དང་ཐབས་བཟང་པོར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པས་ན། འཁོར་སྡུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་བརྟེན་དགོས་ཏེ། འཁོར་སྡུད་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་༼བ༽ ཀྱིས་བསྡུ་བཞིའི། །ཚུལ་འདི་ལ་ནི་ཡང་དག་བསྟེན་༼བ༽ པར་འོས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ། །ཀུན་གྱི་དོན་ཀུན་འགྲུབ་༼བ༽ པར་བྱེད་ཅིང་། །༼བ༽ གདུལ་

764

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་བཟང་༼བ༽ པོ་ཡིན་པར་༼བ༽ སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྔགས་༼བ༽ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

ལྔ་པ་ནི། སྙན་སྨྲ་ལ་གཉིས་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དང་ལྡན་པའི་སྙན་སྨྲ་ནི། ཁྲོ་གཉེར་མེད་ཅིང་བཞིན་གྱི་མདངས་གསལ་བར་འཛུམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། ཁམས་འདྲི་བ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དགའ་བར་བྱེད་པའོ། །ཡང་དག་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་དང་ལྡན་པའི་སྙན་སྨྲ་ནི། དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ནས། ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའོ། །རང་གསོད་པའི་དགྲ་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕན་པའི་ཚིག་བརྗོད་པ་དང་། དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བ་ལ་ཡི་ཆད་པ་མེད་པར་སྐྱོ་བ་དང་དུ་བླངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་ཅིང་དགེ་བ་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་གཡོ་སྒྱུ་ཅན་མཁན་སློབ་སོགས་ལ་བསླུ་ཞིང་ལོག་ཞུགས་བྱེད་པ་ལ་ཞེ་སྡང་བ་མེད་པར་ཕན་པའི་ཚིག་བརྗོད་པའི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཆེས་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་སློབ་པ་དང་། རྒྱུད་མ་སྨིན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྤང་བ་དང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྔ་རོལ་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་སྨིན་པ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་ཞིང་སེམས་ཉམས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཡང་དག་ཕུལ་གྱི་ཆོས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྟོན་པ་དང་། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བག་མེད་པ་རྣམས་བག་ཡོད་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་བསྐུལ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་བྱུང་བ་རྣམས་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་འཆད་ཅིང་འབེལ་གཏམ་བྱེད་པ་ནི་སྙན་པར་སྨྲ་

765

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབའི་སྒོའོ། །དོན་སྤྱོད་ནི་མ་སྨིན་པ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྨིན་པ་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་གཉིས་སོ། །དེ་གསུམ་ལས་ཚེ་འདིའི་དོན་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བསྒྲུབ་པ་དང་བསྲུང་བ་དང་སྤེལ་བའི་ཐབས་ཆོས་དང་མཐུན་པས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའོ། །ཚེ་ཕྱི་མའི་དོན་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་སྤངས་ནས་སློང་མོས་འཚོ་བའི་རབ་བྱུང་ལ་འགོད་པ་སྟེ། འདིས་ཕྱི་མ་ལ་བདེ་བར་ངེས་ཀྱང་འདིར་མ་ངེས་སོ། །ཚེ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་དོན་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ནི། ཁྱིམ་པའམ་རབ་བྱུང་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆགས་བྲལ་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། འདིས་ཚེས་འདི་ལ་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་བསྐྱེད་ལ། ཕྱི་མ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་སྤྱོད་པ་ཆེས་དཀའ་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ། སྔོན་དགེ་རྩ་མ་བསགས་པ་ལ་དགེ་བ་འཛིན་དུ་འཇུག་དཀའ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཅན་རྣམས་ནི་བག་མེད་པའི་གཞི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པས་དེ་དག་ལ་དོན་སྤྱོད་པ་དཀའ་བ་དང་། མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་གོམས་གོམས་པ་རྣམས་ནི་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྡང་ཞིང་བླུན་པས་རིགས་པ་མི་གོ་བས་དེ་དག་ལ་དོན་སྤྱོད་པ་དཀའ་བའོ། །དོན་སྤྱོད་པའི་རིམ་པ་བྱིས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཐོག་མར་སླ་བའི་གདམས་ངག་ལ་འཇུག །དེ་ནས་བློ་འབྲིང་དུ་སོང་བ་ན་འབྲིང་གི་གདམས་ངག་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱ་ཆེན་པོར་སོང་བ་ན་ཆོས་ཟབ་མོ་དང་གདམས་ངག་ཕྲ་མོ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དོན་མཐུན་པ་ནི། ཕ་རོལ་གང་ལ་དགོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པའམ་ལྷག་པ་ལ་རང་གནས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མར་ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་བསམ་པ་གཞན་དོན་དང་མ་བྲལ་བ་དགོས་ཀྱང་སྦྱོར་བས་རང་འདུལ་དགོས་ཏེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས། ༼བ༽ གཞན་

766

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

དོན་བྱེད་པར་སློབ་པ་འགའ་ཞིག་རང་ཉིད་མ་དུལ་བཞིན་དུ་༼བ༽ གཞན་ལ་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་གནས་རིགས་པར་ལྡན་པའི་ཚིག་སྨྲ་ཡང་། །རང་གི་

༼བ༽ སྨྲས་པའི་ཚིག་དང་༼བ༽ རང་གི་སྤྱོད་
པ་འགལ་བར་བྱེད་པས་གཞན་དག་གདུལ་བར་མི་ནུས་ཞེས། །༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་དགོངས་ནས་༼བ༽ རྒྱུ་མཚན་དེ་༼བ༽ ཡི་སླད་༼བ༽ དུ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ཐུགས་༼བ༽ བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་ལ་བཞག་༼བ༽ པར་མཛད་ནས། །༼བ༽ སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རེ་ཞིག་བདག་ཉིད་མ་དུལ་བ་ཉིད་འདུལ་བར་མཛད་༼བ༽ པའི་ཕྱིར་༼བ༽ དུ་བརྩོན་པ་༼བ༽ དུ་མ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པ་ལགས། །ཞེས་སོ། །
༼ཇ༽ གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། བསྡུ་བ་བཞི་ཡང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་བསྡུ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ནི་དང་པོ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་གསུམ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བསྡུ་བས་བསྡུས་པས་སོ། །དེ་ཡང་དམིགས་པའི་ཆོས་དང་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དང་དེ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཏེ། ༼བ༽ དང་པོ་སྦྱིན་པ་ནི་ཟང་ཟིང་དང་༼བ༽ ལྷག་མ་གསུམ་ནི་ཆོས་ཀྱིས་༼བ༽ བསྡུ་བ་གཉིས་ཏེ་

༼བ༽ ཕྱི་མ་ལ། །དམིགས་པའི་ཆོས་༼བ༽ དང་ལ་སོགས་པ་༼བ༽
སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དང་དེ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་ཡིས། །༼བ༽ བསྡུ་ན་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི། །༼བ༽ རྒྱས་པར་ན། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞན་དོན་མཛད་ཚུལ་ཡིན་པས་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ༼བ༽ སྔར་སེམས་ཅན་འཁོར་དུ་བསྡུས་༼བ༽ པ་དང་༼བ༽ མ་འོངས་པ་ན་སྡུད་པར་འགྱུར་པ་དང་། །གང་དག་ད་ལྟར་སྡུད་༼བ༽ པར་བྱེད་པ༼བ༽ འི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས། །དེ་ཀུན་དེ་འདྲ་༼བ༽ ཤ་སྟག་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བས་༼བ༽ ན་བསྡུ་བ་བཞི་པོ། །འདི་ནི་སེམས་ཅན་སྨིན་༼བ༽ པར་བྱེད་༼བ༽ པའི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་༼བ༽ ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་སྡོམ་ཆེ་བ་ནི་ཕར་ཕྱིན་དང་བསྡུ་

767

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཞི་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ལ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་སྨིན་པར་བྱ་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཕར་ཕྱིན་དང་བསྡུ་བས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ས་ལས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདག་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ། །བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་བྱེད་དེ། མདོར་བསྡུ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལས་ནི་དེ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཡང་དེ་གཉིས་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན་བྱང་ས་ལས་བཙལ་བར་བྱའོ། །དེ་དག་ལ་མཉམ་རྗེས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ནི། །རླབས་ཆེན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་སོགས། །མཉམ་གཞག་ལངས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །ཚོགས་ཀྱི་ལམ་འདི་བརྟན་པར་བསྒྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་དེས་མཉམ་རྗེས་གཉིས་གང་བྱེད་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་ལས་མི་འདའ་བས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་བསྐྱང་ཞིང་། ལ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བསྐྱང་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་དང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་འགའ་ཞིག་མཉམ་གཞག་ཏུ་བསྒོམ་ལ། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བསྐྱང་ངོ་། །བརྩོན་འགྲུས་ནི་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་འོང་ལ། བཟོད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡང་འབྱུང་ངོ་། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། མཉམ་གཞག་༼ ༽ ལས་ལངས་པའི་དུས་དག་ཏུ། །སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་ལྟ་བུར་ནི། །ཆོས་ཀུན་༼བ༽ བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་གོམས་༼ ༽ ར་བྱས་པས། །རྗེས་ཀྱི་༼བ༽

768

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི། སྟོད་ཆ།

བདེན་ཞེན་གྱི་རྟོག་པ་སྦྱང་བ་དང་། །ཐབས་༼བ༽ ཀྱི་ཆ་ལ་ལ་སློབ་པ་གཙོ་བོར་བྱ། །མཉམ་པར་བཞག་པའི་དུས་དག་ཏུ། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ཆ་མཉམ་ཞིང་། །དེ་༼བ༽ གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུན་རྟག་ཏུ་གོམས་པར་བྱ་༼བ༽ བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་ཆ་གཙོ་བོར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་བྱ་དཀའ་བ་བློ་མ་སྦྱངས་པས་ཐོས་པ་ན་༼བ༽ དེ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་པར་ག་ལ་ནུས་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་པོ་ནས་ཉམས་སུ་བཞེས་མི་ནུས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྨོན་པའི་ཡུལ་ཚུན་ཆོད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ན། ཕྱིས་ནས་ནི་འབད་པ་ལ་མི་བལྟོས་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་འོང་བས་གོམས་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དངོས་སུ་འཇུག་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་གོམས་པའང་དོར་ན། ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འགྱང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐོས་པར་གྱུར་ནའང་འཇིག་རྟེན་༼བ༽ ཐ་མལ་པ་འདི་༼བ༽ རྣམས་ལ་༼ ༽ འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་སྒྲུབ་པ་ནུས་སམ་སྙམ་དུ་ཡིད་ཞུམ་པས་གནོད་པ་སྐྱེ་༼བ༽ བར་འགྱུར་༼བ༽ པ་དང་། །༼བ༽ དེར་མ་ཟད་གང་ཡང་༼བ༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་༼བ༽ སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡུན་རིང་༼བ༽ པོའི་བར་དུ་སྐུ་ཉམས་༼བ༽ སུ་བཞེས་པར་མི་སྤྱོད་པ་༼བ༽ འམ་མི་ནུས་པའི། །སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཁྱོད་ལ་༼ང༽ ཡུན་རིང་དུ་གོམས་༼བ༽ པར་མཛད་པས་༼བ༽ མཐར་འབད་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་དུས་སུ་རང་གི་ངང་ཉིད་༼བ༽ དུ་བྱུང་བར་གྱུར། །༼བ༽ དཔེ་དེ

༼བ༽ འི་

སླད་༼བ༽ དུ་རང་རེ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐོབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཡོངས་༼བ༽ སུ་གོམས་༼བ༽ པར་མ་བགྱིས་༼བ༽ ན་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་སྔར་ཡོད་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་དཀའ་བ་ལགས། །༼བ༽ པས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་ནུས་པ་རྣམས་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་ཅིང་མི་ནུས་པ་རྣམས་བསམ་པ་ཚུན་ཆད་དུ་སྦྱོར་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་

769

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་མི་སློབ་པའི་ཐབས་མེད་ལ། འཇུག་སེམས་ཆོ་གས་མ་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སློབ་འདོད་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་སྤྲོ་ཤུགས་འཕེལ་བ་ན། སྡོམ་པ་བཟུང་ན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས། སྨོན་སེམས་སྦྱང་བ་དང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
ཡེ་དྷརྨྨཱ་ཧེ་ཏུ་པྲ་བྷ་ཝ་ཧེ་ཏུནྟེ་ཥཱནྟ་ཐཱ་ག་ཏོ་ཧྱ་བ་དཏ། ཏེ་ཥཱཉྩ་ཡོ་ནི་རོ་དྷ་ཨེ་ཝཾཾ་བཱ་དཱི་
མ་ཧཱ་ཤྲ་མ་ཎཿཿ

770

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་ཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་
རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །